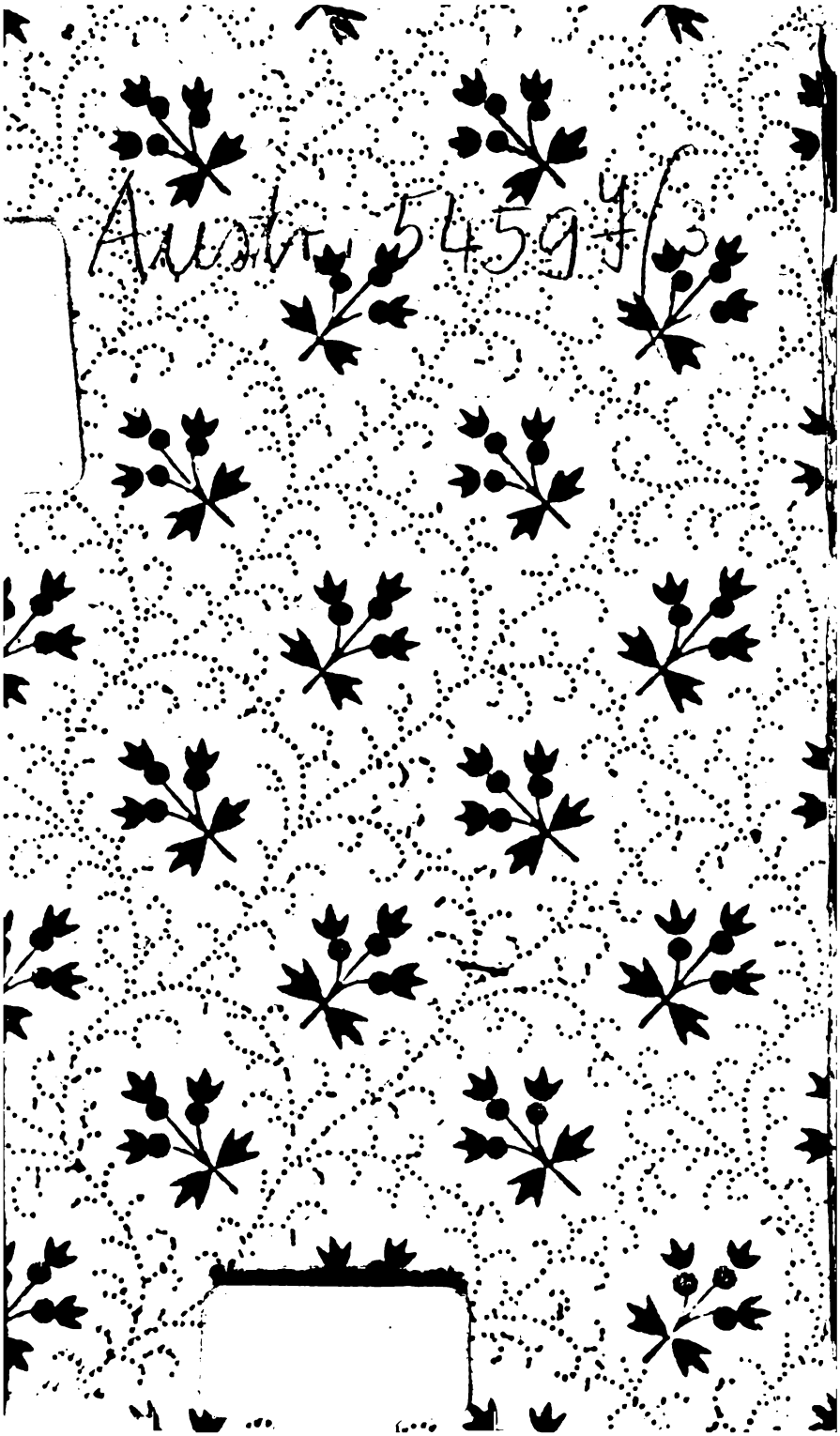
Austr 54594/3

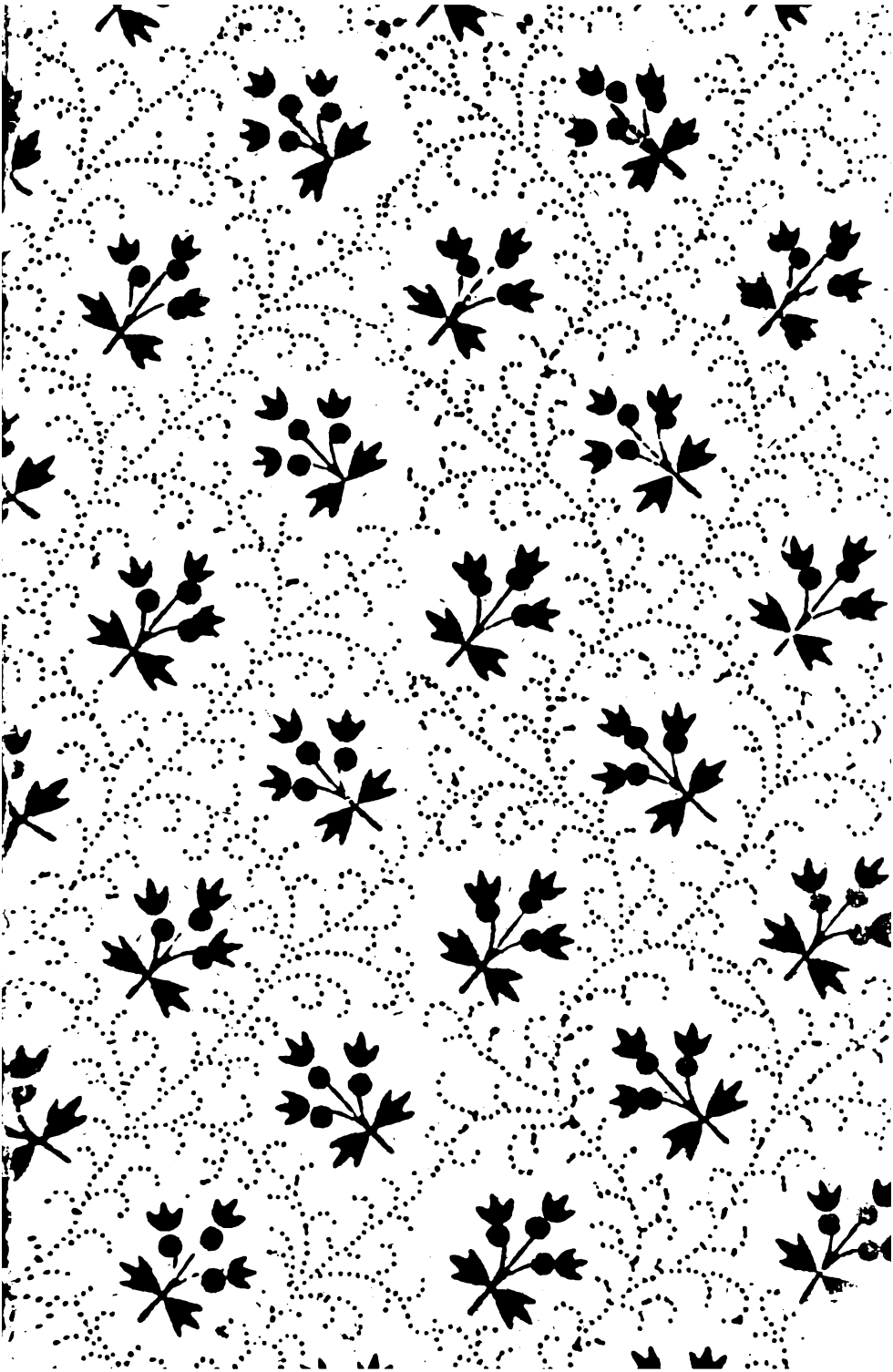

ustr. 5459 4(3

COMES WENCESLAUS SZECHENYI de SARVARI FERDINANDUS VIDEK. S.C. et R.A.M.C.M. et INT. STATUS CONSILIARIUS ORD. S. MARIAE THERESIAE EQUES
Patriae commodis et honori se sinaque.

MAGYAR ORSZÁGNAK LEÍRÁSA,

Mellyben minden hazánkbéli Vármegyék, Városok, Faluk, Pusztak; uradalmak, fábrikák, hutak, hámorok, savanyú, és orvosló vizek, fördöházak, nevezetesebb hegyek, barlangok, folyó vizek, tavak, szigetek, erdök, azoknak hollételek, Földes Urok, fekvések, történettyek, külömbféle természbéli tulajdonságaik, a' betüknek rendgyek szerént feltaláltatnak.

KÉSZITETTE

VÁLYI ANDRÁS

KIRÁLYI MAGYAR UNIVERSITÁSBÉLI PROFESZSZOR.

HARMADIK KÖTET.

BUDAN,

A' KIRÁLYI UNIVERSITÁSNAK BETÜIVEL.

1799.

A 162 463

Vincit Amor Patriæ.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

NAGY MÉLTÓSÁGÚ

SÁRVÁRI FELSŐ VIDÉKI GRÓF

SZÉCHÉNYI FERENTZ

Ő EXCELLENTZIÁJÁNAK,

TSÁSZÁRI KIRÁLYI KAMARÁS, és BELSŐ STÁTUS TITKOS TANÁTSOS ÚRNAK; A' FELSÉGES NÁPOLYI KIRÁLY (és ORSZÁG) SZ. *JANUÁRIUS'* RENDGYE VITÉZZÉNEK, 's A' FELSÉGES KIRÁLYI *SEPTEMVIRÁLIS* TÁBLA BÍRÓJÁNAK, és TEKÉNTETES NEMES SOMOGY VÁRMEGYE FŐ ISPÁNNYÁNAK.

mély tiszt-lettel ajánlya
A' KÖNYVNEK KÉSZÍTŐJE.

NAGY MÉLTÓSÁGÚ GRÓF!

KEGYELMES URAM!

Két nevezetes dolog boldogíttya a' Hazát, 's ezek ragyogtattyák a' Hazának Nagygyait is a' Méltósdgok között minden időben. Ha az Országnak fő Rendgyei, a' halandókat mintegy felül haladó tehetségekkel, 's tulajdonsdgokkal bírnak: és ha a' Közjónak elömenetelét szíveiken viselvén, gyönyörködve segéllik annak elömenetelét, 's gyarapoddsát.

Távol légyen Kegyelmes Uram! mintha magamról annyira meg felejtkezhetném, és, vagy Excellentziáddnak, vagy megbóldogúltt Ditső Eleinek, 's fényes Grófi Nemzetségének a' Felséges Kirdlyok, a' Haza, a' Hit, és a' Közjó mellett tett nagy szívüségeiket, fárad-

hatatlan jóltévő buzgósdgaikat előadni bátorkodnám. Sokkal esméretesebbek minden tudományos jó Hazafiak előtt, a' Néhai Gróf SZÉCHÉNYIEK, *mintegy tele patak' módgyára folytt, 's szakadatlan jótéteményeik, mintsem azokat a' szeméremmel mozgó toll lefesthetné.*

Illették néminémüképen legközelebb, EXCELLENTZIÁDNAK, *és ditsö Eleinek nagy, sőt példás Tetteiket, azokban a' szép Beszédekben, mellyekkel* EXCELLENTZIÁDAT, *Tek. Nemes Somogy Vármegye' Fő Ispánysdgának elfogaddsakor idvezlették; 's valóban különös öröm érzettel olvashatók azok. De szabad-*

lé-

légyen a' Haza előtt megvallanom, hányan vagynak, a' kik vagy a' nemzeti Nyelv mellett, vagy a' szép mesterségekben, vagy más Közjóra intézett külombféle munkákban foglalatoskodván, Excellentziádnak mintegy a' Haza hasznára szántt Jótéteményeivel élnek? 'S mennyi jó Hazafiak, és még több igyekezetek meg tsökkentek, sőt bé mohosodtak vólna sikeretlenül; ha Excellentziádnak elevenítő kegyes segedelmei által nem gyámolíttattak vólna! Az illyen Közjót elő mozdító Jótetemények taníttyák az érzéketlenebbeket; ezek érlelik, 's emelgetik fellyebb az egyébként elsüllyedő nevezetesebb törekedéseket.

Boldog az a' Haza, a' mellynek illy Gyámolai vagynak; boldogok azok, a' kik illy Méltóságoktól függenek, avagy vezéreltetnek; boldog vagyok én, hogy tsekély munkámat illy kegyes Jóltévömnek ajánlhatom: a' ki minden lehető tisztelettel vagyok

EXCELLENTZIÁDNAK

Pesten, 12 dik Febr. 1799.

legalázatosabb tisztelője

VÁLYI ANDRÁS.

ELŐBESZÉD.

Bízzál Istenben, 's nem hágy-el! Vajmi kevesen reménylették a' Hazában, hogy ez a' munka szerentsésen el fogna végeződi; és ímé Isten' segedelmével nem tsak elvégződött, hanem Világ eleibe is botsáttatott. Nem vethetik immár fájdalmas alatsonyítással szemünkre: hogy *mi Magyarok Hazánkat nem is esmérhettyük, hogy tudnánk tehát vagyonnyainknak hasznát venni?* — Vérzett az én szívem ennek elképzelésekor, 's igyekeztem, söt valóban erőm felett is törekedtem, hogy munkámat most egyszerre a' hibáktól is megtisztogathassam; de a' ki e' szövevényes munkát jól megfontollya, könnyen, söt akarattya ellen is által láttya, hogy az egyszerre nem egygy embertöl, de egész Társaságtól is lehetetlen, kivált mindeneknek különböző gondolkozásokhoz, 's itéletekhez képest. Rövideden, és tsak a' nagygyából írni Hazánkról já-

játék; de szálanként minden Helységeket, 's egyebeket is vóltaképen öszve szedegetvén, ennek hív elöadása alatt mintegy leroskad egy ember, 's tartózkodva kénteleníttetik elképzelni a' munkának terhét.

Legnevezetesebb tökélletesedését munkámnak a' Tek. Ns. Vármegyéknek betses Tudósításaik okozták, mellyeknek megnyerése, kiváltképen való balzsamja mind terhes fáradozásaimnak, mind pedig hátra lévö rövid életemnek; mert soha egy Író sem nyert még a' Hazától sem ollyan nevezetes, sem pedig olly betses segedelmeket, minthogy Tudósításaikat, nehány Vármegyéken kivül minden Vármegyék hitelesen megküldötték, és még a' hátra lévök is kétség kivül, látván hasznos, és elmúlhatatlanúl szükséges vóltát, kevés idö múlva meg fogják küldeni. Én ugyan ezeknek eszközlését, valamint munkámnak tökélletesítését is, hóltomig legföbb kötelességemnek tartom.

VÁLYI ANDRÁS

Professzszor Úrra teszi figyelmetessé a' HAZÁT, Doktor *Sándorfy Józsefet.* Bétsben. 1797.

Magyarim! kiket édes Anyátok
Magyarúl szót adni tanított,
'S hogy Nyelve ragadna reátok:
Gyakran ajakához szorított.

Tartyátok ezer-nyereségnek,
Tudom, azt: hogy már kiderültek
Vártt hajnali a' Magyar Égnek,
És tsillagi rendbe kerültek.

Az az: a' Hazabéli Tudósok'
Ajakin Pannónia' Nyelve
Zeng, — és az egész Haza, van sok
Magyar Irással tele telve.

De hogy annak is a' neve éllyen,
Ki ügyünk mellett maga szólla,
'S magyarúl hogy folyva beszéllyen
Kiki. — Törvényt *) írata róla.

Melly

*) *Artic. Diæt. Budæ* 1792. *Art. VII.*

Melly is a' köz Hívatalokból,
Ha ki Nyelvünknek folyamattyát
Nem tudgya, igen helyes okból
Ki rekeszti, mint Haza' fattyát.

Neve légyen az Égig emelve;
De ki hát az? Az a' Haza' Nyelve,
'S Literátúrája Királyi
Hazabéli Profeszszora VÁLYI.

Ő Nyelvünk' gyászos ügyéért
Ország Gyülésibe síra,
'S így az Ország is maga rá tért,
'S olly okos Törvényeket íra.

De mivel még VÁLYIt előttünk
Több virtusi is nemesítik,
'S hogy nagy neve lenne közöttünk,
Szép Könyvei érdemesítik.

Méltó örök érdeme légyen:
'S zengjen háládatos ének,
És Oszlopot a' HAZA tégyen
Örököst a' VÁLYI nevének.

VÁLYI ANDRÁS

PROFESZSZOR ÚRNAK EMLÉKEZETÉRE.

Felderült újj Egem tündöklő fényével,
Ékesült Fébusom arany fellegével;
Mivel egy bölts Fijam magyar etsettyével
Fel fedez, 's magasztal anyai nyelvével.

Fájdalommal nézé gyászos esetemet,
Hanyatló időre juttatott ügyemet,
Bánattal szemlélé keserűségemet,
'S zokogva hűllatá panaszló nyelvemet.

VALYI! már felnyitád kintses kebelemet,
Kimutatád fényes kettős keresztemet,
Új magyar bíborral fedezéd testemet,
'S víg színre derítéd setétültt Egemet.

Mint

Mint fáradt utánnam zúgó örvényeken
Bús hajód, Scyllánál forgott veszéllyeken,
Esedezvén értem felséges helyeken,
Orvosságot leltél, 's győztél mindeneken.

Fogy a' gyertya, másnak bár használ világa,
Így VALYI Hívem is míg tzéllyához hága,
Ifijúságának zöldellő virága
Gyakran hervadozott, 's lankadt vala ága.

De még is szívében forrván magyar vére,
El nem hagyott engem, míg mindent végére
Nem hajtott; 's már fénylik ditsőséges bére.
Rózsát hintek áldott emlékezetére.

A' HAZA.

P.

Pacz. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

Pacza. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, lakosai egygyesûltt ó Hitüek, fekszik Alsó, és Felsô Homorodnak szomszédságokban, hegyes völgyes határja két fordúlóra van osztva, melly sovány, és terméketlen, 's a' hegyek miatt trágyázni sem lehet, erdôje vagyon, melly ha makkot terem, akkor lakosai sertéseket hizlalván, Szatmáron $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire adgyák el, szôllô hegye nints.

Pacza. Falu Somogy Vármegyében, földes Urai többek, lakosai külömbfélék, földgye közép termékenységû, szôleje van, legelôje tsekély, második Osztálybéli.

Páczafalu. *Tyilie.* Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Béltekhez másfél mértföldnyire, felsô és alsó Homorod helységeknek szomszédságokban, határja hegyes völgyes, sovány, két nyomásbéli, mellyet trágyázni sem lehet a' hegyek miatt, erdôje van, és makknak termésekor a' lakosok sertéseket hizlalnak, szôlleje nints, piatza Szatmáron, $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

Paczal. Nagy-al *Paczal*, magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura Gróf Gyulay Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Margitától nem meszsze, mellynek filiája, határja jó, vagyonnyai középszerûek, második osztálybéli.

Paczin. Magyar falu, Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többnyire reformátusok, fekszik a' Tiszához nem meszsze, lapos helyen, határja 2 nyomásbéli, száraz esztendôben mindent megterem, szénával bôvelkednek, de többnyire széless sásat terem réttyek, tolgyes erdôjét a' víz rongállya. Itten kezdôdik Karcsa vizének eredete, melly a' múltt Századokban a' Tiszába, és Bodrog-

ba folyt, a' Tokaji Vár alatt. Elrontatván pedig a' Tokaji Vár első LEOPOLDnak parantsolattyára, Karcsa vizének árka megtölt, 's folyása is meggátoltatván, az egész Tisza, és Bodrog köznek mint egy $\frac{3}{4}$ részét haszon vehetetlen ingadozó, lapos, nádas, és gyékényes térré 's tavakká változtatta. Nevelik ez ártalmas posványságokat a' Tiszának, és Bodrognak kiömlött árjaik, mellyeket ha Karcsa vizének régi öble kitisztítódnék, Liszkánál a' Bodrogba botsáttatván e' posványság, az egész Bodrog köz megszabadíttatnék a' viz állásoktól, az egész vidéknek igen nagy hasznával. Határja közép termésű.

PÁCZOD. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy-Rákosnak szomszédságában, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PÁCZOD. Horvát falu Somogy Vármegyében, földes Ura Jánkovits Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Tarányhoz nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye jól termő.

PACZOLAJ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Báró Hellenbach, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Rippenynek szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Sarluskáé, harmadik Osztálybéli.

PACSA. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Andrási Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kraszna Horka Várallyához nem meszsze, mellynek filiája, határjának nagyobb része hegyes, és a' záporok járják, legelője elég, fája tüzre van, piatzozása Rozsnyón, harmadik Osztálybéli.

PACSA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kapornakhoz egy mértföldnyire, határja középszerű, borai meglehetősek, második osztálybéli.

PACSA. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Pierer Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Benedeknek szomszédságában, mellynek filiája.

PACSÉR. Magyar, és rátz falu Bács Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai reformátusok, és ó hitüek, fekszik Bajmaknak szomszédságában, mellynek filiája, ó Moroviczához 2000, és Katymárhoz 12500 bétsi ölnyi-

ölnyire; határja egészen a' Telecska dombon fekszik, melly három nyomásbéli; terem leginkább kétszeri búzát, és szép marhát nevelnek lakosai, erdeje nints, szőleje tsekély bort terem, vize szűken vagyon, piatza Baján, és Mária-Theresiopolisban.

PACSOLAJ. *Obsolovce.* Tót falu Sáros Vármegyében.

PACSONY. Elegyes magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Szombathelyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vasvárnak szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye síkon fekszik, 's közép termékenységű, szőleje, réttye, legelője, és fája elég van, elsö osztálybéli.

PADÁNY. *Nagy, és Kis-Padány*, két magyar falu Poson Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszenek Bőshöz fél mértföldnyire, határbéli földgyeik középszerűek, mint vagyonnyaik, második osztálybéliek.

PÁDÁR. *Padarovce* magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai többen Evangelikusok, fekszik Dobocznak szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye köves, és minden esztendőben megkivánnya a' trágyát, legelője jó, és elég, fája van mind a' kétféle, szőlő hegye tsekély, piatzozása közel, gyümöltsös és káposztás kertyei is vannak, második osztálybéli.

PADAR. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura a' Kapornaki Prépostság, lakosai külömbfélék, fekszik Kapornakhoz közel, mellynek filiája, határja középszerű, földgye meglehetős termékenységű, legelője, fája van, második osztálybéli.

PADAR. Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Dobronynak szomszédságában, határja jól termő, pusztája is van, vagyonnyai középszerűek, piatza Pápán, elsö osztálybéli.

PADE. Rátz falu Torontál Vármegyében, földes Ura Ormósdy Uraság, lakosai ó hitűek leginkább, és kevés katolikusok 's Magyarok, fekszik Tisza Szent Miklós, és Hegyes helységekhez közel, határja térséges, négy nyomásbéli, székes a' földgye, azért is gabonát nem igen terem; szarvas marhái, és juhai bőven vannak, sertés-

sei is számosak, erdője nints, nádgya, gyékénnye elég van, szőleje meglehetős borokat terem, piatza Szentán, és Szegeden, ide tartozandók az úgy nevezett Marosvai és Peszeri dohány-kertészek is

* PADIEST. Vagy *Balliest* Krassó Vármegyében.

* PADINA. Bánátbéli falu a' Pántsovai kerületben.

* PADMÓCZ. Elegyes magyar falu Zemplén Vármegyében, Bodrog vize partyán fekszik, szőlős kertnek szomszédságában, lakosai külömbfélék, határja meglehetős.

PADRÁG. Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, az előtt a' Győri Jésuita Atyáknak birtokok vala, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Halimbához nem meszsze, mellynek filiája, Csekúthoz közel, határja két nyomásbéli, leginkább rozsot, és tavaszit terem, krompélyt, kukoritzát és kendert is, trágyázás után pedig búzát is, erdeje nagy van, szénája is elegendő.

PADURÁN. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Fasethoz fél mértföldnyire.

PAGYERÓCZ. Tót falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bláva vize mellett, Bohuniczhoz közel, mellynek filiája, határja közép termékeységű, réttye, legelője meglehetős, fája nints, második osztálybéli.

PÁHI. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Urai Báró Orczy, Szily, és más Uraságok, fekszik Izsákhoz közel, mellynek filiája.

PÁHOK. *Alsó*, és *Felső Páhok* két magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura mind a' kettőnek a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, Felső az Alsónak filiája, földgyeik elég termékenyek, szőlőhegyek, gyümöltsös kertyeik, malmok van, boraikat könnyen eladhattyák, fájok tüzre van, második osztálybéliek.

PAJER. Elegyes falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara.

PÁKA. *Kis Páka* magyar falu Poson Vármegyében, az Éberhárdi Uradalomhoz tartozandó, lakosai katolikusok, fekszik Csukár, és Nagy Pákához közel, Békével is határos, határja három nyomásbéli, kevés legelő mezőn kivül egyéb java nints, fája fűzfa.

PÁKA. *Nagy Páka.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálffy Uraság, egy nemes Kurián kivûl, fekszik Kis, és Nagy Léghi, Kis Páka, és Szászihoz is közel, számos, és hasznos földgye két nyomásbéli, egyéberánt mezein kivûl javai nem nevezetesek.

PÁKA. *Csukár Páka.* Magyar falu Posony Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Bácsfához, és Somorjához is közel, határbéli földgye két nyomásbéli, kevés legelô mezején kivûl javai tsekélyek.

PÁKA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy, és Gróf Erdôdy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szala Egerszeghez 3 mértföldnyire, erdeje tsekély, szôleje termékeny, legelôje tágas, földgye középszerû, második osztálybéli.

PAKACZ. Szabad puszta Torontál Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara.

* PAKASZTÓ. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Hrubóhoz közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító, elsô osztálybéli.

PAJSZEG. Szala Vármegyében szállás, fekszik Milleiegyházszegnek szomszédságában, mellynek filiája.

PAKENHÓF. Szabad puszta Vas Vármegyében.

PAKLENICZA. Elegyes falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán, és Pruszkay Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Vratiseneczhez nem meszsze, mellynek filiája.

PÁKOD. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Rosti, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Istvándnak szomszédságában 's határja is hozzá hasonlító.

PÁKONY. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Ura Gróf Teleky Uraság, fekszik Alsó Némedihez nem meszsze, mellynek filiája.

PÁKOSZTÓ. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kriva-Olyszkához ½ órányira, dombos határja 3 nyomásbéli, melly gabonát, árpát, és zabot terem, erdôje van, szôleje nints, piatza Varannón, és Homonnán van.

PÁKOZD. Magyar falu Fejér Vármegyében, földes Ura a' Fejérvári Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Fejér-

várhoz nem meszsze, határja közép termékenységû, délre tava is van, vagyonnyai meglehetôsek, második osztálybéli.

PAKS. *Paksum.* Magyar elegyes mezô Város Tolna Vármegyében, földes Ura Báró Rudnyánszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az Ország-útban Tolnához két mértföldnyire. Régenten is virágzó hely vala, de a' Fejérváriak által eleget szenvedett; a' Mohátsi veszedelem után pedig az Ozmanoknak birtokokba jutván, ezek itten magoknak erôsséget építének; míg 1603-dik esztendôben innen elköltözvén, ismét pusztán maradott; azólta napról napra jelesen gyarapodik. Az Uraságnak lakó helyén kivûl postája is vagyon: a' Dunamentében lévén, eladásra jó módgyok van, erdeje nem sok, réttye, legelôje tágas, szôleji jók, elsô osztálybéli.

PÁL. *Nagy Pál.* Elegyes falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Pétsváradtól ½ órányira, határja három nyomásbéli, földgyei egyenetlenek, termesztenek sok borokat, és gyümöltsöt, fôképen diót, és gesztenyét, mellyekkel a' szomszéd Vármegyékben szoktak kereskedni, égetnek sok jó szilvapálinkát is.

PALÁD. *Kis Palád.* Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Magosliget, Sonkád, és Nagy Paládnak szomszédságokban, határja két nyomásbéli, búzát, zabot, kukoritzát bôven terem, szénájok meglehetôs, erdeje szép, piatza T. Újlakon egy mértföldnyire van.

PALÁD. *Nagy Palád.* Magyar falu Szatmár Vármegyében, lakosai reformátusok, a' Rosalyi Uradalomhoz tartozik, fekszik Fertôs, Almás, Sonkád, Hódos, és Kis Palád között, határja 2 nyomásbéli, leginkább búzát, zabot, és kukoritzát terem, határja nagy, mivel a' Rosalyi Uradalom erdeje ezen fekszik, holott a' Metzenzéfiek sendelyt készítenek, piatzok T. Újlakon 1 mértföldnyire van.

PALÁD. *Bot Palád.* Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik az elôbbeniekhez közel, Sonkádnak szomszédságában, határja lapos, két nyo-

nyomásbéli, ha a' vizek nem rontyák, elegendôképen terem minden veteményt, erdeje szép, piatza Tisza Újlakon. E' helységek határán, mivel nagy erdôkkel bôvelkednek, sok külömbféle vadak laknak.

PALADICS. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Urai Balog, és Csúzi Uraságok, fekszik Nagy Abonyhoz nem meszsze, mellynek filiája.

PALAGY. v. *Palag.* Magyar falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen Evangelikusok, fekszik Kaposhoz másfél mértföldnyire, Dobruskához nem meszsze, mellynek filiája, határja jó termékenységû, más javai is jelesek lévén, elsô osztálybéli.

PALÁNK. Magyar, és német falu Hont Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Drégelyhez egy kis fél mértföldnyire, határja egybe van kaptsolva a' Drégelyi határral, úgy hogy ennek tsak egy nyomás szántó földgye van, mellyben híres dohányt termesztenek, egyeb javai közösek a' Drégelyivel, elsô osztálybéli.

PALÁNK. Szabad puszta Tolna Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, fekszik Szekszárdhoz közel, mellynek filiája.

PALÁNKA. Ó *Palánka*, *Új Palánka*. Két rátz, és német falu Báts Vármegyében, földes Urok a' Királyi Kamara, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, fekszenek Duna vize mellett, Bukinhoz 5400, Obrovácshoz 4600, Csebhez 7500, és az Illoki révig 600 bétsi ölnyire; egyenes alatson, és fekete földön, határjaik három nyomásbéliek, leginkább búzát, árpát, zabot teremnek, erdejek van, szôleje Újpalánkának van, amannak nints, *Tumana Batu* nevü vize van, melly halakkal bôvelkedik, és egyéb tavaik is vannak, selyem-bogarakat is nevelnek, piatzok Illokán, és Újvidéken; ó Palánka az Uraság tisztyeinek lakó helye, és jeles élet tár van itten.

PALÁNKA. Szabad puszta Bereg Vármegyében.

PALÁSNOK, vagy *Palosnak*. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai többek, lakosai külömbfélék, fekszik Lovasnak szomszédságában, határja is ollyan,

szép tulajdonságaihoz képest első osztálybéli.

PALÁST. *Plasovce.* Magyar falu Hont Vármegyében, földes Ura Palásti Uraság, a' kinek kastéllyával díszesittetik, és több Urak; lakosai katolikusok, fekszik Szebeklébhez két mértföldnyire, határja jó, tulajdonságai külömbfélék, fája, réttye, legelője, 's dohánnya is jó van, első osztálybéli.

PÁLCZA. *Tornyos Pálcza.* Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Ura Bárczay Uraság, lakosai leginkább reformátusok, fekszik fényes Litkének szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Mándoknak, első osztálybéli.

PÁLD. Magyar falu Hont Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, az előtt a' Nagyszombati Szent Klára Szüzeinek birtokok vala, lakosai katolikusok, fekszik Vödrödhöz közel, mellynek filiája, határjában vagyon jó szőlő hegye, legelője elég, fája tüzre van, de épületre nints, második osztálybéli.

PALD. Elegyes falu Poson Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik P. Födémeshez fél mértföldnyire, határja jó, szép tiszta búzát termő, vagyonnyai jelesek, de réttye, fája, 's legelője kevés, első osztálybéli.

PÁLD. Magyar falu Esztergom Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Gyarmatnak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PÁLFA. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Jánosházának szomszédságában, mellynek filiája, határja vizes, szoros, és nem igen termékeny, fája van, második osztálybéli.

PÁLFA. Magyar falu Tolna Vármegyében, földes Ura Gróf Aponyi Uraság, lakosai reformátusok leginkább, fekszik Simontornyához közel, mellynek filiája, határja a' természetnek tsaknem minden javaival bővelkedik, első osztálybéli.

PÁLFALVA. *Sajó Pálfalva.* Elegyes falu Borsod Vármegyében, földes Ura Gróf Keglevics Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Szirma Besenyőhöz közel, mellynek filiája, földgye könnyü mivelésü, piatzozása Szikszón, és Miskoltzon,

szó-

szôleje tsekély, legelôje elég, malma közel, fája nints; az áradások gyakran károkat tesznek a' réttyein, második osztálybéli.

PÁLFALVA. *Paulovavész.* Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Feledhez nem meszsze, mellynek filiája, Rima vizéhez közel, földgyének $\frac{1}{6}$ része sovány, a' többi közép termékenységû, hasznos piatza nem meszsze, legelôje, és tüzre való fája elég van, szôllômunkából is van keresettyek, gyümöltsös, és káposztás kertyeik jók, elsô osztálybéli.

PÁLFALVA. Falu Vas Vármegyében, fekszik Szombathelyhez két mértföldnyire, határja középszerû.

PÁLFALVA. *Paulovce.* Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy Bobróczhoz közel, mellynek filiája, földgyének $\frac{1}{6}$ része sovány, és $\frac{1}{3}$ része nehezebb mivelésû, legelôje elég, $\frac{1}{6}$ része termékeny, $\frac{2}{3}$ része könnyü mivelésû, keresettye van kézi, és kiváltszekeresi munkával, elsô osztálybéli.

PÁLFALVA. *Felsô* és *Alsó Pálfalva.* Magyar faluk Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosaik külömbfélék, fekszenek Salygó Tarjánnak szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyeik soványosak, vagyonnyaik is selejtesek lévén, harmadik osztálybéliek.

PÁLFALVA. Szabad puszta Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Teleky, és több Uraságok, fekszik Szatmár Némethihez közel, mellynek filiája, és Ombodhoz tartozandó.

PÁLFISZEG. Szala Vármegyében szállás, földes Urai több Uraságok, fekszik Milei-Egyházszeghez közel, mellynek filiája.

PÁLFÖLDE. Magyar falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Klobusiczky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Bodrog vize mellett, határja mindenben hasonló Kis Újlakhoz, egyedûl, hogy ennek jobb erdeje van.

PÁLFÖLDE. Szállás Pest Vármegyében.

PÁLHÁZA. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Fûzérnek szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, pia-

piatzozása sem igen van közel, második osztálybéli.

PÁLHÁZA. Nemes Pálháza Szállás Pest Vármegyében.

PALKONYA. *Dráva Palkonya.* Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik D. Szabolts Csehihez közel, és Páli pusztához ¼ órányira, a' hol régenten Paulinusok laktak, most *Sclavoniába* általmenetel van itten, réttyei jobbára fekete víz mentében vagynak, földgye 3 nyomásbéli, leginkább kukoritzát terem, hallal is bővelkednek, és semmivel sem szükölködnek.

PALKONYA. *Német Palkonya* német falu Baranya Vármegyében, a' Bolyi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Rátz Petrihez ¼ órányira, mellynek filiája, határja 3 nyomásbéli, jó termékenységű, erdője, legelője is szükségére van elég, szőllője jó borokat terem.

PALKONYA. *Tisza Palkonya.* Magyar falu Borsod Vármegyében, földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszik Szederkényhez fél mértföldnyire, Eszlárnak szomszédságában, földgyei trágyát kivánnak, erdeje nints, halászattya a' Tiszán az Uraságnak engedelméből, legelője kevés, piatzozása távol esik, a' Tisza vize is károkat okoz néki, második osztálybéli.

PÁLKONYA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Diós-Kálnak szomszédságában, mellynek filiája, földgye ha jól miveltetik, közép termékenységű, legelője, szőlleje, erdeje, malma van, és borainak eladására jó módgya, második osztálybéli.

PALLAG. *Kos Pallag.* Elegyes magyar, német, és tót falu Hont Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik a' Báti járásban egy völgyben, hegyek és erdők között Nagy Maroshoz 's Börzsönyhöz egy órányira. Határja hegyes, 's leginkább rozsot termő, vagyonnyai jelesek, dohánnya az egész Országban híres, szőlő hegyei jól termők, elsö osztálybéli.

PALLAG. *Rósa Pallag, Prilop.* Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Újvárhoz, és Vámfaluhoz egy órányira; határja két nyomásbéli, földgye

földgye dombos, hegyes, vôlgyes, és agyagos, terem kevés búzát, zabot és kukoritzát, fája van, szôlôhegye tsekély, piatza Várallyán, és Megygyesen.

PALLAGA. *Isó Pallaga*, Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura Bôthy Uraság, lakosai többen ó hitûek, fekszik a' Nagyváradi járásban, határja középszerû.

Pallagi Hutta, szabad puszta Hont Vármegyében, fekszik Rahónak szomszédságában, mellynek filiája.

PALINA. Szala Vármegyében, fekszik Turnitsának szomszédságában, mellynek filiája.

PALINOVECZ. Elegyes falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, határja homokos.

PÁLYI. *Hegyköz Pályi*, *Hoszszú Pályi*, *Monostor Pályi*. Három magyar falu Bihar Vármegyében. Hegyköz Pályinak földes Ura Szilágyi, és több Urak, fekszik Csatárhoz közel, mellynek filiája. Hoszszú Pályinak földes Urai Dietrichsteinnak maradékjai; *Monostor Pályinak* pedig Oedenfi maradékjai; ez fekszik Hoszszú-Pályinak szomszédságában, mellynek filiája, lakosaik katolikusok, többen reformátusok. Határbéli földgyeik jó termékenységûek, vagyonnyaik jelesek, és külömbfélék, eladásra alkalmatos módgyok van, elsô osztálybéliek.

PÁLYI. *Ó Pályi*. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Urai Gróf Haller, Gróf Barkóczy, és Ötvös Uraságok, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Vitkától nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgyének $\frac{1}{3}$ része búzát is jót terem, réttyeit a' viz járja, legelôje, fája mind a' kétféle van, dohányt is termesztenek, malmai vannak, elsô osztálybéli.

PÁLYI. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Kaponaki járásban, határja középszerû, legelôje, réttye, 's fája tûzre van, második osztálybéli.

PÁLYI. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Felsô Mindszentnek szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, elsô osztálybéli.

PÁLYI. Szabad puszta Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Bodonyhoz közel, mellynek filiája.

PÁLYI. Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Ura a' Pápótzi Prépostság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $6\frac{1}{2}$ mértföldnyire, határja közép termékenységû, vagyonnyai is középszerûek, legelôje jó, második osztálybéli.

PÁLYI-HÁLÁS. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, fekszik Zirtzhez nem meszsze, mellynek filiája.

PALYIN. Tót falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szénához közel, mellynek filiája, határjának jó termékenységéhez képest, elsô osztálybéli.

PALYIN. Szabad puszta Szala Vármegyében, földes Ura Inkey Uraság, Plébánusa is van.

PALYINKA. Falu Fejér Vármegyében, határja soványos, vagyonnyai selejtesek, harmadik osztálybéli.

PALYÓ. Magyar falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kaposhoz egy mértföldnyire, határja jó termékenységû, egyéb javai is jelesek, elsô osztálybéli.

PÁLÓCZ. Magyar falu Ungvár Vármegyében, földes Ura Gróf Barkóczy, és több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Ungvize mellett, Ungvárhoz 3 mértföldnyire, határja ollyan, mint Palyóé, elsô osztálybéli.

PALÓCZ. Szabad puszta Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, fekszik Taksonynak szomszédságában, mellynek filiája.

PALOCSA. *Plavec.* Tót mezô Város Sáros Vármegyében, földes Ura Báró Palocsay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Poprád vize mellett, hajdani Várának szomszédságában, Ispotállya is van, határja soványos, vagyonnyai sem nevezetesek, második osztálybéli.

PALOJTA. *Alsó, Felsô,* és *Középsô Palojta.* Három tót faluk Hont Vármegyében, Alsónak földes Ura a' Rozsnyói Káptalanbéli Uraság, Felsônek, és a' Középsônek pedig több Uraságok, melylyek Alsó Palojtának filiájik, Középsônek Ispotállya is van; lakosaik katolikusok, és evangelikusok, határbéli földgyeik közép termékenységûek, mivel valamennyire hegye-

hegyesek. Alsó Palojtának fája nints, más egyéb javaik is lévén, második osztálybéliek.

PALOTA. Magyar falu Csanád Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik I. Tornya Városától nem messze; határja ollyan, mint Tornyáé, vagy Földeáké, jeles tulajdonságaihoz képest elsô osztálybéli.

PALOTA. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Ura Gróf Fekete Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Pesthez egy mértföldnyire, határja közép termékenységû, szôlei gyenge borokat teremnek, piatzozása jó Pesten, második oszsálybéli.

PALOTA. Magyar Mezô-Város Veszprém Vármegyében, földes Urai Gróf Zichy Uraságok, a' kiknek régi várával, és új kies kastélyával 's kertyével ékesíttetik. Hajdani Vára, mellyet *Újlaky Miklós* kezdett vala építtetni, külömbféle viszontagságokat szenyvedett, a' mint a' Történetirók elôadták. E' nevezetes épületeken kivûl szép kôbôl épûlt Szentegyházzal is díszesítik e' Várost a' földes Uraságok, mellynek mind fekvése, mind épûlete újjabb díszt szolgáltat e' Városnak. Lakosai katolikusok, reformátusok, evangelikusok, és Zsidók is, fekszik az Ország-útban Bôrhegye alatt, Veszprémhez $2\frac{1}{2}$, Fejérvárhoz 2 mértföldnyire, elég vidám helyen, postája is vagyon, két szakaszokra van felosztva határja, és ámbár tsak nem tsupán kôbôl áll, megtermi mindazáltal mind az ôszi, mind a' tavaszi veteményt, és különös arról, hogy az egész Vármegyében erôssebb tésztájú tiszta búza nem terem, mint itten, erdeje vadakkal bôvelkedik, szôlô hegyei jó bort termôk, két kallója is van. Különôs, és télen meleg vizû forrása lévén, két szûntelen forgó malmot hajt folyásával. Itt vagyon ama' híres *Kikiri* Tó is, mellynek forrása fenekетlennek tartatik, és sok malmokat forgat szûntelen való folyamattyával; vize régi idôben nagy faragott kövekbôl rakott gáttal fenntartatván, igen nagy halas, és madaras Tót szolgáltatott; de már ma az leeresztve lévén, tsak a' folyása vagyon még, és a' bozótsága rétekké változott. Innen veszi a' híres Sárréttye is a' maga eredetét.

PA-

PALOTA. Ó *Palota.* Illy nevezetû pusztával, Bihar Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Nagyváradhoz közel, mellynek filiája, határja jól termô.

PALOTA. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik Vidrányhoz egy órányira Galitzia szélén, sovány határja 2 nyomásbéli, melly kevés zabot, tatárkát, és krompélyt terem, erdôje van, szôleje nints, szénából is szûkölködik, piatza Homonnán van.

PALOTÁS. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bujákhoz másfél órányira, határja közép termékenységû, más vagyonnyai is meglehetôsek, második osztálybéli.

PALOVECZ. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szoboticzának szomszédságában, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PALOZNAK. Falu Szala Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság.

PALUGYA. *Kis Palugya, Nagy Palugya.* Két tót falu Liptó Vármegyében. Kis Palugyának földes Ura Palugyai Uraság, fekszik Bodafalvához közel, mellynek filiája. Nagy Palugyának pedig földes Ura Platy Uraság, 's fekszik Motko Szent Kereszthez közel, mellynek filiája, Ispotállya is vagyon, lakosai katolikusok, és evangelikusok, határbéli földgyeik jó termékenységûek, réttyeik, legelôjök van, fájok nints elég, piatzozások Szent Miklóson, keresetre módgyok Vág-vizén, elsô osztálybéliek.

PALUS. Bánátbéli falu.

PÁLVÁGAS. *Pavlovce, Kapi Pálvágas, Keczer Pálvágas,* két tót falu Sáros Vármegyében. Kapi Pálvágásnak földes Ura Kapy Uraság, *Kéczer Pálvágásnak* pedig több Uraságok, ez fekszik Hanusfalvához közel, mellynek filiája, lakosaik katolikusok, határjaik jól termôk, vagyonnyaik középszerûek, második osztálybéliek.

PALVANISTIE. Oláh falu a' Pántsovai Kerûletben.

PAMGÁRT. *Baumgarten.* Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz

hoz egy mértföldnyire, határjának, 's vagyonnyainak középszerû mivóltokhoz képest, második osztálybéli.

PAMLÉNY. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura Fáy, és több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Vajdának szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, ámbár más javai vannak, második osztálybéli.

PAMUK. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Somogyvártól nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye néhol fövenyes, más középszerû javai szerént második osztálybéli.

PAN. *Panya.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Csétenyhez közel, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PANÁD. Szabad puszta Arad Vármegyében.

PANAHÁT. Szállás Csanád Vármegyében.

PANANÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Hertelendi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Koncsóczhoz közel, mellynek filiája, ámbár egyéb megkivántató javai vannak, de mivel földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PANCSOVA. Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik az Ország-útban, Zimonhoz 4 mértföldnyire. 1716dik esztendôben meghódítván a' Tsászárnak Merczy fô Hadi Vezér, azólta mindenkor népesedik, és az Ozmanokkal való kereskedés által alkalmasint gazdagodik is. Épületei között legnevezetesebbek a' Szentegyházak, a' Kaszárnya, a' Katona-Tisztek háza, és az ôrálló ház; nemkülömben a' Vendégfogadó is, több kereskedôk' házaikkal egygyütt. Lakosai rész szerént kereskedés, házi mesterségek, és földmivelés által élnek, határja jó, vagyonnyai külömbfélék, eladásra 's kereskedésre is jó módgyok lévén, elsô osztálybéli.

PÁND. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Ura Szilasy Uraság, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Tápio Bitskének szomszédságában, mellynek filiája, szôleje középszerû, nevendék erdeje szaporodik, szán-

szántó földgyei termékenyek, második osztálybéli.

PANDUR. Elegyes Orosz falu Pest Vármegyében, földes Ura a' Kalotsai Érsek, lakosai többen ó hitüek, fekszik Bajához fél mértföldnyire, nádgya van elég, fája nints, legelôje szoros, a' Dunának áradásai is néha károkat okoznak határjában, melly miatt harmadik osztálybéli.

PANJOVA. Bánátbéli Oláh falu a' Lippai Kerületben.

PANKÁSZ. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Rákoshoz nem messze, mellynek filiája, földgye sovány, erdeje, legelôje elég van, kereskedésre is módgya lévén, második osztálybéli.

PANKOTA. Ó *Pankota*, *Bánkúta*. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Világosnak szomszédságában, mellynek filiája, egy meleg víz kúttya van, mellynek álló vize *Szodomnak* neveztetik; mellette a' hegy óldalban látszatik egy régi nagy épületnek maradványa, melly épület a' nevezetes Pankotai Apátúrságnak gyeppel mohosodott gyászköve; földgye termékeny, fája vagyon tüzre, szôleje termô, eladásra alkalmatossága van, elsô osztálybéli.

PANKOTA. *Új Pankota*. Sváb, és Oláh falu az elôbbinek szomszédságában, 's az Uraságnak épületeivel díszesíttetik, határja az elôbbihez hasonló.

PANKOTA. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Tótteleknek szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PÁNT. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

PANTASEST. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik a' Belényesi járásban, határja meglehetôs.

PÁNY. *Panyovce*. Magyar és tót falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Jászói Prépostság, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik a' Kassai járásban; határja jó, de megkivánnya minden harmadik esztendôben a' trágyázást, réttye, legelôje hasznos, épületre való fája nints, második osztálybéli.

PANYITH.

PANYITH. *Gömör Panyith.* Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többnyire Evangelikusok, fekszik Sajó vizének bal partyán, Csoltóval, Beretkével, és Gömörrel határos, réttye termékeny, földgye közép termékenységû, 's 3 nyomásbéli, fája tüzre, és épületre elég van, malma jeles, piatza Rosnyón 3 mértföldnyire.

PANYIT. *Uza Panyit.* Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Szent Miklósy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik Csoltóhoz nem messze, határbéli földgye jó termékenységû, piatzozása hasznos, 2, 3, 4 mértföldnyire, fája van, malma közel, legelôje elég, második osztálybéli.

PÁNYOK. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Nádasdnak szomszédságában, mellynek filiája, a' Füzéri, és Szalantzi hegyek között; mivel jó határjának $\frac{1}{3}$ része sovány, és legelôje hejános, második osztálybéli.

PANYOLA. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Ura Kállay Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Fejérgyarmatnak szomszédságában, mellynek filiája, határja jó, vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

PAP. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Ura Báró Horvát Uraság, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Kis Várdához közel, mellynek filiája, határjának minémûsége ollyan, mint Litkéé, elsô osztálybéli.

PÁPA. Népes Magyar Mezô-Város Veszprém Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, a' kinek díszes kastéllyával 's kertyével ékesíttetik, lakosai katolikusok, evangelikusok, reformátusok, és zsidók, fekszik Veszprémhez négy mértföldnyire, Somlyó hegyével által ellenben, kies térségen. Hajdani Várának eredete homályos; hanem ha IV-dik Béla alatt építtetett, már 1602-dik esztendôben nem utólsó erôsség vala, 's Enyingi Török István által jelesen ôregbíttetett, és fel is ékesíttetett. Nevezetesítették e' Várost, annak régi jó katonás lakosai, és ezeknek diadalmas Vezéreik, kik között nevezetet kivánnak: *Enyingi*

Török, *Huszár*, *Somogyi*, *Hatos*, *Káldi*, *Pataki*, *Csúzy*, *Bikásy*, *Bezerédy*, és több magyar Vitézeknek szép hadi viseltt dolgaik, a' kik e' Várost, és annak erősségét utólsó lehelletekig igen híven óltalmazák, és érette ditsőséges halált szenvedtek. Épületei között nevezetesebbek az új igen pompás, és nevezetes Szentegyház, mellyet mostani Egri Püspök Gróf Eszterházy ő Excell. ája építtetett az egész vidéknek díszére. Második díszes Szentegyház a' Paulinusoké vala, melly Tapoltza felé épült; harmadik a' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáké; negyedik a' Misericordiánusoké. Az Evangelikusoknak is vagyon tulajdon Templomjok, valamint a' Reformátusoknak is, a' kik itten szép Oskolát építtettek, és benne számos Ifjak tanúlnak, 's hova tovább szaporodnak. A' Zsidóknak is van Zsinagógájok. Nevezetesíti továbbá F. T. *Katona Istvdn* Kalotsai Érseki Káptalanbéli Úrnak, és Könyv-Őrzőnek itten lett születése, a' ki Magyar Országnak nevezetes Históriáján kivűl, olly számos, és tudós könyveket írt, mellyek mind a' Hazában, mind pedig a' külföldieknél eléggé esméretesek. Határbéli földgye termékeny, fája vagyon mind a' kétféle, réttye jó szénát terem, piatzozása helyben, és Győrött is, malmai közel vannak, vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

PAPFALVA. *Gilicz*. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Bubuliskai Kerületben, határja sovány.

PAPFALVA. *Popesty*. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura Baranyai Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Mitskének szomszédságában, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PAPFALVA. *Pfaffendorf*. Elegyes tót falu Poson Vármegyében, földes Ura a' Posonyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ivánkához közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító; erdeje sok van, réttye, legelője nem sok, két hólt duna lévén határján, vízáradáskor néha bézárattatik Ivánkával egygyütt, a' fekete víz is határos véle, második osztálybéli.

PAPI. *Csonka Papi*, *Mezô Papi*. Két magyar falu Bereg Vármegyében, Csonka Papinak földes Ura Gróf Haller,

és más Uraságok, fekszik Mezô Kászonyhoz közel, mellynek filiája; Mezô Papinak pedig földes Urai Besenyei, és más Urak; lakosaik katolikusok, és többen reformátusok, határbéli földgyeik jó termékenységûek, réttyeik hasznos szénát hoznak, legelôjök jó, mind a' kétféle fájok van, a' Kászonyi szôlôktôl nem meszsze vannak, piatzozások Beregszászon $1\frac{1}{2}$ órányira; de mivel határjokat néha a' víz járja, második osztálybéliek.

PAPI. Magyar falu Borsod Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Szalontának, és Tiszakürtnek szomszédságában, mellynek filiája, piatzozása két mértföldnyire van, legelôje elég, szántó földgyei középszerûek, fája, szôleje nints, malma távol, harmadik osztálybéli.

PAP MEGYER. Az M betûben.

PAPINA. *Papin.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Kácsándy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Homonnához két mértföldnyire, Nechval Polyánka, és Zubnához $\frac{1}{2}$ órányira; határja trágyázás után meglehetôs termékenységû, szénája jó van, legelôje elég, fája mind a' kétféle, eladásra módgya Homonnán, fuvarozással pénzt kereshetnek, van egy kis szôlô hegye is.

PAPKESZI. Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszik Csajágnak szomszédságában, Séd vize mellett, Veszprémhez $1\frac{1}{2}$, Fejérvárhoz pedig 3 mértföldnyire, határja két nyomásbéli.

PAP KÖRMÖSD. Lásd KÖRMÖSD.

PAPMEZÔ. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Magyar Csekéhez közel, mellynek filiája, határja közép termékenységû, más vagyonnyai sem utólsók, második osztálybéli.

PAPÓCZ. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Szombathelyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Miklóshoz nem meszsze, határja néhol vizes, szoros, és nem igen termékeny, fája van, második osztálybéli.

PAPOCS. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Szent Miklósy, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Dobócznak szomszédságában, mellynek filiá-

ja, földgye termékeny, és könnyen is trágyáztatik, legelője az ugarokon, piatzozása közel, erdeje van, melly makkot is terem, keresettye hordó, és tserép edényeknek készítésekkel, második osztálybéli.

PAPOD. Hegy Veszprém Vármegyében, Bakony erdőnek szélénél, Veszprém felé.

PAPOK FEJÉREGYHÁZA. Arad Vármegyében, az F. betűben.

PAPOKHÁZA. Arad Vármegyében.

PAPOS. Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Jármihoz, Őrhöz, és Parasznyához is közel, határja három nyomásbéli, kendert, kukoritzát, gabonát bőven terem, erdője kevés, szőleje nints, piatza Nagy Károlyban négy mértföldnyire.

PAPRÁD. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Bogadhoz, és Hidvéghez $1\frac{1}{2}$ órányira a' fekete víz mellett, mellynek tavában halakat halászhatnak, számos tsikókat is szaporítanak; határja három nyomásbéli, kétszerest leginkább terem, semmivel sem bővelkedik, vagyon az Uraságnak itten szén-égetője.

PAPRADNO. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' K. Újhelyi járásban, határja ollyan, mint Kolarevitsé, második osztálybéli.

PAPT vagy *Papd*. Szabad puszta Tolna Vármegyében, földes Ura Gróf Aponyi Uraság, Musiczhoz tartozik.

PAP. *Vásárja*. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Ura Kis, és több Uraságok, Litérhez tartozik.

PARABUTY. Elegyes falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Bátsújfaluhoz 3000, Paragához 3600, Lalityhoz 4000, Hodsághoz pedig 4400 bétsi ölnyire, egyenes fekete földön, határja 3 nyomásbéli, leginkább búzát, árpát, zabot, és kendert terem, erdeje nints, szőleje tsekély bort terem, piatza Újvidéken.

PARACZKA. Liptó Vármegyében malom, Likavai Uradalomban Rozemberg mellett,

lett, földes Ura a' Királyi Kamara.

PARÁD. Nevezetes magyar falu Heves Vármegyében, mostani földes Ura B. Orczy Uraság, a' kinek külömbféle elég költséges épületeivel, és nyári múlató szállásával díszesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Budonyhoz fél órányira. Nevezetesítik e' helyet a' földes Uraságnak tímsó-házai, a' hegyre felfolyó vizi alkotmány, savanyú vize, üveg hutája; vizi és fürész-malmai is vagynak, vidékje igen kies; és ha a' tzél engedné, bővebb leírást kivánna; nevezetes az is, hogy az említett földes Uraság a' múltt szükségben nem csak a' maga jobbágyait, hanem még az idegeneket is tulajdon költségével táplálta.

PARAGA. Rátz falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Pivniczához 3700, Tovarisovához 6200, bétsi ölnyire, egyenes fekete földön, határja 3 nyomásbéli, 's leginkább búzát, zabot, és árpát terem, erdeje nints, szőleje tsekély borokat terem, piatza Újvidéken van.

PARAPATICS. Falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Erdődy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Bándolynak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PARASSA. Szabad puszta Hont Vármegyében, földes Ura a' Rosnyói Káptalanbéli Uraság, fekszik Ipolysághoz közel, mellynek filiája, 's hozzá tartozandó.

PARASZA. Szala Vármegyében szállás, fekszik Milleiegyházszeghez közel, mellynek filiája.

PARASZKA. *Parasztina.* Tót falu Turócz Vármegyében, földes Ura Paraszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Mihályhoz közel, mellynek filiája, határja szük és közép termésü.

PARASZNYA. Magyar falu Borsod Vármegyében, a' Sz. Koronához tartozik, lakosai evangelikusok, és reformátusok, fekszik Sajó Sz. Péterhez mintegy mértföldnyire, földgye közép termékenységü, piatzozása Miskóltzon 1 mértföldnyire, legelője, és fája mind a' kétféle van elég, szőlő hegye termékeny, az áradások nem kevés károkat okoznak határjában néha, malmai közel, második osztálybéli.

PARASZNYA. Orosz falu Szatmár Vármegyében, földes

Urai külömbféle Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Illknek, Paposnak, és Dobajnak szomszédságokban, földgye homokos, és dombos, 3 nyomásbéli, gabonát, kukoritzát leginkább terem, búzát, szénát kevesebbet, fája, szőlleje kevés, piatza Tisza Újlakon, 3 mértföldnyire.

PARASZTYA. Elegyes falu Vas Vármegyében, földgye hegyes, és nem igen termékeny, szőleje jó borokat terem, legelője, és mind a' kétféle fája is van, második osztálybéli.

PARÁZ. Bánátbéli falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Újpétshez közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PARBOS. Bánátbéli falu, fekszik Dognatskához egy mértföldnyire.

PARDÁNY. Magyar, és rátz Pardány elegyes falu Torontál Vármegyében, földes Ura Gróf Butler Uraság, lakosai katolikusok, és egygyesültt ó hitüek, fekszik Modoshoz közel, mellynek filiája, Gyulveszhez $\frac{3}{4}$, Sz. Mártonhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire, határja, mellyet a' víz gyakran elönt, 4 nyomásbéli, földgye jó termékenységü, erdeje nints, szőleje, nádgya van, piatza Csakován, Temesváron, Betskereken.

PARI. Német falu Tolna Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Simontornyai járásban, határja termékeny, dohánnya jó, szőleje is vagyon, első osztálybéli.

PARIHUZÓCZ. *Parihusovce.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Tsakalóczhoz, és Osztroznicához $1\frac{1}{2}$ órányira, határja két nyomásbéli, gabonát ritkán terem, zabot középszerűen, mivel hegyen lévő szántó földgyei soványak; fája és legelője is szűken van, piatzozása Homonnán.

PÁRISHÁZA. *Parisovce.* Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura Dvornikovits Uraság, a' kinek kastéllyával díszesíttetik, lakosai külömbfélék, fekszik Tarnócznak szomszédságában, mellynek filiája, földgyének fele soványas, legelője elég van, fája is mind a' kétféle, első osztálybéli.

PÁRKÁNY. Mező Város Esztergom Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Ér-

Érsekség, lakosai katolikusok, Esztergomtól tsak a' Duna hasítya, mint Pestet Budától; földgye jó, legelője elég, piatzozása helyben, fogyatkozása, hogy réttyeinek, és legelőinek egy részét a' Duna, és Garam vize néha megönti, fája sem lévén elég, második osztálybéli.

PARLAG. *Rózsa Parlag.* Elegyes falu Szatmár Vármegyében, fekszik Szatmártól 3 mértföldnyire, határja jó termékenységű, réttye, legelője elég van, valamint fája is, határbéli szőleikben vidékiek is bírnak, Újvároson, Várallyán keresetre van módgyok, szenet égetnek, és a' Bányákban, mellyekhez 3 mértföldnyire vannak, könnyen eladhattyák, első osztálybéli.

PARLAG. Szabad puszta Szabolts Vármegyében.

PÁRNAK. Szabad puszta Komárom Vármegyében, földes Urai több Uraságok, fekszik Dadhoz közel, mellynek filiája.

PÁRNDORF. Horvát falu Moson Vármegyében, Ausztriának szomszéd ágában, földes Ura Gróf Harrach Uraság, lakosai katolikusok, 's német nyelven is beszéllenek, fekszik Nizsiderhez 1, Nyúlashoz $1\frac{1}{2}$ órányira; határa nyomásbéli követses, és lapályos határja rozsot, és zabot középszerűen terem, egyebet silányan, erdője van, de réttye, és mezeje kevés; postaház is van benne, 's nagy vendégfogadó, és az Uraságnak selyem birkája hasznos itten; vagyonnyaikat lakosai Ausztriában árúllyák-el, 's fuvarozással is se géllik élelmeket.

PÁRNICZA. Tót falu Árva Vármegyében, fekszik Árva vizéhez közel, 's Párniczky Uraknak eredeti helye, lakosai többnyire evangelikusok, határja Árva vize mellett meglehetős termékenységű, a' többi pedig sovány, legelője jó van, sajtya nevezetes.

PÁRNO. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik n. k. Bosniczához $\frac{1}{2}$ fertály, északkr. Szecs Polánkához 1 órányira, térséges határja két nyomásbéli, gabonát, árpát terem, erdeje, szőleje nints, piatza Kassán van.

PAROCZA. *Parhovjani.* Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Gátsfalvának szomszédságában, mellynek filiája, határja közép termékeny-

ségû, vagyonnyai is meglehetôsek, második osztálybéli.

PARTOS. Oláh falu Torontál Vármegyében, az Újpétsi járásban, fekszik Delta, és Tolvadiához közel, földes Ura Gr. Draskovics Uraság, lakosai ó hitüek, határja 4 nyomásbéli, zabot, kukoritzát középszerûen terem, más veteményt is, erdeje nagy, marhákat számosakat nevelnek, piatza Csakován, és Temesváron.

PARUCZA. Magyar, és tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Nyitrához közel, mellynek filiája, határja jól termô.

* PASIOS. Bánátbéli falu, fekszik Duna vize mellett, Újpalánkához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

PASKÓCZ. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Verhóczhoz közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PASKOHÁZA. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gerhárd Uraság, lakosai többen evangelikusok, fekszik Csetneknek szomszédságában, mellynek filiája, két hegyek között, földgye közép termékenységû, legelôje kevés, de jó, fája van mind a' kétféle, piatzozása közel, szenet is égetnek, második osztálybéli.

PASZAB. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Falkodhoz közel, mellynek filiája, határjának földgyei néhol soványak, legelôje kevés, fája tüzre elegendô, harmadik osztálybéli.

PASZEKI. Ìrtvány Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Amade Uraság, fekszik Priszelhez nem meszsze, mellynek filiája.

PASZIKA. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Ungvárhoz 4 mértföldnyire, határja közép termékenységû, réttye, legelôje, és más javai is meglehetôsek, második osztálybéli.

PASZINKA. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai többnyire ó hitüek, fekszik Szuszkónak szomszédságában, mellynek filiája, réttye jó füvet terem, piatzozása Munkátson, két mért-

mértföldnyire, legelője, fája van, de mivel határja egyebet zabnál nem igen terem trágya nélkül, harmadik osztálybéli.

Pasztely. *Berezna Pasztely, Kis Pasztely, Rosztoka Pasztely, és Kosztolna Pasztely.* Négy Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Uraik külömbféle Urak, lakosaik ó hitüek, és másfélék, fekszenek Ungvárhoz mintegy négy mértföldnyire, távolag egymástól, határbéli földgyeik középszerüek, hegyesek, és nehéz mivelésüek.

Pásztó. *Pasztucha.* Magyar, és tót mezö Város Heves Vármegyében, földes Urai Almásy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, Apátúrsága 1190dik esztendöben állott-fel, fekszik Zagyvavize mellett, Gyöngyöshöz egy mértföldnyire, melly Nógrád Vármegyétöl elválasztya. A' Hasznosi Mátrából lefolyó Patak, melly számos vizi malmokat hajt, keresztül foly e' Városon, mellyben négy vásár is esik, határja gazdagon termö, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék, eladásra alkalmatos módgyok van, elsö osztálybéli.

Pásztó. *Túr Pásztó.* Szabad puszta Heves Vármegyében, földes Ura Báró Orczy Uraság, fekszik Túrkevéhez közel, mellynek filiája.

Pásztó. *Pasztuchov.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Erdödy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Galgótzhoz 1 mértföldnyire, földgye közép termékenységü, fája van mind a' kétféle, szölei termékenyek, legelője elég, piatzozása Galgótzon, Vágvizén malma közel, elsö osztálybéli.

Pásztó. *Ipoly Pásztó, Ipolne Pasztovce.* Tót falu Hont Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik VámosMikolához nem messze, mellynek filiája, Peretsényhez egy mértföldnyire, határja a' természetnek minden javaival megáldottatott, elsö osztálybéli.

Pásztori. Szabad puszta Heves Vármegyében, földes Ura Báró Orczy Uraság.

Pásztori. Két magyar falu Sopron Vármegyében. Alsó Pásztorinak földes Ura Potyondi Uraság; felsönek pedig több Urak, lakosaik katolikusok, felsönek evangelikusok is, fekszenek Szili-Sárkányhoz nem messze, melly-

mellynek filiáji, határbéli földgye az Alsónak termékenyebb, mint a' Felsônek; piatzok Sopronban $6\frac{1}{2}$ mértföldnyire, középszerû javaik lévén, második osztálybéliek.

PÁT. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Vrantsits, és Boronkay Uraságok, lakosai katolikusok és másfélék, fekszik Mihálydnak szomszédságában, mellynek filiája, határjában szôleje nintsen, földgye néhol fövenyes, legelôje, és fája elég van, második osztálybéli.

PÁT. Szabad puszta Komárom Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, fekszik Izsához közel, mellynek filiája.

PATA. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

PATA. *Gyöngyös Pata.* Magyar Mezôváros Heves Vármegyében, földes Ura Gróf Forgács, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, 1730dikban a' tûz által majd egészszen megemésztetett, fekszik Gyöngyöstôl $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; Nemes Tóldy Jósef (Méhész) születése helye; határja ollyan, mint Sáré, második osztálybéli.

PATA. Magyar falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szeredhez 1 mértföldnyire, földgye jó termékenységû, legelôje elég, a' szomszéd sóházakban is vagyon módgyok a' keresetre, fája kevés van, réttyei is néhol solejtesek, szôlôhegyei soványak, második osztálybéli.

PATA. Magyar falu Somogy Vármegyében, lakosai külömbfélék, fekszik Apátinak szomszédságában, mellynek filiája, határja a' természetnek szép javaival bôvelkedik, elsô osztálybéli.

PATACS. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik német Ürögnek szomszédságában, mellynek filiája, határja olly minémûségû, mint Bakonyáé, elsô osztálybéli.

PATACSKO. *Patacskovce.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Keczer Peklinnek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgyei olylyanok, és más vagyonnyai is, mint Mudróczé, második osztálybéli.

PATAHÁZA. Magyar nemes falu Gyôr Vármegyében, la-

lakosai katolikusok, fekszik Révfaluhoz nem meszsze, mellynek filiája, a' Szigetközben földgye igen kevés, és tsak egy nyomásbéli; vagyon egy kis szigettye is, mellyben erdője, és kaszállója is van.

PATAJ. Magyar Mezőváros Pest Vármegyében, földes Urai Báró Rudnyánszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kalocsához 1 mértföldnyire, határja jól termő, vagyonnyai középszerűek, második osztálybéli.

PATAJ. *Alsó*, és *Felső Pataj* Vas Vármegyében.

PATAK. *Fekete Patak.* Elegyes falu Bihar Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, határja sovány, vagyonnyai is tsekélyek, harmadik osztálybéli.

PATAK. *Kabalás Patak.* Bihar Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Mezőtelegdnek szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PATAK. *Nagy Patak.* Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék, határjának selejtes minéműségéhez képest, harmadik osztálybéli.

PATAK. *Nagy Patak.* Elegyes falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Magyar Csekéhez nem meszsze, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PATAK. *Fekete Patak.* Nevezetét vette a' Szőllősi erdőben fakadott, és annak határán elfolyó motsáros fekete víz nevű pataktól. Magyar falu Ugocsa Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, és több Urak, lakosai többnyire reformátusok, fekszik Fancsikához közel, mellynek filiája, Salánktól $\frac{2}{4}$, Verbocztól pedig $\frac{1}{4}$ mértföldnyire, határja két nyomásbéli, terem leginkább búzát, és rozsot, zabot, és kukoritzát középszerűen, erdeje makkot terem, és szőlőhegye is van, legelője jó, piatza Tisza Újlakon, 4 órányira.

PATAK. *Szdraz Patak.* Oláh falu Ugocsa Vármegyében, földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai egygyesűltt ó hitüek, fekszik Kis Tornától, Bocskótól, Komlóstól $\frac{1}{2}$ órányira, határja két nyomásbéli, földgye hegyes, völgyes, és agyagos, erdeje

van,

van, szôleje nints, terem inkább kukoritzát és zabot, búzát, rozsot igen szûken, mivel legelôjök elég van, és szénájok is terem, sok marhát tarthatnának.

PATAK. *Fejér Patak.* Elegyes falu Máramaros Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többen ó hitüek, fekszik Bocskóhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja középszerû.

Patak, Hideg Patak, Kabala Patak, N. Patak Vale Mare, Disznó Pataka. Külömbféle faluk Máramaros Vármegyében, földes Uraik több Urak, lakosaik külömb félék, 's leginkább ó hitüek, fekszenek egymástól távolas, határjaik majd középszerûek, 's majd soványosak; Hideg Pataké hasonlít Bukoveczéhez.

PATAK. *Kis Patak.* Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Urai Csemniczky, és több Uraságok, fekszik Óvárhoz közel, mellynek filiája.

PATAK. *Szú Patak.* Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura H. Batthyáni Primás ô Eminentziája, lakosai katolikusok, fekszik Gyarmathoz másfél mértföldnyire, határja soványy, javai is tsekélyek, harmadik osztálybéli.

Málna Patak. Nógrád Vármegyében, határja jó, vagyonnyai külömbfélék, deszkát, és zsendelyt is készítenek, elsô osztálybéli.

PATAK. *Sós Patak.* Pest Vármegyében Tsárda.

PATAK. *Sebes Patak.* Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Sz. Várallyához, és Ilobához is közel, határja kitsin, hegyes és kôsziklás, egyebet nem termesztenek kukoritzánál, fája van, szôleje nints, többnyire kézi munkával élnek.

PATAK. *Dobra Patak.* Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dobocznak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû, fájok, legelôjök van, némellyek lakosai közzûl faedényeket is készítenek.

PATAK. *Róna Patak.* Elegyes falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Dopsinához nem meszsze, határja majd középszerû, majd pedig alábbvaló is.

PATAK. Tót falu Liptó Vármegyében, földes Urai Ku-

Kubinyi, és más Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Teplától nem meszsze, mellynek filiája, határjának földgye közép termékenységû, legelője elég, de mivel földgye többnyire hegyeken fekszik, 's folyó vize, melly a' helységen is keresztûl foly, réttyein, és földgyein károkat tesz, második osztálybéli.

Patak, Fejér Patak. Liptó Vármegyében, fekszik Rózenberghez fél mértföldnyire.

PATAK. *Lapis Patak.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Somoshoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, határja középszerû.

PATAKA. *Arany Pataka, Osztro Pataka.* Tót faluk SárosVármegyében; és Szebenhez nem meszsze fekszenek, 's lakosai a' földmivelésen kívûl olajat is készítenek.

Sár Pataka. Tót falu Sáros Vármegyében, fekszik Bártfához nem meszsze, 's határja is hozzá hasonlító.

Szala Pataka. Elegyes magyar falu Szala Vármegyében, lakosai katolikusok, fekszik Lövöhöz fél mértföldnyire, határja középszerû, mint vagyonnyai.

PATAK. *Aranyos Patak, Zlatnik.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Barkóczy Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Sáros Vármegyének szélénél, Hanusfalvához 2 postamértföldnyire, hegyek alá szorított helyen, egy patak follya a' helységeket keresztûl, melly essőzések után átalagnyi köveket szokott az ablakok alá hempergetni, mostan az arany helyett; régi arany bányái, 's patakja által nyerte aranyos nevezetét; határja hegyes, vôlgyes, köves, három nyomásbéli, zabot terem, erdője van, kôvel bôvelkedik, piatzok Varannón van.

PATAK. *Fekete Patak.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Barkóczy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Mogyoroskához közel, Varannóhoz sem meszsze az ország-úttyában; határja 3 nyomásbéli, zabot terem leginkább, ôszit pedig középszerûen, tája kevés vagyon a' határjában, közel a' faluhoz egy kis hegyetske alatt savanyú víznek forrása nevezetesíti.

NAGY PATAK. *Sáros Patak.* Nevezetes Mezôváros, és Vár Zemplén Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, többen reformátusok, ke-

kevés evangelikusok, és ó hitüek, fekszik Bodrog vize partyán, 's kô hid által egygyesíttetik *Kis Patakkal*, melly véle általellenben van, Liszka, és S.A. Újhely között. A' Tseheknek birtokokba kerûlvén hajdan, *Rozgonyi Sebestyén*, MÁTYÁS Királynak hadi Vezére foglaltaviszsza, 's akkor nyerte nevezetét is a' *Király-hegy*, e' vitéz Seregnek emlékezetéûl. Azután Palócziak is birták. Már 1492dikben vala itten Templomjok a' Reformátusoknak, mellyre ez írás alkalmaztatott: *Felix Civitas, in qua Verbum Dei prædicatur, & observatur illud.* MDXXXXI. April. 16. Az Augusztiniánusok' Klaſtromokból állíttaték fel itten a' Kollégyiom 40 Deákra. Idô jártával a' Királyi Fiskusnak birtoka után, Dobó István leve Ura a' Városnak; kihalván ezek is 1602ban Larándfi Mihályra szállott a' Pataki Uradalom: ennek Susánna Leánya után pedig Rákóczy Györgyre, a' ki e' Várost igen hathatósan díszesítette, és a' Reformátusokat példásan gazdagította. A' Várat, minthogy Susánna' Hitvese benne lakott, megbôvíttette, különös díszre emelte, 's meg is erôsíttette. Valamint Larándfi Susánna Férjével a' Reformátusokat bóldogította, úgy *Bátory Zsófia* 2dik Rákótzi Györgynek Hitvese, a' Katolika Hit mellett adakozott, 's a' Jésovitákat ide szállítván, tisztességes élelmek felôl is gondoskodott. Annakutánna Botskainak, Betlennek, Rákótzinak, és Tökölyinek hadakozásaik által, majd egy, majd más fél által sanyargattatott e' Város; azután 1702-dikban Vára *Leopold* alatt megszaggattatott. Épûletei között legnevezetesebb a' Vár, melly régi tényéhez most nem is képzelhetô. Jelesen elôadta hajdani tekéntetét *Szerdahelyi Gábor:* emlékezetûl ezek a' sorok valának rajta: „*Deo favente* „*hæc palatia, Spectabilis ac* „*Magnif. Dominus Georg.* „*Rákóczy de Felsö-Vadász,* „*intra diem* 22. *Apr.* 1617. „*& diem* 22. *Aug. anni* 1618 „*fieri fecit.*“ Ekesíti a' B. Szûznek emlékezetére épûlt jeles, és tágas Szentegyház, mellyben vagynak e' Város' hajdani Urainak tetemei. Második díszes Szentegyház a' Paulinusoké vólt, közel a' Várhoz épûlve, vólt Klaſtromjokkal egygyütt. Kissebb épûletei is tsínosak e' Várnak, és a' sántzon kivûl lé-

lévôket felûl haladgyák. Nevezetes épûlet továbbá a' Reformátusoknak nagy új Templomjok; a' Kollégium' épûlete, és a' Profeszszoroknak lakó helyeik is alkalmatosak. Az ó hitûeknek is vagyon itten a' külsô Városban különös Templomjok. 1717dikben Zsinatot tartottak itten a' Reformátusok. Legközelebb vólt szerentsétlen égése után a' lakosoknak kissebb házaik is hova tovább tsinosíttatnak. Lakosai kézi mesterségek, föld, és kivált szôlômivelés után élnek; némellyek pedig a' deákok, és kissebb tanúlók által, a' kiknek itten igen oltsó élelmek, és a' tanúlásra elég alkalmatos módgyok van. Határja, szorgalmatos mivelés után, elég jó termékenységû, borai kivált némelly helyeken nevezetesek; ország-úttyában lévén, eladásra módgyok van, hala bôven, és oltsó, elsô osztálybéli.

KIS PATAK fekszik Nagy Patakkal mintegy általellenben Bodrog vize mellett alatsony helyen; 's ámbár különös Birót, és Tanátsot tartanak, mindazáltal egygyesûlve vannak Nagy Patakkal, 's a' közönséges jövedelemnek harmadával osztoznak; határja szûk, szántó földgyei néhol homokosak, fájok, réttyek, legelôjök van, de mivel az áradások járják, második osztálybéli. Magyar lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitûek, a' kik többnyire halászatból, és tsikászásból is élnek.

PATAK. *Orosz Patak.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Ócsváry Uraság, lakosai leginkább ó hitûek, fekszik n. k. Ulics Krivához 1. n. ny., Topolyához 1 órányira, határja két nyomásbéli, leginkább zabot terem, középszerûen árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt, földgye hegyes, vôlgyes, kôsziklás, fejér sovány agyagos, kavicsal elegyes, erdôje bikkes, nyirjes, és gyertyányos, legelôvel bôvelkedik, piatza Ungváron, és Homonnán van.

PATAK. *Hideg Patak.* Orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitûek, fekszik két nagy vôlgyben északra Galitzia felé, Szkotár, és Oporetzhez is közel, határja leginkább zabot, és krompélyt terem, fája középszerûen van, búza, és bor nélkûl szûkölködik; piatza Huszton 13, és Dolhán 10 órányira.

PA-

PATAKA. *Oláh Pataka, Vlachov.* Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Andrásy Uraság, lakosai külömbfélék, határja meglehetôs.

PATAKA. *Fekete Pataka, Kobellár.* Tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Dobsinához közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PATAKA. *Vas Pataka.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Semsey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Karátson-mezônek szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû, vagyonnyai is ollyanok, második osztálybéli.

PATAKA. *Kereszt Pataka.* Borsod Vármegyében majorság.

PATALOM. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szilhez nem meszsze, mellynek filiája, határjában minden megkivántató javai vannak, szôlô hegyen kivûl, elsô osztálybéli.

PATASS. Magyar falu Gyôr Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai többen reformátusok, és kevés katolikusok, fekszik Csilíz folyó vize partyán, Gyôrhöz $2\frac{1}{2}$, Somorjához $3\frac{1}{2}$ mértföldnyire, két nyomásbéli földgye búzát leginkább terem, réttye kevés, erdôje nints, híres a' kender-termesztésrôl.

PÁTFALU. *Padersdorf.* Német falu Moson Vármegyében, földes Ura a' Szent-Kereszti Czisztertzita Szerzetbéli Apátúrság, lakosai katolikusok, fekszik Illmitzhez 1 és $\frac{1}{2}$, Nizsiderhez 1 és $\frac{1}{4}$ órányira, három nyomásbéli határja leginkább búzát, középszerûen rozsot, egyebet szûkebben terem, szôleji középszerûek, halászattyok, 's nádgyok a' Fertôben van, erdôjök nints, réttyek, legelôjök kevés, piatzok Nizsiderben.

PATKA. Magyar falu Fejér Vármegyében, földes Ura Gróf Lamberg Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Vertesi erdôhöz egy órányira, Csalar, és Novajhoz közel, határja közép termékenységû, vagyonnyai, és más javai is középszerûek, második osztálybéli.

PATKA. Szabad puszta Gyôr Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, ez elôtt a' Pápai Paulinus Atyáknak

nak birtokok vala, fekszik Győrhöz 2½, Pápához pedig 3 mértföldnyire, határja két nyomásbéli, hegyes, szép erdője, és szőlőhegye van, sok öl fát szállítanak innen Győrbe.

PATKANÓCZ. *Paczkanova.* Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Urai B. Vécsey, és Krasznay Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Kuzminához fél, Ungvárhoz 2 mértfoldnyire, szántó földgyei kevesek, 's hegyes, völgyes lévén, sóványok is, erdeje van, harmadik osztálybéli.

PATAHÁZA. Magyar falu Győr Vármegyében, fekszik Győr Városával általellenben, Duna vize partyán.

PATKÓS. Szabad puszta Hont Vármegyében.

PATKOVA. Elegyes falu Temes Vármegyében, fekszik Csuzina hegye alatt, határja, 's borai is jók.

PATLON. Szabad puszta Tolna Vármegyében, földes Ura Döry Uraság, fekszik Zombához közel, mellynek filiája.

PATÓHÁZA. Magyar, és Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, és ó hitüek, fekszik A. Megyes Mezővároshoz fél órányira, határja 3 nyomásbéli, búzát, rozsot, kukoritzát, és zabot terem középszerűen, földgye fekete agyagos, térséges, tövises, fája van, szőleje nints, a' vizek néha károsíttyák harárját, piatza Szatmáron, Sz. Várallyán, és A. Megyesen.

PATONA. *Rába Patona.* Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura a' Győri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tóközben, Győrhöz 1½ mértföldnyire, térséges határja két nyomásbéli, melly rozsot leginkább terem, a' Rábavize mellett szép réttyei vagynak, de gyakorta a' víz elönti, erdője, nádgya is vagyon, és egy jeles hat kerekű malma.

PATONA. *Lovász Patona.* Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Ura Somogyi Uraság, a' kinek szép kastéllyával díszesíttetik, és nagy vendégfogadójával, lakosai katolikusok, és evangélikusok, fekszik Vanyolához fél órányira, mellynek filiája, szép tágas egyenes helyen, határja 3 nymásbéli, tiszta búzát, és egyebet is megterem, juhokat is tartanak a' lakosok, réttye, malma van, téglavető ház is van

itten, és szôlôhegye, erdeje nagy.

PATONY. *Benke Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura G. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Löger Patony, és Csécsény Patonyhoz is közel, határja 2 nyomásbéli, 's leginkább tiszta rozsot terem, réttye, legelôje van, piatza Somorján, a' Duna mossa határját, szigettye is vagyon.

PATONY. *Bögöly Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Förge Patonynak szomszédságában, Abányhoz fél órányira, határja 2 nyomásbéli, tiszta rozsot terem leginkább, réttye, legelôje van, piatza Somorján, határját mossa Duna vize.

PATONY. *Csécsén Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura G. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sz. Mihályfához közel, és Benke Patonyhoz is, határja két nyomásbéli, tiszta rozsot leginkább terem, kukoritzát középszerûen, legelôje, réttye elég van, erdeje nints, piatza Somorján, határját mossa Duna vize.

PATONY. *Diós Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura G. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sz. Mihályfához nem meszsze, határja két nyomásbéli, tiszta rozsot leginkább, kukoritzát középszerûen terem, legelôje, réttye, erdôje van, piatza Somorján, határját a' Duna mossa, szigettye is van.

PATONY. *Elö Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Légnek szomszédságában, mellynek filiája, határja két fordúlóra van osztva, 's jól termô, legelôje hasznos, réttyei jók, második osztálybéli.

PATONY. *Förge Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Mihályfának szomszédságában, Diós, és Bögöly Patonyhoz is közel, határja 2 nyomásbéli, tiszta rozsot terem leginkább, erdeje, réttye nints, piatza Somorján van.

PATONY. Magyar falu Somogy Vármegyében.

PATONY. *Lögér Patony.* Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura G. Pálfy Ura-

Uraság, lakosai katolikusok, és kevés reformátusok, fekszik Szent Mihályfától nem meszsze, Elô Patonyhoz is közel, határja két nyomásbéli, tiszta rozsot terem leginkább, réttye, legelôje elég van, piatza Somorján, határját a' Duna mossa, szigettye is van.

PATOSFA. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Vég Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Német Ládnak szomszédságában, mellynek filiája, határjában szôleje ugyan nints, de más javai mellett az különös, hogy dohányt jót, és sokat termesztenek, elsô osztálybéli.

PATRO. Elegyes falu Somogy Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen evangelikusok, fekszik Bükösdhöz közel, mellynek filiája, határjában ugyan szôleje nintsen, földgye termékeny, eladásra is módgya lévén, elsô osztálybéli.

PATRÓKA. Magyar falu Szabólts Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, és több Urak, lakosai reformátusok, fekszik Ajaknak szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Ajaké, azon kivûl, hogy sok tekenôs békája is terem, elsô osztálybéli.

PATTA. Bánátbéli falu, fekszik Lippához fél mértföldnyire.

PATTA. Elegyes falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sopornához közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PÁTY. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Ura G. Majlát, és a' Telki Apátúrság, lakosai többnyire reformátusok, fekszik Budakeszihez egy mértföldnyire, határja ollyan, mint Telkié, búzát, zabot, bort termô, piatza Budán, elsô osztálybéli.

PÁTY. *Puszta Páty.* Tót falu Poson Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Nagyszombati járásban, Kis Torbágyhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja három nyomásbéli, gabonája szép, legelôje, fája, réttye nints, második osztálybéli.

PÁTY. Alsó, Felsô, Kis, és Nagy Páty, négy elegyes magyar faluk Vas Vármegyében; Alsónak földes Ura Gróf Eszterházy, és Primás ô Eminentziája, fekszik Felsô Pátyhoz közel, mellynek

filiája; Felsô, és N. Pátynak földes Urai több Uraságok, fekszenek Meszlényhez közel, mellynek filiáji, határbéli földgyeik síkon fekszenek, és jó termékenységûek, réttyeik is jó nemûek, fájok, legelôjök, szôlejek vagyon, piatzozások Kôszegen, és Szombathelyen, elsô osztálybéliek.

PÁTY. Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits Uraság, Mintszent helységhez tartozik.

PATYÓD. Tót falu Szatmár Vármegyében, földes Urai Domahidi, és Eötvös Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Mezô-Csenger, Sályi, és Angyalos között, határja két nyomásbéli, térséges, terem búzát, kukoritzát is keveset, árpát többet, szénát középszerûen terem, erdôje, szôleje nints, piatza Szatmáron, és Károlyban, három mértföldnyire.

PATYODEK. Szabad puszta Szatmár Vármeygében, földes Urai több Uraságok, fekszik Csengerhez közel, mellynek filiája, Porcshalmához tartozik.

PATVARCZ. Magyar, és tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai B. Prónay, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Balassa Gyarmathoz közel, mellynek filiája, határja sovány, vagyonnyai selejtesek, harmadik osztálybéli.

PATVARÓCZ. *Potvoricze.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura B. Révay Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Keresztnek szomszédságában, mellynek filiája, határjában vagyon legelôje elég, malma Vágvizén, piatzozása Vágújhelyben, és Csejtán, gyümöltseit hasznosan eladhattyák, földgye jó termékenységû, elsô osztálybéli.

PAULENSTAIN. Tót falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Stomfához közel, mellynek filiája, határja egy nyomásbéli, rozsot terem, réttye, szôleje nints, erdeje van, piatza Posonban.

PAULICZ. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Gyorókhoz közel, mellynek filiája, határjában szôlô hegye, és eladásra módgya van, szilvása, fája tsekély áron, néha ugyan Marosvize el szokta önteni határját, elsô osztálybéli.

PAULINA. Poson Vármegyében malom.

PAU-

PAULIS. Falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara.

PAULOVA. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Ploszkóhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye egyebet zabnál nem igen terem, réttyei hasznosak, legelôjök, és mind a' kétféle fájok van, harmadik osztálybéli.

PAULOVECZ. Máramaros Vármegyében.

PAVLÁN. Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Görgei Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Felsô Répáshoz nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PAUMGART. Horvát falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Draszburghoz közel, Sopronhoz $1\frac{1}{8}$ mértföldnyire; vólt itten híres Remete lakó hely, a' hol hajdan Noviciátus is vólt, határja a nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát is terem, borai savanyúk.

PAZDÁN. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Pellérdhez nem meszsze, mellynek filiája, Zóknak, és Aranyosnak szomszédságában, földgyei soványok, réttyei középszerûek, erdeje, és szôleje van, piatza Pétsen $1\frac{1}{2}$ órányira, második osztálybéli.

PAZDICS. *Pazdicsovce.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és ó hitüek, fekszik Vásárhelyhez, és Motsárhoz is $\frac{3}{7}$ órányira, az országútban, 's az Uraságnak kastéllyával ékesíttetik; határja a nyomásbéli, melly búzát, gabonát, zabot, árpát, tengerit is terem, erdôje vagyon, szôleje nints, tserép edényeknek való agyaggal bôvelkedik, és legelôvel, piatzok Nagy Mihályon $\frac{3}{4}$ órányira.

PÁZMÁND. Magyar falu Fejér Vármegyében, földes Ura Kempelen Uraság, az elôtt a' Jésuitáké vólt, lakosai katolikusok, fekszik Velentzéhez fél mértföldnyire, határja jó termékenységû, vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

PÁZMÁND. Magyar falu Gyôr Vármegyében, földes Urai a' Religyiói Kintstár, a' Papótzi Prépostság, és több Uraságok, lakosai katoliku-

sok, és reformátusok, fekszik a' Pusztai járásban, Győrhöz 1¾ mértföldnyire, határjának földgye dombos, két nyomásbéli, és leginkább rozsot terem., szép szőlő hegyei jó borokat teremnek, erdője nints.

PÁZMÁND. Szabad puszta Heves Vármegyében.

PÁZMÁND. Szabad puszta Békés Vármegyében.

PAZONY. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Ura Vay, és több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Orosnak szomszédságában, mellynek filiája, Nyiregyházához 2⅙ mérttföldnyire, határja jól termő, vagyonnyai középszerűek, második osztálybéli.

PÁZSIT. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura Bossányi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy Ugrótztól nem messze, mellynek filiája, határbéli földyei jók, vagyonnyai jelesek, első osztálybéli.

PÁZSITHI. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Szörényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vaditsóhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye sovány, vagyonnyai selejtesek, harmadik osztálybéli.

PESOLINA. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Csukalotz, és Hosztoritzához egy órányira, határja két nyomásbéli, földgye sovány, zabot középszerűen terem, gabonát ritkán, erdője van, legelője, szántó földgye szűk.

PÉCS. *Új Pécs.* Német falu Torontál Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Temesvárhoz egy, Sz. Mihályhoz ½, és Csakovához is 1 mértföldnyire, határja 4 nyomásbéli, búzát bőven, egyebet pedig középszerűen terem, erdeje tsekély, marhákat is bőven nevelnek, piatza Temesváron, és Csakován van.

PECSARÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai Gróf Szapáry, és Gróf Nádasdy Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Martyántzhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában szőleje, és fája tüzre van, de mivel földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PÉCZ. *Kis Pécz.* Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura Motkovics, és több Uraságok, lakosai evange-

gelikusok, fekszik a' Sokorallyai járásban, Győrhöz 2½, Pápához 3 mértföldnyire, két nyomásbéli határja hegyes, és homokos, leginkább rozsot terem, erdője kitsin, szőlőhegye középszerű, a' borát helyben eladgya.

Péczel. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Urai Gróf Ráday, a' kinek szép kastéllyával díszesíttetik, jeles könyvtárja is nevezetesíti; és több Uraságok, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Rákos Csabához közel, mellynek filiája, határjában szőleje jól termő, piatzozása Pesten, legelője szoros, földgyének némelly része homokos, második osztálybéli.

Peczkova. Nyitra Vármegyében irtvány.

Peczno, vagy *Pecsno*. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Felső Hámornak szomszédságában, mellynek filiája, határja soványi.

Péczöl. Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Erdődy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ikérvárhoz ¾ mértföldnyire, szántó földgyei termékenyek, fája tüzre, és legelője elég, valamint réttye is, erős lovakat tartanak, mellyekkel haszonnal fuharoznak, első osztálybéli.

Peczöl. *Kis Peczöl*. Szabad puszta Szala Vármegyében.

Pécs. *Quinque-Ecclesiæ*, Fünf-Kirchen, Pet-Kostely. Szabad Királyi Város Baranya Vármegyében. Az előtt Püspöki Város vólt, míg 1780dik esztendőben M. Terésia által a' Királyi Városok közzé fel nem vétettetett. Lakosai leginkább katolikusok, és ó hitüek, Magyarok, Németek, és Rátzok; fekszik igen kies helyen, *Mecsek* hegye alatt, Sz. Lőrintzhez, 's Szalontához is két, Siklóshoz pedig négy mértföldnyire. A' régi Magyaroknak, sőt a' Királyoknak is kedves helyek vala, 's innen származott a' Magyarok között e' közmondás: *Magyarnak Pécs, Németnek Bécs*. Nevezetének eredetét, 's históriáját, és viszontagságait lásd *In Geographica Descriptione Comitatus Baranyensis &c. per Georgium Papanek &c. Quinque-Ecclesiis* 1783. Püspökjeinek, 's nevezetes Szentegyházának történeteit pedig lásd F. T. *Koller József* Prépost, és F. T. *Práy György* Uraknak munkáik-

káikban. Elsô nevezetesebb, 's bizonyosabb Jóltévôje vala e' Városnak SZENT ISTVÁN Király, a' ki oda Püspökséget állított-fel, 's a' leghatharósabb mód által bóldogította akkori Lakosait, mind világi, mind pedig a' jövendô életekre nézve. Annakutánna mind Szentegyházai, mind pedig más világi épületei hova tovább emelkedtek, sôt fô Szentegyháza PÉTER Királynak temetkezô helyet is szolgáltatott, mellyet az említett Király életében hathatósan öregbíttetett, 's nevéről *Sz. Péter* Apostolnak tiszteletére szenteltetett. Különös hírt szolgáltatott azután e' Városnak SALAMON, és GEIZA Királyoknak ottan vólt nevezetes múlatások: de a' mint virágzó hajnala szembetünô vala e' Városnak, úgy szerentsétlensége is elég nagy vólt, a' nevezett Királyoknak ott lételekkor, mert mind méltóságos Szentegyháza, mind pedig a' körûlötte vólt épületek a' tüz által gyászba öltöztettek. Új nenezetes virágzást okozott e' Városnak I. LAJOS által felállíttatott híres Oskolája, melly elannyira megszaporodott, hogy a' Mohátsi veszedelem elôtt benne 2000 Ifjúság tanúlt vala. Lásd felôle Istvánfit Lib. XV. pag. 261., és az említett szerentsétlen ütközetre közzûlök mintegy 300zan fegyvert fogtak vólt.

Megaláztatott szerentséje e' Városnak, vólt híres Oskolája pedig egészszen elenyészett, minekutánna az Ozmanoknak jármát viselni kénteleníttetett. *Szoliman* e' Városnak vidékjét földi paraditsomnak nevezte, 's valamint néki magának, úgy népének is 143 esztendeig kedves lakó helyek vala; mellyet a' rólok maradott külömbféle hagyományok eléggé bizonyítanak. Híres régi Oskolája egész 151 esztendeig hamva alatt temettetve, tsak emlékezetében vólt a' Világ elôtt, míg 1694-dikben a' Jésuiták ismét apolgatni kezdették az Ifjúságot; eltöröltetések után pedig Királyi Akadémia állíttatott-fel kebelében, melly most elég jelesen virágzik, 's a' leglehetôbb gyarapodását tellyes szívünkbôl kíványnyuk! Legnevezetesebb szerentsétlenségei vóltak e' Városnak 1045dik esztendôben, midôn a' Keresztyén Hitre hajlottak, tûzzel, és vassal elég keservesen sanyargattattak; majd 1242-dikben, minekutánna a'

Kú-

Kúnokat IV. BÉLA Magyar Országba béeresztette, *Buttó* Vezérjek alatt Péts Városát a' leglehetôbb kegyetlenséggel, 's tûzzel sanyargatták vala a' Kúnok. Ezek után *Horvát János* is mérgesen kártékonykodott e' Városban; de ZSIGMOND is rosz tetteit elég példásan forrasztatta vala torkára ugyan Pécs Városában. 1526dikban az Ozmanoknak dühösködéseit szenyvedte; nemkülönben 1543dikban, 's az idô után egész 1686dik esztendôig az Ozmanoknak adózott, míg e' terhétôl LEOPOLD alatt meg nem szabadíttatott. A' Rátzok is kegyetlenûl, 's hitetlenûl nyomorgatták e' Várost, és annak Lakosait 1704dik esztendôben. Mentt lévén azólta a' tetemesebb szerentsétlenségektôl, hova tovább szaporodik, épûl, és tsinosíttatik. Szenteltt épületei között legrégibb, 's legnevezetesebb a' díszes Várhoz hasonlító Püspöki Kastélybéli Szentegyház, melyet Sz. ISTVÁN Király állíttatott, 's annakutánna több Királyok, és Püspökök által díszesíttetett; jobb felôl vagyon az a' nagy hírû Kripta, mellyben elég nevezetes nagy Férfiaknak tetemei nyúgosznak. Sôt még három jeles Kápolnák is vagynak itten. Nevezetes Szentegyház továbbá a' Budai Kapunál épûlt vólt R. Sz. PÁL' Szerzeteseinek Szentegyházok, és tsinos épületû magas Klastromjok, melly Szentegyház két rézzel fedett toronnyal ékesíttetik. A' vólt Jésuitáknak Szentegyházok is nem kevés díszt szolgáltat e' Városnak, 's méltán számláltatik a' híresebb épületek közzé. Az elôtt Ozmanok' metsettye is vala, és oszlopok nélkûl áll kerek nagy épûlete. A' piatzhoz közel épûlt a' vólt Dominikánusoknak Szentegyházok, a' Siklósi Kapunál pedig a' Kaputzinusoké, a' Szigeti Kapunál a' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáké; a' Vas Kapunál pedig a' Püspöki díszes Kis-Papságnak épûlete díszesíti e' Várost, melly kapuhoz a' Vármegye-Háza is mintegy 400 lépésnyire szemköztt a' Kálvária hegyével jeles helyen építtetett.

Legnevezetesebb világi épületei között a' Püspöki Residentzia, vagy Vár, melly vólt kegyes Püspökjei által nem tsak megújíttatott, hanem olly jelesen fel is ékesíttetett, hogy akármelly Hertzegnek alkalmatos, és kedves lakó helyet szolgáltat-

tathat. Szembetûnô díszt szolgáltatnak továbbá e' Városnak a' Káptalanbéli Uraknak jeles lakó házaik, nemkülönben a' Városnak közepén a' fô piatzon épûlt szâmos szép házak; 's a' Város-Háza, a' Városnak Szentegyháza, a' nevezetes Akadémia, 's a' Sz. Háromságnak Képe. Alsó, és felsô külsô Városaiban is jeles épûletek vagynak már hellyel-hellyel, 's régi Szentegyházaknak, és Klastromoknak maradványai nevezetesítik. A' Budai Kapun kivûl lévô Városban vagyon az Augusztiniánus Szerzeteseknek meg újjíttatott jeles Szentegyházok; a' hegyen pedig a' B. Szûznek, és a' patak mellett a' régi Minden Szenteknek emlékezetekre épûlt Szentegyház. A' Szigeti Kapun alól lévô külsô Városban ellenben Sz. Jánosnak, Sz. Xavérnak, és Szent Rokusnak Szentegyházaik szemléltetnek, 's némelly török metsetek. Lakosai e' Városnak szorgalmatosak mind a' kereskedésben, mind a' mesterségeknek folytatásában, mind pedig a' gazdáskodásban; mellyet a' Városnak gazdagodása szépen nyilvánít. Harmintzad, és Postaház is vagyon itten. Határja jó termékenységû, vidékje gyönyörû, borai kivált az úgy nevezett arany hegyén nevezetesek teremnek, gyümöltsök bôven van, javaik külömbfélék, piatzok helyben, országos, és héti vásárjaik hasznosak, 's valóban kedves lakó helyet szolgáltat többnyire magyar, számos rátz, és kevesebb német Lakosainak.

PECSENÉD. *Pecsenadi.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai Uzovics, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Kosztolánhoz nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye ollyan, mint Petôfalváé, elsô osztálybéli.

PECSENÉD. *Pötsing. Pieczva.* Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $2\frac{6}{8}$ mértföldnyire, tágas határbéli földgye 2 nyomásbéli, melly búzát, rozsot, árpát, és zabot terem, szôleje közönséges, réttye tsekély, vagyon savanyú vize is, mellyet Bétsbe szoktak hordani, és az Uraság' Tisztyeinek számokra épûltt ház egy emeletre; erdôvel bôvelkedik.

PECSENÉD. *Pecsenan.* Tót falu Trentsén Vármegyében, föl-

földes Ura Gróf Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Klivennek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye termékeny, legelője tágas, hasznos piatzozása közel, elsô osztálybéli.

PECSELIESKA. Bánátbéli falu Cserna vize mellett, Mehádiához nem meszsze.

PECSENICZ. Tót falu Hont Vármegyében, földes Ura a' Beszterczei Bányai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Baka Bányához 1 mértföldnyire, határjában szôlei tágasak, és jó borokat teremnek, Báton, és Selmetzen van módgyok a' keresetre, fájok is van mind a' kétféle, elsô osztálybéli.

PECSKA. Magyar *Pecska*, Oláh *Pecska*. Két Mezôvárosok Arad Vármegyében, földes Urok a' Királyi Kamara, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, fekszenek egymás mellett, Marosvizének szomszédságában, földgyeik termékenyek, fájok van, és eladásra is módgyok, fogyatkozásaik a' kútak miatt, mivel magas helyen fekszenek, elsô osztálybéliek.

PECSNARÓCZ. Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Felsô Lendvához nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye sovány, szôleje ugyan, és fája tüzre elég van, harmadik osztálybéli.

PECSOVA. Szabad puszta Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Königszeg Uraság, fekszik Vöröskôhöz közel, mellynek filiája.

PECSÖLY. *Nagy Pecsöly*, *Nemes Pecsöly*. Két Magyar faluk Szala Vármegyében. Nagy Pecsölynek földes Ura az Ó Budai Prépostság, NemesPecsölynek pedig Oroszi, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszenek Nagy Vázsonynak szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyeik középszerûek, borai tsekélyek, réttyeik is héjánosak, második osztálybéliek.

PÉCSVÁRAD. Magyar, német, és rátz Mezôváros Baranya Vármegyében, a' Mohátsi járásban, 's hegyen épûltt régi Várával díszesittetik. Hajdan a' Benediktinusoknak számokra SZENT ISTVÁN Király által fundáltt gazdag Apátúrság vala, most a' Pesti Kir. Universitáshoz tartozik. Lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok. Régi Várát G. Czinczendorf Apátúr 1723. felépit-

építtette, 's magas, és erôs falakkal megerôsíttette vala, mellyben most a' D. Præfekturusnak lakása, az Uraság' Levéltárja 's a' t. vagyon. Mellette a' B. Szûznek tiszteletére épûlt nevezetes szépségû, 's nagyságú Szentegyházat G. Elcz építtette vala. Fekvése nagyon egyenetlen; a' hegy alatt 1793-dikban, T.N. Baranya Vármegye szép Strábális Kaszárnyákat, és Ispotályt építtetett, 's a' Városiak is az utólsó tüz után erôs házakkal díszesítik e' jó Várost; jó mész, kôszén, és épûletre való kôbányáik vagynak, boraik nevezetesek, mindenféle gyümöltsök elég terem, lakosai között jó mesteremberek, és gazdag kereskedôk vagynak; a' határján folyó patakon 22 hasznos malmok által sok lisztet szolgáltatnak a' Pécsi, és Eszéki piatzra; határja 3 nyomásbéli, 's a' gabona-termesztésre elég alkalmatos, a' körûl lévô erdôkben sok makk szokott teremni; piatzok helyben, és Pécsen, harmadfél órányira.

PÉDER. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Jánoknak szomszédságában, mellynek filiája; ámbár épûletre való fája nints, de egyéb javai jelesek lévén, elsô osztálybéli.

PEKAROVA. Tót falu Trentsén Vármegyében, fekszik Zavodához, mellyhez vidéke is hasonlító, nem messze.

PEKELNICZA. v. *Peklenicza*. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Draskovics Uraság, lakosai katolikusok, határjának középszerû minémûségéhez képest, második osztálybéli.

PEKELNIK. Tót falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik a' felsô járásban, Jablonkának szomszédságában; határja sovány, tsupán zabot terem, lakosai többnyire gyólts-készítésbôl élnek; erdeje van.

PEKLIN. *Keczer Peklin, Orosz Peklin, és Úsz Peklin.* Három falu Sáros Vármegyében, Keczer Peklinnek földes Urai több Uraságok, mellynek Ispotállya is vagyon; Orosz Peklinnek földes Ura Piller Uraság, fekszik Radácshoz közel, mellynek filiája; Usz Peklinnek pedig földes Ura Úsz Uraság. Ez fekszik Nyárs Ardóhoz nem meszsze, mellynek filiája, lakosaik külömbfélék, ha-

határbéli földgyeik közép termékenységûek, réttyek, legelôjök, erdejek elegendô van, piatzozások Szebenben, és Eperjesen alkalmatos, második osztálybéliek.

PEKLINA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zavodához közel, határjában legelôje, fája van, de földgye hegyóldalban lévén, nehezebben miveltetik, harmadik osztálybéli.

PÉL. *Alsó, Felsô Pél.* Pély nevezet alatt.

PÉL. *Nagy Pél.* Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Eleknek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgyének nagyobb része termékeny, egy része salétromos, mellyet néha a' víz is el szokott önteni, elsô osztálybéli.

PELA. Elegyes falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, és a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok.

PELACZ. Falu Tolna Vármegyében.

PELBARHIDA. *Parhida.* Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura Beôthy Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Csatárnak szomszédságában, mellynek filiája, határja jó termékenységû, más vagyonnyai is jelesek, elsô osztálybéli.

PELEJTE. *Plehocsicze.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kis Ruszkához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire n. k. é. Gálszétshez egy órányira, határja 3 nyomásbéli, 's közép termékenységû, erdeje kevés, szôleje nints, piatza Kassán van.

PELESKE. *Nagy Peleske.* Orosz falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Lázári, Atya, és Kis Peleske között, szépen kiterjedett határja, jó mivelés után, mindent megterem, erdeje jó, makkja, szénája is bôven van, szôleje nints, piatza Szatmáron egy kis mértföldnyire.

PELESKE. *Kis Peleske.* Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Becsky Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Homok, Nagy Peleske, Rosály, és Méhtelek között, határja három nyomásbéli, tér, és homokos földgye közép termékenységû, erdeje kevés, szô-

szôleje nints, piatza Szatmáron van.

PELIFÖLD. Esztergom Vármegyében szôlôhegy, mellyen Templom, és Vendégfogadó is vagyon, földes Ura az Esztergomi Érsekség, fekszik Bajóthoz közel, mellynek filiája.

PELINCZ. Bánátbéli falu, fekszik Lugoshoz ¾ mértföldnyire.

PELLÉRD. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Czindery Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Pécsi járásban, határja jó termékenységû, piatzozása Pécsett hasznos, fuharozással is pénzt kereshetnek, elsô osztálybéli.

PELSÔCZ. *Plesovce, Plesnicz.* Magyar Mezôváros Gömör Vármegyében, földes Ura Szeremley Uraság, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Sajóvize mentében, Rosnyóhoz két mértföldnyire, 's a' Vármegyének itten tartatni szokott Gyûlései nevezetesítik; Csoltóhoz is közel. Pelsôcz Kanyári, és a' Pelsôczi hegy alatt való Vas Hámorokkal együtt, határbéli földgyeik közép termékenységûek, legelôjök jó, és elég, fájok van mind a' kétféle, vásárjaikból kevés jövedelmek van, piatzozások egy, két mértföldnyire, vannak vashámorjai, meszet, és szenet is égetnek, elsô osztálybéli.

PELTIK. Bánátbéli falu, Korniához fél mértföldnyire.

PÉLY. Magyar falu Heves Vármegyében, földes Ura Gróf Berényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kis Köréhez 1 mértföldnyire, piatzozása Egerben, és Miskóltzon, határja közép termékenységû, második osztálybéli.

PÉLY. *Jász Pély.* Arad Vármegyében, földes Urai Magócsi, és Ábrahámfi Urak.

PÉLY. *Alsó, és Felsö Pély.* Két falu Bars Vármegyében, földes Ura mind a' kettônek Báró Hunyady, és Nagy Uraságok, lakosai katolikusok. Felsô Pély az Alsónak filiája, határjaik középszerûek, vagyonnyaik külömbfélék, második osztálybéliek.

PÉLY. Magyar falu Borsod Vármegyében, földes Ura Majthényi Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Árroktônek szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termô.

PÉLY. *Kis Pély.* Szabad puszta Békés Vármegyében.

PÉLY. Szabad puszta Tolna Vármegyében, földes Ura Gróf Limburg Styrum Uraság, fekszik Tevelyhez közel, mellynek filiája, Udvarihoz tartozik.

PENCZ. Magyar, és tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura B. Podmanitzky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, Zsidók is laknak benne, fekszik Kosdhoz közel, szép szôlô hegyei vagynak; egyébaránt határja ollyan, mint Kozárdé, elsô osztálybéli.

PENCZ. *Alsó Pencz.* Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura a' Vátzi Püspökség, fekszik Kosdhoz közel, mellynek filiája.

PENÉSZLEG. Orosz falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Körtvélyes, és Lugoshoz is közel, homokos, dombos határja 3 nyomásbéli, gabonát, kukoritzát, és kendert terem, fája van, szôleje nints, piatza Debretzenben 4 mértföldnyire.

PENLAK. Bánátbéli falu.

PÉNTEKFALU. vagy *Pinkfalu, Pintér.* Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Ura Brendano Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sárvárhoz közel, mellynek filiája, határja középszerû.

PENTELE. *Duna Pentele, Pantalia.* Magyar falu Fejér Vármegyében, földes Urai Báró Rudnyánszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Rátz Almáshoz 1 mértföldnyire. Hajdan a' Rómaiaknak lakó helyek vala, a' mint az itt találtatott pénzek, és írások is bizonyítják. Lásd felôle *Lázius*t, De Republica Romana Libr. XII. Sect. II. & VI. pag. 1114. Határja jó termékenységû, vagyonynyai jelesek, elsô osztálybéli.

PENYVÁD. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Ura G. Amadé Uraság, fekszik Martzaltónak szomszédságában.

PENYIGE. Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Lôvei Uraság, lakosai többnyire reformátusok, fekszik Kömörô, és Nagy-Szekereshez is közel, határja nagy, két nyomásbéli, búzát, zabot, kukoritzát meglehetôsen terem, szénája sok van, erdeje elég; piatza Tisza-Újlakon három mértföldnyire.

PÉNZES. Komárom Vármegyében két malom, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság,

ság, fekszenek Ketskédhez nem meszsze, mellynek filiáji.

PÉNZESKÚT. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, Lókút, és Bakonybél szomszédságában, erdeje nagy, réttye, és szántó földgye kevés, vagyon benne üveg-bánya is.

PÉR. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Urai Gróf Károlyi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szalatzhoz nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PÉR. Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Győr Városához fél mértföldnyire, a' Pusztai járásban, határja 3 nyomásbéli, mindenféle gabonát bőven terem, réttye kevés, erdője, szőleje nints, szép szarvas marhákat nevelnek lakosai, piatzok Győrött van.

PER. Szabad puszta Hont Vármegyében, földes Ura Laskó Uraság, fekszik Felső Sipekhez közel, mellynek filiája, Teszérhez tartozik.

PERBAL. Tót, és német falu Pest Vármegyében, földes Ura a' K. Kam. és többek, lakosai katolikusok, fekszik Csabához 1 mértföldnyire, határja búzát, zabot bőven terem, tulajdonságai ollyanok, mint Pómázé, piatza Budán, és Esztergomban, nádgya is vagyon, első osztálybéli.

PERBENYIK. Magyar falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Sennyei Uraság, lakosai katolikusok, orosz vallásúak, és többen reformátusok, fekszik Nagy Tárkányhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja 2 nyomásbéli, földgye agyagos, és homokos, minden vetemént megterem, szénája jó, erdője is vagyon, van hozzá Kisfalud nevezetű kis puszta, mellyben kis marha legelő forma tserje vagyon, és kevés szántó földek is.

PERBETE. Magyar falu Komárom Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Érsek, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az ország-útban, Komáromhoz két mértföldnyire, határbéli földgye jó termékenységű, legelője elég van, réttye néhol tsekély, szőleji jó borokat teremnek, első osztálybéli.

PERBZKOVA. Irtvány Nyitra Vármegyében.

PÉRCS.

PÉRCS. *Pircs* név alatt.

PERE. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai Bárczay, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szántóhoz közel, mellynek filiája, szántó földgyei középszerûek, de néhol nehezen trágyáztatnak, javai külömbfélék, és valami kevés szôlei is vannak, elsô osztálybéli.

PERE. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, fekszik Nánának szomszédságában, szántó földgye kevés, réttyei számosak, erdeje nagy, és jó makk termô, vadakkal is bôvelkedik, legelôje elég van.

PERECZFÖLDE. Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Ura B. Schilson Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Salfához nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye középszerû, mint vagyonnyai.

PERECSE. Tót falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Jászói Prépostság, lakosai külömbfélék, fekszik Vajdának szomszédságában, mellynek filiája, minden javai vagyonak, egyedûl legelôje nem elég, második osztálybéli.

PERECSÉNY. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ung vize mellett, határja jó termékenységû, vagyonnyai is jelesek, elsô osztálybéli.

PERECSÉNY. Elegyes falu Hont Vármegyében, földgyének tsekély részét a' vízáradások néha elöntik, másként síkos, és jól termô, legelôje, fája, szôleje van, elsô osztálybéli.

PERED. Magyar falu Poson Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Zsigárdnak szomszédságában, határja két nyomásbéli, réttye jó, erdôje is van, második osztálybéli.

PEREG. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Ura Vattay, és más Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Dömsöd, és Latzháza között, földgye meglehetôs termékenységû, hanem határja szoros, azt is néha az áradások járják, erdejek sem lévén, harmadik osztálybéli.

PEREG. *Kis Pereg.* Falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Oláh Pétskához közel, mellynek

nek filiája, határbéli földgye középszerû.

PEREG. *Nagy Pereg.* Szabad puszta Arad Vármegyében.

PEREKACZ. Szabad puszta Tolna Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, fekszik Dombóvárhoz közel, mellynek filiája.

PEREKED. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Pétstôl 2 órányira, határja három nyomásbéli, mellyben alkalmatos szántó földgyei vagynak, és jó borokat termô szôlôhegyei, a' lakosok szép szarvas marhákat, és kevés juhokat is nevelnek.

PEREKESZNA. *Prösing.* Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többnyire ó hitüek, fekszik Bukótzhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PEREKUTZA. Bánátb. falu, fekszik Dentához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

PEREMARTON. Magyar, és Sváb falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság, és más nemes Urak, kik VI. KÁROLY által 1718-ban megerôssíttettek, lakosai katolikusok, fekszik Kovátsinak, és Perhidának szomszédságokban, Séd vize mellett, Veszprémhez két, Fejérvárhoz pedig 3 mértföldnyire, határja 2 nyomásbéli, eggyik jó földû, melly mindent megterem, de a' másik mivel sós, köves, tsak nedves idôkben termékeny, réttye jó, erdeje szép, van malma is, és deszka-metztzôje.

PERENCSÉR. Elegyes tót népes falu Poson Vármegyében, földes Ura Nagyszombat Városa, lakosai katolikusok, fekszik Nagyszombathoz fél órányira, határja három vetôre van osztva, és középszerû termésû, kaszállója, fája, legelôje szûk, lakosai országos fuvarosok, második osztálybéli.

PERÉNY. *Perina.* Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura B. Meskó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Enitzkéhez fél mértföldnyire, határja néhol sovány, réttyének fele sem igen jól termô, piatza is távol van, második osztálybéli.

PERÉNY. *Felsö Perény.* Magyar falu Nógrád Vármegyében, határja ollyan, mint Alsó Ludányé, második osztálybéli.

PE-

PERENYE. *Prinnersdorf.* Német falu Vas Vármegyében, földes Ura H. Batthyáni, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Német Gentshez közel, mellynek filiája, határbéli földgye középszerű.

PERENYE. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok.

PERECSIROVA. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, határja sovány, mint vagyonnyai.

PERES. Bihar Vármegyében szállás.

PERES. Szabad puszta Hont Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, fekszik Zsámbokhoz közel, mellynek filiája.

PERESZLÉNY. *Pereszlani.* Magyar falu Hont Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ipolyvize mellett, Honthoz egy mértföldnyire, határjában vagyon legelője elég, szőlei meglehetősek, fája nints elég, piatzozások is távol vagyon, második osztálybéli.

PERESZLÉNY. *Prezierani.* Tót Mezőváros Nyitra Vármegyében, földes Urai Majthényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Bodóki járásban, határja jól termő, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

PERESZNYE. *Pressing, Prisika.* Horvát falu Sopron Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, a' kinek két kastéllyával ékesittetik, lakosai katolikusok, fekszik N. Visnek szomszédságában, Sopronhoz, Kőszeghez $3\frac{6}{8}$'s $\frac{2}{8}$ mértföldnyire, határja közép termékenységű, legelője hasznos, és számos juhok vagynak rajta, más javai is meglehetősek, második osztálybéli.

PERESZTEG. *Hoszszú Peresztег.* Magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Génuai Közönséges Társaság, és Gróf Erdődy, lakosai katolikusok, fekszik Jánosházához másfél mértföldnyire, határjának földgye termékeny, de más fogyatkozásai végett, második osztálybéli.

PERESZTEG. *Perasztag.* Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Ura Gróf Szécsényi Uraság, a' kinek kastéllya is vagyon itten, 's Tálián Úrnak is van benne birtoka, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz két mért-

földnyire, a' Sárvári úton, és Vejke felé két vendégfogadó is van hozzá, határja majd téres, majd hegyes, de elég tágas, termése gazdag, borai jók, legelője hasznos, juhai számosak, elsô osztálybéli.

PEREszTY. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ravnához nem meszsze, határja hegyes, és vôlgyes, földgye sovány, harm. osztálybéli.

PERKOSZOVA. Falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PERG. *Piarg, Siegelsberg.* Német falu Hont Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Windschachthoz közel, mellynek filiája, határja sovány.

PERG. *Perkovce, Nemes Perg.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire, határja jól termô, vagyonnyai középszerûek, második osztálybéli.

PERGELIN. *Pilgersdorf.* Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Borostyánkôhöz másfél mértföldnyire, határja középszerû, fája, legelôje van, harmadik osztálybéli.

PERGUZA. Elegyes Oláh falu Temes Vármegyében, fekszik Temes vize mellett.

PERGVERK. *Primdorf.* Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Bátthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Máriásfaluhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye sovány, mint vagyonnyai.

PERHIDA. Elegyes magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Urai Boronkay, és Baranyai Urak, lakosai leginkább reformátusok, Peremartonhoz igen közel fekszik, mellyhez kis határja is hasonlító.

PERHOVECZ. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mihalieveczhez közel, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PERIT. *N.* és *K. Perit.* Magyar faluk Fejér Vármegyében, földes Uraik többek, lakosaik külömbfélék, fekszik Kertához közel, Üllôfa pusztájával együtt.

PERJAMOS. Német falu Torontál Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, la-

lakosai katolikusok, fekszik Új Arad, Temesvár, Peszák, Rátz Sz. Péter, és Nagyfaluhoz is közel, határja három nyomásbéli, térséges, terem búzát, árpát, zabot, kukoritzát 's a' t. erdeje, és kevés szôleje vagyon, piatza Aradon, Sz. Miklóson, és Török Becsén.

PERJESE. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Dobóczhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjának földgye meglehetôs termékenységû, piatzozása közel, legelôje elég, fája van mind a' kétféle, szôlei, gyümöltsös kertyei is vannak, malmai közel, második osztálybéli.

PERIN. Bánátbéli falu, fekszik Kevereshez fél mértföldnyire.

PERINT. *Ó, és Új Perint.* Két elegyes magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Szombathelyi Püspök, lakosaik katolikusok, fekszenek Szombathelyhez nem meszsze, mellynek filiáji, határjaik ugyan termékenyek, de réttyek, legelôjök, fájok elegendô nintsen, második osztálybéliek.

PERK. *Nemes Perk.* Elegyes falu Nyitra Vármegyében, földes Urai Medvetzky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Suránkához közel, mellynek filiája.

PERKÁTA. Nagy magyar, és rátz falu Fejér Vármegyében, földes Ura Gr. Györy Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Pentelének szomszédságában, síkos helyen, határja jó termékenységû, külömbféle javai is jelesek, elsô osztálybéli.

PERKÁTA. *Kis Perkáta.* Szabad puszta Fejér Vármegyében, földes Ura Gróf Györy Uraság, fekszik Perkátához nem meszsze, mellynek filiája.

* PERKELECZ. Máramaros Vármegyében falu.

PERKUPA. Magyar falu Torna Vármegyében, földes Urai Fáy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tornához másfél mértföldnyire, határbéli földgye, és réttye jó, legelôje elég, fája mind a' kétféle, meszet is égetnek, eladásra is van módgyok, elsô osztálybéli.

PERLA. Bánátbéli falu Torontal Vármegyében, fekszik a' Betskereki járásban.

PERLACZ. *Prichrazane.* Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gr. Koháry

Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Süvetének szomszédságában, határbéli földgye közép termékenységû, legelôje kevés, fája van mind a' kétféle, eladásra módgya közel Jolsván, keresetre is módgya a' vasverô mûhelyeknél, és tserép edényekkel, 's pipákkal, mellyeket magok készítenek, harmadik osztálybéli.

PERLAK. *Prelok.* Elegyes horvát Mezôváros Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Horvát Országnak széle felé, sóház is van benne, határja a' természetnek szép javaival bôvelkedik, elsô osztálybéli.

PERLEP. *Prilepe.* Tót falu Bars Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kis Apátihoz nem meszsze, mellynek filiája; papirosmalma is vagyon, határjának földgye, réttye, legelôje tágas, fája van tûzre, káposztás, és gyümöltsös kertyei jók, piatzozása közel, második osztálybéli.

PERLISTIE. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara.

PERMIS. *Vericza.* Falu Szala Vármegyében.

PERMISE. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai a' Czisztertzita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Istvánfalvának szomszédságában, mellynek filiája, határjának földgye, réttye sovány, legelôje, fája sem igen van elég, harmadik osztálybéli.

PERNEK. Tót falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik hegyek, és erdôk között, határja a nyomásbéli, rozsot, árpát terem, szôleje nints, erdeje ván, piatza Bazinban, elsô osztálybéli.

PERNYESD. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura Kaszonyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik az Aradi járásban, határja jól termô.

PEROSZNE. Tót falu Trentsén Vármegyében, fekszik Nagy Udiczához nem meszsze.

PERÔCSÉNY. *Perocani, Pilsen.* Magyar falu Hont Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Kementzének szomszédságában, Honthoz két mértföldnyire, határja jó termésû, vagyonnyai jelesek, bora középszerû, jeles

les javaihoz képest elsô osztálybéli.

PERSASKA. Bánátbéli falu, fekszik Duna vize mellett, Újpalánkához mintegy két mértföldnyire.

PERSE. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sávolyhoz nem meszsze, mellynek filiája Ipoly vize mellett, határja sovány, más javai is hibásak, harmadik osztálybéli.

PERSOVECZ. Elegyes falu Szala Vármegyében, határja sovány, harmadik osztálybéli.

PERTOCSA. Elegyes tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stájer Ország mellett, határja síkos, szôleje van, réttyei jó szénát teremnek, fája van mind a' kétféle, legelôje elég, fuharozással is pénzt kereshetnek, elsô osztálybéli.

PERUL. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PERVÁT. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Urai Beniczky, és más Urak, fekszik Gyôr Vármegyének szomszédságában, határja szoros, földgyei homokosak, réttyei jók, legelôje többnyire az ugarokon van.

PERVÁNY. *Klein Mutsen.* Horvát, és német falu Sopron Vármegyében, földes Ura Báró Sennyei Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó Pulyához nem meszsze, mellynek filiája, Sopronhoz $3\frac{2}{5}$ mértföldnyire, határja sovány, két nyomásbéli, szôleje nints, erdeje tsekély.

PESÉR. *Peszerin, Psary.* Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Benedekhez nem meszsze, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító, makktermô erdeje van, fája mind a' kétféle, 's legelôje is elég, második osztálybéli.

PEST, PILIS, és SÓLT VÁRMEGYE. *Comitatus Pest, Pilis, & Solt.* Peſter Geſpanſchaft. Pest Vármegye nevezetét vette Pest Városától, Pilis, *Pilis* hegyétôl; Sólt pedig illy nevû Mezôvárostól. Minekutánna a' Magyar Királyi Udvar Budára által-tétetett, nem vala Fô Ispánnya, 's a' Királynak jelenléte miatt Pest Vármegyével egygyesíttetett. Lásd ULADISL. Decret. ann. 1492. Art. C. & Decret. 11.

Art. 24. Sólt pedig Fejérvárnak az Ozmanoktól lett viszsza-vétele után kaptsoltatott hozzá. Lásd MAXIMIL. Decr. III. Art. 52. an. 1569. Megnagyobbíttatván e' szerént Pest Vármegye, öt Járásokra osztattatik, úgymint: Pilisi, Vátzi, Pesti Ketskeméti, és Sólti Járásokra. Fekvését, hoszszát, és kiterjedését legelevenebben képzelheted *Balla Antal* Úrnak szorgalmatos munkával készûlt díszes Földképén; avagy *Görög*, és *Kerekes* Urak által, ugyan a' Balla Úrnak munkája szerént 1796 kiadott kissebb Földképen. Nevezetesebb hegyei: 1.) *Naszály* hegye, melly Vátz felett külömbféle magasságokkal terjed széjjel; leghegyesebb tetôjérôl az egész Vármegyét szemlélheted; oldallós délre fekvô részein pedig jó bort termô szôlôk vagynak, a' több része külömbféle élô fákkal fedeztetik, 's mintegy fél mértföldnyire terjed, és Pest Vármegyét Nógrád Vármegyétôl elválasztya. 2.) A' *Pilisi* hegyek, mellyek Esztergomtól Visegrád felé, egész Sz. Andrásig terjednek, majd magassabb, majd pedig alatsonyabb tetôjökkel. 3.) Sz. Gellért hegye, *Mons S. Gerardi*, Blocksberg, melly a' Budai Rátz Város felett vagyon, 's alapja alatt lévô híres meleg fördôi nevezetesítik. 4.) Úröm hegye, melly Pilis felé terjed kôszirtes részeivel. 5.) Pilis hegye, holott Szántó felé régi Várnak omladékja szemléltetik. 6.) A' Váradi hegy, vagy Ábrahám hegye, melly mind élô fákkal, mind vadakkal gazdag, 's tetôjérôl 20 mértföldnyire is el lehet látni. Itten teremnek a' jó Bogdányi, és Tótfalusi asztali borok. Folyó vizei között legnevezetesebb 1.) A' Duna vize, melly Esztergomon alól Visegrád körûl a' hegyek köztt néhol keskeny, sik, de ismét széles öblével foly-el Vátz mellett, Pest, és Buda felé, holott két kies Szigeteket hágy maga után, egyik Pest Városáé, másik a' K. Fô Hertzegnek épületeivel díszes, és e' két Város' Lakosainak nyárban kedves múlató helyet szolgáltat. Meszsze nedvesítvén alább e' Vármegyének szélét, Bajánál foly-által Báts, és Baranya Vármegyékbe. 2. *Vajas*, melly a' Dunából ered, 's némellyeknek vélekedések szerént a' Kalotsaiak által készíttetett, 's Bajánál foly-bé a' Duna vizébe. 3.)

Ti-

Tisza, melly e' Vármegyének kis részét nedvesíti. 4.) *Zagyva*, ered Nógrád Vármegyében, 's Szólnoknál foly-bé a' Tisza-vizébe. 5.) *Galga*-vize ered Csösvár, és Bétske felett, 's Boldogon alól egyesûl Zagyva-vizével. 6.) *Rákos* ered Gedellô felett, 's folyása mintegy 3 mértföldnyire terjed. 7.) *Tapjo*, 's más kissebb patakok. Erdôji is jelesek vagynak e' Vármegyének, mind tûzre, mind pedig épûletre; Pestre, és Budára mindazáltal más Vármegyékbôl is elég sok szállittatik esztendônként, a' sok Lakosoknak nagy számok miatt. Térsége igen jól termô, kivévén némelly homokos részeit, úgy hogy a' mi tsak az életre megkivántatik, e' jó Vármegyében feltalálhatod. E' Megyének kebelében hízlaltatnak a' Ketskeméti híres nagy pusztán, 's más helyeken is, azok a' szép ökrök, mellyektôl a' Németek híznak; itt szûrettetik ama' híres budai bor, mellyet a' Külföldiek annyira betsûlnek. Külömbféle vadgyai, 's madarai is bôven vagynak. Mindöszve 381 Helységek, két Királyi fô Város, 's egy Érseki Város van kebelében, 's az Esztergomi, Kalotsai Érseki, és a' Vátzi, 's Fejérvári Püspöki Megyékhez tartozik.

PEST. Szabad Királyi fô Város Pest Vármegyében, 's valaminthogy egygy a' legrégibb Magyar Országi Városok közzûl, úgy a' legfôbbek közzé is igen méltán tartozik; a' kereskedésre, 's országos vásárjaira nézve pedig legelsô az egész Magyar Országban. Fekszik Buda Városával általellenben, Gyôrhöz 16, Esztergomhoz 6, Vátzhoz négy, Ketskeméthez pedig 12 posta mértföldnyire, lapályos, és térséges helyen.

Eredete.

Külömbféleképen írnak eredetérôl az Írók, mint lásd *Bonfint* Dec. 1. L. 1. p. 5. *Strábót* L. V. pag. 173. *Cellárius*t *in notitia Orbis Antiqui* Libr. 11. Cap. VIII. p. 559. a' ki ide *Transaquincumot* helyhezteti, melly vélekedés szerént már akkor Pest Városának római erôssége vala, hogy magokat, 's jószágaikat a' *Jászok*, és *Metanasták* ellen óltalmazhassák, a' kiknek birtokok ekkor egész a' Tiszáig terjedett vala. Minekutánna ATTILA *Szikámbriát* elfoglalta, már ekkor kétség kivûl vélhe-

hetô, hogy Pest Városa gyarapodni kezdett, a' sok Népeknek itten lett általkôltözések által; azután azokat a'viſzontagságokat szenyvedte, mellyeket *Szikámbria.* Ámbár e' Városnak régi elômenetele, 's viszontagságai homályban vagynak, mindazáltal mindgyárt Sz. ISTVÁN Király által az Országnak jobb állapotba lett helyheztetésekor a' Királyi Városok közzé számláltatott, 's a' Tárnokmesternek igazgatásától függött. Lásd felôle *Wladislai* Decr. VII. Art. III. Conf. Op. Tripart. Part. III. Tit. VIII. & XIX. Meghalálozván Szent ISTVÁN Király, valamint az egész Országnak állapottya elég terhes viszontagságokat szenyvedett, úgy Pest Városa sem lehetett mentt a' külömbféle sanyarúságoktól.

Históriája.

Elsô nevezetes szerentsétlensége, 's viszontagsága vala e' Városnak 1241dik esztendôben, midôn IVdik BÉLA Király alatt a' Tatárok Magyar Országot mint a' sáskák ellepték, 's a' sok irtóztató öldöklések, és gyújtogatások után tsak nem kietlen pusztává változtatták. Ugyan is Pesten tartózkodott vala ekkor a' Király, míg a' Haza' Nagygyait, 's a' Katonaságot öszve-kaptsolhatná, a' mint *Rogerius* elôadta *In Destructione Hungariæ per Tartaros* Cap. XVI. pag. 183. és már ekkor Pest nagy, és leggazdagabb Német Helységnek nevezteték, 's Budát mind gazdag, mind népes vóltára nézve felûl haladta. Megverettetvén Sajó-vizénél BÉLA Király, Öttse *Kálmán* egész Pestig futott az ellenség elôtt, még pedig a' járatlan útakon, 's mintegy maga után vezette az ellenséget. Alig futhatott a' Pesti, 's Budai révhez, és már a' leglehetôbb sietséggel törekedett, hogy a' Dunán hírtelen által-mehessen, féltvén életét az ellenségtôl, 's egész a' Somogyságig szaladott. Eléggé igyekeztek a' Németek, hogy a' hozzá tartozókat hamar által tehessék a' vízen; de már a' Tatárok a' hátokon valának, 's a' kik a' Dunába nem fúllasztattak, kardal fosztották-meg életektôl. Annyira megrongáltatott ekkor Pest Városa, hogy annakutánna sokáig vólt virágzó állapottyát, 's díszét viszsza nem nyerhette, 's mind az ideig tsak nem pusztán állott, míg a' Tatárok az idôben Hazánkat nyo-

mor-

morgaták. Kezdett ugyan még BÉLA idejében ismét éledni, 's ISTVÁN alatt is nyugodalma vala; míg Kún LÁSZLÓ Király alatt a' Tatárok 1285dikben ismét egész Pestig kártékonykodtak; de e' Várost meg nem vehették. Lásd felôle *Turótzit* Part. II. Cap. LXXIX. p. 79. és *Bonfint* Decad. II. Libr. VIII. p. 305. Öregbedni kezdett III. ANDRÁS Király alatt; de békeséges nyugodalma homályba borúlt 1303dik esztendôben, mert minekutánna a' 14dik Században VENCZEL Királynak választatott, 's ôtet vetekedô társa KÁROLY háborgatta, követet kûlde az Attyához Tseh Országba, hogy minél elôbb sietne tellyes erejével védelmezésére. Bétellyesítette az Atya Fijának kérését, 's Pest alatt telepedett-meg tábori népével, és a' Fiának azt parantsolta, hogy a' melly Szent Koronával megkoronáztatott, azt elôbb fejére tegye, 's úgy mennyen köszöntésére. Koronás fôvel menvén Ventzel Attyának köszöntésére, az öreg Tseh Király mind a' Koronát, mind pedig a' Fiát elvitte magával, 's Budán *Pétermanra* bízta a' kormányt. Ekkor kerûlt a' Magyar Korona legelôször fogságba; még pedig a' Magyaroknak szemek láttokra. Lásd felôle *Dubraviust* Hiſtor. Bohem. Libr. XVIII. *Turóczi* Chron. Part. II. Cap. 85. *Bonf.* Decad. II. Lib. IX. p. 314. Védelmezôk nélkûl lévén ekkor, a' Tsehektôl való félelem miatt Pest Városa, nem kevés kárt szenyvedett. Gyarapodott ellenben 1308dikban, midôn a' Rákos mezején az elsô Ország' Gyûlése tartatott, és a' R. Pápának eszközlése által KÁROLY Királynak választatott vala. Lásd felôle *Bonf.* Dec. II. Libr. IX. pag. 317. Szembetûnôbb gyarapodása, 's elômenetele vala e' Városnak I. Robert KÁROLY, és I. Nagy LAJOS Királyok alatt, a' kik a' Városoknak bóldogúlások felôl különösen gondoskodtak; sôt az a' szerentséje lett Pest Városának, hogy az akkor úgy nevezett Pesti hegyen 1355dikben, elkezdôdvén a' Kir. Várnak, 's új Budának építtetése, a' Királyok is határján laktak vala. Legnevezetesebb jó tetteményeket közlött Pest Városa eránt ZSIGMOND Király, a' kinek e' Város eránt való adományai eléggé esméretesek. Az ô uralkodása alatt vette eredetét a' híres Pesti Vásár

1395-

1395dikben, sôt kô-hiddal igyekezett Pest Városát Budával egybe kaptsolni, a' mint romladozott maradványa ma is szemlélhetô; de a' halál, vagy más ok, e' nagy igyekezetet félbe szakasztotta. Annakutánna 1439 dikben Ország-Gyûlésével híresedett ALBERT Király, és Tsászár alatt; meghalván pedig ez, midôn ULÁSZLÓ királyi Székéhez közelítene 1440dikben ennek a' hûségére állott vala. Lásd felôle *Timont* Synops. nov. Chron. Rer. Hung. p. 82. Ismét új Ország-Gyûlésével híresedett 1445dikben *Hunyadi Jánosnak* gondoskodása alatt. Még sokkal nevezetesebb, 's legfélelmesebb Ország-Gyûléssel híresedett azután Pest Városa, midôn *Szilágyi Mihálynak* kemény eszközlése, 's mindenféle módoknak serény elkövetése után, *Podiebrádnál* fogságban lévô MÁTYÁS, Királynak választatott. Lásd felôle *Bonfint*, Decad. III. Libr. 9. p. 506. Szépen tsinosodott, virágzott, 's öregbedett Pest Városa e' nevezetes Királynak uralkodása alatt. Azután pedig 1505ben ismét Ország-Gyûlése tartatott, 's minthogy a' MÁTYÁS Király által nyert Tartományokat, úgymint: Morva Országot, Szilériát, és Luzátziát Tseh Országhoz kívánta a' Király kaptsolni; ezt a' Magyarok nem szívelhették, 's azt a' törvényt hozák: hogy ha ULÁSZLÓ férjfi gyermek nélkûl fogna meghalni, soha többé idegen vérbôl Királyt nem fognának választani. Utálatos vérontás történt annakutánna vidékjén, melly felôl lásd *Paulli Jovii Hiſtoriam sui temporis* Lib. XIII. p. 494. és *Stephani Taurini Stauromachiæ* Lib. I. V. 49. de Bornemiszának vezérlése által az öszve tódúlt sokaság megverettetett, 's némellyeknek orrok, fülök elvágattattak, sokan meghaltak az ütközetben is, mások pedig tetteikhez képest bûntettettek-meg. Meghalálozván ULÁSZLÓ, ámbár Haza' Törvénye vala, hogy a' közönséges Ország-Gyûlése a' Rákos mezején tartassék, mellyet a' Rendek 1498-dikban kértek, és végeztek vala; mindazáltal LAJOS alatt, majd Tolnán, majd Bátson, majd Budán tartatott, Pest Városának, és a' Hazai Törvénynek sérelmével. Végre a' mi az 1523dik esztendôi Gyûlésben hamu alatt vala, 1526-dikban kitálaltatott; midôn tudniillik *Verbötzinek*

nek eszközlése által, a' *Zápolya Jánosnak* részére hajlók Hatvanba gyûltek vala öszve, 's ekkor a' Rákoson tartott Or. Gyûléseknek örökösen vége szakadott, 's az Ország is a' félre-hajlások által meggyengûlvén, a' Mohátsi veszedelem után Szolimánnak kezére kerûlt, a' kinek emberei, midôn maga is Pesten személyesen vala, eléggé sanyargatták e' Várost, és a' mi hasznavehetôt benne találtak, uraikká lettek. Királyi méltóságra emelvén Zápolya JÁNOST Követôji Tokajban; minekutánna Pestre érkezett, néki meghódolt, és engedelmeskedett; a' Pozsonyi Ország-Gyûlése után ellenben FERDINÁNDnak részére hajlott: azután pedig ismét JÁNOSNAK hatalmába esett, Szolimánnak segedelme által, és a' Budaiaknak nevezetes hadi szolgálatot tettek, 's az Ozmanoknak is fegyvertárjok, és bástyájok vala JÁNOS Király alatt. Ennek halála után FERDINÁNDnak hatalmába jutott, *Fels* hadi fô Vezér által, 's meg is erôsíttetett: melly jó hasznot szolgáltatott 1541ben, midôn *Török Bálint* által sikeretlenûl ostromoltatott vala. Megverettetvén Buda alatt *Rogendorf*, Szolimannak hatalmába esett; minekutánna már az Ozmanok, 's más rablók által kiüríttetett, és az Ozmanoknak darab ideig kedves lakó helyek vala. Nevezetes tsata történt itten 1542-dikben, midôn Pest Városa *Vitellius* Olasz Seregnek Vezére, *Perényi*, és *Zrínyi Miklós* által ditsséretesen ostromoltatott; ugyan is *Vitellius* vala, a' ki legelôször az Ozmanok, 's a' Városbéliek ellen vezette katonáit, a' kiket viszszanyomván az ôrzôk, a' több ostromló seregeknek lassúságok miatt; ismét szerentsés foganattal ellenek vezette diadalasan katonáit, 's véres tsatát indítottak: mellyet látván Perényi, óldalt támadta-meg az ellenséget, 's veszedelmét hathatósan öregbítette; de a' Sz. Gellért hegyérôl fogyasztották erejeket az ágyúk, és már kétséges is vala a' gyôzedelem, ha szerentsére Zrínyi Miklós horvát katonáival, hallván az ágyúknak durrogásait, izzadva nem érkezett vólna segedelmekre, melly által megbátorodván, 's erejek is öregbíttetvén az ostromlóknak, szerentsésen gyôzedelmeskedtek. Annakutánna mintegy negyven faltörô esz-

eszközökkel szaggatták a' Városnak falait, 's Vitellius' katonái valának az elsôk, a' kik a' letörött falaknak üregein felmászván, gyôzedelmes zászlóikat kiszegezték; de a' golyóbisoknak, 's nyilaknak kegyetlen zápora által viszsza-tolattak. Ekkor Vitellius elejekbe terjesztvén katonáinak, hogy Olasz Országban születtek, és ide gyôzedelemért jöttek, hogy a' legerôssebb Nemzetek elôtt vitézségjeket kimutassák. Foganatos vala az Olaszok elôtt a' Vezérnek intése, mert a' honnan viszsza tolattak, ismét katonásan vólt helyekre viszszanyomúltak; de minthogy a' Németek szavokat segedelmekben meg nem tartották, rész szerént megölettek, rész szerént sebekbe estek, és így ismét hátrálni kéntelenittettek. Félénk fô Vezér, 's nyúl-szívû katona lévén Brandenburgiai *Joakim*, hadi tanátsot tartott, minekutánna a' szegény meghóltt katonáknak veszedelmeket meszszérôl is mintegy reszketve nézte, 's azt végezteel, de Vitelliusnak, és Perényinek akarattyok 's helybehagyások ellen: hogy az ostrom felóldattassék. Melly meg is történt, és hogy Perényi a' Vezérnek félénkségét magyarosan kimondotta, Bétsbe fogságba küldetett, 's hoszszas rabságában meg is hólt. Észre vették az Ozmanok is a' Vezéreknek bátortalanságjokat, és a' Városból utánnok nyomulván, a' tsatázás, 's egymással való fóltos, és véres verekedés egész estvéig tartott vala. Békeséges nyugodalomban maradott azután Pest Városa, egész hatvan esztendôkig, mig 1598dikban Buda Vára nem ostromoltatott. 1602dik esztendôben RUDOLF Tsászárnak meghódoltatta *Rosswurm* fô Vezér, és noha a' Város úndok vala, mindazáltal benne szép, és gazdag nyereség, 's nem kevés hadi készület találtatott. Ekkori állapottyát Pest Városának lásd *Czernoviczná de bello Pannonico* Lib. V. valamint az Ozmanokkal történtt viszontagságait is. Megerôssíttette Pest Városát Rosvurm, és Házán Bassa ellen, midôn Rákos mezején harmintz ezer emberrel megtelepedvén, Pestet éjjel nappal hathatósan ostromlotta, magokat az Ôrzôk vitézûl óltalmazták; de a' kirontás után magokat a' Magyarok félelmesen viselték, mivelhogy az ellenség elôl viszsza-

nyo-

nyomúltak. Minthogy pedig az Ozmanok feltett tzéljokat el nem érhették, felóldották az ostromot, és *Esztergom* Vára ellen indúltak. Nyomorúlt, 's félénk katona, *Jagenreiter* nevû, Kapitánnya lévén ekkor Pest Városának, minden hadi készületektôl, 's ôrzôktôl kiürítvén e' Várost elhagyta vala; melly illetlen tselekedetéért Álthán Vezér által fogságba is tétetett. Lásd felôle *Czernoviczot*. és így Házán Basának könnyü móddal birtokába jutott. Meg is erôssítették ekkor az Ozmanok, mert magokon tapasztalák vala, melly fontos, és hasznos légyen Pest Városa Buda Várának is; ellenben melly akadályos, ha az ostromlóknak birtokokban van. Annakutánna 1605dik esztendôben *Bocskainak* a' Vezérrel lett igen pompás öszvejövetele által nevezetesíttetett; mellyet bôven elôadott *Bél Mátyás* In Hiſt. Urbis Pest. Cap. II. §. IX. Minthogy Bocskai az Ozmanokhoz nem egészszen bízott, ide hivatta *Homonnai Bálintot*, hogy az Ozmanokra szemesen figyelmezzék, míg velek dolgát végezendi; 's a' többek között ezeket bízta reája: *Elsöben:* „ Hogyha „ énnékem (a' mit az Iſten „ ne adgyon) a' Törökök „ miatt, mostani közikbe „ való menetelemben, vala„ mi nyavalyám történik, „ Magyar Országot ne had„ gyad. *Másodszor:* Ha „ nékem szerentsétlenségem „ esik ez útamban, tehát, „ a' Magyar Országi Urak „ között, Báthori Gábort „ mindeneknél fellyebb be„ tsüllyed, és ô véle érte„ kezzél. *Harmadszor:* Ró„ lam példát vévén, ha mi „ rajtam történik, soha több„ bé, a' Török Nemzetség„ nek, kérlek, ne hidgy.“ Minden veszedelem nélkül ment véghez itten lett múlatása Bocskainak; sôt a' leglehetôbb pompával fogadtatott, 's meg is vendégeltetett; de Pest Városa elég sínylô, és tisztátalan állapotban vólt, a' mint *Bocatius* Bocskainak itten lett viselt dolgaival egygyütt emlékezetben hagyta. Meghallván annakutánna Budán, és Pesten az Ozmanok, a' Váczi gyôzedelmet, és az ô szerentsétlenségieket, minden vagyonnyaikat a' Várba takarították, és a' Várost felgyújtogatván, mintegy 300 Jantsárok óltalmazták, melly esetnek hírét mihelyt a' Lotharingiai Hertzeg megtudta,

azon-

azonnal rendelést tett, hogy a' Tsászári Katonák béruntván a' Városba, az égő tüzet óltsák-el, és a' Várost is foglallyák-el. Épségben vala még akkor a' hid, midőn a' Tsászáriak Pestet elfoglalták, de a' Budai részen, hogy ezek könnyen által ne mehessenek, felgyújtották az Ozmanok; mindazáltal a' Pestiek mintegy 30 hajót szerentsésen elfoglaltak. Roszszúl füstöltek ellenben a' Tsászáriakra nézve a' Budai Várból az Ozmanok: mert mind az ostromot felóldani, mind pedig Pestet elhagyni kéntelenittettek. Utóllyára megértvén az Ozmanok a' Tsászári nagy erőnek érkezését, olly hirtelen elhagyták Pestet, hogy még a' hídnak is tsak szélét szaggathatták-el, hogy a' Tsászáriak jókor hasznát ne vehessék. Ekkor jutott Pest Városa a' F. Ausztriai Háznak védelme alá LEOPOLD Tsászárnak uralkodása alatt, a' ki e' gazdag, és nevezetes Várost, minthogy régi szabadságai elvesztek, újj életre hozta, régi szabadságait viszsza adta, és a' szabad Királyi Városok közzé számlálta újjonnan 1703-dik esztendőben; sőt külömbféle jeles szabadságokkal is bóldogította. *Diplomája* kőlt Bétsben 1703dikban 23dik Októberben. Akadályoztatta szerentsés előmenetelét, és virágzását *Rákóczinak* hadra kelése, 's a' Hazafiak között történtt villongások; annakutánna pedig az Ozman háború által még nevekedett, mert minden hadi készületek vízen szállíttatván le, 's mintegy 3 esztendeig tartván a' zűrzavar, a' Lakosok is szereztek vala magoknak belőle hasznot. Vége szakadván 1716, és 1717dik esztendőben a' hadakozásnak, midőn már az Ozmanoknak hatalmok egészszen megtörettetett, kevés idő alatt egészszen megváltozott Pest Városának ábrázattya, 's a' régi rongyollott házatskák helyett díszes nagy házak, 's nevezetes épületek emelkedtek vala benne; a' mint *Turóczi* előadta; és a' nevezetesebb Városok közzé számláltatott. Még sokkal inkább emelkedett mind híre, mind szerentséje e' Városnak azután, midőn 1724dikben a' Királyi Tábla, és a' Septemvirális, vagy megvisgáló fő Törvényszék kebelében felállíttatott. Ugyan is a' Lakosoknak szorgalmatos igyekezeteiken kivűl, ide gyűlekeztek mind

a'

a' Törvényt, és Igazságot kiszolgáltató Uraságok, mind a' sok Ügyészek, és Perlekedôk: melly sokasodás a' Városnak napról napra újj elevenedést, és virágzó hírt szolgáltatott. Jó hasznát vették a' Pestiek e' nevezetes segedelemnek, mert a' Város, azon kivûl, hogy Lakosai is vagyonosodtak, olly változások által szépíttetett, hogy azt közönségesen mindenek kedvellették, és más Városoknak is példát szolgáltatott. Bámulást szerzett azután minden szemlélôkben a' mostani roppantt nagy Kaszárnyának épûlete, mellynek mássát meszsze földön nem találhatod. Újjabb nevezetes gyarapodása történt e' Városnak 1784dik esztendôben, midôn a' Királyi Universitás Budáról Pestre áltattétetett. Könnyen képzelheti kiki, melly nevezetes gazdagodását eszközlé ez, az egyébaránt is nevezetes kereskedése által hires, és gazdag Városnak. Sôt épûletei is tsínosodtak ez által, mert annakutánna építtetett, JÓZSEF Tsászárnak uralkodása alatt, a' vólt Sz. Pál Szerzetebéli Atyáknak Szentegyházok mellett a' nagy Szeminárium, vagy Kispapok Háza, melly épûletnek homlokán ezek a' sorok szemléltetnek: *Institutioni Cleri, Religionis Firmamento, vovit Josephus II. August. Anno* MDCCLXXXVI. Vélle általellenben pedig a' vólt Szent Klára' Szûzeinek épûletébôl a' kis Szemináriumi; most mind a' két épûletet külömbféle lakosok lakják. Az orvosi tudományt tanúlóknak számokra pedig a' vólt Jésuitáknak épûletjek rendeltetett, holott minden e' tárgyhoz tartozó drága készûletek vagynak, mellyek nem kevés figyelmetességet származtatnak a' hozzá értô visgálókban. Ugyan ez épûletben, mindgyárt a' Hatvani Kapun belôl, vagyon a' második emeletben, azoknak a' külömbféle betegeknek ispotállyok is, mellyekben a' betegek ingyen gyógyíttatnak, sôt igen jó gondgyokat is viselik, hogy a' Doktorságra készûlô Ifjúság, mindenféle nyavalyáknak szemlélése, 's kigyógyítása által, jövendô állapottyának szerentsés folytatására mintegy kézen fogva vezettessék. Illyen lépésekkel emelkedett Pest Városa a' maga fénnyéhez, és mind a' Hazában, mind pedig a' Külföldiek elôtt méltó, és különös szép tekintetben tartatott. Az

egész Országban példa nélkûl szaporodott, 's méltán tsudálhattya kiki, melly igen szembetûnô, jeles, újj, és pompás épûletek, sôt az egész úgy nevezett *Leopold*-Városának felállittatása által öregbedett e' Város 1790-dik esztendô ólta: úgy hogy a' ki Pest Városát az elôtt látta, és most megnézi; olly formának tetszik, mintha e' Várost az elôtt száz esztendôvel szemlélte vólna; mert ennyi idô alatt sem épûl sok Város annyira, mint Pest Városa hat esztendô alatt; és a' mi ismét szembetûnô dolog, az Ozman háborúnak idején kezdôdtek az építtetések, 's még most is minden elfáradás, vagy szûnet nélkûl szaporodik újjabb meg újjabb jeles épûletekkel. Károsíttatott ellenben, kivált némelly Lakosokra nézve, a' Dunavizének feldagadott árjai által, kivált 1785dik esztendôben, 17dik Febr., melly rendkívûlvaló nagy áradáskor sok Lakosok, minthogy az árvíz éjjel szorította-ki ôket házaikból, a' padlásokon felûl lévén, élelmekrôl sem gondoskodhattak. Szép felebaráti szeretetét mutattaki ekkor, több Uraságokkal együtt, néhai Gróf *Károlyi* Uraság, a' ki kenyeret, 's egyebet készíttetvén, hajókon hordoztatta, 's osztogattatta-ki a' szûkölködôknek, hogy sanyarúságjokat enyhíthessék.

Szenteltt épûletei között, legnevezetesebb 1. a' Bóld. Szûznek tiszteletére épûltt, Városnak parochiális Szentegyháza, melly a' piatzon a' Városházával általellenben épûlt vala. Hajdan igen nevezetes vólt, mert több Magyar Királyok építtették, ékesítésére pedig majd mindnyájan adakoztak. Minekutánna külömbféle hadi viszontagságok által megrongáltratott, a' Város' költségével újjíttatott vala meg, sôt két toronnyal is ékesíttetett. Ezeket is meg avítván az idô, legközelebb, 1795-dik esztendôben ismét megújjíttatta a' Város, mind a' Szentegyházat, mind pedig a' tornyokat, sôt mostan rézzel fedette, 's virágos ékesítéseit meg is aranyoztatta, és emlékezetûl a' Toronynak egygyik gombjába ezek a' sorok tétettek:

Anno
a nativitate Christi 1795to,
(FRANCISCO II. imperante)
coronata Regina MARIA
THERESIA ejus Conjuge
secunda, S. R. E. Cardinale,

S.

S. R. I. Principe Josepho e Comitibus de BATTHYÁN, Archi-Episcopo Strigoniensi; ALEXANDRO LEOPOLDO Archi Duce Austriæ, Palatino & Fratre Regis, Comite Carolo Zichy Judice Curiæ Regiæ, Petro Végh Tavernicorum Regalium Magistro, Alexandro Széchény Thesaurario, & Cameræ Regiæ Hungarico-Aulicæ Præside. Josepho de Ürmény Personalis Præsentiæ Regiæ in Judiciis Locumtenente. Comite Josepho Brunszvik Comitatuum Pest, Pilis, & Solt articulariter unitorum Administratore. Vincentio Barone Barkó Armorum per Hungariam Vice Præfecto. Josepho Szily V. Comite ordinario. Stephano Schönviszner Reg. Scientiarum Universitatis Pestiensis Rectore Magnifico.

Ejusdem Universitatis Pestinum Buda translatæ Anno decimo. Nobile Michaele Kregár Urbis Pestiensis Consule. Nobile Joanne Nep. Boráros Judice, una Comitatus Pestiensis Tabulæ Judiciariæ Assessore.

Senatoribus:

Valentino Mauritio Hülff S. C. Reg. Majestatis supremo Vigiliarum Præfecto. Joseph. Kögel Equitum Magistro. N. Antonio Paschgall. N. Alexandro Doleviczeni. Nobile Josepho Sarlay. Joanne Muskatirovics. Mathia Vittmässer una Civitatis Capitaneo. Josepho Domokos. Matthæo Landmüntzer. Uno vacante &c.

Urbe, excitante nuper JOSEPHO II. F. M., in dies crescente, & jam in quinque Regiones divisa, Veterem, Theresianam, Josephinam, Novam Leopoldinam, & Francisci, & pro harum conjunctione mœnibus interioris Urbis, & ejusdem amplis Portis, una Vaciensi, altera Ketskeméthiensi jam solo æquatis, tertia quoque Hatvaniensi mox sufferenda.

Actu in magna Ærariali Domo impensis Josephi Secundi Anno 1786 posita, tentis 543 Ducibus Gallicani Exercitus Captivis, durante etiamnum infaustæ Revolutionis Gallicæ Bello.

Rebus ad pacem cum Francis jam inclinantibus, spe messis melioris affulgente, cum metu publico.

Panis siliginei Lottones 16, authoritate Magistratus Comitatus uno crucifero.

Libra Bubulæ	- -	9 denariis
Vitulinæ	- - - -	9 —
Vervecinæ	- - -	6 —
Suillæ	- - - - -	6 cruciferis limitata sint, solita

magis auctо pretio venientibus.

Metreta Poson. { Tritici puri 4 fl. 12 xr. / Siliginis - - 3 — 14 — / Hordei - - 2 — 40 — / Avenæ - - 1 — 30 — / Fagopiri - 3 — — — }

Urna vini - - 2 — 30 —

Confluentibus ad Pestiense Forum ex remotis Hungariæ Partibus Agricolis, annonæ procurandæ, ab illis alias cumulatim præbitæ penuria pressis. Exeunte tempore S. Jubilæi ob necessitates Belli concessi 26ta Aprilis cœpti, & 6ta Junii terminati. Tempore Nundinarum S. Medardi indultu Principis cum reliquis S. Joannis Decollati, S. Leopoldi, & Divi Josephi hebdomada durantium a vindicata e Turcis Hungaria celeberrimarum. Capto jam initio novi Xenodochii Civilis Pestiensis. Consita Urbani Judicis industria prope Theresianam Civitatem nova Silva. Minori vero Insula Civitatis a suis salubribus calidis aquis (Baad-Inſel) nomen trahente ob anni hujus Danubii exundationem usque ad has ædes pertingentem fere ex integro absorpta. Allucentibus Lucernarum igne nocturno tempore, veteri, & nova Leopoldina Regionibus. Fervente opera in libellandis, & sternendis Urbis Plateis, & vicis, ducendis subterraneis Canalibus, muniendis Rippis Danubii solertia Valentini Mauritii Hülff. Comodis Danubii Ponte duplici navali, & volatili auctis. Theatrali Societate Hungarica nuper Anno 1790 coalescente, & hactenus sub Germanici Theatri Directoris provisione stante, hoc anno sibi ipsi relicta. Architecto, & Asciariorum Magistro Antonio Josepho Hacker hæc Turrium cuprea tecta surrexere die 11. Junii.

A' második Toronynak gombjában pedig ezek a' sorok vagynak:

Anno Domini 1795. die 6ta Aug. Alteri Turri apex impositus est.

Mutatis interea rerum vicibus, Alexandro Leopoldo Regni Palatino, fato inopinato, summo Hungariæ dolore, & sine oblivione Anno ætatis 23tio Viennæ 12. Julii vivis erepto. Miseris beneficum hunc Principem deplorantibus.

Josepho Archi-Duci in Locumtenentem. Petro Végh in Judicem Curiæ Regiæ. Josepho Comite Majláth in Tavernicorum Regalium Magistrum. Josepho Nagy in Personalis Præsentiæ Regiæ in

Ju-

Judiciis Locumtenentem, & Paulo Almásy in Supremum Provincialis Commissariatus Directorem denominatis.

Præsenti numero Incolarum hujus Urbis ad 29870. capita evecto.

Actu exstante numero Domorum, & quidem in Urbe interna veteri - - - - 642.
Nova Leopoldina - - 169.
Theresiana - - - - - - 749.
Josephina - - - - - - 799.
& Francisci - - - - - 222.

Eminentibus inter ceteras Æratiali Domo Josephina, necdum perfecta. Palatio Militari antehac fracto militi exstructa. Seminario educationi Cleri Junioris Auspiciis Josephi II. posito. Josepho Ürményiana. Kemnitzeriana, & Josepho Telekiana privatis Domibus. Duarum Contignationum 24. Unius 318. Humiliorum Nro 2236. Exstantibus adhuc in Suburbio stramineis tectis Nro 151. Prohibitis anno hoc defectu majoris pascui jussu Principis cunctis ovilibus in agro Pestiensi. Danubii aquis ob frequentes imbres sæpe grandine mixtos fere toto mense Julio rippas æquantibus. Spe Coloni impleta, Fori pretio imprimis olerum deminuto. Florentibus hac Urbe Fabricis, & mechanicis Artibus, præcipue vero Fabrica Pepli Fratrum Valero, exstantibus universim opificiorum 142 speciebus. Bello cum Francis adhuc perdurante, Magistratu, & Civibus hujus Urbis in subsidium hujus infausti Belli 18650 florenos sponte & gratuito ad Ærarium Regium jam dependentibus, statutis propterea, & effective adlectis ex parte hujus Civitatis 180 Tyronibus usque finem hujus Belli 40 milites quotannis intertenentibus &c.

2-dik Szentegyház, az Ángolyok, vagy *Ángliai* nevet viselő Apátzáké, melly hasonlóképen igen régi épület, a' mint *Ferrárius* elő-adta, *De Rebus Provinciæ Ordinis Prædicatorum* Parte IV. Cap. II. pag. 524. Az ő állatása szerént, 1233-dik esztendőben épült, 's *Besenyei Mihály*, Hitvesével *Anasztasiával*, és *György* fiával, és *Kenderes Balás* építették. Az Ozman háború után pedig *Dvornikovich Mihály*, vólt Vátzi Püspök újjíttatta-meg. Most az Apátzáknak birtokokban van, a' kik a' Leánykákat mind a' lelki, mind világi, mind pedig valamelly kézi munkákban is szorgalmatosan tanítyák. 1770-ben szállít-

tattak Pestre M. TERÉZIA Királyné által, 's valamint 8 Apátzáknak, úgy annyi Kisaszszonykáknak tartásokra is Fundátziót rendelt a' Királyi Kamaránál.

3-dik nevezetes, és jeles Szentegyház, a' Szent Pál' Szerzetén lévô Atyáké vólt, kiket Pestre Nagy KÁROLY Tsászár helyheztetett. 1693-dik esztendôben kirendelvén számokra száz ölnyi hoszszú, és nyólczvan ölnyi szélességû helyet. Igen erôs, és pompás Szentegyházat, 's két nagyon jeles Tornyot, és Klastromot emeltettek itten fel a' Paulinusok, melly épûlet az egész Városnak díszt szolgáltat. Tornyai egész Pesten a' legerôssebbek, és leggazdagabban készûlttek, 's aranyozottak. Vólt márvány színre festett, 's kisimított Szentegyházokban, most a' Királyi Tudományi Universitás tartya áhétatosságait. Mellette vala az említett Szerzetnek Könyvtárja, melly már most a' K. Universitásé. Nevezetes e' Könyvtárnak készûlete, mind azért, mert egy a' Szerzethez tartozó Fráter készítette, a' Szentegyházban lévô ûlô székekkel egyetemben, még pedig olly tsinosan, és mesterségesen, hogy F. JÓZSEF Tsászár is figyelmetesen meg nézegette, 's a' munkának érdeméhez képest különösen meg is kedvellette, 's meg is ditsérte.

4-dik Szentegyház a' Szent Ferentz Szerzetebéli Atyáké, a' vólt Királyi Táblának épûletével általellenben, mellyben most az említett Universitásbéli Nemes Ifjúság oktattatik. Ez is igen régen állíttatott vala fel; de a' sok viszontagságok miatt vóltt régi épûlete elrongáltatott, 's a' mostani azután építtetett vala, és *Alkantárai Szent Péternek* tiszteletére szenteltetett. Tíz Szerzetes Atyák laknak benne, 's a' Plébániai foglalatosságokat is viselik. Épûlettyeknek egyik részében vagyon a' K. Universitásnak Könyv- és régi Pénztárja; kertyekbôl pedig 1785-dikben az Orvosi Tudományt tanúlóknak számokra *botanicus*, vagy füves kert készíttetett.

5-dik Szentegyház a' Piáristáké a' Városnak piatzán, felûl az elsô emeletben, holott, ugyan e' Szerzetbéli Atyák által a' Pesti jeles Gymnáziumbéli Iffjúság minden szorgalommal tanittatik. Az egész Klastrombéli Atyák mindöszve 17en vagynak.

6-dik

6-dik Szentegyház a' Szervitáké, melly a' Klastrommal egybe ragasztva, a' nagy Kaszárnyának szomszédságában épûlt; benne kilentz Szerzetesek vagynak. Ez is jeles Szentegyház, és a' Városnak körûlötte való vidékjéről, ide szoktak Isteni tiszteletre a' Városbéliek öszve gyûlekezni, úgyhogy ámbár számos Szentegyházak vagynak Pesten, mindazáltal az áhétatosságoknak alkalmatos ságokkor, akármellyikbe menéndesz, többnyire megtelve tapasztalod.

7-dik jeles, és magas Szentegyház vala a' nagy Kaszárnyában, mintegy közepén épûlve, melly Józef Tsászárnak parantsolattyára 1784-dikben lerontattatott; 1786-dikban pedig mintegy tíz kápolnák töröltettek-el, ugyan az említett Tsászárnak rendeléséből.

8-dik A' Sz. Klára' Szerzetebéli Apátzáké vala; bizonyos okok miatt, még Józef Tsászár alatt ez is elrontattatott; valamint a' Ketskeméti Kapu elôtt vólt Kápolnátska is.

9-dik Szentegyház a' külsô Városban ván, melly Terézia Városának neveztetik.

10-dik az úgy nevezett *Rokus*-Kápolnája, mellyet 1797-dikben a' Város jelesen megújjíttatott, 's egy kis toronnyal, és verô órával ékesíttetett. E' Szentegyház mellett építtetett-fel 179$\frac{6}{7}$-dikben a' Polgároknak Ispotállyok, melly olly nevezetes, tágas, és jelesen intézett épûlet, hogy mássát minden Városok, 's azoknak Ispotállyaik között, az egész Tsászári Birodalomban fel nem találod: kivévén a' Bétsi roppant nagy épûletet; de az sem nagyobb, Bétshez, és annak külsô Városaihoz, 's felette sok népéhez képest, mint ez.

11-dik Szentegyház az úgy nevezett *Józef* külsô Városában épûlt, deszkából 1778-dikban, mellyhez közel, épen most építtetik egy nagy kô Szentegyház, melly már bé is fedeztetett, és elkészûlvén, e' külsô Városnak nevezetes tekéntetet fog szolgáltatni. Emlékezetûl, ezek a' sorok tétettek-fel:

Magistratum in Urbe tenentibus: Nobili Michaele Kregár Consule, Scholarum Nationalium Directore; Ædis hujus Mich. Pfingstel Sacro Curione Loci, & Francisco Heppler, Sociis; Curatore Nob. Joanne Boráros Judice, Comitatus Pestiensis Tabulæ Judiciariæ Adsessore. Sena-

toribus Maurit. Velent. Hülf. Cæsar. Reg. Suprem. Vigil. Præf.; Josepho Köegel. Cæs. R. Equit. Magist. Laurentio Pichler Nob. Antonio Paschgall Nob. Alexandro Doleviczeni Nob. Joseph. Sarlay. Joan. Muskatirovich. Matth. Vittmaesser Civit. Capitan. Josepho Domokos. Matthæ. Landmüntzer. Notariis Andr. Tirnberger Primo, Franc. Gosleth Secundo. Actuariis Mathæo Jagschitz & Joanne Veidinger. Fiscalibus Anton. Ebenhoech primo, Nobili Josepho Moszel secundo, Nob. Ant. Makk honorario. Parœcis Urbis interioris ad B. V. M. Adsumt. Stephano Tóth Abbate Infulato de Rákony, ad S. Petri de Alcantara P. Franc. Xaver. Kruch Guardiano Suburbii Theres. Georg. Edenhoffer, Josephini, Michaele Pfingstel, Oratore Civium Jacobo Vass, ejusd. Adjunctis Andrea Mitterbacher, Franc. Xav. Vimmer, Perceptore, & Camerario Joanne Vimmer, Contra Agente Benedicto Fellner, Urbarii Præf. Joann. Nep. Pistori, Ration. Exact. Roch. Mich. Mayer, Pupillor. Cur. Josepho Pistori. Eccl. hujus, & Xenod. Curat. Petro Jac. Poli. Suburb. Judi. Jos. Thaller, Templi Divo Josepho Dicati in Suburb. Cognomine Fundamentum Solenni Ritu Posit. Dom. III. post Pascha MDCCXCVII.

D. O. M. PIO VI. PONT. SVMMO. FRANCISCO II. ROM. IM. P. F. A. HVNG. REGE. APOSTL. MARIA. THERESIA. REGINA. CONIVGE. IOSEPHO. COMITE. BATTYÁN. S. R. E. CARDINALI. S. R. I. PRINCIPE. ARCHIEPISCOPO. STRIGONIENSI. REGNI. PRIMATE. IOSEPHO. ARCHIDVCE. AVSTRIÆ. PALATINO. REGIS. FRATRE. VIGENTIBVS. HAC. IN. VRBE. DICASTERIIS. TABVLARVM. SEPTEMVIRALIS. ET. REGIÆ. FLORENTE. SCIENTIARVM. VNIVERSITATE. REGIA. GYMNASIVM. PVBLICVM. PATRIBVS. SCHOLARVM PIARVM. LVDOS. PVELLARES. VIRGINIBVS. ANGLICANIS. PATRIBVS. ORDINIS. S. FRANCISCI. PROVINCIÆ. MARIANÆ. PAROECIAM. IN. PARTE. VRBIS.

BIS. INTERIORIS. CVRANTIBVS. PATRIBVS. ORDINIS. SERVORVM. B. V. M. DIVINA. IN. PARTE. ALTERA. EIVSDEM. VRBIS. FACIENTIBVS. VRBE. IN. QVINQVE. REGIONES. VETEREM. THERESINAM. IOSEPHINAM. NOVAM. LEOPOLDINAM. ET FRANCISCI. DIVISA. NVMERO. INCOLARVM. VNIVERSIM AD. XXIXCIↃIↃCCCLXX. ADSCENDENTE. DOMICILIIS. IN VETERI. VRBE. INTERIORI. DCXLII. NOVA LEOPOLDINA. CXCVIII. IN THERESINA. DCCXLIX. IOSEPHINA DCCXCIX. IN SVBVRBANO FRANCISCI CXXXVII. EXISTENTIBVS. OPIFICVM MAGISTRIS IN CLASSES CXLII DISTRIBVTIS.

Ennyi külömbféle épületeket tétetett Pest Városa kevés idô alatt a' Közjóra, mellyekért a' dítséretet tôle senki sem vonhattya-el, annyival inkább: mert valamint a' Város napról napra szaporodik, díszesûl, szépittetik a' rendbehozások által; úgy útszái is mindenkor tovább tovább kirakattatnak a' külsô Városokban is.

12-dik Szentegyház a' Rátzoké, nem meszsze a' Paulinusokétól, holott nékik Oskolájok is van.

13-dik most épûl, a' Görögöknek számokra a' Duna partyán, közel a' Városnak Szentegyházához, melly két tornyokkal ékesíttetett, 's ha egészszen elkészûl, valóban ez is fogja öregbíteni Pest Városának tekéntetét, kivált a' Duna felôl való részérôl. Az emlékezetére készûltt irás nyomtatásban is szemlélhetô, mind görög, mind pedig római nyelven.

Az Evangyélikusoknak is vagyon már a' nagy Kaszárnyának hátúlsó szegeléténél 1793-diktól ólta Templomjok; az elôtt egy különös házban tartották az Isteni tiszteletet, engedelmet nyervén arra 1786. esztendôben. A' Reformátusoknak is van már imádkozó helyek, míg Templomjok fel fogna épûlni. A' Zsidóknak Zsinagógájok, épen az Evangélikusok' Templomjoknak ellenében van, Báró Orczy Uraságnak díszes házában.

Világi külömbféle jeles épûleteit e' nevezetes Királyi Városnak sok vólna itten elô-

adni;

adni; és így a' nevezetesebbek ezek: Nagyságára nézve a' Kaszárnya, melly VI-dik KÁROLY Tsászár, és az ô édes Annya, ELEONÓRA, néhai nagy emlékezetû Érsekek: Gróf *Szécsényi*, és Gróf *Kolonits*, 's többeknek segedelmeik által építtetett; és Építtetôjének tiszteletét mindenkor fenn fogja tartani, olly méltóságos intézettel készíttetett. Homlokán e' roppant nagy épûletnek, melly toronnyal, és verô órával ékesíttetett, ezek a' szavak olvashatók: *Imp. Carolus VI. S. A. P. P. Hanc. Molem. Condidit. Ad Servandos. Milites. Senio. Morbis. Vulneribus. Confectos. A. S. MDCCXXVII.* 1741-dik esztendôben személyesen megnézegették e' nevezetes épûletet néhai FERENTZ Tsászár, és M. TERÉZIA Királyné, 's azt mondották az akkor nagy számmal benne lakott öreg Katonáknak: hogy nékiek szebb lakó helyek vólna, mint magának a' Tsászárnénak; 's minden embert egy új márjás pénzel ajándékoztattak-meg, jelenlételeknek emlékezetéûl. Ennek a' roppant épûletnek kerûlete 370 ölet tészen. Mindgyárt mellette van a' Vármegye' Háza; közel hozzá pedig H. Grazsalkovicsnak palotája; majd az Universitásnak egyik épûlete, e' felírással: *Bonis Artibus Iosephus II. MDCCLXXXV.* Nevezetes épûlet továbbá a' Városháza, melly a' piatz' közepén magánosan áll négy szegeletre építve, homloka faragott képekkel, 's jeles Toronnyal ékesíttetve. Ebben a' Toronyban laknak azok a' Vígyázók, a' kiknek kötelességjek, hogy ha tûz támadna, azonnal jelt adgyanak a' Lakosoknak, 's minden fertály, és óra ütést e' szavak által: Gelobet ſey Jeſus Chriſtus! szokták nagy fel szóval kinyilatkoztatni. Szembetûnô díszes épûletek továbbá Gróf Károlyi, Báró Orczy, G. Teleky, Ürményi, 's több Méltóságoknak házaik; mint az új Városban Lézer Kereskedô Úrnak háza 's a' t. Sôt az új *Leopold*-Városa, úgy szóllván, mind palotákból áll, 's gyönyörû tekéntettel legeli a' nézôt, kivált szép rendel lett épûlettyei által. Emlékezetet kíván, és érdemel itten N. *Kemnitzer* Úrnak szegeleten épûlt igen szép; és nagy háza, melly kastélynak is neveztethetik, mind külsô tekéntetére, mind pedig belsô tsínos vóltára nézve:

eh-

ebben vagyon az a' híres Kávéház, mellynek mássát sem Bétsben, sem pedig az egész Tsászári Birodalomban nem láthatod. Elôtte vagyon a' nyári sétáló hely, a' hová estvénként mind a' Pesti, mind pedig sok Budai Uraságok is öszve szoktak sokasodni, és nyárban szép musika is tartatik, a' Vendégeknek múlattatások végett. Egyébaránt is e'Kávéház elôtt, és mindgyárt mellette gyûlnek öszve, a' hídnak végénél, mind azok, a' kik munkáik után megfáradván, magokat ki akarják szellôztetni, 's képzelettyeiket a' sokféle tárgyak' szemlélése által meg pihentetik. Ezeken kívûl, itten gyûlnek-öszve azok is, a' kiknek semmi dolgok sem lévén, az idôt ember-szóllással, 's henyéléssel tôltik. — Nevezetes épûlet, és roppant Vár forma Kastély az új Városon kivûl, az a' nagy Ház is, mellyet Józef Tsászár építtetett, és a' mellyben a' Frantzia Foglyok valának. Nemkülömben *Soroksár* felôl a' tsászári nagy épûlet, vagy Ispotály, mellyben eleség is tartatik néha. Közel van továbbá a' Ketskeméti Kapuhoz, Hertzeg *Batthyáni* ô Eminentziájának Rezidentziája, mellyben sokszor a' legnevezetesebb múlatságok tartatnak ô Kir. Fô Hertzegségének kedvéért, sôt maga Ferentz Tsászár is, és Hitvese M. Terézia Királyné, nagy megelégedéssel múlatták vala itten magokat 1792-dik esztendôben; és a' nyári Tántzházban, melly a' Kertnek mintegy közepén épûlt, kedves múlatozások szoktak történni, kivált az ollyan nevezetesebb alkalmatosságok' idején, mint midôn a' megbóldogúltt K. F. Hg. Sándor Leopold, mint Nádor-Ispány, ide érkezett; F. Ferentz Királynak koronáztatásakor; és József Kir. Fô Hertzegnek, mint Palatinusnak, Magyar Országra lett érkezésekor. Kivántt, és kedves múlatsága vala itten 1796dikban Májusban, a' kisded F. Korona-Örökösének, és *Mária Ludovika* Fô Hertzeg-Asszonykának is. Ugyan e' nevezetes hertzegi épûletben vala minékünk is szerentsénk, Hertzegi ô Eminentziájának kegyes engedelmébôl, e' munkának készítésére, *Bél Mátyásnak* kézírásaival való éléshez: melly jeles, és nagy betsû Könyvtárjában ô Eminentziájának, kiváltképen drága, és nevezetes kézírások találtratnak,

's leg-

's leginkább pedig ollyanok, mellyek Hazánkat illetik. — Sok vólna azokat a' nevezetes vigadozásokat itten leírni; 's nemkülönben e' Hertzegi Háznak, Kertnek; a' Város, és Vármegye Házának, 's több nevezetesebb épületeknek világosításaikat elôadni, mellyek itten történtek, noha mind nevezetesek. Lásd felôlök a' *Magyar Újságokat.*

Falai, és Kapui e' Királyi Városnak már többnyire mind köz haszonra fordíttattak, 's tsupán a' Hatvani Kapu áll még fel; de az is, hogy az útszának, és házaknak rendgye kedvesebb, és szembetûnôbb légyen, el fog bontattatni. Vendégfogadói e' Városnak számosak, mellyek között nevezetesebbek: 1) a' hét Választó Fejedelmeknél, a' hol Farsang' idején a' legnevezetesebb Bálok, és tántzolások tartatnak. 2) Az Arany Koronánál, amannak szomszédságában. 3) A' Fejér Hajónál. 4) A' Fekete Sasnál. 5) A' Fejér Farkasnál. 6) Az Angyalnál 's a' t.

A' Városon kivûl pedig, minden Kapukon kivûl, kivált az Ország-úttyában, számos Vendégfogadók vagynak, mellyeknek elôszámlálása meszsze elvonna tzélunktól. Külsô Városai között legnevezetesebb:

1.) *Leopold Városa*, mind igen szép épûlettyeiért, mind pedig gazdag országos vásárjaiért, és négy szegeletre készített tágas nagy piatzáért.

2.) Külsô népes Város, *Terézia Városa*, mellyben mind külömbféle díszes épületek, mind pedig nyári múlattató kertek vagynak: ezek között nevezetet kíván *Hackernek* tsínos Tántzháza, és múlató Kertye. A' Zsidók leginkább e' külsô Városban, vagy közel laknak hozzá.

3-dik külsô Város *József-Városa*, melly hasonlóképen számos jeles épületekkel díszesíttetik. Emlékezetet kíván a' többek között a' Selyem-mûvház (Fabrika), melly *Valero* Uraknak birtoka, 's azon kivûl, hogy számos embereknek élelmet, és foglalatosságot szolgáltat, jeles kertel is díszesíttetik. Számos kertyei között nevezetesebbek: Gen. *Belezнai*, *Hilf*, G. *Karajtzai* Uraknak, és a' Seminárіumnak, 's többeknek jeleskertyeik. De leg nevezetesebb, legtágasabb, 's legmélтóságosabb Kert Pesten M. B. *Orczy* Uraságnak Kertye, melly minden esztendôben nagy kôltséggel

dísze-

díszesíttetik; és mind K. F. H. Nádor-Ispánynak, mind a' nevezetesebb Méltóságoknak, mind a' Budai, mind pedig a' Pesti Lakosoknak nyárban kedves múlató helyek; a' mellyhez nem messze van a' Kálvária-hegye is.

4-dik külsô Város a' Ketskeméti Kapun kivûl *Ferentz Városa*, melly hasonlóképen, valamint a' több külsô Városok napról napra, mintegy szemlátomást szaporodik, szépûl, és öregbíttetik. A' Duna' partyán lévô szélénél, a' Rátz Kapun kivûl, építtettek 1797-dik esztendôben a' Halászok kôbôl, mintegy négy szegelet formára, egy jeles földi Bárkát, mellyben, hajókba zárva, halaikat bátorságban tarthattyák ezután, minden zajtól való ártalomnak félelme nélkûl, 's élô fákkal ûltetették körûl.

Lakosai Pest Városának leginkább Németek, kevesebb Magyarok, és Tótok, Görögök, Dalmaták, Rátzok, Tzintzárok, és Zsidók: rész szerént kereskedés, rész szerént külömbféle mesterségeknek folytatása, kortsmatartás, szôlômívelés, és gazdáskodásból is élnek. Határja, ha jól míveltetik, és a' hol nem homokos, többnyire jó termésû, legelôje, a' lakosoknak szaporodásokhoz képest, szûk; fája nints; legegésségesebb bora a' kôbányai hegyeken terem, de lakosai más helyeken is tartanak szôlôket; piatza az egész Országban legnevezetesebb; 's ha kivált a' kereskedésre nézve olly alkalmatos lakó hely nem vólna: valóban olly rendkivûlvaló szaporodással nem gyarapodnék; melly öregbedô virágzása hogy hova tovább nevekedgyék, mind e' jeles Városnak, mind pedig az egész Országnak hasznára, 's díszére, tellyes tehettségünkbôl óhajtyuk!

PESTERE. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura Szénási, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik a' Váradi járásban, határjának sovány vóltához képest harmadik osztálybéli.

PESTES. Elegyes magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Élesdhez közel, mellynek filiája, határja közép termékenységû, más javai is meglehetôsek lévén, második osztálybéli.

PESTYERE. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PÉ-

PÉSZAK. Oláh falu Torontal Vármegyében, földes Ura Bajzáth Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Újj Arad, Temesvár, 's Sz. Miklóshoz is közel, határja 3 nyomásbéli, terem búzát, zabot, árpát, kukoritzát 's a' t., szôleje kevés, piatza Aradon, Sz. Miklóson, Török Betsen, és Temesváron.

PESZEK. *Nagy Peszek.* Szabad puszta Bars Vármegyében, földes Ura Kázy Uraság.

PESZEK. *Nagy Peszek, Kis Peszek.* Két falu Hont Vármegyében, Kis Peszeknek földes Ura Gr. Berényi Uraság, fekszik Fûzes Gyarmathoz nem meszsze, mellynek filiája; Nagy Peszeknek pedig földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, ez fekszik Nemes Oroszinak szomszédságában, mellynek filiája, lakosai katolikusok, és reformátusok, határbéli földgyeik közép termékenységûek, Kis Peszeknek legelôje szoros, fájok van mind a' kétféle, szôlôhegyei jó borokat teremnek, második osztálybéliek.

PESZÉR. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Ura K. F. H. Albert, fekszik Sárihoz közel, mellynek filiája.

PESZERÉNY. Szabad puszta Hont Vármegyében.

PESZERIN. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Visnyéhez nem meszsze, mellynek filiája, földgye, réttye termékeny, szôlôhegye, legelôje tágas, malma helyben, piatzozása $\frac{1}{4}$ órányira, de mivel határjában fája nints, második osztálybéli.

PESZÉTE. Szabad puszta Gömör Vármegyében.

PESZKÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Felsô Petrócznak szomszédságában, mellynek filiája, földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PETÁNCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Tisinához közel, mellynek filiája, határja a' természetnek szép javaival megáldatott, elsô osztálybéli.

PETÁRDA. Sokacz falu Baranya Vármegyében, a' Dárdai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Beremendnek szomszédságában, mellynek filiája, határja egész a' Dráváig ter-

terjed, három nyomásbéli földgye búzát, zabot, kukoritzát bôven terem, erdôje, 's legelôje van bôven, ha Dráva-vize ki nem árad, sok szarvas, és sertés marhát is tartanak, és ezeknek eladásával gyarapodnak.

PETEH. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Puszta-Darócz, Gecz, és Atyának szomszédságában, kevés határja 3 nyomásbéli, tér, fekete földgye van, legelôje kevés, erdeje sem sok, piatza Szatmáron van.

PETEGD. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Belfenyérhez nem meszsze, mellynek filiája, határja sovány, vagyonnyai is selejtesek, harmadik osztálybéli.

PETÉND. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Füredhez másfél mértföldnyire, határja termékeny, piatzozása Vázsonyon, és Veszprémben, más javai is lévén, elsô osztálybéli.

PETÉND. Szabad puszta Szala Vármegyében, földes Ura Szalai Uraság, fekszik Nagy Recséhez közel, mellynek filiája.

PETÉND. Horvát falu Somogy Vármegyében, földes Ura a' Góriczi Püspökség, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Német-Ládhoz nem meszsze, mellynek filiája, földgyének egy része homokos, szôleje nints, fája tsekély, eladásra módgya Szigeten, második osztálybéli.

PETÉNY. *Alsó, Felsô Peteny.* Két falu Nógrád Vármegyében, földes Ura mind a' kettônek a' Váczi Káptalanbéli Uraság, és Jeszenszki Urak, fekszik az Alsó, Nézsához, a' Felsô pedig Nötecshez nem meszsze, melyeknek filiáji, lakosai katolikusok, és másfélék is, határbéli földgyeik jók, fekvése kies, földgye, 's szôlôhegyei termékenyek; Verbôczinek kedves múlató helye vala, elsô osztálybéli.

PETÉNY. Szabad puszta Poson Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Padányhoz nem meszsze, határja középszerû, szántóföldekkel bôvelkedik.

PETÉNY. Szatmár Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai is külömbfélék, fekszik Szatmár Németinek szomszédsá-

gá-

gában, mellynek filiája, határja jól termô.

PÉTERD. *Kis Péterd.* Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik a' Sz. Lôrintzi Járásban, Nagy Péterdnek, Botykának, és Sz. Erzsébetnek szomszédságában, földgyei jók, réttyei sóványak, erdôje, szôleje is vagyon, piatza Szigeten 1, és Pécsen 4 órányira, elsô osztálybéli.

PÉTERD. *Nagy Péterd.* Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Büdösfának szomszédságában, határbéli földgyei közép termékenységûek, erdeje nints a' határban, szôleje van, piatza Pétsen $1\frac{1}{2}$, Szigeten 4 órányira.

PÉTERD. *Magyar Péterd, Rátz Péterd.* Két falu Baranya Vármegyében, Magyar Péterdnek földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Egeraghoz nem meszsze, mellynek filiája; Rátz Péterdnek pedig több Urak; lakosaik külömbfélék, határjoknak, 's vagyonnyaiknak jeles vóltokhoz képest, elsô osztálybéliek.

PÉTERD. *Mezô Péterd.* Elegyes Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik a' Sárréti járásban, határja közép termékenységû, más javai is meglehetôsek, második osztálybéli.

PÉTERD. *Körös Péterd.* Szabad puszta Bihar Vármegyében.

PÉTERHÁZA. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

PÉTERD. Német falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár; az elôtt Sz. Mártoni Benedictinus Atyáknak birtokok vala, lakosai katolikusok, fekszik Varsánynak szomszédságában, mellynek filiája, Romándhoz is közel, Gyôr Vármegyének szélénél, szántó földgye termékeny, vagyon a' falu mellett egy nádas tó, mellyen a' helység egy kevés jövedelmû malmot épittett, erdeje, szôlôhegye meglehetôs; de réttyeinek, és legelôjinek fogyatkozásai miatt, második osztálybéli.

PÉTERFA. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Klobusiczky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Ikérvárhoz nem meszsze, földgye termé-

kény,

keny, réttye, legelője jó, fája elég, néha ugyan a' vízáradások is járják határját, elsô osztálybéli.

PÉTERFA. Szabad puszta Baranya Vármegyében, földes Ura G. Batthyáni Uraság, fekszik a' Szent Lőrintzi járásban.

PÉTERFA. Szala Vármegyében, fekszik Nagy Kanizsától $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

PÉTERFA. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Diéneshez közel, mellynek filiája, határja jól termô.

PÉTERFA. Szabad puszta Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Zichy Uraság, határja jó, réttye, legelője elég van, a' Vajka Székhez tartozik.

PÉTERFALU, vagy *Petrovilla*. Elegyes falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, határja jó, javai jelesek, és külömbfélék, elsô osztálybéli.

PÉTERFALVA. *Alsó Péterfalva*. Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Harkához közel, Sopronhoz is $1\frac{3}{8}$ mértföldnyire, síkos határja két nyomásbéli, szőlei közönségesek, erdője van, vagyonnyai középszerűek.

PÉTERFALVA. *Felsö Péterfalva*. Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szigrabbnak szomszédságában, Sopronhoz 3 mértföldnyire; hegyes határja két nyomásbéli, rozsot leginkább, búzát, árpát, zabot, és pohánkát is terem, szőleje nints, erdeje van.

PÉTERFALVA, most *Petrosella*. Csongrád Vármegyében.

PÉTERFALVA. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai Darvas, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Gesztetéhez közel, mellynek filiája, földgye közép termékenységű, némelly része szántó földgyeinek, és réttyeinek a' záporok' alkalmatlansága alá vagyon vetve; eladásra való helyei 2 mértföldnyire vagynak, legelője elég, fája mind a' kétféle van, harmadik osztálybéli.

PÉTERFALVA. *Petersdorf*, *Petrovaves*. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Egbelnek szomszédságában, Sassinhoz egy mértföldnyire, határja jól

termô, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

PÉTERFALVA. Magyar falu Ugocsa Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Farkasfalvától ½ fertálynyira, Tivadártól pedig ¼ az ország úttyában, határbéli földgye két nyomásbéli, térséges, és agyagos, búzát, rozsot, kukoritzát bôven terem, erdô, szôlô, és legelô nélkûl szûkölködik, piatza inkább Máramarosban, mint Újlakon van.

PÉTERFÖLDE. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az alsó Lendvai járásban, határja jól termô.

PÉTERFÖLDE. Szabad puszta Pest Vármegyében.

PÉTERHIDA. Magyar, és horvát falu Somogy Vármegyében, földes Ura Gróf Szécsényi Uraság, lakosai jobbára katolikusok, és másfélék is, fekszik Babotsához közel, mellynek filiája; határja Dráva vize mellett vagyon, holott eladásra módgya van, földgye termékeny, legelôje, fája elég van, erdeje Dráva-vize' mentében hasznos, mellyben hamuzsír égettetik, 's az épûleti fákon kivûl pálczáknak való vad veszszôk is vágattatnak; de mivel szôleje nints, és az áradások is járják néha, második osztálybéli.

PÉTERI. Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Sz. Lôrintznek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgyei jól termôk, vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

PÉTERI. Tót falu Pest Vármegyében, földes Ura Bohus Uraság, lakosai katolikusok, és evangélikusok, fekszik Üllônek szomszédságában, mellynek filiája; posta is van benne, határjában szôleje jó van, földgyének fele közép termékenységû, legelôje szoros, fája nints, harmadik osztálybéli.

PÉTERI. Szabad puszta Pest Vármegyében, Sz. Lôrinczi, és Gubatsi pusztákkal öszve kaptsolva, földes Ura H. Grasálkovits Uraság, fekszik Soroksárhoz közel, és hozzá tartozik.

PÉTERI. Szabad puszta Pest Vármegyében, fekszik Üllôhöz közel, mellynek filiája.

PÉTERMÁN. Bánátbéli Ol. falu Temes Vármegyében, la-

lakosai ó hitüek leginkább, fekszik Csakovához nem meszsze, határja jól termô.

PÉTERMÁN. *Petermanovce.* Tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Csetneknek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PÉTERMEZÔ. *Petrovjanec.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Dobay Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Dobóhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja középszerû.

PÉTERVÁGÁS. *Petrovce.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai Szirmay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Hanusfalvának szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye meglehetôs termésû, vagyonnyai középszerûek, második osztálybéli.

PÉTERVÁSÁRA. Magyar Mezôváros Heves Vármegyében, földes Ura Gróf Keglevich Uraság, a' Kinek pompás kastéllyával, kies kertyével, 's egyéb épületeivel díszesíttetik. A' Városnak dél felôl való végén régi sántzok látszattak, 's Földvárnak neveztetett; de már reá építének a' Lakosok; az idevaló gazdáskodás, és majorság szép rendben van; lakosai katolikusok, fekszik Székhez 1 órányira, határja néhol homokos, de jól termô, tulajdonságai ollyanok, mint Fél-Németinek, elsô osztálybéli.

PETESHÁZA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Alsó Lendvához közel, mellynek filiája, határja középszerû.

PETIRS. Falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Lippához nem meszsze, mellynek filiája.

PETITSE. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kiskementzén alól, n. k. $\frac{3}{4}$ óránnyira, Helmeczhez is közel, határja 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot középszerûen, árpát, búzát igen tsekélyen terem, földgye hegyes, agyagos, és követses, erdôje vagyon, réttye kevés, piatzok Homonnán van.

PETRÓCZ. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Keczer Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik

Varannóhoz, és Sztropkóhoz két órányira, határja 3 nyomásbéli, gabonát, zabot, és tatárkát is terem, erdője van, szőleje nints, piatza Hanusfalván, és Varannón.

PETLEND. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

PETNEKHÁZA. Magyar falu Szabólts Vármegyében, földes Urai Erőss, és Kornis Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Tasnak szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye olly minéműségű, mint Lerántházáé, első osztálybéli.

PETŐ. Falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Pongrátz Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Varbóhoz közel, mellynek filiája.

PETŐFALVA. *Patjova.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai Uzovics, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Nagy Kosztolánhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában fája nints; de mivel legelője, földgye, réttye elég, és jó termékenységű, piatzozása is van Varbón, és Újhelyben, első osztálybéli.

PETŐFALVA. Tót, és orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Jekelfalusi Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Sztropkóhoz másfél órányira, Valkóhoz másfél fertálynyira, hegyes határja 3 nyomásbéli, fejér agyagos földű, gabonát, és zabot terem, erdője, szőleje nints, piatza Sztropkón van.

PETŐFALVA. *Alsó*, és *Felső Petőfalva*, vagy *Petőfölde*, *Illyésfalvának* is hivják. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Urai Gerhárd, és Bohus Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Badinhoz közel, mellynek filiája, határja jól termő, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

PETŐHÁZA. Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Urai Gludovácz, és Horvát Uraságok, a' kiknek lakó helyek díszesíti, lakosai katolikusok, fekszik F. Szent Miklóshoz nem meszsze, mellynek filiája, határja középszerű, piatzok Sopronban 3 mértföldnyire, harmadik osztálybéli.

PETŐHENYE. Elegyes falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Mártonynak szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termő.

PETÖLE. Szabad puszta Fejér Vármegyében, földes Ura Daróczy Uraság, fekszik Abához közel, mellynek filiájá.

PETÔMIHÁLYFA. Elegyes falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, határja meglehetôs termésû.

PETRAHÓ. Falu Zemplén Vármemégyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Sár. Nagy Patakhoz közel, mellynek filiája, határja középszerû, és néhol az áradások is járják, második osztálybéli.

PETRE. Elegyes falu Baranya Vármegyében.

PETRETE. Szala Vármegyében, földes Urai Rajky, és több Uraságok, fekszik felsô Rajkhoz nem meszsze, mellynek filiája.

PETRI. Tót falu Abaúj Vármegyében, földes Urai a' Szepesi Püspök, és Káptalanbéli Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Szinához mintegy mértföldnyire, határjának $\frac{2}{3}$ része sovány, és minden 3-dik esztendôben megkívánnya a' trágyát, piatzozó helyei is távol vannak, második osztálybéli.

PETRI. Tót falu Borsod Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Sajó Ládhoz nem meszsze, mellynek filiája, szántó földgye néhol sovány, piatzozása Miskoltzon közel, legelôje elég, fája van tûzre, szôlôhegye nints, Sajó-vizének áradásai károkat tesznek határján, harmadik osztálybéli.

PETRI. *Gálos Petri, Monor Petri.* Két magyar falu Bihar Vármegyében. Gálos Petrinek földes Ura Dráveczky Uraság; Monor Petrinek pedig Bogáti Uraság: ez fekszik Margitának, amaz pedig Ér-Adonynak szomszédságában, mellynek filiáji, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, határbéli földgyeik jó termékenységûek, javai is jelesek, elsô osztálybéliek.

PETRI. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Inkey Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik tót Szent Mártonyhoz közel, mellynek filiája, határja középszerû, második osztálybéli.

PETRI. *Lövö Petri, Póts Petri.* Két magyar falu Szabólcs Vármegyében; Lövô-Petrinek földes Urai Petri,

és több Uraságok, fekszik Kapots Apáthinak szomszédságában, mellynek filiája; Póts Petrinek pedig földes Ura Gróf Klobusiczky Uraság, ez fekszik Kis Létához nem meszsze; lakosaik katolikusok, és reformátusok, határbéli földgyeik mint Lövőnek, azon felül, hogy fájok is van; ez első, amaz második osztálybéli.

PETRI. *Mező Petri.* Elegyes magyar, és sváb falu Szatmár Vármegyében, földes Urai külömbféle Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Nagy-Károlyhoz 1 mértföldnyire, Irinynek, Dengelegnek, és Piskoltznak szomszédságokban, térséges határja három nyomásbéli, búzát, zabot, kukoritzát bőven terem; erdeje kevés, szőleje nints, piatza Nagy Károlyban.

PETRI. Magyar falu Torna Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Színhez közel egy völgyben Jolsvával, földgye jó termékenységű, réttye sarjút is terem, eladásra van módgya, legelője elég, fája mind a' kétféle, szőlei meglehetősek, második osztálybéli.

PETRI. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Etre Uraság.

PETRI. *Petre*, vagy *Rátz Petri.* Elegyes falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék.

PETRI KERESZTÚR. a' K. betűben.

PETRIK. *Petrikovce.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Orosz, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Maczának szomszédságában, mellynek filiája; határja ollyan, mint Ráskáé, első osztálybéli.

PETRILEN. *Zavojen Petrilen.* Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagy Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik a' Vaskohi járásban, határja közép termékenységű, javai meglehetősek, második osztálybéli.

PETRILOVA. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PETRITS. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura Szalpek Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik az Aradi járásban, Soborsinhez nem meszsze, határja középszerű.

PETRIS. *Petrova Zello.* Temes Vármegyében, földes

Ura

Ura a' Kir. Kamara, fekszik Sobornak szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termô.

PETRÓCZ. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Rézbányához közel, mellynek filiája, határbéli földgye sovány, vagyonnyai is selejtesek, 3-dik osztálybéli.

PETRÓCZ. *Mura Petróczy*, és *Felsô Petróczy*. Két elegyes falu Vas Vármegyében; Mura Petrócznak földes Ura Gróf Batthyáni Uraság; Felsô Petrócznak pedig Gróf Nádasdy, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszenek Murai Szombathoz 1 mértföldnyire, határja Felsô Petrócznak ollyan, mint Andreczé, harmadik osztálybéli. Mura Petrócznak földgye síkos, és termékeny, réttyei jók, legelôje, és fája elég van, szôlei is vannak, keresetre módgyok Stájer Országban, elsô osztálybéli.

PETRÓCZ. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Ungvárhoz 2 mértföldnyire, határjának közép termékenységéhez képest, második osztálybéli.

PETRÓCZ. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Sztáray Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Nátafalvához $\frac{2}{4}$, Topolyánhoz $\frac{1}{4}$ óránnyira, határja három nyomásbéli, búzát, és kukoritzát terem, fája van, piatza Nagy Mihályon.

PETRÓCZ. *Orosz Petróczy*. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, fekszik Felsô Szitniczéhez közel, dombos határja 3 nyomásbéli, gabonát, árpát, és zabot terem, erdôje van, szôleje nints, piatza Homonnán, és Varannón van.

PETRÓCZ. *Petrovczy*. Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Petróczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zsegréhez nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PETRÓCZ. Major Szala Vármegyében.

PETROMAN. Bánátbéli falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Csakovához közel, mellynek filiája.

PETROSNICZA. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PETROSZA. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PETROSZELLO. Magyar, és orosz falu Bács Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek.

PETROVA. Oláh falu Máramaros Vármegyében, földes Urai leginkább Petrovai, és Gr. Teleky Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Rhónaszékhez 1 mértföldnyire, mellynek filiája, Szigethez napkeletre 2 mértföldnyire, Leordinához n. k. $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, mindenféle gabonát megterem, bővelkedik szénával, 's havasokkal, mellyeken marháikat nyarallyák.

PETROVA. *Pitrova.* Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Áspermont Uraság, lakosai leginkább ó hitüek.

PETROVÁCZ. Elegyes falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PETROVÁCZ. Tót falu Báts Vármegyében, földes Ura Gróf Hadik Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Futaknak szomszédságában, mellynek filiája, Csebhez 3900, Új Futakhoz 8000, és Kulpinhoz 2400 bétsi ölnyire, egyenes fekete földű határja 3 nyomásbéli, leginkább búzát, zabot, és árpát terem, erdeje, szőleje nints; sem vize bőven, piatza Újvidéken.

PETROVOSZELLO. Magyar és rátz falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Moholhoz 4300, Betséhez pedig 8000 bétsi ölnyire; határjának egy része a' Teletskán fekszik, 2 nyomásbéli, leginkább búzát, zabot, és kölest terem, 's marhákat is nevelnek lakosai, erdeje tsekély, szőleje nem igen jó bort terem, Tisza vize nedvesíti határját, egyéb tavak is vagynak rajta, nádgya van, piatza Szegeden, és Török Becsén.

PETROVSZKY. *Iványi Petrovszky.* Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai reformátusok, fekszik nem meszsze a' Drávától, tavak között az ország úttyában a' révre vivő híd mellett, mellyet Czelnai pusztának hívnak, Sellyéhez, és Bogdasához is közel, határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább, egyebet középszerűen terem, erdeje van.

PETRÓCZ. *Petrovicze.* Tót falu Trentsén Vármegyében, föl-

földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bitséhez ¾ mértföldnyire, határjának minémûségéhez képest, második osztálybéli.

PETROVICZA. *Verbiás Petrovicza.* Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Versovi kerûletben, határja meglehetôs.

PETTYÉN. Magyar, és oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok jobbára, és ó hitüek, fekszik a' Krasznaközi kerûletben, Szamos vize mellett, határja két nyomásbéli, terem búzát, kukoritzát, és egyebet, Szamos mentében szilvát is, erdôje tsekély, piatza Szatmáron ½ mértföldnyire.

PETYOVKA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Ordódy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó Motesiczhez közel, mellynek filiája, határjának földgye sovány, réttye, legelôje, fája van, harmadik osztálybéli.

PETSZERANI. Tót falu Bars Vármegyében.

PFEFFERTHAL. Bánátbéli falu a' Pántsovai kerûletben.

PIALOCZ. Bánátbéli falu.

PICHO. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Bakó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bolesóhoz közel, határja középszerû.

PIERG. Vindsacht mellett fekszik, 's széke a' bányabéli munkásoknak, legelôje elég, fája mind a' kétféle van.

PIGHNYE. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Rhollyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Nechvál-Polyánkához, és Pcsolinához ¾ órányira, határja hegyes, sovány, ha trágyáztatik, a' rozsot megtermi, réttye jó szénát hoz, fája van mind a' kétféle, piatza Homonnán, és Ungváron.

PIKA. Bánátbéli falu Torontal Vármegyében a' Betskeri járásban.

PIKÓCZ, vagy *Pikfalva.* Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Doloviczényi Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Ábrahámfalvához nem meszsze, mellynek filiája, határjának nagyobb része sovány, fája sints elég, de más javai lévén, második osztálybéli.

PIL. *Alsó Pil, Felsô Pil.* Két falu Bars Vármegyében, Alsó Pilnek földes Ura Báró Hunyady Uraság; Felsônek

pe-

pedig külömbféle Urak, lakosaik katolikusok, fekszenek Barshoz mintegy két mértföldnyire, határjaik jól termôk, fájok, legelôjök van, egyéb vagyonnyaik középszerûek, második osztálybéliek.

PILA. Német falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, és a' Kir. Kamara, az elôtt az Elefánti Paulinus Atyáknak bírtokok vala harmad része, lakosai katolikusok, fekszik Zsarnótzhoz egy mértföldnyire, határja jól termô, vagyonnyai szépek, második osztálybéli.

PILA. Tót falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dubovához, és Vöröskôhöz nem meszsze, erdôje, réttye van, szántó földgye, és szôleje nints, Gidra nevû folyója van, piatza Posonban, Modrán, és Bazinban.

PILAD. Bánátbéli falu.

PILCHOV, vagy *Pillkof*. Szepes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Vöröskôhöz közel, határja ollyan, mint Alsó Krompaché.

PILGERSDORF. Német falu Vas Vármegyében, fája, legelôje van, határja hegyes, földgye sovány, réttyei tsekélyek, harmadik osztálybéli.

PILING. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Kubinyi, és Vattai Uraságok, a' kiknek kastéllyok is van itten, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Endrefalvának szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító, második osztálybéli.

PILINGER. *Öreg Pilinger*. Szabad puszta Gyôr Vármegyében, földes Ura Gróf Viczay Uraság, Ötevényhez tartozik.

PILIS. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Urai Darvas, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Raphoz nem meszsze, mellynek filiája, határja olly minémûségû, mint Bisztriczkáé, elsô osztálybéli.

PILIS. Nagy tót falu Pest Vármegyében, földes Ura Beleznay Uraság, a' kinek kastéllyával ékeskedik, mellyben jeles könyvtár is van, lakosai katolikusok, és evangyélikusok, fekszik Irsához közel, mellynek filiája, határbéli földgyének egy része homokos, más része pedig közép termékenységû, szôlei is közép ne-

nemüek, fája nints, második osztálybéli.

PILÍS. Magyar falu Szabólts Vármegyében, földes Ura Erôss, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik a' Bátori járásban, határja ollyan, mint Encsencsé, harmadik osztálybéli.

PILIS. Magyar Mezôváros Tolna Vármegyében, földes Ura a' Báthi Apátúrság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Földvári járásban, határjának földgyei termékenyek, szôleje jó borokat terem, hajón eladásra van módgyok, mivel a' Duna, és Sárvize között fekszik; 's mivel az áradások is gyakran károkat tesznek földgyein, második osztálybéli.

PINCZ. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Pongrácz, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Bolyknak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PINCZE. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik az alsó Lendvai Uradalomban, határja meglehetôs, néha Lendva vize szokta egy részét elönteni, szôleje középszerû, eladásra módgyok van, második osztálybéli.

PINCZEHELY. Magyar Mezôváros Tolna Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Simontornyához 1 mértföldnyire, határjában erdeje nintsen, szôlei vannak a' szomszéd határban, dohánnya jó terem, más javai is vannak, elsô osztálybéli.

PINCZENDORF. Abaúj Vármegyében, Jászóhoz tartozik.

PINKAFEJ. *Naistift.* Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalonakhoz ½ mértföldnyire, határja középszerû, mint vagyonnyai, második osztálybéli.

PINKAFELD. Német Mezôváros Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, a' kinek kastéllyával ékes, jeles úri, és vadas kertyével, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Borostyánkôhöz 1 mértföldnyire. Lakosai között külömbféle jó mesteremberek vagynak, földgye meglehetôs, erdeje elég, legelôje, fája mind a' kétféle van, réttyei jók, szomszédságban van Ausztriával, és Stájer Országgal, holott eladásra

jó

jó módgyok van, sendelyt, és más fa szerszámokat is készítenek, 's lovakkal is kereskednek, mellyeket magok nevelnek, elsô osztálybéli.

PINKA MINTSZENT. az M. betûben.

PINKA MISKE. az M. betûben.

PINKÓCZ. *Sindenbach*, v. *Sintebach*. Elegyes horvát falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Puszta Sz. Mihálynak szomszédságában, mellynek filiája, határja többnyire hegyes, földgye nem igen termékeny, sem réttyeik, mivel az áradások károsíttyák, szôleji jó borokat teremnek, gyümöltsös kertyei jók, fája mind a' kétféle, és legelôje is van, második osztálybéli.

PINKÓCZ. Magyar falu Ungvár Vármegyében, földes Ura Berényi Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Fenkéhez nem meszsze, mellynek filiája, határja jó termékenységû, vagyonnyai is jelesek, és külömbfélék, eladásra alkalmatos módgyok van, elsô osztálybéli.

PINKÓCZ. *Torna Pinkócz*. Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Tornához $\frac{1}{4}$, Kis Bersenhez fél, Galsához pedig egy fertály órányira, határja 1 nyomásbéli, mindent megterem, erdeje kevés, kereskednek, és fuvaroznak lakosai.

PINKÓCZ. Sopron Vármegyében Tsárda.

PINYE. Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Urai Horvát, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Lóshoz nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye középszerû, mivóltához képest második osztálybéli, piatza Sopronban $2\frac{2}{8}$ mértföldnyire, erdeje nints, juhai számosak.

PINYÉD. *Fischerdorf*. Elegyes falu Gyôr Vármegyében, földes Ura a' Gyôri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Rabcza folyó vizének partyán, a' Gyôri Újvárosi Majorokkal általellenben, lakosai többnyire Mesteremberek, és Kertészek, 's mesterségeik után élnek.

PINTEKFALU. Vas Vármegyében, földes Ura a' Génuai Köz. Társaság, lakosai katolikusok, fekszik Sárvárhoz nem meszsze, határja jó, de

de vizes, és az áradások járják, második osztálybéli.

PINTEKFALU. Szala Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Cseszteghez közel, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PINSOCH. Német falu Vas Vármegyében, Stájer Országnak szomszédságában, határja síkos, és termékeny, réttye kövér, erdeje elég van, keresetre is módgya, elsô osztálybéli.

PINTEKHALMA. Bihar Vármegyében tsárda.

PIRCS. *Kis*, vagy *Mike Pircs*. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagy Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Debreczenhez közel, mellynek filiája, határbéli földgye jól termô, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

PINTEK SUÚR. Suúr név alatt.

PIRDA. Bánátbéli falu, fekszik Dentához fél mértföldnyire.

PIRHOVA. Bánátbéli falu, Korniához nem meszsze.

PIRICSE. Orosz falu Szabólts Vármegyében, földes Ura Erôss, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Nyír Bátorhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja ollyan, mint Bélteké, második osztálybéli.

PIRINCZA. Bánátbéli falu Torontal Vármegyében, a' Betskereki járásban.

PIRIT. *Kis Pirit*, *Nagy Pirit*. Két magyar falu Veszprém Vármegyében; Kis Piritnek földes Urai több Uraságok; Nagy Piritnek is több Urak, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Külsô Várnak szomszédságában, mellynek filiáji, Csöglyéhez is közel, határbéli földgyeik két nyomásbéliek, rozsot, búzát, és mindenféle tavaszit termenek, mellyek Marczal posványságának hoszszában fekszenek; erdejek szép, nádgyok is van, száraz esztendôben sásos szénával bôvelkednek.

PIRNICZA. Elegyes falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PIROS. Magyar, és rátz falu Báts Vármeygében, földes Ura Gróf Hadik Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Futakhoz nem meszsze, mellynek filiája, Újvidékhez 4700, ó Futakhoz 3200 bétsi ölnyire, határja egyenes fekete jó földû, 3 nyomásbé-

béli, tiszta búzát, és jó szénát terem, erdeje, szôleje nints, marhával bôvelkedik, piatza Újvidéken.

Piskárkos. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Tôke Terebeshez, 's Király Daróczhoz is közel, földgye búzát, kukoritzát, zabot, árpát terem, erdôje, szôleje nints, piatza Szatmáron 2, Károlyban pedig $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

Piski. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Keméshez, és Aderjáshoz közel, tavak között; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább, egyebet középszerûen terem, gyümöltsösei szépek vagynak, erdôje is van.

Pisko. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Drávától nem meszsze, tavak között lévô magasabb helyen; ennek lakosai ez elôtt *Baski* nevezetû helységben laktak, melly most puszta, de mivel ezen hely a' T. N. Somogy Vármegyébe esett, földgyei, 's réttyei pedig a' T. N. Baranya Vármegyébe, így a' két adózást nehezen szenyvedvén, a' mostani Pisko lakó helyekre által-kôltöztek. Vejtihez, Kemséhez is közel fekszik. Határja 3 nyomásbéli, a' búzát leginkább, a' többi veteményt pedig középszerûen termi.

Piskócz. Szabad puszta Szala Vármegyében, fekszik Gyömörôhez közel, mellynek filiája.

Piskolt. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura Rédey Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Szalaczhoz közel, mellynek filiája, határja jó, 's szép minémûségeihez képest, elsô osztálybéli.

Piszana. *Alsó*, és *Felsô Piszana*. Két Orosz falu Sáros Vármegyében, amannak földes Ura Gr. Szirmay; ennek pedig Gr. Áspermont Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszenek Zboróhoz másfél mértföldnyire; legelôjök, és mind a' kétféle fán kivûl egyéb javaik nem igen lévén, negyedik osztálybéliek.

Piszarda. Liptó Vármegyében malom.

Piszke. Német falu Komárom Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik

Du-

Duna vize mellett, Nyerges Újfaluhoz 1 mértföldnyire, határja középszerű, vagyonnyaikat, az ország-útban lévén, könnyen eladhattyák, második osztálybéli.

Piszke. *Puszta Piszke.* Szabad puszta Komárom Vármegyében, földes Urai több Uraságok, fekszik Nyerges-Újfalunak szomszédságában, mellynek filiája.

Piszkorócz. *Piszkorovce.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Jekelfalusi Uraság, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik napkel. Rohozsnyikhoz 1, dél. Gyapolóczhoz 1½, n. ny. Orosz Tokajhoz egygy órányira; határja 3 nyomásbéli, hegyes, köves, és agyagos, rozsot, és zabot súllyos mivelés után termesztenek, piatza Sztropkón van.

Pisztraháza. *Pisztralova.* Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek; határja, zabon, és kukoritzán kivül egyebet nem igen terem, piatzozása Munkátson, és Beregszászon 2 mértföldnyire, fájok van mind a' kétféle, negyedik osztálybéli.

Pisztrina. Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Makovitzai Uradalomban, határja meglehetős, vagyonnyai is, harmadik osztálybéli.

Pisztva. Kis Oláh falu Máramaros Vármegyében.

Pitelova. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Besztertze Bányai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Jasztrabának szomszédságában, mellynek filiája, határja hasonló Kremnitzkáéhoz, de vidékje hegyesebb, második osztálybéli.

Pitrova. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Aspermont Uraság, lakosai külömbfélék, határja hegyes, és sovány, réttye, legelője, fája is mind a' kétféle van, harmadik osztálybéli.

Pitvaros. Szabad puszta Csanád Vármegyében.

Pivnicza. Elegyes falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, és evangelikusok, fekszik Keresztúrhoz 5600, Szilbáshoz pedig 4200 bétsi ölnyire, határja egyenes, fekete földű, 3 nyomásbéli, búzát, árpát, zabot, és lent terem, erdeje nints, szőleje tsekély bort terem, vize, nádgya nints, marhával bővel-

velkedik, piatza Újvidéken van.

PIZENDORF. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Jászói Prépostság, lakosai katolikusok, fekszik Jászóhoz igen közel, mellynek filiája.

PLEJGRABEN. *Plaigraben.* Horvát falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pereszneghez közel, mellynek filiája, Sopronhoz $3\frac{7}{8}$ mértföldnyire, határja a nyomásbéli, erdeje van, legelője is elég.

PLASKOVA. a' Bánátban, Kevereshez fél mértföldnyire.

PLATI. *Andicze Plati.* Tót falu Liptó Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Bodafalvához nem meszsze, mellynek filiája, határja meglehetős.

PLATINA. Zólyom Vármegyében tsárda.

PLESÓCZ. *Plesovcze.* Tót Mezőváros Zólyom Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szásznak szomszédságában, mellynek filiája, Korponához egy mértföldnyire, határbéli földgye hegyes néhol, de szorgalmatos mívelés után jól termő, javai meglehetősek, fája, réttye, legelője van, második osztálybéli.

PLAVIA. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, határja sovány.

PLAVISOVICZA. Bánátbéli falu, Korniához fél mértföldnyire.

PLAVNA. Sokacz falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Duna vize mellett, Bogyánhoz 3200, Bátshoz pedig 5500 bétsi ölnyire, egyenes, lapályos, és agyagos határja három nyomásbéli, leginkább búzát terem, és sertéseket nevelnek lakosai, erdeje van, szőleje középszerű bort terem, sok hallal bővelkednek, vannak két viza-tanyái is, nádgya elég, határját néha a' Duna' áradása károsíttya, piatzok Vukováron, keresettyek halból, és sertésből.

PLAVNICZA. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura B. Palocsay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Poprád vize mellett, Kézsmárk, és Bártfa között, határjában lege-

legelője, réttye, és mind a' kétféle fája van, lent is jót termesztenek, második osztálybéli.

PLESS. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik hegyek között, és dombon, patakja' folytában, határja igen sovány, lakosai gyümöltsel, és fával kereskednek.

PLEVNIK. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Szapáry, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Predmérnek szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Rasovnak, első osztálybéli.

PLOP. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Erdély Ország' úttya mellett, határja Körös mentében meglehetős termékenységű, de szűk; pénzen vett fával, és gyümöltsel is kereskednek.

PLOSKO. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkátsi Uradalomban, határja meglehetős termésű.

PLOSKONOVICZA. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik amahoz nem igen meszsze, határja hegyes, de szorgalmatos munka után, tűrhető terméssel fizet.

PLOSTIN. Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Miklósnak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PLUMAN. Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lanzsérhoz közel, Sopronhoz pedig $3\frac{6}{8}$ mértföldnyire, hegyes határja 2 nyomásbéli, rozsot többnyire, búzát, árpát, zabot, és pohánkát is terem, szőleje nints, réttye tsekély, erdeje elég, van 2 fűrész-malma is.

PLUMENTHAL, v. *Maslog* falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara.

PÓ. *Nagy Pó, Kis Pó.* Szabad puszták Heves Vármegyében.

POBUDIN. Tót falu Nyitra Vármegyében, szőleje nints, fája tsekély, réttye, legelője szoros, földgyei soványak.

POBJEDIN. Tót falu Nyitra Vármegyében, határja ollyan, mint Patvaróczé, második osztálybéli.

Pocsabán. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Traun Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kis Vendéghez nem messze, mellynek filiája, határjának minémûsége ollyan, mint Zlatnikának, második osztálybéli.

Poczond. Tót falu Poson Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, szántó földgyei középszerûek, legelôje, réttye kevés, erdeje nints, harmadik osztálybéli.

Pócs. *Maria Pócs.* Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Pócs Petrinek szomszédságában. Az egész Országban esméretes bútsújárások nevezetesítik, minthogy a' Bóld. Szûznek tsudálatos Képe vagyon itten. Határja három nyomásbéli, nagy vásárjai is szoktak esni, fája nints, réttye sem épen elég, elsô osztálybéli.

Pócs *Petri* név alatt.

Pocsa. Elegyes rátz falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Virágoshoz, és Borjádhoz is fél óránya, szántó földgyök két nyomásbéli, kétszeres búzát, rozsot, zabot, de leginkább kukoritzát terem, erdôje is van, de legelôje kevés.

Pocsaj. Szabad puszta Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Lékhez közel, mellynek filiája.

Pocsaj. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszik Bagoskoz két mértföldnyire, Ér, és Berettyó vizeknek öszvefolyásainál, határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, elsô osztálybéli.

Pocsarova. *Podzicharova.* Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Marsovszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Precsinnek szomszédságában, mellynek filiája, határjában fája, legelôje van; de földgye végett, második osztálybéli.

Pocsavelest. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik a' Belényesi járásban, határja sovány, vagyonnyai is selejtesek, harmadik osztálybéli.

Poscsán. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, fekszik

szik Karansebeshez 1 mértföldnyire.

Pócsfalu. Vas Vármegyében, földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, fekszik Bodafalvához közel, mellynek filiája, határjának javai szerént, második osztálybéli.

Poscsicza. Bánátbéli falu a' Versetzi kerületben.

Pocskaj. Abaúj Vármegyében Tsárda.

Pocskaj. Szabad puszta Sáros Vármegyében, földes Urai több Urak, fekszik Sz. Györgynek szomszédságában, mellynek filiája.

Pocsuvald. Tót falu Hont Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Viszokához nem meszsze, mellynek filiája, határjában vagyon legelője elég, mind a' kétféle fája is, szőlőhegye nints, piatzozása Selmetzen nem meszsze, második osztálybéli.

Podafa. Magyar falu Poson Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szerdahelyhez közel, mellynek filiája, Lidér Tejednek tövében, határja két nyomásbéli, réttye, erdeje nints, legelője kevés, piatza Szerdahelyen, és Somorján.

Podár. *Padar* név alatt.

Podbiela. Tót falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Niznához nem meszsze, mellynek filiája, Árva, és Sztudena vizeknek öszve-folyásánál, mellyek határját gyakran elöntik, földgyei kősziklások, fekszik hozzá közel egy hegy *Biela Szkala* nevű, mellyen Vár forma omladékok szemléltetnek.

Podbrest. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szoboticzának szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Podgoria. Horvát falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Erdődy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bándoljnak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerű.

Podhorány. *Podhering*. Elegyes orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Munkátshoz közel, mellynek filiája, szántó földgye néhol tsekély, legelője szoros, réttye meglehetős, a' szomszéd

szőlőhegyekben, és vasbányákban van módgyok a' keresetre; fája van mind a' kétféle, Munkátsi piatzozása fél órányira van, második osztálybéli.

PODHOLSZKY. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Besztertzebányai Bányászi Kamara, lakosai katolikusok fekszik Benyushoz nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PODHORÁNY. Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura Okolicsányi Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Miklósnak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerű, mint vagyonnyai.

PODHORJE. *Kaszin Podhorje*, *Illavai Podhorje*. Két tót falu Trentsén Vármegyében; Kaszin Podhorjének földes Ura Gr. Illésházy, és több Uraságok, fekszik Bellushoz nem meszsze, mellynek filiája; Illavai Podhorjének pedig földes Ura Gr. Königszeg Uraság; ez fekszik Illavához közel, mellynek filiája; lakosai katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik középszerűek, és követsesek, fájok, legelőjök van, második osztálybéliek.

PODHORJE. Trentsén Vármegyében Szállás, földes Ura Sándor Uraság, Slavniczához tartozik.

PODHORJE. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Lietavának szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye közép termékenységű, második osztálybéli.

PODHRADI. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura B. Zay Uraság.

PODHRÁGY. *Nemes Podhrágy*, *Kaszai Podhrágy*, *Hricso Podhrágy*, *Boszt Podhrágy*, *Pruszka Podhrágy*. Öt elegyes tót falu Trentsén Vármegyében. Ns Podrágynak földes Urai több Uraságok, fekszik Bosaczához nem meszsze, mellynek filiája. Kaszai Podhrágynak földes Ura Gróf Illésházy, és több Uraságok, fekszik Kaszához közel, mellynek filiája. Hricso Podhrágynak földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Hricsónak szomszédságában, mellynek filiája. Broszt Podhrágynak földes Urai Gróf Kolonics, és Báró Záy Uraságok, fekszik Zay Ugróczhoz nem meszsze, mellynek filiája. Pruszka Podhrágynak pedig földes Ura Gr. Königszeg. V. Beszter-

tertze Podhrágynak földes Urai Gróf Balassa, és Gróf Szapáry Uraságok, a' kiknek kastéllyaikkal ékesíttetik; lakosaik katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik közép termékenységûek, réttyek, legelôjök meglehetôs, vagyonnyaik is középszerûek lévén, második osztálybéliek.

PODHRAGYA. Két tót falu Nyitra Vármegyében. Elsônek földes Ura Gróf Traun Uraság, fekszik Zavadának szomszédságában, mellynek filiája; másodiknak pedig földes Ura Majthényi Uraság, ez fekszik Novákhoz nem meszsze, mellynek filiája; lakosaik katolikusok, határbéli földgyeik közép termékenységûek, szôlôs kertyeik termékenyek, fájok, legelôjök elég, piatzozások Bajnán, Oszlányon, Bajmótzon, és Privídgyén; egygyiknek szôleje nints; második osztálybéliek.

PODHRAGYA. Tót falu Turócz Vármegyében, lakosai evangelikusok, fekszik Szutsányhoz fél mértföldnyire, határja középszerû, almájok, és szilvájok termô esztendôben elég van.

PODHRAGYA. *Blasenstáin*, vagy *Detrekô Várallya*. Tót falu Posony Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik hegyek között, Detrekô Sz. Miklósnak szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, terem gabonát, és zabot, piatza N. Szombatban, erdeje van.

PODHRAGYA. *Várallya*. Tót falu Turócz Vármegyében, földes Ura Nyári Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szutsánhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjának fele jó, legelôje elég, malma, réttye alkalmatos, fája van mind a' kétféle, meszet is égetnek, 's talpakkal, vagy szálfákkal járnak a' Vág-vizén, gyümöltsel is kereskednek, elsô osztálybéli.

PODIEST. Két falu a' Bánátban; egygyik fekszik Lugoshoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; másik Bosúrhoz olly formán.

PODKILAVA. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Erdôdy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Krajnához közel, mellynek filiája, határjában réttye jó van, fája mind a' kétféle, piatzozása Újhelyben, és másutt is, szôleje nints, földgye néhol tsekély, harmadik osztálybéli.

PODKONICZ. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, földgye közép termékenységû, fája van, piatzozása Zólyomban, egy mértföldnyire; legelôje szoros, és a' záporok alkalmatlanítyák, második osztálybéli.

PODKONCZINA. Nyitra Vármegyében Irtvány.

PODLASA. Szabad puszta Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Erdôdy Uraság, fekszik Pásztóhoz közel, mellynek filiája, Alsó Vásárdhoz tartozik.

PODLAVICZ. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Besztertzebányai Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Tojavának szomszédságában, mellynek filiája, földgyének felét néha az áradások megöntik, fele termékeny, legelôje elég, fája is van mind a' kéttéle, piatzozása Zólyomban $\frac{1}{4}$ órányira, elsô osztálybéli.

PODLUSÁN. *Garam Podlusán.* Elegyes tót falu Bars Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Garam Újfalunak szomszédságában, mellynek filiája, határjában vagyon fája, termékeny szôlei, helyben borait könnyen eladgya, gyümöltsös, és káposztás kertyei jók, malma helyben, keresetre módgya Sz. Benedeken, és Báton, elsô osztálybéli.

PODLUSÁN. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Kolonits Uraság, a' kinek külömbféle épületeivel jelesíttetik, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Dezérhez közel, határjának földgye jó, más javai is jelesek lévén, elsô osztálybéli.

PODLUSÁN. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Gróf Zichy Uraság, fekszik Alsó Esztergálynak szomszédságában, mellynek filiája.

PODLUSÁN. Szabad puszta Hont Vármegyében, földes Urai Gróf Balassa, és Gróf Zichy Uraságok, fekszik Zsilyhez nem messze, mellynek filiája.

PODLUSÁN. Major, és malom Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Kovarczhoz közel, mellynek filiája.

PODMANIN. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai Gróf Balassa, és Gróf Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vág-Besztertzéhez fél mértföldnyi-

nyire, határja sovány, vagyonnyai is selejtesek, harmadik osztálybéli.

PODMANÓCZ. Poson Vármegyében malom.

PODMESZTOVA. Liptó Vármegyében malom, és tsárda.

PODOLLA. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Erdôdy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vág-Besztertzéhez közel, mellynek filiája, határja ollyan, mint Koritnóé, második osztálybéli.

PODOLIN. *Pudlein*, *Podolinetz*. Szepes Vármegyében, egygy a' 16 Szepességi Városok közzûl, lakosai többen katolikusok, fekszik régi Vára alatt, Kézsmárkhoz másfél mértföldnyire, kôvel békerítve; nevezetesíti a' Piaristáknak díszes Klastromjok, helyes oskolájok; orvosi vize meglehetôs. Híresedett e' Város 1412dikben, és 1442dikben nyertt királyi adományok által; bútsújárásai is népesek; határja, melly a' hegyeken fekszik, nehezen míveltetik, és közép termékenységû, kaszállói tsekélyek, mellyek tsak trágyázás után teremnek, fája, legelôje elég van; mivel határjának egy része termékeny, második osztálybéli.

PODOK, vagy *Subulk*. Árva Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, Benyovszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, Sóháza, és Ispotályja is van, határja meglehetôs.

PODPORÁNY. Temes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PODPRÓCZ. Orosz falu Szepes Vármegyében, földes Ura Gundelfinger Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Szepes Várallyához fél mértföldnyire; mivel fája épületre nints, legelôje sem épen elég; ôszi gabonát meglehetôsen terem, második osztálybéli.

PODRECSÁNY. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Dévénynek szomszédságában mellynek filiája, határja ollyan, mint Gergelyfalváé, elsô osztálybéli.

PODSICSAROVA. Tót falu Trentsén Vármegyében.

PODSZKÁL. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai Nozdroviczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik mintegy 1000 lépésnyire Trsztyétôl, határjában legelôje, fája van;

de mivel földgye nem mindenütt jó termékenységû, második osztálybéli.

PODSZUGY. Bars Vármegyében Irtvány, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, fekszik Viszkához közel, mellynek filiája.

PODVASZJE. Két tót falu Trentsén Vármegyében, egygyiknek földes Ura Gr. Balassa Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Jeszenitzhez közel, mellynek filiája; másiknak pedig földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Pukhóhoz mintegy másfél mértföldnyire, határjaik Ilováéhoz hasonlók, külömbféle javaikhoz képest, elsô osztálybéliek.

PODOLK. Lengyel, és tót falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik a' felsô járásban, Tersztenához öt óránnyira, egy szép völgyben széjjel épülve; földgye tsupán zabot terem, lent is haszonnal termesztenek, híres zabból fôzött pályinkája van.

PODVISZOKA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Zakopcsjéhez nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye sovány, más javai sintsenek, negyedik osztálybéli.

PODZAMESY. Elegyes falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, határja meglehetôs termésû.

POGÁNDI. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

POGANEST. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Bosurhoz nem meszsze.

POGA. Szabad puszta Borsod Vármegyében, földes Urai Fáy, és Almásy Uraságok, fekszik Ónodhoz közel, mellynek filiája.

POGÁNYVÁR. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Gr. Ráday Uraság, fekszik Nagy-Bárkánynak szomszédságában, mellynek filiája.

POGODINCZ. Bánátbéli falu, Új Palánkához mintegy mértföldnyire.

POGOLDIN. Bánátbéli falu fekszik Korniához fél mértföldnyire.

POGONY. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Némethez nem meszsze, mellynek filiája, határja jó termésû, va-

vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

Pogony. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Gróf Kemény Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Czeredhez közel, mellynek filiája, határja sovány, vagyonnyai is selestesek, harmadik osztálybéli.

Pogony. Szabad puszta Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Szörényi Uraság, fekszik Putnoknak szomszédságában, mellynek filiája.

Pográny. *Pogranicze.* Elegyes falu Nyitra Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához egy mérttföldnyire; határja termô, réttyei jók, szôlôhegye termékeny, gyümöltsös kertyeikbôl pénzt kereshetnek, piatzozása, malma Nyitrán, fája nints elég, második osztálybéli.

Póhalom. Szabad puszta Békés Vármegyében.

Pohorella. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Dopsinához 2 mértföldnyire; vas hámora is van, földgye néhol sovány, legelôje elég, fája van mind a' kétféle, piatzozása 3 mértföldnyire; fûrészmalma is van, harmadik osztálybéli.

Poj. Szabad puszta Heves Vármegyében, földes Ura Széki Uraság.

Pojana. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

Pojana. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, kik az aranypor mosást jól értik, fekszik Vaskónak szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, más javai sem lévén, harmadik osztálybéli.

Pojana. *Sajó Pojana.* Oláh falu Máramaros Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Glodhoz fél órányira a' Bányákban, két mértföldnyire vagyon keresetre módgyok, piatzozások Kapnyikon, Szigeten, Felsô Bányán.

Pojana. *Ruszt Pojana.* Orosz Város Máramaros Vármegyében, földes Ura Gróf Teleky Uraság, lakosai ó hitüek; hozzá tartozik egy kis helység, melly magyarúl Kirvának, oroszúl Krivának, és oláhúl Repegyének nevezetik; fekszik Alsó Visóhoz két mértföldnyire, 's Galitziával határos, határja két

nyo-

nyomásbéli, tsupán zabot terem, fürészmalma számos, havasai is vagynak, szükségeket többnyire szálfákkal való kereskedéssel pótollyák.

Pojen. *Alsó*, és *Felsö Pojen.* Két Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik ó hitüek, fekszenek Rézbányának szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyök meglehetös termésü.

Pojen. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara.

Pojnik. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Libet Bányához 1 mértföldnyire; veres földgye nevezetes; földgyének 2 harmad része sovány, de más része termékeny, és szép királyi javakat is bírnak, elsö osztálybéli.

Pókafa. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszikOllárhoz közel, mellynek filiája, határja középszerü.

Pókatelek, és *Szerdahely Újfalu.* Magyar helység Pozsony Vármegyében, földes Ura Pókateleki Konde Uraság. Egész 1300-zadik esztendö ólta öszve van kaptsolva Szerdahely Városával, mellytöl tsak egygy útsza választya-el. Különös indúlattal köszönöm Tekéntetes, és Vitézlö Pokateleki Konde József Benedek Úrnak, Kir. Magyar Udvarnoknak, 's az Esztergomi Érsekség'nagy érdemü Inspektorának hazafiúi nemes úri indúlattyát, 's szívességét, a' Közjóra tzélozott igyekezetek eránt, az egész Haza elött; a' ki is munkámat hiteles tudósitásai által még 1790. elösegéllemi méltóztatott. Határja, 's vagyonnyai is Szerdahely Városáéhoz hasonlítók.

Poklosi. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Kubinyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Apátinak szomszédságában, mellynek filiája, határja a' természetnek szép javaival megáldatott, elsö osztálybéli.

Poklostelek. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az Érmellyéki járásban, határja jó termékenységü, egyéb vagyonnyai is jelesek lévén, elsö osztálybéli.

Poklusa. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagy-

Nagyváradi Püspök, lakosai ó hitüek, fekszik a' Béli járásban, határja sovány, egyéb javai sem igen lévén, harmadik osztálybéli.

POKLUSICZA. Bihar Vármegyében Szállás.

POKOL. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Alsó-Bclédhez közel, mellynek filiája.

POKOLA. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényesnek szomszédságában, mellynek filiája, határja közép termékenységû, réttye, legelôje meglehetôs, egyéb vagyonnyai is alkalmatosak, második osztálybéli.

POKOLEST. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényeshez nem meszsze, mellynek filiája, határja sovány, és más nevezetes fogyatkozásai miatt is, negyedik osztálybéli.

POKORÁGY. *Alsó, Felsô Pokorágy.* Két tót falu Hont Vármegyében, földes Uraik G. K. Berényi, Lusinszky, G. Szendrei Török, és Jekelfalusi Uraságok, lakosaik leginkább evangelikusok, fekszenek Zeherjéhez közel, Rima Szombatnak is szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyeik jó termékenységûek, boraik gyengék, piatzozásók Rimaszombatban, holott fuhatozással is keresik élelmeket, gyümöltsök, mikor terem, elég van.

POKOSNICZA. Bánáthéli falu.

POKRIVÁCS. Tót falu Árva Vármegyében, 's az Árvai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Puczóhoz közel, mellynek filiája, határja közép termékenységû, más javai is olly formák, második osztálybéli.

POKSZDORF. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz 3 mértföldnyire, földgye termékeny, legelôje, fája tûzre, épületre van, réttyei jó nemûek, néha az áradások járják, szôlôhegye, és gyümöltsös kertyei vagynak, Stájer Ország mellett fekszik, a' hol keresetre módgyok van, elsô osztálybéli.

POKUTA. Nyitra Vármegyében Tsárda.

POLA. *Velka Pola.* Falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár,

az

az elôtt a' Paulinusoké vólt, lakosai katolikusok, fekszik egy kies vôlgyben, fája vagyon mind a' kétféle, deszkát, zsendelyeket is készítenek, legelôje elég, réttyei jók, eladásra könnyü módgyok Oszlányon, Szent Benedeken, és Tarnóczon; földgye néhol hegyes, második osztálybéli.

POLÁN. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Urai Gr. Niczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kis Únyomhoz közel, mellynek filiája, Szombathelyhez másfél mértföldnyire, határjában szôleje ugyan nints, de szántó földgyei termékenyek, és mivel más külömbféle javai is vannak, elsô osztálybéli.

POLAKÓCZ. Tót falu Sáros Vármegyében; határja olylyan, mint Rhabováé, elsô osztálybéli.

POLÁNCZ. *Padler.* Horvát falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tiszinához nem meszsze, mellynek filiája, határja síkos, Stájer Ország mellett fekszik, szôleje van, réttyei jó szénát teremnek, fája van mind a' kétféle, legelôje elég, fuharozással is pénzt kereshetnek, elsô osztálybéli.

POLANICZ. *Padler.* Elegyes tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tiszinához nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgye nem olly termékeny, erdeje van, pénzkeresetre módgyok a' Vashegyi szôlôkben, második osztálybéli.

POLÁNKA. Elegyes falu Bereg Vármegyében, földes Ura Ilosvay Uraság, lakosai külömbfélék.

POLÓNKA. Elegyes falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, ispotállya is van, határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

POLÁNKA. Nyitra Vármegyében Irtvány.

POLÁNY. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Gróf Niczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Gesztihez közel, mellynek filiája.

POLÁNY. *Magyar*, és *Német Polány.* Elegyes két falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Zirczi Apátúrság; az Apátúr Pruszsziai Szilériában Henrikoviában lakik, és minden harmadik esztendôben kijô Zirczre, a' hol

hol Priort választ a' Klastromban. Lakosaik katolikusok, fekszenek Noszlop, Gyepes, Rendek, és Kis-Lődhöz fél, és 1 órányira; határjok három nyomásbéli, földgyeik, réttyeik jók, őszit, tavaszit egyaránt teremnek, erdőjök nagy, szőlejek közel a' falukhoz három hegyen, téglavetőjök is van, malmok, vendégfogadójok, és Birkásházok.

Polány. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura a' Leleszi Prépostság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Leleszhez közel, mellynek filiája, határja ollyan, mint Leleszé, elsö osztálybéli.

Poldúr. Két falu a' Bánátban.

Poldúr. Szabad puszta Torontal Vármegyében, földes Ura Gróf Butler Uraság, Pordányhoz tartozik.

Polena. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, és Klobusiczky Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Furja Bisztrához közel, határja közép termékenységü, egyéb vagyonnyai is meglehetősek, második osztálybéli.

Polena. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szolocziának szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, két nyomásbéli, hegyes, szénája jó, legelője elég, fája mind a' kétféle, malma helyben, piatza Sztropkón, második osztálybéli.

Polena. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Révész Úr, lakosai többen ó hitüek, fekszik n. k. Ruszkához $\frac{1}{2}$, n. ny. Sztarina Dorához $\frac{3}{4}$ órányira, határja két nyomásbéli, völgyes, sárga agyagos, többnyire zabot, középszerüen gabonát, árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt terem, erdeje vagyon, bővelkedik legelővel, piatzok Ungváron, és Homonnán.

Polerieka. Tót falu Túrócz Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, az előtt a' Nagyszombati Jésuitáknak birtokok vala; lakosai katolikusok, kik olajkárosok többnyire, fekszik Szent Györgyhöz közel, mellynek filiája; egy mélly völgyben, vagyon e' mellett a' helység mellett egy föld alatt való vájat, 1 órányi járásnál hoszszabb, melly

egész

egész Vriczko helységig terjed, tiszta víz folydogál belőle; földgyének $\frac{2}{3}$ része közép termékenységű, egy harmad része pedig sovány, réttye kétszer kaszáltatik, legelője elég, fája van mind a' kétféle.

POLEVA. Szala Vármegyében Major, fekszik Nedeliczhez közel, mellynek filiája.

POLGÁR. Magyar Mezőváros Szabolts Vármegyében, földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik a' Tisza mellett, Nánáshoz mintegy 3 mértföldnyire, határja jó termésű, vagyonnyai jelesek, halászattyok hasznos, vásárjaik népesek, de mivel az áradás járja, második osztálybéli.

POLGÁRD. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Ura Bohus Uraság, fekszik Akasztóhoz közel, mellynek filiája.

POLGÁRI. Magyar falu Szabolts Vármegyében, határja ollyan, mint Dobé, első osztálybéli.

POLGÁRDI. Magyar falu Fejér Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Fülékez közel, mellynek filiája, határbéli földgye jó, vagyonnyai külömbfélék, eladásra módgyok Fejérváron a mértföldnyire, borai jók.

POLGÁRVÁROS. *Keszthely Polgárváros*, és *Sz. György Polgárváros*. Két Mezőváros Szala Vármegyében; amannak földes Ura Gr. Fekete Uraság, fekszik Keszthelyhez nem meszsze; ennek pedig földes Ura Gróf Batthyáni, és több Uraságok, fekszik Sz. Gróthoz közel, lakosai katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik jól termők, vagyonnyaik külömbfélék, tulajdonságaik középszerűek lévén, második osztálybéliek.

POLHORA. Elegyes lengyel és tót falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Beszkéd hegye alatt, Raptsának szomszédságában, mellynek filiája; nevezetesítette sós kútfője, melly a' F. Kamarának parantsolattyára elrontatott; határjának soványsága miatt, negyedik osztálybéli.

POLICHNA. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Dévénhez közel, mellynek filiája, határja sovány, vagyonnyai

is selejtesek, harmadik osztálybéli.

POLOM. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Ratkóhoz egy mértföldnyire, határja hegyes, és középszerű, piatzai többek, harmadik osztálybéli.

POLOM. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Berzeviczi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szenvicshez nem meszsze, mellynek filiája, Palocsához fél mértföldnyire, határjának $\frac{1}{3}$ része nem igen termékeny, réttye, legelője, és fája van, a' fuharozást is nagyon gyakorollyák lakosai, második osztálybéli.

POLONA. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai Gróf Szapáry, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Muraj Szombathoz közel, síkos földgye termékeny, réttye jó nemű, legelője, és fája elég van, szőlei is vannak, keresetre módgyok Stájer Országnak szomszédságában, első osztálybéli.

POLONKA, *Alsó*, és *Felső Polonka*. Két falu Gömör Vármegyében, földes Urai Gróf Koháry, és más Uraságok, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Nyustához nem meszsze, Murányhoz másfél mértföldnyire, lakosai szekeresek is, határja sovány, legelőjök elég, fájok is van mind a' kétféle, piatzozások 2 mértföldnyire, deszkát, és zsendelyeket is tsinálnak, második osztálybéli.

POLOSZKA. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Dráskóczy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Ratkóhoz mintegy fél mértföldnyire, földgye hegyen vagyon, 's nehezen miveltetik, réttyeit a' vizek járják, legelője van, fája is mind a' kétféle, piatzozása kettő közel, harmadik osztálybéli.

POLTÁR. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai Géczy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és többen evangelikusok, fekszik Berzenczének szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Bisztricskáé, első osztálybéli.

POLUSZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bajmóczhoz egy mértföldnyire, határja középszerű, réttyei jók, legelője elég, második osztálybéli.

POLUVSZEJ. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Konszkának szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

POLVASNICZA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, fekszik Karansebeshez 3 fert. mértföldnyire.

POLYA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Fekete Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszikLetenyéhez nem messze, mellynek filiája, határja középszerû, mint vagyonnyai.

POLYAKÓCZ. *Polyakovcze.* Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Hrabócznak szomszédságában, mellynek filiája, határja meglehetôs.

POLYÁN. Veszprém Vármegyében, *Polán* név alatt.

POLYANA. *Kabola Polyana.* Elegyes falu Máramaros Vármegyében, földes Ura a' Kir. Fiskus, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik n. k. Bocskóhoz , d. Felsô Apsához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire. Ezen helység két részre osztatik: maga a' régi helység, és ehez vagy 300 lépésnyire hoszszan a' hegy alatt van az úgy nevezett *Handal,* a'hol a' vasat tsinállyák, és az ebbôl való szerszámokat verik; határja mivel tsekély, azért tsak egy nyomásbéli, melly zabot, és krumpélyt terem, földgye hegyes, vôlgyes, erdeje bôvséggel vagyon, holott szûntelen szenet égetnek lakosai, az itt lévô hamu számára, ezen helység' napkeleti végéhez közel vagyon hasznos savanyú víz.

POLYANA. *Kaszó Polyana.* Orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Ura a' Kir. Fiskus, lakosai egygyesûltt ó hitüek, nevezetét veszi a' rajta végig folyó Kaszó vizétôl, fekszik d. Lonkához 1, n. ny. Roszutskához fél, és n. k. Bocskóhoz két mértföldnyire; határja tsekély, melly zabot, tatárkát, és krompélyt terem, piatzok Szigeten, erdôjök bôven vagyon, lakosai többnyire hajózásból, és erdei munkából élnek.

POLYANA. *Liptse Polyana.* Orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Bereznához $1\frac{1}{2}$, d. Liptséhez 1, n. ny. Dolhához is 1, ész. Szucha Bronykához másfél mértföldnyire; határja két nyomásbéli, melly kevés kuko-

kukoritzát, és zabot terem, szénája középszerûen, piatzok Huszton két mértföldnyire, erdejek bôven van, lakosai többnyire mészégetésbôl élnek.

POLYANA. *Szinyér Polyana, Ruszkova Polyana, Sajó Polyana.* Oláh faluk Máramaros Vármegyében; az elsônek földes Úra Szaplonczai Uraság, fekszik Tisza Mokróhoz közel, mellynek filiája. Ruszkova Polyanának földes Urai Gróf Teleky, és több Uraságok, fekszik Felsô Visónak szomszédságában, mellynek filiája, harmintzadgya is van. Sajó Polyánának pedig földes Ura Petrovics, és több Uraságok, fekszik Felsô Visónak szomszédságában, mellynek filiája; lakosaik katolikusok, ó hitüek, 's másfélék is; határbéli földgyeik jól termôk, 's majd középszerûek. Szinyér Polyanának lakosai lápokat, és zsendelyeket is készítenek, vagyonnyaik külömbfélék, második, és harmadik osztálybéliek.

POLYÁNA. *Krajna Polyana.* Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Szirmay Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Bártfához két mértföldnyire, határja hegyes, és néhol nehéz mivelésû, más része meglehetôs termésû, fájok, legelôjök, réttyek van, második osztálybéli.

POLYÁNKA. *Alsó*, és *Felsô Polyánka.* Két Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura mind a' kettônek Gróf Áspermont Uraság, lakosaik többen ó hitüek, fekszenek Zboróhoz egy mértföldnyire, határbéli földgyeik középszerûek, de szorgalmatos mivelést kívánnak.

POLYÁNKA. *Nagy Polyánka.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Klobusiczky Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek leginkább, fekszik Parnóhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye majd középszerû, 's ha jól trágyáztatik, búzát is terem, majd pedig a' hegyek miatt soványabb, legelôje, fája elég van, második osztálybéli.

POLYÁNKA. *Szécs Polyánka.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gr. Barkótzy Uraság, lakosai katolikusok, és egygyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Kolcs Hoszszúmezôhöz 1, é. Szacsurhoz is 1 órányira, térséges, és hegyes határja három nyomásbéli, melly gabonát, és zabot terem, erdeje van, szôleje nints, malma is jó vagyon,

piatza Kassán öt mértföldnyire.

POLYÁNKA. *Tavarna Polyánka.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai Gróf Barkóczy, és Bernát Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Tavarnához ¼ órányira, határja 3 nyomásbéli, melly hasonló a' Hrabocziéhoz, egy darab bikkes tserjésse vagyon, szôleje nints, piatza Homonnán.

POLYÁNKA. *Nechval Polyánka.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Klobusiczky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Papinához, és Zubnához ½ órányira, két nyomásbéli határja sovány, legelôje, réttye, erdeje van, zabot középszerüen, gabonát pedig ritkán terem, piatza Homonnán van.

POLYÁNKA. *Sáros Polyánka.* Tót falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Tibéhez közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

POLYÁNKA. *Polyanovecz.* Orosz falu Szepes Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, többen ó hitüek, fekszik Szepes Várallyához ¾ mértföldnyire, határja középszerû, 's majd sovány is, mint vagyonnyai.

POLYÁNÓCZ. Tót falu Szepes Vármegyében, vagynak minden javai, mellyek az elsô osztályt illetik.

POLYENA. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Keglevits Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Szinai járásban, határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

POLYI. *Poly, Polyov.* Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai Báró Fisser, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Kassai járásban, határja jól termô, földgyének, és réttyeinek némelly része sovány, épületre való fája sints elég, de mivel Kassa Városához nem meszsze van, 's vagyonnyaikat könnyen eladhattyák, elsô osztálybéli.

POLYONKI. Irtvány Nyitra Vármegyében.

POLUSZ. Nyitra Vármegyében, határja ollyan, mint Pravenyeczé, második osztálybéli.

POLUSJE. Tót falu Trentsén Vármegyében, fekszik Stranszkéhoz közel, fája elég van, de mivel földgye kö-

közép termékenységû, második osztálybéli.

Pómáz. Elegyes rátz, tót, német, és kevés Magyarokból álló falu Pest Vármegyében, földes Ura Vattay Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok is, fekszik a' Duna mentében, Pilis, és Sz. Kereszthez egy mértföldnyire, téglát vetô, és égetô háza is vagyon; határja középszerû, búzája jó terem, szôleji híresek, szénájok kevés, erdejek nagy, és többnyire kôsziklás hegyekbôl állanak, mellyekben szép források vagynak, néhol a' záporok károkat okoznak határjában, elsô osztálybéli.

Pominócz. Trentsén Vármegyében Major, Szedmeróczhoz tartozik.

Pomogy. *Pamhagen.* Német falu Moson Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Eszterházához egy órányira, Nizsider tava mellett. Nevezetesíti az a' tôltés, mellyet a' földes Uraság 1777-dikben kezdetett, 's 1780-dikban már készen vólt, és az egész vidéknek, 's a'Hanságban lakó embereknek, sôt a' kereskedésre nézve is különösen hasznos: 19 hidak vagynak e' tôltésben, hogy áradáskor a' víz könnyebben elfolyhasson; leginkább búzát termô szántó földgyeit Fertô tava rongállya, réttyeit is néhol a' források, legelôjök nints elég, sem fájok, malmok 5 órányira van, piatzok Nizsiderben, halakkal egész Bétsig kereskednek lakosai.

Pongyelok. Tót falu Hont Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, de leginkább evangélikusok, kik többnyire Fazekas mesteremberek, fekszik Nagy Szuhához nem meszsze, mellynek filiája; nevezetesíti Róth Ferentz Úrnak portzellán mûhelye, és savanyú vize; határjában legelôje van elég, és fája mind a' kétféle, piatzozása Rimaszombatban; de mivel földgye nem mindenütt termékeny, és néhol vizes, második osztálybéli.

Pongráczfalva. *Pongraczovce.* Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Mintszenthez közel, mellynek filiája, ámbár legelôje szoros, de mivel határja termékeny, piatzozása is közel van, elsô osztálybéli.

PONOC. Somogy Vármegyében, szôlôhegye vagyon, legelôje sovány, vidékje hegyes, mellyet a' záporok is járnak, második osztálybéli.

PONYVÁD. *Alsó, és Felsô Ponyvád.* Szabad puszták Gyôr Vármegyében, földes Ura Gróf Amade Uraság, fekszenek a' Sokoróallyai járásban, a' Malomsoki határnak szomszédságában, földgyei jó gabonát termôk, szénájok bôven terem, és a' marha nevelésre igen alkalmatosak.

POPENDORF. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rába Keresztúrhoz közel, mellynek filiája, határjának földgye termékeny, legelôje elég, fája van mind a' kétféle, réttyei jó nemûek, Stájer Országkoz közel fekszik, a' hol keresetre van módgyok, elsô osztálybéli.

POPJEDIN, vagy *Popudin.* Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Vág vizéhez közel, V. Újhelyhez másfél mértföldnyire, határja jól, és középszerûen termô, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

POPRÁD, vagy *Poprádháza, Deutsendorf.* Szepes Vármegyében, egygy a' 16 Szepességi Városok közzûl, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Poprádvize mellett igen szép helyen; minekelôtte 1718-dikban el nem égett, sokkal gazdagabb Város vala. Tornyán ezek olvastathatnak: IVnIVs apposIte posVIt fVnDaMIna tVrrIs prospere; at aVgVstVs ContInVaVIt opVs. Ispotállya is van, Poprádvize gyakran meg szokta önteni legelôjit, 's ollykor Gömör Vármegyében is kárt szokott szerezni, más javai ugyan meglehetôsek, második osztálybéli.

POPRADNÓ. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik a' Kisútszai járásban. *Bél Mátyás* szerént, itt egy kôsziklából olaj tseppedezik; határja nem igen termô.

POPRÓCZ. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai Gróf Koháry, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik a' Ratkói járásban, határja meglehetôs, vagyonnyai középszerûek, második osztálybéli.

Po-

Popudin. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Holicsnak szomszédságában, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

Pór. Német falu Sopron Vármegyében, határjának soványsága miatt, harmadik osztálybéli.

Pór Ladány. az L. betûben.

Pór Szombat. az Sz. betûben.

Poracs, vagy *Vereshegy*. Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Márjásy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Haraszthoz közel, mellynek filiája, határja ollyan, mint Teszlicskáé, második osztálybéli.

Poradházi. Bánátbéli falu Temes Vármegyében.

Porcza. Bánátbéli falu a' Pántsovai kerûletben.

Porcs. *Új Porcs*. Elegyes falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Széplakhoz közel, mellynek filiája, határja jól termô.

Porcsalma. Magyar, és oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen reformátusok, és ó hitüek, fekszik Csengerhez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire, Rapoldhoz, Pátyodhoz, és Tyukodhoz is közel; határja tér, és sík helyen fekszik, az Etsedi nagy Láp szélében, két nyomásbéli, terem búzát, kukoritzát, zabot, árpát, szénát is meglehetôsen, erdeje, szôleje nints, piatza Szatmáron, és N. Bányán.

Pordány. *Vulka Porddny*, *Vulka Prodersdorf*. Horvát falu Sopron Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stoczinyhoz nem meszsze, Soprontól $1\frac{6}{8}$ mértföldnyire, határja síkos, és termô, két nyomásbéli, leginkább rozsot, árpát, és zabot terem, szôleje közönséges, erdeje nints, kertyei alatt Vulka-vize foly, és innen veszi *Vulka Porddny* nevezetét, melly víz Fraknó Váránál veszi eredetét, és Fertô Tavába ömlik; itten fôzettetik salétrom, és hamuzsír is.

Pordány. *Lajtha Pordány*. Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Ezterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz 4 mértföldnyire; síkos határja 2 nyomásbéli, 's termékeny, szôleje középszerû, erdeje nints, vagyon Lajtha vi-

vizén híres malma, harmintz-adgya is, melly filiája Vimpaszingnak.

PORDASINCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai Hertelendi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Kancsóczhoz közel, mellynek filiája, határja sovány, egyéb javai meglehetősek, harmadik osztálybéli.

PORDÉNY. Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és kevés evangyélikusok, fekszik Egyedhez közel, mellynek filiája; lakosai különös erköltsű lovakat tartanak, erdeje, szőleje nints, síkos határja 2 nyomásbéli, leginkább búzát, árpát, zabot, kukoritzát terem.

PÓRFÁISZ. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Urai több Urak, fekszik Vámos, és Faiszhoz 1 fertály óránnyira, terem rozsot, krompélyt; van benne egy puszta Templom.

PORGÁNY. Magyar falu Torontal Vármegyében, földes Ura Nakó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zombornak szomszédságában, mellynek filiája, lakosai dohányt termesztenek.

PORLOVA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, Karansebeshez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

PORLOVEN. Bánátbéli falu, fekszik Mehádiához 1 mértföldnyire.

PORNÓ. *Bernau*. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Pinkavize mellett, Monyorókerékhez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; Apátúrsága is van, határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

POROG. Elegyes horvát falu Somogy Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Csurgónak szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termő, tulajdonságai szépek, első osztálybéli.

POROSZKÓ. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Ungvárhoz mintegy 4 mértföldnyire, határja közép termékenységű, egyéb javai is meglehetősek, második osztálybéli.

POROSZLÓ. Magyar Mezőváros Heves Vármegyében, földes Ura Báró Orczy Uraság, és az Egri Káptalan, la-

lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tiszavize partyán, mellyen révje van, sóház is van benne, földgye termékeny, legelője elég, nádgya is van, piatza Egerben, és Miskoltzon, szőleje nints, réttyét, legelőjét is a' Tisza meg szokta önteni, második osztálybéli.

Porosztó. Tót falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Sobrántzhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, határjának jó minémüségeihez képest, első osztálybéli.

Porpacz. *Darázs Porpacz*, és *Pór Porpacz*. Két magyar, és német faluk Vas Vármegyében. Amannak földes Urai több Uraságok; ennek pedig Gróf Erdődy Uraság; lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Csenyének szomszédságában, mellynek filiája Pór Porpácz; határbéli földgyeik mint Alsó Pátyé, második osztálybéliek.

Pórtelek. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Vezendhez, és Irinyhez is közel, térséges határja három nyomásbéli, búzát, zabot, kukoritzát jól terem, erdeje, szőleje nints, piatza Károlyban 1 mértföldnyire.

Poruba. Tót falu Árva Vármegyében, fekszik Alsó Kubinhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, földgyének középszerű mivóltához képest, második osztálybéli.

Poruba. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Prónához fél mértföldnyire, határja ollyan, mint Konyánkáé, második osztálybéli.

Poruba *Német Poruba*, *Széles Poruba*. Két tót falu Liptó Vármegyében. Német Porubának földes Ura Szent-Iványi Uraság, fekszik Sz. Iványnak szomszédságában, mellynek filiája; Széles Porubának földes Ura Okolicsányi Uraság, ez fekszik Sz. Andráshoz nem meszsze, 's ennek filiája, lakosai katolikusok, és másfélék is, határbéli földgye Német Porubának nem épen termékeny, mivel határjának $\frac{1}{3}$ része homokos, legelője elég, $\frac{2}{3}$ része földgyének síkos; fájok is van mind a' kétféle, első osztálybéliek.

Poruba. *Alsó Poruba*, *Felső Poruba*, *Kő Poruba*. Három tót faluk Trentsén Vármegyében. Alsónak, és Felsőnek földes Urai Gróf

Illésházy, és több Uraságok, fekszenek Missénnek szomszédságában, mellynek filiáji; Kô Porubának pedig földes Ura Szerdahelyi, és több Uraságok, ez fekszik Konszkához közel, mellynek filiája, lakosai katolikusok, határbéli földgyeik olly minémûségûek, mint Nagy-Podrágyé, második osztálybéliek.

*PORUBA. *Oroszi Poruba.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Szacsurhoz közel, mellynek filiája, határja ollyan, mint Polenáé, harmadik osztálybéli.

PORUBA. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Jekelfalusi Úr, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Orosz Kajnához 2, n. ny. Jakusóczhoz 1 órányira, határja 3 nyomásbéli, síkos, és hegyes, mellyben rozsot, muhart, és zabot vetnek, és középszerûen terem, erdeje van, piatza Sztropkón.

PORUBA. *Német Poruba*, és *Ördög Poruba.* Két tót faluk Ungvár Vármegyében, földes Uraik külömbféle Uraságok, lakosaik katolikusok, 's másfélék is, fekszenek Tibének szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik is meglehetôsek, második osztálybéliek.

PORUBKA. Tót falu Liptó Vármeygében, földes Ura Szentiványi Uraság, lakosai katolikusok, és evangyélikusok, fekszik Sz. Iványhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjának egy része hegyes, piatzozása Sz. Miklóson 2 órányira, legelôje nem elég, földgye termékeny, határja többnyire síkos, fája is van mind a' kétféle, elsô osztálybéli.

PORUBKA. *Tapi Porubka*, *Kraj Porubka.* Sáros Vármegyében, földes Ura mind a' kettônek Gróf Áspermont Uraság, lakosaik katolikusok, 's másfélék, fekszenek Hankóczhoz közel, mellynek egygyik filiája, határbéli földgyeik majd középszerûek, majd soványak, legelôjök, réttyek, fájok van, második, és harmadik osztálybéliek.

PORUBKA. *Erd Porubka.* Elegyes falu Ungvár Vármegyében, határjának jó minémûségeihez képest, elsô osztálybéli.

PORUBA. *Kamena Poruba.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Sós Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Gál-

Gálszécshez másfél mértföldnyire, határbéli földgyeik 3 nyomásbéliek, fejér székes, követses, hegyes földgyök zabot, krompélyt terem, fájok tserjékből van, bővelkedik kővel.

Porubka. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik délre Oreszkához 1, ész. Helmetzkéhez fél óránvira; határja 3 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, és követses, gabonát, és zabot középszerűen, árpát, és búzát soha sem terem, erdeje van, legelője is bőven, réttye szűken, piatza Homonnán.

Porubka. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Túron alól Bitsiczához nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Pórszalók. az Sz. betűben.

Porva. Német falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, az előtt a' Pápai Paulinus Atyáknak birtokok vala; lakosai katolikusok, fekszik Borzovához nem meszsze, mellynek filiája; most a' Paulinus Atyák' Klastromjoknak tsak fundamentomai látszanak, határja kitsiny, erdeje meglehetős, termő földgye sovány, malma 3, de rosz, második osztálybéli.

Pósa. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

Posa. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai jobbára ó hitüek, fekszik Hoszszú Pályihoz közel, mellynek filiája, határja jó termékenységű, vagyonnyai is jelesek, első osztálybéli.

Posa. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Körtvélyesnek szomszédságában, mellynek filiája, határja meglehetős termékenységű, réttye kétszer kaszáltatik, legelője elég, fája van mind a' kétféle, piatzozása Nagy Mihályon, Homonnán, Gálszécsen, és Várannón, első osztálybéli.

Pósaháza. *Pausin.* Német falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Munkátshoz fél mértföldnyire, ott van piatza is, egyenes fekvésű gabonát termő, határja két nyo-

nyomásbéli, erdeje, és legelője nintsen.

Posaj. Falu Bihar Vármegyében, a' Sárréti járásban, határjának jó vóltához képest, elsô osztálybéli.

Posalaka. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Mezô Telegdnek szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû, más javai is meglehetôsek, második osztálybéli.

Posehaj. Szabad puszta Turócz Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Turócz, és Lubna vizek között, erdeje, és halas tavai vagynak, réttyei jók.

Poseszena. Bánátbéli falu Újpalánkához másfél mértföldnyire.

Posovicz. Bánátbéli falu, tágas kaszárnyája nevezetesíti, fekszik Mehádiához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

Pósfa. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szent-Györgynek szomszédságában, mellynek filiája, határja meglehetôs termékenységû, réttye, legelôje is középszerû, második osztálybéli.

Pósfa. Magyar falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Egyház Gellédhez közel, mellynek filiája, határjának középszerû mivóltához képest, második osztálybéli.

Pósfalva. *Posendorf.* Elegyes tót falu Vas Vármegyében, földes Urai a' Cziszterczita Rendbéli Atyák, lakosai katolikusok többen, fekszik Sz. Gothárdhoz nem meszsze, határja középszerû, nébol soványabb, fájok, legelôjök, réttyeik vannak, második osztálybéli.

Pósfalva. *Posovce.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, határjának kissebb része hegyes, melly közép termékenységû, réttye kétszer kaszáltatik, legelôje, fája elég van, piatzozása sints meszsze, elsô osztálybéli.

Posga. Oláh falu Bihar Vármegyében, határjának sovány mivóltához képest, harmadik osztálybéli.

Posoga. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

Possa. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai Szirmay, és Szilágyi Uraságok,

gok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik A. Hrabóczhoz ½ fertálynyira, 3 nyomásbéli határja gabonát, búzát leginkább, a' többit középszerûen termi, erdeje bükkös, rétekkel bővelkedik, piatza Homonnán.

Posta. Bánátbéli falu, Karansebeshez egy mértföldnyire.

Postelek. Magyar falu Somogy Vármegyében, határbéli földgyének nagyobb része homokos, második osztálybéli.

Postelek. Békés Vármegyében Szállás.

Poszatka. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Udvarnokhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában réttye jó van, piatzozása Galgóczon, fája tûzre, és szôlôhegye nints, legelôje szoros, földgye alábbvaló, harmadik osztálybéli.

Poszehi. Tót falu Túrócz Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Iváncsinához egy mértföldnyire, határja sovány, mint vagyonnyai.

Poszoba. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Pétsy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kelemérnek szomszédságában, Zádorfalvához nem meszsze, mellynek filiája, földgyének ⅔ része jó, piatzozása három mértföldnyire, fája van tûzre, szôleje tsekély, keresettye szôlômivelésbôl is, malma közel, legelôje kevés, második osztálybéli.

Poszwanócz. Elegyes falu Vas Vármegyében, szôleje, és fája tûzre elég van, földgye sovány, harmadik osztálybéli.

Poszva. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik a' Kapornaki járásban, határja középszerû.

Pozsony Vármegye. *Comitatus Posoniensis.* Preßburger Geſpanſchaft. *Prespurska Stolice.* Nevezetét vette szabad Királyi fô Pozsony Városától. Fekszik Ausztriának szomszédságában, mellytôl, valamint Mosony Vármegyétôl is, Duna vize választya-el; hoszsza e' Vármegyének 12 mértföldet tesz; szélessége pedig nyóltzat; az elôtt két Vármegyékre osztatott, 's nagyobb, és kissebb Vármegyének nevezteteett; az a' része vala kissebb, melly

most

most Tsalóköznek hívattatik. Vág vize felôl Nyitra Vármegye fekszik szomszédságában, melly vizen kivûl, v. Morva, és Duna vizek által kerittetik, 's az egész Vármegyének kerûlete mintegy 30 mértföldet tesz. Fekvése igen kies, minthogy egy részét Kárpát hegyeinek változó magasságú erdôs, és kôsziklás részei fedezik Pozsonytól kezdvén, *Borostyánkö*, *Detrekö*, és *Éleskö* felôl, a' honnan Nyitra Vármegyébe terjed által, 's mind külömbféle erdôségekkel, mind számos vadakkal gazdagíttya e' szép Vármegyét, mind pedig hasznos legelôt szolgáltat, és jó szénát is. Darabosabb része *Stomfa*, *Rétsa*, és *Szent György* felé terjed; a' többi pedig *Limpach*, *Bazin*, *Modor*, *Vereskö*, és *Felsö Diós* felé. Számos erdôji között nevezetes a' *Fekete Erdö*, Schwarzwald; hegyeinek óldalain pedig híres szôlôk, és borok teremnek, mellyek a' külföldiek által is különös betsben tartatnak. Gyümölts is sok terem e' szép Vármegyében; úgyhogy noha szoross értelemben a' *Tsalóközt* nevezték a' régiek *Arany Kertnek*; de e' szép nevezetet az egész Vármegye még inkább megérdemelhetné. Más része e' Vármegyének lapos térségbôl áll, 's mindenféle veteményt, kivált jó esztendôkben, igen gazdagon termô.

Folyó vizei között legnevezetesebb 1) *Duna* vize, melly Ausztriából foly Dévénynél Magyar Országba; 's minekutánna Morva vizét is öblébe fogadta, Pozsony Vára, és Városa alatt folyel sebes árjával; annakutánna külömbféle ágakra szakadozván, nevezetes szigeteket származtat; úgymint: *Tsalóközt*, *Szigetközt*, balról pedig az úgy nevezett *Vizközt*; 's annakutánna foly *Medvénél* által Komárom Vármegyébe. Valaminthogy e' folyó víz különös hasznokat szolgáltat e' Vármegyének, úgy néha feldagadott áradásai által tetemes károkat is szokott okozni mind a' mezôkben, mind pedig a' hozzá közel épûlt lapályos fekvésû helységekben, sôt néhol a' faluknak határjaiból jó darabokat elszaggat, néha új folyást szerez magának, néhol pedig lopogatva sodorgat-el a' faluknak határjaiból.

2-dik Folyó vize *Morva* vize, melly Morva Országban ered, 's Szakoltzának vi-

vidékje felôl foly Magyar Országba, 's Dévény Vára alatt a' Dunával egyesûl.

3-dik *Vág* vize, ered Liptó Vármegyében, 's meghaladván Túrócz, Trentsén, és Nyitra Vármegyéket, meg öblösödve foly által e' Vármegyébe, 's hasznos azért, mert sok szálfák szállíttatnak alá rajta, mellyeket elôször Szereden, majd Komáromban, majd alább árúlgatnak el a' rajta kereskedôk, sôt néha Péterváradig, 's Belgrádig is leeresztgetik a' szálfákat, nagyobb haszonnak okáért. Halai nevezetesek, de áradásai eléggé ártalmasak. Kissebb folyó vizei: *Dudvág*, *Bláva*, *Tirna*, *Pállavoda*, *Párna*, *Gidra*; a' *Visztukai*, *Szisztuki*, *Bazini*, *Grindviai*, *Sz. Györgyi* patakok, és a' *Fekete Viz*. Patakjai is számosak; úgymint: a' *Rudavai*, *Detreköi*, *Szolocsniczai*, *Papiros malomi*, *Rábarcsi*, *Konyhai*, *Perneki*, *Almási*, *Zohori*, *Stomfai* patakok. Valamint e' Vármegyének térsége jeles termékenységû, és a' természetnek szép javaival megáldatott: úgy hegyei is nevezetes borokat teremnek, mellyek között legnevezetesebbek: 1.) a' Sz. Györgyi borok. Vajmi betses, és kedves bor vala ez mindenfelé a' Külföldiek elôtt is; de minekutánna a' Lakosok még nagyobb hasznot akartak venni belôle, 's a' tokaji aszszú-szôlô borokat kezdették majmolni, megsoványodott a' bor, híre, 's betse megtsökkent, és a' lakosoknak hasznok is megallyasodott. 2.) Híresek a' Récsei borok is, mellyek már gyengébbek ugyan, de egésségesek; hasonlók ehez 3.) a' Prácsai borok: 4.) a' Bazini, Grinaviai, Limpaki, Pozsonyi, Modori, Szenkvitzi, Vöröskôi, Diósi, Szuhai, és más több helységbéliek, mellyek mind felûlhaladgyák a' közönséges borokat, 's megmelegítvén a' gyomrot, ártalom nélkûl mennek-ki a' testbôl, ha kivált nem büdös kövesek; de ezek mind a' mejjnek, mind pedig a' fônek ártalmasak. Barlangjai között nevezetesebbek a' Stomfai, Szomolyai, és Bazini barlangok. Mind öszve 467 helységek vagynak kebelében, 's az Esztergomi Fô Érseki Megyéhez tartozik. Vidékje többnyire kedves lakást szolgáltat, 's mind vize, mind pedig levegôje egésséges.

Po-

Pozsony Vára, és Városa. *Posonium.* Preßburg. *Prespurek.* Nagy hirû nevezetes szabad Királyi fô Város Pozsony Vármegyében, 's a' Vármegyének is nevezetet szolgáltatott. Fekszik a' Duna vize mellett, híres, és magas Királyi Vára alatt, mellyben most a' fô Érseki Megyebéli kis Papok laknak, Bétshez, Gyôrhöz, 's Sopronhoz is tíz mértföldnyire. Lakosai katolikusok, evangyélikusok, Németek, Magyarok, és Tótok kevesen, 's másfélék is, és számos Zsidók.

Eredete.

A' *Jászoknak*, 's *Metanasztáknak* tulajdoníttatik, ezek után a' *Kvádusoknak* birtokok vala, a' kik e' helyet a' Rómaiak ellen lehetôképen meg is erôssítették; de tsak ugyan kéntelenítettek engedni a' Rómaiak' vólt nagyobb erejeknek, a' kik e' helyet azután még inkább megerôsítették. — Ámbár a' *Hunnusoknak* béjövetelekkor, mind a' *Jászok*, és *Markomannusok*, mind pedig a' *Kvádusok* meghódoltak vala Attilának; de minthogy magokat ezek' hadi seregéhez kaptsolták, épségben maradott e' Város; sôt itten keresztûl is útazott Attila, a' mint *Bonfin* elôadta Decad. I. L. V. p. 84. halála után pedig kiemelték fejeket járma alól a' *Kvádusok*; de a' különbféle részekre hajlott, 's szabadságokért hartzoló népeknek viaskodásaik által majd az egygyik, majd a' másik fél verettetett-meg. Meggyôzvén pedig Attilának Fijait a' *Gothusok*, egész Szirmiától Bétsig fekvô tartományt elfoglalták; a' Kvádusok pedig külömbféle Országokban meszsze elszélledvén, az utánnok tsak nem üressen maradott földet a' Tótok, és Szarmaták foglalták-el; 's egész Nagy Károlynak idejéig bírták, a' ki e' helyet Németekkel ôriztette, 's *Breslaburg*nak, vagy *Brodsburg*nak neveztetett; ô utánna *Sventibald*nak vagy *Szvatoplug*nak hatalma alatt vólt, 's *Arnulf*al való hadakozásakor a' Pozsonyiak is eleget szenyvedtek: hogy pedig ez, amazt meggyôzhesse, minden erejét öszveszedvén, a' többek között a' Magyarokat is segedelmére hívta, 's bérontván Morva Országba *Szvatoplugot* meg is gyôzte vala, a' ki hogy az ellenségnek kezébe ne jusson, *Zobor* hegyén Nyitra Vármegyében 3 remetékhez kap-

kaptsolta magát, 's ottan tôltötte életét tsendességben, és magát eltitkolva; meghalálozván pedig, némellyek szerént Nyitrán temettetett vala el. Meszsze terjesztvén az alatt a' Magyarok éles fegyvereik által hatalmokat, 907dikben *Luitpoldot* harmad napig tartott véres tsatázások után egész Seregével megverték Pozsonynál. Igyekezett e' fájdalmas sebjét enyhíteni Lajos, és ha lehetett vólna, minden Magyarokat örömest elfojtatott vólna; de ô is keményen megveréttetett a' Magyaroktól, 's tsak alig szaladhatott vala el. E' szerént kerûlt vala Pozsony Városa kettôs gyôzedelem által a' Magyaroknak birtokokba, midôn vidékjén a' Németeken kétszer vitézûl diadalmaskodtak.

Históriája.

Ismét a' Németeknek birtokokba jutott vala e' Város, mert Henrichtôl házassági ajándékban nyerte vala Sz. István Király, minekutánna Gizelát hitvesûl eljegyzette magának, 's egész életében különös gondal foglalatoskodott, hogy valamint egész Népének elômenetelét, úgy ennek a' Városnak bóldogúlását is hathatósan eszközölye. Az ô halála után II-dik Henrich minden erejét arra fordította, hogy a' Magyarokat megboszszúlhassa, sôt ha lehetséges, járma alá kerítse, avagy legalább adózóvá tehesse; megszállotta tehát Pozsony Városát hadi erejével, 's a' Dunáról minden erôvel ostromoltatta, 's egyszersmind minden eleséget elzárt az ostromlottaktól. Hathatósan óltalmazta ugyan e' Várost *András*, vitéz népével; de megfogyván az eleség, azt a' fortélyt gondolá *Zotmund* az akkori hadi népnek kormányozója, hogy az ostromlóknak hajóikat általfúratván, ôket vagy elsûllyeszsze, vagy pedig az ostromnak felóldozására kénszerítse: melly szerentsésen bé is tellyesedett, és e' nevezetes gyôzedelemért állíttotta-fel András a' Tihonyi Apátúrságot. Annakutánna meggyôzettetvén Salamon Pozsonyba vonúlt vala; holott Sz. László által magyarosan ostromoltatott. *Salamon* is vitézûl óltalmazta magát, és e' Várost is, míg esmeretlenûl *Sz. Lászlónak* tekéntetétôl, megfélemledvén szívében, el nem gyengûlt vala. Az a' haszna vala e' Városnak *Salamonnak* itten lett tartózkodásából, hogy

hogy az ô alatta sokkal hathatósabban megerôssittetett; minekutánna pedig Szent László Mosonyhoz hívta beszéllgetés végett, kitudódván roszsz szándéka, megfogattatott, és Visegrádba vitetett, 's többé a' Pozsonyiakat nem is láthatta. — Megpihent annakutánna, Kálmán, és II-dik István Királyok alatt; de II. Geiza alatt Henrichnek hatalmába esett, *Rapolt*nak eszközlése által; mellyen mind a' Király, mind pedig a' Hazabéliek felindúlván, hadra keltenek *Henrich* ellen, ôtet meggyôzték, *Rapolt*ot elfogták, és a' Várost is viszsza vették; de elég kemény hartz után. Tsendes békeségben maradott azután e' Város, sôt III. István által lakosai jeles jótéteménnyel is bóldogíttattak 1165-ben. Tovább való állapottya homályos; szomorú vólt ellenben IV. Béla alatt: mert 1241-ben erôt vévén rajta a' Tatárok, egész eddig dühösködtek, a' leglehetôbb kegyetlenséggel. Meg kettôztette e' szörnyû nyomorúságot a' Pozsonyiaknak Fridrich, mert ô is, a' mint tsak tôle kitelhetett, annyira agyarkodott, 's kegyetlenkedett a' Magyarok ellen; melly boszszantó kártékonyságért, megütközvén vele IVdik Béla *Lajta* vize mellett, életével fizetett. Annakutánna 1271-dikben, elfoglalta e' Várat, és Várost Ottokár, 's tûz által lebetôképen sanyargatta, minekelôtte V-dik Istvánnal békeséget kötött vólna. Lásd *Ottokárnak* kegyetlenkedését apud *Pezium* Tom. I. col. 851. a' kihez menvén *Ægydius*, e' Várnak igazgatását reá bízta vala; de ez azt *Lászlónak* feladta, hogy elôbbi elhanyatlását ez által elfedezhesse. Míg azonban a' Magyarok Ausztriában, Stájer Országban, Morvában, és Karinthiában kártékonykodtak, bérontván *Ottokár* is Magyar Országba, több Városokkal egygyütt Pozsony Várát viszsza foglalta, 's az 1276-dik esztendôbéli békekötéskor adatott vala viszsza. Megölettetvén *Ottokár*, *Edszló* által e' Város 1280-dikban jelesen megajándékoztatott három helységekkel. — Új haddal ostromoltatott e'Város 1267-dikben Albert által, a' kinek a' Város feladattatott, 's a' Várat Katonái által ôriztette vala; míg Kún László nak halála után, III-dik András Király által, a'

Víz-

Vízközben szerzett békekötés által viszsza nem szereztetett, a' ki rendbe szedvén a' nyúghatatlankodókat, Pozsony Városának régi szabadságait helyben hagyta, 's meg is szaporította. Halála után tömlötzbe tétetvén hitvese Ágnes, Leányával egygyütt keservesen panaszolgatván levelek által sanyarúságát, addig unszolta vala Attyát, míg ez boszszúállásra hevûlvén, 1302-dik esztendôben elfoglaltatta Pozsony Városát.

Jobbra fordúlt vala szerentséje e' Városnak Károly alatt, a' ki e' Városnak régi szabadságait megerôssítvén, újjabb öregbítések által bóldogítá azt, személlyesen is többször megfordúlván ottan, 's uralkodása alatt az Ausztriaiakkal való békekötés által nevezetesíttetett. Meghalálozván e' Király Visegrádon 1342-dikben, Lajos Király Attyának jeles példáját követvén e' Város eránt, ismét újjabb adományok által bóldogította e' Várost 1349-dik esztendôben, 's az Ausztriaiakkal kötött barátságos szövetség által e' Városnak jeles öregbûlései származtak, 's mind a' R. Tsászár, mind pedig Nagy Lajos múlatták vala magokat Pozsony Városában; annakutánna az új békekötés által nevezetesíttetett. Elzálogosította Lajosnak halála után e' Várost Zsigmond, 's 1389-dik esztendôben tétetett vala le a' pénz érette. Gazdagította ellenben Zsigmond e' Várost a' békekötés után, 1392dik esztendôben, melly jótétemények által a' Pozsonyiak eléggé meggazdagodtak, 's el is híresedtek, minthogy azzal egy Századnál tovább éltek vala, sôt a' Király is gyakorta múlatott személlyesen e' Városban. Gyászos homályba borúlt szerentséjek ugyan Zsigmondnak uralkodása alatt, mert a' *Huszsziták* által tûzzel vassal pusztíttatván 1409-dik esztendôben, tetemes károkat szenyvedett; de vége szakadván a' hadakozásnak, igen példás kegyességét bizonyította e' Király a' Pozsonyiak, és a' több Várak, 's Erôsségek eránt is, mellyeknek újjabb megerôssítetéseket magára vállalta, a' mint az 1435-dik esztendôben Pozsonyban kôlt Királyi Leveléhôl nyilván kitetszik. Más több külömbféle jótéteményekkel is segéllette e' Városnak szerentséjét Zsigmond Király, 's 1436-ban új petséttel is megajándé-

kozta, mellyet 1459-dikben Mátyás Király is helyben hagyott vala. Nevezetes vólt Zsigmond Királynak 1421-dikben Pozsony Városában kôltt Királyi Levele, V-dik Ausztriai Albertel, midôn IV. Albertnek halála után amannak az Országot ismét örökös jussal általadta. Lásd felôle *Bél Mátyást*, In Notitia Hung. novæ Tom. I. §. 34. p. 158. Albertnek halála után, a' Város Erzsébet özvegy Királynénak részére hajlott; a' Várat pedig *Rozgonyi István* Ulászlónak megtartotta, 's ámbár igyekeztek azt, a' Királynénak részén lévôk meghóditani; de Ulászlónak megé kezése által félbe szakadott, és Erzsébet is Pozsonyból Bétsbe elkôltözött vala. Kiszabaditatván Ulászló, Fridriknek körmei közzûl 1453 ban Pozsonyba érkezett vala, holott Ország Gyûlése is tartatott, 's a' Királynak elmenetele után, mind a' Vár, mind pedig a' Város, valamint az Országnak gondviselése is Korvinus Jánosra bízattatott; de az irígy *Cziliai* Grófnak alattomban való áskálódásai után Pozsony Vára a' Királynak hatalma alá viszsza adatott. Korvinus Mátyásra szállván annakutánna a' Királyság, sok külömbféle királyi adományokkal díszesittetett e' Város, és *Mátyásnak* kedves múlató helye vala, 's benne gyakorta megfordúlt. Régi Akademiája, mellyet néhai *Vitéz János* Esztergomi Érsek uralkodása alatt 1469-dikben felállitott, deákúl *Academia Istropolitana* nevezettel illettetett, Dunavizének hajdani nevezetérôl. Tsatázó helye is vala Pozsony Városának vidékje *Mátyás* Királynak, minekutánna a' Város *Svehla* által tetemesen megkárosittatott, midôn t. i. *Györgyel* hadakozott vólna; menedék helye pedig azután, mert *Fridrich* szép szín alatt magához hivatván Bétsbe, eleinte minden lehetô fényes, de színelt pompával fogadtatott, kedvéért külömbféle múlatságok tartattak; és már közelitett a' veszedelem, midôn *Mátyás* alattomban megintetett, hogy a' Városból minél elébb költözzék-el titkon, ha életét ottan nem akarná végezni; mellyre *Mátyás* engedelmes vala, és Bétsbôl *Czoborral*, 's *Bánfy Miklóssal* titkon hajóra ûlvén, Pozsonyba érkezett. Fellobbanván 1477-dikben az Ausztriaiakkal viseltt háború, az alatt Beá-

TRIKSZ Királyné Pozsonyban lakott, 's innen kérlelgette vala Férjét, hogy az Ausztriaiakon vett vitézi győzedelme után lehetőképen kedvezne a' Népnek; minekutánna pedig a' Békeség megkötteteti 1478-dikban egész nagy bőjt alatt Pozsonyban múlatott, 's Húsvét Innepe után útazott-el a' felső Városokra, hogy az Országban Hitvesét esmértesse. Felbomolván pedig kevés idő múlva a' *Fridrikkel* kötött békeség, Pozsonyban tétettek-meg a' rendelések a' hadnak folytatásához; 1484-ben pedig mind maga *Mátyás* Király, mind *Beátriksz* itten tartózkodtak. Meghalálozása után is, melly Bétsben történt 1490-dik esztendőben, teste a' Dunán ide szállíttatott, 's majd le Budára, a' mint Buda Városának leírásában előadtuk vala. Nevezetesítette annakutánna e' Várost a' Pozsonyi Békekötés ULÁSZLÓ, és MAKSZIMILIÁN között, mellynek tzikkelyeit lásd *Bél Mátyásndl* In notitia Hung. novæ Tom. I. §. XLVI. Minthogy az említett 1491-dik esztendőbéli kötésben az is meghatároztatott, hogy Magyar Ország, ha *Ulászlónak* Fia nem lenne, az Ausztriaiakra szállyon, nagyon megnehezteltek a' Magyarok érette, a' mint a' Rákosi Ország-Gyűlésében hozott Haza-Törvénye eléggé bizonyíttya, mellyet Pest Városának leírásában adtunk-elő. *Makszimilián* is hadra hevűlt vala e' Törvény miatt, 's Pozsony Városát el is foglalta; de minthogy LAJOS az alatt megszülettetett, viszsza húzta hadi erejét, és a' békeség ismét helyre állott a' haragra gerjedett Hatalmasok között. Mikor pedig ULÁSZLÓ Király az alatta uralkodott hírtelen haláltól való félelem miatt széllyel útazgatott, Pozsonyba is elvonúlt vala; de onnan Morva, 's majd Szilézia tartományokba költözött. Különös hírt, és pompát szolgáltatott négy esztendővel azután a' Királynak oda lett viszszaérkezése, midőn t. i. *Ulászló*, *Zsigmond* Lengyel Országi Király, és *Makszimilián* között az a' nevezetes öszvejövetel, alku, és házasság is megköttetett. Környűlállásosan lásd felőle *Bél Mátyást* Tom. I. §. 49. 's a' t. valamint az időben történtt égése felől is. ULÁSZLÓnak meghalálozása után, ismét homályos, és félemlítő felleg borította bé Pozsony Városának virág-

zó szerentséjét, mert 1516-dikban a' nagy vízáradás károsította, minekutánna pedig II. Lajos ottan Mária Jegyesét elfogadta; ez pedig a' Mohátsi veszedelem után Pozsonyba vonúlt-viszsza; a' helyett, hogy uralkodása alatt a' Város öregbíttetett vólna, még a' falhoz közel épûlt, mind szenteltt, mind pedig más épûletei is lerontattak. Annakutánna Ország-Gyûléssel nevezetesítette az özvegy Mária Királyné, mellyben Zápolya Jánostól, az ide öszve gyûlekezett Uraságok, *Bátori István* Nádor Ispánynak eszközlése által, a' ki Jánosnak ellensége vala, a' királyi hatalmat elvévén, Ferdinándot választották vala Királynak 1526-dikban, 's a' Budáról elhozott királyi kintseket Annának, Ferdinánd' Hitvesének tulajdonították. Annakutánna is lakó helye vala Máriának, míg Szolimannak Béts alá törekedô hadi erejétôl való félelem onnan ki nem szorította; de Pozsony Városa az Ozmanoknak mind Béts alá lett felmenetelek, mind onnan lett 1529ik esztendôbéli viszszanyomattatásokkor sérelem nélkûl megmaradott. Tartottak azonban a' *Ferdinánd*-nak részére hajlott Uraságok az Ozmanoknak újjabb 1532-dik esztendôbéli hadi erejektôl, 's Pozsonyban Gyûlést tartván, kérlelô Leveleket kûldözgettek széjjel, hogy *Jánostól* azokat elidegenithessék, sôt maga *Ferdinánd* is Pozsonyba érkezvén, mindeneket elkövetett, 's a' Rendek is újjabb más Leveleket írtak, hogy a' Magyarokat részekre hajthassák; de mind tsekély foganattal, mert ezek az alatt mindenkor közelítettek; 's hogy a' veszedelmet mind a' két Fél kikerûlhesse, és a' Magyar Hazafiát ne öldököllye. — Pozsony Városa jelesen nevezetesíttetett, a' két említett Királyok között történtt békekötésnek ottan lett kezdete által. Annakutánna leve Pozsony Városa az Esztergomi Érseknek lakó helyévé, melly Város 1534-dikben vólt szabadságainak birtokában *Ferdinánd* által, azután *Maximilián* által is megerôssíttetett; *Rudolf* alatt pedig 1588-dikban Ország-Gyûlésével jelesíttetett, de majd a' földindúlások, majd a' hírtelen halál (pestis), majd pedig a' tûzek által is sanyargattatott. Lásd felôle *Istvánfit* Libr. XXVI. pag. 563.

Ke-

Kemény ütközet történt itten 1605-dikben a' téglavetô-háznál, 's Bastának képe emlékezetûl a' Városházánál szemléltethetik. Eleget szenyvedtek ekkor a' Pozsonyiak Bocskaiaktól, mert közöttök véres tsatázások történtek; mellyek felôl ítélni lehet *Homonnai Bálint* fô Vezérjeknek tsak ez írásából is: „Ma 28-dik Októberb. irtam „Pozsony Városának is le„velet; ha szép szóval meg „nem adgyák magokat, és „ô Felségéhez nem hajlanak, „az Újvári ágyúkat reájok „viretem; e' felett mind „Törökkel, Tatárral rajtok „leszek, 's mind levágom „ôket.“

A' *Zsitvatoroki* Békeség után megpihent vala Pozson Városa, holott kezdôdtek vala a' RUDOLF, és II-dik MÁTYÁS között történtt versengések, 's idejekkor a' Sz. Koronának helyévé rendeltetett; megkoronáztatásakor olly nagy pástétom is süttetett, hogy benne egy kilentz esztendôs ifjantz tzimbalommal muzsikált, 's énekelt, sôt eleven galambokat eresztgetett-ki belôle, hogy a' jelenlévôket reménytelenûl múlattathassa. 1619-dikben kénszerítteteti a' meghódolásra *Betlennek*, a' ki gyôzedelmes fegyverét egész Bétsig terjesztette, 's Pozsonyban Ország-Gyûlést is tartott. Viszsza akarván *Dampiér* Tsászári fô Vezér szerezni Pozsony Városát a' F. Ausztriai Háznak, vitézi erôvel, és bátorsággal bajnokoskodott katonáival, hogy tzéllyát tellyesíthesse, és már nagy reménységjek is vala; de azonban az ágyú golyóbis által agyon lövettetett, és így katonái is viszsza nyomattak. A' Kôszegi tsatája után Pozsonyba érkezett vala *Betlen*, 's ottan múlatozott, és a' Sz. Koronát is elvitette onnan. 1621-dikben igyekeztek a' Tsászáriak, hogy hadi erô által Pozsonyból elküszöbölhessék; de ô még inkább megerôssítette; annakutánna *Bouquoi* által elôször a' Város, azután pedig a' Vár is tôle elvétetett. Igyekezett vala *Betlen* ismét viszsza foglalni a' Várat, és érette elég erôs tsatát viselt; de meg nem nyerhetvén 1622-dikben a' békeség megkötetett vala, 's ELEONORÁNAK Sopronban lett megkoronáztatása után a' Sz. Korona is Pozsonyba viszsza helyheztetett. Tsendessége kezdett lenni e' Városnak, sok szenyvedései után 1629-dikben, minekutánna *Betlen* meghólt

vala, 's tartott 1632-dik esztendôig, és a' Város jelesen szaporodott; de azután két felôl is szorongattatott, idôvel az Ozmanok által is; 1684-dikben pedig Tökölyi erejének engedni kéntelenittetett, minekutánna a' hadi terhes viszontagságokon kivûl, mind az áradás, mind pedig szörnyû égések által sanyargattatott vólna.

Rákóczi sem hagyta vámvétel nélkûl Pozsony Városát, mert 1701-ben Seregének jelenlétét a' Pozsonyiak elég elevenen érzették; 1713ban pedig a' hirtelen halál fogyasztotta népét, melly után épittetett-fel a' Sz. Háromságnak Képe. 1723-dikban állíttatott vala fel itten a' F. Királyi Helytartó-Tanáts, melly annakutánna József Tsászár alatt 1784-dikben Budára által-tétetett, a' F. Kamarával egygyetemben; 1760-dikban pedig a' Kir. Testôrzô Nemes Magyar Sereg, melly a' hitet elôször a' fô Érseki nyári Residentzia elôtt Gróf Pálfy Miklósnak jelenlétében tette vala le. Nevezetes királyi múlatság vala annakutánna 1775-ben H. Grasalkovich Uraságnak Palotájában, midôn néhai F. Mária Terézia, egész hozzá tartozóival magát itten tellyes megelégedésével múlatta, mellyet azután tulajdon Levele által is kinyilatkoztatott. Szomorú, és sajnos esztendeje vala ellenben az 1784-dik, mert mind a' Magyar Sz. Korona Bétsbe, mind pedig a' F. Kir. Helytartó Tanáts, és *General-Commando* (hadi igazgató Törvényszék) Budára kebelébôl elvitetett vala. Ellenben királyi országos pompa által nevezetesittetett e' Város 1792-dik esztendôben, midôn ottan II. Leopold megkoronáztatott; bôvebb leírását lásd a' Magyar Újságokban. Öregbittetett e' Városnak híre 179$\frac{6}{7}$-dikben is, mert itten gyûltek vala öszve az Országnak Rendgyei, az uralkodó Felségekkel egyetemben, hogy a' Frantzia veszedelmes háborúnak gátot, és véget vethessenek; melly alkalmatossággal, valamint egyébkor is, eléggé megbizonyitották a' Magyarok F. Királlyokhoz vonszó igaz buzgóságjokat, az egész Országban lett hadi Insurgens Seregnek felállítása által; és a' legszerentsésebb foganatya vala. Lásd az ekkori idôre nézve *Csokonai Józsefnek* e' tzím alatt kiadott verses munkáját: *A' Pozsonyi Diétai Magyar Múzsa.* Sok kü-

külömbféle igen nevezetes pompák tartattak e' Városban 1536-dik esztendô ólta, a' F. Királyoknak, 's Királynéknak megkoronáztatások' alkalmatosságaival, mint szinte a' sok Ország-Gyûléseikor is, mellyek 57-szer tartattak e' Városban; minémû szertartásokkal: lásd felôle *Bél Mátyást*, a' ki azokat elég bôven elôadta.

Szenteltt épületei között e' Városnak legnevezetesebb 1. a' *Sz. Mártonról* neveztetett Káptalanbéli Uraknak, és Városnak Szentegyháza, mellyben a' Királyoknak koronáztatások szokott tartatni; épûlete valamint igen régi, úgy valóban eléggé nevezetes is. Belsô bólthajtását 8 oszlop tartya, 's a' mint a' szemlélô a' fejér márványból készitett nagy óltárra teként, és Sz. Mártonnak száz mázsánál nehezebb, ónból öntött, lovon ûlô, 's 1734-dikben *Donner* híres mives által készûlt képét szemesen megvizsgállya, lehetetlen, hogy tiszteletre, 's gyönyörködô érzékenységre ne hevûllyön, ha kivált a' szép mesterségeknek tulajdonságait érzi, és azokat méltóképen elfoghattya. Valóban olly nevezetes, és pompás ez a' Szentegyház, annak külömbféle Kápolnáji, 's óldalt lévô óltárjai, tzímerei, zászlóji, drága köntösei, segrestyéji, hogy azoknak hív, és méltó leírása tzélunktól elvonna. Megsértvén régi tornyát az égi tûz 1760-dikban, igen jelesen, és sokkal pompásabban megújjíttatott, 13 ölnyivel fellyebb emeltetett, 's rézzel fedettetvén, szépen meg is aranyoztatott, és legfelûl a' Magyar Sz. Koronának ábrázolattya helyheztettetett. — Óhajtanánk, hogy a' kiktôl a' Hazában kitelhetik, az Országot béútaznák, 's az illyen nevezetesebb épületek', ritkaságok', tapasztalások' szemlélése, és sokféle tanúlmányok által, mind magoknak, mind pedig a' Hazának nagyobb hasznára lehetnének!

2-dik Szentegyház a' Szent Ferentz' Szerzetebéli Atyáké, melly hasonlóképen igen régi épûlet, mert valamint amaz a' köz véllekedés szerént, 1290-dikben, ez pedig 1280-dikban épittetett; Kriptája felôl pedig azt állíttyák, hogy a' Szentegyháznál 200 esztendôvel régibb. Valamint a' Szentegyház jeles, mellyben az arany sarkantyús Vitézek a' Királytól kineveztetnek, tornya

mesterséges; úgy Klastromjok is tágas, és jeles kertel, 's jó vízzel is nevezetesíttetik.

3-dik Szentegyháza, melly a' Megváltóról neveztetik a' Jésuitáké vólt, 's a' Városházától nem meszsze épûlt.

4-dik az Ursulina Szerzetbéli Apátzáké, a' kiknek Klastromjokban a' Leányok mind a' tudományokban, mind pedig egyéb kézi munkákban szorgalmatosan taníttatnak.

5-dik a' vólt Klariszsza Apátzáké, melly mellett épûlt Klastromban, 1785-diktôl fogva a' Királyi Akadémia van. Három Kápolnák is vagynak még a' belsô Városban, úgymint: Sz. Katalin, a' Krisztus Teste, és Sz. László nevezetét viselô épûletek.

6-dik Szentegyház a' Misericordiánus (vagy szánakozó) Szerzetes Atyáké, a'k k 1672-dikben telepedtek vala meg itten; és azólta hasznos szolgálatokat tesznek.

7-dik a' Trinitárius Atyáké, melly 1717-dikben jelesen felépíttetett.

8-dik a' Kaputzinus Atyáké.

9-dik a' Sz. Erzsébet Szûzeié, mellynek jeles tornya 1744-dikben építtetett, 's verô órával is felékesíttetett.

10-dik az Árvák' házabéli Szentegyház.

11-dik az Ispotálybéli.

12-dik az úgy nevezett *Noterdám* Apátzáké, a' kik oda 1754-dikben helyheztettek.

13-dik a' külsô Városon kivûl épûlt 1781-dikben, mellynek Plébániája is van, 's a' Városon kivûl a' Virágvôlgyén lakozók ide tartoznak. 14-dik a' Vár alatt épûltt Sz. Miklós Temploma.

Az Evangelikusoknak is van itten két Templomjok, mellyeknek egygyike, t. i. a' Németeké, 1776-dikban; a' Magyaroké, és Tótoké pedig 1777-dikben épûlt: amazoknak két Prédikátorjok van, ezeknek pedig tsak egy tesz szolgálatot. Oskolájok számos, és jeles Tanítók vagynak benne.

Világi épûletei között legnevezetesebb a' Királyi Vár, melly a' Város felett van, mintegy 70 ölnyi magasságú hegyen, és igen szép királyi meszsze ellátást szolgáltat. Hajdani épûlete védelmezô helyekkel jól megerôssíttetett vala; de annakutánna felépíttettek régi kövei. 1635-dikben az egész Országnak költségével megnagyobbíttatott; 1762-dikben pedig mostani megújjíttatása többe ke-

kerûlt egy miliomnál. Kedves lakó helye vala F. K. F. H. A. *Krisztinának*, Férjével együtt, mintegy 15 esztendôkig; M. Terézsiának pedig nyájas múlató helye. Itten vala szállva akkor, mikor a' Magyaroknak nagy lelkû jó indúlattyok által, sanyarú hadi viszontagságai közzûl, nemes szívvel kiszabadíttatott. — Pozsony Városa valóban ditsekedhetik azzal, hogy a' Magyarok kebelekben, az uralkodó F. Ausztriai Házhoz minden alkalmatossággal különös hûségjeket bizonyítottak. E' Várban választatott néhai Sándor Leopold Fô Hertzeg is Nádor Ispánynak, a' kit az egész Haza hív szívvel gyászolt, és jó emlékezete hervadhatatlan lészen elôttünk. Most a' kis Papság lakik, és oktattatik benne, kik közzûl már nevezetes Férjfiak származtak Hazánknak hasznára, 's örömére! Belsô külömbféle alkalmatosságai olly jelesek, és méltóságosak, hogy akarmelly Királynak pompás, és ditsôséges lakást szolgáltathat. Sokkal nevezetesebbek, 's számosabbak e' Városban a' több külömbféle sok jeles épûletek, mintsem azokat elôszámlálhatnánk, annyival inkább méltóképen leírhatnánk. Valóságos képét, mind ennek, mind a' több K. Városoknak, mind a' Váraknak, Kastélyoknak, 's egyéb nevezetes vidékeknek, ha az Isten életet, és segéll, mind közleni fogjuk a' Hazával a' leglehetôbb díszes metszésben: hogy így Magyar Országot, mind a' Külföldiek, mind pedig a' Hazafiak közelebb esmérhessék, és azt méltó tekéntetben tarthassák.

Emlékezetet kívánnak azonban 1.) a' Városháza, melly rézzel fedett toronnyal ékesíttetik, 's 1733-dikban fellyebb emeltetett épûlete. 2.) A' vólt F. K. Helytartó Tanátsnak Háza. 3) Az úgy nevezett *zöld német tsizmánál* való épûlet, holott az elôtt Ország-Gyûlései, azután pedig Komédiák is tartattak. 4.) B. Mednyánszky Uraságnak igen régi, és magas épûlete. 5.) *Auer* Urak' háza. 6.) A' régi pénzverô ház. 7.) A' vólt F. Kamara épûlete, melly itten 253 esztendeig tartózkodott; 1531dikben tétetett Budáról Pozsonyba által, viszsza pedig 1784-dik esztendôben. 8-dik jeles, és nevezetes épûlet H. Batthyáni József ô Eminentziájának díszes

Kas-

Kastéllya, mellyet 1781-dikben épittetett. Az egész épületnek kerülete mintegy 867 ölet tészen, 's valamint a' Rezidentzia, úgy nevezetes Kápolnája is örömmel legeli a' néző szemeket. 9-dik az Országháza, mellynek megújjitására III. Ferdinánd tíz ezer forintot adott vala. 10-dik Gróf Csáky Uraságnak jeles épülete. 11-dik A' Prépost háza. 12-dik a' vólt Vármegyeháza, melly 1796-dikban a' Városon kivül lévő vólt keresztes Szerzeteseknek Klastromjokba által-tétetett. 13-dik a' vólt Jésuiták' épülete, mellyet Ormósdi Uraság 1777-dikben húsz ezer forintért vett-meg, és rajta jeles épületet készittetett. Itten valának szálva 1792dik esztendőben, Leopold Tsászárnak koronáztatásakor a' F. Udvarhoz tartozók, 's azután a' nevezett Király, Királyi Tanátsossá is tette vala, a' gazdáskodásban tett jeles érdemeire nézve. 14dik Gr. Eszterházy Uraságnak jeles épülete 's a' t. A' külső Városban lévő számos jeles épületek között nevezetesebbek: a' Dunához közel 1763-dikban épültt, 's mintegy 170 ezer forintba kerültt Kaszárnya, mellyhez közel vagyon az a' tsínos, 1775-dikben épültt Király-hegye, holott a' Király, koronás fővel szokott megkoronáztatásakor a' levegőbe négy felé vágni. A' régi Királyhegyén pedig, melly 210 esztendőkig annak tartatott, most a' királyi élet tárház vagyon, melly 1774-dikben épittetett. Nevezetesek továbbá Landerer, Vachtler Uraknak épületeik, és az Árvákháza, melly kiváltképen nagy épület, 's az előtt Veselényieké vólt 's a' t. Tovább G. Aspermont Uraságnak épülete, 's majd H. Grasálkovich Uraságnak Palotája, mellyhez 1760-ban egy jeles Kápolna is épittetett, 's számos hertzegi múlatságok nevezetesítik; híres épület továbbá az Esztergomi Érseki Kertbéli Palota, holott 1792-ben Leopold Király legelőször megállapodott vala, 's a' leglehetőbb pompával fogadtatott. Lásd felőle az 1778-dikban Patzkó Úrnál nyomtattatott, jeles musikálások, 's vigadozásokra nézve kijött munkátskát: nemkülömben pompás nyári épület G. Erdődy Uraságé, mellyhez, valamint az előbbenihez igen gyönyörű kertek készittettek. Hasonló érzékenyítő nevezetes épület Gróf Pálfy Uraságnak

nyá-

nyári kertye, mellyben kápolna, 's teátrom is van, és I. Ferentz Tsászárnak idejekor itten tartattak a' F. K. H. Tanátsnak ûlései, lakó helye lévén ez, a' Királyi Helytartónak.

Valamint régiségére, épûleteire, díszes vóltára, 's kereskedésére, és a' mesterségek' folytatására nézve, nevezetes Pozsony Városa; úgy valóban tudós Hazafijaira nézve is az elsôk közzé tartozik. Ugyan is itten születtek azok a' Tudósok, a' kik Hazánkat bôlts munkáik által bóldogították, 's nevezetesítették; kiket elôadott *Korabinszky Mátyás* Úr Pozsony Városának leírásában, és *Horányi Elek* Úr is, In memoria Hung. Születése' helye a' többek között Fô T. 's nagy tudományú *Prády György* Kánonok Úrnak, a' kinek híres nevét munkáji mindenkor tiszteletben fogják feltartani. Elhallgatván a' több Tudósokat, minthogy érdemeikhez képest rövideden felôlök nem szóllhatunk, 's tárgyunkhoz nem is annyira tartozik; de *Bél Mátyást*, azt a' Hazánknak életrehozóját el nem halgathattyuk, a' ki Pozsonyban írtt tudós munkája által mind Magyar Országot, mind a' maga nevét hervadhatatlan tavaszra emelte. Nevezetes Pozsony Városa felôl az is, hogy Magyar Országnak Leírójit többnyire ottan készítették munkáikat. *Vindis* Úr, a' ki e' Városnál igen érdemes Tanátsbéli Személy vólt, és Pozsonyi születésû, e' Városban írta e' tzímek alatt munkáit: Geographie, und Geſchichte des Königreichs Ungarn. *Szászky Tomka Jánosnak* munkája is itten jöve világ eleibe. *Korabinszky Mátyás* Úr is itten írta, és adta-ki hasznos, és betses munkáját e' tzím alatt: Geographiſch-Hiſtoriſches, und Produkten-Lexicon von Ungarn. Preßburg 1786.

Tudósain kivûl, a' szép mesterségekben is nevezetes itten született Férjfiak híresítik e' jeles Várost; úgymint: *Oeser Frid. Ad. Kempelen* K. M. Tanátsos Úr, *Junker*, *Prixner* Urak 's a' t. Közönségesen véve a' Pozsonyiak felôl meg kell vallani, hogy a' Hazában tsak nem minden tárgyakra nézve szép példákat mutatnak a' követésre. — Múlató helyei, a' halászok kapuján kivûl épûlt Teátromban vagynak (mert egy kapuján kivûl mind köz haszonra, 's épûletre fordíttattak), holott a' Bálok is szok-

szoktak tartatni, és külömbféle számos sétáló helyeken is, majd közel az említett játszó szín előtt, majd az elősámlált igen nevezetes kertekben; vagy pedig a' repülő hídon általmenvén, majd az erdős igen gyönyörű ligetben, 's majd más külömbféle helyeken. Határja jó termékenységű, levegője egésséges, bora híres, gyümöltse sok, kereskedése nevezetes; egy szóval, bóldog, és kellemetes lakást szolgáltat.

POTINEST. Bánátbéli falu, fekszik Bosurhoz fél mértföldnyire.

POTOCZKY. Pozsony Vármegyében malom.

POTOCSKY. Trentsén Vármegyében Szállás, földes Ura H. Eszterházy Uraság, Olesnához tartozik.

POTRONICZ. Tót falu Zólyom Vármegyében, Beszterecze Bányához másfél mértföldnyire.

POTOK. *Bieli Potok.* Tót falu Árva Vármegyében, Sztudena vizének folyása mellett nevezetes kőbányája van.

POTOK. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

POTORY. Trentsén Vármegyében Szállás, földes Ura H. Eszterházy Uraság, Rovnához tartozik.

POTOK. Orosz falu Zemplén Vármegyében, az Ulicsi völgyben.

POTOKA. Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Aspermont Uraság, lakosai ó hitüek, legelője, fája elég van, földgyének is $\frac{1}{3}$ része meglehetős, harmadik osztálybéli.

POTONY. Elegyes horvát falu Somogy Vármegyében, földes Ura a' Szent Jakabi Apátúrság, lakosai katolikusok, és evangyélikusok, fekszik Lakocsához nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

* POTOS. Bánátbéli falu Torontal Vármegyében, N. Becskerekhez $1\frac{1}{4}$ métföldnyire.

POTOSKA. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Keglevics Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Sztropkói járásban, Vojtóczhoz nem meszsze, határja 3 nyomásbéli, rozsot, zabot terem, szőleje nints, erdeje tsekély, piatza Sztropkón.

POTPORÁN. Bánátbéli falu, Vérsetzhez fél mértföldnyire.

POTYOND. Magyar falu Sopron Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok,

sok, fekszik Bogyoszlóhoz közel, mellynek filiája, réttye tsekély, erdeje nints, búzát, rozsot, árpát, zabot terem földgye.

Poturen. Horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok leginkább, határjának középszerû mivóltához képest, második osztálybéli.

Poturnya. *Potureny.* Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura Potornyai Uraság, a' kinek kastéllyával díszes, lakosai katolikusok és másfélék, fekszik Sz. Iványhoz közel, mellynek filiája; határjának $\frac{2}{3}$ része hegyen fekszik, 's azért nehéz mivelésû, legelôje elég van, földgyének $\frac{2}{3}$ része termékeny, fája van mind a' kétféle, elsô osztálybéli.

Povina. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Szúnyog Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kisucza Újhelynek szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Lieszkoveczé, második osztálybéli.

Povlyán. Tót falu Szepes Vármegyében, határja ollyan, mint Lucskáé, második osztálybéli.

Povorsina. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

Povosdia. Bánátbéli falu, a' Betskereki járásban.

Povrasnik. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura Libetbánya Városa, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Libetbánya Városához közel, mellynek filiája, határja olly minémûségû, mint Sajbáé, harmadik osztálybéli.

Pozeka. Szabad puszta Túrócz Vármegyében, földes Ura Majthényi Uraság, fekszik Sz. Mihályhoz közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Pozsán. Elegyes falu Máramaros Vármegyében.

Pozár. Bánátbéli falu Torontal Vármegyében.

Pozba. Elegyes magyar falu Bars Vármegyében, földes Urai Balog, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Besséhez nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termô.

Pozeldeka. Bánátbéli falu a' Lippai kerületben.

Poznanócz. Tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik felsô Lendvához nem meszsze, melly-

mellynek filiája, határja meg lehetôs termésû.

Pozva. Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Sz. Iványhoz közel, mellynek filiája, ámbár legelôje, fája, makkja elegendô van határjában; de mivel a' homok miatt sovány, második osztálybéli.

Pölöske. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalan, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Magyar-Széknek szomszédságában, mellynek filiája, határja ollyan, mint Budafáé, második osztálybéli.

Pölöske. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Gróf Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Mihályhoz közel, mellynek filiája, Kanizsához 4 és ½ órányira, határja közép termékenységû, borai is középszerûek, Szevíz álló vize nagy bozótos helyet foglal el, erdeje szép van, második osztálybéli.

Pölöske. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Ura Csúzy Uraság, fekszik Noszlophoz nem messze, mellynek filiája.

Pölöskefej. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szent Baláshoz közel, mellynek filiája; földgye közép termékenységû, fája is van, legelôje, és más javai valamennyire hibáznak, második osztálybéli.

Pördefölde. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Pákához nem messze, mellynek filiája, határjában makk-termô erdején kövér legelôje vagyon, egyéb java nem igen lévén, harmadik osztálybéli.

Pöse. *Kis Pöse, Nagy Pöse.* Két falu Vas Vármegyében. Kis Pôsének földes Urai több Uraságok; Nagynak pedig földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, és másfélék.

Pôsfa. Magyar falu Pozsony Vármegyében, földes Ura a' Fô Ispányság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Budafához nem messze, határja, 's vagyonnyai is középszerûek, piatza Somorján, második osztálybéli.

Pöszöny. *Pödersdorf.* Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és

és másfélék, fekszik Sankfalvának szomszédságában, és annak filiája, határja nem egészen termékeny, erdeje van, és pénzkeresetre módgyok a' Vashegyi szőlőkben, második osztálybéli.

PÖSTÉNY. *Pösteyén, Pistyán.* Mezőváros Nyitra Vármegyében, földes Urai Gróf Erdődy, és Motesiczky Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik kies helyen, Vág-vizéhez nem meszsze. Ispotállya is van. Nevezetesíti híres fördője, mellynek külömbféle nyavalyákban hathatós foganattya van; lásd felőle *Torkos Jánosnak* munkáját, e' tzím alatt: Schediasma de thermis Pöstiniensibus. Határja jól termő, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék, eladásra is van módgyok, elsö osztálybéli.

PÖTHÁZA. Magyar falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Pöthe Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Beketfához, és Egyházas Gellétől igen közel, határja leginkább rozsot terem, erdeje, legelője szük, második osztálybéli.

PÖSTYÉN. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Gr. Ráday Uraság, fekszik Ludányhoz közel, mellynek filiája.

PÖTRETE. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Rajky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék; határja a' természetnek szép javaival megáldatott, elsö osztálybéli.

PRÁCSA. Tót falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Pozsony Városa, lakosai katolikusok, fekszik Pozsonyhoz, 's Ivánkához nem meszsze, majorja is vagyon, határjának jó termékenységéhez képest, elsö osztálybéli.

PRADAJNA. Tót falu Zólyom Vármegyében, fekszik Garam vizéhez közel, határja meglehetős, legelője hasznos, fája tűzre, és épületre van, második osztálybéli.

PRADSÁRVÁR. Szabad puszta Abaúj Vármegyében.

PRÁGA. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Gróf Forgáts Uraság, fekszik Gátsfalvához közel, mellynek filiája, határja középszerű, vagyonnyai is meglehetősek, második osztálybéli.

PRÁGA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Csehihez közel, mellynek filiája, határjának földgye elég ter-

termékeny, boraikat jól eladhattyák, fája van tűzre, második osztálybéli.

* PRAKENDORF. Szabad puszta Szepes Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, fekszik Jelnitznek szomszédságában, mellynek filiája.

PRASICZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Traun Uraság, lakosai katolikusok, határja ollyan, mint Podhragyé; tserép edényeket is készítenek lakosai, elsô osztálybéli.

PRASNICZA. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Besztertzebányai Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Zólyomhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

PRASNIK. Nyitra Vármegyében Irtvány.

PRASTYA. *Bergau.* Horvát falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire, határja, vagyonnyaival együtt középszerű.

PRASZNO. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Szapáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vág-Besztertzéhez közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Precsiné, második osztálybéli.

PRASZNÓCZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura Bossányi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Bossányhoz nem messze, mellynek filiája, határjában fája van mind a' kétféle, makkja, legelője elég, piatza Nagy Tapoltsányon, malma helyben, földgye, réttye jó, elsô osztálybéli.

PRAZMORAK. Bánátbéli falu.

PRAVENICZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, fekszik Bajmóczhoz másfél mértföldnyire, réttyei jók, fája tűzre, 's legelője is elég van, malma helyben, piatzozása Bajmóczon, és Privídgyén, de mivel szôleje nints, földgye is néhol középszerű, második osztálybéli.

PRAVOTICZ. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Majthényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Viszocsányhoz nem meszsze, mellynek filiája, földgyének középszerű mivóltához képest, második osztálybéli.

PRAVRÓCZ. *Pravrovcze.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gróf Dezsôfy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik

fekszik Varekhez fél, Puczakhoz pedig másfél órányira, határja két nyomásbéli, hegyes, kősziklás, agyagos, tsupán zabot terem, erdeje van, piatza Sztropkón.

* PREBEL. Hont Vármegyében, földes Urai több Uraságok.

PREBISLAVECZ. Elegyes falu Szala Vármegyében; határjának minémüségeihez képest, második osztálybéli.

PREBUL. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PRECSEN. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Balassa Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Praznóhoz nem meszsze, réttye, legelője, fája van, földgye közép termékenységü, második osztálybéli.

PRECSIN LEHOTA. Az L. betüben.

PREDANÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai Gróf Batthyáni, és Gróf Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Martyáncznak szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgye síkon fekszik, réttye jó nemü, legelője, és fája elég, szőlei is vannak, keresetre módgya Stájer Országnak szomszédságában, első osztálybéli.

PREDOJNA. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Libet Bányához másfél mértföldnyire, határja meglehetős termésü.

PREDMÉR. Tót Mezőváros Trentsén Vármegyében, földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Zolnához másfél mértföldnyire, az Uraságnak gazdasági, külömbféle épületein kivül, Ispotállya is van, határjának földgye termékeny, keresetre van módgya, első osztálybéli.

PREDMÉR. Trentsén Vármegyében Szállás, földes Ura H. Eszterházy Uraság, Turzó falvához tartozik.

PREHEDING. Szabad puszta Abaúj Vármegyében.

PREHIBA. Árva Vármegyében havas hegyek, fekszenek Rapsiczához nem meszsze.

PREJTA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Königszeg Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Illavának szomszédságában, mellynek filiája, Dubniczához is közel, határjának ja-

vai külömbfélék, elsô osztálybéli.

PREKAJA. Szabad puszta Báts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Új-Bresztováczhoz közel, mellynek filiája, Veprováczhoz tartozik.

PREKOPA. Tót falu Túrótz Vármegyében, földes Ura Gróf Révay Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szent Mártonhoz fél mértföldnyire, határja középszerû, mint vagyonnyai.

PREKOPA. Tót falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Tibéhez nem meszsze, mellynek filiája, határbéli földgyének szép javai szerént, elsô osztálybéli.

PRELES. Tót falu Trentsén Vármegyében, fekszik Tepla felett, szép javai miatt, elsô osztálybéli.

PRENCSFALU, *Prencsdorf*, *Prencsov*. Tót falu Hont Vármegyében, földes Ura Gróf Koháry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Selmetzhez másfél mértföldnyire, holott piatza van, határja meglehetôs, vagyonnyaikat jól eladhattyák, második osztálybéli.

PREPASNE. Nyitra Vármegyében, Irtvány.

PRÉPOST. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Jászói Prépostság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Hernád Kértsnek szomszédságában, mellynek filiája, határját néhol nehéz trágyázni, földgye sovány, réttye sem épen elég, második osztálybéli.

PRESTIE. Bánátbéli falu, Vérsetzhez másfél mértföldnyire.

PRESTIE. Trentsén Vármegyében, fája mind a' kétféle elég van, 's legelôje is.

PRESZTOVÁCZ. Bánátbéli falu, fekszik Pántsovához 1 mértföldnyire, Duna vizéhez is közel, határja jól termô.

PRESZAKA. Oláh falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Belényeshez nem meszsze, mellynek filiája, határja sovány, vagyonnyai is selejtesek, harmadik osztálybéli.

PRESZEKA. Horvát falu Szala Vármeygében, földes Ura Gróf Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mihalievecznek szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, harmadik osztálybéli.

PRESZTAVNIK. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Besztertzebányai Püs-

pök-

pökség, lakosai katolikusok, fekszik Trubinhez nem messze, mellynek filiája, Szent Kereszthez 1 mértföldnyire, fája ugyan van mind a' kétféle, legelője elég, réttyei jók, sok vad gyümöltse is terem, keresetre módgya a' szomszéd Bánya Városokban, második osztálybéli.

PRETETINECZ. *Alsó*, és *Felső Pretetinecz*, vagy *Petelincz*. Elegyes horvát falu Szala Vármegyében, földes Uraik Gróf Althán, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Nedelicznek szomszédságában, mellynek filiáji, határjaiknak középszerû mivóltokhoz képest, második osztálybéliek.

PRESZESZTV. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Monyászához nem meszsze, 's ennek filiája, egy dombos, és vôlgyes helyen, fával, és gyümöltsel kereskednek, 's abból élôdnek, határja nints felosztva nyomásra, melly kevés búzát, kukoritzát, és zabot terem.

PRIBELV. *Alsó*, és *Felső Pribely*. Két tót falu Hont Vármegyében, Alsónak földes Ura Gróf Zichy Uraság, ez fekszik Palojtához nem meszsze, mellynek filiája; amannak pedig föl.Urai több Uraságok, fekszenek Kékkôhöz mintegy másfél mértföldnyire, lakosai katolikusok, és másfélék is, határbéli földgyeik középszerûek, legelôjök elég van, mind a' kétféle fájok is, szôleik alább való borokat teremnek, második osztálybéliek.

PRIBILENA. Tót falu Liptó Vármegyében, földes Ura Pongrácz Uraság, és a' Génuai Közönséges Társaság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Dovallóhoz közel, mellynek filiája, földgyének $\frac{1}{3}$ része sovány, és $\frac{1}{5}$ része hegyes, legelője elég; $\frac{2}{3}$ része határjának termékeny, fája tûzre, 's épûletre elég van, keresetre is módgya, elsô osztálybéli.

PRIBIS. Tót falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Puczónak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, második osztálybéli.

PRIBISLAVECZ. Elegyes horvát falu Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Csáktornyához közel, mellynek filiája, határja jól termô.

PRIBÓCZ. *Pribovcze.* Tót falu Túrócz Vármegyében, földes Ura Beniczky Uraság, lakosai katolikusok, 's leginkább evangelikusok, fekszik Valcsához nem meszsze, mellynek filiája, földgye termékeny, réttye hasznos, legelője különösen jó, melly kevés ugyan, még is számos marhát eltarthatnak, és hízlalnak, piatzozása Sz. Mártonban, és Mosóczon, első osztálybéli.

PRIBOJ. Kisded tót falu Hont Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többnyire evangelikusok, fekszik Rima vize mellett, Rima Bányához nem meszsze, mellynek filiája, határja hegyes, és sovány, mellyhez képest erdeje is kevés, lakosai fa edényekkel is kereskednek, harmadik osztálybéli.

PRIBOJ. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Felső Tiszovnyikhoz közel, és annak filiája, határja középszerű, vagyonnyai is meglehetősek, második osztálybéli.

PRICHOD. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Podkoniczknak szomszédságában, mellynek filiája, határjában van ugyan legelője elég, földgyének fele termékeny, fele pedig hegyes, köves, sovány, és a' záporok járják, fája van mind a' kétféle, piatzozása távol van, második osztálybéli.

PRICHOD. Szabad puszta Liptó Vármegyében, fekszik Motko Sz. Keresztnek szomszédságában, mellynek filiája.

PRICSINA. Tsárda Komárom Vármegyében.

PRIEKOPA. Tót falu Túrótz Vármegyében, földes Ura G. Révay Uraság, 's két kastéllyal díszesíttetik, lakosai katolikusok, és leginkább evangelikusok, fekszik Sz. Mártonhoz nem meszsze, mellynek filiája, szép Szentegyház van benne; földgyei jó neműek, 's könnyen míveltetnek, fájok van mind a' kétféle, legelőjök elég, káposztájok híres, piatza közel, lápozása Vágvizén, első osztálybéli.

PRIGOM. Bánátbéli falu, Mehádiához egy mérttföldnyire.

PRIGREVICZA. Német falu Báts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Zombor-

borhoz 5700, Apatinhoz 4300 bétsi ölnyire, határja 3 nyomásbéli, legelője tsekély, földgyének ½ része salétromos, lenet is termesztenek lakosai.

PRIGREVICZA Sz. IVÁN. Lásd *Sz. Iván.*

PRIKRA. Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik a' Makoviczai Uradalomban, határjában legelôn, és fán kivûl nints más jáva, földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PRILEK. Tót falu Hont Vármegyében, földes Ura Tihanyi Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik AlsóPalojtához közel, mellynek filiája; határjában vagyon legelôje elég, fája mind a' kétféle, szôlei alább való borokat teremnek, második osztálybéli.

PRILESZ. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Prileszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Dubniczához közel, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

PRILIP. Bánátbéli falu az Almási kerûletben.

PRIMÓCZ. Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura Kubínyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Svabóczának szomszédságában, és annak filiája, határjában fája nints, más javai középszerûek, második osztálybéli.

PRISCIAN. Bánátbéli falu, fekszik Petrosniczához nem meszsze.

PRISZLOP. Orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Urai Pogány, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Rosánkához két órányira, határja 2 nyomásbéli, leginkább zabot, és krompélyt terem, szénát középszerûen; fája, és fûrészmalma is vagyon, búza, és bor nélkûl szûkölködik, piatza Huszton 15 órányira.

PRISZLOB. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, az elôtt Terebesi Sz. Pál Remete Szerzetebéli Atyáknak birtokok vala, lakosai ó hitüek, fekszik a' Sztakcsinyi járásban, Alsó Sztarina Dorához ½, Felsô Kolbászóhoz pedig ¾ órányira, határja 2 nyomásbéli, melly leginkább zabot terem, középszerûen árpát, tatárkát, krompélyt; hegyes, vôlgyes, követses, sovány; erdeje elég, kenyérben szûkölködik, piatza Homonnán, és Ungváron.

PRISOSZKA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

PRITERSZKY. Nyitra Vármegyében Major.

PRITZD, vagy *Pritrszka*. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Szakoltzai Ispotály, lakosai katolikusok, fekszik Szakoltzához közel, mellynek filiája, legelője szoros, szőleje tágas, és termékeny, fája van mind a' kétféle, réttyei jók, piatza Szakoltzán, és Holitson, elsô osztálybéli.

PRITSD. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai B. Jeszenák, a' kinek kastéllyával díszeskedik, mellyen e' felülírás van: D. O. M. Spectabilibus Dominis Paulo, & Joanni Jeszenák, S. C. R. A. M. C. Pat. Patruoque B. D. S. M. hoc pietatis monumentum in nat. eorum solo posuit P. Jeszenák S. C. R. A. M. C. A. R. S. MDCCLXXII. és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Szénásfaluhoz 1 mértföldnyire, legelője van elég, réttyei jók, fája mind a' kétféle, piatza nem messze, mivel földgyeit a' záporok járják, második osztálybéli.

PRSÁNY. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Gr. Balassa Uraság.

PRISTULYÁN. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Dezsôfy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Porubához 1, d. pedig Rohozsnyikhoz fél órányira, határja két nyomásbéli, zabot, és rozsot terem, földgye hegyes, és kôsziklás, erdeje vagyon, piatza Sztropkón.

PRIVIGYE. *Prividia*, *Privicza*. Tót Mezôváros Nyitra Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bajmótzhoz fél mértföldnyire; a' Piáristáknak Oskolája nevezetesíti. Lakosai mesteremberek, posztószövôk, 's másfélék, földgye jó termékenységû, piatza helyben, országos vásárjai jók, káposztája, gyümöltse, komlója elég terem, fája van mind a' kétféle, legelője elég, réttyei jók, malma helyben, elsô osztálybéli.

PROCHOT. Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Kereszthez két mértföldnyire; földgye hegyes, köves, és sovány, fája van valami kevés, legelője elég,

a'

a' Bánya Városoknak szomszédságában van, harmadik osztálybéli.

PROCS. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Pocsfalvának szomszédságában, mellynek filiája, határjának egy nyomása hegyes, mindazáltal megtermi az ôszi gabonát, réttye sarjút is terem, legelôje, és erdeje elég van, piatzozó helyétôl sints messze, második osztálybéli.

PRODNO. Tót falu Trentsén Vármegyében, földgye termékeny, fája, legelôje van, de Kisucza vize el szokta önteni, második osztálybéli.

PROMONTORIUM. *Csepely.* Német falu Pest Vármegyében, földes Aszsz. vala Kir. H. Aszszony Krisztina, lakosai katolikusok, fekszik a' Duna mellett, Pesthez két, és Budához egy mértföldnyire, határja leginkább a' jó bort termô hegyekbôl áll, egyebekkel szûkölködnek; *Hdros* nevû szép gyümöltsös szigete van, második osztálybéli.

PRÓNA. *Német Próna, Daits Bren, Nemetzke Pravno.* Nyitra Vármegyében, földes Ura Gr. Pálfy Uraság, és mások, lakosai katolikusok, fekszik Bajmótzhoz másfél mértföldnyire; földgye meglehetôs termékenységû, szôleje nints, hanem helyben piatza hasznos, jövedelme az országos vásárjaiból is van, fája, legelôje elég, réttyei jók, elsô osztálybéli.

PRÓNA. *Tót Próna.* Túrócz Vármegyében, földes Ura Prónai, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Iváncsinához fél mértföldnyire, savanyú vize is van; határjának földgyei jók, réttye kétszer kaszáltatik, legelôje elég, fája van tûzre, piatza helyben, országos vásárjai meglehetôsek, elsô osztálybéli.

PROSTYÁN. Bánáthéli falu, Oravitzához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

PROSZÁCS. *Prosucov.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szulyovszky Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik Györgyeshez $\frac{1}{4}$ órányira, Hanusfalvához pedig 3 órányira, fejér agyagos földû, hegyes határja 3 nyomásbéli, zabot, és tatárkát terem, erdeje van, szôleje nints, piatza Hanusfalván.

PROSZEK. *Jóh Proszek, Kubinyi Proszek.* Két falu

Liptó Vármegyében; földes Ura amannak Jób Uraság; ennek pedig Kubínyi Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Sz. Annához közel, mellynek egygyik filiája, legelôjök elég van, és fájok tûzre; de mivel földgyeiknek egy része sovány, hegyes, azért nehezen is míveltetnek, épûletre fájok nints, második osztálybéliek.

PROSZNÁKFA. Vas Vármegyében, földes Urai Hertelendi, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Kancsóczhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában ámbár meglehetôs javai vannak; de mivel földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PROSZNE. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Kis Udiczának szomszédságában, mellynek filiája; földgye közép termékenységû, legelôje elég van, második osztálybéli.

PRSÁN. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Urai Rakovszky, és Radvánszky Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Radványnak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PRUK. *Portalis* Német falu Pozsony Vármegyében, az Éberhárdi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Éberhárdnak szomszédságában, Püspöki, és Szúnyogdihoz is közel; határja 2 nyomásbéli, legelôje kevés, de hasznos; réttyei közel vagynak az erdôhöz.

PRUK. Erdô Pozsony Vármegyében, mellyben vadászház is van, az elôbbi faluhoz tartozik.

PRUKENAU. Bánátbéli falu. Temes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

* PRUKSA. Magyar falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kaposhoz két mértföldnyire, határja jó termékenységû, vagyonnyai is jelesek, elsô osztálybéli.

PRUSZI. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gr. Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bánnak szomszédságában, mellynek filiája, határjának javai jelesek, elsô osztálybéli.

PRUSZKA. *Pruszke.* Tót Mezôváros Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Königszeg Uraság, a' kinek ka-

kastéllyával, 's egyéb épületeivel díszesíttetik; lakosai katolikusok leginkább, fekszik Vág vize mellett, Puchohoz 1, Trentsénhez két mértföldnyire, jeles Szentegyházán kivül, a' Szent Ferentz Szerzetebéli Atyáknak is van itten Klastromjok, mellyet *Jakusicz György*, vólt Veszprémi Püspök, mintegy 1740-dikben építtetett. Kriptájokban vagyon Terstyánszky Uraknak temetőhelyek. Ispotállya is vagyon; földgye termékeny, legelője, fája van, piatza külömbféle, kézi munkával is jó keresettyek van, első osztálybéli.

PRUSZINA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai Noszdroviczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Trsztyéhez közel, határjában fája, réttye, legelője nints elég, földgye jó termékenységű, második osztálybéli.

PSURNOVICZ. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Kollárovicz hoz közel, Petrovicznak szomszédságában, mellynek filiája; határjának földgye sovány, harmadik osztálybéli.

PSZTRINA. Tót falu Sáros Vármegyében, legelője, fája van; de mivel szántó földgyei sóványak, harmadik osztálybéli.

PTÜRGY, vagy *Prügy*. Magyar falu Szabolts Vármegyében, földes Urai Almásy, Patay, a' kinek lakó helye vagyon itten, és B. Meskó Uraságok, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Tardoshoz nem meszsze, mellynek filiája, Tokajhoz mintegy két mértföldnyire, határja jól termő, vagyonnyai jelesek, eladásra alkalmatos módgyok van, első osztálybéli.

* PTRSHÁNY. Tót falu Zólyom Vármegyében, határja ollyan, mint Malachové, első osztálybéli.

* PTSELINA. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Tsakalóczhoz $\frac{1}{4}$ órányira, határja 2 nyomásbéli, melly tsupán tavaszi vetést terem, réttyei jók, legelője, fája mind a' kétféle elég van, harmadik osztálybéli.

PUBENDORF. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pilgersdorfhoz közel, mellynek filiája, határjában fája, és

és legelője ugyan van; de mivel földgye hegyes, és sovány, réttyei is tsekélyek, 's áradások járják, harmadik osztálybéli.

PUCHO. *Pokova.* Elegyes, és népes Mezőváros Trentsén Vármegyében, földes Ura Gr. Königszeg, és Marczibányi Uraság, a' ki nevezetét is viseli, lakosai leginkább katolikusok, fekszik Pucho, és Vág-vizeknek öszve-folyásánál, kies helyen, Illavához egy, és $\frac{1}{4}$, Trentsénhez pedig négy kis mértföldnyire. A' Város 3 részekre osztatik: régi, és új Város; és Marczibányi Uraságnak birtoka; a' régi Városnak négy útszáji vagynak, mellyeknek közepén áll a' Szentegyház, holott a' vásár is tartatni szokott. Az új Város kissebb, 's itten laknak a' posztószövők, kiknek munkáik a' *pokovai*, v. *puchovi* posztó által eléggé nevezetesek. Az előtt könyvnyomtató ház is vala itten. Két Ispotállya, Harmintzadgya, és Sóháza is vagyon; földgye termékeny, határja nem nagy, piatza hasznos, kézi munkával is keresetre módgyok van, első osztálybéli.

PUCZÁK. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Bérnát Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Kolbóczhoz 1, Pravróczhoz 2, és Szalnyikhoz fél órányira; határja három nyomásbéli, agyagos, hegyeken fekszik, terem rozsot, és zabot, szőleje nints, erdeje tsekély, piatza Sztropkón.

PUCZINCZ. Elegyes magy. falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Martyánczhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjának síkos földgye termékeny, réttyei jó nemüek, legelője, és fája elég van, keresetre módgya Stájer Országnak szomszédságában, első osztálybéli.

PUCZO. Népes tót falu Árva Vármegyében, az Árvai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, az előtt Kubinnak filiája vólt, de már tulajdon Plébánossok van, fekszik Árva-vizéhez közel, Kubinhoz sem meszsze, határja középszerű, vagyonnyai is meglehetősek, lakosai fénköveket, 's egyebeket is készítenek, második osztálybéli.

PUCSAK. Tót falu Zemplén Vármegyében, határja ollyan, mint Pritulyáné, harmadik osztálybéli.

PU-

Pucsány. Elegyes falu Nyitra Vármegyében, határja ollyan, mint Karkóczé, szôlôs kertyei is vannak, elsô osztálybéli.

Pudlain. *Podolin* név alatt.

Pudmeriez. Tót falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Istvánfalvához nem meszsze, Fancsal nevû pusztája is van; nevezetesíti az 1705-dik esztendôbéli Rákótzyval esett ütközet; határjának középszerû mivóltához képest, második osztálybéli.

Pudpolocz. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, határjában vagyon legelôje, és fája mind a' kétféle elég, réttyei is meglehetôsek; de mivel földgye sovány, 's zabon, és pohánkán kivûl egyebet nem igen terem, negyedik osztálybéli.

Puhaháza. Szabad puszta Gömör Vármegyében.

Puisach. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Kiczládhoz nem meszsze, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

Pukantz. *Baka Bánya, Pukanetz.* Szabad Bánya-Város Hont Vármegyében, lakosai leginkább katolikusok, evangelikusok, és másfélék is; fekszik az arany, és ezüst-bánya hegyeknek tövében, Selmetzhez, 's Lévához is két mértföldnyire. Eredetérôl lásd *Bél Mátyásnak* IV. Könyvét. 704. lap. Hajdani bányái nem igen gazdagok valának, melly miatt e' Városnak gyarapodása is lassú vala; kivévén Sz. Jakab, és Sz. György nevet viselett aknáit, mellyek e' Várost néminémû virágzásra emelték; de *Rozgonyi* vólt Egri Püspök által, Selymetztzel egygyütt, eléggé érzette a' hadnak súllyát. Éledni kezdett azután *Korvinus Mátyás, Ulászló*, és *II. Lajos* Királyok alatt; de ismét újjabb meg újjabb viszontagságokat szenyvedett. Kedvezôbb állapottya vala azután *Ferdinánd, Maximilián*, és *Rudolf* Királyok alatt, 's szélsô erôsség vala. Lásd felôle Gabelmant Lib. II. p. 14. Újjabb nyomorúságokat szenyvedett 1605-dikben, majd Bethlennek, majd Rákóczinak, 's Tökölyinek követôik által; még súllyosabb ínsége vala 1654-dikben, mert kevés ôrzôit le-

leöldösvén az Ozmanok, a' Várost is kegyetlenûl feldúlták vala. Fekvése szebb, mint a' több Bánya Városoké, minthogy e' Várostól a' Börzsönyi hegyekig mintegy 6 mértföldnyi lapos térsége van. Fele a' Városnak erôs kôfallal van körûlvéve; de már ma kevés gondviselés van reája, sôt a' Városnak Tanátsa két helyen napnyúgot felé általtörette falait, kimenetelnek okáért; más helyeken is dönteni, 's magok hasznokra kezdik fordítani falait a' lakosok, melly *Leopold* Tsászár alatt, szélsô védhelye lévén ez a' több Bányavárosoknak, az Ozmanok ellen erôsíttetett vala meg. Eléggé sürgették megerôsíttetését 1575-dik, és 1647-kben az Ország' Rendgyei; de sikeretlenûl, melly miatt eleget is szenyvedtek régi Lakosai, mind az Ozmanok által, mind pedig a' hazai külömbféle zendûlések alkalmatosságával. Épûletei között nevezetes régi Szentegyháza, 's ettôl nem messze a' régi Városháza, melly alatt esik a' Templomba való menetel. A' bémenetelnél vagyon egy Feszûlet, illyen felûlírással: *Christum non istum, sed Christum crede per istum.* A' Szentegyháznak ajtaja felett: *Hæc porta Domini, justi intrabunt per eam.* Turzó Sándor alatt e' Szentegyház erôss kôfallal vétetett vala körûl, azután pedig e' Város a' harangoknak is erôss tornyot épittetett. Az evangelikus Lakosoknak is vagyon a' Városon kivûl Templomjok, mellyet 1784-dikben épittettek. Mostani bányái arannyal, és ezüstel gazdagok, 's hogy az elôtt az értz ásás itten kevésbé gyakoroltatott, oka vala a' víznek szûk vólta, melly már nehány esztendôk ólta, az ásott víz tsatornája, 's tava által jelesen helyre hozattatott: mert ez a' víz mostan tíz értzet törô malmokat hajt, 's általa mind a' bányászi munka, mind pedig a' Város gyarapodik. Vagyon itten egy ugró kút is, melly a' hegyekbôl egész a' Városnak alsó végéig szolgál, 's a' Városnak Sertháza mellett ömlik-ki; ezzel élnek italúl a' Városiak. Ékesítik e' Várost a' Sz. Háromságnak, és a' B. Szûznek oszlopai, nemkülömben némelly újjabb épûletek is, a' Városházával egygyütt. A' Lakosok nagyobb részént Tótok, Németekkel elegyedve; élelmeket részszerént kézi mesterségeknek folytatása, részszerént pedig bá-

bányák', 's földmivelés, és gazdáskodás által folytatják. Országos vásárjai meglehetősek. Postája 1793-dikban Bátba tétetett-által; határja két vetőre van osztva, 's közép termékenységű, javaik különbfélék, fájok van mind a' kétféle, melly a' sok pályinkafőzés által már ma nem vesztegettetik, mint ez előtt; vagyonnyaiknak eladásokra is elég jó módgyok van, mind helyben, mind pedig a' szomszédságokban.

PUKKANCZ. Tsárda Abaúj Vármegyében, fekszik Kassához közel, Petritől sem meszsze, mellynek filiája.

PUKOVÁCZ. Bánátbéli falu, Bosurhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

PULA. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Atalának szomszédságában, mellynek filiája, legelője, réttye elég van, földgyei termékenyek, első osztálybéli.

PULCSA. Két Bánátbéli falu, egyik Facsethoz egy mértföldnyire; másik pedig közelebb, Maros vize mentében.

* PULYA. Német falu Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Nagy-Vázsonyhoz közel, mellynek filiája, határja termékeny, piatza Vázsonyban, és Veszprémben, elsô osztálybéli.

PULYA. *Alsó, Kis*, és *Felsö Pulya*, *Pullendorf*. Három elegyes lakosú faluk Sopron Vármegyében. Alsónak, és Kis Pulyának földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; Fel. Pulyának pedig külömbféle Urak, lakosaik katolikusok, fekszenek Sopronhoz két jó mértföldnyire; Alsó Pulya tovább; határbéli földgyeik középszerűek; Felsô Pulyán híres baratzkok teremnek, 's Bátsmegyei Úr' kastéllya ékesíti; Felsô Pulyán is nevezetes baratzk terem; Alsó Pulyának vámja is vagyon.

PUNITZ. Horvát falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Miklósnak szomszédságában, mellynek filiája, határjának földgye nem igen termékeny, mivel többnyire hegyes; földgyeinek, réttyeinek is az áradások ártalmasak, szőleik jó borokat teremnek, fája, és legelője is van, második osztálybéli.

PUOBIS. Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Besztertzebány. Bányászi Kamara, la-

lakosai katolikusok, fekszik Benyushoz nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PURBAK. *Fekete Város* név alatt.

PURNA. Bánátbéli falu, Lugoshoz ¾ mértföldnyire.

PUSIAS. Bánátbéli falu, Kevereshez fél mértföldnyire.

PUSÓCZ. *Puzontz* név alatt.

PUSCHINA. Elegyes falu Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nedeliczhez nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

PUSZNYÁKFALVA. *Puszt-nyakócz*. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok leginkább, és ó hitüek, fekszik Trosztyaniczához fél, Munkácshoz 3 mértföldnyire, a' hol piatza van, legelője elég, szántó földgye, és réttye hegyes, völgyes, és sovány; erdeje van, fája épületre nints, harmadik osztálybéli.

PUSZTAFALU. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura Gr. Forgách Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Füzérhez nem meszsze, mellynek filiája, határja olly minémüségü, mint Újszállásé, harmadik osztálybéli.

PUSZTAFALU. Német falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Pétsváradtól a' Pestre vezető úton egy mély völgyben fél órányira; lakosai tsupán zsellérek, termesztenek egy kevés bort, de nagy részént kézi munkával táplállyák magokat.

PUSZTA FEDÉMES. *Fedémes* név alatt.

PUSZTAHÁZ. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, fekszik Nagy Heresztnek szomszédságában, mellynek filiája.

PUSZTAHATÁR. Szabad puszta Bars Vármegyében, földes Ura Jeszenszky Uraság, fekszik Nagy Hereszényhez nem meszsze, mellynek filiája.

PUSZTAKOVECZ. *Alsó*, és *Felsö Pusztakovecz*. Két Horvát falu Szala Vármegyében. Alsónak földes Ura Selley; Felsönek pedig Gróf Keglevics Uraságok; amaz fekszik Sz. Györgyhöz; ez pedig Csáktornyához nem meszsze, mellyeknek filiájik. Alsónak határja közép termékenységü; amannak pedig minden megkívántató javai vannak, elsö, és második osztálybéliek.

Pusztakürt. a' K. betûben.

Pusztamezô. *Vizranka.* Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Dezsôfy, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Tarkóhoz nem meszsze, mellynek filiája, földgye közép termékenységû, legelôje, réttye, erdeje szükségére van elég, kereskedni szoktak marhákkal, második osztálybéli.

Puszta Páty. *Páty* név alatt.

Puszta Somorja. az S. betûben.

Pusztatelek. *Denyestin.* Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Nagy Bányához két mértföldnyire, határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

Pusztaszer. Nevezetes Tó Csongrád Vármegyében, számos vizi madarakkal bövelkedik.

Pusztaszer, vagy *Nagy Zeer.* Szabad puszta Csongrád Vármegyében, földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai magyarok, 's dohányt termesztenek, egy régi Templomnak omladozó falai is látszatnak itten, holott hajdan Zeer Apáturság állott; hajdan Mezôváros vala, földgye nagyobb részént homokos.

Pusztavám. *Vám* név alatt.

Putján. Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csáktornyához nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Putna. Bánátbéli falu, Mehádiához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

Putnok. Magyar Mezôváros, és Vár Gömör Vármegyében, földes Ura Gr. Szörényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik Sajó vize mentében, Vára mellett, mellyet Temesi Mihály hírtelenkedve, és az egész vidéknek elég nagy kárával adott vala által az Ozmanoknak; földgye jó, piatzozó helyei közel, négy országos vásár esik benne esztendônként; legelôje elég, fája van mind a' kétféle, szôlôhegye jó, makkos erdeje is van, keresetre módgya, gyümöltsös kertyei hasznosak, malma helyben, elsô osztálybéli.

Putnokfalva. Gömör Vármegyében, lakosai magyarok, fekszik Naprágyhoz igen közel egy völgyben, birtokosai több Urak, határja jól termô.

Puzoncz, vagy *Pusócz*. Elegyes magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Szapáry, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Hidegkútnak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

Püski. Magyar falu Pozsony Vármegyében, földes Ura a' Győri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Remetéhez közel, határja 3 nyomásbéli, leginkább rozsot, árpát terem, erdeje van, réttye kevés, piatza Mosonyban, és Győrött van.

Püski. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

Püspökfalva. *Biskupova*. Tót Mezőváros Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Alsó Mérasiczhoz nem meszsze, földgye jó, malma helyben, piatza Bajnán két órányira, fája nints elég, legelője szoros, szőlei soványak, harmdik osztálybéli.

Püspökútsza. Trentsén Vármegyében, földes Ura a' Nyitrai Püspök, fekszik Drietomához közel.

Püspöki. Magyar Mezőváros Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Nagyváradhoz fél mértföldnyire, határja, 's bora jó, vagyonnyai jelesek, elsö osztálybéli.

Püspöki. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Ura a' Szombathelyi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Rába Hidvéghez nem meszsze, mellynek filiája; határjának földgye elég termékeny, de réttye, legelője, és fája elegendö nints, második osztálybéli.

Püspöki. Mezőváros Pozsony Vármegyében, földes Ura az Esztergomi Érsekség, a' kinek szép kastéllyával, 's jeles kertyével ékesittetik, lakosai katolikusok, Szentegyháza nagy, és régi, fekszik Szúnyogdinak szomszédságában. Nevezetesítik az 1797-dik esztendőbéli Nemesek' felülésekkor itten tartatott hertzegi, és pompás mulatságok, mellyeket itten adott Hertzeg ő Eminentziája mind a' Kir. Fő Hertzegnek, mind pedig a' Vitéz Nemes Uraságoknak; kertyében igen szép mulató épület van, mellyben a' tántz-szobán kivül 18 más szobák vagynak hertzegi módon készítve. 1704-dikben tsata esett vala itten

itten a' Tsászári, és Rákótzinak Katonái között. Az erdôben szép, és nevezetes vadászatok tartatnak. Ormósdy Uraságnak is szép épûlete, 's kertye vagyon itten; határja jeles, vagyonnyai külömbfélék, eladásra jó módgyok, elsô osztálybéli.

Püspöki. *Biskupszky.* Tót falu Trentsén Vármegyében, máskép *Knecžkének* is neveztetik, lakosai katolikusok, fekszik Ribarinak szomszédságában, 's vele mintegy öszve-kaptsolva, mellyhez határja is hasonlító.

Püspöki. *Keresztes Püspöki.* Magyar falu Borsod Vármegyében, földes Ura az Egri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Kereszteshez nem meszsze, határja jól termô, vagyonnyai jelesek, elsô osztálybéli.

Püspöki. *Sajó Püspöki.* Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura a' Rozsnyói Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Sajóvize mellett, határja jó termékenységû, piatza Rozsnyón; lakosai méheket is tartanak, legelôje elég, fája van, keresettye meglehetôs, második osztálybéli.

Püspöki. *Gyöngyös Püspöki, Szurdok Püspöki, Tisza Püspöki.* Három magyar falu Heves Vármegyében. Gyöngyös Püspökinek földes Ura az Egri Püspökség; Szurdok Püspökinek földes Ura az Esztergomi Káptalan, fekszik Sz. Jakabnak szomszédságában; Tisza Püspökinek földes Ura az Egri Püspökség, fekszik Tisza vize partyán, Szalókhoz mintegy mértföldnyire, lakosaik katolikusok, határbéli földgyeik majd jó, majd közép termékenységûek, épûletreváló fát a' Tiszán könnyen szerezhetnek, vagyonnyaik külömbfélék; Gyöngyös Püspökinek fája nints, második osztálybéliek.

Püspöki. *Fülek Püspöki.* Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura H. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Fülekhez nem meszsze, határja ollyan, mint Bolgáromé, harmadik osztálybéli.

Püspöki. *Bál Püspöki.* Szabad puszta Heves Vármegyében, földes Ura H. Grasalkovits Uraság.

* Püstin, vagy *Piecani, Püdin.* Tót Mezôváros Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vág Újhelyhez két mértföldnyire, fördôje is van; határjában

szôleji nintsenek, fája van, piatzozása Verbón, Galgóczon, és Vág-Újhelyben; legelôje elég, földgye, réttye jó, elsô osztálybéli.

R.

RÁBA. *Arabó* név alatt is elô fordúl, folyó viz, 's Gyôr Városánál ömlik a' Dunába.

RÁBA. Fûzes. az F. betûben.

RÁBCZA. *Rabnitz.* Folyó víz, ered a' Hanságban, 's ez is Gyôr Városánál egyesûl Duna vizével.

RABCSA. Elegyes lengyel falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Kárpát hegyeinél, Polhorához közel, Zubrohlava felett, határja sovány, fája, legelôje van, harmadik osztálybéli.

RABCSICZA. Tót, és lengyel falu Árva Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Baba Gura hegye alatt, Felsô Lipniczának szomszédságában, 's Ns Klinovszky Uraknak lakóhelyek; határjának soványsága miatt, negyedik osztálybéli.

RABE. Torontal Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Bébához közel, mellynek filiája.

RÁBE. *Nagy Rábe*, vagy *Rábi*. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Barándhoz közel, mellynek filiája, határja jól termô, vagyonnyai jelesek, Berettyó vizében rákja, 's tekenôs békája bôven van, elsô osztálybéli.

RABE. *Kis Rabe.* Szabad puszta Bihar Vármegyében.

RÁBENSVANCZ. Baranya Vármegyében Szállás.

RABÓCZ. *Iżbugya Rabócz.* Elegyes falu Zemplén Vármegyében; határjának soványsága miatt, harmadik osztálybéli.

* RÁCZ. Magyar falu Szabolcs Vármegyében.

RACZBRSDORF. *Récse* név alatt.

RÁCZ KANIZSA. a' K. betûben.

RÁCZKEVI. Magyar Mezôváros, kevés Németekkel, és Rátzokkal elegyítve, Pest Vármegyében, lakosai katolikusok, ó hitüek, és refor-

formátusok, fekszik a' kis Dunának partyán, Csepely Szigetében, Pereggel általellenben, Becséhez mintegy 200 lépésnyire; a' Szigetben kevés vetô földgye van, hanem a' Bálványosi pusztán termesztik vagyonnyaikat; hallal, gyümöltsel bôvelkednek; sok magyar kenyeret elárúlnak sütô aszszonyai esztendônként a' Pesti piatzon; szigettye három van, úgymint: az *Angyali*, *Becsei*, és *Somlói*. Hügye, és Bálványos pusztákat pedig árendában bírják, második osztálybéli.

Rácz-város. Rátz falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik a' Pétsi járásban, határja bôven terem, vagyonnyai is külömbfélék, legelôje, réttyei jók, elsô osztálybéli.

Racsicz. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Felsô Vesztenicznek szomszédságában, mellynek filiája; határja közép termékenységû, fája van mind a' kétféle, jó hagymát termesztenek lakosai, legelôje elég, piatza Oszlányon, és Bánon, elsô osztálybéli.

Rád. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik n. k. Viszlóhoz 1, d. pedig Piskihez $\frac{3}{4}$ órányira. A' falu körûl van halas tóval véve, 's igen barátságos jó emberek lakják; piatzok Pétsen, és Siklóson; határja három nyomásbéli, 's közép termésû, téli idôben tsikkal, és hallal bôvelkednek.

Rad. Magyar, és tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Muzslay Uraság, a' kinek kastéllyával ékeskedik, lakosai katolikusok, fekszik Kosdhoz közel, mellynek filiája, határja ollyan, mint Alsó Bodonyé, elsô osztálybéli.

Rad. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gróthoz mintegy két mértföldnyire; határja jól termô, tulajdonságai külömbfélék, második osztálybéli.

Rád. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Balaton tavához nem meszsze, Szántodhoz 1 mértföldnyire, határja jó, és ele-

gendô, legelôje, és fája is van, elsô osztálybéli.

RAD. Magyar faluSzabolts Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Leveleknek szomszédságában, mellynek filiája, határja olly minémûségû, mint Beszterecze, harmadik osztálybéli.

RAD. Magyar, és tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik dél felôl való óldalán Puszta Kôrtvélesi *prædium*, melly jó gabona termô, réttye is jó szénát terem; n. k. pedig Eszenyke puszta, mellyen szántóföldgyei, réttyei, és legelôji vagynak; földgye fekete agyag, és kevéssé homokos, erdeje nints, határját Tisza, és Latortza vize szokta károsítani.

RADA. Szabad puszta Pest Vármegyében.

RÁDA. *Nagy Rádda, Kis Rádda.* Két falu Szala Vármegyében, földes Urok a' Szalavári Prépost, fekszik amaz Szoborhoz, ez pedig Mernyéhez közel, mellynek filiáji, lakosaik katolikusok, 's másfélék is, határbéli földgyeik közép termékenységûek, szôlejek, és fájok mind a' kétféle van, határjaiban ugyan gyakran károkat tesznek a' záporok, második osztálybéliek.

RADÁCS. *Radacso.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai Gr. Klobusiczky, a' kinek kastéllyával ékes, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Hernádvizéhez nem meszsze, Eperjeshez egy mértföldnyire. Ispotállya is van, határja hegyeken fekszik, erdeje, legelôje, és réttye is van, piatza Eperjesen, elsô osztálybéli.

RADAFALVA. *Rudersdorf.* Elegyes tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hidegkút mellett, mellynek filiája, földgye termékeny, legelôje elég, fája is van mind a' kétféle, réttyei jó nemûek, határját néha az áradások megöntik, Stájer Országhoz közel fekszik, a' hol keresetre módgyok van, elsô osztálybéli.

RÁDAMÁS. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dobronakhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs termékenységû, Lendva vize ugyan gyakran szok-

szokta elönteni, szôleje nints, második osztálybéli.

RÁDAI. Szabad puszta Pest Vármegyében, földes Urai Gr. Ráday, és Beleznay Uraságok.

RÁDFA. Szabad puszta Baranya Vármegyében, földes Ura Mihálovics Uraság, fekszik a' Sz. Lôrinczi járásban.

RADIMO. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Unyimhoz közel, mellynek filiája, határja jeles, elsô osztálybéli.

RADIMNA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Bányászi Kamara.

RADISA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Kolonits, és Báró Zay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Zay Ugróczhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában vize ártalmas, vagyonnyai meglehetôsek, harmadik osztálybéli.

RADMANEST. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében a' Lippai kerületben.

RADNA. Német, és Dalmata Mezôváros Arad Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Maros vize mellett, Lippával általellenben. Nevezetesíti tsudálatos Képe, és a' Sz. Ferentz' Szerzetebéli Atyáknak Klastromjok; földgye nem igen jó, mellyet az árvíz is rongál; birja *Panát* pusztának egy részét, vagyon marhája, ketskéje, és méhe; tettek itten a' Szerzetes Atyák egy szép Pirámist emlékezetûl azon helyre, a' honnan II. JÓZSEF Tsászár, itten múlatván a' Török háborúnak alkalmatosságával, a' Bánátust nézte; vagynak alkalmatos országos vásárjai is.

RADNICZE. Rátz falu Temes Vármegyében, fekszik Újpalánkához nem meszsze, 's az ó hitü Barátoknak Klastromjok nevezetesíti.

RADNOT. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Rimaszécsnek szomszédságában, mellynek filiája; földgye jó gabonát terem, piatzozása közel, fuharozással is keresettye, és a' Miskoltzi szôlôkben; fája, és legelôje nints elég, második osztálybéli.

RADOBICZA. Tót falu Bars Vármegyében, földes Urai Simonyi, és Majthényi Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Osz-

lánnak szomszédságában, mellynek filiája, a' körûlette fekvô hegyeken majorok is találtatnak; határja közép termékenységû, juhokat, és ketskéket számosan tartanak, komlós kertyei is vagynak, második osztálybéli.

RADÓCZ. *Egyházas Radócz, Puszta Radócz.* Két elegyes magyar falu Vas Vármegyében, Egyházas Radócznak földes Ura Körmendy, és más Uraságok; Puszta Radócznak pedig Gróf Nádasdy Uraság, ez fekszik Felsô Lendvához közel, mellynek filiája; lakosaik katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik jók, vagyonnyai külömbfélék, elsô osztálybéliek.

RADÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Egyházas Radócznak szomszédságában, mellynek filiája, határjának soványsága miatt harmadik osztálybéli.

RADOLYA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gróf Szúnyog Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kisucza Újhelyh. nem messze, mellynek filiája, határjában legelôje, fája van, földgyének középszerû mivóltához képest, második osztálybéli.

RADOMA. Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Potornyai Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Sztropkóhoz $\frac{3}{4}$, Bártfához 2 mértföldnyire, határja ôszi gabonát is megtermô, réttyei jók, 's kétszer kaszáltatnak, fája van mind a' kétféle, legelôje is elég lévén, második osztálybéli.

RADOSÓCZ. *Radosovcze.* Egygyik Mezôváros, másik Tót falu Nyitra Vármegyében, egygyiknek földes Ura a' F. Tsászár; másiknak pedig Gróf Erdôdy Uraság; ez fekszik Dombóhoz közel, mellynek filiája; a' Mezôváros fekszik Szakolczához másfél mértföldnyire; lakosaik katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik meglehetôsek, második osztálybéliek.

RADOSZNA. *Radoszina.* Tót Mezôváros Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Nyitrai Püspök, a' kinek jeles kastéllyával ékes, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Bodókhoz másfél mértföldnyire, földgye közép termékenységû, szôleji tágasak, gyümöltse sok terem, fája van mind a' kétfé-

féle, legelője elég, piatza Bajnán, első osztálybéli.

RADOVA. Bánátbéli falu, Moraviczához ¼ mértföldnyire.

RADVÁNCZ. Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Ungvárhoz közel, mellynek filiája, határja jól termő, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék, első osztálybéli.

RADVÁNY. Magyar, és tót falu Abaúj Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Fűzér, és Petrinek szomszédságokban, Bozsva vize' partyán, határja középszerű, noha hegyes helyen fekszik, piatza Újhelyben, második osztálybéli.

RADVÁNYI. Huta Abaúj Vármegyében.

RADVÁNY. Magyar falu Komárom Vármegyében, földes Urai Nedeczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Mocsnak szomszédságában, mellynek filiája, határjában legelője saját marháinak van, réttye elég, de a' forrás vizek néha károsíttyák, második osztálybéli.

RADVÁNY. Magyar falu Győr Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Csilizközben, Szapnak szomszédságában, Szerdahelytől 2, Somorjától 4 mértföldnyire; térséges határja 2 nyomásbéli, búzát leginkább terem, földgye jó, mezeje, réttye, nádgya elég, erdeje nints, hires a' kenderről, piatza Somorján.

RADVÁNY. *Radvanovcze.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Urai Semsey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Hanusfalvához nem meszsze, mellynek filiája, földgyei jók, réttye kétszer kaszáltatik, fája is van mind a' kétféle, piatza sem meszsze lévén, első osztálybéli.

RADVÁNY. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Horbok-Csebinyéhez fél óránnyira, határja 2 nyomásbéli, kevés zabot, tatárkát, és krompélyt terem, földgye agyagos, erdeje van, szőleje nints, piatza Sztropkón.

RADVÁNY. *Horbok Radvány.* Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Kazinczy Uraság, lakosai ó hitüek leginkább. Radvány-

tól tsak egy folyó víz választya-el, határja a nyomásbéli, zabot, tatárkát, kölest, árpát, és tavaszi búzát terem, erdeje is vagyon.

RADVÁNY. Tót Mezőváros Zólyom Vármegyében, földes Ura Radvánszky Uraság, a' kinek két kastéllyával ékeskedik; a' felsőbb épület felett ez olvastatik: CeLsa CaDVnt VItIIs, CresCVnt VI.tVte teneLLa tVrrIs LaXa IaCet, ponDere pressa sVo. Valamint a' kastély díszes, úgy könyvtárja, és pénz gyűjteménnye is jeles. Lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Garam vize mellett, Besztertze Bányától nem meszsze, lakosai számosan mesteremberek, határja olly minéműségű, mint Lukaviczáé, javai szépek, és külömbfélék, első osztálybéli.

RADVÁNY. Vas Vármegyében, földes Ura Gr. Batthányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német-Csencshez közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

RADVÁNY. *Kis, és Nagy Radvány.* Szabad puszta Bihar Vármegyében.

RADVOSZTKA. Tót falu Trentsén Vármegyében, a' Sztrecsényi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Ó Beszterczéhez nem meszsze, mellynek filiája, határjának soványsága miatt, ámbár egyéb javai meglehetősek, harmadik osztálybéli.

RAFAJNA. Szabad puszta Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik N. Lucskához 1 fertály mértföldnyire, határja egyenes fekvésű, 's nevezetes makkoló erdeje van.

RAFAJÓCZ. Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai Jekelfalusi, és Lengyel Urak, lakosai katolikusok, fekszik Gyapalócz, és Holcsikóczhoz közel, dombos határja három nyomásbéli, gabonát, árpát, zabot terem, földgye veres agyagos, völgyes, és bikkes erdeje van, szőleje nints, piatza Varannón, széna nélkül szűkölködik.

RAFAJ. Elegyes falu Temes Vármegyében, Brezova vize mellett.

RAFAJNA ÚJFALU. az U. betűben.

RAFAJNA. Szabad puszta Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, fekszik N. Lucskához 1 fertály mértföldnyire, határja egyenes,

nes, nevezetes makktermô erdeje van.

RAFNA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Új-Boksánhoz nem meszsze; határja is hozzá hasonlító.

RAGÁLY. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Ura Ragályi Uraság, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Agtelekhez közel, földgye közép termékenységû, piatzozása két mértföldnyire van, malma helyben, elsô osztálybéli.

RAGITA. Bánátbéli falu, Facsethez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

RAGITOVA. Bánátb. falu, fekszik Oraviczához nem meszsze.

RAGYISTVÁN. Magyar falu Borsod Vármegyében, a' Diós Gyôri Uradalomhoz tartozik, lakosai többen reformátusok, fekszik Kondó, és Parasznya között, határja jó, vagyonnyai külömbfélék, bora, fája, réttye, legelôje elég van, piatza Miskoltzon, elsô osztálybéli.

RAGYÓLCZ. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Fülek - Püspökihez nem meszsze, mellynek filiája, határja közép termékenységû, vagyonnyai meglehetôsek, második osztálybéli.

RAGYÓLCZ. *Puszta Ragyólcz.* Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Urai Csoma, és Fáy Uraságok.

RAHO. *Hrachovo.* Tót falu Hont Vármegyében, földes Urai Jánoky, és Palágyi Uraságok, a' kiknek régi kastéllyaikkal jelesíttetik, lakosai katolikusok, és többen evangélikusok, fekszik Rima vize mellett, 's A. és F. Szkálnokkal határos, legelôje, és fája mind a' kétféle van, Rimaszombatban piatza; fa, és tserép edényt is tsinálnak lakosai, 's az alföldön árúlgattyák; de mivel földgye vad vizes, második osztálybéli.

RAHO. *Akna Raho.* Anya helység Máramaros Vármegyében, hanem vagynak még ehez tartozó 8 kissebb helységek is, mellyek *Contractióknak* hivattatnak, 's mindnyájan az anya helységben lévô Bírónak keze alatt vagynak, ki maga mellett minden *Contractióban* Hiteseket tart; nevei a' Contractióknak ezek: *Berlebás, Vullykhovati, Ladz, Vocse, Paulik, Kvaszné, Bogdán,*

és

és *Luhi*; lakosaik Oroszok, és Németek, kik katolikusok, és ó hitüek, földes Urok a' Kir. Fiskus; Bocsko Rokótól tsak a' Tisza szakasztya, mellyek között híd vagyon; fekszik é. Borkút, d. Trebasa, és Fejérpatakhoz két két mértföldnyire; n. k. havasok, és fenyves erdők vagynak, mellyekből ered a' Tiszának *fejér* nevezetű ága, piatza Szigeten 4 mértföldnyire, a' hová az útak' alkalmatlansága miatt, mint más helységekbe is, gyalog, és tsak lóháton járhatnak; gabona termő földgye nints, hanem egy kevés zabot, tatárkát, és krompélyt termesztenek, lakosai többnyire a' fenyőfa szálaknak szállításokból, és kevés marhatartásból élősködnek.

RAHO. *Bocsko Raho.* Oroszúl *Rakhova iż Becskuszkalaboku.* Anya helység, mellyhez kaptsoltatnak ez apró helységek: *Berlebás, Vulykhovati, Láż*, és *Bilen*, lakosai oroszok, és ó hitüek, földes Ura a' Kir. Fiskus; Akna Rahotól a' Tisza hasíttya, mellyek között egy 4000 forintba kerűltt híd van, fekszik Borkúthoz két mértföldnyire n. ny. Kaszo Polyana helységtől egy ollyan hegy választya el, mellyen való keresztülmenetel, akármelly jó paripán megtart 3 óráig jó időben is; Rahoi hegynek neveztetik, és ezen van a' legalkalmatosabb, és bátorságosabb ország-út, ámbár rajta még soha szekér-út nem vólt; más tulajdonságaira nézve hasonló Akna-Rahóhoz.

RAHONCZA. *Orichovecz, Rohoncze.* Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Árokhoz nem meszsze, határjának középszerű mivóltához képest, második osztálybéli.

RAJCZIHÉVÍZ. *Rajeczke-Teplicze.* Meleg Fördő Trentsén Vármegyében, fekszik Rajeczhez egygy órányira, fördője háromféle, vize tiszta, de sós ízű, és számos emberek által megelégedéssel látogattatik külömbféle betegségekben; papirosmalom is van közel hozzá.

RAJCSÁN. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai Rajcsányi, és több Uraságok; lakosai katolikusok, fekszik N. Tapoltsánhoz egy mértföldnyire, Nadlánhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja ollyan, mint Nadláné, második osztálybéli.

RAJ-

Rajding. Német falu Sopron Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy, és Illésy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Lókhoz közel, mellynek filiája, Sopronhoz $1\frac{6}{8}$ mértföldnyire, határja nagyobb részént téres, és közép termékenységû, vagyonnyai is meglehetôsek, erdeje jeles, második osztálybéli.

Rajecz. *Rajcz.* Szép tót Város Trentsén Vármegyében, a' mint tót nevezete is bizonyíttya, melly paraditsomotskát jelent, földes Urai Pongrácz, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, zsidók is, fekszik Zolnához két, Lietavához délre egy mértföldnyire, meleg fördôjétôl egy órányira. Fekvése, és épûlete e' Városnak kies, piatza 4 szegeletû, mellyen épûlt a' Városháza. Nevezetesítik a' sok veres bôrt készítô timár lakosai, kiknek munkáik a' Rajczi szattyán név alatt az egész Hazában esmeretesek. Szentegyháza Szent Lászlónak emlékezetére van szentelve, 's e' Plebániához kaptsoltatott az Apátfalvai Apáturság. B. V. M. 5 fontium. *Turzó* alatt e' Város víg, és épûlôben vala, a' ki szabadságokat is szerzett Lakosainak. Ispotállya is van, földgye termékeny, lennye jó, legelôje, keresettye van, méhei hasznosak, kézi munkával is kereshetnek pénzt, elsô osztálybéli.

Rajk. *Alsó*, és *Felsô Rajk.* Két magyar falu Szala Vármegyében, Alsónak földes Ura Gróf Eszterházy, és több Uraságok; Felsônek pedig Rajki, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszenek Nagy-Kanizsához másfél mértföldnyire, vagyonnyai külömbfélék, határbéli földgyeik jó termékenységûek, szôlôhegyeik is vannak, elsô osztálybéliek.

Rajka. *Ragendorf.* Német Mezôváros Mosony Vármegyében, a' Magyar Óvári Uradalomhoz tartozandó, és több földes Urai is vannak, lakosai katolikusok, evangelikusok, és számos zsidók, postaház is van benne, fekszik Oroszvárhoz $\frac{3}{4}$, Magyar Óvárhoz pedig $1\frac{1}{2}$ órányira. Szerentsétlen vala 1727-dik esztendôben, midôn számos Lakosai a' tûz által tetemesen megkárosíttattak; határja három nyomásbéli, róna a' földgye, követses, és homokos, leginkább rozsot terem, zabot, árpát, és búzát is középszerûen; me-

mezeje, és réttye silány, fája van, szôleje nints, hanem szép gyümöltsös kertyei vagynak, piatzok Pozsonyban, Nizsiderben, és Magyar Óváron.

RAKACZA. Tót falu Borsod Vármegyében, földes Urai Fáy, és Rakaczay Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szent Jakabhoz nem meszsze, mellynek filiája, határjában legelôje van, fája is mind a' kétféle, szôlôhegye tsekély, meszet jó haszonnal égetnek lakosai, szántóföldgyei sováyak, piatza távol esik, második osztálybéli.

RAKAMAZ. Elegyes sváb falu Szabólts Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Tokajhoz nem meszsze, a' hol jó piatzozása van, javai is külömbfélék, elsô osztálybéli.

RAKASZ. *Rakuszye.* Orosz falu Ugocsa Vármegyében, földes Ura Újhelyi, és több Uraságok, lakosai jobbára egygyesûltt ó hitüek, fekszik Huszth Városától másfél, Veresmarttól pedig fél órányira; határja a nyomásbéli, leginkább kukoritzát, és zabot, rozsot pedig, és búzát szûken terem; erdeje vadgya van, szôleje nints, a' Tisza gyakran károsíttya határját, piatza Huszthon; határjában igen nagy hegyek vagynak.

RAKASZTIA. Bánátb. falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

RAKATTYÁS. Szabad puszta Zemplén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, fekszik Nagy-Kazmérnak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû.

RAKEVICZA. Bánátb. oláh falu Temes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Kevereshez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja leginkább kukoritzát terem, méhei hasznosak, legelôje elég van, fagygyúval is kereskednek, második osztálybéli.

RAKICSÁN. Tót Mezôváros Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, a' kinek épûlete díszesíti, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Murai-Szombathoz nem meszsze; határja termékeny, réttye jó, legelôje, és fája elég van, bora nevezetes, keresetre módgya Stájer Országban is, elsô osztálybéli.

RAKITTA. Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura

Ura a' Kir. Kamara, fekszik Facsethez nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termô.

RAKITÓCZ. *Rakitovecz, Felsö, Alsó Rakitócz.* Két tót falu Zólyom Vármegyében, Felsônek földes Ura Zsolnai, Alsónak is Zsolnai, és Gróf Teleki Uraságok, fekszenek Radványnak szomszédságában, mellynek filiáji, Zólyomhoz 1 mértföldnyire, Garam vizéhez sem meszsze, határbéli földgyök meglehetôs termésû.

RAKITOVA. Bánátb. falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

RÁKO. Magyar, és tót falu Torna Vármegyében, földes Ura Gróf Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Esztrámos hegye alatt, Potranyik patakja mellett, mellyben jó ízû rákok teremnek; földgye, réttye jó, eladásra is van módgya, legelôje elég, fája van mind a' kétféle, szenet, és meszet is égetnek lakosai, elsô osztálybéli.

RAKO. *Nagy Rako, Rakovo.* Tót falu Túrócz Vármegyében, Beniczky Uraságnak kastéllyával ékesítetik, fekszik Szoczóczhoz közel, mellynek filiája, lakosai katolikusok, de leginkább evangélikusok, határbéli földgyei jól termôk, réttyei nedvesek, legelôjét a' sok vakondak rongállya, számos feltúrásai által, valamint Pribótz helységnek legelôjét is, harmadik osztálybéli.

RAKO. *Rakova.* Orosz falu Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többnyire ó hitüek, fekszik Pasztkóhoz nem meszsze, határja középszerû, vagyonnyai is meglehetôsek, második osztálybéli.

RÁKÓCZ. *Rakovecz.* Rakatz név alatt.

RAKÓCZ. *Rakovecz.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Urai Szulovszky, és Szirmay Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Morvához $\frac{1}{4}$ órányira, határja három nyomásbéli, hegyes, és völgyes, gabonát, búzát terem leginkább, egyebet középszerûen; tölgyes erdeje van, rétekkel bövelkedik, piatzok Homonnán.

RAKÓCZ. *Rakovecz.* Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik a' Makoviczai Uradalomban, ha-

határja sovány, legelője van elég, harmadik osztálybéli.

RAKÓCZ. Túrócz Vármegyében malom, földes Ura Jeszenszky Uraság.

* RAKÓCZ. Tót falu Zólyom Vármegyében, földgye közép termékenységû, határja hegyes, legelője tágas, fája van mind a' kétféle, piatza Selymetzen, és Korponán.

RAKOLUB. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's az Uraságoknak épületei jelesítik, fekszik Beczkóhoz nem messze, mellynek filiája, földgye termékeny, legelője elég van, más vagyonnyai is külömbfélék, elsô osztálybéli.

RAKONCZA. Folyó víz Zólyom Vármegyében, keresztûl folyván a' N. Honti mezôkön, Ipoly vizével egygyesûl.

RAKONCZA. *Alsó*, és *Felsô Rakoncza*. *Rakinczicze*. Két tót falu Hont Vármegyében. Alsónak földes Urai több Uraságok; Felsônek pedig Nedeczky Úr; Felsô Rakoncza az Alsónak filiája, lakosai katolikusok, és evangélikusok, fekszenek egymástól nem meszsze, határjaik középszerûek, szôlôhegyeik tágasak, fájok sem igen van, legelôjök szoros, piatzok Korponán, második osztálybéliek.

RÁKOS. Tót falu Abaúj Vármegyében, földes Ura Gróf Forgáts Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Regete pusztához nem meszsze, határja ollyan, mint Újszállásé, harmadik osztálybéli.

RÁKOS. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Abaligethez közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Abaligeté, második osztálybéli.

RÁKOS. Magyar, és orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai görög katolikusok, és reformátusok, fekszik Munkátshoz 1 mértföldnyire, határja egyenes fekvésû, 's leginkább kukoritzát terem, halászattya van, erdeje nints, harmadik osztálybéli.

RÁKOS. *Kis*, vagy *Külsô Rákos*, *Nagy*, vagy *Belsô Rákos*. Két elegyes falu Vas Vármegyében, földes Urok Gróf Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, Kis Rákos, Nagy

Rá-

Rákosnak filiája, fekszenek egymástól mintegy kis fél mértföldnyire, határjokban erdejek, és legelőjök van, kereskedésre is módgyok; de mivel földgyök néhol sovány, második osztálybéliek.

RÁKOS. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Jolsvához egy mértföldnyire, határbéli földgye néhol sovány, kősziklás, és hegyes, legelője elég, fája is van mind a' kétféle, vasbányái hasznosak, meszet, és szenet is égetnek, második osztálybéli.

RÁKOS. *Groisbach.* Német Mezőváros Sopron Vármegyében, földes Ura a' Győri Püspök, a' kinek 4 szegeletre épültt jeles kastéllyával ékeskedik, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $\frac{7}{3}$ mértföldnyire. A' Város kővel kerített, alatta pedig az Uraságnak gyönyörű kertye által vidámíttatik; határja jó, gabonát, búzát, és zabot terem; borai híresek, erdeje elég van, vagyonnyaikat könnyen eladhattyák, elsö osztálybéli.

RÁKOS. *Rákosi Mezö*, és szabad puszta Pest Vármegyében, földes Ura Gróf Festetich Uraság, a' kinek új kastéllyával, kertyével, 's egyéb gazdasági épületeivel díszesittetik; az elött Pest Városához tartozott, 's az egész Országban kiváltképen híres hely vala, az itten sátorok alatt tartatott Ország-Gyüléseiért, mellyek itten 1500, 1504, 1507, 1524, 1526-dikban tartattak. Határja jól termö, vendégfogadója, 's malma hasznos, fekvése kies, és nyárban a' Pestieknek is kedves múlató helyet szolgáltat.

RÁKOS. Komárom Vármegyében malom, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Környéhez közel, mellynek filiája.

RÁKOS. Szabad puszta Borsod Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár, az elött Sz. Pál' Remete Szerzetebéli Atyáknak birtokok vala.

RÁKOS. Szabad puszta Csanád Vármegyében, fekszik Makóhoz nem meszsze, mellynek filiája.

RÁKOS. Pozsony Vármegyében Major, földes Ura a' F. Tsászár, fekszik Búr Sz. Miklóshoz nem meszsze, mellynek filiája.

RAKOTYÁS. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes

Urai

Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Baraczához nem meszsze, mellynek filiája, földgye közép termékenységû, piatzozása egy, és három mértföldnyire, fája van elég, gyümöltsös kertyei hasznosak, legelôje tágas, második osztálybéli.

RAKOVA. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csaczához nem meszsze, Kisucza vize mellett, határjában legelôje, fája van; de mivel földgye sovány, harmadik osztálybéli.

RAKOVECZ, vagy *Rakovcze*. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Urai Rakovszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Korponához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, határja jó mívelés után meglehetôs termésû, vagyonnyai középszerûek, második osztálybéli.

RAKOVCZE. Bánya Gömör Vármegyében, földes Ura Gróf Andrásy Uraság, fekszik Dopsinához közel, mellynek filiája.

RAKOVICZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai G. Révay, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Veszeléhez nem meszsze, mellynek filiája, Pöstyénhez egy mértföldnyire, határja ollyan, mint Veszeléjé, második osztálybéli.

RAKOVICZA. Bánátb. falu, Temes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

RAKS. Elegyes tót falu Vas Vármegyében, földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Badafalvához nem meszsze, mellynek filiája, határjának földgye termékeny, jobbára síkos, réttyei jó nemûek, fájok, és legelôjök van, Szent Gothárdon keresetre módgyok, elsô osztálybéli.

RAKSA. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szinyér-Várallyának szomszédságában, mellynek filiája, szántóföldgye jó termékenységû, réttyei kétszer is kaszáltatnak, legelôje elég, fája is van mind a' kétféle, az arany, és ezüstbányák 3 mértföldnyire vannak hozzá, szûr-posztót is készítenek némellyek, elsô osztálybéli.

RAKSA. Tót falu Túrócz Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katoli-

tolikusok, és többen evangelikusok, fekszik Mosóczhoz fél órányira, egy kies vôlgyben, 's Lotarnicza, és Macsa vizek nedvesítik; kisded tava soha bé nem fagy; erdejében lévô nagy kôsziklája *Hollókösziklának* neveztetik; hajdani erôssége felôl lásd *Bél Mátyást* pag. 344. *Hradek* név alatt. Határja a' természetnek szép javaival megáldatott, gyümöltse is elég terem, elsô osztálybéli.

RAKSI. Magyar falu Somogy Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Igalhoz közel, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

RÁMOCZ. *Rabnicz*, *Alsó*, és *Felsô Rámocz*. Két falu Sopron Vármegyében, földes Ura Felsô Rámocznak H. Eszterházy; Alsónak pedig Inkey Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Sopronhoz négy mértföldnyire, határbéli földgyeik hegyesek, és néhol sóványak, vagyonnyaik középszerûek, fájok, erdejek van, harmadik osztálybéliek.

RAM, és RAMOCSA. Két magyar falu Szala Vármegyében, földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszenek Mileiegyházszeghez nem meszsze, mellynek filiáji, határbéli földgyeik középszerûek, mint vagyonnyaik, második osztálybéliek.

RAMOCSA. Szabad puszta Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, fekszik Sz. György Vôlgyéhez nem meszsze, mellynek filiája.

RAMOCSAHÁZA. Magyar falu Szabolcs Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Baktához nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termô, réttye, legelôje elég van, javai külömbfélék, második osztálybéli.

* RÁMOCZ. Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Cziráky Uraság, a' kinek jeles épületével ékes.

RANK. Elegyes tót falu Abaúj Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Keczer-Peklinhez nem meszsze, mellynek filiája; fördôi, és savanyú vize is híres, és sok külömbféle Uraságoktól látogattatik, 's a' Vendégeknek számokra jó alkalmatosságok készíttettek; szántó földgyei néhol hegyesek, és sóványok, Kassától, és más

piatzozó helyeitől is távol esik, melly miatt harmadik osztálybéli.

RANÓDFA. Szabad puszta Baranya Vármegyében, a' Sz. Lőrintzi járásban, földes Ura G. Batthyáni Uraság.

RAP. *Rapovecz*. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura Batta, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Ipoly vizéhez közel, Losontzhoz ¾ mértföldnyire, határja közép termékenységű, vagyonnyai is középszerűek lévén, második osztálybéli.

RAPCSA. Tót falu Árva Vármegyében, határja sovány, vagyonnyai is selejtesek, negyedik osztálybéli.

RAPOCSKA. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Hegymagashoz közel, mellynek filiája, határját a'szelek járják, néhol sovány, és homokos a' földgye, fája, legelője sem lévén elég, harmadik osztálybéli.

RÁPOLT. Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, Sályival, Portsalmával, és Ökörítóval határos, a' Szamos vize partyán fekszik, határja búzát, kukoritzát, árpát, zabot terem, szénát középszerűen, de igen jót; erdeje, szőleje nints, dohányt jót terem; piatza Károlyban, Szatmáron, T. Újlakon 3 mértföldnyire.

RARBOCH. Tót falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Grófi Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik hegyek, és erdők között, határja 2 nyomásra van osztva, 's leginkább rozsot, és árpát terem, fája, réttye, legelője van, Radava vize nedvesíti, piatza N. Lévárdon.

RÁRÓ. Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura Gr. Sándor Uraság, a' kinek kastéllyával ékesittetik, lakosai katolikusok, fekszik Hédervárnak, Ásványnak szomszédságában, határja 2 nyomásbéli, leginkább búzát terem, réttye kevés, erdeje kitsin, káposztás földgyei jók, az Uraságnak vagyon itt szép Helvétziai gulyája, első osztálybéli.

RÁRÓI. Malom Pozsony Vármegyében.

RÁROS. Szabad puszta Torontal Vármegyében.

RÁRÓS. Nógrád Vármegyében Szállás, fekszik Velykéhez közel.

RÁ-

RÁRÓS. Szabad puszta Csanád Vármegyében.

RÁS. *Rózsavég.* Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Nagyszombati Szeminárium, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Kassa Újfaluhoz nem messze, mellynek filiája; határjában legelője szoros, és nem elég, földgyének is egy harmad része sovány, piatza Kassán van.

RÁS. *Felső Rás*, vagy *Rusztás Rás.* Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Alsó Vályhoz közel, Sankfalvához sem meszsze, mellynek filiája; földgye termékeny, piatzozása két mértföldnyire, legelője elég, fája van mind a' kétféle, keresettye só alatt, és szőlőmunkából, második osztálybéli.

RÁS. *Kis Rás.* Szabad puszta Gömör Vármegyében, földes Ura Draskóczy, és több Uraságok.

RÁSKA. *Kis Ráska*, és *Nagy Ráska.* Két magyar falu Zemplén Vármegyében, földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Latorcza vize' partyánál, Butykához nem meszsze, és annak filiáji, határbéli földgyeik jók, elsö osztálybéliek.

RASKÓ. Szabad puszta Szala Vármegyében, fekszik Dörögdhez közel, mellynek filiája.

RÁSOV. Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Ura Gr. Balassa, és Gr. Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Predmérhez közel, mellynek filiája, földgye termékeny, legelője, fája van, elsö osztálybéli.

RASTINA, vagy *Harastina.* Elegyes falu Báts Vármegyében, földes Ura Csejtey Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Szántovához nem meszsze, mellynek filiája.

RASZLAVICZA. *Magyar*, és *tót Raszlavicza.* Két falu Sáros Vármegyében; amannak földes Ura Raszloviczi, és több Uraságok; ennek pedig Winkler, és más Urak, lakosaik katolikusok, és másfélék; Tót Raszlavicza, Magyar Raszlaviczának filiája; fekszenek Bártfa, és Eperjes között, Ternyéhez egy mértföldnyire, határbéli földgyeik jó termékenységüek, vagyonnyaik is meglehetősek lévén, második osztálybéliek.

RASZTOCSNA. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Prividgyéhez egy mértföldnyire, határja ollyan, mint Csauzáé, harmadik osztálybéli.

RASZTOKA. Tót falu Zólyom Vármegyében, földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Dubovának szomszédságában, mellynek filiája, határjában fája, és legelője elég van, juhokat haszonnal tartanak, földgye sovány, hegyes, kősziklás, és hideg; Zólyom piatzától távol van, Garam vize is gyakran elönti, harmadik osztálybéli.

* RASZTOKA. *Alsó*, és *Felső Rasztoka*. Hont Vármegyében.

RASZTOKA. *Alsó Rasztoka*, *Felső Rasztoka*, és *Jób Rasztoka*. Három faluk Liptó Vármegyében; Alsónak földes Ura Lehoczky; Felsőnek ismét Lehoczky, és több Uraságok; Jób Rasztokának pedig Jób Uraság; fekszik Alsó, és Felső, Tarnóczhoz közel; Jób Rasztoka pedig Hutyhoz nem meszsze, mellyeknek filiájik; határbéli földgyeik bőv termékenységűek, piatzozások Sz. Miklóson; réttyek, fájok, és legelőjök nints elég, második osztálybéliek.

RÁTH, vagy *Ratk*. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Ples Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Felső Szenyének szomszédságában, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

RÁT. *Nagy Rát*, és *Kis Rát*. Magyar faluk Ungvár Vármegyében; Nagy Rátnak földes Urai több Urak; Kis Rátnak pedig Ráth Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Ungvárhoz mintegy két mértföldnyire; határbéli földgyeik jó termékenységűek, egyéb javaik is jelesek lévén, első osztálybéliek.

RÁTKA. Sváb falu Zemplén Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Tállyának szomszédságában, Ondhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja a nyomásbéli, földgye nagyobb részént térséges, búzát, gabonát, zabot középszerűen terem; sok szép szőlőhegyei vagynak, mellyeket többnyire vidékiek bírnak, erdeje tsekély; dohányt jót termesztenek, piatza Tállyán van.

RÁTKA. Szabad puszta Nógrád Vármegyében, földes Ura Csoma Uraság.

RATKÓ. *Ratkova.* Nagy, és népes tót Mezőváros Gömör Vármegyében, földes Urai Gr. Koháry, Dráskóczy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, határbéli földgye hegyes, de meglehetős termékenységű, legelője tsekély, fája szűken van, piatza helyben, vásári jövedelme is van, második osztálybéli.

RATKÓ. *Ratkovo.* Tót falu Túrócz Vármegyében, földes Ura Révay Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Turánhoz fél órányira, Vágvize mellett. Itten készül mostan az újj országút, Fátra-hegyén által, Árva, és Liptó Vármegyékbe; földgye jó, legelője elég, réttye nints, fája van mind a'kétféle, második osztálybéli.

RATKÓCZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Ura a' Nagyszombati Plébánia, lakosai katolikusok, fekszik a' Vágújhelyi járásban, határja ollyan, mint Zlukóczé, második osztálybéli.

RATKÓCZ. Tót falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kancsóczhoz közel, mellynek filiája, szőleje, és fája tűzre van, de mivel földgye sovány, harmadik osztálybéli.

RATNÓCZ. Tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai Gróf Brunszvik, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Szokolóczhoz nem meszsze, és annak filiája, határja tágas, és jó termékenységű, zöldséget termő kertyei hasznosak, legelője alkalmatos, piatza Galgóczon, fája nints sem tűzre, sem pedig épűletre, Vágvize gyakran károsíttya határját, második osztálybéli.

RATNÓD. Gömör Vármegyében, Hamvay Uraknak birtokok.

RÁTÓT. Magyar falu Vas Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Rába Sz. Mihályhoz közel, mellynek filiája, határbéli földgye termékeny, egyéb javai is meglehetősek, szőleje nintsen.

RÁTÓT. Tót falu Pest Vármegyében, földes Ura Magócsi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szódhoz, és Kis Némedihez $\frac{1}{4}$, Veresegyháza, és Szilágyhoz $\frac{2}{4}$, Mogyorod, és Szadához pedig $\frac{3}{4}$ Státzióra; határja 3 nyomásbéli, homokos, rozsot, és bort terem, erdeje nints, réttye, és kaszállója

elég van, piatza Pesten, és Vátzon.

RÁTÓT. (hajdan *Rátold*-nak is neveztetett.) Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Urai a' Veszprémi Káptalan, és a' Rátóti Prépostság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik n. k. Hagymáskérhez $\frac{3}{4}$, d. Veszprémhez egy kis órányira. Hajdan sokkal nevezetesebb hely vala, mellyet régi jeles épületeinek, 's a' Veres Barátok' Klastromjoknak, és *Gyulafi*' épületének maradványai bizonyítanak. Prépostsága mintegy 1255-ben állíttatott-fel. Világi Papokra szállott e'Prépostság 1644. Gorup Ferentz után H. Eszterházy Pál nyerte-el 1670; majd László, és Ádám 1689. 1699 Gróf Eszterházy Imre. 1741. Gr Révay Antal. 1744 Gr. Eszterházy Károly. 1752 Her. Batthyáni József, most Kárd. 1755 Koller Ignátz. 1760 Gr. Keglevich Zsigm. 1777 Szilcz Károly. 1785 F. T. Paintner Mihály Úr a'kinek betses tudósítását igen szívesen köszönnyük. Díszesíti e' helységet az említett Prépost Uraságnak lakó helye, a' ki gazdasági épületekkel jelesítette kies lakóhelyét. Határja tágas, két malom is van Séd vizén, a' Bakonyi erdőnek egy darab része ide tartozik, igen jó meszet égetnek lakosai, rész szerént a' magok földgyén, rés szerént a' Lókúti, és Sz. Gáli erdőkben, mellyet Paksra, és Földvárra szoktak lehordani; onnan pedig életet, és sót hordanak viszsza Veszprémbe.

RATVAJ. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Péchy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szent-Györgyhöz közel, mellynek filiája, földgye közép termékenységű, réttye kétszer kaszáltatik, legelője, erdeje van, piatza sints meszsze, második osztálybéli.

RAUBART. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Puszta Sz. Mihályhoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye termékeny, legelője elég, fája van mind a' kétféle, réttyei jók, de néha az áradások károsíttyák; szőlőhegye, és gyümöltsös kertyei is vannak, Stájer-Ország mellett fekszik, a' hol keresetre módgyok van, elsô osztálybéli.

RAURIGL. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Keszthelyhez közel, melly-

mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Rausenbach, v. *Ruschbach. Alsó*, és *Felső Rauschbach.* Német helység Szepes Vármegyében. Nevezetesíti savanyú vize, mellynek tulajdonságát lásd Dr Hambachernek 1778-dikban kijött munkátskájában, e' tzím alatt: *Notitia indolis, & usus medici scaturiginum Ruschbacensium.*

Ravaszmező. Orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Ura Gróf Teleky Uraság, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik n. k. Verchovina, d. Kusniczához fél mértföldnyire; határja két fordúlóra osztatik, terem kevés kukoritzát, zabot, rozsot, tatárkát, és krompélyt; szénája elég; mivel gabonából szükölködnek, azt Munkátson szokták 6 mérttföldnyire megszerezni; vagyon papiros-malma, és erdeje; havasait az Uraság' marháji járják leginkább.

Ravazd. Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura a' Religyiói Kintstár; az előtt a' Sz. Mártonhegyi Benediktinus Atyáknak birtokok vala, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Mártonhoz közel, Győrhöz másfél mértföldnyire; határja két nyomásbéli, hegyes, dombos, agyagos, és sovány, rozsot leginkább terem, erdeje szép, szőleje középszerű, gyümöltse néha szép terem; itt vagyon ama' nevezetes *Pannóniai Kút*, melly már most elhagyattatik.

Ravisovicza. Bánátbéli falu, Orsovától egy mértföldnyire.

Ravna. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura Józsa Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik két nagy kősziklás hegyek között egy völgyben, Monyászához nem messze, északra Szlatinával, és Déznával is határos, földgye sovány, búzát, kukoritzát, és zabot termesztenek lakosai, vas-hámorjokban vagyon leginkább keresettyek.

Rázson. Szabad puszta Szabolts Vármegyében, földes Urai több Uraságok; Lökhöz tartozik.

Rázsony. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai többek, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik a' Szikszói járásban, Lékhez nem messze, mellynek filiája, határja jó, vagyonnyai külömbfélék, második osztálybéli.

Rebecz. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

Rebecz. Erdőség Veszprém Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Mező Komáromhoz közel.

Rébenberg. Sváb falu Temes Vármegyében.

Rebin. *Ribani.* Tót falu Trentsén Vármegyében, földes Urai többek, lakosai katolikusok, fekszik Zaj Ugróczhoz egy mértföldnyire; határjában tsak nem minden megkívántató javai vannak.

Réber. Szabad puszta Pest Vármegyében.

Rebrin. Elegyes falu Ungvár Vármegyében, földes Urai B. Vécsey, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szénához nem meszsze, mellynek filiája; határja jó termékenységű, más vagyonnyai is jelesek.

Recz. Szabad puszta Pozsony Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara; a' Pozsonyi Sz. Klára' Szerzetén lévő Apátza Szőzeké vala.

Récsag. Magyar falu Nógrád Vármegyében, földes Ura a' Vátzi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vadkerthez 1 mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai jelesek, bora egésséges.

Récse. *Ratzersdorf.* Elegyes Mezőváros Pozsony Vármegyében, földes Ura Gróf Pálfy Uraság, mások is, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Pozsonyhoz 1 mértföldnyire. Leginkább híres, és egésséges bora nevezetesíti, melly a' külső országokban is kedves; határja középszerű, vagyonnyai is, eladásra jó módgyok van.

Récse. *Nagy Récse, Kis Récse.* Két magyar falu Szala Vármegyében; Nagy Récsének földes Urai Inkey, és több Uraságok, Kis Récsének pedig Rajkovics, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék is; Kis Récse Nagy Récsének filiája, fekszenek N. Kanizsához 1 mérttföldnyire; földgyeik jó termékenységűek, vagyon legelőjök elég, és erdejek is.

Recsény. *Alsó, és Felső Recsény.* Két tót falu Nyitra Vármegyében, Alsónak földes Urai Bossányi, és több Uraságok, ennek Ispotállya is van; Felsőnek pedig Ordódy, és több Urak; ez az Alsónak filiája, fekszenek Galgóczhoz másfél mértföldnyire, régenten erőssége is vólt, és őrizteretett; határbéli földgyeik tágasak, és közép termékenységűek; Alsónak

szó-

szôlôhegye nints, amannak pedig van; réttyeik jók, legelôjik is meglehetôsek, piatzok Galgóczon.

RECSÉNY. Nyitra Vármegyében Tsárda.

RECSK. Magyar falu Heves Vármegyében, földes Urai Tihanyi, Bay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sirokhoz $\frac{1}{4}$ órányira, egy szép vôlgyben, nagy kopasz hegyek alatt, Tarna vize a' falun keresztûl foly, 's kaszálló réttyeit nedvesíti; alatsonyabban fekvô földgyei elég termékenyek; Balog Uraknak szôlejek is vagyon az udvarház felett; jó savanyú vize is van közel a' faluhoz, erdeje sok, és jó.

RECSKE. Magyar falu Gömör Vármegyében, földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sajóvizéhez közel, Követsesnek, 's Méhinek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, vagyonnyai is.

RÉDE. *Nagy Réde.* Magyar falu Heves Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Atkárhoz nem messze, határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

RÉDE. Magyar falu Veszprém Vármegyében, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Csatka, és Sz. Király között, Szombathelynek filiája. Építtetett itten néhai Eszterházy Imre igen látszatós, és kôltséges kastélyt, minthogy azt Grófnéjának, született *Traun Anna* Aszszonynak nyári múlatására szánta; annak látszatósabb óldalára e' szavakat rajzoltatta: *Anna Ruhe.* Földgyei nagyon homokosak, 's mivel hegyesek is, a' záporok sok károkat tesznek benne; erdeje nagy, és szép; szôleje alkalmatos, malma helyben 2.

RÉDEK. *Alsó*, és *Felsô Rédek.* Két tót falu Nyitra Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Sissónak szomszédságában, mellynek filiáji, határbéli földgyeik középtermékenységûek, legelôjök szûk.

REDICS. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az Alsó Lendvai Uradalomban, határja közép termékenységû, szôleje a' szomszéd határban van, eladásra, és fuharozásra is módgyok van.

RE-

REDICSOVA. Bánátbéli falu, Versetzhez ¼ mértföldnyire.

REDLSLÁG. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Koglnek szomszédságában, mellynek filiája; határja szoros, agyagos, és homokos.

REDMECZ. *Alsó*, és *Felsö Redmecz*, vagy *Regmecz*. Két falu Abaúj Vármegyében. Alsónak földes Ura Kazinczi Uraság, a' kinek szép épületével díszesíttetik, mellyet Kazinczi Ferentz Úr, a' Magyar Nyelvnek, és Literaturának hathatós eszközlője építtetett; Felsőnek pedig több Urak; lakosaik katolikusok, reformátusok, 's kevés ó hitüek, fekszenek Zemplén Vármegyének, N. Kázmérnak, 's Mátyásházának szomszédságokban, mellyeknek filiáji; határbéli földgyeik jó termékenységüek, réttyeik hasznosak.

REDOVA. Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, fekszik Dobsina-Redovai Hutához közel, mellynek filiája; földgye sovány, legelője elég, és fája is van, piatza közel, a' Hutában keresetre módgyok van.

RÉFALU. Tsárda Baranya Vármegyében, földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, fekszik Bogdasához nem meszsze, mellynek filiája.

RÉFALU. Somogy Vármegyében, fekszik Báski felett, Dráva vizéhez közel, határjának egy része homokos, szőlőn kivül tsak nem minden javai vagynak; de Dráva vize meg szokta önteni.

RÉFALU. Magyar falu Győr Vármegyében, földes Ura a' Győri Püspök, lakosai leginkább katolikusok, fekszik Győrhöz igen közel, 's mintegy külső Városa, a' Város mellett elfolyó Duna vizének partyán; határja kitsiny, kertyei hasznosak, de a' vizáradások járják; ellenben mindenféle vagyonnyaikat könnyen eladhatják.

REGÉCZ. Régi nevezetes Vár vala Abaúj Vármegyében, épült egy magas hegy tetőn; hajdani igen pompás épületeinek már ma tsak omladékjai szemléltetnek.

REGÉCZKE. Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Hétzéhez közel, mellynek filiája, határja sovány, köves, és vizes; mind földgye, mind pedig réttye tsekély.

RE-

Regel. *Regöl.* Elegyes Mezőváros Tolna Vármegyében, földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik a' Simontornyai járásban, Dobraközhöz ½ mértföldnyire, határja jó termésű, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

Regény. Falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' N. Váradi Püspök, lakosai külömbfélék, fekszik Püspökihez közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

Regenye. Magyar falu Baranya Vármegyében, földes Ura Czindery Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Görcsönhöz nem meszsze, mellynek filiája, határja a' természetnek szép javaival bővelkedik.

Regete Ruszka. *Ruszka* név alatt.

Regétzi. *Új Huta*, Ó *Huta*, *Közép Huta*. Abaúj Vármegyében, fekszenek Erdő Horvátinak szomszédságában, mellynek filiáji.

Regetö. *Regetnoka*. Tót falu Sáros Vármegyében, földes Ura Gróf Aspermont Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Bártfához 1¾ mértföldnyire; határja hegyes, és nehéz termésű, fájok van, 's más vagyonnyaik is.

Rehenberg. Bánátbéli falu Újpalánkához ¾ mérttföldnyire.

Reicság, vagy *Reicsa*. Tót falu Nógrád Vármegyében, földes Ura a' Váczi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Nógrádhoz egy mértföldnyire, határja középszerű, mint vagyonnyai.

Réka. Abaúj Vármegyében, földes Ura a' F. Tsászár, lakosai külömbfélék, fekszik Aranyidkához nem meszsze, mellynek filiája.

Rékás. Magyar falu Pest Vármegyében, földes Urai a' Vátzi Püspökség, és Káptalan, lakosai katolikusok, fekszik Tarna vize mellett, Szolnokhoz 2 mértföldnyire, földgye jó, és termékeny, kivált tiszta búzát, 's egyebet terem, zabon kivül, határja ugyan szoros, és fája, szőleje nints, piatza Pesten van.

Rékas. *Német*, és *Oláh Rékas*. Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara. Postája is van.

Rekenye. Magyarúl, és tótúl *Újfalu*. Gömör Vármegyében, az U. betűben.

Rekita, vagy *Rigitta*. Elegyes falu Máramaros Vár-

Vármegyében, földes Ura Szaplonczay Uraság, lakosai külömbfélék, határja középszerû.

REMENYE. *Remeninye.* Tót falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Barkóczy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Mogyoróskához közel, azzal egy vôlgyben, határja ollyan, mint Kvakóczé.

REMES. Falu Baranya Vármegyében, határját Drávavize néha megönti.

REMETE. Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Borsva vize mellett, Bereghez egy mértföldnyire, határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

REMETE. *Kőszög Remete.* Magyar falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Rózsapallaghoz egy órányira, határja 3 nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, erdôs, fejér agyagos, terem búzát, kukoritzát, zabot, szôleje tsekély bort termô.

REMETEMEZŐ. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai egyesûltt ó hitüek; Veresmartal határos, a' Szamos vizéhez közel fekszik, határja 2 nyomásbéli, terem búzát is, de legnagyobb mértékben kukoritzát, földgye fekete, erdeje, szôleje nints, piatza a' Bányavárosokban.

REMETE. Veszprém Vármegyében Tsárda, fekszik Somogyvárnak szomszédságában, mellynek filiája.

REMETE. Temes Vármegyében, földes Urai Grófi Althán, és Sándor Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Gyarmathoz nem meszsze, mellynek filiája, postája is vagyon, határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

REMETEHÁZA. Békés Vármegyében Szállás.

REMETE. *Sáros Remete, és Felsô Remete.* Két falu Ungvár Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Tibéhez nem meszsze, mellynek filiáji, határbéli földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik külömbfélék.

REMETE. *Renyút.* Elegy orosz falu Máramaros Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Szaplonczához $\frac{1}{2}$, n. ny. Tetsô Városához is $\frac{1}{2}$, Szigethez $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, te-

terem tavaszi búzát, zabot, árpát, és kukoritzát; földgye hegyes, vôlgyes, és térséges is rész szerént, erdeje vagyon, piatza Szigeten, és Tetsôn.

Remete. Magyar falu Pozsony Vármegyében, földes Ura Gr. Viczay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lipold, és Püski között; határja közép termékenységû, káposztája, erdeje, legelôje elég van, réttye kevés, az öreg Duna fogyasztya határját, piatza Győrben, és Mosonyban.

Remete. *Einsiedel. Mniszek.* Német Mezôváros Szepes Vármegyében, földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Gölnitz vize mellett; külömbféle hasznos bányái vagynak, harmintzadja is van helyben, határja meglehetôs, de néhol hegyes.

Remete. Elegyes rátz falu Somogy Vármegyében, a' Kaposi járásban, lakosai katolikusok, és többen ó hitüek, földgye jó, szôleje nints, határja kitsin, legelôje tsekély néhol.

Remete. Magyar falu Bihar Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többen reformátusok, fekszik Belényeshez közel, mellynek filiája, határja gazdag, vagyonnyai jelesek, hala, rákja bôven van.

Remetse. Veszprém Vármegyében Szállás, földes Ura Bezerédy Uraság, fekszik Halinbához közel, mellynek filiája.

Remeti. Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

Rempe. *Hollós.* a' H. betûben.

Rencsicso. Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Szinyer Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Héthárshoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határjában réttye, legelôje, és erdeje vagyon, földgye leginkább nehezen míveltetik.

Rendek Libing. Német falu Vas Vármegyében, földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Rattersdorfnak szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, fája van, legelôje elég, réttyei néhol tsekélyek, mivel az áradások járják.

Rendek. Magy. falu Szala Vármegyében, földes Urai Fekete, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Sümeghez 1 kis mértföldnyire; határjában

ban szôleje tsekély, meszet árúlnak, és fuharoznak lakosai, földgye meglehetôs termékenységû, vagyonnyai külömbfélék.

RENDEK. *Ajka Rendek.* Német falu Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Devetserhez ¾ mértföldnyire; földgye termékeny, legelôje elég van, réttyei jóféle szénát teremnek, fájok van mind a' kétféle, piatzok Pápán, és Veszprémben, zsendelyt, és más edényeket is készítenek némelly lakosai, keresetre módgyok az üveghutákban is.

RENDES. Német falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Kôvágó Örsnek szomszédságában, mellynek filiája, Tapoltzához ¾ mértföldnyire; határja néhol tsekély, szántó földgyei, és réttyei is nagy részént soványak, szôlô hegye jó van.

RENDVE. *Nagy Rendve, Kis Rendve.* Két tót falu Bars Vármegyében, földes Urok Moresiczky Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek, Nagy Rendve Füshöz, Kis Rendve pedig Nagy Ohajhoz nem meszsze, mellyeknek filiájik; határbéli földgyeik jó termékenységûek, fájok van mind a' kétféle, szôlejek bôven terem, legelôjök elég, piatzok Komáromban, a' Dunához is közel vannak.

RENKÓCZ. Elegyes német falu Szala Vármegyében, földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Turnicsához nem meszsze, mellynek filiája, határjában vagyon legelôje kövér, és elég, eladásra módgya, és egyéb javai is jelesek.

RÉPÁS. *Reprisica.* Elegy. tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Ratkóhoz mintegy órányira, szántó földgyei nagyobb részént hegyeken vannak, mellyek nehezen míveltetnek, legelôjök szoross, fájok nints elég, piatzok közel Ratkón.

RÉPÁS. *Alsó*, és *Felsô Répás.* Két tót falu Szepes Vármegyében, földes Uraik a' Szepesi Káptalan, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, fekszenek Lôtséhez mintegy kis mértföldnyire; határbéli földgyeik közép termékenységûek, javaik meglehetôsek.

RÉ-

RÉPÁS. Szabad puszta Veszprém Vármegyében, földes Urai több Uraságok; Nagy Démhez tartozik.

RÉPÁSKESZI. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

REPACH. Vas Vármegyében Szállás, földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Grafenschtennek szomszédságában, mellynek filiája.

REPCZE. Folyó víz, ered Ausztriának szélénél, 's 15 mértföldnyi folyása után, Rába vizével egyesül.

REPCZE SZEMERE. az Sz. betûben.

REPCZE. Szabad puszta Veszprém Vármegy., földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Súr mellett, szántóföldgyei jók, réttyei soványak, szôlôhegye közép nagyságú, és a' Bakonyi szôlôk között meglehetôs bort terem, erdeje is vagyon.

REPEDE. *Rapid.* Orosz falu Bereg Vármegyében, földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkátsi Uradalomban; határja középszerû, mint vagyonnyai.

REPEJÔ. Orosz falu Zemplén Vármegyében, földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Szukóhoz 2, és é. Varihoczhoz ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, egyéb tulajdonságai hasolók Zavada helységéhez.

REPISKO. *Repisk.* Tót falu Szepes Vármegyében, földes Ura B. Palotsay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Jurgovhoz nem messze, mellynek filiája, határja hegyes, köves, hideg, a' szelek, és záporok is járják, mellynek egy nyomása tsupán zabot terem.

REPISTYE. *Repisce.* Tót falu Bars Vármegyében, földes Ura a' Selymetzi Bány. Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szklenónak szomszédságában, mellynek filiája, határja hegyes, és sovány; de mivel szorgalmatosan míveltetik, meglehetôs termékenységû, fája van mind a' kétféle, réttye termékeny, legelôje elég van, keresetre módgya a' Bányavárosokban.

REPSICZA. *Óldh Repsicza.* Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara.

REPSICZA. *Német Repsicza.* Bánátbéli falu Krassó Vármegyében, földes Ura a' Bányászi Kamara.

REPZEG. Oláh falu Arad Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Körös vize mellett alatson helyen, erdôk

dők között, mellyek makk termők, és a' sertések tartására igen alkalmatosak; határja Körös vizén túl van, 's Bihar Vármegyével határos, n. k. Algestyi, Berzai, és Boros Sebestihez is közel fekszik; földgye búzát, zabot kevesebbet, leginkább kukoritzát terem, fája, legelője, vadgya elég van, tsászár-madarakkal pedig bővelkedik.

Resinoszel. Bánátbéli falu, Karansebeshez ½ mértföldnyire.

Reso. *Reszov.* Orosz falu Sáros Vármegyében, földes Ura Bártfa Városa, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Bártfához ¾ mértföldnyire, határjában mind a' kétféle fája van, réttye nem nagy, határja sovány.

Resth. *Restye.* Magyar falu Abaúj Vármegyében, földes Urai Ónody, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik mintegy 500 lépésnyire Ida vizétől; határja sovány, legelője sem elegendő, Kanyapta vize is károkat okoz határjában.

Rester. Tót falu Gömör Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Csetnekhez közel, mellynek filiája; határjának három része soványabb, legelője elég, fája van mind a' kétféle, piatza malma közel, a' vas-műhelyeknél keresetre módgyok van.

Restyeráta. Vashámor Arad Vármegyében, fekszik kősziklás hegyek között.

Reszeg. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

Reszeg. Oláh falu Szatmár Vármegyében, földes Ura Jasztrabszky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Piskolczhoz közel; határja 3 nyomásbéli, búzát, gabonát, zabot, kukoritzát terem, földgye térséges, homokos, és dombos, erdeje van, szőleje nints; piatza N. Károlyban másfél mértföldnyire.

Resznek. Magyar falu Szala Vármegyében, földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szent György Völgynek szomszédságában, mellynek filiája, határja síkos, és meglehetős termékenységű, az áradások ugyan néha meg szokták önteni, szőleje nints, piatza is távol esik.

Résztelek. Szatmár Vármegyében, földes Ura Gróf Ká-

Károlyi Uraság, fekszik a' Szatmári szôlôkhöz közel.

RÉT. *Fekete Rét.* Szabad puszta Hont Várm. földes Urai Batik, és Korponay Uraságok.

RÉT. *Bika Rét.* Pest Várm. Tsárda, földes Urai Gosztonyi, és több Uraságok, fekszik Szilágyhoz közel, mellynek filiája.

RÉT. *Kraszna Horka, Hoszszú Rét.* Gömör Várm. a' H. betûben.

RÉTE. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Csovához közel, és annak filiája.

RÉTE. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, 's számos Nemesek lakják, fekszik Puszta Fôdémeshez fél mértföldnyire, 's némelly Pozsonyi Lakosok ide adgyák gyermekeiket a' Magyar Nyelvnek megtanúlása végett; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, eladásra alkalmatos módgyok van.

RÉTI. Magyar falu Gyôr Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai evangélikusok, fekszik a' Rábcza folyó vizéhez közel, Gyôrhöz 3, Csornához 2 mértföldnyire, határjának egy része dombos, 2 nyomásbéli, mindenféle gabonát bôvségesen terem, réttyei a' Rábtza mellett laposak; erdeje, szôleje nints, bôvelkedik szénával, jó marha-legelôje is van, közel a' faluhoz vagyon egy régi tôltésnek maradványa, melly a' Rómaiakénak tartatik.

RETISOVA. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Versetzhez nem messze, mellynek filiája.

RETTENBACH. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Borostyánkôhöz nem meszsze, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

RÉV. *Vád.* Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Etsedhez közel, és ennek filiája, határja középszerû, minémûségei is ollyanok.

RÉV. *Nagy Rév.* Magyar falu Heves Várm. földes Urai Gr. Teleky, és több Uraságok; lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Czibakházának szomszédságában, mellynek filiája; határja ollyan, mint Inokáé.

RÉV. *Fô Rév. Oberufer.* Német falu Pozsony Várm.,

földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Pozsonyhoz ¼ órányira, Blumenthálhoz is közel, mellynek filiája. Lakosai az előtt a' királyi vadászatokban szolgáltak, 's érette jeles szabadsággal bírnak. Szokásban van itten még ma is a' Pünkösdi Királyságnak játéka; határja Blumenthálához hasonlító.

RÉV. *Hosszú Rév.* Szabad puszta Borsod Várm., földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság.

RÉV. *Sós Rév.* Szabad puszta Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, fekszik Szihalomhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termő.

RÉV. *Magyar Rév.* Pozsony Várm. Révészház.

RÉV. *Király Rév.* Magy. falu Pozsony Várm., földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Zsigárdnak szomszédságában, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

REVETES. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik dombos helyen, 's széjjel épült házakból áll, n. k. határos Dietsel, d. Fejér Körössel, n. ny. Korcsubával, é. Govasdiával; sovány földet bírnak, 's gyümöltsel, és fával szerzik élelmeket a' Tisza mentéig kereskedvén azokkal; határja kevés búzát, tengerit, és zabot terem, gyümöltsök is van kevés.

RÉVFALU. Elegyes falu Győr Várm., földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok leginkább, és másfélék, fekszik Dunavize mellett, Győr Városával általellenben; Kápolnáját néh. Gr. Zichy Püspök építtette. Selyem szövő háza is nevezetesíti; lakosai többnyire mesteremberek, és halászok, kik mesterségeik után élnek; mikor a' Duna megárad, határja is megöntetik, legelője jó, réttye, erdeje, szőleje nints, rév vagyon a' kis Dunán itten.

RÉVFALU. Magyar falu Somogy Várm., földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Bogdásához nem meszsze, mellynek filiája; határja jó termésű, vagyonnyai külömbfélék.

RÉVFALU. *Missice, Novavész.* Tót falu Trentsén Vármegy., földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Vág-Újhelyhez közel, mellynek filiája, határjának föld-

földgye termékeny, és hasznos, szôleji is vagynak.

Revisnye. Tót falu Árva Várm. földes Ura Reviczky Uraság, kik között nevezetet kíván néhai Gróf Reviczky Károly, a' ki Lengyel, Burgus, és Ángoly Országokban Követséget viselt vala; több nevezetes Férfiak is származának e' Nemzetségbôl; Leány ágon pedig N. B. Reviczky Judit A., a' kit Hg. Hohenlohe veve Hitvesûl; lakosai katolikusok, fekszik Nagy-Falu Mezôvárosnak szomszédságában; határja, illô mívelés után jó gabonát terem, 's közép termékenységû, vagyonnyai külömbfélék, vizei gyakorta kiszáradnak.

Revistye. *Sáros*, és *Felsô Revistye*. Két tót falu Ungvár Várm., földes Urai több Uraságok; fekszenek Tibéhez nem meszsze, határbéli földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik meglehetôsek.

Revistye. Régi Vár Bars Várm., a' Selymetzi Királyi Kamarához tartozik, épûlt Garam vize mellett, kies helyen, Zsarnóczhoz fél mértföldnyire. Hajdan virágzott vala, kivált Corvin. Mátyásnak idejekor, midôn *Urbán* Egri Püspöknek birtoka vala; a' ki felôl lásd *Bonfint* Dec. I. Lib. I. p. 4. 10. Annakutánna *Dóczi*aknak birtokok vala, a' kik kihalván, a' hozzá tartozó helységekkel egygyütt a' K. Fiskusra szállott az egész Jószág.

Revistye Várallya. Bars Várm. a' V. betûben.

Revucza. *Alsó*, *Felsô*, és *Középsô Revucza*. Liptó Várm., földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik katolikusok, 's másfélék, fekszenek hegyek között, patakjok mellett, határbéli földgyeik hegyesek, kövesek, hidegek, és soványas, piatzoktól is távol esnek.

Revucza. Gömör Várm. *Röcze* név alatt.

Rézbánya. Oláh falu Bihar Várm., földes Ura a' N. Váradi Püspök, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik Vaskónak szomszédságában, határja jeles, vagyonnyai külömbfélék.

Rézi. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gróthoz mintegy másfél mértföldnyire, földgye közép termékenységû, szôleje is középszerû borokat terem, eladásra módgya van.

RÉZTELEK. *Teresti.* Oláh falu Szatmár Várm., földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai egygyesûlt ó hitüek, fekszik Hirip, Ivacskó, és a' Szatmári szôlôkhöz közel; határja két nyomásbéli, tér helyen fejér agyagos földgye van, terem kevés búzát, tengerit, és zabot is, makktermô erdeje meglehetôs; szôleje nints, piatza Szatmáron 1 jó mértföldnyire.

RIADEK. Tót falu Túrótz Várm. földes Ura a' Sz. Mártoni Plébánia, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Sz. Márton mellett, határja is hozzá hasonlító.

RIBA, vagy *Ribás.* Elegyes falu Nógrád Várm. földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Balassa Gyarmatnak szomszédságában, mellynek filiája, határjában legelôje, erdeje, réttye, 's közép termékenységû földgye van, tserép edényt is tsinálnak némelly lakosai.

RIBÁR. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Besztertzebányai Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik nagy hegyekhez közel, földgyének fele sovány, és nehezen mîveltetik, káposztás, és kender földgyeit a' Garam vize néha megmossa, legelôje elég van, a' Zólyomi piatztól tsak egy mértföldnyire van.

RIBÁR. Zólyom Várm., földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hajnikhoz nem messze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

RIBARI. Tót falu Trentsén Várm., földes Ura Gróf Szörényi Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Zablati alatt, Orechohoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, és vagyonnyai külömbfélék.

RIBIN. Trentsén Várm., földes Ura az Esztergomi Érsekség.

RIBKE. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai G. Amade, és több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Rohovnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, vagyonnyai jelesek, borok meglehetôs terem.

RIBNICZE. *Felsô Ribnicze, Új Ribnicze.* Két tót falu Ungvár Várm. Felsônek földes Urai több Uraságok; Új Ribniczének pedig Horvát Úr; fekszenek Tibéhez nem meszsze, mellynek filiáji, lakosai külömbfélék, határbéli földgyeik közép termékenységûek, réttyeik, legelô-

lôjök, és egyéb javaik is meglehetôsek.

Ribnik. Trentsén Várm. malom, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Dominishoz közel, és annak filiája.

Richno. *Richnava. Rikanau.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Kluchnónak szomszédságában, mellynek filiája, határja sovány, réttyei jók, legelôje elég, fája van mind a' kétféle, piatza közel, és ott keresetre is van módgyok.

Richvald. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Bártfa Városa, lakosai katolikusok, fekszik Bártfához fél mértföldnyire; határja hegyes, és sovány, fája, réttye, legelôje van, lakosai fuvarozással is keresik élelmeket.

Richvald. *Rechvald.* Tót falu Szepes Várm., lakosai katolikusok, fekszik Lekniczhez nem meszsze, 's üveghutája nevezetesíti.

Riczing. Német falu Sopron Várm., földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Haratsonynak szomszédságában, Sopronhoz $1\frac{6}{8}$ mértföldnyire; hegyes határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot, búzát, árpát, zabot, 's a' pohánkát is megtermi; szôleje, réttye tsekély, erdeje elég vagyon.

Ricse. Magyar, és orosz falu Szatmár Várm., földes Ura Gróf Barkóczy Uraság, lakosai reformátusok, és ó hitüek, fekszik T. Berek, Gacsaly, és N. Naményhoz közel, határja 3 nyomásbéli, erdeje szép, és jó makktermô, búzájok, zabjok, és kukoritzájok meglehetôsen terem; piatzok Szatmáron, és Újlakon két két mértföldnyire.

Ricse. Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura a' Leleszi Prépost, lakosai reformátusok, fekszik Kis Rozvágygyal általellenben, Semjénynek szomszédságában. E' helységbe szárazon soha sem lehet bémenni; 400, v. 500 lépésnyi pallókon járnak a' gyalog emberek; a' marhák is három helyen úsztatva. Tôlgyes erdôjök szép, és nagy; kukoritzájok bôven terem; lakosai Ábrahámi életet élnek.

Ricska. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai Jármi, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Kelecsényhez $1\frac{1}{2}$, é. Bukoveczhez egy óránnyira;

határja 2 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem középszerûen, eleséget keveset, fával, és jó vízzel bôvelkedik; piatza Huszton 11 órányira, és Dolhán 7 órányira.

RIESKA. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Beszterczebányához mintegy mértföldnyire; határja olly minémûségû, mint Ulmankáé.

RIESNICZA. Tót falu Trentsén Várm., földes Ura Gr. Szörényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik V. Újhelyhez mintegy mértföldnyire, a' körûlötte fekvô Beszterczei, Terchovi, Lutisi, Tissini nevû hegyeken találtatnak holmi lakó kalyibák is, és maga is a' helység, mivel magas helyen fekszik, földgye sovány, vagyonnyai selejtesek.

RIENY. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspök, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Vaskóhnak szomszédságában, mellynek filiája, határja közép termékenységû, vagyonnyai meglehetôsek.

RICACS. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Inkey Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szepetneknek szomszédságában, és annak filiája; erdeje, szôleje van, mellynek borait jól eladhattyák, földgye is termékeny.

RIGYICZA. Rátz falu Báts Várm., földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szanisityhoz 3850, Katymárhoz pedig 5050 b. ölnyire; dombos, és alatson határja 3 nyomásbéli, leginkább tiszta búzát, és zabot terem, erdeje nints, szôleje középszerû bort terem; vagyon székes vize a' határban, piatza Baján, és Zomboron.

RIHOSZEL. *Butan.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik a' N. Váradi járásban; határja jól termô, de nagyobb része középszerû, vagyonnyai meglehetôsek.

RIKAS. Bánátbéli falu.

RIKASD. Falu Bihar Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik a' Váradi járásban.

RIKITA. Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura Buday Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Új Holyatinhoz $\frac{3}{4}$, d. Ó Holyatinhoz 1 órányira; határja két ugarszerre van osztva, zabot, és krompélyt bôvebben terem, szénát középszerûen, eleséget kevesebbet; fája, jó forrá-

rású vize elég van; bor, búza, és malom nélkül szûkölködik; piatzok Huszton 15, és Dolhán 12 órányira.

Rilyova. Tót falu Szepes Várm.

Rimaszécs. Mezôváros Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rimaszombathoz egy mértföldnyire, kies helyen. Hajdan híresebb, 's gazdagabb vala, ló vásárjai híresek valának; földgye termékeny, Rima vize ugyan néha meg szokta önteni; piatzozása Rimaszombatban, és Jolsván; legelôje elég, fája, makkja is van.

Rimaszombat. *Rimavszka Szobota.* Népes magyar Mezôváros Hont Várm. földes Urai Gróf Koháry, és Gróf Forgách Uraságok, lakosai katolikusok, többen reformátusok, és evangelikusok is, 's kevés Németek; fekszik F. és A. Pokorágynak, Jánosinak, 's Tamásfalvának szomszédságokban, Rimavize mellett, egy tágas vôlgynek közepén igen kies helyen; észak felôl magas hegyek, napkeletrôl a' Zeherjei, és A. Pokorágyi szôlôk, nyúgot felôl pedig a' szép tôlgyes erdôk, délre a' térséges rétek vídámírtyák, 's elevenítik szép fekvését. E' Város ez elôtt mintegy 600 esztendôvel, hét falukból származott, mellyek egymáshoz közelebb meg közelebb szaporodván, a' mostani Várost formálták idôvel. A' 7 faluk ezek valának: *Istvánfalva*, *Szentver*, *Gernyô*, *Motsény*, *Tehány*, *Tvarnas*, és *Rákos*. Kedvelvén a' régi Magyar Királyok e' Városnak jó, és szorgalmatos lakosait, jeles szabadságokkal ajándékozák-meg, mellyek között nevezetesebbek 1.) Hogy Polgárjai a' vámnak fizetésétôl szabadok. 2.) Hogy minden perekben elsô Bíró a' Városbéli Tanáts. 3.) Hogy vagyon *Jus Gladiuma*. 4.) Hogy a' magok között lévô *Caducitásokban* magok a' Successorok 's a' t. Piatza négy szegeletû, útszái jeles rendûek, 's kemény kövekkel kirakattattak; a' házak egyenesen épûltek, úgy, hogy egyik végétôl a' másik végéig minden épûleteket lehet látni. Lakosai szorgalmatosak, 's az egész Házában híresek, mind a' mesterségeknek helyes folytatása, mind pedig kereskedéseik által; ugyan is jó nyeregjártók, guba, és pakrótztsinálók, ötvösök, gomb, és sinórkötôk, tsutorát, 's

híres kenyeret készítôk laknak itten; vászonnal, borral, marhákkal, szûrrel, 's gubitstsal is kereskednek, mellyeket eladás végett mindenfelé elhordanak a' Hazában, 's a' kereskedésre nézve más Városoknak is szép példát adnak. Határja többnyire jó szántóföldekbôl áll, réttye kevés, legelôje még kevesebb, 's a' Kurintzi, Apáti, és Tamásfalvai pusztákon legeltetik marháikat; erdejek nem lévén, pénzen vett fával élnek; bora nem nevezetes; piatza híres.

RIMÓCZ. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Gróf Forgách Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Szétsényhez fél mértföldnyire; határja közép termékenységû, vagyonnyai is olly formák.

RIMOCZA. Tót falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és leginkább evangelikusok, fekszik Rima - Lehotának szomszédságában, mellytôl tsak Rimavize választya-el, Rahónak filiája, határja 3 nyomásra osztatott, 's közép termékenységû, réttyei jók, 's magok szükségjekre elég, legelôje tágas, és mind a' kétféle fája elég vagyon, mellybôl fa edényeket készítenek, 's ezzel is keresik élelmeket.

RINNYA ÚJLAK. Lásd *Újlak*.

RIPPA. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspök, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Tenkéhez közel, mellynek filiája, határja közép termékenységû, egyéb javai meglehetôsek.

RIPPENY. *Kis Rippeny*, *Nagy Rippeny*. Két tót falu Nyitra Várm. földes Uraik Gr. Berényi, és több Uraságok, Kis Rippeny, Nagy Rippenynek filiája, lakosai katolikusok, fekszenek N. Bodokhoz mintegy $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; N. Rippenynek postája, és ispotállya is van, földgyeik, réttyeik jó termékenységûek; Kis Rippennek ugyan legelôje szoros, és fája nints, de amannak vagyon.

RIPPINYE. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai Gr. Teleky, és több Uraságok, lakosai ó hitüek. Ezen helység fel vagyon osztva hat falukra, úgymint: *Ripinye*, *Gyil*, *Májdán*, *Rudavetz*, *Bisztra*, és *Lopusnya*; fekszik d. Solymához $\frac{1}{2}$, n. ny. Tyuskához 1, ész. Ó Holyatinhoz 1 órányira; határja minden szakasnak,

vagy

vagy falunak a nyomásbéli, leginkább zabot, és krompélyt terem, szénát középszerûen, eleséget szûkebben; fenyves erdôvel bôvelkedik, Bisztrán, és Májdán vagynak fûrészmalmai, mellyeknek deszkáit a' nagy Ág vizén Husztra szállíttyák, valamint más vagyonnyaikat is; búza, bor, gabona, és kukoritza nélkûl szûkölködik.

Ripke. Elegyes falu Nyitra Várm. földgye, réttye jó, szôleje termékeny, fája van mind a' kétféle, legelôje elég, piatza Szenitzen.

Riszdorf. *Ruszkonócz* név alatt.

Ritkarocz. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Nagy Dolincznak szomszédságában, mellynek filiája, szôleje, és fája tûzre elegendô van; de földgye sovány.

Rittotincz. *Ritzing* név alatt.

Rivolva. Szepes Várm.

Robagány *Lazúr*. az L. betûben.

Robeat. Bánátbéli falu.

Rodobicza. Tót falu Bars Várm. fekszik Oszlányhoz 1 mértföldnyire.

Roff. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Tiszabôhöz nem meszsze, mellynek filiája, határja ollyan, mint Abádé.

Rogasocz. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Györgyhöz közel, mellynek filiája, jeles javai vagynak, de határja sovány.

Rogócz. *Bél Rogócz*, *Venter Rogócz*. Két Oláh falu Bihar Várm. Bél Rogócznak földes Ura a' Nagy Váradi Püspök; Venter Rogócznak pedig a' Kir. Kamara, ez fekszik Magyar Csekéhez nem meszsze, mellynek filiája, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, határbéli földgyeik középszerûek, vagyonnyaik külömbfélék.

Roglaticza. Szabad puszta Báts Várm. földes Urai Vojnits, Pilaszanovics, és Zlinszky Urak, fekszik Bajsához közel, mellynek filiája, határja szénát leginkább terem, és marhát nevelnek, meglehetôs bort termô szôleje vagyon.

Rohács. Régi omladozott Vár Trentsén Várm., magas helyen épûlt Szulyo falu felett, 's a' Tsehekkel való hadakozáskor a' szomszéd lakosoknak menedék helyek va-

vala. Azután idővel Bossányi Katalin 1682-dikben Leopoldtól engedelmet nyervén, újjittatni, és erőssíttetni kezdette, 's már Katalin-Várának is hivogatták; de ez meghalván, a' Vár is hanyatlani kezdett: mindazáltal Rákóczi embereinek erejeket őrzőji vitézűl kiállották, 1710dikben, 25dik Júliusban.

ROHO. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Szénásfaluhoz fél mértföldnyire; szőleje, 's fája tűzre, és épületre van, réttye nints elég, legelője szoros, földgyét néhol a' záporok járják.

ROHOD. Magyar falu Szabolts Vármegyében.

ROHOD. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Vajához közel, határja 3 nyomásbéli, gabonát, kukoritzát, kendert leginkább terem, földgye homokos, dombos; fája kevés, szőleje nints, piatza Debreczenyben 5 mértföldnyire.

ROHONCZ. Elegyes német Mezőváros, és jeles Vár Vas Várm. földes Ura H. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, evangelikusok, és számos zsidók is; fekszik kies helyen, Kőszeghez, 's Szombathelyhez is mintegy két kis mértföldnyire. Nevezetesíti e' Várost a' Hertzegi Vár, melly a' Városnak piatzán épűlt, 's mind e' Várost, mind pedig az egész vidéket ékesíti. Mind külső, mind belső tekintete méltóságot mutat, magassága három emeletű, 's 200 szobáknál több van benne. Nevezetesek ezek között a' képes szobák, mellyekben a' Hertzegi Nemzetségnek Eleji szemléltetnek, régi köntöseikben, 's jeles alólírásokkal, és a' szemlélőt önként gyönyörködésre hevítik. A' több külömbféle hertzegi szobáknak lerajzolása meszsze elvonna tárgyunktól. Némelly ritka, és drága képeket Hg ő Eminentziája néhai Gr. Festetitsnek ajándékozott, mellyek Ságba vitettek; ezek között vagyon az a' szőlő-fürt is, mellyért *Bertalanfi* szerént 10000 forintot nyert a' képíró. E' Várnak belső udvara is nagyon tágas, és pompás kúttal ékesíttetik; mellette vagyon pedig a' hertzegi kert, melly nem annyira tágas, mint jeles ízléssel készíttetett; a' Várhoz tartozó pintzék ellenben olly

ne-

nevezetesek, mellyekhez hasonlót nem hamar tapasztalhat az útazó. Valamint e' Vár mind fekvésére, mind épületére nézve kiváltképen nevezetes; úgy az itten tartatni szokott külömbféle hertzegi múlatságok is eléggé nevezetesek, mellyek között emlékezetet kívánnak az 1774-dik esztendőben tartatott szép, és pompás vígadalom, melly itten F. H. A. Kristinának, és Férjének kedvekért tartatott. Nemkülömben az 1797-dik esztendőbéli Nemesek' felülésekor tartatott külömbféle múlatságok, mellyek valamint itten, úgy más Jószágaiban is ő Eminentziájának olly gazdagok valának, hogy mind JÓZSEF K. F. H. Nádor Ispánynak, mind a' Magyar Méltóságoknak, mind pedig a' több Vitéz Magyar Uraknak örökös emlékezetekben méltán maradhatnak. Lakosai részszerént borral, 's egyébbel való kereskedés, részszerént pedig gazdáskodás által élnek; földgye elég termékeny, réttyei jók, fájok van mind a' kétféle, szőlejek, 's borok híres, eladások Kőszegen, és helyben, malmok is van, javaik jelesek.

ROHONCZ. Tót falu Ungvár Várm. az Ungvári Uradalomhoz tartozik.

ROHOSNIK. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Dezsőfy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Felső Szitnitzéhez 1, d. Kosarótzhoz 2, n. ny. Piskarótzhoz 1, é. Pritulyánhoz fél óránnyira; egyéb tulajdonságai hasonlók Pristulyánéhoz.

ROHOZNICZA. Tót falu Bars Várm., földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Nemtsénhez közel, mellynek filiája, fája, legelője, szőleje van, földgye, réttye termékeny, keresetre módgya Szent Benedeken.

ROJTH. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik a' Szalontai járásban, határja jó, 's szép vagyonnyai vagynak.

RÓKAMEZŐ. Máramaros Várm. földes Ura Gr. Teleky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Borsvához, 's Huszthoz is közel, mellynek filiája, legelője meglehetős, határja, ha trágyáztatik, a' zabot, és kukoritzát jól megtermi, Lengyel Országba is szoktak némellyek fuharozni

Ró-

RÓKASZEG. Szala Várm. Szállás.

ROKFALVA. *Rohovecz.* Tót falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Csetneknek szomszédságában, mellynek filiája, határjának nagyobb része agyagos, sovány, és kősziklás, réttye is sovány, legelője elég, fája van mind a' kétféle, piatza másfél mértföldnyire; a' szomszéd vashámornál is van keresetre módgyok.

ROKITO. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Bártfa Városa, lakosai katolikusok, fekszik Tapoly vize partyán, hegyek között, Sárpatakához nem meszsze, mellynek filiája, határjában néhol jó földgye van, réttyei szorosak, fája van mind a' kétféle.

ROKITO. *Homonna Rokito.* Orosz falu Zempl. Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, határja 2 nyomásbéli; Izbugya Rokitótól egy árok választya-el, földgye közép termékenységű.

ROKITO. *Izbugya Rokito.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek; Homonna Rokitótól tsak egy árok választya, határja 2 nyomábéli, zabot, tatárkát, tavaszi búzát, árpát középszerüen terem, erdeje van.

ROKITÓCZ. *Rokitovcze.* Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Kraszni Brodhoz közel, veres agyagos határja 2 nyomásbéli, kevés zabot, tatárkát, és krompélyt terem, erdeje van, szőleje nints, piatza Sztropkón.

ROKOLÁN. Szabad puszta Szala Várm., földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Tüskevárhoz nem meszsze, mellynek filiája.

ROKUS. *Rox. Rokusy.* Német falu Szepes Várm. földes Ura Kézsmárk Városa, lakosai külömbfélék, fekszik Kézsmárkhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja sovány, legelője, és fája van mind a' kétféle, keresetre módgyok a' szomsédságban.

RÓMA. Szőlőhegy, tsárdával egygyütt, Esztergom Városáé, fekszik Bajnához közel, mellynek filiája.

ROMÁND. Német falu Veszprém Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Győrötnak szomszédságában, és annak filiája; határjának földgye termékeny, szőleje meg-

meglehetôs borokat terem; erdeje tsekély, vagyon egy nádas tója, és azon egy essôt kiáltó malma.

ROMÁNFALVA. *Romanova* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Nagy Bábhoz nem meszsze, és ennek filiája; határjában fája tûzre, és épûletre nints, szôlei termékenyek, legelôje elég van, piatza Galgóczon egy órányira, Vágvizén malma; földgyei, réttyei jók.

ROMANÓCZ. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Pudpolóczhoz közel, mellynek filiája, 's határja is hozzá hasonlító.

ROMHÁNY. Magyar falu Nógrád Várm., földes Ura Bene Uraság, a' kinek kastéllyával ékeskedik, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Gyarmathoz mintegy 2 mértföldnyire, patakja mellett. Nevezetesíti az 1710-dik esztendôben vidékjén történtt véres tsata; határja jó termékenységû, nevezetes kôbányája is vagyon.

ROMHÁNY. *Kis Romhdny*, és *Nagy Romhdny*. Szabad puszták Nógrád Várm. Kis Romhánynak földes Urai több Urak; Nagy Romhánynak pedig Kis Uraság, fekszenek Raphoz közel, mellynek filiáji.

ROMONYA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Bogádnak szomszédságában, és annak filiája; határja jó, szôleji tágasak, javai külömbfélék, fát nehezen szereznek.

ROMOTSAHÁZA. Elegyes falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kis Almásnak szomszédságában, mellynek filiája, határja meglehetôs termésû.

RHONA. *Alsó Rhona*. Ol. falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Felsô Rhonához $\frac{1}{4}$, n. ny. Sziget Városához 1, és Karátsonfalvához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja két nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, homokos, agyagos; terem tavaszi búzát, rozsot, zabot, kukoritzát, és tatárkát; erdeje van, piatza Szigeten.

RHONA. *Felsô Rhona*. Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura a' Királyi Fiskus, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Petrovához 2, n. ny. Rhonaszékhez $\frac{1}{4}$ mért-

földnyire; tulajdonságaira nézve hasonló Alsó Rhonához, azon kivûl, hogy ennek mind több, mind nagyobb erdei vagynak.

RONÁDFA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, fekszik Sz. Dieneshez nem meszsze, mellynek filiája, Hernádfának, és Metskének szomszédságában, lakosai reformátusok, kik között számos bognárok vagynak; földgye közép termékenységû, réttyei soványak, erdeje van, szôleje nints, piatza Pétsen.

RÓNAPATAK. *Boró.* Tót falu Gömör Várm., földes Ura Gr. Koháry, ~~és több Uraságok~~, lakosai külömbfélék, fekszik Ratkóhoz egy mértföldnyire, határja sovány és hegyes, vagyonnyai meglehetôsek.

RÓNASZÉK. Nevezetes helység Máramaros Várm., földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szigethez 1 mértföldnyire, hegyek között egy vôlgyben. Legnevezetesebb sóháza vagyon, és külömbféle só-bányái, mellyekben naponként 300, 's több vagy kevesebb emberek dolgoznak. Fizetések darab számra van, a' kôsónak nagyságához képest; ruházattyok egy forma, 's mintegy katonás, sôt magokat a' katonai szolgálatban is szokták néha gyakorolni. E' Rónaszéki Uradalomhoz tartozandók: Rónaszék, Felsô Róna, Tribusa, Fejérpatak, Barlabás, és Akna Rahó.

RONEK. *Felsô, és Alsó Ronek.* Elegyes falu Vas Várm.

RONGYIN. Hont Várm. Szállás, Nádashoz tartozik.

RONGYOS. *Hat Rongyos.* Heves Várm. Szállás.

RONGYOS STRICZE. Tót falu Trentsén Várm.

RONKA. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Füshöz közel, mellynek filiája.

RONKÚT. Veszprém Várm. Tsárda.

RONTÓ. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Boldog Sz. Mártonhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja közép termékenységû, javai meglehetôsek.

RONYA. *Rovnani.* Magy. falu Nógrád Várm., földes Ura Szentiványi Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Berzenczéhez nem meszsze, mellynek fi-

li-

liája; határja ollyan, mint Bisztricskáé.

RONYA. *Zagyva Ronya.* Szabad puszta Nógr. Várm. földes Ura B. Prónay Uraság, fekszik Cserednek szomszédságában, mellynek filiája.

RONYVA. Víz, a' Szalánczi hegyekből foly-le, 's mind a' kútfőkből, mind a' patakotskákból megnagyobbodott, Újváros alatt ömlikle, magába vévén Baradla patakot, azután könnyebb folyása van; S. A. Újhely alatt Bozsva vizét is magába veszi, 's napkeletre a' Város alatt foly-el; azután pedig Bodrog vizével egygyesül.

ROPRECSA. Vas Várm., földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Bertocsához közel, mellynek filiája, határja síkos, Stájer Országhoz közel van, szőleje, réttye jó van, fája mind a' kétféle, legelője elég, fuharozással is pénzt kereshetnek.

RÓR. Német falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Német Újvárhoz két mértföldnyire; határja hegyes, és vőlgyes, vagyonnyait könnyen eladhattya Stájer Országban, savanyú vize is van.

RÓRBACH. *Orbuch.* Német falu Sopron Várm. föld. Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $1\frac{5}{8}$ mértföldnyire hegyes helyen, savanyú vize nevezetesíti; határja közép termékenységű, vagyonnyai meglehetősek, erdeje elég van.

ROHRBACH. Elegyes tót falu Pozsony Várm., földes Ura Gr. Pálfy Uraság, számos Nemesek is lakják; lakosai többnyire katolikusok, fekszik Stomfához mintegy harmadfél mértföldnyire, határja közép termékenységű, vagyonnyai külömbfélék, és meglehetősek.

RÓSAFALVA. *Forró.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Tenkének szomszédságában, mellynek filiája, határja közép termékenységű, és egyéb javai is meglehetősek.

RÓSAHEGY. Vas Várm., földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Németújvárhoz nem meszsze, mellynek filiája.

ROSALIA. Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik hegyek tetőjén, Fraknó allyához kö-

közel, mellynek filiája; erdeje elég van, de más javai tsekélyek.

Rozsália. Oláh falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Konyhának, Sajónak szomszédságában, Szurdokhoz 1 órányira; határja két nyomásbéli, e' felsö járásban legtermékenyebb, de fából szükölködik; itten vagyon a' Nemes Vármegyének *Quártély* háza is, melly szép, 's erös épület.

Rosály. Magyar, és orosz falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Jánkhoz közel, mellynek filiája, Méhtelek, Zajta, és Gacsályhoz is közel; határja jó termékenységü, réttyei hasznosak, piatza Szatmáron egy mértföldnyire; legelöje elég, fája van mind a' kétféle, egy részét szántóföldgyeinek, és réttyeinek az áradások mossák, szöleje nints.

Rósás. Szabolts Várm. Szállás, földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Zalkodhoz nem meszsze, és annak filiája.

Rózsaszeg. Magyar falu Szalat Várm. földes Urai Tót, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Milejegyházszegnek szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerü.

Rosia. Két oláh falu Arad Várm. egyiknek földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai leginkább ó hitüek; egyik fekszik n. k. Csorestyelhez, d. Revetéshez, n. ny. Govosdiához, é. Szeleszányhoz is közel, határbéli földgyeik sováyak, kevés búzát, kukoritzát, és zabot teremnek; gyümöltsel, és fa-kereskedéssel szerzik élelmeket.

Roscia. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Belényeshez nem meszsze, és annak filiája; határja sovány.

Roskócz. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Kéry Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik d. Szukóhoz $1\frac{1}{2}$, é. Bisztrához fél órányira; egyéb minémüségei hasonlók Havaj helységéhez.

Roskócz. Tót falu Szepes Várm. földes Ura a' Szepesi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Görgönek szomszédságában, mellynek filiája; határjában legelöje nem elég, fája van böven, földgye sováyas.

Ros-

Roskóvány. *Ruskovia.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Roskoványi, és más Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Héthárshoz fél mértföldnyire, Torisza vizéhez közel; határja ha szorgalmatosan míveltetik, jó gabonát terem, réttye, legelője tágas, fája van tűzre elég.

Rosina. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zolnához egy mértföldnyire, földgye közép termékenységű, egyéb javai is vannak, fája, legelője van, Zolna Mezővárosban piatza nem meszsze.

Rosindel. Elegyes tót falu Pozsony Várm. földes Ura Nagyszombat Városa, lakosai katolikusok, fekszik Nagyszombathoz egy kis mértföldnyire, határja 3 dülőre van osztva, 's jó gabonát terem; legelője, kaszállója, fája szűk.

Roszlosna. Tót falu Gömör Várm. földes Ura Gömöry Uraság, lakosai katolikusok, és evangélikusok, fekszik Csetnekhez közel, mellynek filiája, határjának fele sovány, köves, hegyes; legelője elég van, fája is van mind a' kétféle, piatza egy, 's két mértföldnyire, szenet is égetnek.

Rozson. Tót falu Trentsén Várm.

Roszos. *Roszoszi.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek leginkább, fekszik Dusmérhez nem messze, mellynek filiája; határja meglehetős.

Rosztás. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Révay Uraság, fekszik Peremártonhoz nem meszsze, mellynek filiája.

Rosztoka. *Kis, Nagy, és Új Rosztoka.* Három orosz falu Bereg Várm. földes Urok Gr. Schönborn Uraság, Kis Rosztoka Nagy Rosztokának filiája; Új Rosztoka pedig fekszik Verbjacz Petrusoviczához közel, és annak filiája; lakosaik katolikusok, és ó hitüek, határbéli földgyeik soványak, egyéb vagyonnyaik selejtesek.

Rosztoka. *Alsó, Felső, és Jób Rosztoka.* Három faluk Liptó Várm. földes Uraik külömbféle Urak, lakosaik katolikusok, többen evangélikusok, fekszenek Vágvize mellett Nagy Palugyához közel, Sz. Miklóshoz fél mértföldnyire. Lakosaik szorgalmatosak, kivált a'

vászonnak szövésében; malmok helyben, fájok, legelôjök van, egyéb vagyonnyaik középszerûek.

Rosztoka. Tót falu Ungvár Várm. határja sovány, 's vagyonnyaisem nevezetesek.

Rosztoka. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Aspermont Uraság, lakosai katolikusok, és többen ó hitüek, fekszik Zboróhoz 1½ mértföldnyire; határjában legelôje, és fája tûzre van, de termô földgye sovány.

Rosztok. *Hrabo Rosztok*, Zemplén Várm. fekszik Ungvár Vármegyének szélénél, Dubravához nem meszsze.

Rosztoka. *Kálna Rosztoka, Sztratsin Rosztoka.* Két orosz falu Zempl. Várm. földes Urok Szirmay Uraság, lakosaik ó hitüek, fekszenek egymáshoz mintegy ¾ órányira, amaz d. Klenovához, e' pedig é. Priszlophoz 1 órányira; határjaik két nyomásbéliek, földgyeik hegyesek, és vôlgyesek, 's leginkább zabot teremnek, erdejek bikkes, és nyirjes, legelôvel bôvelkednek, piatzok Ungváron,'sHomonnán.

Roszucska. Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Lonka ½, n. ny. Kaszo Polyanához fél mértföldnyire; legközelebb való Város hozzá Sziget; egyéb tulajdonságaira nézve hasonló Kaszo Polyanához.

Rót. Elegyes falu Vas Vármegyében.

Rót. *Nagy Rot.* Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Gyürky Uraság, fekszik Terenyéhez nem meszsze, mellynek filiája.

Rotavest. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Belényeshez nem meszsze, mellynek filiája.

Rotlájten. Vas Várm. Szállás, földes Ura H. Eszterházy Uraság, fekszik Koglhoz nem meszsze, mellynek filiája.

Rovenszko. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura G. Amade, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Rokovhoz közel, mellynek filiája; földgye, réttye jó, szôleje termékeny, eladásra jó módgya van, fája, legelôje alkalmatos; malma, és piatza Szeniczén.

Rovna. Tsárda Zólyom Vármegyében.

Rovna. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik a' Mako-

koviczai Uradalomban; határbéli földgye középszerû, legelôje, és fája van mind a' kétféle.

Rovna. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Felsô Körtvélyeshez $\frac{2}{4}$, d. Cziróka hosszú mezôhöz $\frac{3}{4}$, n. ny. Udvához $\frac{2}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot középszerûen, árpát, és búzát tsekélyen terem; erdeje kevés; itten az Uraságnak szép majorsága van; piatzok Homonnán $1\frac{1}{4}$ órányira.

Rovne. *Ledicz Rovne.* 3 tót falu Trentsén Várm. egygyiknek földes Urai Gr. Illésházy, és több Uraságok, fekszik Zliechohoz közel, és annak filiája; másiknak földes Ura Gr. Aspermont Uraság, 's ez az Uraságnak Várával ékes; harmadiknak pedig H. Eszterházy Uraság; lakosaik leginkább katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Vág vizéhez közel, Illavához egy, Bicséhez fél mértföldnyire; határbéli földgyeik jól termôk, és alábbvalók, vagyonnyaik sem hasonlók, mellyek szerént külömbféle osztályokba tétettek.

Rozen Kelnicz. a' K. betûben.

Rozon. Trentsén Várm. földes Urai Ambró, és több Uraságok, fekszik Drietoma mellett, határja jó.

Rozbehi. Nyitra Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Cserovához nem meszsze, és annak filiája, Szénásfaluhoz másfél mértföldnyire; határja sovány, vagyonnyai selejtesek.

Rozenberga. Elegyes tót Mezôváros Liptó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, 's a' Likavai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, és evangelikusok; Oskolája jeles, mellyben a' Piárista Szerzetbéli Atyák tanítanak; fekszik Vág vize mellett, Likavának szomszédságában, Gombáshoz 2 mértföldnyire. Szerentsétleníttetett 1784-ik esztendôben Júniusban, midôn dél tájban, természeti tûzláng lobbanván fel, mintegy 60000 for. kárt vallottak e' tûznek dühössége által. Barna, és fejér tarkás márványnya nevezetes. Néhai tudós *Pálma* Apátúr, és Történet-írónak születése helye. Posta is van benne; határja középszerû, fája, legelôje van, más vagyonnyai is meg lehetôsek.

Rózenthál. *Vallis Rosarum. Rosindel.* Tót falu Pozsony Várm., földes Ura Nagyszombat Városa, lakosai katolikusok, fekszik N. Szombathoz 1 mértföldnyire; határja középszerû, vagyonnyai meglehetôsek.

Rozsnyó. *Rozsnyó Bánya Rosnavia, Rosenau, Rozsnava.* Jeles magyar püspöki, és kereskedô Város Gömör Várm. lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik külömbféle hegyekkel távolról körûlvétetve, kies, és vídám helyen, Szomolnokhoz, 's Tornallyához is 3. mértföldnyire. A' körûlötte lévô nevezetesebb hegyei ezek: *Ökörhegy, Rákos, Nyerges, Bányaoldal*'s a' t. Az elsô mind magas vóltáért, mind pedig patakjáért is nevezetes; a' Városnál kétfelé foly, és nehány malmókat forgat. Hajdan Kir. Bánya-Város vala; de már külömbféle hasznos bányái régen megapadván, leginkább vas bányákkal, hámorral, kapa verô vas mûhelyekkel gazdag, mellyek itten nem igen súlyos fáradsággal, és jó móddal folytattatnak. Ékesítik e' Várost a' Városnak Szentegyháza, a' Püspöki Kastély, a' Sz. Ferentz Szerzeteseknek Klastromjok, a' Káptalanbéli Uraknak, 's némelly Lakosoknak újjabban épûltt házaik. Lakosai szorgalmatosak, mind a' borral, mézzel, 's egyebekkel való kereskedésben, mind a' mesterségnek, mind pedig a' gazdáskodásnak folytatásában. 1710 dikben, a' hírtelen halál által megfogytak lakosai, de azután ismét megszaporodtak, és napról napra szebb virágzással gyarapodik; határja hegyes, és középszerû; héti, 's más vásárjai nevezetesek; malmok helyben, más vagyonnyaik is jelesek vagynak.

Rozgony. *Roszonovecz.* Tót falu Abaúj Várm. földes Urai Sós, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, vidékje nevezetes; fekszik Felsô-Olcsához közel, mellynek filiája; határja ha jól míveltetik, elég jól termô; vagyonnyai külömbfélék, és középszerûek.

Rozvácz. Tót falu Trentsén Várm. fekszik Krivosudhoz nem meszsze; határja jó.

Rozvágy. *Nagy, és Kis Rozvágy.* Két Magyar faluk Zemplén Várm. földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Nagy Géres, és Örsihez közel; határjok 2 nyomásra osztatott, gabonát

nát inkább, mint búzát terem, kukoritzát pedig bôven, lapos, és nádas réttye bôven van; halászó vizek egy Paloktsa nevezetû nagy tó, melly hallal bôvelkedik; e' határhoz tartozik Bodok pusztátska, melly aprólékos legelô tseréből, és kevés szántó földből, 's száraz, és vizes rétekből áll.

Rozvald. Trents. Várm. földes Ura Gr. Illésházy Uraság, fekszik Turnóhoz közel, mellynek filiája.

Rôczke, *Kis Röcze*, *Nagy Röcze*, *Revucza*, *Rausenbach*. Két népes tót helységek Gömör Várm. földes Urai Gr. Koháry, [illegible], lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Csetnekhez 1 mértföldnyire; vas hámorjai nevezetesek, hegyein kristály, és más jóféle kövek találtatnak. Nagy Rôczének határja jelesebb, javai külömbfélék; amannak határja pedig hegyes, és nehezebb mívelésû, réttyei jók, legelôjök elég, fája mind a' kétféle; a' vashámoroknál módgyok van a' keresetre.

Rönöny. *Riedlingdorf*. Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pinkafeldhez nem meszsze, mellynek filiája; földgye meglehetôs, erdeje elég, legelôje, és fája mind a' kétféle van, réttyei jó szénát teremnek; eladásra módgya Ausztriában és Stájer Országban.

Rönök. *Alsó*, és *Felsô Rönök*. Elegyes faluk Vas Várm. Alsónak földes Urai B. Sennyei, és több Uraságok, fekszik Rába Sz. Mihályhoz közel, mellynek filiája; Felsônek pedig Gr. Batthyáni, és több Uraságok, ez fekszik Német Újvárhoz mintegy mértföldnyire; réttyeik jó szénát teremnek, legelôjök, és fájok is elég van, szôlô hegyek meglehetôs, eladásra módgyok a' szomszédságokban.

Rôth. *Rattersdorf*. Ném. falu Vas Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kôszeghez $\frac{3}{4}$ órányira. Nevezetesíti a' B. Szûznek Képe, 's bútsú járásai népesek; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, piatza közel.

Röjtök. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai Nagy Uraság, a' kinek egy emeletre épûltt házával ékeskedik, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz 3 mértföldnyire; határja középszerû, vagyon-

nyai meglehetősek, juhai számosak.

Rövidszer. Abaúj Várm. földes Ura B. Meskó Uraság, fekszik Hoszszúszer mellett, mellyhez földgye is hasonlító; néha Tarcza, és Hernád vizek által károsíttatik.

Rudastó. Tsárda Pest Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Tapio Sáphoz nem meszsze, mellynek filiája.

Ruda Bánya. a' B. betűben.

Ruderia. Bánátbéli falu, Mehádiához mintegy mértföldnyire.

Rudina. *Rudinka*, vagy *Nagy*, és *Kis Rudina*, és *Rudinszka*. Három tót falu Trentsén Várm. földes Urok Szúnyog Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Kisucza Újhelyhez nem meszsze, mellynek filiáji; határbéli földgyeik közép termékenységűek, vagyonnyaik is meglehetősek.

Rudlova. Tót falu Liptó Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Rozenbergához fél mértföldnyire; határbéli földgye meglehetős termésű.

Rudlova. *Rudolszdorf*. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Beszterczebánya Városa, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Beszterczebányához közel, mellynek filiája, határjának olly forma minéműsége van, mint Kniczelováénak.

* Rudlyo. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Forgách Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sókúthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes, köves, három nyomásbéli, zabot bőven terem, erdeje is van, egyebe szűken van.

Rudna. Orosz falu Torontal Várm. földes Ura Nikolits Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Gádhoz fél, Csakovához pedig egy mértföldnyire; határbéli földgye búzát, kukoritzát bőven terem, marhája mindenféle elégséges vagyon, erdeje nagy, és szép Temes vize mentében, annak ellenében újjonnan épült Kastély, és azon a' helyen, hol a' Kalugyereknek Klastromjok vólt, egy szigetet formált vadas kertye; szőleji is vannak, piatza Temesváron, Csakován, és Perleszen.

Rudna. *Rudnak*. Elegyes falu Gömör Várm. földes Ura Márjásy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Rozsnyóhoz mintegy $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; földgye közép termékenységű, mellynek

nek harmad része hegyes; legelője elég van, piatza Rozsnyón ½ mértföldnyire; fája van mind a' kétféle; vas bányája a' saját, vas műhelyei pedig a' szomszéd határokban vagynak.

Rudnik. Irtvány Nyitra Vármegyében.

Rudno. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi B. Kamara, lakosai katolikusok leginkább, fekszik Újbányához fél mértföldnyire; határja majd olly forma, mint Orovniczáé.

Rudno. Tót falu Túrócz Várm. földes Urai B. Prónay, és Révay Uraságok, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Tót Prónához egy órányira, nagy hegyek között; földgye sovány, az Uraságnak vámja vagyon itten, és postaváltás is.

Rudno. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura B. Splényi, és Rudnyai Uraságok, lakosai katolikusok; postája is van; határja ollyan, mint Dávid Újfalué.

Rudnok. Tót falu Abaúj Várm. földes Ura a' Jászói Prépost, lakosai katolikusok leginkább, fekszik a' Csereháti járásban, Hetényhez nem meszsze, Kobulya Huora hegyének szomszédságában; szántó földgyeinek két harmad része sovány, réttyeinek is.

Rudpolócz. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság.

Ruen. Bánátbéli falu Krassó Várm. Karansebeshez fél mértföldnyire.

Rugyina. *Nagy Rugyina* tót falu Trentsén Várm. határja ollyan, mint Lieszkoveczé.

Rugásd. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, kik híres fuharozó Kotsisok, fekszik Sz. Királynak szomszédságában, mellynek filiája; Gerdéhez, és Várjashoz is közel, határbéli földgyei, és réttyei középszerű termékenységűek; erdeje, szőleje nints a' határban, piatza Pétsen 2½ órányira.

Rum. Elegyes magy. falu Vas Várm. földes Ura Rumi Uraság, a' kinek kastéllyával ékes, lakosai katolikusok, fekszik Hidvéghez mintegy mértföldnyire, 's révje is vagyon; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég van, és jó neműek; fája, legelője, erdeje is vagyon, piatza Kőszegen, és Szombathelyen.

RUMPOD. *Rumperdorf.* Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bándolyhoz nem messze, és annak filiája, földgye sovány, vagyonnyai kevesek.

RUMUNIEST. Bánátbéli falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara; lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Badies, 's Drusza hegyekhez nem meszsze, Facsethez mintegy fél mértföldnyire; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

RUNOFALVA. *Obiroczi, Petrika.* Elegyes falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Felsô Viszniczéhez nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye leginkább zabot terem, réttye, legelôje tsekély, Munkátsi piatzhoz közel vannak, és a' vas bányákban is van módgyok a' keresetre.

RUNYA. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai Zsóldos, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Baraczának szomszédságában, Sajó vize mellett, mellynek filiája; határbéli földgye jó termékenységû, hasznos piatzozása közel van, legelôje elég, fája is van mind a' kétféle, malmok a' határban.

RUNYINA. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Vandernót Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Topolyához, n. ny. Ruszkához is 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot középszerûen, kevés árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt terem; földgye hegyes, völgyes, kôsziklás; erdeje van, legelôvel bôvelkedik, piatza Ungváron, és Homonnán.

RUPTA, v. *Ruska.* Bánátbéli falu, Korniához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

RUS. Elegyes falu Krassó Várm. fekszik Karansebeshez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

RUSICZA. Bánátbéli falu, Újpalánkához fél mértföldnyire.

RUSKÓCZ. Elegyes falu Ungvár Várm. határja középszerû.

RUSOVA. Bánátbéli falu, Oraviczához mintegy mértföldnyire.

RUSZBACH. Lásd *Rausenbach.*

RUSZKA. *Regete Ruszka, Gönczi Ruszka.* Két magyar falu Abaúj Várm.; Regete Ruszkának földes Ura Gróf Forgách Uraság; amannak pedig Krajnik Úr, a' kinek la-

lakó helye vagyon itten; lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek az ország-útban, Vilmányhoz nem meszsze; határbéli földgyeik jól termők, vagyonnyaik külömbfélék.

Ruszka. *Nagy Ruszka.* Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai görög katolikusok, fekszik n k. Tőke Terebeshez, é. pedig Gálszécshez egygy órányira; határja hasonló Kis Ruszkáéhoz, de ennek erdeje van, réttye szűk, piatza Kassán.

Ruszka. *Kis Ruszka.* Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Gálszécshez északról 1, délről Uporhoz $\frac{3}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, térséges, gabonát leginkább, árpát is terem; erdeje nints, se szőleje, piatza Kassán.

Ruszka. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Runyinához 1, n. ny. Polenához fél órányira; határja hegyes, völgyes, agyagos, és kavitsos, két nyomásbéli, leginkább zabot, középszerüen árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt terem; bővelkedik legelővel, és erdővel; piatzok Ungváron, és Homonnán.

Ruszkócz. *Ruszkova.* Elegyes magyar, és orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai görög katolikusok, és reformátusok, fekszik Ó Dávidházához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja egyenes fekvésű, leginkább kukoritzát terem, réttye hasznos, piatza Munkátson egy mérttföldnyire, erdeje nintsen, halászatra vize van.

Ruszkócz. *Ruskovce.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Kis Hradnához nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye termékeny, de fája nints elég.

* Ruszkócz. Orosz falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Tibének szomszédságában, és annak filiája, határbéli földgye is hozzá hasonlító.

Ruszkova. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, és több Uraságok; lakosai ó hitüek, fekszik é. Ruszt Pojanához 2 órányira, n. k. hegyekkel vagyon körül véve, d. Leonárdival, n. ny. Petrovával ha-

határos; földgye 2 nyomásbéli, zabot, tatárkát, és kevés rozsot is terem, egyébbôl szûkölködik.

RUSZOVA. *Batrin Ruszova.* Falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik hegyek között, Róna Székhez 3 mértföldnyire; határja soványas, vagyonnyai kevesek.

RUSZBACH. *Alsó, és Felsö Ruszbach.* Szepes Várm.; Alsónak Ispotállya is van, Podolinhoz tartozik; határjok sovány, legelôjök, fájok van; Poprád vize el szokta önteni.

RUSZKONÓCZ. *Rusquinium, Riszdorf, Ruszkinovcze.* Szepes Várm. a' 16 Szepességi Városok közzûl, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Lôtse, és Kézsmárk között, ehez mintegy mértföldnyire; határja sovány, fája, legelôje van, némellyek vásznat is készítenek.

RUSZT. *Rustinum.* Szabad Királyi Város Sopron Vármegyében. Lakosai leginkább Németek, katolikusok, és evangelikusok is, fekszik Nizsider tava' partyán, Sopronhoz $2\frac{6}{8}$ mértföldnyire, híres szôlôhegyei alatt, ôldallós szántó földgyeivel, kies, és egésséges helyen; úgy hogy 1713-dik esztendôben, hírtelen halál uralkodván e' vidéken, a' Sopronyiak is ide kôltözének által, hogy magokat, 's életeket megmenthessék. Hajdan a' Rómaiaknak birtokok vala, 's *Ottokáré* is; azután pedig az Óvári Uradalomhoz tartozott. 1681-ben Királyi Várossá lett LEOPOLD alatt; kôfallal pedig 1614-dikben vétetett körûl; de erôssége inkább külsô szint mutat, mint sem a' Lakosokat hathatós ostrom ellen védelmez hetné. Szentegyházai Szent Egidiusnak, és Pankrátziusnak szenteltettek; 's ehez vagyon kaptsolva az a' nevezetes Kápolna, mellyet MÁRIA Királyné szerzett, 's hetenként egy Szent Misének olvasására rendelést is teve. Második Szentegyháza a' Sz. Háromságnak tiszteletére van szentelve; 's az 1647-dik esztendôbéli Ország Gyûlése után épittetett, és jeles toronnyal ékes; 1674-dikben szenteltetett-fel. A' felûlírása ez: *Sancta Trias! Templum Rustensum protege, serva; In quo fac, pure, dogmata sacra sonent.*

Harmadik Templomja, melly az Evangelikusoké,

1784-

1784-dikben József Tsászár alatt építtetett. Világi épületei között nevezetes a' Városháza, és a' Katonák' Szállása, mellyben elfér mintegy 100 ember. Több épületei is meglehetősek, és a' gazdaságnak folytatásához alkalmaztattak. Polgárok' Ispotállya is van itten. A' Városba 3 kapun esik a' bémenetel, úgymint a' Sopronyi, Bétsi, és Pozsonyi kapun; negyedik kapuja pedig Nizsider tava felé van, hogy ha tűz támadna, jó hasznát vehessék. Különösen ditséri *Bél Mátyás* a' Ruszti Tanátsot, melly 8 személyből áll, az árváknak igen jó gondviselésekért, melly ditséretjeket hiba lett vólna elhalgatni, hogy másutt is követtessenek. — Határja sóványas, legelője kövér, fát pénzen szereznek. Lakosai többnyire Németek lévén, jobbára szőlőmívelésből élnek. Boraik a' Sopronyiakhoz hasonlítanak, és az Országon kivül is híresek.

Rutka. *Alsó*, és *Felső Rutka; Vrutky.* Két tót falu Túrócz Várm. földes Urai több Uraságok, lakosaik jobbára evangelikusok, és kevés katolikusok, fekszenek Trentsén Vármegyének, 's Szucsánnak is szomszédságában; határbéli földgyeik közép termékenységűek; gyümöltsök, 's káposztájok bőven terem; méh-tartások hasznos. Nagy szomszéd hegyeik *Dzuranovának*, *Gyenkovának*, és *Chrapovnának* neveztetnek, mellyektől éjszak felé, 's Vág vizétől mintegy 200 lépésnyire, a' Trentsén Vármegyébe vezető útnál vagyon *Dupna Skala* nevű Barlangja. Nyilása mintha mesterség által készült vólna, olly formának tetszik; szélessége 3 és 5., hoszsza pedig 12 ölnyinek tartatik: tetejéről kő-enyv tsepeg-le, óldalain pedig borzaknak lakásai szemléltetnek; belsőbb részei mennyire terjednek, senki sem tudgya, minthogy vizsgálása igen veszedelmes. *Bél Mátyásnak* állatása a' 299-dik óldalon, tsupa költemény. Mivel némelly Lakosok olly vélekedésben vagynak, mintha öblében elrejtett kints vólna: tsak nem minden esztendőben találkoznak, a' kik bémennek kintskeresés végett; 's hogy az útat el ne téveszszék: elmetéltt szalmát hánynak magok után, hogy ez által, vóltt nyomdokaikat bizonyosan követhessék kifelé is.

RUZS. Bánátb. falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara.

RUZSIHÓCZ. Falu Krassó Várm. földes Ura a' K. Kam.

RUZSIN. Ó *Russin*, vagy *Rucżin*. Sáros Várm. földes Ura Kassa Városa, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Nagy-Ladnának szomszédságában, mellynek filiája; határjában azon kivûl, hogy legelője, és mind a' kétféle fája van, földgye nem igen termékeny.

RÜTEKA. *Rojtök* név alatt.

S.

SABNIK. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, fekszik Szent-Mártonhoz közel, és annak filiája.

SACZA. Elegyes falu Abaúj Várm., földes Ura Semsey Uraság, a' kinek lakó helyével díszesíttetik; fekszik Kassához mintegy mértföldnyire; határja jó termékenységû, vagyonnyai külömbfélék.

SADÁN. Bánátbéli falu, földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Temesvárhoz 1 mértföldnyire; határja gazdag.

SÁDENDORF. *Sattendorf* név alatt.

SADLONYE. Irtvány Nyitra Vármegyében.

SAFFARKO. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Althán Uraság, fekszik Stridónak szomszédságában, mellynek filiája.

SÁG. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dömölkhöz fél mértföldnyire, Ság nevezetes hegye alatt; határja középszerû, borai jók.

SÁG. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, a' kinek kastéllya díszesíti, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sajtoskálhoz nem messze, mellynek filiája, határja 2 nyomásbéli, 's közép termésû, szôleje nem terem, réttye kevés van, juhai számosak, piatzok Sopronban $4\frac{3}{8}$ mértföldnyire.

SÁG. *Akali Ság*. Magyar falu Szala Várm. földes Urai a' Fejérvári Káptalanbéli Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Csicsóhoz nem messze, és annak filiája, pusztája is van, határja jól termô.

SÁG.

SÁG. Szabad puszta Heves Vármegyében.

SÁG. Oláh falu Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Újpétshez nem meszsze, és annak filiája; határja jól termő.

SÁG. Elegyes tót falu Nyitra Várm. földes Urai B. Dávid, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Alsó Récsényhez közel, mellynek filiája; határja középszerű, szőleje termékeny.

SÁG. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Teszérnek szomszédságában, Sz. Iványhoz n. ny. $\frac{1}{2}$ órányira; határja jól termő, szőleje, 's erdeje is van, réttyei hasznosak.

SÁG. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Rédének szomszédságában; földgye 2 nyomásbéli, réttye kevés, és hegyes, erdeje tágas, 's abban egy elpusztúlt templomnak omladozott falai látszatnak.

SÁG *Karancs Ság.* Magy. falu Nógrád Várm. földes Ura Kubínyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Hartyántól, és Szécséntől sem meszsze, határja termékeny, fája, szénája, gabonája elég van, piatza távol esik.

SÁG. *Tápio Ság.* Magy. falu Pest Várm. földes Urai Gr. Keglevits, és Gr. Limburg Styrum Uraságok; Gr. Keglevitsnek e' helyen residentionális háza van; lakosai katolikusok, fekszik Tápio vize mellett Nagy Kátához 1 mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, tiszta búzát, 's egyebet is középszerűen terem, szántóföldgye dombos, fekete ágyagos, legelője homokos, szőleje meglehetős, erdeje nintsen.

SÁG. Szabad puszta Fejér Vármegyében.

SÁG. Szabad puszta, termékeny, és szép szőlőhegy is van rajta, Győr Várm. földes Ura Gr. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' pusztai járásban, a' Sz. Mártonyi hegy alatt, Győrhöz $1\frac{1}{8}$ mértföldnyire; két nyomásbéli földgye mindenféle gabonát középszerűen terem; erdeje nintsen.

SÁG. *Ipoly Ság.* Magyar Mezőváros Hont Várm. földes Urai a' Rozsnyói, és B. Bányai Káptalanbéli Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Ipoly vize mellett, mellyen kőhidgya van, Honthoz fél mértföldnyire; Só-

há-

háza, és Postája is vagyon; határja jó, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

SÁGOD. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Szvetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Kapornaki járásban; határja jó, eladásra módgya, piatza Egerszegen.

SÁGVÁR. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kilitinek szomszédságában, mellynek filiája; Sió vizéhez nem meszsze; határja jó, szőleji termékenyek; hajdan Vára is vólt.

SAJBA. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Libetbánya Városa, lakosai külömbfélék, fekszik ugyan Libetbányához nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű, legelője hasznos.

SAJNOT. *Samot* név alatt.

SAJÓ. Folyó víz Gömör, és Borsod Várm. Ered Radova felett, 's minekutánna Csetnek vizét, a' Murányi patakot, Rima, és Balog vizét, 's más apróbb patakokat öblébe fogadott, Alsó Zsoltzánál egygyesül Hernádvizével. Áradásai károsak, 's töltésekkel gátoltatik; jeles hídak is vagynak rajta.

SAJÓ. *Alsó, és Felsö Sajó.* Két tót falu Gömör Várm. Alsónak földes Ura Gr. Andrásy Uraság, Felsőnek pedig több Uraságok; fekszik ez Dobsinához, amaz pedig Nagy Vezvereshez közel, mellyeknek filiájik; lakosaik többen evangelikusok, határbéli földgyeik középszerűek; vashámorjok is van.

SAJÓ. Oláh falu Máramar. Várm. földes Ura Dunka, és több Urak, 's Szaplontzay László Úrnak maradékai. (Ez említett Úrnak betses tudósítását Járásáról szívesen köszönöm,) lakosai ó hitüek, fekszik Konyha, Jód, Balicza, és S. Pojanához 1 órányira; Rozsaliától Iza vize választya-el- Közepén foly e' helységnek Sajó vize, 's Izával itten egygyesül; két nyomásbéli határja jóltermő, de fa nélkül szűkölködnek.

SAJTÉNY. Orosz, és oláh falu Csanád Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Palotához nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termő.

SAJTOSKÁL. Magyar Mezőváros Sopron Várm. földes Urai Gr. és N. Niczky Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sághoz nem meszsze; két nyomásbéli határja térséges, és középszerű, borok nem terem, réttyek kevés, juhai szá-

számosak, piatzok Sopronban $4\frac{6}{8}$ mértföldnyire.

SAKMUND. Bánátbéli falu.

SAL. Két falu Vas Várm. egyiknek földes Ura Bernát, és több Uraságok, fekszik Nádasdhoz közel, és annak filiája; amannak pedig földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, ez fekszik Nagy Dolinczhez nem meszsze, mellynek filiája, lakosaik katolikusok, fekszenek Körméndhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; földgyeik néhol soványak, fájok, legelőjök van, szőlejek nints.

SALAMON. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Győri Püspök, lakosai katolikusok, fekszik Noszlophoz nem meszsze, mellynek filiája; határja leginkább rozsot terem, egyebet középszerűen, földgye homokos, erdeje tölgy, és nyírfákból áll; réttyei Bitva vize mellett jók, de áradásaikor kárt okoz; malma is van.

SALAMON. Magyar falu Ungvár Várm. földes Ura az Ungvári Uradalom, lakosai katolikusok, fekszik Kis-Ráthoz nem meszsze, mellynek filiája, határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SALAMONFA. *Salmersdorf.* Német falu Vas Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Borostyánkőhöz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja meglehetős termésű.

SALAMONFA. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura B. Meskó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vissnek szomszédságában, mellynek filiája; a nyomásbéli határja középszerű, búzát, 's egyebet is terem, szőleje nints, fája, 's legelője szűk; az Uraságnak kastéllya nevezetesíti; piatza Sopronban $3\frac{2}{8}$ mértföldnyire.

SALAMONCZ. Két falu Vas Várm. földes Urai Gr. Batthyáni, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Martyántzhoz közel, mellynek egygyik filiája; határjai termékenyek, réttyei jók, legelőjök elég, keresetre módgyok Stájer Országban.

SALAMONVÁR. Horvát falu Szala Várm. földes Urai Horvát, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Lövőhöz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja homokos, vagyonnyai meglehetősek.

SALÁNK. Magyar, és orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság; és Dezsőfy jusson Somogyi Úr; lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Patakhoz fél órányira, Borsa vize mel-

mellett; agyagos, és fövenyes határja a' víz' partyán terem búzát, rozsot, és jó zabot; élettel, és borral bővelkedik; piatza helyben, és Máramarosban. Ha úttya helyre hozattatnék, terméseinek nagyobb árra lenne: mert így gyakorta járhatatlan, többször pedig alkalmatlan.

SALFA, vagy *Salföldе.* Elegyes falu Szala Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Tótihoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

SALGÓ. Régi omladozott Vár Nógrád Várm. magas, és meredek hegyen, 's kősziklás helyen épült vala; de már öszve-rongyollott. Eredete bizonytalan, de a' Tseheknek birtokában vólt; mert 1362-dikben vette vala el *Giskrától Corvinus Mátyás. Arszlán* Ozman Fővezér pedig levágatván egy nagy élő fát, annak allyát sok ökrök által homályosan nagy lármával vontatta-fel a' Vár felé, 's előre küldvén némelly lovasokat, megijjesztette a' Várnak őrzőit, 's a' mit hadi erővel nehezen foglalhatott vólna el, hadi fortély által nyerte-el 1551-dikben; 's hatalmokban is maradott 1593-dikig. Már most omladékjai alá temettetett. Vidékje kies, és erdős.

SALGÓ. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Berthold, és több Uraságok, lakosai külömbfélék; fekszik Úrményhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

SALGÓ. Nyitra Vármegyében Tsárda.

SALGO. *Usz Salgo.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szebenhez ¾ mértföldnyire; határja sovány, fája van, réttyei meglehetősek.

SALGOCSKA. *Salgov.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Báró Dávid Uraság; fekszik Udvarnokhoz közel, mellynek filiája; határja jól termő.

* SALKOVA. Tót falu Zólyom Várm., földes Ura a' Liptsei B. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Szeletz hez nem meszsze, mellynek filiája; határja sovány.

SALLÓ. *Kis Salló*, vagy *Sarló.* Magyar falu Bars Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék is; Kis Salló, Nagy-Sallónak filiája; határja meglehetős.

SALLÓ.

SALLÓ. *Kis Salló.* Magyar falu Hont Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Perecsényhez 2½ mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, marháji is számosak.

SÁLY. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Szepesy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Geszten alól egy termékeny vôlgyben, Várallyával egybe van kaptsolva; határja jól termô, de szoros, fája elég van, erdeje tágas.

SÁLYI. *Sajó.* Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Szalontai járásban; határja jeles, vagyonnyai külömbfélék.

SÁLYI. Magyar falu Szatmár Várm. földes Ura Domahidy, és Sulyok Uraság is, közönséges Nemesség is sok lakja, és bírja is; lakosai reformátusok, fekszik Angyalosnak, Pátzodnak, és Porcsalmának is szomszédságjokban, határja 2 fordúlóra van osztva, 's közép termékenységû, földgye fekete, és sík, erdeje igen kevés; határján Szamos vize felôl szép gyümöltsös kertek vagynak, piatza Szatmáron, és Károlyban 3 mértföldnyire.

SÁM. Bánátbéli falu.

SAMARJA, közönségesen *Somorja. Fanum S. Mariæ, S. Samariæ. Sommerein, Szamorin.* Nevezetes, és régi privilegiáltt Mezôváros Pozsony Vármegyében, a' Tsalóközben; lakosai leginkább Magyarok, és kevesebb Németek, katolikusok, evangelikusok, és reformátusok; fekszik az öreg Dunához ¾, az Érsek Újvári ág Dunához pedig 1½ órányira, sík földön, Gutor, Dienesdi, Gantsháza, 's több helységeknek szomszédságjokban. Hajdani Lakosai külömbféle hív szolgálattyaikért nevezetes szabadságokat nyertek a' régi Magyar Királyoktól, és ezen kivûl birtokokat is; úgymint 1298, 1382, 1392, 1405, melly szerént szabadokká tétettek minden vámoktól 's a' t. Ugyan ezen esztendôben szabad Királyi Várossá is lett, de 1465-dikben azoknak számok közzûl kirekesztetett. 1411ben ZSIGMOND által két országos vásároknak tartását nyertek. 1426. 1439. 1456. 1465. 1468. 1483. 1488. 1513. 1519. 1544. 1712. 1748. 1769. 1779. újjabb meg

újjabb szabadságokat, majd jószágokat, és azoknak meg erôssittetéseit nyerték Lakosai; úgy hogy lefizetvén esztendônként a' Pozsonyi Vár' Kapitánnyának 806 forintot, mindennémû szabadságokkal, és haszonvételekkel élnek. Az elmúltt Században könyvnyomtató ház is vala benne. Lásd az *Egyházi Agendát*, melly betûivel nyomtattatott 1650-ben *Véghelius Andrásnál.* — ERZSÉBET, MÁTYÁS, és I. FERDINÁNDTÓL nyertt pusztái, mellyekkel újjabban öregbíttetett e' Város, ezek: *Betsked*, *Bálidháza*, *Kis-Gutor*, *Bense*, *Szap* másként *Pomel*, *Baldsháza*, és *Barlahásfoldgye*. Ékesítik e' Várost a' K. jeles Szentegyházok, mellynek tornya meszsze ellátszik. 1789ben vették-meg a' Relig. Kintstártól, 's a' vólt Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáknak Klastromjokkal, és egyéb épûleteikkel egygyütt magok hasznokra fordították. A' régi Parochiális Szentegyházban most a' Reformátusok tartyák az Isteni tiszteletet; ez is jeles épûlet. Az Evangelikusok pedig magok nak új Templomot építtettek. Nevezetes épûlet továbbá a' Városháza egy emeletre, 's kisded toronnyal ékesítve. Midôn még Kir. Város vala, ZSIGMOND, ALBERT, és MÁTYÁS Királyok ideigvaló Rezidentziát is tartottak itten, melly házat most *Stokovics*, *Vidi*, *Gottl*, és *Sándor* Urak bírnak. Az elsô szakasznak felsô emelettye már lebontattatott. — Hajdan 2 kapui, és bástyái is vóltak; de már most tsak nevei forognak emlékezetben. A' Városnak útszái tsatornákkal, és gyalog útakkal ki vagynak rakva. 1711-ben néhai *Andics Thadéus* Samarjai Fi sóházat is építtetett a' Városon kivûl, hol esztendônként sok ezer mázsa só elkél. 1781-tôl fogva pedig rövid posta is állíttatott-fel itten. A' Városon kivûl vagyon Ispotállyok, Sz. *Dismásnak* emlékezetére szenteltt Kápolnával, mellyet néhai Gr. Viczay Terézia Kis Aszszony, Jeszenák Pál Kir. Tanátsossal 1722-dikben építtettek, és azólta Fundátziójok is jelesen szaporíttatik. A' Városnak következendô erdôji, és szigettyei vagynak, úgymint: *Szobros*, *Öregzátony*, *Szaperdö*, *Diós*, *Nagy*, és *Kis Mantua*, *Korszika*, és *Pomlé*, mellyekben külömbféle kemény, és lágy fák, 's elég va-

vadak is vagynak. Az öreg Duna itt nagyon széles; ez elôtt mintegy 90 eszt. nagy viza-tanyája is vólt e' Városnak, 's szép jövedelmet okozott; az arany mosást duna vizéből e' vidéken a' *Vajkai*, és *Dobogazi* Aranyászok folytattyák. Nevezetes itten a' Város' Kortsmája azért, mert egy pénzért az idegeneknek enni, és inni is adnak: 's ha ki mind meg nem iszsza, 3 ütlekkel bûntetik. A' *Jérusálem* nevezetû gyepből kirakott tévelygô úttya is nevezetes, melly majd fél óránnyira terjed: mert ha valaki a' futást elhibázza, közepén emlékezetûl megtsapattatik. Héti, és országos vásárjai nagyon híresek, és népesek is; kereskedések van mindenféle gabonával; lakosai a' földmivelésen kivûl kézi munkát is folytatnak; számos aszszonyai pedig híres magyar kenyeret sütnek, és Pozsonyba hordgyák eladás végett. Határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, a' Dunának áradása miatt igen nagy károkat szenyvednek.

SÁMFALVA. *Hannersdorf* Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rohontzhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja közép termésû.

SÁMOD. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai reformátusok, fekszik Aderjáshoz közel, d. Czúnhoz, n. k. Hídvéghez $\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, 's leginkább búzát terem, egyebet középszerûen; régenten Apátzáknak lakó helyek vala közel e' helységhez egy nagy dombnak tetôjén, 's vólt Klastromjoknak leomladozott falai még ma is szemlélhetôk; északról a' fekete víznek ki-öntéséből jó nagyságú tó támadott, mellyben halat, és tsíkot bôven foghatnak; erdôjök tágas; északi végénél a' Magyaroskai Vendégfogadó van; réttyei jók, kivált a' tó (itt *bereknek* hivják) mellett.

SAMOGY. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai elegyesek, fekszik Krasznóczhoz $\frac{1}{4}$ órányira, Füzesérhez is annyira; térséges fekete agyagos határja 2 nyomásbéli, terem leginkább gabonát, búzát, és zabot; árpát, tengerit pedig középszerûen; erdeje, szôleje nints, rétekkel bôvelkedik; piatza N. Mihályon 1 órányira.

SAMOT. Szabad puszta, és major Pozsony Várm. földes Ura a' Pozsonyi Prépost, fekszik Somorjához közel, mellynek filiája; egy régi Szentegyház is van benne, *Sz. Margitnak* tiszteletére szentelve; nagyobb része szántóföldekből áll, mellyeket a' szomszéd helységbéliek árendában bírnak; réttye nem sok. Ide tartozik *Kusztos* nevű puszta is, melly a' Pozsonyi Káptalanb. Kusztosnak birtoka.

SÁMSON. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Debretzen Városa, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Debretzenhez nem meszsze, és annak filiája; határja közép termékenységű, vagyonnyai külömbfélék.

SÁMSON. Magyar falu Somogy Várm. fekszik az Ormándi posványas helyek között; határja jól termő.

SÁMSON. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, a' kinek szép majorsága, 's gyümöltsös kertye van itten; lakosai elegyesek, magyarok, és dohány-kertészek; fekszik Vásárhelyhez, és Mezőhegyeshez 2 mértföldnyire; földgye fekete, és jól termő.

SÁMSONVÁRA, v. *Fejérkő*. Hajdani Vár Nógrád Vármegyében. Épült vala egy alkalmas kerekded hegyen, és az ellenségnek megalázhatására jó fekvése vala. *Fejérkönek* azért neveztetik, mert fejér kősziklás hegyek által kerittetett. Véllhető, hogy valamelly *Sámson* nevezetű Vitéz épittette, a' ki a' maga neve által kívánta nevezetesíteni e' régi Várat; minthogy a' szomszédságában lévő falu is Sámsonházának neveztetik.

SÁMSONHÁZA. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Nagy-Bárkányhoz közel, és annak filiája; határja középszerű.

SANCZ. Somogy Várm., földes Ura Gróf Festetich Uraság.

SANCZ. Trentsén Vármegyében Tsárda.

SAND. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Szegedy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Miháldhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja termékeny, réttyei jók, fájok is van.

SANDAL. Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sztropkóhoz nem i-

gen

gen messze, mellynek filiája, határja sovány, legelője, fája van.

SÁNDOR. Rátz falu Báts Várm. földes Ura M. Terezio-polis Városa, lakosai ó hitüek, fekszik M. Terezio-polishoz piatzozó helyéhez 16 száz bétsi ölnyire; határja jó búzát, zabot, és árpát terem, 's kölest is; fája, nádgya nints; Pality híres tóban hala van; pénzt szereznek gabonából is.

SÁNDORFALU. *Sandresti.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura a' N. Bányai pénztveretô Hivatal, lakosai ó hitüek, fekszik Györkefaluhoz 1, N. Bányához 3 órányira; határja hegyes, köves, és erdôs, földgye agyagos, szôleje nints, semmivel sem bôvelkednek, kevés vagyonkáikat Nagy Bányán árúlgattyák.

SÁNDORFALVA. *Szandresti.* Orosz vallást tartó lakosú falu Máramaros Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, és több Uraságok; szomszédgya n. k. Talaborfalva 1, dél. Új Bard fél, n. ny. Sófalva ¼ mértföldnyire; piatza Huszton 1, Tetsôn 1⅛ mértföldnyire, szénája elég terem; hajdan sóaknái is vóltak, hanem a' vizek' alkalmatlanságai miatt elhagyattattak, a' honnan a' körûl belôl lévô helyek sós vizzel élnek; tölgyes, és bikkes erdejek is bôven vagyon.

SÁNDORFALU. Sváb falu Szatmár Várm., földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik N. Szokondnak, és Szakasznak szomszédságában, Erdôdhöz 1, Béltekhez pedig ½ mértföldnyire; határja hegyes, dombos, és sárga agyagos, leginkább zabot, és kevés búzát terem, szôlô hegye van, erdeje nintsen, piatza Szatmáron 2, Károlyban 2, és fél mértföldnyire van.

SÁNDORHÁZA. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Szent László-egyházához közel, mellynek filiája; határja középszerû.

SÁNDORKA. Fejér Vármegyében Szállás.

SANKFALVA. Magy. falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Harkácshoz közel, határja közép termésû, juhai, méhei hasznosak.

SANKÓCZ. Szabad puszta Zemplén Vármegyében.

SANTOS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Hg Esterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szent

Baláshoz közel, mellynek filiája, határja jól termô, de néhol a' záporok járják.

SÁP. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Fáy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Sz. Keresztnek, 's Léknek szomszédságában; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

SÁP. Szabad puszta Heves Várm. NagyRévhez tartozik.

SÁP, vagy *Szász*. Szabad puszta Borsod Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság.

SÁP. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura B. Podmaniczky Uraság, fekszik Heredhez nem meszsze, mellynek filiája.

SÁP. *Alsó*, és *Felsö Sáp*. Két falu Nógrád Várm. Alsónak földes Ura a' Váczi Püspökég; Felsônek pedig Balog Uraság; Felsô az Alsónak filiája, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Csôvárhoz mintegy ¼ mértföldnyire; határbéli földgyeik középszerûek, mint vagyonnyaik.

SÁP. *Tápio Sáp*. Tót falu Pest Várm. földes Urai Sôter Successorok, kiknek e' helyben két jeles lakó épületteyik vannak, lakosai katolikusok, zsidók is, fekszik egy nagy vôlgyben Sülyhez fél, Mendéhez 1 mértföldnyire; terem jó gabonát, ôszit, tavaszit, bort; fôképen dohány termesztésbôl élnek, melly is széles levelû, hoszszú, és erôs szokott lenni; piatzok Pesten, van ser, és pálinkaháza is, vízi malma, jó erdeje; a' falu közepén, a' felûl lévô nagy tóból patak folydogál.

SÁP. *Felsô Sáp*. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tápio-Sáphoz nem meszsze, mellynek filiája.

SÁP. Elegyes lakosú nemes falu Pozsony Várm. földes Urai Gr. Pálfy Uraság, és több Birtokosok, lakosai katolikusok, fekszik Magyar Bélhez nem meszsze, D. Újfalunak szomszédságában; határja lakosainak szaporodása után szûk, réttye többetske van, erdôvel, gyümöltsös, és veteményes kertekkel bôvelkedik; piatza Pozsonyban, holott vagyonkáikat jól eladhattyák.

SÁP. *Nagy Sáp*. Magyar falu Esztergom Várm. földes Ura Gr. Sándor Uraság, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik dél. Bajnához ½, é. Tokodhoz 1, n. ny. Bajothoz is 1 órányira; határja hegyes, és vôlgyes, de szorgalmatos mívelés után szép búzát, és jó gabonát

nát terem; réttye, legelője jó, szőlő hegyei számosak, és jó fejér, 's veres borokat teremnek, mellyeket a' Komáromi, Győri, és Pozsonyi bor-kereskedők szoktak elhordani; fája, 's erdeje bőven van, piatza Esztergomban két mértföldnyire. Ide tartozik az Őri Sápi puszta is, mellynek szép szőlő hegye *Románnak* neveztetik, régi kő hidgya pedig *Tatárhidgyának;* egésséges jó forrás vizekkel is bővelkedik.

SÁP. *Sári Sáp.* Tót falu Esztergom Várm. földes Ura Gr. Sándor Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Dághoz, d. Epelhez, é. Tokodhoz, n. ny. Nagy Sáphoz 1 órányira, 's mellette szép folyó patak lévén, az Uraságnak három malmát forgattya; határja hegyes, és völgyes, szántó földgyei szép tiszta búzát teremnek, hegyesebb része pedig határjának jó rozsot, árpát, zabot, és kukoritzát; réttyei elegendők, sőt a' külföldiektől is nem kevés pénzt vészen bé az Uraság esztendőnként. Hozzá tartozik *Babal* puszta is, melly $\frac{1}{4}$ órányira fekszik tőle; legelője tágas, és hasznos; dél felől van az Uraságnak egy jeles épületű fördő háza, mellynek vize melegíttetik; piatzok Esztergomban két mértföldnyire; boraikat más Vármegyékbe szokták elhordani. Fél órányira a' Tokodi határnál van tímsó ízű és erejű kútfője is, mellynek vize sárgálló.

SÁP. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Püspök-Ladányhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termő.

SAPÉNY. Csanád Várm., Batonyához nem meszsze.

SAPINECZ. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Potornyai Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Makovitzai Uradalomban; határja meglehetős, fája, legelője van.

* SAPUSNYIK. Bánátbéli falu.

SÁR. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Brendánó Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sárvárhoz közel, mellynek filiája, határja jól termő.

SÁR, Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Hunyady, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Visontához közel, Gyöngyöstől sem meszsze; nevezetes itten B. Hunyady Uraságnak pintzéje, mind sok ágazattyai, mind pedig bémenetelénél lévő, *Aba* Király-

rálynak temetô helyéről, mellyet egy veres márványban kimetszett írás ékesít; határja jó, fája van, legelője az erdôn alkalmatos; borai meglehetôsek.

SÁR. Orosz falu Szatmár Várm. földes Ura Eötvös Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Szatmárhoz egy kis mért földnyire; határja középszerû, fája szûken van, erdeje kevés, szôleje nintsen, piatza Szatmáron van.

* SÁR, vagy *Szár*. Német falu Fejér Várm. lakosai katolikusok, fekszik Bitskéhez egy jó mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SÁRA. Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura a' Rel. Kintstár, lakosai katolikusok, oroszok, és többen reformátusok, fekszik Nagy Toltsvához fél óránnyira, mellynek filiája, a' Bodrog' mentében; földgye 2 nyomásbéli, megtermi a' búzát, gabonát, zabot, árpát, kukoritzát; réttye, 's makktermô erdeje van, szôlôhegye kitsin, hanem a' szomszéd hegyeken tartanak szôlôket, és leginkább ennek mívelésébôl élnek; piatzok Toltsván van.

SARÁD. *Alsó*, és *Felsô Sarád*; *Nyesnyej*, *vesnyej Sárdu*. Két orosz falu Ugocsa Várm., földes Urok B. Perényi Uraság, lakosaik görög katolikusok, fekszik egygyik a' másiktól fél órányira, Ölyvestôl is annyira; határbéli földgyeik hegyesek, és vôlgyesek, agyagosak, és soványak; erdejek, fájok elég, minthogy azok között fekszenek; szôlejek nintsen, és semmivel sem bôvelkednek.

SARAMPÓ. *Sranky*. Elegyes falu Hont Várm. lakosai külömbfélék, fekszik Osgyánhoz nem meszsze; határja középszerû.

SARÁND. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Deretskéhez közel, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SÁRÁNSÉR. Szabad puszta Gyôr Várm., földes Ura a' Gyôri Káptalanbéli Uraság, fekszik Révfaluhoz közel, Gyôrhöz pedig fél órányira; rozsot terem, határjának 1 része folyó homok, mellyet fák' ûltetésével kezdenek elfojtani; réttye kevés, erdeje nintsen.

SARASÁN. Bánátbéli falu. Lugoshoz fél mértföldnyire.

SARAVOLYA. Bánátb. falu, Sz. Miklóshoz $\frac{1}{4}$ mértföldny.

SAR-

SARBOVA. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Makovitzai Uradalomban; határja sovány, fája, legelője elég van.

* SARCIA. Falu Torontal Várm. földes Ura a' Zágrábi Káptalanbéli Uraság, fekszik Csakovához közel, mellynek filiája.

SÁRD. *Külsö, és Belsö Sárd.* Két magyar faluk Szala Várm., földes Uraik több Uraságok, lakosaik külömbfélék, fekszenek Reditshez nem meszsze, mellynek filiáji; határbéli földgyeik jók, de néhol a' víz járja.

SÁRD. Magyar mezöváros Somogy Várm. földes Ura Somsits Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Somogyvárhoz két mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SÁRDOS. Tsárda Sopron Várm., fekszik Sárdosére mellett, és Soborhoz tartozik.

SÁRFELD. Sopron Várm.

SÁRFÖ. *Sárfia.* Tót falu Nyitra Várm., földes Urai Szerdahelyi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Ripinyhey ¾ mértföldnyire; Ispotállya is van; földgyei jók, javai jelesek, fája, szöleje, makkja, legelője van; piatza Bajnán.

SÁRFÖ. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szentzhez, Boldogfalvához sem meszsze, a' fejér hegyeknél, a' Rétsei víz nedvesiti; postája is van; határja leginkább gabonát, zabot, árpát terem; mezeje, réttye elég van, szöleje is, erdeje nints, piatza Bazinban, Modorban, és Pozsonyban.

SÁRHIDA. Magyar falu Szala Várm., földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Csatárhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerü.

SÁRI. *Siarovce. Nagy Sári, Kis Sári.* Két tót faluk Bars Várm. földes Urok Tajnaj Uraság, lakosaik külömbfélék, fekszenek Nevedhez nem meszsze, mellynek filiáji; Kis Sárinak Ispotállya is van; határbéli földgyeik középszerüek.

SÁRI. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Rozsos Uraság, fekszik Peremartonhoz közel, mellynek filiája, határja jó.

SÁRI. Tót falu Pest Várm. földes Ura B. Lafert Uraság, la-

lakosai katolikusok, fekszik Bugyihoz, 's Hartyánhoz is egy mértföldnyire lapos helyen; öszszel, és tavaszszal határját a' közel lévő Turjány vize igen el szokta lepni, mellyen malma van, néha az essőktől megdagadván, az árkát meghaladgya; a' határt, és a' szomszéd Mantelek, és Babád pusztákat megfutván, sok szénát szereznek, kivált tsátét, mellyből a' legnagyobb szárazságban is, midőn másutt nem terem, sok pénzt vesznek-bé Pesten; erdeje kitsin.

SÁRI. Horvát falu Somogy Várm. lakosai katolikusok, fekszik Martzalihoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire, határja jó, javai külömbfélék, 's Kéthelyéhez majd hasonlítók.

SARKAD. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura G. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Nyiresfalvához közel, mellynek filiája; határja sovány.

SARKAD. Magyar mezőváros Bihar Várm., földes Ura G. Andrási Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszikGyulához közel,mellynek filiája; határja jó, javai jelesek.

SARKAD *Keresztúr*. Bihar Várm. a' K. betűben.

SARKAD. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Niczky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Berzenczének szomszédságában, és annak filiája, határja jó, vagyonnyai jelesek.

SARKAD. Szabad puszta Zemplén Várm. földes Ura Gr. Aspermont Uraság, fekszik Girnicshez közel, és annak filiája.

SÁRKÁNY. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura B. Lusinszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Mórhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jó, javai középszerűek.

SÁRKÁNY. Tót falu Esztergom Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Köbölkúthoz nem meszsze, mellynek filiája, Szölgyénhez sem meszsze; határja jó, legelője alkalmatos, vagyonnyai külömbfélék, piatza Esztergomban.

SÁRKÁNY. Szabad puszta Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok; fekszik N. Tárkányhoz közel, mellynek filiája.

SÁRKÁNY. *Bő Sárkány, Szili Sárkány*. Két magyar falu Sopron Várm. Bő Sárkánynak földes Ura H. Eszterházy Uraság; ennek pedig

dig Potyondy, és több Urak, lakosai Bô Sárkánynak katolikusok; ennek pedig evangelikusok is, két ház reform. fekszenek egymástól nem meszsze, Sopronhoz hat és fél mértföldnyire; határbéli földgyeik jó termékenységûek, borok nints, legelôjök tágas, juhaik, 's marháik számosak; de Rába vizének áradása kárt okoz lakosainak.

SÁRKÔ. *Hornſtein.* Régi Vár, és Mezôváros Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai leginkább katolikusok, fekszik Kis Mártonhoz ¾ mértföldnyire; határja középszerû, borok jó terem, vagyonnyaikat meglehetôsen eladhattyák.

SÁRKÖZ. Így neveztetnek némelly vidékek külömbféle Vármegyékben, holott a' szomszéd vizeknek feldagadásaik miatt lapályos helyek vagynak: nem lévén felôlök bizonyos tudósításaink, tökélletesen meg nem határozhattyuk.

SÁRKÖZ. Magyar, és tót falu Szatmár Várm., földes Ura B. Vécsey Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sárköz Újlaknak szomszédságában, Adorjánhoz egygy órányira; határja 3 fordúlóra van osztva, földgye térséges, követses, és agyagos, kétszerest, 's egyebet is középszerûen terem, fája van, szôleje meglehetôs, legelôvel bôvelkedik, piatza Megyesen, Szatmáron, és más vásárokon.

SÁRKOVECZ. Bánátb. falu.

SARLÓ. *Nagy Sarló, Velike Sarluhi.* Mezôváros Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek, lakosai katolikusok, fekszik Lévához két mértföldnyire; határja jól termô, vásárjai népesek, vagyonnyaikat eladhattyák, réttyeik, legelôjök jók.

SARLÓ. Szabad puszta Arad Vármegyében.

SARLOTTENBURG. Német falu, Lippához 1¼ mértföldnyire; határja jó, borai is meglehetôsek.

SARLUSKA. Két falu Nyitra Várm. egyiknek földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, másiknak pedig G. Berényi, és több Urak; ez fekszik Rippényhez közel, mellynek filiája; ama' pedig Üzbeghez közel, mellynek filiája; lakosaik katolikusok, és másfélék is, határbéli földgye egygyiknek jó, 's Molnoséhoz majd hasonlító; de a' másiké soványabb.

SAR-

SARMAS, vagy *Sarmács.* Magyar falu Szala Várm., földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sepetnekhez közel, mellynek filiája, határja középszerű, legelője, fája van, piatza N. Kanizsán.

SÁRMELLYÉK. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Keszthelyhez egy mértföldnyire, határja jó, vagyonnyai jelesek, szőlejek is van.

SARO. *Sarovce, Kis Saro, Nagy Saro.* Két elegyes falu Bars Várm. földes Ura Kis Sarónak az Esztergomi Érsekség; Nagy Sarónak pedig Gyurcsányi, és Semberg Uraságok, Kis Saró, Nagy Sarónak filiája; lakosaik katolikusok, fekszenek Garam vizének szomszédságában, Lévához $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határbéli földgyeik termékenyek, legelőjök hasznos, vagyonnyaik külömbfélék.

SAROD. *Srollen.* Magyar falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szép lakhoz nem meszsze, és annak filiája; határja 2 nyomásbéli, térséges, földgye búzát, 's egyebet is terem, szőleje, fája nintsen, Nizsider tavának áradása kárt okoz lakosainak, kik között jó vadászok vagynak; piatza Sopronban $3\frac{1}{8}$ mértföldnyire.

SAROK. Falu Baranya Várm. lakosai külömbfélék, fekszik Bánhoz közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SÁROS VÁRMEGYE. *Comitatus Sarosiensis.* Scharoſcher Geſpanſchaft. *Sariska Stolitze.* Nevezetét vette e' Vármegye, némellyeknek véllekedések szerént, *Sáros* Várától; másoké szerént pedig *Sárus* Magyaroknak hajdani Vezérjektől, a' kitől származhatott *Sáros* Várának nevezete is; akar azért, mivel annak építője vala; akar pedig azért, mivel azt a' szomszéd Szarmaták ellen óltalmazta. Fekszike' Vármegye észak felől Lengyel Országnak szomszédságában, napkelet felől pedig határos véle Zemplén Vármegye, délre Abaúj Vármegye, napnyúgotra Szepes Vármegye, a' honnan Várallyától Bisztra faluig e' Megyének szélessége öt mértföldet tesz, hoszsza pedig nyóltz mértföldet, Kassa Városának határjától Bicharo faluig vévén mértékjét. Minthogy e' Vármegye nagy részént hegyekből áll, elhalgatván a' kissebbeket,

ket, nevezetesebb hegyei ezek:

1. *Braniska* hegye, németûl *Purtzelgrund*, áll Szepes Vármegyének szélénél, 's mintegy két mértföldnyire terjed, délfelé külömbféle hajlásaival, 's a' faluknak nevezeteivel illettetik. Ezen az erdôn van Szepes Vármegyébe az ország úttya, melly körûl hajdan a' rabló tolvajoknak-ked ves tanyájok vala.

2. *Kárpát* hegye, melly Szepes Vármegyébôl terjed e' Megyébe, 's Lengyel Országtól elválasztya; e' hegyek felôl méltó a' megjegyzésre, hogy közönségesen *Beszkédi* hegyeknek neveztetnek, 's egész Erdély Országig terjednek; megszakadnak egy vôlgy által Sáros Vármegyében, *Muszina* Lengyel Országi Város felé, holott *Poprád* vize *Visztulába* foly, és ezzel egygyütt azután a' tengerbe.

3. *Kakasfalvai* nagy hegyek Zemplén Vármegyének szélénél, mellyeknek tetôi Eperjesen alól mintegy fél mértföldnyire szemléltetnek, tetôjökkel napkelet felé terjednek, 's Tállya Városánál végezôdnek.

4. *Farkasvôlgye*, *Velcsja Dolina*, melly Szepes Vármegye felé hajlik, és magas fenyôfákkal gazdag, 's tetôje néhol magasabb *Betskéd* hegyénél.

5. *Fekete Hegy*. *Cserna Hora*. Nevezetét vette sûrû élôfái miatt okoztatott setétes vóltától; óldalai néhol kopaszok, és jó legelôt szolgáltatnak. Legmagassabbra emelkedett *Berzevitzénél*, Szepes Vármegye, és Lengyel Ország' széleinél.

6. *Kassai* hegy, minthogy Kassa Városa felé terjed; csak nem egészen tser, és tôlgy fákkal boríttatott, néhol igen jó fejér agyagja van a' fazekaknak, és egyéb tserép edényeknek készítésekre.

7. *Köhegy*, Steinberg, *Kamena Hora*. Nevezetét vette meredékeny kôszikláitól. Láttatik *Bártfa*, és *Zborov* között, sûrû, és néhol tsak nem járhatatlan, jegenye, és fenyôfáival. Másképen *Magurának* is neveztetik, mellynek szomszédságában van a' Gaboltói hegy, ennek vôlgyeiben forranak-ki a' híres Bártfai savanyú vizek.

8. *Stras*, nagyobb *Stras*, melly ék módgyára emelkedett-fel; az a' hegyek' terjedése pedig, melly *Gergelaknál* kezdôdik, és *Kapinál* vé-

végezôdik, 's amannál sokkal alatsonyabb, *Fintar-Strasnak*, vagy *Kapihegynek* neveztetik.

9. *Ádámföldhegye*, melly a' Bártfáról Eperjesre vezetô út felé van, 's régenten a' rablóknak, és ragadozó tolvajoknak gyilkoskodásai miatt veszedelmes vala, kivált *Hallus* vôlgyénél.

E' Vármegyének több, 's kissebb hegyei leginkább a' mellettek lévô falukról neveztetnek.

Valaminthogy e' Megyében külömbféle számos hegyek vagynak; úgy vôlgyekkel is bôvelkedik, mellyek patakok, vagy folyó vizek által nedvesíttetnek.

Nevezetesebbek ezek között:

I. A'Tartzai vôlgy, mellyen Tartza vize foly; kezdôdik Szepes Vármegyének szomszédságában, 's véle több vôlgyek egygyesûlnek, úgymint:

1. *Farkasvölgye*, melly az elôbbenivel napnyúgot felé egygyesûl, *Szalóki* patakjával, melly Berzevitze alatt foly Tartza vizébe.

2. *Darótzi völgy;* kezdôdik *Schönvitz* vize felett, Darótznak neveztetett, mivel annak partyát mossa, 's ugyan Tartza felett egygyesûl Tartza vizével.

3. *Tarkói völgy*, mellynek vize *Héthárson* által foly Tartza vizébe, minekutánna mintegy 2 kis mértföldnyire folyt vala.

4. *Litinyei völgy*, Prehiba hegyéből terjed-ki, halas patakjával Litinye felé, honnan Pétsújfalut meghaladván, Tartza vizével egygyesûl.

5. Az északi hegyekből származott vôlgy, *Gombosfalva*, és *Görgelaka* körûl, mellynek patakja Sáros alatt foly Tartza vizébe.

6. Bertót vôlgye; kezdôdik Branitzkánál, *Szvinka* patakjával, 's meghaladván mintegy 3 mértföldet, Orosz Pekli alatt egygyesûl *Hernád* vizével.

7. Hernád vôlgye; kezdôdik Szepes Vármegye felôl, 's terjed napkelet felé Abaúj Vármegyének széléig 3 mértföldre.

8. Ketzer vôlgye; nevezetét vette Ketzer Uraságnak birtokaitól; kezdôdik Hanusfalva hegye alatt, terjed 2 mértföldnyire dél felé, 's Bolyár alatt szûnik-meg, Abaúj Vármegye' szélénél.

9. Tapoly' mellyéke, melly Tapoly vizétôl neveztetett; kezdôdik Beszkédnél,

Lé-

Lénárdvágás felett, 's terjed Bártfa felé, a' honnan hat mértföldre terjedvén, Zemplén Vármegyébe megy-által. Kissebbek:

1. A' *Gaboltói* vôlgy, melly Lengyel Országba szolgáltat útat, patakja Tapoly vizébe foly.

2. *Klusovi* vôlgy, Bártfa alatt egyesûl Tapoly mellyékével, holott *Lukavitzi* nevû, halakkal, és rákokkal gazdag kis patakja, melly eddig napkelet felôl a' Városon kivûl folyt vala, ismét Tapoly vizébe foly.

3. *Zborovi* vôlgy, terjed Beszkéd hegyétôl Makovitza Vára felé, azután Zborov Városa alá; meghaladván pedig Hoszszúrétet, patakjával, Tapollyal egygyesûl Bártfa alatt.

4. *Orsótzi* vôlgy, ered, és terjed észak felôl Felsô Volyától Alsó Volya felé patakjával Orsótz alá, Kohány mellett, Hankótz, Porubka, és Herhei között, melly faluknak kertyei alatt foly Tapoly vizébe.

5. *Kaprontzi* vôlgy, kettôs patakjával, melly Kaprontz felett fakad; a' másik patak pedig ennek ellenében van, és Varjú falutól foly-le.

6. *Kükömezôi* vôlgy; kezdôdik Dukafalvánál, és Sálmány felé terjed, majd *Kükömezô*, *Lutska*, és *Karátsonymezô* felé, *Girált*, és *Vaspataka* határjainál, a' honnan patakja egygyesûl Tapoly vizével.

7. *Kerekréti* vôlgy; ered a' Makovitzai Uradalomban, Mlinarótznál, holott Benedikótztól Radomához való által menetelnél a' patak *Radunkának* neveztetik, és Kerekrétbe foly; nagyobbodván pedig Valykóta patakjával, *Szobos*, és *Mátévágás* alá foly; azután Zemplén Vármegyének széléig, 's *Vaspataka* faluval általellenben foly Tapoly vizébe.

8. *Medgyesi* vôlgy; ered patakjával egygyütt, a' Pálvágási hegyekbôl, melly alább Radvány vizével nagyobbodván, Medgyes falunak partyát mossa; azután pedig a' Hanusfalvai folyóval egygyesûlvén, nyúgot felôl napkelet felé foly.

9. Kapi, és *Raszlavitzi* vôlgy, mellynek más névvel *Szegtsó* patakja a' *Hertnek* hegyekben fakad, magába vévén *Töltszék* alatt *Ternyánka* patakját, ketté hasittya *Ternye*, és *Szedekerte* falukat; azután *Fulyánka* felé foly. *Kapi* alatt pedig

ismét egy patakot fogad magába, melly *Komlóskereszt̨esnek* határjából, és *Lipnik* hegyéből ered, 's *Kapit*, *Németfalvát*, és *Ladat* nedvesíti. Innen *Finta* felé foly ártalmas áradásaival, és végre *Eperjes* alatt ömlik Tartza vizébe.

10. *Ondava*; ered a' Lengyel Ország' szélén lévő hegyekből, 's lefoly *Ondavka* falu alá, azután pedig több patakok által öregbíttetvén, *Niklovához̨*, melly mellett elfoly, minekutánna *Alsó Orlichot* meghaladta, *Svidnik* alá foly. Itten a' Beszkéd hegyeiből lefolyó, magánál nagyobb vízzel öszve folyván, *Dukla* Lengyel Országi Város felé foly. *Szvidnikon* alól pedig *Strovin*, *Duplin*, és *Tischinetz̨* falukat mossa, holott *Hotsa*, magához hasonlító vizével egygyesülvén, *Boksz̨a*, és *Sandaly* vidékjeiben határt választó vízzé válik. *Boksz̨a* Vára alatt *Sz̨tropkó* Zemplén Vármegyebéli Város mellett foly-el; azután *Csikvám* Várától *Kòrtvélyes* felé foly, 's *Vásárhely*, vagy tótúl *Tarnoviscso* alatt egygyesíttetik Tapoly vizével. Öszve kaptsoltatván pedig a' *Gödöni* malomnál, *Latorz̨a* vizébe folynak, melly már az előtt *Ung*, és *Latorz̨a* folyókat kebelébe vette. Innen két mértföldnyire az erdők alatt öszve vévén folyásokat, *Bodrog* vizévé válnak; melly *Imreg* faluját nedvesítvén, 's Szalai Gróf Barkótzinak jeles kastéllyát meghaladván, Zemplén alá foly; onnan pedig Sár. Patak alá, 's végre Liszka, Bodrog Keresztúr mellett elfolyván, Tokajnál nyelettetik el Tisza vizétől.

11. *Hotsa*, mellynek patakja Beszkéd hegyeiből foly öszve. Nevezetesebb ezek között a' határt választó víz, Sáros, és Zemplén Vármegyék között, melly *Drietsna*, *Vladitsa*, *Staskótz̨*, és *Bukátz̨* faluk között folyel. Ez utólsó falu felett fogad magába egy hasonló patakot, a' Zemplén Vármegyebéli Beszkédi hegyekből, melly minekutánna *Hotsa* alá érkezett, e' falutól veszi nevezetét, 's mintegy fél mértföldnyire folyván napnyúgot felé *Ondava* vizével egygyesíttetik.

Látván rövideden e' Megyének nevezetesebb völgyeit, és kissebb folyóvizeit, következnek a' nagyobb folyó vizei az előszámlálásra, mellyek között előfordúl:

I.

I. HERNÁD vize. *a*) Szepes Vármegyéből foly e' Megyébe által meglehetős nagyságú öblével, 's midőn Abaúj Vármegyébe általfolyt, nem igen nagyobbodott-meg. Folyása tart e' Megyében 2 mértföldnyire; *Tehány* faluhoz érvén, a' hajdani Kőszegi Várnak omladékjainál foly-el, azután pedig *Sz. Istvánt*, *Szokoldt*, *Rusint* meghaladván, *Sárosba* foly, 's majd *Kassa* Városa felé kies változó habzásával.

II. POPRÁD. Ez is a' Szepességből foly-által Sáros Vármegyébe *Plavnitza* falunál, *Palotsa* Mezőváros felé, 's 2 mértföldnyi folyása után *Volya* falunál észak felé gördűlvén, Lengyel Országba foly által.

III. TARTZA. Ered Kárpát hegyeiben, a' *Répási* hegyek felett, Szepes Vármegyének szomszédságában, a' *Toritzkai* határban, felűl 1 mértföldnyire. Innen kifolyván, dél felé hajlik, 's Berzevitzét, és Tartzát nedvesíti, melytől neveztetett; azután Hétbárs felé siet, 's Szeben alatt elfolyván, Sz. Mihály felé tsergedez, azután pedig a' *Sdrosi* Vár alá, 's a' Városnak egy részén keresztűl foly, innen Eperjes alá; ezután Sz. Pétert, Somost, Lapis Patakot nedvesítvén, külömbféle völgyeken foly *Széplakig* Abaúj Vármegyének szélső falujáig; ezen alól pedig egy mértföldnyire Hernád vizébe ömlik.

IV. SZÉRTSÓ. Lefoly a' Hertneki hegyekből, 's először *Raszlavitzát* mossa, azután *Demetét*, *Töltzéket*, 's *Kapit* nedvesítvén, Eperjes alatt Sóvárnál foly-ki Tartza vizébe.

V. DELNA. Sebes folyással tsergedez három kútfőiből a' *Kakasfalvai* hegyekből, 's foly napkeletről nyúgotra *Sóvár* felé, hová fát is szállítanak rajta a' sófőzésre; azután pedig Tartza vizébe foly, mellyel Eperjestől fél mértföldnyire, *Enitzkénél* egygyesíttetik.

VI. TAPOLY. Ered a' Beszkédi hegyekben, *Léndrtfalvához* közel, a' honnan *Maltzo*, *Gerlacho*, *Tarno*, *Sárpatak*, és *Bártfa* alá foly; innen pedig ismét *Újfalut*, *Chrabótzot*, és *Kurimdt*, majd *Kutsenyt*, *Margonydt*, *Lasztzót*, *Nyirjest*, és *Girdltot* öntözvén, *Hanusfalva* Mezőváros alá foly; innen pedig Zemplén Vármegyébe

a) De Hernado *Istvánfi* Lib. IX. f. 142.

által folyván, külömbféle nevekkel illettetik, és a' Bodrogban szakad vége folyásának.

VII. Breznik. Eredetét veszi ez is a' Beszkédi hegyből, 's napkelettől dél felé foly Komlós, és Zboróv felé; azután Makovitzát, Hoszszúrétet meghaladván, Bártfán alól Tapoly vizébe foly.

VIII. Lukavitza. Kifoly a' Reffenhovi hegyekből, 's minekutánna mintegy két mértföldnyire folyt vólna, Bártfának *Altenbleich* nevezetű külsô Városába foly, mellyen alól nem meszsze Tapoly vizével egygyesûl.

IX. Ondava. A' fellyebb elô adott Beszkéd hegyeiből lett eredete, melly minekutánna *Niklovát*, *Svidniket*, 's más helységeket nedvesített vólna, *Hotsával* egygyesûlvén, Sáros Vármegyét Zempléntől elválasztya, 's Vásárhely alatt Tapolyba foly.

Külömbféle kütfôin, és patakjain kivûl még savanyú vizekkel is bôvelkedik e' Ns Vármegye, mellyek között nevezetet érdemel 1-ször az Eperjesi savanyú víz, melly egy szép vôlgyben fakad, 's magyarúl *borkútnak* is neveztetik, melly korsókba öntettetvén, nem tsak helyben, hanem másutt is árúltatik.

2. *Gonoszkút*, talám a' mellette lévô ártalmas, és büdös köves szagot gôzölgô bar langtól neveztetett; egyébaránt vize mind az italra kedves ízû, mind pedig a' fördésre nézve hasznos, 's még inkább látogattyák az Eperjesiek, mint az elôbbeni kútfôt, kivált tavaszkor; vize korsókban is árúltatik.

3. *Czemétei* savanyú víz, kies helyen van Gölnitz felé, Eperjestôl mintegy $\frac{1}{2}$ mértföldnyire, hegyek között; vize ennek is egésséges, és kedves ízû, de az elôbbeniekhez tsak ugyan még sem hasonlítható.

4. A' *Bártfai* savanyú víz, mintegy fél mértföldnyire van a' Várostól; ízére nézve hasonlít az Eperjesihez, sôt mindenektôl még sokkal többre betsûltetik, belsô erejére nézve; de tsak ugyan nehéz büdöskôhöz hasonlító szaga van, 's leginkább fördenek benne; kútfôje hathatós.

5. A' *Hoszszúréti*, vagy tótúl *Dluholukai*, minthogy e' falunak határjában buzog ki, mind italra, mind a' fördésre alkalmatos.

6. *Töltszéki* savanyú víz, mind ízére, mind hathatóságára nézve nevezetes.

7.

7. *Pálvágdsi* kútfők, több helyeken buzognak-ki a' földből, 's gazdagon forranak, és kedves ízűek.

8. *Bisztreni* savanyú víz, réten forr-ki a' földből, és jó ízű; de az előbbenihez nem hasonlít.

9. *Radomeni*, ez is réten fakad, *Kerekrét* felett, *Radomnak* határ szélénél, 's meglehetős ízű.

10. *Kakasfalvai* savanyú víz, az idevaló hegyek között buzog-ki, és olly egésséges, hogy az előbbenieket majd felűl haladgya.

11. *Lipótzi* savanyú víz, meglehetős, de nem nevezetes.

12. *Bujáki* jó savanyú víz, mind ízére, mind belső erejére nézve.

13. *Plaunitzi* savanyú víz, Nagy Vanar felett fakad az erdőkben, 's kúttya ugyan nem igen gazdag, de jó ízű.

Levegője e' Vármegyének kiváltképen egésséges, és némelly része meglehetős termékenységű, lennel, és kerti veteménnyel, 's káposztával is bővelkedik; jó vásznakat készítenek sok helyeken lakosai, melly sokszor oltsón is adattatik; 's még oltsóbb vólna, ha a' nyerekedő Rátzok Eperjesen, és más helyeken is a' vevők elől öszve nem vásárolnák, a' kik annakutánna Pesten nagy haszonnal, és uzsorával árúllyák-el. Barmai nem igen számosak, fája ellenben sok, halászattya tsekély. Bányái nevezetesek valának kivált Bártfa körűl, sőt arany bányái is valának *Robert Károlynak* idejében, mellyből származott az *arany pataka* nevezet is, tótúl *Slav*, vagy *Zlato*. Szeben Városa körűl is meg vagynak a' régi arany bányáknak maradvánnyai. — Mindöszve 407 lakóhelyek vagynak benne, 's az Egri, és a' Munkátsi Püspöki Megyékhez tartozik.

SÁROS. *Kis Sáros*. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, fekszik Zsebfaluhoz közel, mellynek filiája; határbéli földgye középszerű, fája, legelője van, piatza nem meszsze.

SÁROS. *Nagy Sáros*. Régi Mezőváros Sáros Várm., földes Ura Gróf Áspermont Uraság, lakosai katolikusok, fekszik kies helyen, Eperjeshez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, hajdani Vára alatt. Régi állapottyáról lásd *Vágnert in Analectis Sarosiensib.* Több nemes Urak is laknak benne; kastéllyában fogattatott-el éjjel ágyában *Rákóczy*;

de Lengyel Országba kiszabadúlt vala. Határja középszerû, fája, legelôje elég van, vásárjai meglehetôsek.

SÁROSD. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár.

SÁROSD. Magyar Mezôváros Fejér Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Szék. Fejérvárhoz 3 mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai jelesek, eladásra is van módgyok.

SÁROSD. Magyar falu Tolna Vármegy. határja gazdag termésû.

SÁROSD. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szegvárhoz közel, mellynek filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

SÁROSFÔ. Magyar nemes helység Pozsony Várm. földes Ura Bittó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. N. Légnek, é. Maczházának szomszédságában; két fordúlóra osztott határja lapos, tágas, és jó búzát terem, legelôje alkalmatos, fája fûszfa, réttye kevés.

SÁROSLAK. *Kis Sároslak, és Német Sároslak.* Két falu Vas Várm. földes Urok Gr. Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, fekszik Német Sároslak, Pinka vizének szomszédságában, Körmendhez másfél mértföldnyire; Kis Sároslak pedig E. Radóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgyeik termékenyek, rettyeik jók, fájok is van.

SÁROSZÉK. *Kotichziken.* Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalonakhoz 2 mértföldnyire; határja néhol sovány, fájok, legelôjök hasznos; jó lovakat nevelnek lakosai.

SÁRPATAKA. *Blatnicza*, vagy *Mokraluka.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Bártfa Városa, lakosai katolikusok, fekszik Tapoly vize mellett, Bártfához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határjának egy része termékeny, réttyei jók, fájok elég van.

SÁRSZEG. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Sz. Jóbi Apátúrság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Sz. Jóbhoz közel, mellynek filiája, határja gazdag, vagyonnyai jelesek.

SÁRSZEG, vagy *Sárszék.* Magyar falu Szala Várm., földes Ura Ban Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Nagy Recséhez közel, mellynek filiája, határja termékeny, lege-

gelôje elég, 's erdeje is van.

SÁRSZÖG. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Földváry Uraság, fekszik Czibakházához közel, mellynek filiája.

SARUD. Magyar falu He- Várm. földes Ura az Egri Püspökség, és mások, lakosai katolikusok, fekszik Poroszlóhoz nem meszsze; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, a' kis Tiszának áradása alkalmatlan lakosainak.

SARVALY. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, fekszik Sümeghez nem meszsze, és annak filiája.

SÁRVÁR. Elegyes Mezôváros Vas Várm. földes Ura Szily, Brentánó, és a' Génuai Köz. Társaság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Gyöngyös vizénél, Szombathelyhez 4 mértföldnyire. Hajdan Nádasdy Grófoknak lakó helyek vala Vára, 's könyvnyomtató ház is vala itten; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, néha a' vizáradás ártalmas vidékjének.

SÁRVÁRA. Abaúj Várm., fekszik Garadna, és F. Novaj között.

SÁRVÁRI *Vármellyéke.* Vas Várm. fekszik Sárvárnak szomszédságában, és annak filiája.

SÁRVÍZ. Folyó víz Veszprém Várm. ered; *Séd*, *Péter*, 's több vizekkel öblösödvén a' *Kikiri* tóból is, Fejér Várm. pedig több patakokkal, Simontornyánál *Sió* vizével, végre a' Dunába ömlik.

SÁSSVÁR. Orosz falu Ugocsa Várm. földes Urai Megyeri, Besenyei Bodó, Komjáti, és több Urak, lakosai, kivévén az Urakat, egygyesûltt katolikusok, fekszik Fancsikától $\frac{1}{4}$ óránnyira. Hajdan híres földvára vólt, mellynek dûledék maradványai a' Tiszában szemlélhetôk, mikor megapad; a' hol a' falu régen feküdött, ott most a' legjobb kukoritza terem, mert a' Tisza egészen elrontotta, és újra kövér homokkal hányta-bé. A' mostani falu e' századnak elején épûlt, vólt régi szántó földgyein. A' mint a' múltt századbéli levelek bizonyíttyák, itten valának régenten a' Vármegyének Gyûlései. Határja kukoritzát bôven, búzát, és rozsot is terem; földgye térséges, és iszapos; erdeje, szôleje nints,

legelője kevés, piatza Huszton 8 órányira.

SAS. Magyar falu Heves Várm. földes Ura Steszel Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszik Csepához közel, mellynek filiája, patakja mellett; határja jó, földgye néhol homokos; fája, réttye, legelője, 's bora is van.

SAS. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura H. EszterházyUraság, lakosai külömbfélék, fekszik a' Sárréti vidéken; határja jó, vagyonnyai középszerűek.

SAS TELEK. a' T. betűben.

SASD. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Vasnokhoz közel, mellynek filiája; határja gazdag, vagyonnyai jelesek.

SÁSKA. Magyar falu Szala Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Halasihoz közel, mellynek filiája; határja, 's javai is középszerűek.

SASKŐ. *Sachsenstein.* Régi Vár Bars Várm. 's nevezetet szolgáltat a' híres Saskői Uradalomnak.

SASSIN. Elegyes lakosú Mezőváros Nyitra Vármegy. földes Ura a' F. Király, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik az Ország' szélénél, Ekbelhez nem igen meszsze. K. Fabrikája, 's épületei is nevezetesítik; vidékje jeles, héti, és országos vásárjai meglehetősek, határja jó, vagyonnyai külömbfélék; malma, piatza helyben van.

SASOVA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Goldenfinger Uraság, klakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Kurimához közel, mellynek filiája; határja hegyes, fája, legelője, réttye elég van.

SATA. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Dezsőfy, és Kubínyi Urak; határja, 's borai is középszerűek.

SATTENDORF. Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok; a nyomásbéli határja térségesebb, mint hegyes, búzát, 's egyebet is terem, bora savanyú, piatza Sopronban $\frac{7}{8}$ mértföldnyire.

SÁTOROS. Szabad puszta Nógrád Várm. fekszik Fülek Püspökihez közel, és annak filiája.

SÁVOLY. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Balaton tavához, 's Csákányhoz nem mesz-

meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, földgye néhol fövenyes.

Sávol. Szabad puszta Veszprém Várm. fekszik Pápához közel, és annak filiája.

Sávol. Nógrád Várm., földes Urai B. Vécsey, és több Uraságok; lakosai külömbfélék; határja közép termésű.

Sávoskut. Bihar Vármegyében Szállás.

Sebedráz. Tót falu Nyitra Várm. határja középszerű, fája van, réttye, legelője jó, malma helyben, piatza Prividgyén.

Sebeháza. Magyar falu Sopron Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kapuvárhoz 2 mértföldnyire; határja középszerű.

Sebel. Oláh falu Temes Várm. fekszik Temes vize mellett, Temesvárhoz fél mértföldnyire, lakosai ó hitüek; határja jó, marháji számosak, vagyonnyai külömbfélék.

Sebény. Baranya Várm., *Szebeny* név alatt.

Sebes. Magyar falu Abaúj Vármegyében.

Sebes. *Boros Sebes.* Magyar, és oláh Mezőváros Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Körös vize mentében, Buttyinhoz nem meszsze, n. ny. Berzával, é. pedig Kerressel határos; nevezetét vette az itten keresztül foló *Sebes* pataktól; határja hegyes, és lapályos, mellyet a' vizáradás rongál, vagyonnyai kevesek, gyümöltsel, tserép edénnyel, és pénzen vett fával kereskednek; erdeji a' Körös' partyán nagyok.

Sebes. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik a' Belényesi vidéken, határja sovány.

Sebes. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura a' Sopronyi Káptalan, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Péterhez nem meszsze, mellynek filiája; határja térséges, 2 nyomásbéli, és jó termékenységű, szőlőhegye nints, erdeje középszerű; díszesíti az Uraságnak háza, Rába vizénél; piatza Sopronban másfél mértföldnyire.

Sebes. *Alsó, Felsö Sebes*, egygyik Mezőváros, másik tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Haller Uraság; Szentiványi Uraságnak kastéllya van itten; 's a' Sz. Ferentz' Szerzetebéli Atyáknak Klas-

tromjok; lakosaik katolikusok, fekszenek egymáshoz nem meszsze, Eperjeshez fél mértföldnyire; Ispotállya is van; határbéli földgyeik középszerűek, fájok, legelőjök elég van; piatzok közel.

SEBES. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik a' Sz. Lőrinczi járásban, Sz. Dieneshez közel, és annak filiája.

SEBESPATAK. a' P. betűben.

SEBESTYÉNFALVA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Balassa Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vág vizéhez közel, Podhragyi Besztertzéhez nem meszsze, és annak filiája; határja, 's vagyonnyai is középszerűek.

SEBFALVA. *Lupcani.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai Szinyei, és több Uraságok; lakosai katolikusok; határja meglehetős.

SED. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok; lakosai külömbfélék, fekszik Fülekhez nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetős, földgyei hegyeken vannak, fájok elég van.

SEDENY. Vas Várm. földes Ura Cserneki Uraság, lakosai katolikusok, határja középszerű.

SEDMERÓCZ. Trentsén Vármegyében.

SEGA. Arad Vármegyéb. Major.

SEGESD. *Alsó Segesd.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Martzalihoz, ez Uradalomnak fő helyéhez 4, és ¼ órányira; Felső Segesdel pedig határos; mezeje két osztálybéli, földgyei, réttyei jók, erdeje elegendő van.

SEGESD. *Felső Segesd.* Horvát Mezőváros Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, magyarúl is tudnak, fekszik Marczalihoz dél. 4 órányira. A' Sz. László' Provinciájabéli Szerzetesek is laknak itten, 's ezek viselik a' plébániai hivatalt. Hajdani állapottyáról lásd *Istvánfit* Lib. XXIV. p. 513. 20; mezeje két osztálybéli, erdeje minden haszonra elegendő van, réttyei jók, 's még többek lesznek, ha az Uraság a' bozótokat árkolások által kiszoríttattya, a' mint már folytattatik; szőlőhegye is van, de bora nem sokáig tartható.

SEGEST, vagy *Segestel.* Falu Bihar Várm. földes Ura

a'

a' Nagyváradi Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Rézbányához közel, mellynek filiája; határja, vagyonnyai is középszerûek.

Segnye. Sáros Vármegy. földgye középszerû, de egyéb javai külömbfélék, és hasznosak.

Segre. Szepes Várm.

Seibersdorf. Német falu Vas Várm., Pinkafôhöz egy mértföldnyire.

Seissen. Bánátbéli falu, a' Lugosi kerületben.

* Selesztó. Elegyes falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai külömbfélék, Munkátsnak filiája; határja meglehetôs.

Selmetz Bánya. *Semnicium*, Schemnitz, *Stiavnicza*. Szabad Királyi nevezetes Bánya-Város Hont Vármegyében, fekszik külömbféle kôsziklás hegyekkel környûl vétetett vôlgyben, Sz. Antalhoz $\frac{3}{4}$, Körmötz-Bányához 3, Besztertze Bányához pedig hat mértföldnyire. Hajdan *Bánydnak*, majd *Szebeniczánák* nevezteteti, mostani *Selmetz* nevezete pedig *Zemnitze* bányát jelentô tôt szótól eredett. A' régi Város más hegyen vala épûlve, 's már 745-dikben épittetett vólt, és most régi Várnak, vagy *ó Selmetznek* neveztetik. — Idôvel, minekutánna a' tótokat helyekbôl a' németek kiküszöbölni igyekeztek, nagyon meg németesedett; de már most számos tótok is lakják. Lakosai katolikusok, és evangélikusok. Hajdani külömbféle viszontagságait lásd *Bél Mátyásnál* Selmetz Városának leirásában; *Szeverinynek*, *Brovnnak*, *Brükmannak*, *Tolliusnak*, *Richternek*, *Rauschernek*, *Mikovínyinek*, 's többeknek munkáiban. Virágozni kezdettek gazdag bányái már I. István Király alatt; de annakutánna IV. Bélának uralkodásakor a' Tatárok által mind a' lakosok, mind pedig bányái kegyetlenûl feldúlattattak, és 1245-dik esztendôig a' szörnyû félelem miatt pusztán is maradtak. Megajándékozván pedig az emlitett Király Lakosait egy szabadság levéllel, éledni kezdett, és annakutánna jelesen meg is gyarapodott. Gazdagitá e' Várost I. Lajos Király is, meg ajándékozván nehány helységekkel 1355-dikben. Sanyargattatott annakutánna Zsigmond Király alatt a' Huszsziták által; nemkülömben 1442-dikben; azután pedig földindúlás, és hirtelen ha-

halál is vala itten. 1554-ben kezdették Lakosai a' Várat építtetni; 1680-ban pedig az új Várat kôfallal megerôsíttették. 1679-dikben kipusztíttatott; 1680-dikban pedig, és 1758-dikban is az égés által szerentsétlenítetett. Annakutánna Rákótzi nak hatalmába esett, és a' békekötést eszközlô személlyek itten gyûlekezének össze. Újjabb sanyarúságot szenyvedtek Lakosai 1710-dikben a' hirtelen halálozások által. Nevezetes Kálváriája 1744-tôl fogva 1751-dik esztendôig készíttetett; 1760-dikban pedig MÁRIA TERÉZIA által Királyi Bányászi Akadémia állíttatott-fel itten, melly valamint e' híres Várost, úgy az egész Hazát is nevezetesíti. Épületei között nevezetesebbek 1. a' régi Vár, melly jeles toronnyal, 's harangokkal is megékesíttetett; 2. az új Vár, melly négy szegeletre építtetett, 's verô órával díszeskedik; az elôtt 12 ágyúk valának rajta, de ketteje az új toronyban lévô óra-harangba öntetett. Szentegyházai között nevezetes 1. a' Város Temploma, melly Sz. Katalinról neveztetik, 1443 dikban épûlt, 1656-dikban rézzel fedettetett, 1667-dikben pedig belôlrôl jelesen felékesíttetett; azután 1727-dikben új óltárral, 1734-dikben pedig új lelki tanító székkel díszesíttetett. 2-dik Szentegyház a' Piáristáké, melly az elôtt a' Jésuitáké vólt. 3-dik az úgynevezett Sz. Anna Temploma, melly 1498-dikban a' Város Tanátsa által építtetett. 4-dik nem meszsze a' temetô helytôl, melly némellyek szerént *Mátyás* Király alatt épûlt. Az evangelikusoknak is van Templomjok, északra nem meszsze a' Város' Szentegyházától. Világi épületei között nevezetesebbek a' Kir. Bányászi Kamaraház, mellyben a' Fô Bányászi Grófnak lakásán kivûl, hivatalbéli szobák is vagynak. Ez után következik a' Város Háza, melly 1488 dikban épûlt, 1731-dikben pedig új toronnyal, és verô órával díszesíttetett. A' Tanátsháznak ajtója felett olvashatók *Ptolomeus* Királynak nevezetes versei. Több jelesebb épületei között szembetûnôk az úgy nevezett *magas ház*; Hellenbach Uraság' háza, melly a' Királyi Felségeknek szállást szolgáltatott, és emlékeztetô írással is díszeskedik; ezeken kivûl még azok a' házak, mellyek az alsó pia-

piatzon a' Szentegyház felôl épûltek 's a' t. Bányái számosak, és külömbfélék, mellyeknek leírásai meszsze vonnának tzélunktól; lakosai háromfélék: bányabirtokosok, ezeknek jeles szabadságaik vagynak; kézi mesterek, és közönséges polgárok, kik a' Tanátstól függenek; végre pedig a' bányákbéli munkások, a' kik számokra nézve majd többek, majd kevesebbek. Épûletei e' Városnak hegyes és vôlgyes fekvéséhez képest sok helyeken el vagynak szaggatva, mindazáltal többnyire alkalmatos, némellyek pedig tsínos lakást is szolgáltatnak. Posta, sóház, és Bányászi Itélô-Szék is van benne. Határja leginkább sovány, és lakosai a' szomszéd vidékekrôl tápláltatnak illendô fizetésért.

SELMETZ. *Kis Selmetz*, *Nagy Selmetz*. Két tót falu Liptó Várm. földes Urai Rakovszky, és több Uraságok, Kis Selmetz Nagy Selmetznek filiája; fekszenek Rozenberghez $\frac{1}{8}$ mértföldnyire; savanyú vize is van; határbéli földgyeik termékenyek, legelôjök, 's fájok elég van.

SELPITZ. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bogdanótzhoz nem mészsze, mellynek filiája; 3 nyomásbéli határja középszerû, legelôje, réttye kevés, fát más hegyekbôl nyernek az Uraságtól.

SELYE. Magyar Mezôváros Somogy Várm., földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Szigeti járásban; határjának egy része Dráva vizéhez közel homokos, vagyonnyai jelesek, hanem egy részének kárt okoznak az áradások.

SELYE. Magyar, és tót Mezôváros Nyitra Várm., földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai többnyire katolikusok, fekszik Vág vize mellett, Szeredhez $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire. Nevezetes régiségéről, és azután a' Jésuitáknak vólt híres Oskolájokról, melly 1615-dikben tétetett által N. Szombatba. Szentegyháza, melly jeles toronnyal, 's verô órával ékeskedik, 1776-dikban megújíttatott. Ispotállya is van; földgyei termékenyek, gazdáskodása jeles, valamint vagyonnyai is.

SELYES. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szikszóhoz nem meszsze;

sze; határja jó, borai jelesek, réttye szûken van.

SELYEMCSUD. Szabad puszta Győr Várm. a' Pázmándi határ mellett, földes Ura a' Religyiói Kíntstár; tsupa legelô mezôkbôl áll.

SELYEMTELEK. Szabad puszta Győr Várm., földes Ura Selyem Familia, fekszik Püspök Alapi, és Eörsi határok között, több réttye van, mint szántó földgye; kitsiny a' határja, de igen termékeny.

SEMBER. *Alsó, és Felsô Sember.* Két tót falu Hont Várm. Alsónak földes Ura Zsembery; Felsônek pedig Bars Urak; lakosaik katolikusok, fekszenek egymáshoz közel; határbéli földgyeik középszerûek, vagyonnyaik külömbfélék.

SEMCSE. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, fekszik Ireghez közel, és annak filiája; hozzá is tartozik.

SEMETKÖZ. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék; határja a' hegyek között jól termô, kivált tavaszi vetést; fája, legelôje elég van.

SEMJÉN. *Kálló Semjén, Kér Semjén.* Két Magyar falu Szabolts Várm. földes Ura Kállay Uraság, fekszik Nagy Kállóhoz nem meszsze; amaz pedig Fejér Gyarmathoz közel, és annak filiája; lakosaik katolikusok, ó hitüek, és reformátusok; határbéli földgyeik jól termôk.

SEMJÉN. Magyar falu Zemplén Várm., a' Leleszi Uradalomhoz tartozandó; lakosai reformátusok, fekszik Nagy Tárkánynak szomszédságában, Ricséhez sem meszsze, mellyhez határja is mindenben hasonlító; ennek lakosai Ábrahámi életet élnek; erdeje nints.

SEMJÉN. *Ér Semjén.* Magyar falu Bihar Várm. földes Urai Bossányi, és Péchy Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Ér-Keserûhez közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

SEMJÉNFÖLDE. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Inkey Uraság, lakosai katolikusok, fekszik A. Lendvához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

SEMLYOK. *Nagy Semlyok, Kis Semlyok,* vagy *Morova* Két falu Temes Várm. földes Urok a' Kir. Kamara.

SEMPTE. *Sindau, Sintava.* Magyar, és tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Ura

Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vág vize mellett, Nagy-Szombathoz 2 mértföldnyire. Régi helység, 's felôle mind *Turóczy*, mind *Bonfin* jelesen emlékeznek. *Rozgonyi László*, hajdani Birtokosa, diszesen fogadá itten több Uraságokkal egygyütt, ULÁSZLÓ Királyt. Határja tágas, és termékeny; vagyonnyai jelesek, malma alkalmatos, borai meglehetôsek.

SEMSE. Tót falu Abaúj Várm., földes Ura Semsey Uraság, 'a' kiknek itten hajdan ékes kastéllyok vala; lakosai katolikusok, fekszik Jászó Újfaluhoz nem messze, Kassához 2 mértföldnyire; határja tágas, földgye középszerû, fája bôven van, vagyonnyai külömbfélék, mellyeket Kassán jó árron eladhatnak.

SENGLER. *Senig*. Sáros Vármegyében.

SENKOVICZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Csáktornyához közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SEMVICZ. Tót falu Sáros Várm. földes Ura B. Horváth Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Palocsához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû, fája, réttye, legelôje elég van.

SENQUICZ. *Kis, és Nagy Senquicz*. Két tót falu Pozsony Várm. földes Urok Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok; Kis Senquicz Nagy Senquicznek filiája; fekszenek Modor, és Bazinhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire. Bôvebb leírását lásd *Kovacsics Márton* Úrnak *Merkúrjában*; a' ki itten született vala. Határja középszerû, borai jelesek, külömbféle vagyonnyaiknak eladására jó módgyok van.

SENYE. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Szala Szent Lászlóhoz közel, Sz. György Vártól, melly Uradalomhoz tartozik, 2 és fél óránnyira; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

SENYE. *Kis, és Nagy Senye*. Két falu Vas Várm.; Kis Senyének földes Ura B. Senyei Uraság; amannak pedig több Urak, lakosaik katolikusok, fekszenek Rum hoz nem meszsze, mellynek filiáji; határbéli földgyeik középszerûek, mint vagyonnyaik.

SENYEFA. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Ura-

Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Herénynél, Gyöngyös vize mellett; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, piatza Szombathelyen közel.

SENYEHÁZA. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ôri Sz. Péterhez közel, mellynek filiája, határja meglehetôs, és tágas, fája, legelôje, réttye elég van.

SENYIG. *Senakovecz.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Bükéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SENYÔ. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Kállay, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kékhez, Napkorhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, fája nintsen.

SEPRÔS. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Csermô, Gurbo, Szintye, Apáti, és Samoskeszi között, határja Lats, vagy Badzás, és Belenyôs pusztákkal nevekedvén 3 nyomásbéli, 's jó termésû.

SEPSE. Magyar falu Baranya Várm. lakosai katolikusok, fekszik a' Siklósi járásban; határja jól termô, borai híresek, vagyonnyai külömbfélék.

SEPSI. *Moldau, Moldava.* Magyar Mezôváros Abaúj Várm. földes Ura Gr. Vandernot Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Bódva vize mellett, Jászóhoz nem meszsze, kies térségen. Hajdani Lakosai a' Királynak hadi butorait hordozák a' hadban, 's jeles szabadságaik valának; határja leginkább térséges, és jól termô; vagyonnyai külömbfélék; malmok alkalmatos; eladásra is jó módgyok van.

SERALOVÁN. Trentsén Vármegyében.

SERBOCZ. Bereg Várm., földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többen ó hitüek; határja leginkább pohánkát, és zabot terem; fájok bôven van, zsendelyeket is készítenek lakosai.

SEREGÉLYES. Magy. falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Abához 1 mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai jelesek.

SE-

SEREGÉLYHÁZA. Német falu Vas Várm. földes Ura G. Koller Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Pôséhez nem meszsze, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SERGÉNY. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gróf Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hôgyésznek szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

SERGES. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Felsô Szent Mártonhoz közel, és annak filiája; határja jól termô.

SERKE. *Sirkoycze.* Magy. falu Gömör Várm. Urai több Urak, lakosai többen reformátusok, fekszik Feledhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, legelôje szoros, fája nints.

SERKÉD. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai magyarok, és katolikusok, leginkább dohánykertészek; földgye homokos, és székes.

SETEKOV. Tót falu Trentsén Várm. fekszik Turzovkához nem meszsze, földgye sovány.

SETÉTKÚT. Tót falu Bars Várm. földes Urai Emödy, és Balog Urak; határja síkos, és jó, fája, legelôje van; malma is alkalmatos.

SETNYE. Szala Várm. határja szoros, és középszerû.

SIAD. Bihar Várm. földes Ura a'Nagyváradi Püspökség.

SIBA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Klobusiczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bártfához, és Hertnekhez nem meszsze, mellynek filiája; földgye sovány, erdeje, réttye, legelôje van.

SICZ. *Alsó, Felsô, Német, Horvát Sicz.* Négy elegyes faluk Vas Várm. Alsónak, és Felsônek földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszenek Pinkafeldhez közel, mellynek filiáji. Német, és Horvát Sicznek pedig földes Ura Gr. Erdôdy Uraság; Horvát Sicz Német Sicznek filiája; lakosaik katolikusok; határbéli földgyeik jók, vagyonnyaik külömbfélék, mellyeket Ausztriában, és Stájer Országban jól eladhatnak.

* SID. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék; határja középszerû.

SIDAHEGY, vagy *Zsidahegy.* Tót falu Vas Várm. föl-

földes Ura Gr. Szapáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kancsóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

SIDÁNY. *Zsidány* név alatt.

SIDLENCZE. Nyitra Várm. Irtvány.

SIDO. Német falu Vas Várm. földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gothárdhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerű.

SIDOVÁR. Bánátbéli falu, fekszik Karansebeshez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SIDOVIN. Bánátbéli falu, Dognatskához egy mértföldnyire.

SIE. *Nagy Sie*, *Kis Sie*. Két falu Vas Várm. földes Ura mind a' kettőnek Skerlecz Uraság, lakosaik katolikusok; Nagy Sienek fekvése esik Dozmáthoz közel, mellynek filiája; Kis Sie pedig fekszik Szombathelyhez nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgyeik jól termők.

SIGLÓS. Lásd *Siklós*.

SIGGRÁBEN. Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $3\frac{2}{8}$ mérttföldnyire; határja középszerű, réttye kevés, erdővel bővelkedik, piatza Sopronban.

SIKÁLLÓ. *Nagy Sikálló*, *Kis Sikálló*. Két oláh falu Szatmár Várm. Nagy Sikállónak földes Urai Gr. Károlyi, és Vankay Uraságok; amannak pedig tsupán Gr. Károlyi Uraság, lakosai 6 hitüek, fekszenek egymáshoz fél órányira; határja amannak hegyes, völgyes, kősziklás; ennek pedig térséges, és követses; mind a' kettő jó trágyázást kíván; bikkes erdeje, 's szőleje amannak van; ennek nints; piatzok N. Bányán van, 's másutt is.

SIKÁTOR. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai külömbfélék, fekszik Doma házához nem meszsze, és annak filiája; határja jól termő.

SIKÁTOR. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Csernyének szomszédságában; Gaja vizén fűrészmalma van, többnyire rétekből, és erdőkből áll; határja középszerű, legelője jó, 's azokból számos fejős teheneket tartat itten az Uraság.

SIKÁTOR. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura

Gr.

Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Gyiróthoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, erdeje, legelôje elég van, szôlôhegye tsekély.

SIKLO. Oláh Mezôváros Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Székudvar, Simánd, Szent-Márton, és Otlaka között; határja Boros pusztával nevekedvén, 3 nyomásbéli; itt a' Város' közepén egygy igen nagy Tó vólt, melly N. Pél, és Székudvar között egész a' Körösig terjedett; nagy árvíz' idején, szélében hoszszában fél mértföldnyire kiterjed, de a' Városba bé nem önt; itten hajdan nagy épületnek kellett lenni, melly kettôs sántzal vala körûlvéve.

SIKLÓS, hajdan *Soklós*, *Siklósia*. Híres régi Vár; alatta pedig magyar, rátz, és német lakosú Mezôváros Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik a' G. Batthyáni Uraságtól megújíttatott jeles Vár alatt, mellyet néhai *Caprara* Fô Vezér kezdett vala. Nevezetesítette e' helyet ZSIGMOND Királynak fogsága; midôn a' Siklósi Uradalom, *Gara Miklósnak* birtokában vala. A' Királynak vólt fogságbéli állapottyáról külömb féle véllekedésben vagynak az Irók. Lásd felôle: *Geographicam Descriptionem C. Baranyensis Georgii Papanek*, a' hol e' Városnak története is rövideden elôadatik. Vólt szomorú állapottyát a' Királynak ezek a' sorok nyilváníttyák: *Misit Deus misericordiam suam super me, & eripuit me de medio Catuli Leonum; dormivi conturbatus.* — A' Vár merô kôsziklán, négy szegelet formában, 3 emeletre épûlt; két kapuji vagynak, 's a' külsô felett Gróf Batthyáni Nemzetségnek tzímere szemléltetik. Napkeleti, és déli szegeletében e' Várnak egy szép Kápolna van, a' Szent Kereszt' feltaláltatásának tiszteletére szentelve; általellenben ezzel, egy kôsziklából kereken kifaragott 25 ölnyi mélységû kút, mellyen egy egy akós vedrek által húzattatik-fel a' víz; 's lépegetvén a' kerekben egy ember, a' vedreknek egyike tele felfelé, a' másika pedig üressen lefelé ereszkedik. Feles legvaló vize e' kútnak, a' Sz. László Szerzetebéli Atyáknak Klastromjoknál délfelôl folyR ki,

ki, holott hólthajtás alatt fördôjök vagyon; innen pedig egy kerek tóba, holott az Aszszonyok fejér ruhákat mosnak. Vize a' legnagyobb hidegben is olly meleg, hogy gôzétôl egygyik a' másikat nem láthattya; tovább alól rendes árkában egy daráló malom is van rajta. — A' Plébániát itten az említett Szerzetes Atyák bírják, kiknek Klastromjok 4 szegletû, 's két emeletre van épitve. Szentegyházok pedig a' Sz. Háromságnak tiszteletére szenteltetett, 's jó magasságú Tornyok 4 haranggal díszeskedik. A' Városnak napkeleti végénél vagyon a' N. Harsányi út mellett a' T. N. Vármegyének selyem mív-háza, holott esztendônként mintegy négy mázsa selyem szereztetik - ôszve; napnyúgoti észak felôl pedig négy emeletre épûlt gabona tárház van; mellette a' bodnár, tímárház, 's egyéb gazdasági épületek. A' Város' közepén nagy Vendégfogadó van; a' Vár alatt a' Vármegyeháza, melly a' Siklósi járásbéli Fô Szolga Biró Úrnak lakást szolgáltat. E' hivatalt mostan T. N. és V. *Boda József* Úr viseli, a' kinek szivességét járásának hív leírásáért különösen köszönöm. Mind a' háromféle Lakosoknak vagyon külön Templomjok, Papjok, és Oskolájok. A' fellyebb leírtt várbéli emlékeztetô írás kivûl, még más emlékeztetô írás is van a' Szent László Szerzetebéli Atyáknak épûlettyeknél, melly ezt jelenti: *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet.* — *Garaiak* után *Perényieké* vólt a' Siklósi Uradalom, míg az Ozmanok által 1543-dikban el nem foglaltatott, a' kiknek jármokat egész 143 esztendôig viselte. Valamint *Vas Mihály* félelembe esve adta-fel e' Várat az Ozmanoknak; úgy ezek is erôszak nélkûl adták-viszsza. A' Várbéli külömbféle jeles épûleteken kivûl, szép Kápolna is van benne, mellyet, minden mostani jelesebb épûletekkel egygyütt, a' mostani földes Uraság építtetett. Fekszik e' Város Pétshez 2 mértföldnyire. Az elôtt kôfalai között Apátúrsága vala; azon helyen pedig, holott a' Benedictinusok vóltak, most az említett Sz. László' Szerzetebéli Atyák vagynak. Épûletei többnyire alatsonyak; külömbféle színû márványnyok nevezetes; határjok a'

hegy

hegy alatt jól termô, és soha sem hevertetik; veres borai kedvesek; ide tartoznak az Uraságnak erdôbôl álló pusztái, úgymint: *Czigány Poroszló*, *Sári*, és *Akoly*. Országos vásárjai népesek, 's héti vásárjaik is meglehetôsek; veres boraikat Eszéken 5, Valpón 4 órányira árúllyák-el.

SIKLÓS. Horvát, és német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tormafaluhoz nem meszsze, és ennek filiája; a nyomásbéli határja hegyes, búzát, 's egyebet is terem, bora savanyú, piatza Sopronban $2\frac{3}{8}$ mértföldnyire.

SIKULA. Oláh falu Arad földes Ura a' Kir. Kamara, és B. Péterfi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Boros Jenôhöz nem meszsze, és annak filiája, n. ny. Zarándal, é. Gurbával határos; földgye térséges, és jó fekvése kies; marhája szép, sertésse sok, makkos erdeje termékeny, Körös vize keresztûl foly határján, gyümöltsel bôvelkednek, almájok nevezetes, és tartós.

SILINGYIA. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, nagy erdôk között fekszik, Boros Jenôhöz nem meszsze, mellynek filiája, d. Tantzal, n. ny. Ternovával, é. pedig Apatelekkel határos; határján keresztûl foly *Csigervize*, mellyben szép menyhalak vagynak, malmot is hajt, földgye jó termésû; vagyonnyaikat, az országútban lévén, könnyen eladhattyák.

SILYE. Somogy Várm., fekszik dél. Okorákhoz két órányira.

SIMA. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik n. k. Atyának, d. Komlód Tótfalunak, n. ny. Csegöldnek szomszédságokban; határja szûk, de jó mívelés által mind búzát, mind egyebet megterem; erdeje kevés, piatza Szatmáron egy kis mértföldnyire.

SIMA. Szabad puszta Szabolcs Várm. földes Ura Elek Uraság, fekszik Nyíregyházához közel, és annak filiája.

SIMA. *Sima Sziget*. Szabad puszta Békés Várm.

SIMAHÁZA. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai G. Festetits, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sajtoskálnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, bora nem terem,

réttyei kevesek, juhai számosak, piatzok Sopronban $4\frac{2}{8}$ mértföldnyire.

SIMAHÁZA. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura a' Gyôri Püspök, és a' Káptalanbéli Uraság; fekszik Kovácsihoz nem meszsze, mellynek filiája; határja homokos, és a' Tapoltzafôihez hasonló; Vendégfogadója is van.

SIMÁND. Oláh Mezôváros Arad Várm. földes Urai Edelspacher, és Csernovics Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Sz. Mártonhoz közel, mellynek filiája, Sz. Annának, Székudvarnak, és Nadabnak szomszédságokban; határja négy fordúlóra van osztva, 's Nadab felôl *Topila* nevû hólt víz van rajta; Sz. Márton felôl pedig *Bugyér* hólt víz nedvesíti, 's *Miskahalomnál* választya-el az Újfalusi pusztától; más részén szénát termô réttyei vagynak. Végig foly e' tágas Városon *Szelestyora* vize; határja leginkább búzát, sok gabonát, zabot, és árpát terem; serház is van e' Városban, és 58 pályinkát fôzô árendás Zsidók is vannak, 's másokkal egygyütt a' malátával sok ökröket, és sertéseket is nevelnek; káposztája, és dohánnya is terem e' jó Városnak; számos Urak is laknak benne, 's hat Oláh Pap, és egy Káplán viseli a' hivatalt egy Templomában.

SIMÁND. Szabad puszta Borsod Vármegyében.

SIMATA. Bánátbéli falu.

SIMONFA. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Somsics Uraság, lakosai külömb félék, fekszik Sz. Baláshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, legelôje, fája, makkja van, földgye néhol vizes.

SIMONY. Curiális falu Bars Várm. földes Ura Simonyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Oszlányhoz mintegy mértföldnyire; *Szuteczka* nevû Szállása is van, mellyen malma hasznos; földgye jó, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

SIMONYI. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok; lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Dömölkhöz $1\frac{1}{2}$ mértföldonyire, határja jó, fája, réttye, legelôje hasznos.

SIMONYI. Magyar falu Gömör Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Dobóczhoz közel, mellynek filiája; határja jó,

va-

vagyonnyai jelesek; patakja is van.

Simonyi. Magyar falu Somogy Várm., földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszik Nagy Vídhez közel, és annak filiája; határja jó, földgyének egy része homokos, javai külömbfélék.

Simonszer. Szala Várm. Szállás, földes Urai több Uraságok, fekszik Milleiegyházszeghez nem meszsze, és annak filiája.

Simontornya. Régi Vár, és Mezőváros Tolna Várm. földes Ura Gr. Limburg Styrum Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sió, és Sár vizének öszve folyásánál. Az Ozmanoktól 1601. foglaltatott-el; azután pedig ismét 1686-dikban. Lásd felőle *Vágnert*, in Historia Leop. Mag. Lib. IX. p. 727. Klastromjok is van a' Szent Ferentz Szerzetebéli Atyáknak itten; földgye termékeny, borai jelesek; Duna vizétől mintegy 3 órányira lévén, vagyonnyaikat jól eladhattyák.

Simova. Nyitra Vármegyében Irtvány.

Sindolacz. Nyitra Vármegyében Irtvány.

Singler. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Szinye Lipóczhoz közel, és annak filiája; határja meglehetős.

Sintovicza. Bánátb. falu.

Sinyő. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Kállay, és Zoltán Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kállóhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerű, mint vagyonnyai.

Sió. Folyó víz Tolna Várm. ered Balaton tavából, 's hoszszasan tartó posványos, és semlyékes helyeket származtat.

Sió-Fok. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Fok-Szabadinak szomszédságában; határja Somogy Vármegyébe is esik, 's mindent középszerűen terem; Sióvize miatt nagyobb része posványos; szőleje Somogy Vármegyében van, malma Sió vizén; Balaton tavabéli halakkal bővelkedik.

* Sionda. Szabad puszta Csanád Várm., földes Ura Márczibányi Uraság, fekszik Tornyához közel, 's jó határja van.

Sionda. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, fekszik Vizespuszta,

Varjas, Tornya, Pecska, és Batonya között; földgye igen jó.

SIPEK. *Alsó, és Felsô Sipek.* Két tót falu Hont Várm. Alsónak földes Ura Zsembery Uraság; Felsônek pedig az Esztergomi Érsekség, Alsó a' Felsônek filiája; lakosaik katolikusok; földgyeik jól termôk, fájok, legelôjök, 's szôleik is hasznosak.

SIPEK. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Balás Uraság, lakosai katolikusok, fekszikRimóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

SIPETH. Bánátbéli falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

SIPKO. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Verbóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, fája, legelôje elég van.

SIPKOV. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonics, és B. Zay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Zlatinának szomszédságában, mellynek filiája, határja termékeny, legelôje, erdeje bôven van.

SIPOS KARCSA, a' K. betûben.

SIRÁK. Magyar falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Kôkeszihez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, borai nevezetesek, 's némellyek frantzia bor gyanánt iszszák; legelôje, fája elég van.

SIRÁK. Nógrád Várm.

SIRHEGY. Csanád Vármegyében Szállás.

SIROK. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Báró Orczy, G. Haller, Sághy, Tarrody, és több Uraságok, a'kiknek vámjok is van itten, lakosai katolikusok, fekszik erdôkkel körûl vétetett kies helyen, Terpeshez ész. egy órányira; Tarna vizének Istenmezeje felôl lefolyó ága keresztûl foly rajta, 's meg lévén rekesztve nagy tôltéssel, a' malom miatt nagy nádas tavat, és rétet okoz, mellynek tsukáji meszsze földön is nevezetesek, jó ízekért. A' falu felett, ész. és n. ny. között egy magas kôsziklán van puszta Vára, mellyet *Országh Kristóf* építtetett 1562. A' külsô kapu felett e' felûlírás van: *Magnificus Dominus Cristophorus Országh de Gut Co. Neugrad, ac S. Rom. Cæs. Mttis Pincerna.* — Sokáig laktak benne az Ozmanok, 's kinnûlô

álô helyeik hasonlítanak egy kerek tekenôhöz. *Liszkai* Úrnak szép udvarháza, és majorsága vagyon itten, 's Báró *Orczy* Uraságnak is; szántó földgyei, és réttyei igen jók, lakosai szorgalmatosak, és jó gazdák; nagy ország úttya van itten Gömör, és más felsôbb Vármegyékbôl az alföldre. *Rozsnak*, *N. Berek*, és *Kökút* puszták is hozzá tartoznak.

Siroka. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Berthold Uraság, és többek, lakosai katolikusok, fekszik Szvinka patakhoz közel, Eperjeshez 3 mértföldnyire; határja hegyes vôlgyes, réttye, legelôje, fája elég van.

Sirokány. *Sirovnicza*, *Heygraben*. Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Baksdorfhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

Sirz. v. *Gsiesz*. Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $2\frac{1}{8}$ mértföldnyire; nevezetesíti savanyú vize, és ahoz közel épûlt fördôháza; 2 nyomásbéli határja inkább térséges, mint hegyes; leginkább búzát, gabonát, és egyebet is haszonnal terem; borai nevezetesek, réttye kevés, piatza Sopronban $2\frac{1}{8}$ mértföldnyire.

Sisekszer. Tót falu Szala Várm. lakosai katolikusok, fekszik a' Belatintzi Uradalomban; határja középszerû.

Siskócz. *Siskovecz*. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vrasineczhez nem meszsze, és annak filiája; határja sovány.

Sislócz. *Slovecz*. Magy. falu Ungvár Várm. földes Ura a' Leleszi Prépost, lakosai külömbfélék, fekszik Ôrnek szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

Sismánd. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Jankovics Uraság, fekszik Új-Majornak szomszédságában, mellynek filiája.

Sisó. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Burján, 's több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Bodoki járásban; határja jól termô.

Sistarovecz. Bánátbéli oláh falu, fekszik Lippához fél mértföldnyire; határja, legelôje van.

Siter. *Sistyér*, v. *Sitervölgye*. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Csáky, és több Uraságok,

lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tót-Teleknek szomszédságában, és annak filiája; határja gazdag termésű, vagyonnyai külömbfélék.

SITFA. Somogy Várm.

SITKE. *Nagy Sitke, Kis Sitke.* Két falu Vas Várm. földes Ura mind a' kettőnek Nagy Uraság, lakosaik katolikusok, Kis Sitke Nagy Sitkének filiája, az Uraságnak épületével díszes; fekszenek Farkaserdője mellett, földgyeik jók, borai is vannak, vagyonnyaik külömbfélék.

SITKÓCZ. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az A. Lendvai Uradalomban; határja termékeny, egy részét patakja néha megönti.

SITTIN. Bánátbéli falu, Oravitzától $\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SITNICZE. *Alsó, és Felsö Sitnicze.* Két tót falu Zemplén Várm. földes Urok Gr. Barkóczy Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek egymáshoz közel, Kosarócznak szomszédságában; dombos, veres agyagos határjok 3 nyomásbéli, gabonát, árpát, és zabot terem; erdejek van tölgyes, és bikkes; szőlejek nincs, piatzok Homonnán, és Varannón.

SITVA. Somogy Várm. Sámsonhoz n. k. $\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SKAVNIK. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Szirmay Uraság.

SKAVNICZA. Tót falu Trentsén Várm. földgye sovány, fája, legelője elég van.

SKURATÓCZ. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura B. Vécsey Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik N. Mogyorósnak szomszédságában, mellynek filiája, N. Patkanóczhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja hegyes, völgyes, 's leginkább zabot termö, erdeje sovány, piatza Munkátson 2 mértföldnyire.

* SMILNO. Sáros Várm. földes Ura Gr. Aspermont Uraság.

SMIRAU. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Máriásfaluhoz nem meszsze, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SMIZÁNY. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, sóháza is van; határja meglehetős.

SMUGOCZ. Szabad puszta Zemplén Vármegyében.

So-

Sobor. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Egyedhez közel, és annak filiája; határja két nyomásbéli, térséges, és jó termésû, szôlôhegye nints, erdôvel bôvelkedik, réttye, legelôje elég van, de Rába vizének áradása kárt okoz, halászok lakosai, malmai híresek, piatzok Sopronban 8 mértföldnyire. Tsárdáját lásd *Sárdos* név alatt.

Sobotist. *Szobotist* név alatt.

Sófalva. *Danilova*, *Danilosty*. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai Gróf Károlyi, és több Uraságok, lakosai egyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Sándorfalva, d. Mihályka ½, n. ny. Huszt Városa 1½, é. Ötvenesfalvához fél mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, terem kevés kukoritzát, zabot, és kölest is; szénájok elég a' magok szükségekre, piatzok Tetsôn, Viskén 1½ órányira, holott a' tehetôsebb gazdák marháikat eladgyák; vagynak határjában régi béomlott Aknák, és sós források, honnan a' körûl lévô lakosok szükségeikre sós vizet használnak; tôlgyes erdeje is elég van.

Sofronya. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Kászonyi Uraság; földgye igen jó.

Sogod. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Svetits, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szala-Egerszeghez nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termô.

Sok. *Magyar*, és *Tót Sok*. Két elegyes faluk Nyitra Várm. földes Uraik B. Hellenbach, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, 's más félék is, fekszik egygyik Ardóczhoz nem meszsze, mellynek filiája; másik Tót Dióshoz nem meszsze; határjok középszerû, vagyonnyaik külömbfélék.

Sokoró. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura a' Fejérvári Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lovas Berény, és Pákozd között; határja jó, mind borral, mind élettel bôvelkedik.

Sokovits. Bánátbéli falu, Csanádhoz 1½ mértföldnyire.

Sókút. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Forgáts, és több Uraságok, lakosai elegyesek, fekszik Varannóhoz Topolya között fél, midôn a' vizen általjöhetnek, egyébaránt 1 mértföldnyire; ha-

határja 3 nyomásbéli, terem gabonát, de zabot inkább, földgye sík, és székes, erdeje nints, 1798. a' tûz 24 házakat megemésztett benne, határjában sós forrás fakadfel, mellyet a' marha mód nélkûl, és nagy haszonnal iszik, melly most már eltíltatott, és forrása béhányattatott; de másutt ismét kiütvén magát: a' F. K. H. T. Tanáts által elvégeztetett, hogy azon víz szekereken ne hordattassék, és kereskedés belôle ne üzettessék; mivel ezen víz a' kenyérsütésre is alkalmatos. Ezen helységbéliek Erdélyben a' lovakat ménesenként megveszik, és a' körûlbelôl való vásárokon nagy haszonnal adgyák-el.

SOLMÁR. Régi Vár, és német falu Pest Várm. földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Budának szomszédságában; hajdan kedves vadászati, 's múlató helye vala *Korvinus* MÁTYÁSnak, 's az *Oláh Miklós* által leírtt *Nyéki* kôvel kerített királyi vadas kert egész eddig terjedett vala; fekszik n. k. Üröm 1, n. ny. Kovátsi 1, d. Hidegkút $\frac{1}{2}$, ész. Veresvárhoz $\frac{3}{4}$ órányira; leginkább búzát terem, középszerûen zabot, bôvelkedik káposztával, és krompélyal, széna nélkûl szûkölködik; határja 3 nyomásbéli, piatza Budán, hegyei, és erdei nevezetesek; nem régiben tûzkô erek találtattak hegyei között, mellyek mostanság frantzia kovák' formájára vágattatnak.

SOLNA. *Zolna* név alatt.

SÓLT. Magyar Mezôváros Pest Várm. a' tôle nevezett járásban, földes Ura Bosnyák Uraság, lakosai reformátusok, fekszik D. Vecséhez, 's Hartához is $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye térséges, tiszta búzát, kétszerest, árpát, zabot, szénát terem, szôleje a' Duna felé szép hegyen van, 's meglehetôs veres bort terem; nádgya elég van, 's a' szôlôk között szép erdeje, bôvelkedik borral, náddal, gabonával, 's külömbféle marhákat, és lovakat is szép számmal nevelnek, gyümöltsöt bôven terem, házaikat kézi munkával tsináltt dombokra épitik az áradások ellen; nevezetes jó pintzék találkoznak itten.

SOLYMOS. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai elegyesek, fekszik Maros vize, és a' hegyek között, Lippától, és Radnától egygy ágyúlö-

lövésnyire; Panáti pusztának részével megszaporodott; határja 3 nyomásbéli, szőleje tűrhető bort terem, erdeje az egész Vármegyében legnagyobb, és legszebb; kőbányája kétféle vagyon a' falu végén; egy különös hegyen vagyon Solymosi Vára, mellynek Maros felől való része tsupa kőszikla, és attól mosatik úgy annyira, hogy tsak egy szekér mehetel az ott lévő úton, beléje való járás pedig a' gyalog embernek is igen nehéz, holott legnehezebb sántzaiból a' pásztorok által kitörött lyukon béjárni, mivel más béjárás nintsen. *Izabella* Királyné, Budának az Ozmanok' kezek alá esése után ezt választotta magának lakó helyűl, a' melly Világossal, Araddal egy három szegeletet tett, valamint Borosjenő, Világos, és Déva Vára is, a' régi Várak között még most is legjobb állapotban van; nagy mélységű kúttya vólt a' közepén, de már béhányattatott; a' Vár mellett vagyon egy *Magusa* nevű hegy, mellyről az egész Bánátot, az Oláh Országi havasokkal egygyütt meg lehet látni; a' helység bővelkedik gabonával, ketskével, és borral.

* SOLYMOS. Kis oláh falu Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik egy kősziklás hegynek oldalán, 's nagy erdőkkel, és hegyekkel; nevezete a' sólyom madaraktól eredett, mivel vidékjén számosan találtatnak; határos szántó földgyeik vőlgyben vannak, búzát, zabot, kukoritzát, és jó kendert terem, gyümöltsök is elég lévén, azzal, és fával kereskednek lakosai, erdeje az egész Vármegyében legnagyobb; szőlőhegye tűrhető bort terem.

SOLYMOS. Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai több nemes Urak, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Kisfaludhoz nem meszsze; határja leginkább rozsot terem, erdeje, réttye nints, legelője kevés van.

SOLYMOS. *Garam Solymos.* Magyar falu Bars Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Garam Újfaluhoz közel, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

SOLYMOS. *Petrás Solymos.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényesnek szomszédságában, mellynek filiája, határja jól termő.

SOLY-

SOLYMOS. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

SOLYMOS. Magyar, és tót falu Heves Várm. földes Ura az Egri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Gyöngyöshöz mintegy fél mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai jelesek, legelője, 's malmai hasznosak.

SOLYMOS. Szala Várm.

SOLYMOS. Elegyes falu Ungvár Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szenának szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SÓLYOM. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Belényeshez nem messze, mellynek filiája; határja meglehetős.

SOM. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Mezö-Kaszonynak szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

SOM. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura B. Vécsey Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Koppan vize mellett; határja termékeny, fája, szőleje, legelője elég van.

SOM. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Szeben Városa, lakosai katolikusok, fekszik Szebenhez közel, mellynek filiája; határja középszerű, fája, réttye, legelője bőven van.

SOMÁL. Elegyes falu Bihar Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Széplakhoz közel, mellynek filiája.

SOMBEREK. *Somberg.* Német, és orosz falu Baranya Várm. lakosai többen ó hitüek, fekszik Sanszkának szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termö.

SOMFALVA. *Kornesty.* Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Akna Sugataghoz nem messze, és annak filiája, Szigethez sem meszsze; határja sovány, keresetre jó módgyok van.

SOMHEGY. Nevezetes hegy Veszprém Várm. a' Pénzeskúti, Szépalmai, és Fenyöfői határokban, melly Bakony hegye után az egész Bakonyságban legmagasabb 's meredekebb; üregjének szellözö lyuka keskeny, de belöl néhol 3 ölnyire is terjed; hoszszát még senki meg nem mérte.

SOMKÁD. *Sonkád* név alatt.

SOM-

SOMLYÓ VÁSÁRHELY, a' V. betûben.

SOMLYÓ. *Kis Somlyó.* Magyar falu Vas Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és más Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Hetyéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SOMLYÓ. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Szabad Bottyánnak szomszédságában, mellynek filiája.

SOMODI, vagy *Somos.* Magyar falu Abaúj Várm., földes Ura a' Rosnyói Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Szepsihez, és Kis Bodolóhoz nem meszsze, határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SOMOGY VÁRMEGYE. *Comitatus Simegiensis.* Schümeger Geſpanſchaft. Nevezetét vette hajdani Somogy Várától, melly Gr. Szétsényi Fô Ispány Uraságnak jószága; az elôtt *Somogyságnak* is neveztetett, minthogy Hertzegséggel díszeskedett. Észak felôl e' Vármegyét Balaton tava határozza; délre Dráva vize; napnyúgotra Szala, Veszprém, és Tolna; napkeletre pedig Baranya Vármegyék. Hoszsza e' Vármegyének mintegy 13 magyar mértföldet tesz, szélessége pedig, Dráva vize, és Balaton között, majd tíz, 's majd hat mértföldnyire terjed. Napkelet felé terjedô része erdôs, Balaton felé pedig térséges, és néhol posványos; egyébaránt az egész Vármegye gazdag termékenységû térségeket, és erdôs helyeket szolgáltat; hajdan sokkal kevesebb erdeje vólt, míg II. LAJOSnak szerentsétlen viadallya által lakosaitól annyira meg nem fosztattatott. Nevezetesebb hegyei ezek: *Fonyod, Boglár, Bogláts, Legrádhegye, Látóhegy, Homok, Sz. Mihályhegye, Zákányi hegy, Bekenye, Zelicze,* 's egyéb szôlôt termô kissebb halmok. Folyó vizei között nevezetesebbek: 1. Dráva vize, melly Legrád alatt, Szala Vármegyéből, és Horvát Országnak szélétôl folybé e' Vármegyébe, 's Mura vizével egygyesûl; nevezetes kiváltképen hasznos vóltáért, mert hajókázható lévén, Eszékre, Péterváradra, és Belgrádba mindent lehet által szállítani rajta. 2. *Mura* vize, melly a' Legrádi szôlôknél Dráva vizével egygyesûl, 's határt tesz e' Vármegyének, halakkal kiváltképen gazdag. 3. *Kapos-*

vi-

vize, ered a' puszta Korpáti határban, 's lassú folyása van; hajdan Kapos Várát erôssítette; sok helyeken nádas, Pintzehelyen alól Sivó vizével, és Ozorával egygyesûl. 4. *Rinnia* vize, melly tavas, és nádas; nevezetesíti a' Babotsai ostrom, és viadal; halakkal is, de kivált rákokkal nagyon gazdag. 5. *Almás.* 6. *Koppan.* 7. *Ormánd* folyása. 8. *Sivó.* 9. *Labád.* Kissebb tavai az említett vizekbôl áradnak. Egyébaránt vidékje e' Vármegyének gazdag termékenységû, 's a' mi tsak az életre nézve megkívántatik, tsak nem mindennel bôvelkedik. Mindöszve 436 lakó helyek vagynak benne, 's a' Veszprémi, és a' Pétsi Püspöki Megyékhez tartozik.

SOMOGY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szaboltsnak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô, vagyonnyai jelesek.

SOMOGY. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Füshöz nem meszsze, mellynek filiája.

SOMOGYVÁR. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura G. Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, jobbára magyarúl is beszéllnek, fekszik Marczalihoz 3 órányira, 's ehez az Uradalomhoz tartozik, határos vele a' Várallyai puszta, melly közönségesen *Hegyesdnek* hivattatik. Hajdan itten vala *Kupa* Hertzegnek Vára; erôs, és tágas vóltát sántzai bizonyíttyák; némelly üregeibôl a' lakosok pintzéket tsináltak, mély kúttyai már bétöltettek, egy közzûlök ez elôtt mintegy 30 esztendôvel. Sok jelekbôl lehet itélni hajdani fényét, 's nagyságát. Már most a' hol *Kupa* Hertzeg országlott, szôlôkkel van béûltetve, 's bús tsendesség van, a' hajdani pompás udvari zsibongás helyett. Mezeje 2 osztálybéli, szántóföldgye, erdeje, réttye elegendô van; szôleji silány bort teremnek; vagynak jó malmai is.

SOMON. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság.

SOMORJA. *Puszta Somorja, Wüst Sommerein.* Magyar falu Mosony Várm. földes Urai H. Eszterházy, és Skultethy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik délre MagyarÓvárhoz 2½ órányira; 2 nyomáshéli határja búzát, rozsot leginkább terem; réttye,

tye, legelője van, szénája sásas, halas tavaiban gyékények teremnek, mellyekből szatyrokat is szőnek lakosai; gabonájokat Nizsiderben, szénájokat pedig Bétsben szokták elárúlni.

SOMOS. *Drinov.* Régi tót Mezőváros Sáros Várm. földes Ura Dezsőfy Uraság, a' kinek kastéllyával ékesíttetik, fekszik Eperjeshez két mértföldnyire; lakosai leginkább katolikusok, határja középszerű, vagyonnyaikat jól eladhattyák.

SOMOS KESZI. a' K. betűben.

SOMOS. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szinyitye, Csentye, és Nadáb között; három nyomásbéli földgye jó, bővelkedik gabonával, marhával, sertéssel; itt veszi eredetét a' Pogány ér, mellynek egygyik ága Szinityén, Varsandon, Alatkai pusztán, Keréken, Világos felé foly.

SOMOSFALVA. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Nemesek, lakosai ó hitüek, fekszik Fejérfalvához, 's Vancsfalvához 1, 2 órányira; földgye hegyes, homokos, kevés tavaszi búzát, 's egyebet is terem.

SOMOSKŐ. Régi Vár Nógrád Vármegyében, épült Medvés, és Sátoros hegyek között, nem meszsze Salgó Várától, kősziklás helyen. Eredete bizonytalan; minekutánna pedig *Ali Beg* a' szomszéd Várakat meghódoltatta, 's Somoskő Várát *Házán* Bassával vizsgálta vólna: ez mellette agyon szaggattatott; azután az Ozmanok megvették, *Fodorócźi Miklósnak* félénksége miatt, a' ki e' Várat elhagyván, titkon Egerbe ment vala, 's ottan bújában meghólt. *Fülek* Vára után ez is viszsza kerűlt, 's azután Ország Törvényei hozattattak eránta. Már ma hanyatlásához közelít.

SOMOS ÚJFALU. *S. Újvár* az U. betűben.

SONKÁD. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik n. k. Milota, n. ny. Költse, dél. Bot Palád, ész. Tisza Bécsnek szomszédságokban, határja két fordúlóra van osztva, földgye középszerű, erdejek szép van, piatzok Tisza Újlakon fél mértföldnyire.

SONKOLYOS. Két falu Bihar Várm. egygyiknek földes Ura Suller Uraság, melly fek-

fekszik Belényeshez közel, és annak filiája; a' másiknak pedig Gróf Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, és reformátusok; határbéli földgyeik jók, vagyonnyaik középszerűek.

Soozdia. Bánátbéli falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

Soponya. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sár vize mellett, Belső Lánghoz nem meszsze, mellynek filiája; határja gazdag termésű.

Sopornya, v. *Sopornyi*. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Vág vize mellett, Szeredhez 1 mértföldnyire; pusztája is van, földgyei jók, vagyonnyai jelesek, eladásra is jó módgyok van.

Soppot. Bánátbéli falu, Mehádiához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

Sopron Várme gye. *Comitatus Sproniensis*, Oedenburger Geſpanſchaft. Nevezetét Sopron Városától vette. Fekszik napkelet felől Győr, és Moson Vármegyéknek szomszédságában; dél felől Vas, és Veszprém Vármegyék kerítik; napnyúgot, és észak felől pedig Ausztria, 's majd ismét Moson Vármegye. Valóságos képét e' díszes Vármegyének lásd *Görög*, és Professzor *Kerekes* földképeik között. Hegyesebb részeit e' Vármegyének, Németek, és Horvátok lakják; dél felől lévő részét pedig, és térségeit, mellyet *Rábaköznek* is neveznek, leginkább Magyarok. Hegyei között nevezetesebb *Laitberg*, melly nevezetét *Lajta* vizétől vette; más ezzel közös hegyei elválasztyák Magyar Országot Ausztriától, 's egész Stájer Országig terjednek. Erdőji számosak, 's tserjés, és ligetes helyei is vagynak. Az úgy nevezett *Nizsider tava* nevezetes, mellynek leírását lásd tulajdon nevezete alatt. Nevezetes továbbá a' *Barhacsi* tó is, melly kissebb ugyan, de halakkal, 's egyéb vizi állatokkal gazdagabb; vizét elfedezik a' szemlélőtől a' körűlötte lévő nádak. Vizenyős, és posványos részét e' Vármegyének *Hanságnak* nevezik. Folyó vizei között 1. Rába vize, melly Stájer Országban *Stubek* falu alatt fakad, 's Vas Vármegyéből foly által Sopron Vármegyébe, külömbféle halakkal gazdag, és haszonnal

nedve-

nedvesíti e' Megyének termékeny lapállyait; de áradása eléggé ártalmas. 2. *Rábcza*, vagy *Repcze* vize; ered *Kárt* falutól nem meszsze, 's számos helységeket nedvesít, majd a' Vármegyének határt is szolgáltat; föld alatt való folyása után megöblösödvén a' Dienesfalvai határban, Győr Vármegyébe foly által, és Rába vizével egygyesûl; halai számosak ugyan, de a' Rábabélieknél még is kevesebbek, kissebbek, 's nem is olly jó ízûek. 3. *Tase* vize; ered *Rórbachndl*, és nem annyira vize, mint folyása által nevezetes, hasznos kivált Sopron Városánál; Czenknél már *Ikvának* neveztetik; végre a' vizenyôs térségig folyván, mintegy lopva elenyészik. 4. *Volka* vize; ered a' *Fraknói* hegyekbôl, 's öblébôl ritkán szokott feldagadni, és ezért hasznos; végre Nizsider tavába foly-bé. 5. *Lajta* vize, melly mind e' Vármegyét, mind pedig Magyar Országot határozza, 's azután Moson Vármegyébe foly által. Több kissebb folyói között *Csáva* patakja nevezetet érdemel. Egésséges kútfôi is vagynak, mellyek a' helységek' neveik alatt fordúlnak elô. Levegôje az egész Vármegyének kiváltképen egésséges; hegyein híres, és nagy árú borok teremnek; térségein pedig jó búza, és más vetemények. Vadászattya szép, kereskedése igen hasznos. Mindöszve 242 helységek vagynak benne, 's a' Gyôri Püspöki Megyéhez tartozik.

Sopron. *Sopronium*, *Sempronium*. Oedenburg. Szabad Királyi Város Sopron Vármegyében, fekszik kellemetes, és egésséges helyen az ország-útban, Bétshez is, Pozsonyhoz is nyóltz mértföldnyire. Lakosai leginkább Németek, katolikusok, és evangelikusok, 's kevés másfélék.

Eredete.

Minthogy e' Város hajdan is felsô Pannóniában nevezetes vala, és nagyon régi, eredete is homályban van. *Lázius* Lib. I. Cap. III. pag. 11. hajdani *Scarabantiának* állíttya. Bizonyos az, hogy a' Rómaiaknak lakó helyek vala, a' mint ezt a' sok kûlömbféle régi írások, pénzek és maradványok is bizonyíttyák. *Nagy Károlynak*, és *Henrik* Tsászárnak idejek után el lévén pusztúlva, a' Németektôl megújjíttatott, és ekkor vette e' német ne-

vezetét *Oedenburg*, némellyek szerént; *Hemberger* ellenben *Eden*, *Berech*, v. *Barach* zsidó szavaktól származtattya, melly kies, és gyönyörûség' helyét jelent. P. *Mayer* ismét másképen véllekedik. A' Lakosok *Grachus*tól származtattyák, minthogy vidékjén ez írattal: *T. Sempronii Grachi* számos pénzek találtattak. Nyilvánvaló az, hogy a' Rómaiaknak idejekkor nevezetes Férfiak lakták. Ezt a' nagy *Konstantin* a' maga nevéről új Romává igyekezett tenni. Megtörvén erejeket a' Rómaiaknak Pánnóniában elôször a' *Vandalusok*, majd a' *Gothusok*, majd a' *Hunnusok*, majd *Attila*, a' sok hadakozások által lassanként kiküszöböltettek, ámbár némellyek a' Gothusokkal, és Hunnusokkal, honnyokban maradtak vala.

Históriája.

Idôvel annakutánna, II. HENRIK Tsászár, Sz. ISTVÁN Királynak házassági adóúl adta *Gizelával*, a' ki e' Várost különös gondal gyarapíttatta; de nem sokáig tarthatott öregbedése: mert III. HENRIK, PÉTERnek elûzetetéséért boszszút akarván állani a' Magyarokon, Sopron Városát felette nagyon sanyargatta. SALAMON alatt már ismét öszve szedték vala erejeket, mert a' *Beszszusok*, és *Bolgárok* ellen férfiasan hadakoztak mellette. Lásd felôle *Bonfint* Dec. II. Libr. III. p. 210. és *Bombardit*, 's hasznos szolgálattyokért jelesen meg is ajándékoztattak *Salamon*, és *Geiza* által. Újjabb ínségbe merítette e' Várost, és Lakosait *Henrik* Ausztriai Fô Hertzeg, midôn II. GEJZA ellen fegyvert fogott vala; melly nagy veszély után ismét meggyarapodván, mindenkor hív szolgálatokat tettek a' Magyar Királyoknak, kivált *Ottokár* ellen; 's érdemeikhez képest jelesen meg is tisztelttettek, 's ajándékoztattak azoktól. Nevezetes öröm vala azután Sopron Városában, midôn a' Magyar Sz. Korona *Fridrik* Tsászártól, olly példa nélkûl való alatsonyító haszon keresésbôl származott nagy áron viszsza vétettetett: mert hatvan ezer aranyat kéntelenittettek fizetni érette a' Magyarok, minekutánna azt *Palocsay László*, a' két *Fridrik* által készíttetett Koronáktól megesmérte vala. Valamint 24 esztendeig nagyon fájlalták a' Magyarok, Koronájoknak idegen kézben való lé-

te-

telét; úgy egészszen megelevenedtek, 's különösen tiszteltték azt a' mindenfelől Sopronba öszve gyülekezett Magyar sokaságok, míg a' Budai Várba viszsza nem vitetett. Méltán sajnosan esett e' nagy fizetés a' Magyaroknak; de az után 27 esztendővel, az Ausztriaiakkal folytatott had által elég bőven viszsza nyerték vala. Elveszvén azonban az Ausztriai igazgatás alatt a' Sopronyiaknak régi szabadságaik, azokat Mátyás Királytól viszsza nyerték vala, sőt meg is öregbíté azokat 1464, és 1465-dikben, 's személlyes jelenlételével is háromszor megtisztelte e' Várost. Alig balálozott vala meg Mátyás Király, és már új veszedelem lebegett Sopron Városa körül, mert *Maximilián* az Országot magáénak állítván, az 1463-dik esztendőbéli kötés szerént hadi erővel ostromlotta Sopront, és ez néki fel is adatott, olly feltétellel, hogy míg az akkori had tartana, a' Városbéliek sem *Maximiliánnak*, sem pedig *Ulászlónak* pártyára ne tartozzanak. Viszsza adatott annakutánna *Ulászlónak*, a' több elfoglaltt helyekkel egyetemben, és 1493-dikban jelesen meg is ajándékoztatott tőle; kétszer személlyes jelenlétével is megtisztelte. Mária Királyné pedig a' Zsidókat tiltotta-el innen. Jelesen óltalmazák vala magokat *Szolimánnak* hadi ereje ellen, és minekutánna a' Várost megerőssítették, a' külső Városokat is készek valának felégetni; melly hívségjekért *Ferdinánd* által szépen meg is jutalmaztattak, a' ki itten 1553-ikban Ország Gyülést tartatott vala. Megkárosították ezután Sopron Városának Lakosait, és vidékjét a' temérdek sáskák, mellyek után nagy drágaság vala; 1577-dikben pedig az égés által sanyargattattak számos Lakosai Még sokkal károsabb vízáradást szenyvedtek 1579-dikben, de a' gazdag szüret által tűrhetőképen megvígasztaltattak. A' tűz-támadások is nagyon sanyargatták e' Várost, és ha az égi Gondviselés az 1586-dik esztendőbéli gazdag szüret által nem elevenítette vólna Lakosait, sokkal tűrhetetlenebbek lettek vólna külömbféle viszontagságaik.— Félelmes vala a' Soproniaknak az 1594-dik esztendő is, mert elfoglaltatván Győr Városa, könnyen terjedhe-

tett széjjel, zsákmányozás végett az ellenség. — A' Győri Káptalantól is eléggé vonogatták magokat Lakosai, melly felôl lásd az 1599-dik esztendôbéli Törvényeknek 39. és 42-dik Tzikkelyeit. Ditséretesen, és hathatósan viselték magokat a' Sopronyiak *Bocskainak* követôi ellen, mert minekutánna ezek mind a' *Tsalóközt*, mind Sopron vidékjét feldúlták vólna, Sopron Városát meg nem vehették; noha három tsatát tettek ellenek, elôször *Hagymásinak* végre pedig *Némethinek* vezérlések alatt: melly hívségekért Rudolf által jelesen meg is jutalmaztattak. A' Bétsi békekötés után megpihentek ugyan a' Soproniak, de *Bethlen* által elég sokféle terhes nyomorúságokat szenyvedtek: mert elôször nem szûntek vala meg addig az ostromlástól, míg hatalmokba nem ejtették; megnyervén elég tetemesen kártékonykodtak itten. Azután ismét elvétetett tôlök, mellyet *Betlen* nem szívelhetvén, esztendô múlva ismét ostrom alá vétette, de alóla elnyomattatott. Meg lévén a' békeség, Ferdinánd Ország Gyûlést hírdtetett ide, a' midôn Anna Eleonora megkoronáztatott. 1621-ikben ismét meg erôssíttették a' Város' falait. *Betlennek* utóbbi ostromoltatása után, ismét Ország-Gyûlése vala Sopronban, a' midôn III. Ferdinánd a' Sz. Ferentz' Szerzetebéli Atyáknak Szentegyházokban megkoronáztatott. Ekkor is kevés idôig tartott a' Soproniaknak nyúgodalmok, mert *Rákóczi Györgynek* erejétôl tartván, ismét kéntelenek valának erôssíteni a' Várost. Azután pedig a' nagy égések által sanyargattattak, a' mint *Gruber Ábrahám* elô adta; majd pedig a' temérdek sáskák által. Ezek után az Ozmanoknak is kéntelenîttettek engedni, és kevés ideig *Tökölyinek* hatalma alatt vóltak, 's kivált öt hétig elég sanyarúságokat szenyvedtek. Megváltozván a' kétséges környûlállás, azonnal Követek által viszsza adák a' Várost Leopoldnak 1683-dikban. Nehezen gyarapodhatott a' mostoha idôk miatt akkor e' Város; 1699. pedig 29-dik Mártziusban az égés által is szerentsétlen vala. — Még szomorúabb idôket szenyvedtek e' Századnak elején, mert Rákócziak által nyóltz esztendônél tovább háborgattattak; *Leonhárd* he-

hegyéről valóban keserves ostromot szenyvedtek, és valamint az előtt való ostromkor *Serpilius* hathatósan fáradozott e' Város mellett; úgy ekkor *Dobner Ferdinánd* különösen kitündököltette jeles érdemeit. Melly véres, és veszedelmes ostromnak kiszenyvedéséért, 's valóban igen hív magokviselésekért Józsep Tsászár által jelesen meg is ditsértettek, 's meg is ajándékoztattak. 1710-dikben, fából készűlt, 's fedezett tornátz készittetett a' Városnak falán, nem meszsze a' régen úgy nevezett zöld toronyhoz; 1728-dikban pedig kőből készittetett. A' belső Város nem igen nagy, de külömb féle jeles, és számos épületekkel, Tornyokkal, 's Szent egyházakkal diszeskedik; ellenben a' külső Városok elég nagyra terjednek, 's ezek is kapukkal, és útszákkal jelesen vagynak épitve. Valóságos képét e' Városnak, és nevezetesebb épületeinek magyarázattyokat, valamint a' több Kir. Városokét is, nem sokára közölni fogjuk a' Hazával. Lakosai e' Városnak kiváltképen szorgalmatosak mind a' kereskedésre, mind a' mesterségekre, mind pedig a' gazdáskodásra nézve. Kebelekből számos, és nevezetes Tudósok származtak. Oskoláik most is szép virágzásban vagynak. Kereskedések nevezetes, boraik híresek, és nagy erejűek, vásárjai népesek: egy szóval Sopron Városa kedves, egésséges, és bóldog lakást szolgáltat gyors Lakosainak. Ez az oka, hogy számos Méltóságok is lakó helyeknek választván, úri épületeik által nevezetesitik e' Várost. Leg közelebb, Nagy Méltóságú Gróf *Szécsényi Ferentz* ő Excellentziája ide által szállittatván Czenkről híres Könyvtárját, egyéb külömb féle, Tudományokhoz tartozó betses Gyűjteményeit, vajmi nagy hasznot szolgáltat mind azoknak az Olvasók nak, a' kik a' tudományokat kedvellik. Határja e' Városnak néhol jó, néhol közép termékenységű; legnevezetesebb hasznot szolgáltatnak a' Lakosoknak híres bort termő szőlős hegyei; fájok mind a' kétféle van; réttyei, legelői hasznosak; vagyonnyaiknak eladására igen is jó módgyok van.

Sopron. Szabad puszta Békés Vármegyében.

Sopuka. Folyó víz Máramaros Várm. nevezetes fürész

malom van rajta, 's számos sóhordók szállittatnak rajta.

SÓR. Gömör Várm.

SORLENCZMAN. Bánátbéli falu.

SORMÁS. Lásd *Korpád* név alatt.

SOROK. Vas Várm.

SOROKSÁR. Német Mezőváros Pest Várm. földes Ura H. Grasálkovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Dunának kissebb ága' partyán, Pesthez 1, Ocsához 2, Harasztihoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; rendes házakkal épült, 's az útszák ákáczfákkal díszesek; Postája, és jó Vendégfogadója is van; számos Mesteremberei a' Pesti Czéhekhez tartoznak; határja meglehetős termékenységű; az Uraságtól Lőrintzi, Péteri, és Gubatsi pusztákat bírják; legelője, réttye elég, piatza Pesten jó, malmai helyben; fogyatkozása az, hogy fája kevés, 's borai is alávalók; téjjel, írósvajjal, téjfellel, zsúp szalmával Pestnek nagy segítségére vagynak; az egygyik végén a' Városnak egy patak foly keresztül, melly mintegy 40 esztendő előtt kezdődött.

SOROS. *Magyar Soros.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalan, lakosai katolikusok, fekszik Bogádhoz közel, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek, piatza Pétsen nem meszsze.

SÓS. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura H. Grasalkovics Uraság, fekszik Baghoz közel.

SÓSDIA. Temes Vármegy. földes Ura a' Kir. Kamara.

SÓSKÚT. Elegyes falu Fejér Várm. földes Ura a' Fejérvári Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mányhoz, Bitskéhez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jeles termésű, vagyonnyai külömbfélék.

SÓSKÚT. Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Német Sz. Gróthoz közel, mellynek filiája; határja szoros, és közép termésű.

SOSTIA, a' Bánátban, Dentához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

SÓS ÚJFALU. az U. betűben.

SOTONY. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai Gr. Klobusiczky, és Somogyi Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nyögérnek szomszédságában, mellynek filiája; határja termékeny, de néhol a' víz járja; fája, réttye, legelője elég van.

SÓVÁR. Hajdani Vár, és tót falu Sáros Várm. földes Ura

Ura a' Kir. Kamara. Nevezetesíttetett a' többek között hajdan, midôn *Miczbán Simonnak* birtoka vala, kitôl Hitvesének 1222-dikben hét fija született egyszerre, 's ezekbôl híres Nemzetségek lettek; lakosai katolikusok, fekszik Eperjeshez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; sós vize, és sót fôzô kir. mûvháza is nevezetesíti; k. sóháza, és ispotállya is van; földgye középszerû, fája, réttye, legelôje van, keresetre is jó módgyok.

Sóvárhegy. *Bogdán Sóvárhegy.* Magyar falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, határja jól termô.

Sóve. Rátz, és német falu Báts Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Ó Kérhez 3000 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye fekete, és jó; bora selejtes, bôvelkedik búzával, zabbal, és a' németek krompéllyal; fája, nádgya nints, pénzt szereznek termésbôl, marhából, és fuvarozásból; piatzok Újvidéken.

Söj. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai több Urak, fekszik Martzalhoz közel, mellynek filiája.

Söjtör. *Sutora.* Magyar, és német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $3\frac{1}{8}$ mértföldnyire, 's feje egygy Uradalomnak; határja jó termésû, szôleje nintsen, sem fája; piatza Sopronban.

Söjtör. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik a' K. Kapornaki járásban; határja középszerû, mint vagyonnyai.

Sömjén. *Rába Sömjén.* Két magyar falu Vas Várm. Rába Sömjénnek földes Ura Brendánó Uraság, fekszik Nagy Ölbônek szomszédságában, és annak filiája; amannak pedig földes Urai több Urak, fekszik Szent Mihályfához közel, mellynek filiája; lakosaik katolikusok; határbéli földgyeik középszerûek.

Sönborn. *Alsó, 's Felsô Sönborn.* Német faluk Bereg Várm. földes Urok Gr. Sönborn Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Munkátshoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; 2 nyomásbéli határjok egyenes, és jó búzát terem, erdejek nintsen, piatzok Munkátson.

Söndorf. Jeles falu a' Bánátban, mind épületeire,

mind pedig vagyonnyaira nézve.

SÖPTE. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok; fekszik Kozárnak, Salfának szomszédságában, és annak filiája; határja jó termésû.

SÖPTER. Szabad puszta Győr Várm. földes Ura a' Sz. Alberti Prépostság (*de Jaurino*), fekszik Pérhez nem meszsze, Győrhöz $\frac{3}{4}$ órányira; 3 nyomásbéli szántó földgyei igen jók, mint réttyei, 's legelôji is.

SÔRED. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura B. Lusinszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csókakônek szomszédságában, mellynek filiája; határbéli földgye jól termô.

SÔREG. Magyar, és rátz falu Torontal Várm. földes Ura Szeged Városa, lakosai katolikusok, és ó hitüek; földgye mindent megterem, erdeje nints, szôleje alkalmatos, marhával, és sertéssel bôvelkednek, vagyonnyaikat jól eladhattyák közel Szegeden. Ide tartoznak a' Térvári, és Új Szent Iványi dohány kertészek, kik igen jó dohányt termesztenek.

SÔREG. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbféle'k, fekszik Rimaszombathoz nem meszsze; határja közép termésû, legelôje elég van.

SÔREG. Szabad puszta Pest Várm., földes Ura Gr. Keglevits Uraság, fekszik Nagy Kátához nem meszsze, és annak filiája.

SÖRNYE. Magyar falu Somogy Várm. földgye nagy részént homokos.

SÖRÖS. *Magyar Sörös.* Falu Baranya Várm., földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság.

SÖVÉNYHÁZA. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság; most a' Génuai Köz. Társaság bírja, Serkéddel egygyütt; lakosai magyarok, katolikusok, és dohánykertészek; földgye fekete, és jól termô.

SÖVÉNYHÁZA. Német falu Győr Várm. földes Ura Nájhold Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tóközben, nem meszsze a' Rábcza vizétôl, Bezinek, és Fejértónak szomszédságában, Győrhöz két mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, térséges, földgyének nagy része folyó homok, és sovány; rozsot, búzát egyaránt terem, szénája sok terem; az Uraság itt nagy kôltséggel a' földek javítását folytattya, fáknak,

szô-

szôlôknek ûltetéseivel; vagyon itt Spanyol juh, és Svájtzer gulyája is az Uraságnak. Érdemes Plébánusa T. Német János Úr, a' ki több rendbéli hasznos írásaival mind esmeretessé, mind pedig érdemessé tette magát a' Magyar Haza elôtt.

SPACZA. Tót Mezôváros Pozsony Várm. lakosai katolikusok, fekszik Nagyszombathoz mintegy mértföldnyire; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

SPÁTA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Radmanyest, Dobrest, Lapusnik, és Bára helységek' szomszédságában, határja 4 nyomásbéli, melly egészszen hegyes, és tsak kukoritzát terem; erdeje vagyon, szôleje nintsen.

SPINUS. Oláh falu Bihar Várm. a' Papmezôi vidéken, határja jól termô.

SRAIBERSDORF. Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Pinkafeldhez nem meszsze, földgye agyagos, és homokos, határja szoros.

STAJERDORF. Német falu Krassó Várm. Oravicza Bánya Városhoz tartozandó, mellyhez 2 órányira fekszik benn a' nagy hegyek közt, lakosai katolikusok, leginkább favágással, zsendely tsinálással, és barom tartásból élnek.

STAINBACH. Vas Várm., földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Pilgersdorfhoz nem meszsze, határja hegyes, fája, legelôje van.

STAINBERG. *Kôhalom* név alatt.

STANAJÓCZ. Vas Várm.

STANSZKE. Tót falu Trentsén Várm. legelôje, erdôje elég van.

STEDRA. *Stetterau.* Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $1\frac{6}{8}$ mértföldnyire; két nyomásbéli határja inkább térséges, mint hegyes, búzát, gabonát, árpát, és zabot is terem; bora közönséges, réttye kevés, piatza Sopronban van.

STEFANECZ. *Kis, és Nagy Stefanecz.* Horvát faluk Szala Várm. földes Urok G. Althán Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Szoboticzához nem meszsze, és annak filiáji; határbéli földgyeik középszerûek.

STEFANÓCZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Barkóczy Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Leszkóczhoz $\frac{1}{4}$ óránnyira; határja 3 nyomásbéli, agyagos,

gos, hegyes, zabot, és krompélyt leginkább terem, hikkes erdeje bővelkedik fenyves madarakkal.

STEFULTO. *Stefelsdorf.* Tót, és német falu Hont Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, és Gróf Koháry Uraság, lakosai katolikusok, 's többnyire bányászok, fekszik Selmetz mellett, és annak filiája; határja sovány.

STEJ. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Vaskohnak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termő.

STEINBRUK. Német falu Moson Várm. földes Ura az Ausztriabéli Szent Kereszti Apáturság, lakosai katolikusok, fekszik Königshofhoz fél, Párndorfhoz másfél órányira; harmintzadgya is van; határbéli földgye hegyes, és kősziklás, 's leginkább kőfaragás, és más mesterségek által keresik élelmeket.

STEINGRABEN. Német falu Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja középszerű.

STELBACH. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Berzeviczy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Tarcza vize mellett, Berzeviczéhez közel, mellynek filiája; határja meglehetős, fája, réttye, legelője van, piatza sints meszsze.

STELBACH. Szabad puszta Gömör Várm. földes Ura Gr. Andrási Uraság, fekszik Vagendriszlnek szomszédságában, mellynek filiája.

STELBACH. Szabad puszta Szepes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

STEPANO. *Alsó, és Felső Stepano.* Két tót falu Árva Várm. földes Ura mind a' kettőnek Kubínyi Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Tordosinhoz nem meszsze, és annak filiáji; Magura hegyének szomszédságában; határbéli földgyeik középszerűek.

* STEPANO. Tót falu, és irtvány Nyitra Várm. Sassinhoz fél mértföldnyire.

STERKÓCZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai oroszok, fekszik Csabalócz, és Viravához fél órányira; határja a nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, leginkább zabot, középszerűen pedig tatárkát, kölest, árpát, és tavaszi búzát terem; erdeje van, piatza Homonnán.

STERUSZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdődy Uraság, lakosai katolikusok, ha-

határja meglehetős termésű.

STETERA. Sopron Várm.

STINACZ. Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stájer Ország' szélénél; határja sovány, lakosai fuharoznak.

STIAVNICSKA. Tót falu Túrócz Várm., földes Ura Révay Uraság; lakosai többnyire evangelikusok, fekszik Szutsánhoz nem messze, mellynek filiája; határja meglehetős.

STIRBOVA. Bánátbéli falu, a' Csakovai vidéken.

STÓB. *Csáva* név alatt.

STOCZING. Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $3\frac{5}{8}$ mértföldnyire; határja hegyes, gabonát, árpát, zabot terem; bora nem jeles, szénája kevés; a'Szervitáknak vólt Rezidentziájokban most a' Plébánia van.

STOFURO, vagy *Stafaro*. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Kerekrét, és Kurima között, határja meglehetős, fája, legelője elég van.

STOLLA. *Stollen*. Tót falu Szepes Vármegy. földes Ura Márjásy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Batizfalvához nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes, vőlgyes, legelője, erdője elég van.

STOMFA. Tót Mezőváros Pozsony Várm. földes Ura G. Pálfy Uraság, a' kinek kastéllyával ékesittetik, lakosai katolikusok, fekszik Fejérhegyeknek szomszédságában; Postája, és Ispotállya is van, határja leginkább gabonát, és árpát terem; földgye, mezeje jó, szőleje is terem, erdeje van, folyói is vagynak, piatza Pozsonyban; régi Vára elpusztúlt.

STÓSZ. Nemet Város Szepes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik az ország úton, Szomolnokhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határját bányái nevezetesitik, vidékje hegyes, és erdős.

STÓSZHÁZA. *Stoszicza*. Tót falu Liptó Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Okolitsnának, 's Strecsénnek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

STOSZOK. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, és több Urak, lakosai katolikusok, határja sovány.

STRA-

STRABICSO. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, határja sovány, vagyonnyai selejtesek.

STRACSENAHUTA. Szabad puszta Szepes Várm. földes Ura Igló Városa, fekszik Istvánfalvához közel, és annak filiája.

STRACSIN. *Alsó, és Felső Stracsin.* Két tót falu Nógrád Várm. Alsónak földes Ura Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, ez fekszik Alsó Esztergálynak szomszédságában, mellynek filiája; Felsőnek pedig földes Ura Csemniczky, és több Urak, lakosaik katolikusok, és másfélék; határbéli földgyeik középszerűek, mint vagyonnyaik.

STRAHONINECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Urai Gr. Álthán, és a' helybéli Plebánus, lakosai katolikusok, fekszik Nedeliczhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

STRAJNYÁN. Tót falu Ungvár Várm. földes Ura Gr. Sztáray Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék; a' Vármegyeházával díszesítteték; fekszik Nagy Mihályhoz közel, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, legelője hasznos.

STRAKOS. Oláh falu Bihar Várm. lakosai ó hitüek, fekszik a' Papmezői vidéken, határja nem nevezetes.

STRANYANL. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik M. Lutskához nem meszsze, Zolnához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja középszerű, legelője, fája elég van.

STRANSZKE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Porubán alól, Konszkához nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetős, vagyonnyai is külömbfélék.

STRANYA. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sajó vizéhez közel, földgye meglehetős termésű.

STRANYÁN. Tót falu Liptó Várm. lakosai katolikusok, fekszik a' közép járásban; határja középszerű.

STRASO. Tót falu Trentsén Várm. a' Lietavai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Vág vize partyán, Zolnához nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetős.

STRASZKA. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Horvát Stan-

Stansics Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Poprád vize mellett, Bélának szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, piatza Kézsmárkon.

STRAZIN. Nógrád Várm.

STRAZÓ. *Straso* név alatt.

SZTRÁZSA. *Alsó*, *Felsô Sztrázsa*. Két német falu Vas Várm. földes Ura mind a' kettônek Gróf Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Német Sz. Mártonynak szomszédságában, mellynek filiáji; határbéli földgyeik meglehetôs termésûek.

STRÁZSA. Zólyom Vármegyében Szállás.

STRÁZSA. Két tót falu Nyitra Várm., egygyiknek földes Ura a' Fels. Tászár, fekszik Sassinhoz nem meszsze, és annak filiája; Ispotállya is van; másiknak pedig földes Ura Gr. Apónyi Uraság, ez fekszik Krakovánhoz közel, mellynek filiája; Miava vize foly közöttök; lakosaik katolikusok, és evangelikusok; határbéli földgyeik jól termôk, vagyonnyaik külömbfélék.

STRÁZSA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Pongrácz Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Tisziához nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgye középszerû.

STREBERSDORF. Lásd *Micske*.

SZTRECSÉN, 's a' t. az Sz. betûben.

STRELECZ. Két falu Szala Várm. egygyiknek földes Ura Gr. Althán Uraság; ez fekszik Szoboticznak szomszédságában, mellynek filiája; másiknak pedig földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, ez pedig fekszik Bagonyához nem meszsze, és annak filiája; lakosaik katolikusok, és másfélék, határbéli földgyeik hegyesek, vagyonnyaik középszerûek.

STREM. Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Kúthoz nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetôs, borai középszerûek.

STRESZENICZ. *Strezsenice*. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Königszeg Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Puchónak szomszédságában, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

STRICZE. *Rongyos Stricze*, *Kis Stricze*, *Nagy Stricze*. Három tót faluk Trentsén Várm. Rongyos Striczének földes Urai Bacskády, és

és több Urak; fekszik Nagy Khlivenhez nem meszsze, mellynek filiája; Kis Striczének földes Urai több Urak; Nagy Striczének pedig Bagody, és több Urak, fekszenek Ribinnek szomszédságában, és annak filiáji; lakosaik katolikusok, határbéli földgyeik termékenyek, réttyek, legelôjök hasznos, vagyonnyaik külömbfélék.

STRICSAVA. Orosz falu Ungvár Várm., földes Ura Knahinyi Uraság; fekszik Knahinához közel, mellynek filiája.

STRIDO. *Stridonia.* Horvát Mezôváros Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mura, és Dráva vizek között, Csáktornyához $1\frac{3}{4}$ órányira, 's némellyek szerént Sz. Hieronimusnak születése helye; határja jó termésû, vagyonnyai külömbfélék, borai jelesek.

STRIHÓCZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Báró Vécsey Uraság, lakosai ó hitüek; határja középszerû.

STRIPPO. Orosz falu Ungvár Várm. lakosai ó hitüek, fekszik Árokhoz közel; határja meglehetôs.

STRIS. Tót falu Gömör Várm. földes Urai Gr. Kohári, és több Uraságok; lakosai külömbfélék, fekszik Ratkóhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja hegyes, és néhol sovány, fája elég van.

STRIVECZ. *Sztrivecz* név alatt.

STROCSIN. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gróf Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Duplinhoz nem meszsze, mellynek filiája, határja középszerû, réttyei, 's legelôji hasznosak, fájok tûzre van.

STROJNA. Oros falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkátsi Uradalomban; határja sován.

STRUKÓCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stájer Ország mellett, Hidegkúthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja síkos, réttyei jók, legelôje elég, vagyonnyaikat is jól eladhattyák.

STRUKOVECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Pogledics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szelniczának szomszédságában, 's annak filiája; határja sovány.

STUBEN. *Stubna.* Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok; fekszik Borostyán kôhöz nem meszsze, és annak

nak filiája; határja hegyes, és sovány, kereskedésre, 's eladásra jó módgyok van.

STUBNA. *Alsó*, és *Felsö Stubna*. Két német, és tót falu Turócz Várm. földes Ura mind a' kettônek Körmötz-Bánya Városa, lakosai amannak evangelikusok, és ennek katolikusok, fekszenek *Spitzenberg* nevû, fejér krétához hasonlító földû hegynek szomszédságában; fürész malmai nevezetesek, mellyeket Zsarnovitza vize hajt; fördöje, és ispotállya is vagyon Alsó Stubnának; határbéli földgyeik középszerûek, legelöjök, fájok elég van, keresetre módgyok a' Körmötzi Bányákban.

STUDNICZA. Liptó Várm. Kanyatna falunak egy része.

STUPNE. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Jeszeniczhez közel, mellynek filiája; határja középszerû, legelöje, fája van.

STUSICZA. *Ó*, és *Új Stusicza*. Két tót falu Ungvár Várm. lakosaik leginkább ó hitüek, fekszenek egymáshoz közel; határjaik meglehetösek.

* STVERBPECZ. Trentsén Várm. földes Ura Gr. Szunyog Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Viszolányhoz nem meszsze, és annak filiája, határja sovány.

SUGATAG. Oláh falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és B. Vécsey Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Hernécshez, 's Akna Sugataghoz egygy órányira; földgyei hegyesek, homokosak, zabot, tavasz búzát, 's kevés kukoritzát teremnek, motsáros fájok van.

SUGATAGI SÓ AKNA. A' Gyulafalvai határban van, ámbár közönségesen *Sugatagi Akndnak* neveztetik; földes Ura a' Király, lakosai magyarok, németek, oláhok, 's a' só körûl foglalatoskodnak, katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szigethez 3, Kapnyik Bányához 3, és fél órányira, S. Gyulafalvához közel; sem erdöje, sem mezöje nints, 's munkájok után élnek lakosai; van sóforrása, mellynek vizét hordókkal hordhattyák szabadon mindenek.

SUJA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Rajecznek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, legelöje, fája elég van, piatza közel.

SUKORO. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura a' Fe-

Fejérvári Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok; határja jól termô.

SULCZRIGL. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, határja hegyes, vôlgyes, és néhol sovány.

SULNITZ. Vas Várm.

SULOK. Szabad puszta Hont Várm. földes Urai több Urak, fekszik Házas Nényéhez közel, mellynek filiája.

SULYIN. Szepes Várm.

SUMJACZ. Elegyes falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Dopsinához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja hegyes, vôlgyes, fája bôven, fûrész malma is van, legelôje hasznos, és tágas.

SUMONY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Iványnak szomszédságában; lakosai abrontsok', és fakó szekereknek készítésekbôl, 's marháknak nevelésekbôl szereznek kész pénzt; határja sovány, réttyei savanyú szénát teremnek, szôlejek nints, de nagy erdejek van; piatzok Pétsen 2 és $\frac{1}{2}$, Szigeten pedig négy órányira.

SUNYAVA. *Alsó, Felsô Sunyava.* Tót faluk Szepes Várm. földes Urok a' Tudományi Kintstár, és a' Szepesi Püspök, lakosai katolikusok, fekszik a' Felsô Alsó Sunyavához közel, mellynek filiája; Lucsivnához fél mértföldnyire; határjai meglehetôsek néhol, de nagyobb része sovány.

SÚR. *Nagy Súr.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura G. Eszterházy Uraság, több Nemes Urak is laknak, és bírnak benne, lakosai katolikusok, fekszik Varra-Súrhoz $\frac{1}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, 's közép termékenységû, legelôje, és réttyei jók, szôleji Vág vizén túl vagynak Nyitra Vármegyében.

SÚR. *Varra Súr.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura G. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Súrhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SÚR. *Valta Súr, Péntek Súr.* Tót faluk Pozson Várm. földes Urok Gr. Eszterházy, és Gr. Pálfy Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszik egygyik Nagy Súrnak szomszédságában, Vág vize mellett, és amannak filiája; másik Egyházfalvának filiája, 's határjaik az elôbbeniekhez hasonlítók.

Súr. Népes tót falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Csernye, és Ács-Teszér között; határja jó, erdôje, legelôje tágas, két malma is van a' falu végén.

Suránka. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Zsarnóczy, és több Urak, lakosai katolikusok; határja jó, legelôje, réttye hasznos, malma helyben van.

Surány. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai több Urak; határja középszerû.

Surány. *Nagy, és Kis Surány.* Mezôváros Nyitra Várm. Nagy Suránynak földes Urai Gr. Károlyi, és több Uraságok; hajdan nevezetes vala erôssége, melly közönséges kôltséggel készíttetett, és az ellenségnek akadályoztatására elég alkalmatos fekvése van; régi lakosainak vitézségjeket *Istvánfi* elôadta vala; fekszik Érsek-Újvárhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; Ispotállya is van; lakosaik katolikusok; határbéli földgyeik jók, vagyonnyaik külömbfélék.

Surány. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura B. Silson Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Keménnyesallyához nem meszsze, határja termékeny, réttyei jók, eladásra alkalmatos módgyok van.

Surány. Magyar, és tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Herentsérhez nem meszsze, és annak filiája; közel vala hozzá hajdani Vára egy magas hegyen, mellyet az Ozmanok elrontottak; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

Surd. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Niczky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Büköshöz nem meszsze, és annak filiája; határja jó, javai jelesek, eladásra is módgyok meglehetôs.

Surján. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura Koczó Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. ny. Bokához fél mértföldnyire; határja homokos, és agyagos, de legelôje hasznos, és marhái számosak, erdôje is van; piatza többnyire Vérseczen van.

Surján. Heves Vármegyében Szállás.

Surjest. Bánátbéli falu, Bosurhoz fél mértföldnyire.

Susa. Elegyes falu Gömör Várm. földes Ura Losonczy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Simonhoz

nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

SUSA, vagy *Sust*. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Vaskohhoz közel, és annak filiája; határja meglehetős.

SUTO. *Csutova*. Tót falu Turúcz Várm. földes Ura Gr. Révay Uraság, lakosai többen evangelikusok, fekszik Turánnak szomszédságában, mellynek filiája; a' kis Tátra alatt van egy *Kocziskala* nevezetű nagy kőszikla, mellyben jó nagyságú üreg van; a' kik benne kintseket keresnek, üres kézzel kéntelenek viszsza menni belőle; határja sovány, de legelője kivált a' ketskéknek hasznos.

SUTÓCZ. *Alsó*, és *Felső Sutócz*. Két tót falu Nyitra Várm. Alsónak földes Ura Gr. Berényi, Felsőnek pedig B. Splényi Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Bajmóczhoz nem meszsze, mellynek filiáji; határbéli földgyeik középszerűek, vagyonnyaik külömbfélék.

SÜCZN. Lásd *Lövő*.

SÜKÖSD. Magyar, és rátz falu Pest Várm. földes Ura a' Kalotsai Érsek, lakosai katolikusok, fekszik Bajához 2 mértföldnyire, Sárközben; határja 3 nyomásbéli, egy része homokos, más része agyagos, kétszerest, 's egyebet is középszerűen terem; szőleje van, kevés fűzes erdője is, nádgya bőven van, tűzre való fája nints, épűletre valót az Uraságnak engedelméből szereznek; szarvas marhákat, juhokat, és sertéseket tenyésztetnek; piatzok Baján van.

SÜLKE. Szabad puszta Hont Vármegyében.

SÜLINCZ. Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Felső Petrótz hoz nem meszsze, mellynek filiája, határja is hozzá hasonlító.

SÜLL. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Fel Bárhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja 1 nyomásbéli leginkább rozsot, és kétszeres búzát terem, legelője kevés, réttye, és erdeje a' két Dunán túl van, melly határját mossa, 's nehéz rajta az által-járás; piatza Samarján van.

SÜLY. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Almási Uraság, fekszik Kőtelekhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

SÜLY. *Tápio Süly.* Magyar falu Pest Várm. földes Urai G. Styrum, G. Keglevics, és több Uraságok, lakosai katolikusok, Sáppal, és Sággal is határos, vagyon gabonája ôszi, tavaszi, kevés bora, fája, és szénája; fekszik egy vôlgynek szélén, mellyben *Papgátya* nevû vizetske foly; Templomja nagy régiséget mutat, és a' mint a' tornyán lévô felûlírás mutattya, 13-dik Században épûlt, és a' mellette lévô hegyben béásott gothika bóltozatra épûltt üreg, úgy egy hegytetôn a' sántzok, és Várnak omladékjai is látszatnak, melly elpusztúltt helyet a' mostani Lakosok *Leányvárnak* hivnak.

SÜLLYE. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Felsô Tiszovnyiknak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû, mint vagyonnyai.

SÜMEG. Magyar Mezôváros Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban hajdani Vára alatt, a' honnan meglátszanak a' *Rézi, Tátika,* erdôs, és vadas hegyek; nemkülömben a' Badatsonyi, Sz. Györgyi, Halápi, Keszi, és Kis Örsi szôlôt termô hegyek. Díszesíti az Uraságnak jeles kastéllya; klastromja, postája, és ispotállya is van; Várát *Kövesdy András,* és *Szécsényi* építtették; mostani díszes kastéllyát pedig *Bíró Márton,* mellyben mindöszve 34 szobák vagynak. A' Szála, és Galleria márványozva van, 3 tapetzérozva, 3 pedig festve; a' Kápolna is márványozva van, 's valóban szép, és alkalmatos lakást szolgáltat. A' Tornyon e' felírás van: *Renovata* 1743. Szerentsétlenítettek Lakosai 1779-dikben a' tûz által, minthogy a' Városnak tsak felsô sarka maradott vala épségben. Feje e' Város a' Sümegi Uradalomnak is; határja jól termô, vagyonnyai középszerûek.

SÜRGYEFALU. *Sürgyesin.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura a' Nagy Bányai pénzt veretô ház, lakosai ó hitüek, fekszik N. Bányához 2 mértföldnyire; Bajfaluhoz pedig 1 órányira; határja többnyire kôsziklás, kevés kukoritzát, és zabot terem; fája van, szôleje nints, legelôje a' bértzeken, vagyonkáikat N. és F. Bányán adgyák-el; szekerezéssel, és kézi munkával élnek.

SÜTTŐ. Német falu Esztergom Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, n. k. Piszkéhez fél, d. Bikóhoz egy, n. ny. Neszmélyhez is egygy órányira; határja hegyes, és vőlgyes, homokos is; mindazáltal szorgalmatos munka után mindent megterem; fejér, és veres, jó ízű boraikat leginkább a' Komáromiak szokták megvenni; réttye, legelője szűk, nevezetesíti szép veres márványnya, mellynek faragói, és kisimítói helyben is laknak; piatza Komáromban 3, Tatán pedig két mértföldnyire van.

SÜVEGD. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

SÜTTERSBERG. *Banke.* Elegyes falutska Hont Várm. Selmetzhez tartozik.

SÜVETE. Tót falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, határja középszerű, legelője, fája elég van, malma, piatza közel; tserép edénnyel is kereskednek lakosai.

SVABÓCZ. *Schwabsdorf.* Tót falu Szepes Várm. földes Urai Horvát Stancsics Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Strázsa, és Kisótz között; határja középzerű, lenet haszonnal termesztenek lakosai.

SVANCZBACH. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gróf Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Bazinhoz, és Tót Gurábhoz nem meszsze, 3 nyomásbéli határja leginkább zabot, árpát, és gabonát terem, erdője van, vagyonnyai középszerűek; piatza Bazinban, Modorban, és Pozsonyban.

SVEDLÉR. Német Bánya Város Szepes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Vágendriszszelhez fél mértföldnyire; bányáji nevezetesítik, közel Hutáji is vagynak; határja hegyes, vőlgyes, fája, legelője elég van, keresetre jó módgyok, vagyonnyaik középszerűek.

SVEREPECZ. Tót falu Trentsén Várm., Viszelyhez fél mértföldnyire.

SVENTGRÁBEN. Német falu Sopron Várm. földes Ura Inkey Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ramócznak szomszédságában, mellynek filiája; két nyomásbéli határja középszerű, leginkább gabonát termő, 's egyebet is, szőleje nintsen, fája van erdőjéből, piatza So-

Sopronyban négy mértföldnyire.

SVERSZO. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Bártfa Városa, lakosai ó hitüek, fekszik Tapoly vize mellett, Gaboltónak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, réttye, legelôje hasznos, fája is van.

SVIDNICZA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Duplinhoz nem meszsze, mellynek filiája; postája is van; határbéli földgye sovány, legelôje elég tágas.

SVIDNIK. *Alsó*, és *Felsö Svidnik*. Két tót falu Sáros Várm. lakosai ó hitüek, fekszenek Sztropkóhoz 3fertály mértföldnyire; amabban harmintzad is van; határjaik középszerûek, fájok, legelôjök elég van.

SVINNA. Tót faluk Trentsén Várm. a' Lietavai Uradalomhoz tartoznak, fekszenek Zay Ugróczhoz másfél mértföldnyire; határjaik meg lehetôsek.

SVOMHOF. *Kukenics* név alatt.

SVOSOV. Tót falu Liptó Várm. fekszik Vág vize mellett, Rozenbergához egy mértföldnyire.

SVRNBICZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Bossányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ardanóczhoz nem meszsze, és annak filiája, határja középszerû.

SZ.

SZABADGYA. *Szent Király Szabadgya*. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai Méltós. Rozsos Püspök, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Veszprémhez egygy órányira; határja 2 nyomásbéli, mindent megterem, de kivált gabonát, szôleje hasznos, réttye, és erdôje kevés; azt tartyák felôle, hogy *Sz. István* Király népesítette. A' Mélt. Püspök Úr Szentegyházat építtetett itten 's egy Szerzetes Atyát is tart tulajdon költségén, az isteni szent ájtatosságnak kiszolgáltatásáért.

SZABADHELY. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Paulis, Gyorok, Panát, és Csicser között; földgye homokos, de termékeny, és jó, nagy határja 3 nyomásbéli, bövelkedik gabonával, marhával, sertéssel, és juhokkal.

SZABADI. Magyar falu Győr Várm. földes Ura Gróf Viczay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vámoshoz közel, a' hólt Duna mellett, Győrhöz ¾ mértföldnyire; térséges határja két nyomásbéli, búzát leginkább terem, szénája is elég van, jó marha nevelő mezeje van, híres káposztája, sem erdeje, sem szőleje nints, az aranyászással is keresik kenyereket.

SZABADI. Német falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Smideg Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Atalának szomszédságában, és ennek filiája; határja jól termő, bora meglehetős.

SZABADI. *Fok Szabadi.* Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspök, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rátótnak szomszédságában, Veszprémhez egy mértföldnyire; határbéli földgye középszerű, hasznos malma van Séd vizén, a' Bakonyban pedig meszsze terjedő erdője, holott lakosai elég meszet, és szenet égethetnek.

SZABADSZÁLLÁS. Népes szabad helység a' Kis Kúnságban, lakosai mind reformátusok, fekszik Kún Szent Miklóson alól 2 mérttföldnyire; 3 nyomásbéli földgye a' hol fekete mindent megterem, ⅓ része homokos, vagy székes, holott legelővel használtatik, imitt amott nyárfák, és fenyőmagot termő bokrok vagynak rajta; ugyan e' homokos részen vagynak fejér, és veres borokat termő szőlős kertyeik is; erdő, és folyó víz nélkül szűkölködik.

SZABAD SZ. KIRÁLY. *Sz. Király* név alatt.

SZABÁR. Német falu Baranya Várm. lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Himesházának szomszédságában, mellynek filiája; határja jeles.

SZABÁR. *Czukerbach.* Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Intzédhez nem meszsze, és annak filiája; határja szoros, és középszerű.

SZABÁR. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Rába Hídvéghez nem meszsze, mellynek filiája; földgye középszerű, réttyeinek egy részét a' víz járja, szőleje, legelője meglehetős.

SZABAS. Magyar falu Somogy Vármegy. földes Urai

több

több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kútasnak szomszédságában, mellynek filiája; földgye jó, határjának egy része homokos, javai külömbfélék.

* Szabás. Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, fekszik Gödrihez nem meszsze, mellynek filiája, határja jó.

Szabatist. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gróf Amadé, és több Uraságok, lakosai katolikusok; Ispotállya is van.

Szabatka. *Sz. Mária*, a' T. betûben *Terézíopolis* név alatt.

Szabatka. Meglehetôs Erôsség vala Hont Vármegyében, a' mint *Istvánfi* elô adta; de a' miéink által elfoglaltatván, lerontattatott.

Szabatka. Szabad puszta Békés Vármegyében.

Szabatka. Szabad puszta K. Hont Várm. földes Ura G. Serényi Uraság, fekszik Rimaszombatnak szomszédságában, szántó földgyei középszerûek, réttye elég, de nagyobb része száraz; erdeje hasznos, nagy tôlgy, és tserfákból áll, 's majd minden esztendôben bôven terem mind makkot, mind gubatsot; a' hol most malma, és guba kallója van, régen tenVár vala kitetszô dombján épûlve.

Szabaton. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

Szablaho. Tót falu Trentsén Vármegyében.

Szabnyik. Horvát falu Szala Várm. lakosai katolikusok; határja középszerû.

Szabolcs Vármegye. *Comitatus Szaboltsiensis*, Szaboltſcher Geſpanſchaft. Nevezetét vette *Zabolts* Fô Vezértôl, Árpádnak Fiától, a' ki e' vidéket elfoglalván, Várat is építtetett vala, és azt a' maga nevérôl nevezé; lásd felôle *Turóczit* Part. II. Chron. Hung. Cap. IV. pag. 32. *Bonfint* Dec. I. Lib. IX. pag. 134. melly nevezete mind ez ideig virágzik. — Észak felôl határozzák e' híres jó Magyar Vármegyét, Zemplén, és Ungvár Vármegyék; napkelet felôl Bereg, és Szatmár; dél felôl Bihar, és Heves; napnyûgotról pedig Borsod, és Zemplén Vármegyének napnyúgoti része. Hoszsza e' Vármegyének, Polvártól, Szatmár Vármegye' széléig mintegy kilentz mértföldnyire terjed; szélessége pedig hol 8, hol 9, hol 10 mértföldet is tészen. Vidékje e' Vármegyének térséges, de a' Tisza felôl való része, midôn a' vizek fel-

dagadnak, külömbféle tavakat foglal magában. Legtermékenyebb kebelében a' Nádudvari járás, melly többnyire kövér, és fekete földből áll; a' Bátori járás ellenben homokos, és néhol erdôs; mindazáltal valamint amaz szép búzát, úgy ez is jó gabonát terem; a' Dadai járás is, ha az áradások nem károsíttyák, elég bôven terem, és majd hasonlít a' Nádudvarihoz; a' Kisvárdai pedig közép termékenységû. Borokat a' szomszéd Vármegyékbôl szereznek, de gyümöltsel eléggé bôvelkednek; lovaik serények, szarvas marháik nevezetesek; juhokat nem mindenütt tarthatnak, sertésseik ellenben számosak, és néhol könnyü makkoltatások van. Vadgyaik elég számosak, kivált nyúlakkal, és vizi vad állatokkal eléggé bôvelkednek. Folyó vizei között legnevezetesebb 1. *Tisza* vize, melly napkelet felôl Kis, és Nagy Varsánynál foly-bé e' Vármegyébe, 's számos helységeket, és azoknak határjait nedvesítvén, Egyeknél Borsod Vármegyébe foly-által, 's mintegy húsz, és 8 nagy Révek vagynak rajta. 2. *Takta*, melly néha a' Zemplén Vármegyei vizek által eléggé feldagad, 's az így nevezett *Taktaközét* formállya, mellyben jó magyar helységek vagynak. 3. *Hortobágy*, ez is a' Tisza vizének ága, és essôs idôben inkább tónak látszik, mint folyó víznek, 's tsudálatos folyása után ismét egyesûl Tisza vizével. 4. *Szamos*, melly Szatmár Vármegyébôl foly által, 's mint Tisza vize, külömbféle halakkal bôvelkedik. 5. *Krasna*. 6. *Kösely*. 7. *Kadarts*. 8. *Kékkálló*, tavas vizek, és a' mezôket néhol fertôs helyekké változtattyák, 's egésségtelen levegôt okoznak, mellyet mindazáltal a' Lakosok, hozzá szokván gyermekségektôl fogva, épen nem éreznek. Lakosai többnyire Magyarok, kevés Németek, és Oroszok. Híres görög dinnyéjek, és jó dohánnyok is terem. Mindöszve 180 lakó helyek vagynak benne, 's az Egri Püspöki Megyéhez tartozik.

SZABOLCS. *Dráva Szaholcs*. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Gorditsához, és Ipatsfához is egygy órányira; Templomjok az *Isrói* pusztán van ¼ órányira; határja 3 nyomásbéli, 's legin-

inkább búzát terem, egyéb veteményt pedig középszerûen; piatza közel nintsen.

SZABOLCS. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pétshez mintegy mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZABOLCS. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Mezô-Telegdhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

SZABOLCS. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Adonyhoz nem meszsze, mellynek filiája.

SZABOLCS. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Zalkodhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, dinnyéji jelesek.

SZABRAN. Bánátbéli falu, Karansebeshez egy mértföldnyire.

SZACSÁL. Oláh falu Máramaros Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik ész. Felsô Visóhoz nem meszsze, mellynek filiája; d. Muntsel havasotskánál, Erdély Országnak szélein, n. ny. F. Szelistyéhez 1 mértföldnyire; határja 2 fordúlóra van osztva, termése tsekély, friss patakjaiban pisztrángok találtatnak; határjában ered *Iza* vize, mellyen Szigetnél a' Kir. Fiskusnak hat kerekû malma van.

SZACSUR. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szétś Polyánkának szomszédságában, Varannóhoz egy, Gálszécshez pedig $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli; némelly része térséges, egyébaránt gödrös, agyagos, zabot leginkább, gabonát középszerûen terem; erdeje kitsin, malma van, szénával bôvelkedik, midôn Taplya vize meg nem károsíttya; leginkább marhákat nevelnek, piatzok Kassán $5\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SZADA. Magyar falu Pest Várm. földes Urai a' Nagy-Váradi Káptalan, és a' Vátzi Püspök, lakosai katolikusok, evangelikusok, és többen reformátusok, fekszik Gedellôhöz közel, 's Veresegyházának filiája; határja közép termékenységû, erdeje kevés, szôlôhegye nevezetes, mellyen a' Pesti

Pol-

Polgárok is számosan bírnak; borai jók, gyümöltse elég terem; fája, gabonája, és szénája szûken van; piatza Pesten, malma helyben.

SZADA. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai a' K. Kamara, és Gr. Andrásy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Harkályhoz ½ Bekecshez pedig ¾ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, terem gabonát, árpát, zabot, kukoritzát, földgye térséges, erdeje nints, és fát három, négy mértföldnyirôl kéntelenek szerezni a' vagyonosabbak; bôvelkedik szénával, számosabban juhokat tartanak; piatzok a' hegyallyai Városokban; bor nélkûl is szûkölködnek.

* SZADA. *Erdöd Szada.* Elegyes falu Szatmár Várm. fekszik Új Barlafaluhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

SZADECSNE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Szadeczky, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Domanishoz nem meszsze, és annak filiája, Knyazo Lehotának szomszédságában; földgye középszerû, legelôje, erdôje van.

SZADELLÔ. Magyar falu Torna Várm., földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok; fekszik Udvarnoknak szomszédságában; nevezetesíti híres barlangja, melly némellyek szerént, IV. BÉLA Királynak *Sajó* vizénél történt veszedelme után menedék helyet szolgáltatott; határja sovány, borai nem nevezetesek.

* SZADERLAK. Német falu Temes Vármegyében, földes Ura Lovász Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Maros vize mellett; határja jó, malmai híresek, halászattya hasznos.

SZADOVA. Oláh falu a' Bánátban, Karansebeshez 1 ½ mértföldnyire.

SZÁDVÁR. Nevezetes Vár vala Torna Vármegyében; építtette a' hajdani híres *Bebek* Nemzetség egy magas kôszírtes hegyre, Szögligethez nem meszsze. Különös bátorsággal, és férfias vitézséggel óltalmazta e' Várat *Bebek Györgynek* Hitvese, *Patóczi Zsófia*, *Svendius* Tsászári Fô Vezérnek kemény ostromlásai ellen 1566-dikban. A' Kir. Fiskus után, *Botskainak* birtokába jutott; utóllyára pedig *Tökölyié* vólt, a' kit in-

innen a' Bétsi győzedelem után III. JÁNOS Lengyel Országi Király ki akarván küszöbölni, ostromoltatta a' Várat; de az időnek mostohaságát, 's Katonáinak veszteségét tekéntvén, győzedelem nélkûl hagyta-el Szádvárt. Végre *Leopoldnak* parantsolattyára az egész Vár lerontattatott.

SZAGAJCZA. Bánátbéli falu, Vérsetzhez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

SZAGY. Baranya Várm., földes Ura Petrovszki Uraság.

SZAJK. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Letenyéhez közel, mellynek filiája; határja hegyes nagyobb részént, borait meglehetősen eladhattya.

SZAJK. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, határja jeles, vagyonnyai külömbfélék.

SZAJKÓFALVA. *Oksics.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Ajtay Uraság, fekszik Szebeczhez nem messze, és annak filiája; határja meglehetős, legelője, fája van, piatza Bolha Szőllősön, és Huszton.

SZAJLA. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Báró Orczy, és több Nyári Nemzetségből származott Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Terpeshez ész. egy órányira, Siroknak szomszédságában, nagy kopasz hegyek alatt világos helyen; lakosai tót eredetűek, de már Magyarokká változtak; határbéli földgyei jók, réttyei bővséggel vagynak, miólta Tarna vizének folyása árokba szoríttatott.

SZAJOL. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Fejér, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Tisza Püspökihez nem messze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZAK. Tót falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Szendhez nem messze, mellynek filiája; határja jó, réttye, legelője elég.

SZAKA. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényeshez közel, mellynek filiája; határja középszerű.

SZAKÁCS. Arad Vármegyei falu; határos n. k. Szaturóval, és Zöldessel, dél. Bucsával, n. ny. Fericsével, ész. Bonzesdel; fekszik sovány hegyeken, és völgyeken elszórva; az ide való la-

lakosok készítenek jóféle köszörű köveket, mellyeket *Drocza* nevezetű hegyből ásnak; gyümöltsök bőven terem, mellyel kereskednek a' mezőségen.

SZAKÁCS. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, és a' Váradi Püspök, lakosai katolikusok, és ó hitüek; határja sovány.

SZAKÁCS. *Szakcs* név alatt.

SZAKÁCSI. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai B. Meskó, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Szendrői járásban; határja jól termő.

SZAKÁCSI. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Tapsonyhoz nem messze, mellynek filiája; határja jól termő.

SZAKADAT. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gróf Haller, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Mezőtelegdhez közel, mellynek filiája; határja középszerű.

SZAKADAT. Német falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok; határja gazdag termésű.

SZAKÁL. Tót falu Abaúj Várm. földes Urai Ötvös, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Enitzkének szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű, legelője szűk, fája nints elég.

SZAKÁL. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Kis Papság, lakosai katolikusok, fekszik Abaligethez nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye középszerű, mint vagyonnyai.

SZAKÁL. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Mezőpéterhez közel, és annak filiája; határja közép termésű.

SZAKÁL. *Szokolovce*. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság, és többek, lakosai katolikusok, fekszik Ipoly vizéhez közel, Szécsénhez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; kőbányája, 's postája is van; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZAKÁL. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Simontornyához 1 mértföldnyire; határja jól termő, javai jelesek.

SZA-

SZAKALD, és *Muhi*. Két szabad puszták Borsod Várm. földes Urai Fáy, és Almásy Uraságok, fekszenek Sajó-Szegedhez nem meszsze, mellynek filiáji.

SZAKÁLHÁZ. Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

SZAKÁLLOS. Magyar, és tót falu Hont Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Perecsényhez egy mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, réttye, legelője hasznos.

SZAKÁLLOS. *Apátza Szakállos*, *Turi Szakállos*. Két magyar faluk Komárom Várm. Apátza Szakállosnak földes Ura a' Relig. Kintstár; Túri Szakállosnak pedig G. Amade Uraság, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Ekecshez közel, és annak filiáji; határbéli földgyeik jól termők, vagyonnyaik középszerűek.

SZAKÁLLOS. *Bálvány Szakállos*. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, fekszik Guttának szomszédságában, mellynek filiája.

SZAKÁLLOS. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Borbély Uraság, fekszik Török Sz. Miklóshoz közel, és annak filiája.

SZAKASZ. *Retyes*. Német, és oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Sándorfaluhoz nem meszsze, mellynek filiája; Béltekkel, Géressel, és Erdőddel is határos; határja 3 fordúlóra van osztva, melly búzát, zabot középszerűen, kukoritzát pedig keveset terem, szőlő hegye meglehetős, erdeje is; piatza Szatmáron két, Károlyban pedig harmadtél mértföldnyire van.

SZAKCS, vagy *Szakács*. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Högyészhez másfél mértföldnyire; határja szép termésű, javai jelesek.

SZAKELHÁZ. Bánátbéli falu.

SZAKMÉR. Szabad puszta Pest Várm. fekszik Kalotsához közel, mellynek filiája.

SZAKNYÉR. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szőtsének szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű, erdője, legelője van.

SZAKOCZ. *Eisdorf*. Német falu Szepes Várm., lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik N. Szombathoz fél mértföldnyire; határja kö-

középszerû, fája, réttye elég van, legelôje hasznos.

SZAKOLCZA. *Skalicz.* Szabad Királyi Város Nyitra Vármegyében. Lakosai tótok, és Németek, katolikusok, és evangelikusok, fekszik Nagy Szombathoz hat mértföldnyire. Eredetét, 's viszontagságait bôven elôadta *Bél Mátyás* In notitia Hung. novæ. Vak BÉLA Királynak születése' helye lévén, idôvel kôfallal, 's épületekkel jelesíttette. — ZSIGMOND Király 1435dikben megerôssíttette. — U-LÁSZLÓ alatt 1514. a' Kir. Koronához tartozott. Meghódoltatta *Ottokár*, és Trentséni *Máté*, majd *Pongrátz* is; *Bocskai*, *Betlen*, *Rákóczi*, és *Tökölyi* is eléggé sanyargaták vala. Szentegyházai számosak, régiek, és jelesek. A' Mohátsi veszedelem után számos Uraknak menedék helyek vala. Lakosai, kézi mesterségek, posztó szövés, és gazdáskodás után élnek; határja néhol meglehetôs, külömbféle vagyonnyai középszerûek; lakó helye Gróf *Gvadányi* Gen. Úrnak, a' ki a' Magyar Könyveket kedves munkáival szaporíttya.

SZAKOLY. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Jármy, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Nyir Adonynak szomszédságában, mellynek filiája; határja közép termésû, vagyonnyai külömbfélék.

SZAKONY. *Alsó*, *'s Felsô Szakony. Czágersdorf.* Két magyar falu Sopron Várm. földes Urok Hg. Eszterházy Uraság, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, Alsó Szakony, Felsô Szakonynak filiája, fekszenek Vitnyédhez nem meszsze, határbéli földgyeik két nyomásbéliek, térségesek, és közép termésûek, réttyek szûken van, piatzok Sopronban $4\frac{1}{8}$ mértföldnyire.

SZÁKONYFALVA. *Ekkersdorf.* Elegyes falu Vas Várm. földes Urai a' Czisztertzita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Istvánfalvához nem meszsze, mellynek filiája, határja néhol sovány, legelôje, réttye meglehetôs.

SZAKOS. *Török Szakos*, és *Magyar Szakos.* Két falu Temes Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik külömbfélék, fekszik amaz Kevereshez $\frac{1}{4}$, ez Szinerszeghez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határjaik jól termôk.

SZÁ-

Szákul. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszenek körûlötte Zséna, Szilváshely, Kavarán, és Tinkova helységek; határja 4 nyomásbéli, térséges, és termékeny, búzát, zabot, de kiváltképen kukoritzát terem, szôleje, és erdeje nints, postája van; eddig nyomúlt elô az utólsó háború alkalmatosságával a' Török Ármádia.

Szala Vármegye. *Comitatus Szaladiensis.* Szalader Geſpanſchaft. Nevezetét vette némellyek szerént hajdani *Szala* Várától; mások pedig azt *Szala* vizének is tulajdonittyák. Hoszsza e' nagy Vármegyének jóval meszszebb terjed, mint széleſſége, mert amaz majd 20 mértföldnyire terjed; ez pedig Balaton tavától Vas Vármegyének határáig mintegy hét mértföldet tesz. Szomszédságában fekszik, napenyészet felôl, Stájer Országnak; északra Vas Vármegye határozza, délre Veszprém Vármegye, napnyúgotra pedig Balaton tava, és Somogy Vármegye. Balaton tava felôl való része hegyekkel, és magas kôsziklákkal darabosittatik, mellyek között nevezetesebbek az úgy nevezett *Csenge* két hegyei, Csobántz, és Szegliget között. Ezek után következik *Halap* hegye, Csobántzal napnyúgotra által ellenben; majd a' *Badatsonyi*, *Szentgyörgyi*, és több híres borokat termô hegyek, aztán a' Sümegi magas hegy; a' többiek pedig Veszprém Vármegye felé terjednek. Erdôségei számosak, és mind a' sertéseknek makkoltatásokra alkalmatosak, mind pedig kivált jeles vadászatokat szolgáltatnak, 's e' vólt az oka, hogy régi Magyar Királlyaink is az itten való vadászatokban különösen gyönyörködtek vala. Emlékezetet kivánnak még több hegyei között az úgy nevezett *Sárkányhegye*, *Tátika*, és *Rézihegye*, mellyeken régi Váraiknak maradványai még most is szemlélhetôk. A' híres *Balaton*-taván kivûl még más kissebb tavai is vagynak, úgymint a' *Kanizsai*, mellynek halai felôl olly vélekedésben vóltak a' szomszéd lakosok, hogy ha belôlle a' halakat idegeneknek elárúlnák, azonnal meghaldogálván, fogyatkozást kellene szenyvedniek. Más tava *Monoſtor*, és *Henye* között van; 's ebben is elég számos halak

vagy-

vagynak, de halászattya nehezebb. Meleg tava is van Keszthelyhez közel, melyben Grof Festetits György földes Uraság fördöt készittetett. Orvosi tulajdonságairól lásd annak tulajdon leirását. Folyó vizei között nevezetesebbek 1. *Dráva*-vize, melly ámbár nagy sietséggel foly, mindazáltal nevezetes hasznokat szolgáltat. 2. *Mura* vize, melly hasonlóképpen nevezetes hasznú, és a' Muraközi jó vidéket termékenyiti. 3. *Szala* vize. Ered Vas Vármegyében Szalafönél, 's kebelébe fogadván *Valiczka*, és *Pölöske* folyókat, Balaton tavába foly-bé. Ez is sok tekéntetben kiváltképpen hasznos viz, de ha hirtelen áradása van, elég károkat is okoz a' szomszéd Lakosoknak. Kissebb folyói között emlékezetet kivánnak: *Kerka*, *Cserta*, *Tatna*, *Lesen*, *Csernik* 's a' t. Külömbféle savanyú kútfői is vagynak, mellyek tulajdon neveik alatt fordúlnak elö: a' *Füredi* viz mindeniknek királynéja. Vidékje e' Vármegyének kellemetes, térségei hegyekkel változódva örömmel legelik a' nézöt; levegöje egésséges, bora, búzája kivált hellyel hellyel nagyon böven terem; marhája sok van, hallal bövelkedik, vadgyai számosak, fája mind a' kétféle elegendö. Magyar Lakosain kivül, Németek, és Horvátok is laknak benne. Mindöszve 807 lakó helyeket szolgáltat, 's a' Szombathelyi, Veszprémi, és Zágrábi Püspöki Megyékhez tartozik.

SZALA. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Fáy, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Felsö Novajhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerü, réttye, legelöje jó, fája tölgyes erdejéböl.

SZALA. Folyó viz Szala Várm. áradásai kártékonykodók.

SZALABÉR. Magyar Mezövároš Szala Várm. földes Urai Horvát, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, 's az Uraságnak kastéllya, és jeles kertye nevezetesitik, mellyhez nem meszsze épült a' Vármegyeháza; postája is van; határbéli földgye jól termö, de némelly részét Szala vizének áradása rongállya; szölö hegye tágas, malma helyben alkalmatos.

SZALACS. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Vá-

Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az Érmellyéki vidéken; határja jeles, vagyonnyai külömbfélék.

SZALACSKA. Bars Várm. fekszik *Sz.* Kereszthez egy mértföldnyire; határja lakosaihoz képest szûk.

SZALACSKA. Vár Somogy Várm. hajdan *Kupának* lakó helye is vala, és ekkor nevezetes Vár vólt.

SZALAFEJ. Magyar falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ôri Szent Péterhez közel, és annak filiája; határja középszerû, erdôje, legelôje van.

SZALAJTA. Szabad puszta Hont Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság; fekszik Nyustához közel, mellynek filiája.

SZALÁNCZ. *Nagy Szaláncz Kis Szaláncz.* Két magyar falu Abaúj Várm. Nagynak földes Ura Gr. Forgách; ennek pedig Gr. Forgách, Szirmay, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és más félék, fekszenek Regete-Ruszkának szomszédságában, mellynek filiáji; hajdani Vára nevezetesítette; földgyeik középszerûek, erdôjök jeles, legelôjök hasznos, vagyonnyaik külömbfélék.

SZALÁNK. *Salánk* név alatt.

SZALÁNKA. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura B. Rudnyánszky Uraság.

SZALA MINDSZENT. az M. betûben.

SZALAKUSZ. Elegyes falu Nyitra Várm. földes Urai Majthényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, határbéli földgye meglehetôs.

SZALANTA. Horvát falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Németinek szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgyei jól termôk.

SZALAPA. Német falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kis Görbôhöz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZALÁRD. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tót Telekhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles, mint vagyonnyai.

SZÁLLÁS. *Jakab Szállás.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság; fekszik Sárosdnak

szomszédságában, és annak filiája.

SZÁLLÁS. *Nagy Szállás.* Szabad puszta a' Jászságban.

SZÁLLÁS. *Orbán Szállás.* Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Vay Uraság; fekszik Ketskeméthez közel, mellynek filiája.

SZÁLLÁS. *Jakab Szállás.* Pest Vármegyében Tsárda.

SZÁLLÁS. *Kis Szállás.* Szabad puszta Báts Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, fekszik Mélykútnak szomszédságában, és annak filiája.

SZÁLLÁS. *Aszszony Szállás.* Szabad puszta a' Jászságban.

SZÁLLÁS. *Köd Szállás.* Szabad puszta a' Nagy Kúnságban.

SZÁLLÁS. *Mester Szállás.* Szabad puszta a' Nagy Kúnságban, földes Ura Kún Sz. Márton Városa, fekszik ugyan annak szomszédságában.

SZÁLLÁS. *Fülöp Szállás*, a' Kis Kúnságban, földes Ura a' helybéli Község, fekszik Izsáknak szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô.

SZÁLLÁS. *Ferentz Szállás, Kis Szállás.* Szabad puszták a' Kis Kúnságban, földes Urok Félegyháza Mezôvárosa.

SZÁLLÁS. *Jakab Szállás.* Szabad puszta a' Kis Kúnságban, földes Ura Félegyháza Mezôvárosa, és ugyan annak szomszédságában fekszik.

SZÁLLÁS. *Szabad Szállás* név alatt.

SZÁLLÁSHELY. Szabad puszta Vas Várm. fekszik Gerséhez nem meszsze, és annak filiája.

SZALATNA. *Kis Szalatna.* Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, Nagy Szalatnának filiája; földgyei középszerûek, mint vagyonnyai.

SZALATNA. *Nagy Szalatna.* Mezôváros Zólyom Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Zólyom hoz 1 mértföldnyire; patakja által nedvesíttetik. Itten állapodott vala meg *Homonnai Bálint* 1605-ben hadi népével, minekelôtte Zólyomot ostromlotta vólna. 1709ben pedig *Pálfy János*, hogy *Rákóczinak* Katonáit akadályoztassa. Hajdan arany bányái is vóltak, de azoknak már most tsak emlékezetek esméretes; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék, Szalatna vize néha megönti.

SZA-

SZALATNA, *Szalatina*. Magyar falu Hont Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság; lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Egeknek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, borai jók, legelôje, fája elég van.

SZALATNA. *Kis Szalatna*. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Okolicsányi Uraság, fekszik Losonczhoz közel, mellynek filiája.

SZALATNA. *Nagy Szalatna*. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, fekszik Alsó Esztergályhoz nem meszsze, és annak filiája.

* SZALATNAK. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai katolikusok; határja jól termô.

SZALAVÁR. Szala Vármegyében. Hajdan a' Rómaiaknak nevezetes erôsségek vala; de a' hadi viszontagságok által homályba ôltöztetett. Jeles Szentegyházzal nevezetesítette ANDRÁS Király, mellyben SALAMON Király is Húsvétot inneplett vala. Római pénzek, és emlékeztetô írások is találtattak itten. *Lebin* nevû puszta is hozzá tartozik; földes Ura a' Szalavári Prépostság, lakosai katolikusok, 's többnyire Magyarok, fekszik Keszthelyhez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire. Klastrom is van benne; vásárjai meglehetôsek; határja jól termô, és tágas; külömbféle vagyonnyai jelesek.

SZÁLDOBÁGY. Orosz falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Várad Olaszihoz közel, mellynek filiája; határja jóltermô.

SZÁLDOBÁGY. Magyar falu Bihar Várm. földes Urai Szénási, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Széplakhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

SZÁLDOBOS. Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Kamra, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Bastyaházához $\frac{1}{2}$, d. Visk Városához is fél, n. ny. Szeklentzéhez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja a nyomásbéli, terem kukoritzát, zabot, rozsot, és kölest; szénája szükségére elég van; marháikat tehetôsebb lakosai Tetsôn, Visken, és Huszton szokták eladni; tölgyes erdeje maga szükségére elég van.

SZÁLFA. Magyar falu Vas Vármegyében.

SZÁLFÖLDE. Német falu Szala Várm. lakosai katolikusok, fekszik Lesencze vizéhez közel, Tapoltzához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerű.

SZALGOCZKA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Sóvárhoz nem meszsze, és annak filiája.

SZÁLKA. *Tisza Szálka.* Magyar falu Bereg Várm., földes Urai Lónyai, és több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Kapocs Apátihoz közel, mellynek filiája; határja középszerű, legelőjét néha a' víz megönti, fája elég van, és azzal a' Tiszán kereskedhetnek.

SZÁLKA. Magyar Mezőváros Hont Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Esztergomhoz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jeles, réttye, legelője hasznos, javai külömbfélék.

SZALKA. *Máté Szalka.* Magyar Mezőváros Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, és számos zsidók, fekszik Kocsondnak, és Járminak szomszédságjokban; határja 3 fordúlóra van osztva, leginkább gabonát, kukoritzát, és kendert terem; erdeje, szőleje kevés, földgye térséges, és homok dombos, gyümölts nélkül szűkölködik; piatza Károlyban, és Szatmáron 4 mértföldnyire.

SZALKA. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Szőlősnem meszsze, és annak filiája; határja jó.

SZALKA. Elegyes falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Grabóczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja gazdag termésű, javai jelesek.

SZALMAD. Kis orosz falu Szatmár Várm. földes Urai többek, lakosai ó hitüek, fekszik Lugosnak szomszédságában; határja 3 fordúlóra van osztva, gabonát, tengerit, kendert, és görög dinnyét terem; fája kevés, szőleje nintsen, piatza Debretzenben 3 mértföldnyire.

SZALMATERCS. Magyar falu Nógrád Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék; fekszik Szécsénhez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerű, mint vagyonnyai.

SZALMAVÁR. Szabad puszta Veszprém Várm. földes

des Urai több Uraságok, fekszik Vanyolához közel, és annak filiája.

SZALNYIK. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Bisztranovszky Uraság, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik n. k. Puczákhoz 1, d. Potocskához $\frac{1}{2}$, n. ny. Kis Breszniczéhez $1\frac{1}{2}$, é. Velkrophoz 1 órányira; 2 nyomásbéli határja zabot terem.

SZALÓCZ. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rozsnyónak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô, fele hegyes, legelôje szoross, fája tûzre van, piatza nem meszsze.

SZALONK (ÚJ). *Naistift.* Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalonakhoz fél mértföldnyire; földgye sovány, keresettye tsekély.

SZALÓK. *Eger Szalók, Tisza Szalók.* Két magyar falu Heves Várm. Eger Szalóknak földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság; Tisza Szalóknak pedig B. Orczy, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék is; fekszenek egygyik a' Tarnai járásban, másik Abádnak szomszédságában; határbéli földgyeik jól termôk, vagyonnyaik is külömbfélék; Tisza Szalóknak nedves helyei vagynak.

SZALÓK. *Nemes Szalók, Pór Szalók.* Két magyar falu Veszprém Várm. Nemes Szalóknak földes Ura Szalóky Uraság; Pór Szalóknak pedig Gr. Batthyáni, és Káldy Uraságok, lakosaik katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszenek Belsô, és Külsô Váthnak szomszédságában, és ennek filiáji; határbéli földgyeik rozsot leginkább teremnek, búzát középszerûen; földgyeik dombosak, és homokosak, erdôjök jó van, malmok Bitva vizén, piatzok Pápán $1\frac{1}{2}$ órányira.

SZALÓK. *Alsó*, és *Felsô Szalók.* Két falu Sáros Várm. Alsó Szalóknak földes Urai Semsey Uraság, és a' Szepesi Káptalan; ennek Ispotállya is van: Felsô Szalóknak pedig, melly Szepes Vármegyében vagyon, földes Ura Horvát Úr, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Farkasvölgyén, Szepes Várm. szélénél; határbéli földgyeik néhol soványak, fájok, legelôjök van.

SZALÓK. *Kis Szalók, Nagy Szalók.* Ez Mezôváros, am-

az pedig falu Szepes Várm. Kis Szalóknak földes Ura Kézsmárk Városa, fekszik hozzá nem meszsze, és filiája, lakosai katolikusok, és evangelikusok; Nagy Szalóknak pedig földes Ura Gr. Csáky Uraság, ez fekszik Felkához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire. Az elôtt bányái is valának; savanyú vize elég tsípôs, és jó ízû; határbéli földgyeik középszerûek, legelôjik, réttyeik hasznosak, fájok elég van.

SZALÓK. Magyar, és tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai elegyesek, fekszik Butykához $\frac{2}{4}$, Hegyihez $\frac{1}{4}$, n. k. Deregnyô Mezôvároshoz $\frac{3}{4}$ órányira; térséges fekete agyagos, és homokos határja 3 nyomásbéli, leginkább búzát, gabonát tengerit; középszerûen pedig árpát, és zabot terem; erdeje kitsiny, szôleje nints, legelôvel bôvelkedik; piatza Újhelyben, Ungváron, és N. Mihályon.

SZALÓKA. Magyar falu Szabolts Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár; az elôtt a' Leleszi *Præmonstráns* Atyáknak bírtokok vala; lakosai külömbfélék, fekszik Fényes Litkéhez nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgye középszerû, de szoros, réttyei jók, gyümöltsös kertyei nagyok.

SZALONTHA. Népes magyar Mezôváros Bihar Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Gyulához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire, Gyepes vize mellett, határja gazdag, vagyonnyai jelesek.

SZALONNA, v. *Szalonta*. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Vattay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szendrôhez közel, mellynek filiája; határja középszerû.

SZALONAK. Ó, és *Új Szalonak*. Egygyik Mezôváros, másik falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, a' kinek magas helyen épûltt Várával ékeskedik; fekszik Borostyánkôhöz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; szobái a' régi ízlés szerént épûltek, de alkalmatos lakást szolgáltatnak; tetôjén fedezete alatt még most is vagynak ágyúk, és fegyverházában külömbféle régi fegyverek; hajdan bányái is vóltak; lakosai katolikusok, evangyelikusok, és számos zsidók. Építôjének emlékezetét e' szavak tartyák emlékezetben: Nos Andreas Pamkirker de Szalonak, Comes Posoniensis,

sis, magnificum hoc opus fortissimorum murorum erigi fecimus. Inceptum 1450. Határjai hegyesek, és vôlgyesek, néhol soványak; fájok van, legelôjök alkalmatos.

SZALONTA. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Emôdnek szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

SZAMÁND. *Horvát Szamánd, Nemes Szamánd, Rennersdorf.* Két német falu Vas Várm. Horvát Szamándnak földes Urai Boros, és több Uraságok; Nemes Szamándnak pedig Gr. Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Csákány, és Német Újvár között; határbéli földgyeik középszerûek, mint vagyonnyaik.

SZAMÁRDI. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Balaton tavához közel, Tihanyhoz sem meszsze; határja termékeny, legelôje hasznos, szôleje középszerû, fája szûken van.

SZÁMFALU. *Hammersdorf* név alatt.

SZAMPOR. Tót falu Zólyom Várm. földes Urai több Urak, fekszik N. Szalatnához nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes, legelôje, fája, makkja is van; piatza Zólyomban másfél mértföldnyire.

SZAMOS vize. Erdély Országból foly Szatmár Vármegyébe, 's minekutánna több kissebb folyó vizeket öblébe fogadott, nevezetes, és hasznos szolgálatokat tesz; halai számosak, és külömbfélék, áradásai kártékonykodók.

SZAMOS KÓRÓGY, a' K. betûben.

SZAMOSSZEG. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Gr. Károlyi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Panyolához, és Vitkához nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles, vagyonnyai külömbfélék.

SZÁMOS TELEK. a' T. betûben.

SZAMOS ÚJLAK. az U. betûben.

SZANÁT. Magyar falu Vas Várm. földes Ura a' Szombathelyi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szombathelyhez közel, mellynek filiája; határbéli földgyei jól termôk, rétye, legelôje, fája szûken van.

SZANAD. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Tisza vizéhez közel, Csókának szomszédságában; határja 4 nyomásra van osztva, 's jól termô, külömbféle marhái számosak, erdôje nints, nádgya van, terméseiket majd a' Tisza mellett, majd Szegeden árúllyák-el.

SZAND. Horvát falu Somogy Várm. lakosai külömb félék, fekszik Somogy Várhoz 2 mértföldnyire; határja jól termô.

SZANDA. Régi omladozott Vár Nógrád Vármegy. épült igen magas, és meszsze ellátást szolgáltatható hegyen. Hajdan *Lónyai* Nemzetség is bírta mintegy két száz esztendeig. Régi nevezetes épületeinek most már tsak szomorú maradványai szemlélhetôk. Szanda falunak határja középszerû.

SZANDA. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, fekszik Szólnokhoz közel, mellynek filiája.

SZANDANÉNE. Szabad puszta Heves Várm.

SZANDAKÚR. Magyar falu Nógrád Várm., földes Ura Sröter Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Terjénynek szomszédságában, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító, borai meglehetôsek.

SZANDAL. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Kettzer Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Girálthoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja meglehetôs termésû.

SZANDORF. Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Pozsony Vármegyének szélénél; határja középszerû, néhol hegyes.

SZANISZLÓ. Magyar, oláh, és sváb falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Petrinek szomszédságában; határja 3 fordúlóra van osztva, térséges, homokos, és dombos, de jó termésû; fája van, szôleje, gyümöltse nints; piatza N. Károlyban 1 mértföldnyire.

SZANKFALVA. *Sankfalva* név alatt.

SZÁNTÁS. Magyar falu Somogy Várm.

SZANTISKA. Abaúj Várm. Szállás, földes Ura Péchy Uraság, fekszik Petrinek, Csomaköznek, és Reszegének szomszédságokban; határja 3 nyomásbéli, 's mind búzát, mind egyebet bôven te-

terem; földgye térséges, homokos, és dombos; fája van, szôleje nintsen, gyümölcs nélkûl szûkölködik; piatza Nagy Károlyban egy mértföldnyire.

SZÁNTÓ. Tót falu Pest Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, Koronális jószág, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Csobánkához $1\frac{1}{2}$, n. ny. Csabához egy órányira, Pilis hegye alatt; határja 2 nyomásbéli, leginkább zabot terem, középszerûen rozsot, mész, és szén égetésbôl keresnek pénzt lakosai, szôleje van; széna, bor, 's tiszta búza nélkûl szûkölködik; piatza Budán.

SZÁNTÓ. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Hg. Grasalkovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lôrintzihez közel, mellynek filiája; határja közép termékenységû, malma helyben; az Uraságnak szép méhes kertye van itten Zagyva vize mentében.

SZÁNTÓ. *Puszta Szántó.* Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Muzslay Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Rétsághoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZÁNTÓ. *Nagy Szántó.* Magyar falu Bihar Várm., földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Püspökihez közel, és annak filiája; határja jeles, mint vagyonnyai.

SZÁNTÓ. *Kis Szántó.* Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura Dobay Uraság, fekszik Püspökinek szomszédságában, és annak filiája.

SZÁNTÓ. Nevezetes magyar Mezôváros Abaúj Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Hegyallyai Városokhoz közel, Tállyához 1 órányira; határja középszerû, fája szûken van; jeles boraikat a' Tokaji borok gyanánt árúllyák, 's ezekbôl élnek leginkább lakosai.

SZÁNTÓ. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sümeghez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja termékeny, szôleji jók, vagyonnyai külömbfélék.

SZÁNTÓ. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Pintzehelyhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jeles tulajdonságokkal áldattatott-meg.

SZÁNTÓ. Magyar falu Hont Várm. földes Ura a' Religy.

Kints-

Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Nádashoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű, borai jók, javai külömbfélék.

SZÁNTÓD. Magyar falu Somogy Várm. fekszik Tihanyhoz, 's a' Füredi híres savanyú vízhez nem meszsze. Lakó helye *Horvát Ádám* Úrnak, a' ki a' Magyar Könyveket jeles versezeteivel, 's egyéb munkáival is szaporította; határja jól termő, vagyonnyaikat is, kivált nyárban, jól eladhattyák.

SZÁNTOVA. Magyar, és sokacz falu Bács Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok; sokaczoknak hivattatnak a' katolikus Rátzok, minthogy a' rátz beszédet nagyon meg vonnyák; fekszik Csataliához 6000, Gakovához 6200 bétsi ölnyire; határja három nyomásbéli, 's leginkább kétszeres búzát terem, földgye fekete, erdeje van, szőleje középszerű, nádgya igen kevés, piatzok Baján; a' Magyarok kézi munkával, a' többiek pedig sertésekből szereznek kész pénzt.

SZANY. Magyar falu Sopron Várm., földes Ura a' Győri Püspök, lakosai katolikusok, fekszik hajdani *Keszö* Várhoz nem meszsze, 's feje a' Keszői Uradalomnak, és az Uraságnak kastéllyával díszes; határja jó termésű, vagyonnyai jelesek, bora nints, erdője középszerű. Lakosai jó szekerezők, és dohánytermesztők. Itten lakik Tiszt. T. NAGY JÁNOS Úr, nevezetes Magyar Költő, a' ki papi hivatalán kivül, a' Magyar Nyelvet Versei által kedvesíti. Lásd külömbféle munkáit.

SZAP. Magyar falu Győr Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az öreg Dunához közel, Nyáradnak szomszédságában, Győrhöz $2\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, búzát leginkább terem, szénája kevés, sem erdeje, sem szőleje nints; jó marha legeltető mezeje van, kendert bőven terem, aranyászással is keresik élelmeket; piatzok Somorján.

SZÁPÁR. Kis tót falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Szapáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csernye, és Csétény között; határja szoross, erdeje elegendő; földgye, réttye, legelője középszerű, malma helyben; nevezetesíti Szentegyháza, mellyet az Uraság, ez előtt mintegy 26 esztendővel épít-

te-

tetett, Tornya veres rézzel van fedve.

SZAPLONCZA. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai Szaplonczay Subst. Vitze Ispány Úr, és több Urak, lakosai, az említett földes Uron kivûl, ó hitüek, fekszik Szigethez 2, n. k. Hosszúmezôhöz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, tavasz búzát, árpát, zabot, tatárkát, 's kukoritzát is terem; földgye hegyes, vôlgyes, Tisza mentében térséges, és homokos; tôlgyes, és bikkes erdôjében d. híres borkúttya, vagy savanyú vize van, mellynél híresebb e' Vármegyében nintsen; bôvelkedik gabonával, fával, *és szénával*; piatzok többnyire Szigeten van.

SZAPORCZA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik ész. Tésenfához $\frac{1}{4}$, n. ny. Czúnhoz, és délre Drávához egy órányira; határbéli szántóföldgyei nintsenek fordúlóra felosztva, 's leginkább búzát teremnek, egyebet pedig középszerûen; lakosai semmivel sem bôvelkednek. E' helység mellett a' Szigeti, és Gyöngyös mellyéki víz, mellyet *fekete víznek* nevezneck, hallal, rákkal bôvelkedik, 's malma is van az Uraságnak rajta; szántóföldgyei északra, és napkeletre fekszenek; délre, 's napnyúgotra pedig legelôje, és erdeje.

SZAPUD. *Felsô*, és *Alsó Szapud*. Két szabad puszták Gyôr Várm. földes Urok Neuhold Uraság, fekszenek a' Sövényházi határ mellett; vagyon itt az Uraságnak jeles juhokból álló hasznos serege; határja búzát, és rozsot középszerûen terem; erdeje nevendék.

SZÁR. Magyar falu Fejér Várm. földes Úra Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok; határja jól termô.

SZARÁNK. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Almásy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Boczonadnak szomszédságában, és annak filiája; határja jó terméssû.

SZARAVOLA. Rátz, és oláh falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek; fekszik N. Szent Miklósnak szomszédságában; határja kövér, bôvelkedik külömbféle terméssel, és sertéssel; erdôje, fája, szôleje középszerû; piatza N. Sz. Miklóson, Kikindán, T. Becsén, és Szegeden.

SZÁ-

SZÁRAZ. Német falu Baranya Várm. földes Ura a'Pétsi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Lengyeltóthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles termésû, jó dohányt is termesztenek sokan itten.

SZÁRAZBERÉK. Magyar, és orosz falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik n. k. Mikolának, d. Homoknak szomszédságában, ész. Túr vize hasíttya határját; határja középszerû, erdeje szép van, szôleje kevés, piatza Szatmáron egy jó mértföldnyire; trágyázással jobbíttyák homokos földgyeiket.

SZARAZÁN. Oláh falu Kraſsó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek; szomszéd helységek hozzá: Birna, Bottinest, és Szetsán; határja 4 nyomásbéli, melly inkább egyenetlen, mint sem térséges, leginkább kukoritzát terem; erdeje jó vagyon, és valami kevés szôleje is.

SZARASZD. Német falu Tolna Várm. földes Ura Dôry Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Lengyelhez nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

SZÁRCSA. Oláh falu Torontal Várm. földes Ura Sibarics Uraság, lakosai óhitüek, fekszik n. k. Modoshoz egy mértföldnyire; határja jól termô, marháji számosak, erdôje is van, piatza Becskereken, és Vérsetzen is.

SZÁRFÖLD. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, *Vörös* Uraságnak szabad udvara van benne; lakosai katolikusok, fekszik Veszkényhez nem meszsze, és annak filiája; határja térséges, két nyomásbéli, 's közép termésû, erdeje nints, juhai számosak; piatzok Sopronban $5\frac{4}{8}$ mértföldnyire.

SZÁRKÔ. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sz. Jóbnak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

SZÁRNYA. Lengyel falu Árva Várm. az Árvai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok; fekszik Harkabuz mellett, az Ország' szélén, 's patakja Harkabuznál ered, melly zápor essôk' alkalmatosságával szélesen el szokott terjedni; határja a' középszerûnél soványabb, 's leginkább zabot terem; piatza

tza Tersztena Mezővárosban 5 és fél órányira.

SZÁRNYA. Magyar kis falu Gömör Várm. fekszik Sajó vize mellett, Tornallyához nem meszsze; határja jól termő.

SZÁRSZÓ. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura B. Hunyady Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szoládhoz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye jeles természű.

SZÁRAZVÁM. *Mühlendorf.* Falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Fraknóhoz nem meszsze; határja meglehetős természű.

SZARVA. *Nagy Szarva, Kis Szarva.* Két falu Poson Várm. Kis Szarvának földes Urai több Urak; Nagy Szarvának pedig Gr. Illésházy Uraság, a' kinek épületével jelesittetik; fekszenek Vajkához közel, és annak filiáji; határjai jók, vagyonnyai is külömbfélék.

SZARVAS. Elegyes Mezőváros Békés Várm. földes Urai B. Haruker' Maradékjai, és Gróf Keglevits Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Körösvize mellett, Nagyváradhoz 8 mértföldnyire. Hajdan nevezetesítette vóltt erőssége; most Tiszt. Thesedik Úrnak szorgalmatossága által épülő gazdáskodást öregbitő Oskolája. Határja jól termő, legelője, Csejt, és Kondoros pusztákon elég, egy részét néha az áradás rongállya; fája, nádgya nints elég; piatza távol esik.

SZARVAS. *Arany Szarvas.* Pest Várm. Tsárda.

SZARVASD. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, fekszik Döbrőközhöz nem meszsze, és hozzá tartozandó.

SZARVASKEND. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Zsibrik Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Körménd-hez 1 mértföldnyire; határja középszerű.

SZARVASKŐ. Magyar falu Heves Várm. földes Ura az Egri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik d. Felső Németihez egygy órányira; határja, minthogy mindenfelől nagy erdős, 's kősziklás hegyekkel vétetik körül, sovány. A' helység felett nem meszsze vala egy kopasz, és magas kősziklán hajdani Vára, mellyben néhai *Fenesi István* vólt Egri Püspök fogságban vala. — 1586-dikban *Pásztori Gergely* vala e' Várnak Fő Kapi-

pitánnya. Legelője jó, fája is van.

SZARVASZÓ. Oláh falu Máramaros Vármegy. földes Urai több Urak, 's nagyobb részben Dunka Krisztina, és Zsuzsánna Aszszonyok, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Szigethez, és Szlatinához fél mértföldnyire; térséges földgye 2 nyomásbéli, terem mindenféle gabonát; kaszállója hegyes, és vőlgyes; erdője bikkes, és tőlgyes; bővelkedik gabonával, fával, és szénával; piatzok Szigeten van.

SZARVKŐ. *Hornstein.* Német Mezőváros Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Martonhoz 3 fert. mértföldnyire; határja középszerű, borai jelesek.

Szász. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szárazhoz nem meszsze, határja jeles termésű.

Szász, v. *Német Próna.* Mezőváros Zólyom Várm. a' Zólyomi Uradalomhoz tartozik, lakosai leginkább katolikusok, fekszik kies, és termékeny helyen, ez előtt erőssége is vala, mellyben 25 Lovasok vígyáztak az Ellenségnek mozgásaira; határja jól termő, 's Dobronyiváéhoz majd hasonlító.

Szász. Nemes Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai Benefai Bacsák, és több Uraságok, lakosai katolikusok, régi kastély formára épűltt lakó háza van itten Bacsák Uraságnak; fekszik n. k. Nagy Léghez közel, d. Kis Léggel, 's é. Nagy Pákával határos; földgyeik jó termékenységűek, haszonvétele van tér mezőségből, fája ültetett fűszfákból, vagyonnyai jelesek.

Szász. *Új Szász.* Magyar falu Pest Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Abányhoz $\frac{3}{4}$, Rékashoz $\frac{1}{4}$, Jász Berényhez pedig $1\frac{1}{2}$ státzióra; határja 3 nyomásbéli, tiszta búzát, 's minden egyéb gabonát bőven terem, valamint szénát is; erdeje, szőleje nints, bővelkedik mindenféle marhákkal; Zagyva vizéhez nem meszsze lévén, vagynak jó malmai; piatza Pesten.

SZÁSZA. Tót falu Gömör Várm. földes Urai Dráskóczy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Ratkóhoz fél mértföldnyire; határja hegyes, réttyei jók, legelője elég, fája, malma van.

SZA-

Szaszár. Szatmár Várm. hajdan bányái nevezetesítették, fekvése Szeszár vizéhez közel esik.

Százberek. Szabad puszta Heves Várm.

Szaszd. *Szaszdicze.* Tót falu Hont Várm. földes Ura B. Hellenbach Uraság, és többek, lakosai katolikusok, fekszik Perecsényhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jeles termésû, javai külömbfélék, borai jók.

Szászfa. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Szent Imrey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Vajdához közel, mellynek filiája; határja jó, legelôje szûk, piatza távol esik.

Szászfalva. *Moseſt.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Élesdhez nem messze, és annak filiája; határja sovány.

Szászfalu. Népes orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai egygyesûltt katolikusok, fekszik Sz. Vég Ardóhoz fél órányira. Ennek szomszédságában vólt Ugocsa Vára, és most is határjában vagyon egy része, melly *Ugocsának* hivattatik; régenten Szászok lakták, kétség kivûl Bányászok, kik *Nyaláb* Várában lakott Királyok által hivattattak ide a' bányáknak mívelésekre, mellyek e' helységgel által ellenben a' *Tarnai* hegyek között még most is hasznosan ásathatnának. Mostani lakosai leginkább oroszok, 's a' Szászokról tsak egy nagy marha itatásra való kô válu maradott emlékezetûl. Határja térséges, és két fordúlóra míveltetik, dohánnya igen híres, kukoritzát, és zabot is bôven terem, földgye agyagos, erdeje, legelôje elég van; szôlejek nintsen, vagyonnyaikat Máramarosban adgyák-el; ha ôszi vetést vetnének, azt is bôven megteremné.

Szászi. Az elôtt *Német Pelsőcznek* neveztetett, Mezôváros Zólyom Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zólyomhoz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja meglehetôs.

Szászka. *Német Szászka.* Bánya Város közel a' Nera vizéhez, Krassó Vármegy. német lakosai katolikusok, vannak oláhok is, fekszik Oláh Szászkának általellenében, Néra vizén egy derék kô híd vagyon, Oravicza, Moldava ide 3 órányi járás;

egész

egész határja hegyes, és kősziklás, szántó földgye nintsen, erdeje jó, és nagy vagyon; az itt való rézbányák naponként alább szállanak.

Szászka. *Oláh Szászka.* Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek; határos Német Szászka, Szlatina, és Potokkal; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, és kősziklás, egyedül tsak kukoritzát terem, erdeje van, szőleje nints; itten rézbányák is találtatnak, és leginkább azokból élnek lakosai; e' helységnek határjában tsinálttatott nagy költséggel, magas kősziklás hegyen által egygy út, melly az úgy nevezett *Almásba* vezet; itt vagyon, és innen neveztetik a' Kamerális Uradalom.

Szaszoka. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Nelipinához nem meszsze, mellynek filiája; határja sovány.

Szaszova. *Szakszendorf.* Elegyes falu Zólyom Várm. földes Ura Besztertze Bánya Városa, lakosai katolikusok, fekszik Besztertze Bányához nem meszsze, mellynek filiája; határja Kintselováéhoz majd hasonlító.

Szászvására. *Hundertmarkt, Hundertmorgen.* Elegyes falu Szepes Várm., lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Kézsmárkhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja meglehetős.

Szászvár. *Sassinum, Schusberg. Sassin* név alatt.

Szatmár Vármegye. *Comitatus Szatmariensis,* Szatmarer Gespanschaft. — *Bonfin* Zathmárnak nevezi; *Istvánfy* pedig Libr. XXI. Szacmárnak. Nevezetét vette vólt erősségétől *Szatmártól.* Fekszik napkeletre Erdély Országnak szomszédságában, délre Szolnok, és Kraszna Vármegyék mellett, 's az úgy nevezett *Bikkóldal* hegye által választatik-el; napnyúgotra majd Bihar, majd a' Szabolts Vármegyebéli Nyírség határozza; északra pedig Tisza vize, Ugocsa, és Máramaros Vármegyék által kerittetik. Hoszsza e' Vármegyének, ha Piskóltztól Felső Bánya felé vétetik, 14 mértföldet tészen; ha pedig máshonnan mérettetik, 15 mértföldet is felülhalad. Szélességét Kraszna, és Tisza vizétől vévén, legnagyobb; egyébaránt alig terjed hét mértföldnyire, néhol pedig még keskenyebben határoztatik. Vidékje e' Várme-

Vármegyének, ha napkelet, dél, és észak felôl való határ széleit kiveszed, többnyire térséges; délre magas, és hoszszú *Bikkoldal* hegye keríti, mellynek alsó részét szôlôs kertek, és gyümöltsös fák ékesítik, 's *Bikkallyának* neveztetik. Általellenben, Szamos vizén túl van a' *Fekete hegy*, melly az alatta épûlt Városoktól, és Faluktól is neveztetik, 's a' Lakosoknak majd arany, és ezüst bányákkal, majd borral, és gyümöltsökkel hajt hasznot, 's külömbféle kútfôkkel is kedveskedik. Nevezetesebb erdôji délre a' Nyírségben, Piskoltól a' Tisza felé terjednek; a' többi része e' Vármegyének leginkább térségekbôl áll. Nevezetesebb folyó vizei 1. *Tisza* vize, melly e' Vármegyét Zemplén tôl elválasztya; 2. *Kraszna* vize, melly az Ecsedi tavat formálta; 3. *Szamos* vize, melly Erdôszádnál foly Erdélyból e' Vármegyébe; vize Kraszna vizénél tisztább, 's valamint amazok, úgy ez is külömbféle halakkal, és vízi állatokkal elég gazdag. 4. *Lapos* vize; 5. *Szeszár* patakja, melly a' bányákban kiváltképen hasznos. Valóságos képét e' Vármegyének lásd *Görög*, és *Kerekes* Urak által Bétsben kiadott földképen. Orvosi, és savanyú vizek is nevezetesek vagynak e' Vármegyében, mellyek tulajdon neveik alatt fordûlnak-elô. Levegôje egésséges, bora bôven terem, és óltsó; gyümöltsök sok van, vadászattyok Kárpáthegyének határjánál jeles; halakkal, 's madarakkal is eléggé bôvelkednek. Bányáik gazdagok, 's kivévén némelly homokos részeit e' Vármegyének, valóban óltsó, és alkalmatos lakást szolgáltat. Mindöszve 280 lakó helyek vagynak benne, 's az Egri, és a' Munkátsi Püspöki Megyékhez tartozik.

SZATMÁR-NÉMETI. Minthogy ez a' Kir. Város két szomszéd Mezôvárosokból, úgymint Szatmárból, és Németiből származott, lásd leírását az N. betûben, *Németi* név alatt. Hajdan sokféle viszontagságokat szenyvedtek Lakosai a' hadi idôkben, mert 1534-dikben a' Tsászári Népek által feldúlattatott, 's tûzzel, vassal való sanyargatást szenyvedett. 1562-dikben jelesen óltalmazák magokat, *Zay Ferentz* Tsászári hadi Vezérnek igazgatása alatt, az Ozmanok ellen. 1565-dikben

ismét új veszély által rongáltatott, mert *Zápolyi János* felgyújtatta, és elhagyá; elfoglalván pedig *Svendi* Generális, újjabban megerôssíttetett. 1580-dikban *Bátori István* Lengyel Király kívánta vala magának, mint nemzetségi bírtokot, 's helyette Nagy-Bányát nyerte-meg. Ostrom alá vette *Botskai István* 1605-dikben, és meg is hódította éhség által. 1660-dikban a' Tsászárnak bírtokába jutott, és nagyon megerôssíttetett. Keményen ostromoltatott 1681-dikben, egész egy hónapig, és magokat vitézûl óltalmazák az Ozmanok ellen. Minthogy pedig e' Századnak elején a' Pártosok sok zsákmányozásokat tettek a' Nagy, és Felsôbányai Kir. Bányákban, erôssége lerontattatott. Bôvebb leírását lásd az N. betûben.

SZATINA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Felsô-Mindszentnek szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, és közép termésû.

SZÁTOK. *Felsô Szátok.* Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Romhányhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja patakja által nedvesíttetik, közép termésû, szôleje is van.

SZÁTOK. *Alsó Szátok.* Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Tapolcsányi Uraság, fekszik Romhányhoz közel, és annak filiája.

SZATTA. Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Rákoshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZATULNIK. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Lugos, Herendiest, és Honoris helységeknek szomszédságokban; határja 3 fordúlóra van osztva, egy része térséges, más része dombos, többnyire tsak kukoritzát terem; erdeje, szôleje nints, ezek helyett tsalitos, és bokros helyei vagynak, lakosai leginkább kézi munkáik által a' Lugosiaktól élnek.

SZATURO (annyit tészen, mint roszsz falu.) Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Erdély Ország' szélénél, határos n. k. Honcziczórral, dél. Obersiával, n.

ny.

ny. Zöldessel, é. Bontzesdel; határja többnyire sovány, minthogy hegyes; nagy erdője van, mellyben juhokat, és ketskéket nevelnek, 's azzal kereskednek; gyümöltsök bőven van.

SZÁVA. Szabad puszta Győr Várm. a' Szigetközben, Bacsa, és Kis Bajcsnak szomszédságában; földes Urai több Uraságok, szántó földgye 1 nyomásbéli, a' többi leginkább rétekből áll.

SZÁVA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Garehoz közel, Bodonnyal, és Siszlóval is határos, Márfától másfél órányira; határja 3 nyomásbéli, 's jó búzát terem, egyebet pedig középszerűen, borral bővelkedik, 's a' Valpai Uradalomban 4 órányira árúllyák-el; erdeje, és legelője észak felől a' *Vaskapui*, és *Kétágí* pusztákon van; folyó vizén, melly mellette van, három malmok vagynak, 's mellettek kövér réttyeik.

SZAVAD. Sopron Várm., határja középszerű.

SZAVAJ. *Szavarsin.* Bánátbéli falu, Bisztra vizéhez közel, Erdély Országnak széle felé.

SZAVATKA. Sáros Várm., határja sovány, legelője, erdője elég van.

SZAVSZKOVECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csáktornyához nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles termesű.

SZAVOJEN. *Petrillen Szavojen.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Vaskóhhoz közel, mellynek filiája; határja sovány.

SZAUSCSINA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Pruszkához közel, és annak filiája; határja jól termő.

SZÁZD. Borsod Várm., közel a' Tiszához, Ároktő, és T. Keszi között.

SZEBEDIN. Tót falu Zólyom Várm. földes Urai Hg. Eszterházy, és Zolnay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Szalatnának szomszédságában, mellynek filiája; határja ha trágyáztatik, közép termésű, legelője, fája elég van, földgyeit a' záporok járják.

SZEBEDRÁZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Privigyéhez

fél mértföldnyire; határja középszerû.

SZEBEKLÉB. *Siebenbrod.* Tót Mezôváros Hont Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Selmetzhez 2¼ mértföldnyire; határja középszerû, fája, legelôje, szôleje van.

SZEBEN. *Cibinium.* Zeben, *Sabinov.* Régi szabad Kir. Város Sáros Vármegyében. *Istvánfi* Kis Szebennek nevezi Libr. I. p. 14. Fekszik Tarcza vizének partyánál, Eperjeshez 2 mértföldnyire, kies, és egésséges helyen, kôfallal, és bástyával körûl vétetve. Eredetét, 's nevezetét is *Tarczi* Nemzetségbôl származott SZABINA Kis Aszszonynak, és II. ANDRÁS', BÉLA Király' Fijának tulajdonittyák; illy formán: Midôn II. ANDRÁS, mint Hertzeg, Sáros Várában lakott vala, különösen megszerette Tarkô Várában lakott Tarczinak *Szabina* nevezetû igen szép Leányát, 's eltökéllette magában, hogy Hitvesévé tegye. Elmenvén az Attyához, meg is kérette az említett Személyt; de az Attya nem állott reá a' Hertzegnek kívánságára: minek okáért a' Hertzeg, megtudván a' Kisaszszonynak eránta vonszó szeretetét, eltökéllette, hogy az Attyának akarattya ellen is tulajdonává tegye. Magokra vállalták a' Kis Aszszonynak elragadtatását *Gergely*, és *Bodó* nevezetû hiv Emberei a' Hertzegnek, 's végre is hajtották, és érette a' Hertzegtôl Nagy, és Kis Lakot nyerték jutalomúl; amazt Gergely, és róla Gergely Lakának neveztetett; ezt pedig Bodó, 's Bodó Lakának hivattatott tôle. Meghalálozván BÉLA Király, Várost épittetett Hitvesének, és az elôadott tselekedetnek emlékezetére, 's azt *Szabinának* nevezte. Mindgyárt eredete után keservesen sanyargattatott vala a' Tatárok által, és majd elégettetett, majd pedig fekvéséhez képest megerôsíttetett; újj, és elég süllyos terhet viselt vala, midôn *Bátori Istvánn* Seregével benne telelt; a' Tsehek pedig még Sáros Várában vóltak, a' mint *Bonfin* elôadta Dec. III. Lib. X. p. 529. mert a' Tsehek megtámadván a' Szebenben vólt Katonákat, mind a' két részrôl véres ütközet támadott, még pedig mind a' két Félnek, mind a' Városnak elég fogyatkozásával. Megverettetvén a' Tsehek, épûlni kezdett Szeben

ben Városa; de MÁTYÁSnak halála után, KAZIMIR vólt Lengyel Országi Királynak Fijai *Ulászló*, és *Albert*, mind a' ketten ásétozván az országlásra, újjabb veszedelmekbe ejtették e' Várost, 's Albert hatalma alá hajtotta. Lásd felôle *Istvánfit* Lib. I. p. 14. & Lib. II. p. 22. míg végre ereje egészszen megtörettetvén Ulászló által, a' békeség 1591-dikben meg nem köttetett. Annakutánna pedig 1604-dikben *Bocskainak* hatalmába esett; viszsza vétetvén Eperjes Városa *Basta* Vezér által, újjabb sanyargatást szenyvedett. 1619-dikben Septembernek vége felé *Betlennek* bírtokába jutott. 1644-ben pedig *Rákóczi* foglalta-el. Mind ezek a' kûlömbféle nyomorúságok még sokkal tûrhetôbbek valának, mint azok, mellyeket annakutánna *Tökölyinek* hadakozásaikor szenyvedtek. Mert ennek Vezérje *Szalánczi* elfélemlítvén a' Lakosokat, könnyebben elfoglalta a' Várost, mint sem vélhetô vala 1682-dikben, és Seregét mind ruhával, mind eleséggel kéntelenítettek a' lakosok elô segélleni. Annakutánna megtörvén *Schulz* Tsászári Vezér *Tökölyinek* hadi erejét, *Barkóczira* bízta Szeben Városának viszsza vételét, a' ki azt szerentsésen végre is hajtotta, kedvezvén a' meghódoltt Lakosoknak; de a' Városnak ôrzôit mind leölette. Utólsó hadi sanyarúságot szenyvedett e' Város *Rákóczi Gyorgynek* hadakozásakor, 's ennek igáját majd mintegy 7 esztendeig viselte; míg Eperjes Városa meghódíttatván, Szeben is a' Tsászárnak hatalmába viszsza esett. A' Városnak két kapuji vagynak, úgymint a' felsô, és alsó, harmadika pedig Tartza vize felôl leginkább gyúladáskor szokott felnyittatni. Épûletei között nevezetes, és régi a' Városnak Szentegyháza, mellyre 1461-ben *Mátyás* Király is adakozott vala; nem külömben a' Piárista Szerzetbéli Atyáké, a' kiknek jeles Oskolájok is van itten, 's néhai *Szirmai* Felállítójoknak képét a' Szentegyházban lehet szemlélni. Az Evangelikusoknak is van itten két Templomjok a' felsô külsô Városban, és 2 Oskolájok. Világi épûletei között nevezetesebbek: a' Városháza, és némelly földes Uraknak házaik. Külsô Városai népesek, és a' belsô Várost jóval felûl haladgyák.

Kertyei is jelesek, és külömbféle jó gyümöltsöket termôk. Hajdan határjában jóféle sáfrány is termesztetett, de elegendô hasznot nem hajtván, most helyette gabonát, és lenet termesztenek. *Tartza*, és *Somka* vizén vagynak malmai, amazon papiros-malom is van. A' Várostól mintegy $\frac{1}{4}$ órányira épûlt fördôházok, holott vendégfogadó is építtetett. Határjok középszerû, fájok mind a' kétféle van, legelôjök hasznos, keresettyek a' gazdáskodáson kivûl kézi mesterségekkel; piatza helyben.

SZEBEN. Bihar Vármegy. Szállás, földes Ura a' Religyiói Kintstár.

SZEBÉNY. *Szed. Szebény.* Szabad puszta Abaúj Várm. földes Ura Kassa Városa, fekszik Felsô Novajhoz közel, és annak filiája.

SZEBESZLO. *Szebeszlovce.* Szabad puszta Túrócz Várm. földes Urai Gr. és B. Révay Uraságok, réttyei, gyümöltse, és méhei vagynak.

SZÉCS. *Rima Szécs.* Magyar Mezôváros Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Rima vize mellett, Serkéhez $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire; vásárjai meglehetôsek, határja középszerû, legelôje tágas, fája van, egyéb vagyonnyai is középszerûek.

SÉCS POLYÁNKA, a' P. betûben.

SZÉCS KERESZTÚR, a' K. betûben.

SZÉCS. Elegyes falu Nyitra Várm. földes Ura Bossányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kosztolnafalvának szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

SZECSÁN. Oláh falu Krasnó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szarazánnak, Szurdok, Bozsúr, és Szudriásnak szomszédságokban, határja 4 nyomásbéli, egyenetlen, és leginkább kukoritzát terem; erdeje középszerû, szôleje nints.

* SZECSÁN. Temes Várm. földes Ura Kászonyi Uraság, fekszik Zégenthálnak szomszédságában, mellynek filiája.

SZECSÁN. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura a' Zágrábi N. Prépost, lakosai ó hitüek, fekszik Ittebéhez 2 órányira; 3 nyomásbéli határja mindent megterem, földgye fekete, de néha az áradás rongállya; bora, fája nints, piatza N. Becskereken,

's

's másutt is van; Temes vizén malmok van, 's a' Zsibovai erdônek egy része hozzá tartozik.

Szecse. *Kis Szecse*, *Nagy Szecse*. Két Magyar falu Bars Várm. földes Urai H. Eszterházy, és B. Hunyady Uraságok, lakosaik katolikusok, ez fekszik Nagy Kalnának, amaz pedig Alsó Váradnak szomszédságában, és azoknak filiájik; határbéli földgyeik jól termôk.

Szécsény. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Ebergényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ikérvárhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû, réttyei jók, fájok, legelôjök elég van, piatzok Kôszegen, és Szombathelyen.

Szécsény. Vár, és nagy Mezôváros Nógrád Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság, és többek, lakosai katolikusok, fekszik Losontzhoz $3\frac{3}{4}$ mértföldnyire; 's az Uraságnak szép kastéllyával jelesíttetik; a' Sz. Ferentz' Szerzetebéli Atyáknak Klastromjok is van benne; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék. Épûlt a' Vár egy lejtôsen felemelkedett dombon, igen kies helyen, mert Ipoly vize felôl a' széles térség, más felôl pedig távol az erdôs hegyek nevezetes ellátást szolgáltatnak. Nem meszsze vala hozzá régenten Szent György Vára. Minekutánna Nógr. Vármegyét *Mehemet* Basa igen keményen fenyegette, közönséges kôltséggel megerôssíttetett; de ôrzô katonái megfélemledvén, üressen hagyattatott, maga pedig *Árokházi Lörintz* vólt akkori Kapitánnya az Ozmanoknak fogságjokba kerûlt, és így a' Várat *Ali Eunuchus* minden tsata nélkûl elfoglalta, *Hazan* szemes Vitézt helyheztetvén belé, a' ki a' szomszéd vidéknek elég sanyarúságokat okozott. Ostromlotta azután *Balassa János*, de szerentsétlenûl, mert *Házán* Fileki Basa segedelmekre érkezvén az ostromlottaknak, tetemesen megvette ôket, 's 650 fôket megöltek, 's ugyan annyit rabságra is keritettek. Sérelem nélkûl maradott azután, míg *Pálfy Miklós* által tsekély ostrom után viszsza vétetett, 's meg is erôssíttetett; de *Kohári István* által, a' ki erejéhez nem bízhatott, felégettetve elhagyattatott 1663 dikban, 's mintegy 20 esztendôkig sok Ozmanok' kártékonykodásaiknak fészkek vala, míg a' Bétsi ostromról

viszsza-útazott Lengyelek által viszsza nem szereztetett. Annakutánna *Eszterházi Pálnak* parantsolattyára, ismét elégettetett. 1705-ben pedig *Rákóczinak* közönséges Gyûlése által híresíttetett.

SZÉCSÉNY. *Szécsénke, Sitsen.* Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok; fekszik Pereszteghez nem meszsze, mellynek filiája; határja 2 nyomásbéli, térséges, és jó termésû, bora nints, sem erdôje, földgye is szûken van, piatza Sopronban 2 mértföldnyire.

SZÉCSÉNKE. Magyar falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Honthoz másfél mértföldnyire; határja jól termô.

SZÉCSÉNKE. *Alsó, Felsô Szécsénke.* Elegyes magyar, és tót faluk Nógrád Várm. földes Urok Zsembery Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Betskének szomszédságában, mellynek filiáji; határbéli földgyeik jól termôk, dohánnyai középszerûek.

SZECSÔ. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kókához, és Süllhöz is fél mértföldnyire, erdôk között helyheztetve; határja 3 nyomásbéli, tiszta búzát nem terem, egyebet pedig középszerûen, szôleje, 's erdôje van, piatza Pesten.

SZECSÔD. *Egyházas Szecsöd, Molnár Szecsöd,* és *Német Szecsöd.* Három elegyes falu Vas Várm. Egyh. Szecsôdnek földes Ura Szecsôdy Uraság; Molnár Szecsôdnek, és N. Szecsôdnek pedig Gr. Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, fekszik M. Szecsôd Ivánczhoz, N. Szecsôd pedig Egyházas Szecsôdnek szomszédságában, és azoknak filiáji; határbéli földgyeik jól termôk, réttyeik jók, fájok is elég van.

SZEDÉNY. Elegyes Magy. falu Vas Várm. fekszik Sárvárhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SZEDEKERTE. *Szedikert, Szeczikard.* Magyar, és orosz falu Sáros Várm. földes Ura Dezsôfy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Eperjeshez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jól termô.

SZEDERKÉNY. Német falu Baranya Várm. földes Ura a' Kir. Kamara; határja jeles termésû.

SZEDERKÉNY. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai G. Aspermont, és több Uraságok, lakosai katolikusok,

és

és reformátusok, fekszik Tisza Palkonyához nem meszsze, mellynek filiája; Sajó vizének a' Tiszával való öszve folyásánál, Öröshöz fél mértföldnyire; határja jól termô, legelôje elég, néha az áradás rongállya földgyét.

SZEDERKÉNY. Szabad puszta Heves Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Kövesdhez közel, mellynek filiája.

SZEDLECZ. Abaúj Várm. Jánok, és Reste között.

SZEDLICZE. Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok; határja hegyes, legelôje elég, fája is bôven van.

SZEDLICZA. *Novo Szedlicza.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik Felsô Gallitzia Országnak szomszédságában, Alsó Zbojhoz fél órányira; földgye hegyes, vôlgyes, kôsziklás, sovány, fejér agyagos, kavitsal elegyes, két nyomásbéli, leginkább zabot terem, középszerûen pedig kevés árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt; bôvelkedik erdôvel, és legelôvel, szûkölködik kenyér nélkûl; piatzok Homonnán, és Ungváron.

SZEDLICZKE. *Csicsvával.* Tót falu Zemplén Várm., földes Urai Gr. Barkóczy, és Bydeskúti Uraságok, lakosai római, és görög katolikusok, fekszik Varannóhoz, és Benkóczhoz is $\frac{3}{4}$ órányira; hegyes, és mintegy ötöd részében térséges, sárga agyagos határja 3 nyomásbéli; erdeje, szôleje nints, mészkôvel bôvelkedik; piatzok Varannón.

SZEDLICZNA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Turnához közel, mellynek filiája, határja meglehetôs, javai külömbfélék.

SZEDLISNE. Szabad puszta Hont Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, a' Bozóki Uradalomhoz tartozik.

SZEDMBRÓCZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Königszeg Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bolesovnak, 's Krivoklátnak is szomszédságában; határja jól termô néhol.

SZÉÉ. *Saibing.* Két Magyar falu Vas Várm. földgyei jók, javai külömbfélék; szôleje nintsen.

SZEG. *Mezô Szeg.* Szabad puszta Veszprém Várm. földes Urai több Uraságok; nehány házai öszve épültek a'

Ta-

Tapoltzafői házakhoz, mellyhez határja is hasonló; törvényes dolgokban a' Vetseszéktől függenek lakosai.

SZEG. *Nemes Szeg.* Falu Pozsony Várm. földes Urai több Uraságok.

SZEG. *Nagy Szeg.* Nyitra Vármegyében, Surányhoz nem meszsze.

SZEG. Zemplén Várm. kis falu Bodrog vize partyán, F. Beretzkinek szomszédságában, halas tója Páltónak hivattatik.

SZEGED. *Szegedinum*, Segedin. Nagy, és népes szabad Királyi Város Csongrád Vármegyében, 's e' Vármegyének fő Városa; fekszik a' Tisza' partyán, Maros vizének bal ágával való öszve folyásánál, Mária Theréziopolishoz 4, Temesvárhoz 14, Pesthez pedig 24 mértföldnyire, lapos térségen, melly szegeletet formáló fekvése miatt, hajdani építői által *Szegednek* neveztetett.

Eredete.

E' Királyi népes, és meszsze elterjedett Városnak bizonytalan, de kiváltképen való gyarapodása II. ANDRÁS Királynak idejekor kezdett öregbülni, a' mint a' régi Királyi Levelek, és Iratok is bizonyíttyák. Véllhető, hogy Magyarok építették, mivel nevezete is magyar; mellyhez képest más Nemzetek is eredeti nevétől származtattyák neveztetését.

Históriája.

Mihelyt a' régi Magyar Királyok e' Várost, Királyi Adománnyaik, 's Leveleik által gyarapitani kezdették: azonnal más Városok felett kezdett népesedni, a' mint *Istvánfinak* munkájából is, Lib. V. fol. 68. l. 3. láthatni, a' ki felőle így ír: *Szegedinum*, inquit, *Oppidum frequens, & populosum, nullis cinctum mœnibus, fossa tamen, & vallo munitum, præter Civium magnum numerum, ad tria millia piscatorum habet.* Mezővárosnak nevezi ugyan, az említett Könyvszerző, mindazáltal a' Királyi Városok közzül ki nem rekesztette, ezeket mondván felőle Lib. II. fol. 26. l. 15. *Oppidum amplum, & celebre, liberumque;* melly hajdani nagyságát, 's népességét bizonyittyák még, a' régi íratokon kivül, némelly Szentegyházaknak, és világi épületeknek hajdani méltóságot mutató maradék épületei is. Különösen kivánták vala a' régi Magyar Királyok Szeged Városának öregbülését,

a'

a' mint azt külömbféle Kir. Adományok is bizonyíttyák. A' többek között látván IV. Béla az egész vidéknek elpusztíttatását, a' Tatároknak nyomdokai után, *Tápe* nevû faluval ajándékozá-meg a' Szeged Városába viszszakôltözötteket, noha e' helység az idôben a' Csongrádi Erôsséghez tartozott vala; hozzá kaptsolván *Vártót*, melly a' Vármegyének leírásában *Hólttiszá* nevezet alatt fordúla elô. 1200-ban már Királyi Várossá lett, 's az 1247-dik esztendôben adott királyi jótéteményét Béla Királynak megerôssítette elôször I. Károly; az után pedig Korvinus Mátyás Királyok, kettôs függô petsétekkel 1445-dik esztendôben. Tekéntetben vétettetvén pedig a' Fels. Királyok eránt megmutatott hív szolgálattyok 1452-dik esztendôben, viszont öregbíttetett birtoka Szeged Városának. 1469-dikben pedig Októberben, ugyan Mátyás Király által kettôs függô petsétekkel meg is erôssíttetett.

Nevezetes jótéteménye vala *Mátyás* Királynak Szeged Városában az, midôn Szegeden Ország-Gyûlést tartván, minthogy a' nagy Óltárt ékesség nélkûl szemlélte; ezen megindúlván, tulajdon királyi palástyát ajándékozá a' *Sz. Demeter*' emlékezetére szentelttSzentegyháznak, mellyen lévô drága gyöngyök 16 ezer forintra betsûltettek, 's maradékjai a' Sz. Ferentz' Szerzetén lévô Atyáknál tartattatnak. Megerôssíttette továbbá Zsigmond Királynak 1454-dikben adott királyi jótéteményét is. Hogy pedig mind ezek állandók maradnának, Ulászló Király is megerôssíté Szeged Városát, mind azokban a' szabadságokban, mellyeket Béla, András, és más Királyoktól nyertek vala, azonképen, mint Székes Fejérvárát, és Buda Városát, 1498-dik esztendôben, uralkodásának pedig nyóltzadik esztendejében. Azután viszont megerôssíté régi szabadságaikat II. Lajos Király 1523-dik esztendôben, mellyet, mint szinte az elôbbi Magyar Királyokét is, úgymint: Béla, Zsigmond, Mátyás, és Ulászló Királyoknak adománnyaikat ismét megerôssíté II. Makszimilián Tsászár; ezét pedig II-dik Ferdinánd 1631-dik esztendôben, Novembernek 25-dik napján. Minden eddig

dig nyertt külömbféle szabadságaikat pedig nem tsak megerôssítette vala VI-dik KÁROLY, hanem azokat nevezetesen meg is öregbítette *Luksemburgban* kôltt 1719. Májusnak 21-dik napján adott Királyi Levelével. Melly jeles Királyi Adományokat méltó tiszteletben, emlékezetben, és háláadatosságban tartanak, bírnak, és ôriznek a' Szegediek.

Minekutánna a' Királyoknak Szeged Városa eránt való jótéteményeiket elôadtuk; lássuk immár annak történeteit, és a' hadak miatt kiállott nevezetes viszontagságait is. Legelsô sanyargattatása esett a' Tatárok által, melly károkat BÉLA Király hogy a' Szegedieknek megjutalmaztassa, *Tápe* helységgel, és a' *Vártóval* ajándékozá-meg, a' mint fellyebb is emlékezet vala felôle. Annautánna pedig a' vidékjén elosztott, 's tartózkodott Tseh Országi fekete Seregnek ragadozásai, ölô, égetô, 's kegyetlenkedô kártékonyságai által sanyargattatott, melly terhesen alkalmatlankodó nadályoktól követeket küldvén sanyargattatások miatt ULÁSZLÓhoz, felszabadíttattak, a' mint *Istvánfi*, Libr. II. f. 16. 17. alias f. 26. l. 15. leírta. — Ugyan is lekûldettetvén *Kinizsi*, a' Tseheknek vólt szabadságjok szorossabb határok közzé szorittatott. — Minthogy pedig még sem szûntek-meg a' Szegedieket boszontgatni, 's károsítani: megütközvén vélek *Kinizsi*, rész szerént elnyomattattak, rész szerént megölettettek, rész szerént pedig hadi zsóld szerént elosztattattak 1491-dik esztendô körûl. Ezután mintegy 23 esztendôvel ütött ki, *Székely Györgynek* vezérlése alatt, a' Hazabéli Nemesek ellen indított felzendûlés, mellynek idejekor nem tsak sok nemes Urakon illetlenûl kegyetlenkedtek a' Pártosok; hanem körûl belôl mindeneket felforgatván, a' Hazának egy részét el is ragadák. Szeged Városát is eltökéllették, hogy bírtokokba hajtsák; de hozzá való közelítések után, látván annak jó erôsségét, népességét, és a' Szegedieknek az ô erejek ellen szegezett bátorságjokat: nem vólt elegendô szívek azt megtámadni, *Istvánfi* szerént, Lib. V. f. m. 43. alias p. 68. l. 3. ad An. 1514. Valóban nevezetes vala ez idôben a' Szegedi Lakosoknak magok' vitézi óltalmazások. Lásd

Ist-

Istvánfindl Lib. IX. f. m. 88. An. 1727. *Székely Györgynek* vérengezô igyekezete után mintegy 14 esztendôvel szomorú halalt szenyvedtek *Zákány István*, *Tsötörtök László*, *Somlyai Pál*, és *Budai István*: mert Budára követségbe menvén, Szeged Várának az Ozmanok' részére való feladattatása végett: megölettettek; minthogy egy *Pribék* nevezetû, a' Budai *Mechmet* Basának azt mondá: hogy ha a' megnevezett négy Férjfiakat viszsza küldéndi: a' Várost vagy igen nehezen, vagy pedig soha sem hajthattya hatalma alá. Ezt hallván a' Basa, ámbár Budáról már útnak indítá, mindazáltal, tett fogadásának megszegésével, ismét viszsza hivattatá ôket, 's a' két elsôbbet Budán, a' más kettejét pedig Pesten öletteté-meg. — Megtudakoztatá ezután ismét *Pribéket* a' Basa: mit kellene tenni a' Szegedieknek könnyebben lehetô meghódoltatásokra? mellyre azt felelé: hogy Fársáng idején, midôn ôk a' szokás szerént kedvekre múlatnának, itélete szerént, legalkalmatosabb vólna az ostromoltatásra. Megállapodott *Mechmet* e' gonosz embernek tanátsán, 's számos, és erôs Seregeket rendelvén a' Szegedieknek megtámadásokra, Fársáng' idején váratlanúl reájok is rohanának. Alig értették - meg szándékját *Mechmetnek* a' Szegediek, hogy azonnal Temesbe küldöttek a' segedelemért; magok pedig sietôleg fegyverbe ôltözködtek, 's férjfias bátorsággal fogadák az ostromló Ozmanokat. Minthogy pedig reménységjek elôtt reájok rohanának az Ozmanok, és sokkal nagyobb erôvel, mint a' mellyet felûl haladhattak vólna: szánakozásra méltóképpen áldozák-fel életeiket a' Várnak megtarthatásáért. Elérkezett ugyan a' *Losonczi* által Temesbôl küldött segedelem, de késôre. Látván végre ama' nagy erejû Vitéz *Kis Kámpó* Szeged Városának végsô veszedelmét, boszszúra gerjede szive, lovával a' Tiszát által úsztatta, 's az Ozmanoknak legnevezetesebb *Hubids Agájokat* megvivásra szóllitotta, mind a' két Seregbélieknek szemek' láttára. Szerentsésen vívott-meg vele, mert magyarosan által verte; tsudálkozásra, és tiszteletre tanítván általa a' nézôket. — Azután *Kis Kámpó* viszsza ment Feleihez;

hez; az Ozmanok pedig, sajnálkozván nevezetes Vezérjeknek halálán, nagy pompával eltemették hóltt testét. — Az Ozmanoknak jármokba esett tehát ekkor Szeged Városa, 's általok meg is erôssíttetett vólt, bástyáin kivûl. Lásd *Istvánfit*, Lib. V. f. 43. Sôt a' Vár is *Szoliman* Tsászárnak kôltségével építtetett. Lásd *Istvánf.* Lib. XVII. f. 186. Történt azonban, hogy egy *Toth Mihály* nevezetû érdemes ember, az elôtt Szeged Városában Bíró, 's a' nép elôtt kedves, és vagyonos ember; reá unván a' Törököknek telhetetlen fösvénységek, 's kegyetlenkedések miatt a' Szegedi lakására: önként Debretzen Városába kôltöze-által. Módot gondolván azonban, 's jó reménységgel tápláltatván ez az említett jó Hazafi, Szeged Városának viszsza foglalhatására nézve. Béjelenté igyekezetét az ottan telelô Fô Tisztnek *Kasztaldnak*, hogy a' Városnak viszszafoglalására ô magát ajánlaná, ha segítséggel eszközöltetnék igyekezete. Megörûlt a' Fô Tiszt hasznos tzéllyán, 's kész ségjén, és Lippára kûldötte *Aldandhoz*, az akkori Vár-Igazgatójához, elrendelvén levele által, miként kellene az ajánlott igyekezetet telylyesíteni. Maga mellé vévén tehát *Aldana: Tótot, Orodit, Bakits Pétert, Dersfi Istvánt, Dóczi Miklóst, Horvát Ferentzet, Pertsit*, és *Opperstorfot*, tanátsot tartottak a' Várnak, és Városnak elfoglalhatásáért. Elôre kûldettetett Tót Mihály öt ezer Hajdúkkal, másoknak pedig követése parantsoltatott. Ez lassanként az esméretlen, és járatlan útakon, vagy jnkább a' nádasok között vezetvén elôre katonáit, tudtokra adá a' véle egygyet értett Szegedi Lakosoknak elérkezését, a' kik ôtet készen, és örömmel fogadák, 's eleibe kûldék a' halász tsónakokat, és ôtet 400 Hajdúval a' Városba bé is fogadák. Ezek lassanként a' Várból való kijöhetést megakadályoztatták; azután pedig lármát ütvén, az alvó gazdagabb ellenségeiknek házaikat azonnal elfoglalák, az ellentállókat leöldösék, 's rész szerént a' Várba viszsza szorítván, rész szerént a' vizbe ugrattatván, rész szerént megöldösvén, a' Várost elfoglalták, azzal egygyütt pedig sok kintseket, posztót, és más külömbféle drága eszközöket; 's egyszersmind

e-

elég számos juhoknak, ökröknek, lovaknak, és teheneknek nagy sokaságát is jó móddal hatalmokba kerítették. Minthogy pedig a' Városban sok jó Szirmiai, Baranyai, és Somogyi borok valának, telhetetlenek lévén a' Hajdúk a' jó boroknak hörpölgetésében, egész napokat, és éjjeleket tsak az iszákosságban töltöttek. Ezt látván *Herderbeg* a' Szegedi Várnak akkori Ozman Igazgatója, alattomban egy Rátzot Budára küldött vala, a' ki *Ali Eunuchusnak* megpanaszolná a' Magyaroknak akkori dobzódásaikat, és vakmerő bátorságjokat, segítségért esedezvén egyszersmind elötte. Ez a' Rátzot azonnal jó válaszszal küldé viszsza, és a' szomszéd Seregeknek a' minden késedelem nélkül való elindúlást keményen parantsolta vala. Két választ adott pedig a' Rátznak, egygyikét a' vele vitt galambnak lábára kötötték, melly azt fészkébe szerentsésen viszsza is vitte; másikát pedig a' Rátznak kezébe adván, ez is hasonlóképen haza érkezék, 's tudósittya vala a' Várbélieket a' kevés idő múlva lejendő segítségnek elérkezéséről. Midőn tehát a' Hajdúk minden katonai rendtartás nélkül kénnyek szerént dorbézolgatának, megjelenének véletlenül a' sok felszabadító Ozmanok, és megütközvén a' Hajdúkkal, őket szerentsésen megverték, és a' Várost is viszsza foglalák. Egygyesülvén ezután a' Várbéliekkel, öt ezer Keresztyéneknek orraikat levagdalták, 's némelly győzedelmi jelekkel, és foglyokkal Konstántinápolyba küldötték, a' nyertt hadi győzedelemnek bizonyságául. Maga *Töth Mihály* nagy ügygyel, bajjal a' Tiszát által úszván, húsz lovagjaival viszsza szabadúlt vala, mind halva hagyván a' többieket maga után.

Ez idő múlva annakutánna Szeged Városa az Ozmanoknak birtokokban vala 1541-dik esztendőtől fogva egész 1675-dik esztendőig; 's minthogy majd az Ozmanoknak kitsapásaik által, majd pedig az ostromló Keresztyének által gyakorta sanyargattatott, nem lehet eléggé lefesteni, melly sok ínségeket, és külömbféle nyomorúságokat szenyvedtek. Nem tsupán az Ozmanok által, hanem a' *Fülekről*, *Szétsénből*, és másunnan oda öszve sereglett Kereszt-

resztyének által is nagyon fogyasztatott mind a' Törökök-nek számok, mind pedig a' Keresztyénségé. Sôt magok a' Szegediek közzûl is találkoztak, a' kik sajnálván kedves Hazájoknak az Ozmanok' jármok alatt való létét, fortélyosan oda szagúldván, nevezetes gyôzedelmekkel tértek viszsza.

Legnevezetesebb vala ezek között *Balog Benedek*, a' ki születésére nézve Szegedi Fi vala, de az Ozmanoknak bírtokokba esvén ez a' Város, Füleken neveltetett, 's mind erejére, mind vitézségére nézve, kivált pedig a' Törökökön véghez vitt külömbféle gyôzedelmei által nagyon elhíresedett. — Több nevezetes tettei között, midôn tudtára esett, hogy az Ozmanoknak egy követtye a' Magyar Országi Erôsségeknek megszemlélésére kûldettetett, midôn ez maga szinte tébolyogva ide 's tova járkált vala, a' *Csaust* véletlenûl, lovai kipányvázva lévén kisérôivel, 's minden véle lévô embereivel agyon verte vala. Elvévén pedig tôle a' követségi levelet, (minthogy törökûl jól tudott) 's a' megölettetteknek ruhái közzûl egybe felöltözködvén, nagy gôgös kevélységgel mene-bé Szeged Várába. Midôn pedig a' kapunál bémenne, találkozott egy valamelly tséltsáp, a' ki másoknak azt sugdosá, hogy ez nem a' *Csaus*, hanem *Balog Benedek* vólna: azonnal úgy fejbe üté ôtet, hogy mindgyárt földre leesvén, a' nyelve is mozdúlatlanná lett. Maga pedig a' leglehetôbb pompával ment bé a' Várba, holott nemtsak igen szívesen fogadtatott, hanem pénzel, és drága ajándékokkal is megtiszteltetett. Követôûl adtak pedig mellé mintegy három ezer Törököt, ezeket is a' Szegeden kivûl lévô térségen halálba kerítette, 's illy hallhatatlan gyôzedelemmel tért viszsza kedves magyar feleihez. — Találkoztak ellenben a' Szegediek közzûl ollyak is számosan, a' kik az Ozmanoknak ajánlásokra ismét viszsza tértek, és a' felsô, 's alsó, külsô Városokban laktak vala, a' kiknek isteni tiszteletekrôl a' Szent Ferentz' Szerzetebéli Atyák gondoskodtak. Beszéllik, hogy idôvel e' Szerzeteseknek Szentegyházát, minthogy a' Reformátusok is kérték a' magok számokra, azt a' választ adá a' Várnak akkori Ozman Igazgatója: hogy

öszve

öszve gyûlvén mind a' két Fél, a' melly gyözedelmeskedik a' másikon, azoké fogna lenni a' Templom. Meg is jelenének mind a' két részrôl a' Vetekedôk, 's minekutánna a' Szentegyháznak elnyeréséért a' Hitnek dolgairól, és ágazatairól egymás között darab ideig vetekedtek, végre egy Szerzetes Fráter is engedelmet kért vala magának, hogy ô is tehetne némelly kérdéseket; mellyre a' Várnak Elôljárójától engedelmet is nyervén, majd az Apostoloknak, majd az Evangelistáknak számokról teve kérdéseket, mellyekre feleletet is nyert; de ezek után azt kérdezé: *Hát Mahomedet mellyik közzé helyheztetik?* Illy tréfával reménytelenûl meglobbantván a' református Papokat, a' Sz. Ferentz Szerzeteseknek tulajdonítttatott a' Szentegyház, 's még ma is megtartyák a' Szerzetes Atyák e' történtt dolognak emlékezetét. Midôn pedig 1676-dik esztendôben a' több Királyi Városok is viszsza szabadíttattak az Ozmanoknak jármok alól, Szeged Városa is vólt tulajdon birtokos Urának hatalma alá hódoltattatott. *Mertzili*, és *Häusler* Vezérek valának elôször is, a' kik meghallván, *Seraskiernek* 8 ezer Törökökkel, és ezer Tatárokkal való közelítését, eltökéllék az említett Seraskiernek hajnal elôtt való megtámadását; úgy is történt vala, mert ezer Töröknél többet levágván, három százat elfogtak, a' többit pedig Seraskierrel egyetemben, a' kik között vala *Tokölyi* is, a' vizen által kergették. Megérkezének azonban *Vallis*, és *Veterani* Vezérek, 's midôn Szeged Várát mintegy 19-dik Októberben ostromlották vólna: hírûl hozattatott, hogy a' Nagy Vezér 20 ezer Tatár, és Ozmanokkal sietne a' Szegedi Várbéli Töröknek segedelmekre, és már *Szenta* körûl 5 mértföldnyire vólna. Kiválogatván annakokáért négy ezer Lovasokat *Vallis*, *Veterdni*, és *Barkóczi* Vezérek, éjjel menének az ellenségnek felkeresésére, 's észre vévén, hogy már nem meszsze vólnának az ellenségtôl, világosodás elôtt két órával megállapodtak, 's tsata rendbe állítván a' Sereget, lassan közelítének az ellenségnek táborához. Mihelyt a' Tatárok észre vették elérkezéseket, azonnal nagy lármát ütöttek, 's lo-

lovaikra ugrosván készíték magokat a' miéinknek viszsza verésekre. De a' Keresztyének sem késedelmeskedvén, jobb felôl a' Tatárokat, balról pedig a' Törököket vitézi erôvel megtámadták, 's a' Törökök közzûl három százat, a' Tatárok közzûl pedig ezeret levágván, a' többit futásra kénszerítették. Felszedvén pedig utánnok az elhagyott zsákmányokat, alig mozdúlának-ki helyból, midôn ismét tudtokra esett, hogy más tsapat ellenség is vólna hátok megett, és így kipányvázott lovaikat rendbe szedvén, ismét megállapodának, 's hadi rendbe állíták a' népet, és úgy várták az ellenségnek megérkezését; de midôn ezekkel új viadalba elegyedtek, maga Seraskier is elérkezett 2 ezer friss, és rendbe szedett hadi népével. Szemeikbe tûnvén ezeknek a' miéink, nagy ordítással rohanának feléjek szemköztt, mellyet a' Magyarok ismét hasonló bátorsággal fogadván, dühösségjeket vitézi erôvel kiállották; annakutánna pedig mind szemköztt, mind óldalról az ellenségre rohanván, nagy vérontással viaskodának, 's végre megbontván a' rendet is sokaknak leöldösések által, szerentsésen diadalmaskodtak a' nagy számú ellenségen, 's elszélesztették. De ismét viszsza tért vala az ellenség, 's mintegy ötször megújjítván a' hartzot, mind annyiszor lett viszsza nyomattatások után, utóllyára megtsökkentek reményekben, viszsza hanyatlottak feltett tzéljoktól az Ozmanok, minekutánna a' tsata helyen két ezernél többet hagytak halva magok után; ezeken kivûl pedig 17 ágyúkat, 2 száz megterheltt tevéket. Végre futás által kénteleníttettek megmenteni életeket. Látván félelmeket a' miéink, sietôleg öszve szedék a' nyereségeket, 's viszsza tértek a' Várat ostromló Feleikhez, és a' Várbélieknek szemek' láttára kifüggeszték a' nyertt gyôzedelemnek jeleit, 's 3 nagy ágyúknak durrogásai által jelt adván, az Istent magasztaló örvendetes dítséretre, békûldének egy foglyot a' Városba, a' ki mind a' Vezérnek, mind pedig a' Seraskiernek szerentsétlenségeit elô adván, javasolá a' Várnak feladattatását. — Valamint egy részrôl örvendezének a' Magyarok, a' nyertt gyôzedelemen; úgy mély szomorúságba, 's nyilván-

ván való jajgatásba merûltek az Ozmanok. Mert kitévén a' fejér zászlót, alkuvókat is kûldének-ki magok közzûl, kik a' Városnak feladattatása felôl megegygyeznének: azt kérvén feleiknek, hogy feleségjeikkel, 's a' mennyi bútorokat, és vagyonyokat magokkal elvihetnének, szabadok lehetnének az elköltözhetésre; a' többek pedig a' Várossal egygyütt a' miéinknek hatalmokban maradnának. Tellyesíttetett kérések, és Sz. Imre Hertzeg napján kiindúlván, Temesig el is kisértettek. Elfoglalák tehát a' Tsászáriak a' Várost, és abban öt száz férjfiakat ôrizetûl hagyván, *Csanád* Városának viszsza foglalására indúlának-el.

Viszsza nyerettetvén e' szerént Szeged Városa, elszéllyedett vólt lakosai iminnen amonnan ismét viszsza térének vólt kedves lakóhelyekre, 's megújjítván lassanként mind házaikat, mind pedig a' Várost, semmit inkább nem óhajtottak, mint azt, hogy már valaha tsendes békeségben élhetnének; de alig kezdették megkóstolni a' békeséget, és már *Rákóczinak* hada által ismét széjjel bontattak, 's némellyek lakó helyeiket is elhagyni kéntelenítettek: mivel a' rablás, és prédálás végett szagúldozó, Rákóczi' részén lévôknek alkalmatlankodásai által mintegy 2 esztendeig nagyon nyughatatlaníttattak. 1705-dikben pedig három hétig viselték vala azoknak ostromlásokat. Valóban méltó ditséretekre szolgál a' Szegedieknek, hogy azokban az idôkben mindenféle hoszszas nyomorúságokat békével elszenyvedtek, 's felégettetvén ugyan a' külsô Városok, mind azáltal a' Várat, és Palánkat híven megtartották a' Tsászárnak birtokában, még pedig Katonái eránt is kivált képenvaló gondoskodással. Ez idô tájban uralkodott vala 1709-dik, és 1710-dik esztendôben a' dög halál az Országban, melly miatt a' Szegediek is nevezetesen károsíttattak. Míg az isteni gondviselés, és a' közönséges véllekedés szerént Bóld. Szûz Máriának jótéteményei által végre elhárittattatott. Kitündöklött továbbá Szeged Városának Királlyai eránt való hívségjek kiváltképen, midôn 1695-dik esztendôben *Hâusler* Fô Vezér által Temesvára nagy éhséggel ostromoltatott vala, mellyet a' Szegediek búzával,

borral, és egyéb lehetô segedelmekkel elômozdítani elég készek valának; az ottan megölettetett *Häusler* Vezért pedig a' külsô Városban B. Szûz Mária Szentegyházába nagy tisztesség adással eltemetteték, melly idôbéli jeles hûségjeket maga LEOPOLD Tsászár is megesmérte, és lehetôképpen megjutalmazta. Nemkülömben 1716-dikban is példás hívségjeket mutaták az *Eugenius* Hertzeg' vezérlése alatt vólt hadi Sereg eránt.

Hadi viszontagságain kivûl, másféle ínségeket is szenyvedett vala Szeged Városa, kivált 1777, és nyóltzvannyóltzadik esztendôben, mert örömest megfizették vólna köblét az életnek 20 forintyával is, ha szerezhettek vólna; melly idôben az éhség által többen meghalának, mint 4 százan; a' többiek pedig nagyon elerôteleníttettek, sôt némellyeket a' pitvarból ragadának-el a' farkasok; mások pedig a' szokatlan roszsz eledel miatt, tsak ugyan nyomorúságosan múltak-ki e' világból. A' vízáradások miatt is tetemes károkat szenyvedtek, kivált képen ez elôtt mintegy 58 esztendôvel, midôn az egész külsô alsóbb Város vízbe merûlvén, a' Szentegyházba hajókon, és tsónakokon kénteleníttettek magokat vitetetni. Illy külömbféle sok nyomorúságos változásaitól megszabadúlván e' Város, most elég népes, és nagy; de hajdani vólt tényéhez nem hasonlíttathatik. Erôssége VI. KÁROLY Tsászár által kiváltképen megöregbíttetett; most pedig az egész Város napról napra ékesíttetik, szépûl, és gazdagodik, mind a' Lakosoknak vagyonnyaira, mind pedig számokra nézve.

E' Szabad Királyi Város három részre osztattathatik, mellynek legnevezetesebb része a' Vár, az az, belsô Város, vagy Palánka; ez után a' külsô, és alsó Város.

Várnak, és belsô Városnak neveztetik az erôssége, melly téglákból rakott kôfallal, és sántzal van körûlvétetve, mellyet *Szoliman* Tsászár mintegy 1535-dik esztendôben építtetett. Most az egygyik részében az ôrálló Katonák vagynak, másikban pedig a' Törvényszékek által ide itéltetett rabok. Hat Szentegyházakkal díszesíttetik e' Város, mellyek közzûl egygy a' Minoritáké, kettô pedig az

ó hitüeké. Oskolája, mellyben a' Piárista Atyák tanítanak, jeles, és most a' Böltselkedésnek Tudománya is oktattatik benne. Épületei között számos jeles házak is találtatnak. Külsô Városában pedig sóházak vannak. Itten született T. T. Dugonics András Úr, a' ki külömbféle jeles magyar könyvei által az egész Hazában eléggé esméretes. Szélesen terjedett határja e' Városnak 10 pusztákból áll, földgye, melly a' Városhoz közel esik, fekete, de nagyobb része homokos. Egygyik Uradalma Csongrád, másik pedig Torontal Vármegyében van. Lakosai erôs, izmos emberek, és tsínos magyar ruházatúak; köz népe földmíveléssel, barmok' nevelésével, jelesebb polgárjai pedig leginkább dohány kereskedéssel foglalatoskodnak, a' külömbféle kézi mesterségeknek folytatásán kivûl; határja jól termô, réttyei gazdagok, legelôje tágas, marhája sok, hallal bôvelkednek, gyapjúból, 's dohányból szép hasznot vesznek, 's valóban jó lakást szolgáltat a' kereskedésre nézve is.

Szeged. *Új Szeged.* Magyar falu Torontal Várm., Várm. földes Ura Szeged Városa, fekszik a' Tisza mellett, Szegedhez nem meszsze, lakosai katolikusok, kertészek, és mester emberek; határja jó, urbariális földgyei a' lakosoknak nintsenek, mindazáltal héti vásárjaik lévén, élelmeket könnyen keresik.

Szeged. Elegyes falu Borsod Várm. fekszik Hejô vize partyán; határja jól termô.

Szegenthal. Bánátbéli falu Temes Várm. földes Urai Veres, és Atzél Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, határja kövér.

Szegest, és *Szegestel*; lásd *Segest.*

Szeghalom. Magyar falu Békés Várm. földes Urai B. Harukernek Maradékjai, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kis Ladánynak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

Szeghegy. Német falu Bács Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai evangelikusok, és reformátusok, fekszik Feketehegyhez 800 bétsi ölnyire; 3 nyomásbéli határja fekete, a' Telecskén fekszik, erdôje, szôlôje nintsen, búzával, zabbal, jó legelôvel, vajjal, és krompéllyal bôvelkedik; piatza Újvidéken van.

SZEGI. Szabad puszta Zemplén Várm. fekszik Bodrog vize partyán, Kisfaludnak szomszédságában.

SZEGLIGET. Vár Szala Várm. fekszik kies helyen, Csobánczhoz egy mértföldnyire.

SZEGVÁR. Magyar falu Csongrád Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kurtza vize partyán, a' Tiszához $\frac{1}{2}$, Szenteshez 1, Szegedhez 5 mértföldnyire. Díszesíti a' szép Vármegyeháza, földgye fekete, és jól termô, fája határjában nintsen, de igen számos marhákat nevelnek, gabonája, nádgya, hala, szárnyas vadgyai bôven vannak; az Uraságnak serháza is van benne, szôleje kevés. Békerítik áradások idején e' helységet n. ny. Kurcza vize, é. Kontratava, dél. Korágytava; Lándon nevû tava hallal bôvelkedik; piatzok Ketskeméten, és Pesten van.

SZEGVÁR. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gál Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Keresztúrhoz $\frac{1}{8}$ mértföldnyire; határja középszerû, legelôje elég van.

SZÉK. *Magyar Szék, Német Szék.* Két magyar falu Baranya Várm. Magyar Széknek földes Ura a' Pétsi Káptalan; Német Széknek pedig a' Pétsi Szemináriom, lakosaik katolikusok, fekszenek Budafához nem meszsze, Német Szék Magyar Széknek filiája; határbéli földgyeik középszerûek.

SZÉK. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség, lakosai többen ó hitüek, fekszik Széplakhoz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye meglehetôs termésû.

SZÉK. Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Orczy, és Széky Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik nagy kopasz hegyek között mély vôlgyben, Sz. Erzsébethez é. 1 és $\frac{1}{4}$ mértföldnyire. Nevezetes kôsziklából eredô forrás van határjában, melly tavaszszal, és ôszszel úgy megfejéríti a' sarat, és gyepet, mintha lisztel meghintetnék; érezhetô sós vóltáért a' marhák is nagyon szeretik, a' vad galambok is ôszszel, és tavaszszal ezerenként hevernek körûlötte; kôbányája még nevezetesebb, mert zôld, veres, és sárga szinû olly nagy köveket lehet belôle hasogatni, mint egy asztal, 's úgy tetszik, mintha az emlitett szinû pántlikák szövettek vólna beléjek. Tábla - köveiben ta-

tapasztalhatóképpen lehet látni a' számtalan apró tengeri tsigáknak házaikat. Az Erdô-Kövesdi Kastélynak belsô udvarkáját, és a' Csepegô alatt lévô környéket illyen kövekkel rakatta-ki B. Orczy Uraság; határja jól termô.

Székács. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik hoszszú, és tágas völgyön, szántóföldgye, és kaszállója minden gazdának házához van békeritve; lakosai többnyire kerékjártók, korsikkal kereskednek; gyümöltsel, 's ha sok szilva terem, szilva pályinkával is bövelkednek.

Székás. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zsurzsova, Kernécsa, és Nagy Tikvánnak szomszédságában, határja négy nyomásbéli, egészen hegyes, és völgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje van, szôleje nints, Postája is van.

Székás. Bánátbéli falu, Temes Várm. földes Ura Szebenyi Uraság, fekszik Bognácskának szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô.

Szekcsô. Hajdani Vár, és elegyes magyar, német, és több rátzokból álló Mezôváros Baranya Várm. földes Urai Besán, és Sanska Urak; hajdan Bezerédieké vólt, lakosai katolikusok, többen ó hitüek, régi Vára már elrontattatott; fekszik Duna vize partyán, Mohácshoz 1 mértföldnyire; határja jó terméssü, borai középszerüek, halászattyok hasznos.

Szekcsô. Magyar falu Baranya Várm. földes Urai Hg. Eszterházy Uraság, és mások, lakosai katolikusok, fekszik Vásáros Dombónak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

Székely. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Zoltán Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tashoz közel, mellynek filiája; határja jó, fája tüzre, 's legelôje elég van, réttyeit a' viz néha megönti.

Székely. *Kis*, és *Nagy Székely*. Két falu Tolna Várm. földes Urok Gr. Limburg Styrum Uraság, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszik Kis Székely Simontornyához közel, ama' pedig Pintzehelyhez, mellynek filiáji; földgyeik jól termôk, vagyonnyaik külömbfélék; boraik nem utólsók.

* SZÉKELYFALVA. Magyar falu Pozsony Várm., földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik tér helyen, Sz. Jánosnak szomszédságában, mellynek filiája; a nyomásbéli határja leginkább gabonát, árpát, és kendert terem, szőleje nints, réttye, mezője elég van, erdője fenyves, és tserfás, Morva vize nedvesíti, piatza Sassinban van.

SZÉKELYHID, és *Székely-Város*. Egymás mellett lévő Mezőváros Bihar Várm. földes Urok H. Dietrichstein Uraság, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek egymásnak szomszédságjokban, Diószeghez közel; határbéli földgyeik jók, dohánnyok, borok nevezetes.

SZÉKELYTELEK. Elegyes falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság; lakosai külömbfélék, fekszik a' Belényesi vidéken; határja gazdagon termő, vagyonnyai külömbfélék.

SZEKERES. *Nagy*, és *Kis Szekeres*. Két Magyar falu Szatmár Várm. földes Uraik több Uraságok, lakosaik reformátusok, fekszenek N. Oroszinak, Dárnónak, és N. Szekeresnek szomszédságjokban; határbéli földgyeik két fordúlóra vagynak osztva, búzát, zabot, és kukoritzát teremnek; K. Szekeresnek szép erdője van, földgyeiket trágyázással jobbíttyák; piatza K. Szekeresnek Szatmáron 3 mértföldnyire; N. Szekeresnek pedig T. Újlakon 2 mértföldnyire van.

SZEKLENCZE. *Szokerincza*. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai Gr. Tholdy, és több Uraságok, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik n. k. Száldobos, n. ny. Huszt Városához 1 mértföldnyire; é. Sófalvához fél mértföldnyire, dél. a' Viski Tisza által elszakasztott határja 2 nyomásbéli, terem zabja, kukoritzája, kölesse, és tatárkája, szénájok elegendő terem, erdejek tsekély; piatzok Huszton.

SZEKŐ. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék; fekszik Tenkéhez közel, mellynek filiája; határja középszerű.

SZEKTŐ. Tsárda a' Jászságban.

SZEKULITS. Szabad puszta Torontal Vármegyében.

SZEKSZÁRD. Magyar, és német elegyes Mezőváros

Tol-

Tolna Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, fekszik Sár vize mellett, Tolnához egy jó magyar mértföldnyire. Hajdan nevezetes gazdag Apátúrsága vala, és a' Benediktinusoknak jeles Klastromjok itten, mellyet II. Béla Király 1061-dikben fundált, 's teste is ide helyheztettetett, de az Ozmanok' járma alatt elenyészett; virágzásakor száz lovasokkal segéllették a' Királyt. Szerentsétlenül elégett e' Városnak nagy része 1795-ben, nevezetes Szentegyházával egygyütt, de azólta jelesen felépittetett; postája, ispotállya is van. Legnevezetesebb épület benne a' Vármegyeháza, mind igen kies fekvéséért, mind pedig Várhoz hasonlító épületére nézve; határja jó termékenységû, veres borai híresek, és külsô Országra is elhordatnak; lakosai kézi mesterségekkel, és gazdáskodással élnek; vagyonnyai külömbfélék.

Székudvar. Oláh falu Arad Várm. földes Ura B. Harukker Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Kisjenô, Erdôhegy, Simánd, Otlaka, és N. Zerénd között, szántóföldgyei jók, és termékenyek, legelôje székes; nagy határja 3 nyomásbéli, bôvelkedik gabonával, marhával, sertéssel és juhokkal.

Szekula. lá. *Székelyfalva.*

Szekusit, vagy *Székesút.* Bánátbéli falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Sz. Péternek szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

Szelcsóva. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, vég helység a' Maros mellett, Erdély Országgal határos; mellette fekszenek Pozsóga, és Bulza helységek; határja 4 nyomásbéli, a' Maros mellett lapályos, homokos, és termékeny; azontúl hegyes, és köves, leginkább kukoritzát terem, derék erdeje van, szôleje nints; itten 3 nevezetes határ egygyesûl, úgymint: Erdély Ország, Krassó, és Arad Vármegyék.

Szelcz. Elegyes falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Balassa Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Alsó Esztergályhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

Szelcz. Tót falu Hont Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai külömbfélék,

lék, fekszik Bozóknak szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, fája, legelője elég van; némelylyek lakosai közzûl hordókat, és szekereket készítenek.

SZELCZE. Tót falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai evangelikusok, 's a' Pongyeloki Eklézsiához tartozandók, fekszik Tseh Brezónak, R. Lehotának, 's Nagy-Szuhának szomszédságokban; határja 3 nyomásbéli, szántóföldgyei hegy óldalain fekszenek, 's jó trágyázás után rozsot, és zabot teremnek; réttye kevés, erdeje nagy, és meszsze terjedô, tölgy, tser, és bikkfákkal gazdag, 's mindenféle vadakkal bővelkedik; lakosai kerékjártó mesterségbôl keresik othon fogyatkozó kenyereket, 's munkáikat vásárokra hordogattyák.

SZELE. *Tápio Szele.* Magyar falu Pest Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, zsidók is, fekszik Jász-Berényhez két mértföldnyire; határja tiszta búzát, 's egyebet is bôven terem; erdôje, szôlôje nints; Tápio vize mellett lévén, nádgya van; e' víz a' helység alatt nagy, és mély tavat formál; marháikat, a' gyapjút, és gabonájokat Pesten szokták eladni. Van postája, vendégfogadója, és serháza.

SZELE. *Mátra Szele.* Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai Gr. Ráday, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kazárhoz közel, és annak filiája; határja középszerû.

SZELEDSÁNY. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik két hegyen széjjel épûlt házaival, n. k. Láz, d. Rossiának szomszédságában; földgye sovány, gyümöltsel, és pénzen vett fával kereskednek, hogy magoknak elegendô gabonát szerezhessenek.

* SZELEND. Bihar Várm.

SZELÉNY. Magyar falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kôkeszinek szomszédságában, mellynek filiája; postája is van; határja jó, szôleje híres, legelôje, fája elég van.

SZÉLESTÓ. *Szelestova.* Bereg Várm.

SZELECZ. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik

Besz-

Besztertze Bányához 3 fert. mértföldnyire; határjának $\frac{1}{3}$ része hegyes, és köves, a' többi jobb termékenységû; fája, legelôje elég van, piatza közel.

SZELECZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gróf Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Inovetz hegye alatt, Krivosdhoz közel; határja jól termô.

SZELECSÉNY, v. *Szelepcsény*. Elegyes falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Thozárhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, vagyonnyai külömbtélék; piatzok Sz. Benedeken, és Nyitrán.

SZELEFA. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai Horváth, és több Uraságok, fekszik Mileiegyházszegnek szomszédságában, mellynek filiája.

SZELEPKA. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Smidek, és több Uraságok, lakosai római, és görög katolikusok, fekszik Latorcza vizéhez közel, Butkához egy, Dubrókához pedig fél órányira; térséges, és fekete agyagos határja 3 nyomásbéli, leginkább gabonát, búzát, és zabot; középszerûen pedig árpát, és tengerit terem; erdeje van, szôleje nints, legelôvel bôvelkedik; piatza N. Mihályon $1\frac{3}{4}$ órányira.

SZÉLESKÚT. *Szolocsnicza* név alatt.

SZÉLESKÚT. *Breitenbrunn* Német Mezôváros Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Fertô, vagy Nizsider tava mellett, a' Pozsonyi ország útban; a nyomásbéli határja hegyes, és térséges, leginkább búzát, gabonát, árpát, és zabot terem; borai jók, és egésségesek; réttye kevés, nádgya elég van; piatza Sopronban 4 mértföldnyire.

SZÉLES LONKA, az L. betûben.

SZELESTE. *Alsó*, és *Felsô Szeleste*. Két elegyes falu Vas Várm. Alsónak földes Ura Szelestei Uraság, Felsônek pedig Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszenek Véphez mintegy 2 mértföldnyire, egymástól nem meszsze; határbéli földgyeik jól termôk, réttyeik jók, fájok, legelôjök, szôlejek van; piatzok Kôszegen, és Szombathelyen.

SZELESTYÉN. Tót falu Hont Várm. földes Urai több Ura-

Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Zsilyhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles, szôleje középszerû, fája, legelôje elég van.

SZELEVÉNY. Magyar falu Heves Várm. földes Ura Márton Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csépának szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô.

SZELEZIN, vagy *Szelesény. Kis*, és *Nagy Szelezin*. Két tót falu Bars Várm. Kis Szelezinnek földes Ura Boronkay Uraság; amannak pedig több Urak, lakosaik katolikusok, és evangelikusok; fekszenek a' Tapolcsányi járásban; határbéli földgyeik középszerûek.

SZELLY. *Alsó*, és *Felsô Szelly*. Két magyar falu Pozsony Várm. Alsónak földes Ura Gr. Pálfy; Felsônek pedig Gr. Eszterházy Uraságok, Alsó a' Felsônek filiája; lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek egymástól, 's Deákitól is fél órányira; határjaik jól termôk, réttyeik, legelôjik elegendôk; fájok is van.

SZELID. Szabad puszta Pest Vármegyében.

SZELIND. *Ér Szelind*. Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Káptalanbéli Uraság, fekszik Ér Keserûhöz közel, mellynek filiája.

SZELISTYE. *F. Szelistye*. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek; fekszik é. F. Visónak, majd Szacsalnak, d. Erdély Országnak szomszédságában, n. ny. Dragumértfalvához ½ mértföldnyire; határja két nyomásbéli, gabonájok elég van, havasai bôven vagynak. Itten laknak *Vlad*, 's *Igre* Vajdáknak maradékjaik; híres sós vizét hordókkal hordogattyák más helységekbe.

SZELISTYE. *Alsó Szelistye*. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai görög vallásúak, fekszik n. k. Gernyes, dél. Sófalva, n. ny. Huszthoz ½ mértföldnyire; ész. pedig Herincséhez közel; határja 2 nyomásbéli, melly terem kevés kukoritzát, zabot, és kölest, szénájokat el is adhattyák, annyi terem, bikkes erdejek elég; piatzok Huszton.

SZELISTYE. *Alsó*, *Felsô Szelistye*. Két falu Vas Várm. Alsónak földes Urai több Urak; Felsônek pedig Gr. Festetics Uraság, lakosaik katolikusok, fekszik amaz Nagy Ölbôhöz, Felsô pedig Szent Györgyhöz közel, és an-

annak filiáji; határbéli földgyeik középszerűek.

SZELISTYE. *Száldobágy-Szelistye.* Elegyes falu Bihar Várm. földes Urai a' Nagy-Váradi Püspökség, és Káptalanbéli Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Tenkéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

SZELISTYE. *Belényes Szelistye.* Elegyes falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Belényeshez közel, és annak filiája.

SZELISTYE. *Papmező Szelistye.* Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Magyar Csekének szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

SZELISTYE. *Vaskoh Szelistye.* Elegyes falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Vaskóhoz közel, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZELISTYE. Arad Várm. földes Ura Lengyel Uraság, fekszik Soborsinnak szomszédságában, mellynek filiája.

SZELLŐ. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Szent Erzsébethez nem meszsze, mellynek filiája; határja síkos, és jól termő.

SZELLŐCZE. Magyar falu Nyitra Várm. földes Ura B. Hunyady Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Selyéhez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerű.

SZELMECZ. *Kis, és Nagy Szelmecz.* Magyar faluk Ungvár Várm. földes Urok Berényi Uraság, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Boboruskához közel, és annak egyik filiája; határjaik jól termők, 's vagyonnyaik is külömbfélék.

SZELNICZE. v. *Szelnicza.* Régi Mezőváros Liptó Várm. most már tsekély helységgé vált; de az előtt nevezetesebb, 's gazdagabb is vólt, a' Likavai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Tarnóczhoz, 's Vágvizéhez sem meszsze; határja jól termő, vidékje szép; patakja, melly a' Városon keresztűl foly, ártalmas áradások' idején.

SZÉLTÁLLÓ. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Toroczkay, és Gyulay Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Margitához nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

SZE-

SZELYI. *Felsö*, *Alsó Szelyi. Szaliba*, földes Ura Sz. György Városa, fekszik a' Vág Duna partyán; híres tehén túrót készítenek itten, 's a' barom tartásról nevezetesek lakosai.

SZEMELY. Horvát falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Egerághoz közel, és annak filiája; határja gazdag termésû.

SZEMENYE. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura a' Génuai Közönséges Társaság, lakosai katolikusok, fekszik Kámnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

SZEMENYE. *Alsó*, *Felsö Szemenye*. Két Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek A. Lendvához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

SZEMERE. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Fáy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Fáyhoz közel, és annak filiája; Bércz, és Eresztény hegyek alatt; határja középszerû.

SZEMERE. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Mocsáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Egerhez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határjának nagyobb része jó termésû.

SZEMERE. Magyar falu Gyôr Várm. földes Urai több Uraságok; lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Sokorallyai járásban, a' Pápai útban, Gyôrhöz 2 órányira; határja két nyomásbéli, rozsot leginkább terem, mivel agyagos, és homokos a' földgye; erdôje ritka, szôlôje középszerû, piatza Györött.

SZEMERE. Magyar falu Komárom Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Perbetéhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó, legelôje elég, réttye meglehetôs, szôlejek nem nevezetes.

SZEMERE. *Repcze Szemere*. Magyar Mezôváros Sopron Várm. földes Urai, minthogy curiális hely, többek, lakosai katolikusok, fekszik Dénesfához nem meszsze, határja 2 nyomásbéli, térséges, bora nints, fája sints, juhai számosak; piatza Sopronban 5 mértföldnyire.

SZEMERE. *Ó, és Új Szemere*. Két falu Ungvár Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik külömbfélék, fekszenek egymáshoz közel, Ungvárhoz $3\frac{1}{2}$ mértföldnyire; ha-

határbéli földgyeik közép-szerûek.

SZEMERÉD. *Alsó*, *Felsô Szemeréd.* Két Magyar falu Hont Várm. Alsónak földes Ura Gr. Koháry Uraság, amannak pedig több Urak; Felsô az Alsónak filiája; lakosaik katolikusok, fekszenek Honthoz 2 mértföldnyire, a' Selmetzi víz mellett; határbéli földgyeik jól termôk, külömbféle vagyonnyaikat jó áron eladhattyák.

SZEMES. Sváb megnépesíttetett puszta Somogy Vármegyében, földes Ura Gróf Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, 's a' Marczali Uradalomhoz tartozik, fekszik Marczalitól n. k. 8 és $\frac{1}{2}$ órányira, Köröshegytôl dél. $\frac{3}{4}$ órányira; mezeje elsô osztálybéli, erdeje szép van, külömbféle haszon vételein kivûl jeles szarvas vadászatokat is szolgáltat, réttyei jó szénát teremnek.

SZEMET. Magyar falu Pozsony Várm. az Éberhárdi Uradalomhoz tartozik; lakosai katolikusok, fekszik az öreg Duna mellett, Dienesdi, és Misendi faluknak szomszédságokban. (Gróf Aponyinak, B. Jeszenáknak, Gr. Pálfynak *Konyhája*; Gr. Balassának, Gr. Illésházynak *Szemettyek*; Hg. Grazsalkovicsnak *Csömörje*; 's Gróf Feketének *Fóttya*: jó vólna egy szegény Legénynek.); határbéli földgye 2 fordúlóra van osztva, földgyei jól termôk, réttyei tsekéllyek, legelôje alkalmatos, pénzt szereznek gabonából, és fuharozásból.

SZEMKÓCZ. *Szemetkovcze.* Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, fekszik a' Makoviczai Uradalomban; határja hegyes, és középszerû.

SZEMLAK. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Maros vize partyán, Pecska, Nagy-Lak, melly Csanád Vármegyében van, és Sz. Péter között, ez a' Bánátban esik; földye igen jó, határja a' Bateleki, Gutini, Kis-Peregi, és Babár pusztákkal nevekedvén, 3 nyomásbéli, bôvelkedik gabonával, marhával, juhokkal, sertéssel; erdeje is elég van.

SZEMÔ. Komárom Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek.

SZÉN. Torna Várm. földgye jó gabonát, 's egyebet is terem, réttyei hasznosak, fájok, makkjok van, szôlôhegyek is.

Szé-

SZÉNÁS. Szabad puszta Békés Várm. földes Urai B. Rudnyánszky, és több Uraságok, fekszik Sz. Andráshoz közel, mellynek filiája.

SZÉNÁSFALU. *Szenicz.* Tót Mezőváros Nyitra Várm. földes Urai több Urak, a' kiknek, kivált B. Jeszenák Uraságnak épületeivel ékesíttetik; lakosai katolikusok, evangelikusok, és zsidók, fekszik Miava-vize mellett, N. Szombathoz $4\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja középszerű, erdői jelesek, vagyonnyai külömbfélék; vásárjai népesek.

SZÉNÁSFALU. *Szenicz, Brezniczа.* Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Garam vize mellett, Geletnekhez nem meszsze, mellynek filiája; határja síkos, fája, legelője elég van, malma helyben, 's külömbféle vagyonnyaikat jól eladhattyák.

SZENCZ. *Semptz, Wartberg.* Magyar Mezőváros Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik N. Bélnek szomszédságában. Ispotállya, és Árvákat nevelő háza is vagyon; határja jó termésű, vagyonnyai külömbfélék, búzája szép terem, erdője van a' Sz. Mártoni részen; Körém puszta ide tartozik, fekete vize nedvesíti; piatza Pozsonyban, Modorban, és Bazinban. Születése helye némelly nevezetes Magyar Tudósoknak. Lásd felőle *Horányit* in Memoria Hungarorum. *Rosenbacher Ferentz*, Piárista Szerzetbéli Atya is itt született, a' ki *Magyar Grammatikát*, 's a' t. írt.

SZENES. Erdő Krassó Várm. földes Ura a' Bányászi Kamara, fekszik Resiczához közel.

SZENNA. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kisfaludhoz nem meszsze, a' Zeliczi erdő felé; határbéli földgyei jól termők, legelője tágas, bora is terem.

SZENCSE. *Stucza.* Tót falu Bars Várm. földes Ura Gr. Koller Uraság, lakosai katolikusok, fekszik N. Mányához nem meszsze, mellynek filiája, határja jól termő.

SZEND. *Alsó*, és *Felső Szend.* Két magyar falu Abaúj Várm. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, és reformátusok; fekszenek Felső-Novajhoz közel, mellynek

mellynek filiáji; határjaik középszerűek.

SZEND. *Rakatza Szend.* Magyar falu Borsod Várm. lakosai többen reformátusok, határja középszerű; legelője, fája van, földgyeit néhol a' záporok rongállyák.

SZEND. Tót falu Komárom Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Tatához $2\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jól termő, vagyonnyai külömbfélék.

SZENDEHELY. Nógrád Várm. földes Ura a' Váczi Püspökség; határja középszerű.

SZENDRICS. Bihar Várm. a' Belényesi vidéken.

SZENDRŐ. Magyar Mezőváros Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik hajdani Vára, 's Bódva vize mellett, Sz. Jakabhoz nem meszsze. Régi Vára nevezetes vala, 's külömbféle viszontagságokat szenyvedett, míg Rákóczi Ferentz által el nem rontatott. A' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáknak Klastromjokat 1660 dikban *Veselényi Ferentz* állíttatta-fel; határja jó, legelője elég, malma helyben, szőleje is van, fája épületre nints; piatza Miskoltzon 4 mértföldnyire.

SZENDRŐ. *Lád Szendrő.* Magyar falu Borsod Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szendrőnek szomszédságában, mellynek filiája.

SZÉNÉGETŐ. Sáros Várm. földes Ura G. Haller Uraság, fekszik Felső Sebeshez közel, és annak filiája.

SZÉNFALU. Sváb falu Szatmár Várm. földes Ura G. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó Homoródnak, Lippo Mogyorósnak, 's a' Szilágyságnak szomszédságjokban; határja hegyes, és völgyes, földgye fejér agyagos, melly mind veteményt, mind szénát középszerűen terem; zzőlőhegye nintsen, erdője meglehetős, piatza Szatmáron 3 mértföldnyire; a' Bányaváros pedig 5 m. van hozzá.

SZENITZ. *Szénásfalu* név alatt.

SZENITZE. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Radvánszky Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szeleczhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, fája, legelője elég van.

SZENIG. *Szenyakovcze.* Tót falu Sáros Várm.

SZENNA. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai G. Zichy,

és Gr. Bálassa Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Felsô Tisovnyikhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlitó.

SZENNA. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik a' Szigeti járásban; határja jól termô.

SZENNA. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Ung vizéhez közel; határja jól termô.

SZENNOGRÁD. *Szennohrád.* Tót falu Hont Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Bozókhoz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire, 's a' Bozóki Uradalomhoz tartozik; határja középszerû, legelôje, fája elég van.

SZENTA. Nevezetes Gyôzedelemnek helye Csongrád Vármegyében, a' hol 1697-dikben, 11-dik Szeptemberben, *Eugenius* Hertzeg az Ozmanoknak két százezernél számosabb hadi táborát igen szerentsésen megverte vala.

SZENT ÁBRAHÁM. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Majthényhez közel, mellynek filiája, N. Macsédhez 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, 's egy részét Dudvág nedvesíti, földgye jó, erdeje, réttye, 's legelôje is hasznos.

SZENT ADORJÁN. Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Pákához nem meszsze, melly nek filiája, határja középszerû.

SZENT ANDRÁS. Magyar falu Abaúj Várm. birtokosai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szántótól egy mértföldnyire, Bársonyos vizének szomszédságában; határja mintegy szigetben van, réttyeit a' víz áradások rongállyák.

SZENT ANDRÁS. Magyar falu Békés Várm. Birtokosa B. Rudnyánszky Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Körös vize mellett, mezeje bôv termésû, egy részét szántóföldgyeinek a' víz áradások járják; fája, nádgya nints, piatza távol van.

SZENT ANDRÁS. Szabad puszta a' Jászságban, Árokszálláshoz tartozandó, fekszik Jász Apátinak szomszédságában északra, 's véle határos.

SZENT

SZENT ANDRÁS. Elegyes falu Bihar Várm. Birtokosai külömbféle Urak, lakosai leginkább Oroszok, fekszik a' Belényesi kerületben; határja közép termékenységû.

SZENT ANDRÁS. Tót falu Liptó Várm. lakosai katolikusok, fekszik Trnoveczvize mellett, Okolitsnától egy mértföldnyire. E' vidék egész Benedekfalváig *Filisteusok'* völgyének neveztetik; ámbár határjának $\frac{1}{3}$ része sovány, de $\frac{2}{3}$ része termékeny; fája tûzre, és épületre van, legelôje is elegendô.

SZENT ANDRÁS. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Budaházy Uraság, lakosai katolikusok; határja jó, de egy része középszerû.

SZENT ANDRÁS. Két magyar falu Szala Várm. egygyiknek földes Ura Gr. Festetich Uraság; másiknak pedig Salamon, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszik egygyike Keszthelytôl egy mértföldnyire; másik pedig a' kissebb Kapornaki járásban; határjai közép termékenységûek.

SZENT ANDRÁS. *S. André.* Német falu Moson Várm. 's a' Magyar Óvári Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik d. Pomogyhoz 1, n. ny. Magy. Óvárhoz 4 órányira; 3 fordúlóra osztott egyenes határja termékeny, legelôje, réttye középszerû, tavaiban halászattyok, és nádlások van, székso is bôven szedetik határján; piatzok Nizsiderben van.

SZENT ANDRÁS. Magyar, és tót falu Torna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Potrajnik vize mellett, Tornától egy mértföldnyire; földgye, réttye jó, legelôje elég, makkja, fája mind a' kétféle van, meszet, szenet is égetnek; határja a' Kovácsi pusztával öszve van kaptsolva.

SZENT ANDRÁS. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Gr. Festetich Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Rába vizétôl, 's Szanytól is, mellynek filiája, nem meszsze; Kapuvártól 2 mértföldnyire; földgye, réttye jó, legelôje elég, erdôje kevés.

SZENT ANDRÁS. Tót falu Zólyom Várm. Birtokosa a' Bányászi Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Garam vize mellett, Bruszkóval által ellenben, Libeténtôl $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; földgyé-

gyének fele sovány, hegyes, és köves, 's Garam vize mossa; legelője elég, fája tűzre, és épületre van; piatza Zólyomban $1\frac{2}{4}$ mértföldnyire.

SZENT ANDRÁS. Elegyes oláh, és német falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara; lakósai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Temesvártól fél mértföldnyire; határja gazdag, réttye jó, legelője nagy.

SZENT ANNA. Tót falu Liptó Várm. földes Urai külömbféle Uraságok, lakosai katolikusok; legelője elég, földgyének $\frac{2}{3}$ része középszerű, tűzre való fája van.

SZENT ANNA. Ó *Szent Anna*, v. *Komlós*. Elegyes oláh falu Arad Várm. földes Ura Gr. Fekete Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik F. Varsánd, és Simánd között; határja Nyéki pusztával nevekedvén, jó, és termékeny.

SZENT ANNA (ÚJ.) Magyar, és német Mezőváros Arad Várm. földes Ura Gr. Fekete Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Simánd, Komlós, Varsánd, és több helységeknek szomszédságában, 's a' Piáristáknak Klastromjok is van itten, kik az Iffjúságot oktattyák. Jótévőjök vala *Bibits* nevű Aszszonyság, a' ki számokra 30000 forintokat hagyott vala. E' helységnek határjában is vagyon abból a' híres 2, 's 3 ölnyi magasságú sántzolásból, mellyet *Trájánus* R. Tsászár *Detzebalusnak* meg győzettetése előtt, a' *Dátzia*béliekkel tett hadakozásnak idején készíttetett. *Várba* nevű földvár körül, 's egyébütt is mindent megterem termékeny földgye; vagyonnyainak eladására jó módgyok van Aradon, 's helyben is, fája, réttye, legelője elég van, kerti borok is terem, pénzt szereznek lakosai gőböly, nyáj, és gulya tartásból is.

SZENT ANTAL. Mezőváros Hont Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Selmetznek szomszédságában, 's az Uraságnak felül a' Városon egy hegyóldalán épült új jeles kastéllyával díszesíttetik, mellyben ugró kút is van. E' Mezővároshoz, mint Uradalom' fejéhez számos tót faluk tartoznak, 's itten tartatnak az Uraságnak Székei; határja két fordúlóra van osztva, földgyei hegyesek, leginkább tavaszi vetést termők, réttyei a' hegyeken

van-

vannak, nagy része határjának szép fenyô, és tölgyfákból áll; lakosai többnyire a' Selmetzi bányákban keresik élelmeiket.

SZENT ANTALFA. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Csicsónak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT BALÁS. Magyar falu Szala Várm. földes Urai Inkey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kapornakhoz $2\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jól termô.

SZENT BALÁS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok; fekszik Kaposvárhoz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire, termékeny határjával.

SZENT BÉKALLYA. Falu Szala Várm. földes Urai Gr. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Tapoltzai járásban; határbéli földgye középszerû.

SZENT BENEDEK. Lásd a' B. betût, és az elsô Kötetnek Tóldalékját.

SZENT BENEDEK. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Kalocsai Érsek, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Duna' partyán, Paksal által ellenben, Foktôhöz 1, Kalocsához, 's Patajhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire a' Sárközben; határja 3 nyomásbéli, földgye lapos, fekete, és agyagos, 's középtermésû; szénája, nádgya van, szôleje nints, a' Dunán hasznos révje van; Apátúrsága *de bello fonte* 1198-dikban állott-fel.

SZENT BIBORCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Martyáncznak szomszédságában, mellynek filiája; határbéli földgye középszerû.

SZENT BORBÁS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Sz. Jakabi *de Silesio* Apátúrság, lakosai katolikusok, fekszik Lakocsához nem meszsze, és annak filiája; határbéli földyei jól termôk, 's vagyonnyai is külömbfélék.

SZENT DAMJÁN. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura a' Pécsi Káptalanbéli Uraság, fekszik Hétfehelyhez közel, és annak filiája.

SZENT DIENES. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bánfának, és Katsotának szomszédságában; határja középszerû, erdeje, és szôleje nintsen, hordókra való

abrontsokat készítenek lakosai, és azzal kereskednek, leginkább Szekszárdon, Baján, Pakson, és Zomboron szokták elárúlgatni; közönséges piatzok Szigeten két, Pétsen 4 órányira.

SZENT DIENES. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

SZENT DIENES. Szabad puszta Pest Vármegyében.

SZENT DOMOKOS. Magy. falu Heves Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovich Uraság, mostani Birtokosa pedig B. Orczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Bikkhegynek napnyúgoti árnyékában, nagy fövenyes, kősziklás, és erdős hegyek között; napkelet felé Beköltzéhez $1\frac{1}{4}$ órányira. Lakosai igen szorgalmatos, egygyűgyű jámbor emberek, kivált az öreg emberek irtóznak a' káromkodástól. Régi szokásban vett káromlások most is ebben áll: *Tüzes, tarka, taréjjos kigyó, veszett gyik marjameg.* Ők a' teremtettézést borzadva hallyák. Határja jól termő.

SZENT ELEK. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Boldog Sz. Mártonynak szomszédságában, mellynek filiája, határbéli földgyei jók.

SZENT ELEK. *Stegersbach.* Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Battyháni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz $2\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jó, 's külömbféle vagyonnyaikat is könnyen eladhattyák.

SZENT ENDRE. Elegyes Mezőváros Pest Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, Koronai jószág, lakosai katolikusok, többen ó hitüek, fekszik n. k. a' kis Dunához, n. ny. Pómázhoz, é. a' Sz. Lászlói erdőkkel, d. pedig Kalázi helységgel, mellyek mintegy fél órányira fekszenek tőle; határja kukoritzát középszerűen terem, húza, széna, és zab nélkül szűkölködik; borral bővelkedik, erdeje, nádas tója jó; az ó hitü Püspöknek itt Rezidentziája van, Templom 7 van benne, egygy a' Katolikusoké, hat pedig az Óhitüeké; a' Város magát örökösen árendállya, a' Lakosok szabad fundusadás, és vevés jussal bírnak; vagyon révje, malmai, halászattya, a' hegyek között nagy erdeje, mellyben *Sztaravoda* nevezetes forrás találkozik; Vendégfogadó, Patika, Ispotály is van benne;

ne; a' Lakosok kalmárkodással, és szôlô míveléssel keresik élelmeket; határjában kôszén is találtatik.

SZENT ERZSÉBET. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Kis Péterdnek szomszédságában; határbéli földgye, és réttye sovány; szôleje, és erdeje van; piatza Szigeten 1, Pétsen 4 órányira.

SZENT ERZSÉBET. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Utassy, és Zay Uraságok, mostani földes Ura B. Orczy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik világos helyen, hegyes, vôlgyes, és homokos határjával észak felé Varasszóhoz egygy órányira. Régi vólt Vára *Tsehvárnak* hivattatik. Nevezetes épûlet benne a' Parochia, mellyet F. T. *Ballagó András* Vitze Esperest, és helybéli Plebánus Úr építtetett, 's jeles kertel is felékesíttetett. Szép példát mutat az említett P. Úr, mind személlyes szép erköltsei, mind pedig jeles gazdáskodása által is a' Lakosoknak, 's a' lóherének termesztését is tökélletességre vitte elôttök.

SZENT ERZSÉBET. Puszta Pozsony Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tsötörtöknek szomszédságában, mellynek filiája; határbéli földgyei jól termôk; Kápolnája Sz. Erzsébetnek tiszteletére szenteltetett; sík, és kövér földgye van, de nem mindenütt.

SZENT ERZSÉBET. Négy magyar faluk Szala Várm. Alsónak földes Ura H. Eszterházy Uraság; ez fekszik Csesztreghez közel; Felsônek földes Ura Gr. Szapáry Uraság, fekszik Sz. Györgyvôlgyéhez nem meszsze; harmadiknak földes Urai Farkas, és több Uraságok; negyediknek Forintos Uraság, fekszik Mihályfának szomszédságában, mellynek filiáji, lakosaik katolikusok, és másfélék is; határbéli földgyeik középszerûek.

SZENT ERZSÉBET. Szabad puszta Liptó Várm. földes Ura a' Kelecsényi Plébános, fekszik Kelecsényhez nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT ERZSÉBET. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság.

SZENL GÁL. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Iványnak, és Sz. Lôrinznek szomszédságában; határja kö-

középszerű, réttyei meglehetősek, fuvarozásból, és a' Cserdi hegyen termett borokból szereznek kész pénzt lakosai; szőlejek, és erdejek helyben nintsen; piatzok Pétsen 3 órányira.

SZENT GÁL. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Döry Uraság, Zombához tartozik.

SZENT GÁL. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Herendhez ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, szántóföldgyei térségesek, egyéb része hegyes, és völgyes, szőleje nintsen, erdője nagyon sok, malma 3, fűrészmalma is van, legelője jó, juhai is számosak, fával, vaddal bővelkednek; határjának déli részén vize szűk, pusztáji határjával öszve kaptsoltattak, úgymint: *Németi, Horhi, Csepel, Sz. István.* Szép szabadságokat nyertek régi Lakosai a' Királyoktól, mint Királyi Vadászok — 's még most is minden esztendőben Újesztendőkor vadakat visznek fel Bétsbe.

SZENT GÁLOSKÉR. Magy. falu Somogy Várm. földes Urai Vajda, és Svastich Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Mernyéhez nem messze, és annak filiája; határja jól termő.

SZENT GOTHÁRD. Német Mezőváros Vas Várm. földes Urai a' Czisztertzita Szerzetbéli Atyák, a' kiknek jeles Szentegyházok, és Rezidentziájok által díszesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Németújvárhoz 2 mértföldnyire. Nevezetesíti vidékjét az 1664-dik esztendőbéli híres győzedelem; határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT GRÓT. *Geresdorf.* Elegyes Mezőváros Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német-Újvárhoz 1¼ mértföldnyire; határja meglehetős, legelője hasznos.

SZENT GRÓT. Mezőváros Szala Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, a' kinek jeles kastéllyával ékesíttetik, fekszik Polgárvároshoz ¼, Csáfordhoz, Sz. Péterhez, 's Aranyadhoz is ½ órányira; Udvarnokhoz, 's Tekenyéhez pedig 1 órányira, kies térségen; a' Huszonyai, Csáfordi szőlő hegyeknek szomszédságjokban, és a' Dobroni, Almási szép erdőkhöz nem messze. Ékesítik e' Mezővárost a' földes Ura-

Uraságnak jeles Vár forma Kastéllya, mellyen e' felírat van: SIC eX annosIs sVrgVnt noVa teCta rVInIs; SI non pLaCent, faC MeLlora, LICet; és az Uraságnak háza egygy emeletre. Vendégfogadója is van, és 3 kereket forgató malma. Díszesítik továbbá az Uraságnak jeles kertyei, 's a' Város' végénél régi nevezetes épületének maradványa még most is szemlélhető. Határja jó termésű, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék; de Szala vizének áradása itten néha károkat okoz.

SZENT GYÓN. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Bánhidához nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT GYÖRGY. *Fanum Sancti Georgii, Szvati Giri.* Szabad Királyi Város, és régi Vár Pozsony Vármegy. fekszik szőlőhegyek alatt, kies helyen, Pozsony Városához 2, Bazinghoz pedig fél órányira.

Régi, és hajdani nevezetességét az is nyilványíttya, mivel IV. BÉLA Király alatt már a' Városok' száma között vala. Első nevezetes viszontagságokat szenyvede *Ottokártól*, a' ki által elpusztíttatott. Azután pedig Bazingal, és Óvárral egygy Úrnak engedelmeskedék. Nevezetes e' Városra nézve, hogy elsők valának a' Sz. Györgyi, és Bazingi Grófok, a' kik Magyar Országban Grófi nevezetet viseltek vala, ámbár már az előtt is vóltak a' Hazában Grófok, de más forma értelemben vétettek. Virágzó állapotban vala e' Királyi Város kiváltképpen RUDOLF, és II. MÁTYÁS alatt, 's olly gazdag, hogy Aranytárnak neveztetett némellyektől, 's *Bél Mátyás* szerént, több Uraságok is laktanak vala itten az időben, mint Pozsony Városában; jeles termékenysége, és bora, mind Ausztriából, mind Stájer Országból számos gazdag Lakosokat ide hódított vala. Nevezetes vala továbbá e' Városra nézve az 1647-dik esztendő, midőn a' Királyi Városok' száma közzé emeltetett. — Valaminthogy ez időben gazdag, népes, és jeles Város vala, úgy ellenben időnvel a' külömbféle viszontagságok, és tűz támadások által eltsekélyedett. Sanyarú vala Szent György Városára nézve az 1663-dik esztendő, midőn a' Tatárok által elpusztíttatott, a' Lakosok meg-

megölettek, mások pedig rabszíjjakra fűzettettek, sőt még a' meghólttak is feldúlattattak nyugovó helyeikből a' Város' Templomának Kriptájában. Újjabb sanyarúsággal látogattatott vala meg 1704-dik esztendőben, *Rákóczinak* Serege által, midőn a' Városnak több nevezetes részei lerontattak, a' Bazingi útsza pedig egészszen elégettetett. Ismét új szerentsétlenség sanyargatta vala 1728-dikban, midőn újjonnan hamuvá tétettetett. A' Városnak 3 kapui vagynak, úgymint: a' Pozsonyi kapu, az alsó kapu, és a' hegyi kapu; és négy, gyalog embereknek számokra készíttetett kisebb ajtóji. Útszáji között pedig nevezetesebbek: a' Templom útsza, a' közép útsza, a' Pozsonyi, és Bazingi útszák, és az új útsza. Szentegyházai között pedig a' Sz. György' emlékezetére szenteltetett Városnak régi hegyre építtetett jeles Szentegyháza, melly nem igen régen újjíttatott vala meg, 's a' Sz. Györgyi, és Bazingi Grófoknak kriptáival díszeskedik; és ez emlékeztető sorok szemlélhetők itten: Mónumentum Spect. & Mag. Casparis de Sered, Comitis de S. Georgio, & Bozyn, ac Capitanei Partium superiorum Regni Hungariæ &c. qui obiit prima die Martii Anno Domini 1550. — E' Templomhoz mintegy ¼ órányira van egy kisded tót falutska *Neustift*, *Novavesz*, melly e' Városnak filiája; 's egy erdő, és szőlőhegyek által választatik-el.

Második nevezetes Szentegyház a' piatzi Templom, 's e' felülírással ékesíttetett: HIC tVa sanCta TrIas reqVIes sIt sanCtIqVe seDes, seDIbVs eXqVe saCrIs sVspIrIa sVsCIpe saCra. Idővel pedig a' Piáristáknak birtokokba jutott 1664-dik esztendőben, 's az akkori Esztergomi Érsek tulajdon költségével építtette mellé a' Piáristáknak Klastromát, mellyben 12 Szerzetesek laknak, 's az Iffjúságot szorgalmatosan tanittyák a' negyedik Oskoláig.

Harmadik Templom az Evangelikusoknak nem régi Templomjok, mellynek felépíttetését e' veres márványba metszett arany betűk nyilvánittyák: *Has Ædes sempiternum Aug. Cæs. & Regis Apost. Josephi II. clementis monumentum Deo optimo, maximo sacravit pietas Cœtus Aug. Conf. S. Geor.*

Geor. An. MDCCLXXXIII. Más külömbféle nevezetes épületei között jeles a' Városháza, és más itten birtokos Uraságoknak házaik, és a' Városnak Plebániaháza, egygy emeletre épülve, a' Városon kivül, 's fekvése nevezetes. Vendégfogadóji között legnevezetesebb az úgy neveztetett Szénás Vendégfogadója, holott a' Vendégeknek számokra jól elintézett szobák készíttettek. Fördője is van a' Városon kivül jó, egy $\frac{1}{4}$ órányira, mellyben hasonlóképen jeles alkalmatosságok vagynak; vize melegíttetik. A' Városnak öt vizi malmai vannak, és a' Városban 8 közönséges kútak. Legnevezetesebb e' Városra nézve hogy a' pestises idökben mindenkor épségben maradott, és a' szomszéd lakosoknak menedék helyül szolgált vala. Határja e' Városnak jó termékenységü, borai híresek, és némellyek itten aszszúszölö bort is készítenek; erdöje nagy, vagyonnyaiknak eladására jó módgyok van.

SZENT GYÖRGY. *Alsó*, és *Felsö Szent György*. Két népes magyar helységek a' Jászságban; amaz már MÁTYÁS Király alatt 1469-dik esztendö táján népes helység vala, lakosaik mind katolikusok, fekszenek, amaz Pesthez 8, ez pedig 6 mértföldnyire, Zagyva vizénél, mellyen amannak két jó malma van, 's 2400 ölnyi hoszszaságú, és egy ölnyi szélességü magas töltése az áradás ellen. Határja majd fekete, majd homokos, de jó termékenységü, sok marháikhoz képest kaszállójok szük. Alsó Sz. Györgynek 240 höldföldre terjedö, *Borsa* nevezetü igen szép erdöje van, melly a' méheknek tartására igen alkalmatos; ez is szép tölgyes erdövel bír Zagyva vize mellett, 's nádaló helye is van; bora nem sok terem; piatzok több Városokban van.

SZENT GYÖRGY. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Sz. Iványi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hollo-Lomnitznak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerü.

SZENT GYÖRGY. Tót falu Túrócz Várm. földes Ura a' helybéli Plébánia, lakosai katolikusok, fekszik Znio-Várallyához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jól termö.

SZENT GYÖRGY. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura G. Nádasdy Uraság, lakosai ka-

katolikusok, fekszik Dobrához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû.

SZENT GYÖRGY. Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $2\frac{1}{8}$ mértföldnyire; határbéli földgye inkább térséges, mint hegyes, jó borral bövelkedik, réttye nem sok van, de erdője elég; közel van hozzá a' földes Uraságnak $\frac{3}{4}$ mértföldnyire terjedô nevezetes vadas kertye, benne kastéllya, és több vadászházok.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, fekszik Kurtza vize mellett, földgye fekete, és jól termô. Itten van a' Szegváriaknak legelôjök, egynehány dohány kertészek is laknak itten.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Bitskéhez nem messze, mellynek filiája; határbéli földgye jó.

SZENT GYÖRGY. Elegyes falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek, lakosai katolikusok, fekszik Zsemlérnek szomszédságában, mellynek filiája; határbéli földgye jól termô.

SZENT GYÖRGY. Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai katolikusok, határbéli földgye jeles termésû.

SZENT GYÖRGY. Szala Várm. földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok, határja középszerû.

SZENT GYÖRGY. *Bánok Szent György.* Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az A. Lendvai Uradalomban; határja középszerû.

SZENT GYÖRGY. *Szala Sz. György.* Szala Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalavárhoz nem meszsze; határja jól termô.

SZENT GYÖRGY VÁR. Magyar Mezôváros Szala Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, 's ez Uradalmának feje, lakosai katolikusok, fekszik Kanizsától 5 órányira, a' Bekefai pusztának szomszédságában, melly ez Uradalomhoz tartozik. Hajdan Szalaberkében alkalmatos nagyságú Vára vólt, de már most csak emlékezete van fel. Határja közép termésû, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Heves Várm. földes

Urai

Urai Szepesi, és több Urak, fekszik Tisza Örshöz nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT GYÖRGY. *Mezö Szent György.* Magy. falu Veszprém Várm. földes Urai Hollósy, és több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Lepsényhez nem meszsze, egy tó mellett; határbéli földgyei jók, és mindent megteremnek, tsupán földekbôl, rétekbôl, és legelôbôl áll határja; tavában alkalmatos nádlása van; piatza Veszprémben 4, Székes Fejérváron pedig 2 mértföldnyire van.

SZENT GYÖRGY. Klastrom, *Pernyava* faluval, vagy *Monasteru szem Zsorczulin.* Temes Várm. földes Urai a' Sz. Györgyi Kalugyerek.

SZENT GYÖRGY. Temes Várm. földes Ura Laczkovics Uraság, fekszik Dettának szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT GYÖRGY. *Szenjurat.* Rátz falu Torontal Várm. földes Ura Kis Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik N. Becskerekhez két órányira; határbéli földgye 3 nyomásbéli, 's mindennémü gabonát megtérem, szôleje tsekély, fa nélkül szükölködik, Bega tsatornája jó hasznokra van.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura G. Eszterházy Uraság.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Pest Vármegy.

SZENT GYÖRGY. *Tatár Sz. György.* Magyar, és tót falu Pest Várm. földes Ura H. Grazsálkovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Örkénynek szomszédságában, Hartyánnak filiája, Kecskeméthez, és Izsákhoz 3 mértföldnyire; az Uraságnak majorja is vagyon benne; határja nagyobb részént homokos, és turján, mindenféle gabonát terem; az Uraságnak itten, és a' mellette lévô Sarlósára határon, sok szarvas marhája, lovai, és juhai neveltetnek; a' sok nád, homok buczkók, és turjánok jó tartalék helyül szolgálnak a' farkasoknak, és marha tolvajoknak, kiket a' Vármegye gyakran szokott vadásztatni.

SZENT GYÖRGY. *Búr Sz. György.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik térséges helyen; határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot, és kendert terem; réttye, szôleje elegendô van; zabja, és búzája nem terem, erdeje nem nagy; piatza Sassinban.

Sz.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, szép kastély, és hasznos épületek is vagynak rajta, fekszik a' Vajka Székben; hozzá tartozik *Vágotterdö* szép erdöségbôl, és rétekbôl álló szigetetske is. *Lippai* Érsek által építtetett nagy Klastromja, és Sz. György Kápolnája a' Szentegyház mellett üressen áll, és romladó félben van.

SZENT GYÖRGY. Eszterg. Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek, lakosai katolikusok, fekszik d. Esztergom mellett, n. k. Sz. Tamástól egy útsza választya-el. Lásd Esztergomnak leírásában. Jó hort termô szôlô hegyeiket sok szép forrás vizek nedvesítik, mellyek között nevezetes a' Sz. János' kúttya; erdeje hegyes, és vôlgyes, sûrû ligettyei is vagynak; és számos sokféle vadgyai lévén, nem közönséges vadászatot szolgáltat; legelô mezeje is elegendô van.

SZENT GYÖRGY. Szabad puszta Szabolcs Várm.

SZENT GYÖRGY. *Duna Sz. György.* Tolna Várm. földes Urai Hajós, Löveji, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Faddhoz közel, mellynek filiája; határja jó termésû.

SZENT GYÖRGY. *Sáros* Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, határja hegyes, és közép termésû.

SZENT GYÖRGY. *Tót Sz. György.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Apátihoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó termésû, mezeje elsô osztálybéli; szarvas marhákkal kereskednek lakosai, erdejek szükségekhez képest elegendô, 's malma is van az úgy nevezett Öllevôlgy vizén.

SZENT GYÖRGY. *Homok Sz. György.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai többnyire reformátusok, fekszik Szulokhoz közel, mellynek filiája; Csokonyától, melly Uradalomhoz tartozik, n. k. 1 mértföldnyire; határbéli jó földgye 2 nyomásbéli, erdeje mind épületi fákat, mind abrontsnak valókat szolgáltat; malma is van Gyöngyös vizén, szôleje tsekély, legelôje, réttyei hasznosak.

SZENT GYÖRGY. *Balaton Sz. György.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura G.

Fes-

Festetics Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Vörshöz nem messze, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT GYÖRGY. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Sz. Györgyi Horvát Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csepreghez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; az elôtt könyvnyomtató ház is vala benne; határja középszerû, legelôje, réttye hasznos, vagyonnyai is külömbfélék.

SZENT GYÖRGY VÖLGYE. Az elôtt *Zrínnek* neveztetett. Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kanizsához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határbéli földgye jól termô.

SZENT GYÖRGY VÁR. Szala Várm. lakosai katolikusok, fekszik Szalavárhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

SZENT HÁROMSÁG. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság; fekszik Rátz Petréhez közel, mellynek filiája.

SZENT HELÉNA. Tót falu Turócz Várm. földes Ura a' helybéli Plébánia, lakosai katolikusok, határja meglehetôs termésû.

SZENT HUBERT. Német, és frantzia falu Torontal Várm. földes Ura Gr. Ferráris Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Temesvárnak szomszédságában; jó határja 3 nyomásbéli, bôvelkedik búzával, zabbal, árpával, kukoritzával, és vajjal; szûkölködik fa, és bor nélkûl; piatza Temesváron, 's másutt is.

SZENT JAKAB. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura G. Zsigray, lakosai katolikusok, fekszik Szôcséhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, legelôje, fája van, szôleje nints.

SZENT JAKAB. Magyar falu Baranya Várm., földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, fekszik Német Ürög höz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT JAKAB. Szala Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszikMiháldnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT JAKAB. Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Brudern, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szurdok Püspökihez, 's Hasznoshoz nem meszsze, Zagyva vize mellett; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT

SZENT JAKAB. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Debrétéhez nem meszsze, földgyei középszerűek, szőleje, fája, legelője van.

SZENT JAKAB. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura a' Vátzi Püspökség, fekszik Mogyoród, Gedellő, és Szada között; Mogyoródnak filiája; az Uraságnak nagy majorja van benne; határja közép termékenységű.

SZENT JAKAB. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Besztertzei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Besztertze Bányához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire, mellynek filiája; határjának $\frac{3}{4}$ része sovány, legelője, fája van, keresettye a' Bányákban.

SZENT JAKAB. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó Lendvához 1 mértföldnyire; földgye jó, erdője, 's két malma is van.

SZENT JAKAB. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Sz. Jakabi *de Silesio* Apátúrság, lakosai katolikusok, fekszik Kaposhoz, 's Sz. Baláshoz nem meszsze, határja középszerű.

SZENT JAKABFA. Német falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspök, lakosai katolikusok, fekszik Csicsóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgyei jól termők.

SZENT JÁNOS. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Püspökihez közel, mellynek filiája; földgye gazdag, vagyonnyai jelesek.

SZENT JÁNOS. *Svati Ján.* Tót Mezőváros Pozsony Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, 's az Uraságnak házaival ékes; fekszik térséges, és homokos helyen, az Eleskői Uradalomhoz tartozik. Annakelőtte itten *Anabaptistáknak* Társaságjok vala; de M. Teréziának közbevetése, 's Barkóczy Primásnak igyekezete által a' R. Katolika Hitre tértek. Még azután is mozogtak ismét *II. Józsefalatt*; de Hg. Batthyáni ő Eminentziájának elintézése által 1783-dikban ismét letsillapíttattak. Postája, és Harmintzadgya is van; határbéli földgyei leginkább gabonát, árpát, és kendert teremnek; réttye, mezője elég van, szőleje nintsen;

két

két pusztáji is vagynak, erdôje haszno:, Morva vize nedvesíti; piatza Nagy Lévárdon.

SZENT JÁNOS. Német Mezôváros Mosony Várm. a' Magyar Óvári Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik d. M. Óvárhoz 2, Nizsiderhez pedig lefelé 5 órányira; három fordúlóra osztott határja egyenes, déli részét Rápcza vize nedvesíti, mezejek, és réttyek középszerû, terméseiket M. Óváron, és Nizsideren, szénájokat pedig Bétsben szokták eladni.

SZENT JÁNOS. Szabad puszta Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, fekszik Mezô Petrinek szomszédságában, és annak filiája; N. Károlyhoz tartozik.

SZENT JÁNOS. Oláh falu Torontal Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai óhitüek, fekszik n. k. Zichidorfhoz $\frac{1}{8}$, d. Versetzhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja mindent jól termô, marhái számosak, javai külömbfélék, piatzok Versetzen, és Csakován van.

SZENT JÁNOS, v. *Nagy Telek*. Szabad puszta Békés Vármegyében.

SZENT JÁNOS. 2 Szabad puszta Gyôr Várm. földes Urok Gr. Eszterházy Uraság, fekszenek a' Pusztai járásban, Gönyôi, Sz. Iványi, és Bônyi határoknak szomszédságjokban, Gyôrhöz $2\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határjaik 3 nyomásbéliek, mindenféle gabonát bôven teremnek, szénájok fôképen jó, és sok; határjának egy része térséges, más része dombos; földgyeik homokosak, erdôik vannak a' Duna mellett.

SZENT IMRE. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szent Jóbhoz nem meszsze, Berettyó vize mellett; határja jó, vagyonnyai gazdagok.

SZENT IMRE. Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Sz. Miklóshoz 1 mértföldnyire; határja középszerû.

SZENT IMRE. *Tisza Sz. Imre*. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik T. Örshöz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgyei, 's szôleji is jók, réttye elég van; száraz malma helyben.

SZENT IMRE. *Merecziczе*. Tót falu Sáros Várm. lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Radácshoz nem meszsze, mellynek filiája; 's határja is hozzá hasonlító.

SZENT IMRE. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Akasztóhoz nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT ISTVÁN. Magyar falu Baranya Várm. lakosai katolikusok, fekszik Lutshoz közel, mellynek filiája; határbéli földgye jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT ISTVÁN. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kereszteshez 1½ mértföldnyire; határja gazdag termésû.

SZENT ISTVÁN. *Rozelani.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Kassa Városa, lakosai katolikusok, fekszik Kassához 1½ mértföldnyire; határja középszerû.

SZENT ISTVÁN. Új német falu Torontal Várm. most népesíttetik; földes Ura a' Zágrábi Káptalan.

SZENT ISTVÁN. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Solynak, és Vilonyának szomszédságában, Veszprémhez 1 mértföldnyire; határbéli földgye 2 nyomásbéli, köves, és közép termésû, hegyes, és vôlgyes; réttyei igen jók; vagyon szôlôhegye is, és Séd vizén malma.

SZENT ISTVÁN. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai Gr. Styrum, és Gr. Keglevics Uraságok, fekszik Tápio Sülyhöz nem meszsze, mellynek filiája, Mendéhez is közel; nagy része vôlgyön fekszik, jó gabonát terem, de kevesebb szénát.

SZENT ISTVÁN. *Alsó Sz. István.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai külömbféle Uraságok, fekszik Abának szomszédságában, és annak filiája.

SZENT ISTVÁN. *Baksa.* Abaúj Várm. földes Urai Kiszely, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Hernádkértshez közel, és annak filiája; határja jól termô.

SZENT ISTVÁN. Magyar, és rátz falu Pest Várm. földes Ura a' Kalotsai Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Baja mellett, és annak filiája, Csanádhoz 1 mértföldnyire; határja három nyomásbéli, földgye homokos, és közép termésû, szôleje veres bort terem, holott a' Bajaiaknak is van szôlejek; fája, nádgya az Uraságnak engedelméból; kaszállóját a' Duna gyakran elönti.

SZENT JÓB. a' J. betûben, JÓB név alatt.

SZENT

SZENT JURÁT. Bánátbéli falu.

SZENT IVÁN. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Horvát, és Nagy Urak; fekszik Martonvásárhoz közel, mellynek filiája; határja jó.

SZENT IVÁN. Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Vajtához nem meszsze, és annak filiája.

SZENT IVÁN. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Gálnak, és Rónádfának szomszédságában; határja középszerű, földgyei, és réttyei jók, erdejek van, szőlejek nints; piatzok Pétsen három órányira.

SZENT IVÁNHEGY. Szala Várm. Szállás, földes Urai több Uraságok, fekszik Mileiegyházszeghez közel, mellynek filiája.

SZENT IVÁN. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szala-Egerszeghez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; postája is vagyon; határbéli földgyei jól termők.

SZENT IVÁN. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Csomortányi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Besénszöghöz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

SZENT IVÁN. Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Teszérhez n. ny. 1 órányira; határja többnyire homokos, szép szőlőhegygyel, és erdővel bír, földgye közép természű, réttyei jók.

SZENT IVÁN. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Gyürky Uraság, fekszik Gátsfalvához közel, és annak filiája.

SZENT IVÁN. Német falu Pest Várm. földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Borosjenő $1\frac{1}{2}$, n. ny. Jenő 2, d. Solymár $\frac{1}{2}$, é. Csabához 1 órányira; rozsot középszerűen terem, és dohányt is, földgye nagyon homokos; tiszta búza, széna, és víz nélkül szűkölködik; határja 3 nyomásbéli, szőleje kevés van, piatza Budán.

SZENT IVÁN. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Vattay Uraság, fekszik Pereghez nem meszsze, és annak filiája.

SZENT IVÁN. *Felső Szent Iván.* Magyar, és bunyevácz falu Bács Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, lakosai katolikusok,

bunyeváczoknak neveztetnek a' katolikus rátzok, kik rárzúl tisztábban beszéllenek, és Dalmátziából származtak; fekszik Bajához 9670 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, 's leginkább búzát terem, földgye fekete, és térséges, borok jó van, fája, nádgya nints, bővelkedik szép marhákkal, pénzt szereznek gyapjúból, és kézi munkával; piatza Baján.

SZENT IVÁN. *Prigrivicza Sz. Iván.* Bács Várm.

SZENT IVÁN. *Despot Sz. Iván.* Rátz falu Báts Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Kulpinhoz 4200, Pivniczához 2900 bétsi ölnyire; 3 nyomásra osztott határbéli földgye fekete, és tér, bora tsekély, tava száradáskor nints, bővelkedik búzával, árpával, és zabbal; legelője áradáskor szük, fája, nádgya nints, pénzt szereznek marhákból, termésből, és fuvarozással, piatza Újvidéken.

SZENT IVÁN. Legnépesebb elegyes falu Győr Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, az előtt a' Szent Mártonhegyi Benediktinus Atyáknak birtokok vala; lakosai katolikusok, fekszik a' Pusztai járásban, Győrhöz egy mértföldnyire; dombos határja a nyomásbéli, rozsot leginkább terem, földgye homokos, agyagos; erdeje kevés, az is a' homokoknak elfojtására; szőleje nintsen; piatza Győrött hasznos.

SZENT IVÁN. Tót falu Liptó Várm. földes Ura Sz. Iványi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Boczához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; savanyú vize, 's kriptája nevezetesíti; határja középszerű.

SZENT IVÁN. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura Szeged Városa, lakosai ó hitüek, fekszik Sőregnek szomszédságában, és annak filiája; határja jó, marhája szükségére elég; erdője nints, szőleje kevés; piatza Szegeden.

SZENT IVÁNFA. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Palásti Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Vámos-Családhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

SZENT KATALIN. Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdődy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Péterfához közel, mellynek filiája; határja hegyes, de meglehetős.

SZENT KATALIN. Falu Baranya Várm. földes Ura Pe-

Petrovszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hétfehelynek szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT KATALIN. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság.

SZENT KÁTA, és több KÁTÁK, a' K. betûben.

SZENT KERESZT. Sáros Várm. földes Urai Hedry, és Berthold Urak, lakosai katolikusok, fekszik Bertoldhoz 1 mértföldnyire; határja meglehetôs.

SZENT KERESZT. *Pilis Sz. Kereszt.* Elegyes német, és tót falu Pest Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Sz. Lászlóhoz 3, n. ny. Kesztôczhöz 2, d. Csobánkához 1, ész. Maróthoz 2 órányira; leginkább zabot terem, középszerûen rozsot, bôvelkedik mészszel, és fával; szûkölködik búza, 's bor nélkûl; piatzok Budán. Itten a' helységen kivûl egy régi Klastromnak falai látszatnak, és Pilis nevû hegy, mellytôl Pilis Vármegye nevezetét vette; észak felôl a' határján keresztûl foly egy forrás, melly gránátokat hajt; rákok is számosan találtatnak benne; Pilis hegyén szemlélhetôk némelly nagy barlangok, mellyek a' valaha itt vólt értz bányáknak maradványai.

SZENT KERESZT. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szent Lôrintzhez közel, és annak filiája; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék; piatzok Szombathelyen.

SZENT KERESZT. *Fanum S. Crucis, Svati Križ.* Tót Mezôváros Bars Várm. jeles Uradalom is, mellyhez számos helységek tartoznak, földes Ura a' Beszterczei Bányai Püspökség, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Garam vize' partyánál, Körmötzhöz délre két mértföldnyire, 's az Uraságnak jeles kastéllyával, és szép úri kertyével díszesítetik; nevezetesítette *Tökölyieknek* megverettetések, midôn régi lakosai is eleget szenyvedtek; 1726-dikban pedig a' tûz által sanyargattattak; határja középszerû, gyümöltsei, kivált az Uraságé, jelesek, réttyei jók, vagyonnyai meglehetôsek.

SZENT KERESZT. Elegyes falu Bars Várm. földes Ura B. Hellenbach Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Garam Újfalunak szomszéd-

ságában, és annak filiája; határja jól termô.

SZENT KERESZT. Nyitra Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Érsek-Újvárhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jól termô.

SZENT KERESZT. *Ozín*, és *Motko Sz. Kereszt*, *Czinovistye*. Liptó Várm. földes Urai Okolicsányi, és több Uraságok; lakosaik katolikusok, és másfélék is; fekszenek egymáshoz közel; határjai meglehetôsek.

SZENT KERESZT. *Király Sz. Kereszt*. Liptó Várm. földes Ura Sz. Iványi Uraság.

SZENT KERESZT. *Strányа Sz. Kereszt*. Liptó Várm. földes Urai Palugyai, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Motko Szent Kereszthez nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgye középszerû.

KERESZTÚR, a' K. betûben.

SZENT KIRÁLY SZABADGYA. *Szabadgya* név alatt.

SZENT KIRÁLY. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Csurgóhoz közel, és annak filiája; határja jól termô.

SZENT KIRÁLY. *Rinya Szent Király*. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura B. Hunyady Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Csakonyához közel, és annak filiája; két pusztája is van, határja jól termô.

SZENT KIRÁLY. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Pletrich Uraság, lakosai katolikusok, fekszik napkel. Sajó vize partyához, és Putnokhoz nem meszsze, mellynek filiája. Némellyek eredetét, vólt hajdani nevezetes Szentegyházának építtetését, sôt nevezetét is Sz. István Királynak tulajdonítyák; határja termékeny, fája, réttye, legelôje, és malma is hasznos.

SZENT KIRÁLY. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Vattay Uraság; fekszik Kún Laczháza, és Aporka között, a' Duna mellett, jo gabonát, és kevés szénát terem.

SZENT KIRÁLY. Szabad puszta Pest Várm. fekszik Ketskemétnek szomszédságában, mellynek filiája; határja jó.

SZENT KIRÁLY. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, fekszik Dány mellett, mellynek filiája.

SZENT

SZENT KIRÁLY. *Német Szent Király.* E' helység kevés esztendôkkel épûlt ez elôtt, a' Magyar Szent Királyi határon, Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Oszlophoz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye középszerû.

SZENT KIRÁLY. *Magyar Szent Király.* Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai protestánsok, fekszik Oszlophoz nem meszsze, és annak filiája, Cseszneknek is szomszédságában; határbéli földgye hegyes, és a' középszerûnél selejtesebb, réttyei jók, de mivel lakosai vízárkokkal nem óltalmazzák, a' zápor essôk miatt károkat vallanak; erdôje, legelôje tágas, szôlôhegye helyben.

SZENT KIRÁLY. *Szabad Sz. Király.* Nemes Mezôváros Baranya Várm. lakosai katolikusok, és többnyire nemesek, 's szabadok, fekszik Bitserdnek, és Varjasnak szomszédságában; tserjés erdejek van, és kevés szôlejek is; határja térséges, és gazdag termésû, búzája híres, fôzelékje jó, réttyei soványak; a' kotsizásból is kész pénzt szereznek, piatzok Pétsen 2 órányira.

SZENT KIRÁLY. Szabad puszta Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, fekszik Pinka-Mindszenthez nem meszsze, és annak filiája.

SZENT KIRÁLY. Vas Várm. földes Ura Skerlecz Uraság.

SZENT KÚT. Rezidentzia Vas Várm. földes Urai a' Szervita Szerzetbéli Atyák, fekszik Felsô-Szitvagyhoz nem meszsze, és annak filiája.

SZENT KÚT. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz 1 mértföldnyire; határja meglehetôs.

SZENT KÚT. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Német Ürögnek szomszédságában, 's annak filiája; határbéli földgyei jól termôk.

SZENT KÚT. Gyôr Várm. Bútsúji nevezetesitik.

SZENT LÁZÁR. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Baranyai Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Miskéhez közel, és annak filiája; határja jól termô.

SZENT LÁSZLÓ. Szabad puszta a' Jászságban, fekszik Majsához nem meszsze, és annak filiája.

SZENT LÁSZLÓ. Szabad puszta Somogy Várm. földes Ura Gr. Smideg Uraság, Bodviczához tartozik.

SZENT LÁSZLÓ. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, 's a' Szent Ferentz Szerzetebéli Atyáknak nagy Klastromjok van itten; határja jeles termésû.

SZENT LÁSZLÓ. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dányhoz $\frac{1}{4}$, Turához $\frac{1}{4}$, Baghoz $\frac{3}{4}$, Gedellôhöz 1, Pesthez pedig $2\frac{1}{2}$ státzióra; a' Bujáki Uradalomhoz tartozik; határja hegyes, és agyagos, szôleje kevés, erdôje középszerû, szénája szûken van, piatza Pesten.

SZENT LÁSZLÓ. *Pilis Sz. László.* Tót falu Pest Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik nagy vôlgyben, n. k. Sz. Endréhez 2, n. ny. Pilis Sz. Kereszthez 3, d. a' Pomázi erdôkhöz másfél óránnyira; határja 3 nyomásbéli, zabot leginkább terem, 's minthogy az egész határ erdôkbôl, és hegyekbôl áll, fával, de egyébbel semmivel sem bôvelkedik; lakosai egyedûl szénégetésbôl élnek, mellyet Budán szoktak eladni.

SZENT LÁSZLÓ. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Nagy Uraság, fekszik RátzKeresztúrnak szomszédságában, és annak filiája.

SZENT LÁSZLÓ. Magyar, és német falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Pöspökség, lakosai katolikusok, fekszik Hoszszú Heténybez nem meszsze, és annak filiája; határja jól termô.

SZENT LÁSZLÓ. *Szétsi Sz. László.* Magyar falu Szala Várm. földes Ura G. Szapáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Györgyvôlgyének szomszédságában, és ennek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZENT LÁSZLÓ. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok; Klastromja is van; határbéli földgye jól termô.

SZENT LÁSZLÓ. *Puszta Sz. László.* Szala Várm. földes Ura Somogyi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Puszta Magyaródhoz közel, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT

SZENT LÁSZLÓ. *Szala Sz. László.* Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, a' Sz. György vári Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik ész. Sz. Györgyvártól 2 órányira; határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT LÁSZLÓ. *Magyar Szent László.* Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok; fekszik Cseszneken felûl 1 mértföldnyire; határja homokos, réttye jó, de kevés; erdője tágas, és sokféle fájin kivûl a' hegyek alatt veres fenyves erdője is van, malma helyben; Fenyőfő felől lévő része *Kásamezejének* neveztetik, minthogy repûlő homok van rajta; most szőlő veszszőkkel ûltetteti az Uraság; fördő háza nevezetes, melly egy salétromos kifolyó kút mellett épûlt. Az Uraságnak is szép épûlettye, 's nyári múlató helye van itten.

SZENT LÁSZLÓ. *Német Sz. László.* Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Magy. Sz. Lászlónak határján; határja az elôbbihez hasonlító.

SZENT LÉLEK. Tót falu Esztergom Várm. földes Ura a' Religyiói Kintsár, az elôtt a' Pesti Paulinus Atyáknak birtokok vala, lakosai katolikusok, fekszik ész. Esztergomhoz 2, n. k. Sz. Kereszthez 1 órányira; határja sovány, és rozsnál, 's zabnál egyebet nem igen terem, többnyire erdőségből áll, 's elég tágas legelôt szolgáltat. Az elôtt üveg bányái nevezetesítették; most pedig meszet égető kementzéjik, mellyekből pénzt szereznek lakosai; gyümöltsök is elég terem, de a' nagy hegyek, és erdők miatt nem érhetnek meg mindenkor. Hajdani jeles épûletû Klastromnak maradványai is szemlélhetők határján, 's a' nagy magasságú Pilis hegye is itten van.

SZENT LÉLEK. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, fekszik Szent Lőrintzhez nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT LÉLEK. Borsod Várm. Vashámor.

SZENT LÉRÁNT. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kisfaludnak szomszédságában; határja jól termő.

SZENT

SZENT LÔRINCZ. Szabad puszta, 's majorság Pest Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, fekszik Szalk. Sz. Mártonhoz nem meszsze, határja bô termésû, juhai nevezetesek; búzája, zabja, szénája elég van.

SZENT LÔRINCZ KÁTA. a' K. betûben.

SZENT LÔRINCZ. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, fekszik Soroksárhoz közel, Péteri, és Gubacs puszták mellett, Pesthez két kis mértföldnyire; jó rozsot, és szénát hoz, vagyon egy kis erdeje is.

SZENT LÔRINCZ. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Rosti Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Véphez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû.

SZENT LÔRINCZ. Német falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Felsô Ôrhöz 2 mértföldnyire; határja középszerû.

SZENT LÔRINCZ. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kajdacsnak szomszédságában, mellynek filiája; határja jeles termésû.

SZENT LÔRINCZ. Magyar falu Baranya Várm. 's a' Sz. Lôrinczi járásnak nevet szolgáltat; mert itten lakik e' járásbéli Fô Szolgabiró, most T. N. és V. *Mészáros Pál* Úr, a' ki e' járást kérésem szerént kidolgozta, és nékem eredetiképen megküldötte; melly szívességét, méltó, hogy az egész Haza elôtt megköszönnyem; földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gálnak, és Cserdinek szomszédságjokban, 's az Uraságnak nagy életes házával díszesíttetik, melly alatt pintze is vagyon. Lakosai pénzt szereznek a' Cserdi hegyen termett borokból, és kotsikázásból; helyben vagyon posta, vendégfogadó, bólt, mészárszék, és szederfás kert. 3 nyomásbéli szántó földgyei jó búzát, rozsot, árpát, zabot, 's egyebet is teremnek középszerûen; erdeje, és szôlôhegye a' határban nintsen; piatza Pétsen, és Szigeten 2 mértföldnyire.

SZENT LÔRINCZ. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szala Egerszeghez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jól termô, 's vagyonnyai is külömbfélék.

SZENT

SZENT MARGITA. *Szent Margaréta, Margaretten.* Német Mezővároſ Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $1\frac{6}{8}$ mértföldnyire; nevezetesíti híres kőbányája, mellyből oszlopok, 's egyebek készíttetnek, 's Bétsbe, és más helyekre is elhordattatnak; a nyomásbéli határja nagy, és térséges; búzát, és egyebet is terem, borai jók, és egésségesek, réttyei a' Városhoz képest kevesek, piatza Sopronban.

SZENT MARGITA. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Jakosics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Felső Senyéhez közel, mellynek filiája; határja középszerű.

SZENT MÁRIA. *Szabatka. M. Thereziopolis* név alatt.

SZENT MÁRIA. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok; határja meglehetős.

SZENT MÁRIA. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Csoma, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Felső Nánához nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT MÁRIA. Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' Sz. Máriai Prépostság *de Liptó*, lakosai katolikusok, 's régi Szentegyháza, és leveles tárja nevezetesíti; fekszik Rozenbergához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja középszerű, fája, legelője elég van.

SZENT MÁRIA. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Kajdacsy Uraság, Bonyhádhoz tartozik.

SZENT MÁRIA. Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura az Egri Püspökség, és Bónis Úr, lakosai katolikusok, fekszik Czekének, Pálföldének, és Rádnak szomszédságjokban; határjában Latorcza, Bodrog vizével öszve ütközvén, vizenyős esztendőkben ezeknek károkat okoznak; réttye tsátés és sásos szénát termő; erdeje tölgyes, és mivel jó nagy motsáros helyen fekszik, igen hasznos makktermő; itt Nagy Bóld. Aszszony napján nagy bútsú tartatik; *Titze* víz ér választya-el Pálföldtől, melly sok helységek körül tekergősen tsavarogván, Zemplén Vára alatt szakad a' Bodrogba; lakosai jó szőlőmívelők.

SZENT MÁRTON. Magyar falu Vas Várm. földes Ura a' Szombathelyi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szombathelyhez nem meszsze,

sze, mellynek filiája; határja jól termô, piatzok nem meszsze van.

SZENT MÁRTON. Sváb falu Arad Várm. földes Ura B. Wenkheim Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Simánd, és Mátsa helységeknek szomszédságjokban; határja jól termô, kerti szôleje, de leginkább káposztája nevezetes; lakosai selyem bogarakat tenyésztetnek; bôvelkedik gabonával, marhával, sertéssel, és juhokkal.

SZENT MÁRTON. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok; határja megleherôs.

SZENT MÁRTON. Magyar falu Vas Várm. földes Urai Boros, és több Uraságok, lakosai katolikusok; határja középszerû.

SZENT MÁRTON. Német falu Vas Várm. földes Ura G. Zsigray Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ivánczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZENT MÁRTON. *Ôri Sz. Márton.* Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ôrhöz nem meszsze; határja jól termô.

SZENT MÁRTON. *Német Szent Márton.* Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalonakhoz 1 mértföldnyire; határja hegyes, és középszerû, réttye, legelôje jó.

SZENT MÁRTON. *Berettyó Szent Márton.* Magyar falu Bihar Várm. földes Urai Baranyi, és több Uraságok, lakosai többen ó hitüek, 's Klastromja is van, fekszik N. Váradhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jeles termésû, piatzok közel van.

SZENT MÁRTON. Német Mezôváros Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $2\frac{4}{8}$ mértföldnyire; két nyomásbéli határja hegyes, és középszerû, szôleje nintsen, réttye bôven van, piatza Sopronban.

SZENT MÁRTON. Tót falu Bars Várm. földes Ura Gr. Migazzi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy-Szelecsénhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT MÁRTON. *Kis Sz. Márton.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok,

sok, fekszik é. Vajszlónak szomszédságában, dél. Drávához másfél órányira; határja 3 nyomásbéli, kétszeres búzát leginkább terem, egyebet középszerûen; két berkei hallal, és tsíkkal táplállyák Lakosait; telekjein sok szép gyümöltsfák lévén, gyümöltsel igen bővelkednek; erdeje, és réttyei jók; ide tartozik Apáti puszta is, holott régenten a' Benediktinusoknak Apátúrja lakott, most a' Lakosoknak urbáriális szántóföldgyeik vagynak rajta.

SZENT MÁRTON. *Drávа Szent Márton.* Horvát falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. és é. Harasztihoz, és Siklóshoz, mellynek filiája, 1, d. Drávához is 1 órányira, a' Pétsi víznek posványos helyei között; határja 3 nyomásra van osztva, réttyei, legelô mezeje, és erdeje egész Dráváig terjed; ész. vannak az Uraságnak *Szilvás, Lanka, és Gyürüs* nevezetû pusztái, mellyek rétekbôl, és legelôkbôl állanak; földgye kétszeres búzát leginkább terem, egyebet középszerûen, semmivel sem szûkölködik.

SZENT MÁRTON. *Hegyi Szent Márton.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Viszlóhoz másfél, n. ny. Egerszeghez fél órányira; határbéli földyei leginkább búzát teremnek, egyebet középszerûen; Berek vize jó ízû rákokkal kedveskedik Lakosainak; mellette délre réttyei jók, fejér borai is kedvesek, kivált a' hegynek napkeleti óldalán termôk.

SZENT MÁRTON. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, határja középszerû.

SZENT MÁRTON. *Tót Sz. Márton.* Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Bedekovits Uraság, lakosai katolikusok, határja jól termô.

SZENT MÁRTON. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Kapornaki Prépost, lakosai katolikusok; fekszik Dióskálhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT MÁRTON. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Inkey Uraság.

SZENT MÁRTON. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Okolicsányi, és több Ura-

Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Apátfalvához nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

SZENT MÁRTON. *Sziget Szent Márton.* Német falu Pest Vármegy. a' Rátzkevei Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik n k. a' kis Duna mellett, n. ny. Csép ¼, d. Rátzkevihez 1 mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, mindene tsekélyen terem; bora, gabonája leginkább van; piatza Budán; mivel a' Szigetben fekszik, a' Duna mind a' két részről gyakran elönti.

SZENT MÁRTON. *Szalk Sz. Márton.* Mezőváros Pest Várm. földes Ura Gr. Festetich Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Taks, és Duna Vetséhez mintegy fél órányira, 's Csábány nevű részén, közel a' Dunához, királyi só, és életes házak vagynak; határja 3 nyomásbéli; földgye rész szerént fekete, rész szerént homokos, de gazdag termésű, bővelkedik gabonával, és jóféle gyapjúval; piatzok helyben, és Pesten van.

SZENT MÁRTON. *Tápio Sz. Márton.* Magyar, és tót falu Pest Várm. földes Urai Kubínyi, Blaskovich, Földváry, és Benyitzky Uraságok, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Tápio Bicskéhez, és T. Szeléhez fél mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye mindent bőven terem, északra legelője soványas, turjányos; réttye középszerűen, de hasznos szénát terem; szőleje nints, erdeje tsekély, bővelkedik minden féle gabonával; nádgya idejében bőven terem; birkákat, 's egyéb marhákat is jókat nevelnek; fa néikül szűkölködik.

SZENT MÁRTON KÁTA. a' K. betűben.

SZENT MÁRTON. Szabad puszta Pozsony Várm. Szentz hez tartozik.

SZENT MÁRTON. Tót falu Lipró Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Rozenbergnek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

SZENT MÁRTON. Mezőváros Győr Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, az előtt a' Benediktinus Atyáknak bírtokok vala, lakosai katolikusok, fekszik kies helyen a' Sz. Mártoni hegy alatt, Győrhöz 2 mértföldnyire; dombos, hegyes határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot terem agyagos föld-

földgye; erdeje, szőleje szép, sok mester emberek lakják; három országos vásárja, és héti vásárjai is vannak. Híres vala e' Mezőváros a' Sz. Benedek Szerzetéről, a' Sz. Márton hegyén, még Szent István Király által építtetett roppant Klastromáról is; most az egész Klastrom üres, hanem a' Templom még most is szép, kivált régi alkotmánnyaira nézve.

SZENT MÁRTON. Mezőváros Szabolcs Várm. földes Urai Gyulafy, Lónyai, és Bárczay Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Fenyes Litkéhez nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgyei jók, 's vagyonnyai is külömbfélék.

SZENT MÁRTON. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

SZENT MÁRTON. *Szilvás Szent Márton.* Magyar falu Somogy Várm. földes Urai B. Hunyady, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Benedeknek szomszédságában, és annak filiája; határja jól termő.

SZENT MÁRTON. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik nap. kel. Csakovához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja gazdag termésű, erdeje, szőleje nints, nádgya bőven van; piatza Temesváron, és Haczfelden.

SZENT MÁRTON. *Dráva Szent Márton.* Magyar, és horvát falu Somogy Várm. földes Ura a' Vaskohi Prépostság, lakosai katolikusok, fekszik a' Szigeti járásban; határja jól termő.

SZENT MÁRTON. Mezőváros Túrócz Várm. földes Ura B. Révay Uraság, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik kies térségen, 's a' Vármegye-Házával díszesíttetik. A' 14-dik Században Királyi Város vala. 1756-dikban, 6-dik Auguſt. nagyon elégett vala. Az Evangelikusoknak 15 ölnyi hoszszaságú Templomjok felett e' felülírat van: SVb pIIs aVgVstIs DoMVs Ista saCrata IehoVæ. LegIbVs hVngarIæ teCta perennIs erIt. — Hajdani bányái most nem míveltetnek; kár, hogy e' Városnak folyóvize nintsen, mellyet *Szahodnik* falutól ide lehetne vezetni; határja jól termő.

SZENT MÁRTON. *Kún Sz. Márton.* Nagy Kún szabad Helység a' Nagy Kúnságban, különösen fekszik a' több Kún Helységektől 5 mértföldnyire Körös vize partyán, la-

lakosai mind katolikusok; Körös vize, és annak egy nagy ere e' Helységet 200, 's nehány öl héjján mintegy fél Szigetbe rekeszti. 1683-dikban elpusztúlt vala, és 1718-dikban Pünkösd Szombattyán szállottak-meg újra Lakosai a' régi Telektől fél órányira; két nyomásbéli földgye fekete, 's szép tiszta búzát, és egyebet is haszonnal terem; szőlejek nem igen bőven gyümöltsöznek Révjeket *Földvári* Nemzetséggel bírják. Ékesíti a' N. Kún Kerületnek Törvényháza, Körös vize partyán, és jeles Szentegyháza; piatzok több Városokban van.

SZENT MÁRTON. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai Gáspár, és Otlik Urak, lakosai reformátusok, fekszik Szamos vize mentében, Kaknak szomszédságában; határja jól termő, de az árvíz járja; erdeje, szőleje nintsen; piatza Szatmáron; kere kedését az útak' tsinálásával lehetne jobbítani.

SZENT MÁRTONKA. Szabad puszta Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok; Etsédhez tartozik.

SZENT MIHÁLY. Tót falu Túrócz Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai evangelikusok, fekszik Mósóczhoz $\frac{1}{8}$ órányira, Hajtól, és Macsától lefolyó patakja mellett; határja középszerű, mint vagyonnyai.

SZENT MIHÁLY. Népes tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, a' kinek kastéllyával ékesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Eperjes, és Szeben között; Ispotálly is vagyon; határbéli földgyei középszerűek.

SZENT MIHÁLY. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Dezsőfy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Lókhöz nem messze, és annak filiája; határbéli földgye jól termő.

SZENT MIHÁLY. *Rába Sz. Mihály.* Magyar falu Győr Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, és a' Bezerédy Familia, lakosai katolikusok, kevés evangelikusok, fekszik közel Rába folyóvize mellett, Győrhöz, és Pápához 3 mértföldnyire; földgye fekete, és székes, búzát, és rozsot középszerűen terem; erdeje kevés, szőleje nints.

SZENT MIHÁLY. Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' Teplai Plébános, lakosai katolikusok, fekszik Vágvizéhez közel; Rozenbergához 1 mértföldnyire; határja hegyes, és közép termésű.

SZENT

SZENT MIHÁLY. Szabad puszta Komárom Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Nagy Igmándhoz nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT MIHÁLY. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara.

SZENT MIHÁLY. *Rába Sz. Mihály.* Elegyes Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Csákányhoz 1 mértföldnyire; határja középszerű, némelly része kövérebb.

SZENT MIHÁLY. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, fekszik Csömörhez közel, és hozzá tartozandó.

SZENT MIHÁLY. *Kis Sz. Mihály.* Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Somfalvának szomszédságában, mellynek filiája; határja szorgalmatos mívelést kíván.

SZENT MIHÁLY. *Német Sz. Mihály.* Német Mezőváros Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Veresvárhoz 1 mértföldnyire; határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék; fejér a-gyagja jó van, barom vásárjai népesek.

SZENT MIHÁLY. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Adonyhoz közel, mellynek filiája; határja jól termő.

SZENT MIHÁLY. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szabad Bottyánhoz közel, mellynek filiája; határja gazdag termésű.

SZENT MIHÁLY. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csáktornyának szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termő, vagyonnyai is külömbfélék.

SZENT MIHÁLY. Magyar, és oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Gentsnek szomszédságában; 3 nyomásbéli határja búzát, zabot, dohányt, szénát jól terem, földgye jó, térséges, és fekete; erdeje, szőleje, gyümöltse nints; piatza N. Károlyban 1 mértföldnyire.

SZENT MIHÁLY. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, határja középszerű.

SZENT MIHÁLY. *Puszta Sz. Mihály.* Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Németújvárhoz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja meglehetős.

SZENT MIHÁLY. Szabad puszta Szala Várm. földesUra Forintos Uraság, fekszik Sz. Gróthoz nemmeszsze, mellynek filiája.

SZENT MIHÁLY. *Vázson Sz. Mihály.* Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Nagy-Vázsonyhoz közel, mellynek filiája; határja hegyes, és vôlgyes, közép termésû, deszka, és örlô malmai vagynak; szôleje nints, erdeje tsekély, réttye jó, és elegendô; puszta Klastrom is van határján.

SZENT MIHÁLYFA. Magy. falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lenthihez közel, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT MIHÁLYFA. Mezô város Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Vasvárhoz, és Zsidóföldéhez nem meszsze; határja jó, 's vagyonnyai is középszerûek.

SZENT MIHÁLYFA. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dióshoz közel; határja két nyomásbéli, 's leginkább rozsot terem, réttel, legelôvel bôvelkedik; erdeje nints, piatza Somorján.

SZENT MIHÁLYI. Magyar falu Fejér Várm. lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Fejérvárhoz $1\frac{3}{4}$ órányira; határja jól termô.

SZENT MIHÁLY HEGYE. Szala Vármegyében.

SZENT MIHÁLY. Nyitra Várm. földes Urai több Urak.

SZENT MIHÁLYÚR. Tót falu Nyitra Várm. lakosai katolikusok, fekszik Zsitva Gyarmattal által ellenben.

SZENT MIKLÓS. Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz nem meszsze, határja meglehetős.

SZENT MIKLÓS. *Rét Sz. Miklós.* Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség.

SZENT MIKLÓS. Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Sz. Jóbnak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT MIKLÓS. *Oláh Sz. Miklós.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura H. Eszterhá-

házy Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik a' Belényesi vidéken; határja középszerű.

SZENT MIKLÓS. *Lajta Sz. Miklós. Neudörfel.* Német falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Újvároshoz (Neustadt) fél mértföldnyire; a nyomásbéli határja kevés búzát, 's egyebet is terem; szőlőhegye nintsen, vendégfogadója nagy, serháza is van, 's fördője Lajta vizén. Innep napokon Ausztriából az Újvárosiak itten múlatgattyák magokat, a' magyar bort, 's dohányt méltán kedvelvén.

SZENT MIKLÓS. *Fertő Sz. Miklós.* Magyar Mezőváros Sopron Várm. földes Urai H. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sopronhoz $3\frac{1}{8}$ mértföldnyire; határja jó termésű, bora jó, bővelkedik erdővel, és legelővel; juhai számosak; vendégfogadója nagy, majorsága hasznos.

SZENT MIKLÓS. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Horvát Uraság, fekszik Rátz Keresztúrhoz közel, mellynek filiája.

SZENT MIKLÓS. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság; határja jól termő.

SZENT MIKLÓS. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, fekszik Mosgóhoz nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT MIKLÓS. Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többfélék, fekszik Munkátsnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

SZENT MIKLÓS. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik A. Lendvához $\frac{1}{4}$ órányira.

SZENT MIKLÓS. *Török Szent Miklós.* Magyar falu Heves Várm. földes Ura Almásy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik délre Szolnokhoz egy mértföldnyire. Nevezetesíti az Ozmanoknak itten vólt magok megerősítések. Lásd felőle *Istvánfit* Lib. XXX. pag. 417. Postája, és Ispotállya is van; határbéli földgye jól termő, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT MIKLÓS. *Tarna Szent Miklós.* Magyar falu Heves Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, határja jó, vagyonnyai középszerűek.

SZENT MIKLÓS. Magyar, és oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Nagy Károlyhoz 1 mértföldnyire, Gentsnek szomszédságában; határja jól termô, földgye térséges, és fekete; erdôje, szôlôje, gyümöltse nints; vagyonnyaikat N. Károlyban árúllyák-el.

SZENT MIKLÓS. Tót Mezôváros Liptó Várm. földes Urai Pongrácz, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Vág vize mellett, Rozenbergához 2½ órányira, 's régi Szentegyházával, melly 1764-ben megújjíttatott, 's 1780-dikban épûltt jeles Vármegyeházával, és több Nemes Uraknak épületeikkel jelesittetik; határja középszerû, lakosai földmivelés, és kézi mesterségek által táplállyák magokat, kereskedések meglehetôs, serek ditsértetik; többféle égések által sanyargatódtak Lakosai.

SZENT MIKLÓS. *Kis Sz. Miklós.* Temes Várm. földes Ura Lovász Uraság, lakosai külömbfélék, Újj Aradnak filiája; határja jól termô.

SZENT MIKLÓS. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, fekszik Perbetéhez közel, mellynek filiája; földgyei jók.

SZENT MIKLÓS. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Szomodhoz közel, mellynek filiája; határja jól termô, vagyonnyai középszerûek.

SZENT MIKLÓS. *Sziget Szent Miklós.* Magyar falu Pest Várm. a' Rátzkevi Uradalomhoz tartozandó, lakosai reformátusok, fekszik Csepely Szigetében, délre Tököléhez, é. Csepel helységhez is ¾ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, gabonát leginkább terem, marha nevelésre is alkalmatos, nagy áradáskor mind a' két Duna ki szokta önteni határját; erdeje nints, piatza Budán.

SZENT MIKLÓS. *Bán Sz. Miklós.* Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Beleznay Uraság, fekszik Irsához nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT MIKLÓS. *Kis Sz. Miklós.* Magyar, és tót falu Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, lakosai katolikusok, evangelikusok, és többen reformátusok, fekszik Veresegyházához nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgyei közép termékenységû-

gûek, minthogy földgye hegyes, vôlgyes, és homokos; erdeje tsekély, bora kevés, malma helyben, gabonája, fája szûken van, piatzozása Pesten, és Vátzon.

SZENT MIKLÓS. *Bár Sz. Miklós.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura a'F.Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik homokos helyen; határja 2 nyomásra van osztva, 's leginkább rozsot, és kendert terem, réttye elég van, szôleje nints; *Rákos*, és *Szokod* puszták hozzá tartoznak; Mieva vize nedvesíti határját, erdeje is van, piatza Sassinban.

SZENT MIKLÓS. *Detrekô Sz. Miklós.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' fejér hegyek mellett, határbéli földgye két nyomásbéli, 's leginkább gabonát, és zabot terem; szôleje, búzája nem terem, folyói vagynak, erdôje is van; piatza Nagyszombatban; régi Vára nevezetesítette.

SZENT MIKLÓS. *Rába Sz. Miklós.* Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura a' Gyôri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik a' Sokoróallyai járásban, Gyôrhöz, Pápához is 3 mértföldnyire; határja majd térséges, majd dombos, földgye homokos, két nyomásbéli, rozsot leginkább terem; réttyei szépek, fájok, nádgyok van, szôlejek nintsen; Marczal, és Rába vizei sokszor károkat okoznak lakosainak.

SZENT MIKLÓS. *Táp Sz. Miklós.* Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Táphoz nem meszsze, Gyôrhöz 3, Pápához 4 mértföldnyire; határja dombos, földgye agyagos, és köves, 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem; erdeje, szôleje középszerû; piatzozása Gyôrött.

SZENT MIKLÓS. *Lébeny Szent Miklós.* Magyar falu Moson Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik szép kies helyen, az ország út mellett, Mosony, és Gyôr között, 's négy tornyú fényes Várával ékesíttetik. III. KÁROLY Király négy Tzéheknek felállíttatását engedett itten; jeles Szentegyházzal, és Plébániával is ékeskedik, mellyeket néhai Gróf Zichy Ferentz vólt Gyôri Püspök építtetett vala; kedves tanyájok vagyon itten a' nyúlaknak, foglyoknak, és fátzá-

noknak; határja jó búzát terem, tsukával, és menyhallal bővelkedő Rábtza vize mentében; hasznos réttyei vagynak, kevés szőlejik jó ízű bort teremnek; a' határján lévő Duna vizéig terjedő hoszszú árkot *pestis lineájának* nevezik.

N. SZENT MIKLÓS. Elegyes Mezőváros Torontal Várm. földes Ura Nakó Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Ó Besenyőnek szomszédságában; 3 nyomásbéli határja leginkább búzát, árpát, zabot, kukoritzát, 's muhart terem, egyebet középszerűen, földgye térséges, majd agyagos, majd homokos; erdője, fája, szőleje középszerű van, termésekkel bővelkednek; piatzok helyben, T. Betsén, Szegeden, és Temesváron.

SZENT MIKLÓS. Szabad puszta Somogy Várm. földes Ura Somsics Uraság; fekszik Apátinak szomszédságában, mellynek filiája; Csürtőhöz tartozik.

SZENT MIKLÓS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kanizsához nem meszsze, és annak filiája; határja jól termő.

SZENT MIKLÓS. *Kún Sz. Miklós.* Szabad magyar Mezőváros a' Kis Kúnságban, az előtt Tatár Sz. Miklósnak neveztetett, lakosai kevés katolikusok, többnyire reformátusok, fekszik Laczházán alól 3 mértföldnyire. Régi földvára az Ozmanok által 1595ben, azután pedig *Maksziliián* Tsászár. által elrontattatott. *Bakér* Duna ere határjánál foly, Postája, és Ispotállya is vagyon; határbéli földgye 3 nyomásbéli, 's leginkább búzát, és zabot terem; árvizek' idején náddal, gyékénnyel, 's kákával bővelkedik; vagyonnyaikat Pesten 7, vagy Dömsöd alatt a' Dunán egy mértföldnyire árúllyák, 's másutt is.

SZENT MIKLÓS. *O. Szent Miklós.* Szabad puszta a' Nagy Kúnságban.

SZENT MIKLÓS. Magyar falu Vas Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai külömbfélék, fekszik Papótz hoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

SZENT PÁL. *Kis Sz. Pál.* Arad Várm. földes Ura Kászonyi Uraság; fekszik Arad, Ötvenes, és Nagy Sz. Pál között; földgye középszerű.

SZENT PÁL. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Lovász Ura-

Uraság, fekszik Kursics, Tornya, és Arad között; földgye jó, noha homokos.

SZENT PÁL. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Alsó Bagodhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja néhol jól termô.

SZENT PÁL. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Komáromhoz közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyaikat könnyen eladhattyák.

SZENT PÁL. Szabad puszta Gyôr Várm. földes Ura a' Gyôri Káptalanbéli Uraság, fekszik Gyôri Szemere, és Koronczó határok között, Gyôrhöz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; 3 nyomásbéli földgye minden gabonát bôven terem, réttye, legelôje szép, erdeje is vagyon.

SZENT PÁL. Magyar falu Gyôr Várm. földes Urai Gr. Viczay, és Gr. Sándor Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' kis Duna mellett, Dunaszeghez közel, Gyôrhöz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; követses, és sülevényes földgye 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem, káposztája szép, erdeje van, a' káposztát a' Dunán alá felé hordgyák eladás végett.

SZENT PÁL. *Tót Sz. Pál.* Magyar, horvát, és elegyes falu Somogy Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, pusztájok is vagyon, fekszenek egymástól külömbfelé, egygyik Sz. Baláshoz nem meszsze, és annak filiája; határjaik külömbfélék, mint vagyonnyaik.

SZENT PÁL. Somogy Várm. földes Ura Szalay Uraság, lakosai többfélék, fekszik Bükösdhöz nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgye is hozzá hasonlító.

SZENT PÉTER. *Detrekö Sz. Péter.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik hegyes helyen, Fejérhegyénél; határja 2 nyomásbéli, 's leginkább rozsot, és kendert terem; réttye, mezeje elég van, szôleje nints, folyó vizei nedvesítik, erdeje is van; piatza Nagyszombatban.

SZENT PÉTER. *Búr Szent Péter.* Falu Pozsony Várm. földes Ura a' Fels. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Búr Sz. Miklóshoz nem meszsze, és annak filiája; határja homokos, 2 nyomásbéli földgye leginkább gabonát, és kendert terem, mezeje, rét-

réttye elég van, szôleje nints, erdeje van, Miava vize nedvesíti, piatza Sassinban.

SZENT PÉTER. *Német Sz. Péter.* Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok; határja jól termô.

SZENT PÉTER. Tót falu Liptó Várm. földes Urai Potornyai, és Szent Iványi Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Iványhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENT PÉTER. Magyar falu Fejér Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Ercsénhez $1\frac{3}{4}$ órányira; határja jól termô.

SZENT PÉTER. *Rátz*, v, *Ag Sz. Péter.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Szapáry Uraság; fekszik R. Keresztúrhoz nem meszsze, mellynek filiája.

SZENT PÉTER. Magyar falu Vas Várm. földes Ura a' Szombathelyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Marczaltôhöz $1\frac{1}{2}$ órányira; határja jól termô.

SZENT PÉTER. Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gothárdhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja hegyes, de néhol jó termésû.

SZENT PÉTER. *Puszta Sz. Péter.* Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Salamonvárhoz közel, és annak filiája; 's határja is hozzá hasonlító.

SZENT PÉTER. *Rátz Sz. Péter.* Rátz, és oláh falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Nagy Szent Miklósnak szomszédságában, 3 nyomásbéli határja kövér, és jól termô, kaszállói jók, erdeje, fája, szôleje középszerû, piatza N. Sz. Miklóson, Kikindán, T. Becsén, és Szegeden.

SZENT PÉTER. Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gróthoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT PÉTER. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és Motesiczky Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vág vizéhez közel; határja középszerû.

SZENT PÉTER. *Sajó Szent Péter.* Magyar Mezôváros Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Miskoltzhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó, bora kö-

középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

SZENT PÉTER. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Komáromhoz egy mértföldnyire; földgye jó, vagyonnyai külömbfélék, piatzok alkalmatos.

SZENT PÉTER. Elegyes falu Nógrád Várm. földes Ura Boros Uraság, lakosai többen evangelikusok, fekszik Alsó Esztergályhoz nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye középszerû.

SZENT PÉTER. Német falu Moson Várm. a' Magyar Óvári Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Jánosnak szomszédságában, mintegy útsza szélességnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye fekete, és homokos, mind ôszi, mind tavaszi vetést jól terem; déli részét Rábcza vize mossa, réttyei középszerûek; Rábcza vizén vámja van itten az Uraságnak; terméseiket Nizsideren, szénájokat pedig Bétsben adgyák-el.

SZENT PÉTER. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, fekszik Soroksár, és Sz. Lôrintzi pusztának szomszédságában; földgye homokos, szénát, és gabonát jól terem.

SZENT PÉTER. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Klobusiczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Eperjeshez 1 mértföldnyire; határja középszerû, piatza közel, és alkalmatos.

SZENT PÉTER. *Pogány Szent Péter.* Somogy Várm. lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Iharoshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT PÉTER. Tót falu Túrócz Várm. földes Urai Dávid, és Szenesi Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok. Nem régiben a' parochiális pintzében értzérre találtak, melly jó reménységet szolgáltat; határja középszerû.

SZENT PÉTERFA. Két falu Vas Várm. egygyiknek földes Ura Gr. Festetits Uraság, fekszik Ikévárhoz nem meszsze, mellynek filiája; másiknak pedig Gr. Erdôdy Uraság, melly fekszik a' Monyorókeréki Uradalomban, lakosaik többfélék; határbéli földgyeik középszerûek.

SZENT PÉTERFÖLDGYE. Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Pákának

nak szomszédságában, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZENT PÉTERI. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Ura Kárász Uraság, lakosai katolikusok, magyarok, és dohány kertészek, fekszik Tisza vizének mentében, Horgashoz közel, mellynek filiája; földgye többnyire fekete, és jól termô.

SZENT PÉTERSZEG. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság; lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Derecskéhez nem meszsze, mellynek filiája; határbéli földgye jól termô.

SZENT PÉTER ÚR. Szala Várm. földes Urai több Urak, határja középszerû.

SZENT ROZÁLIA. Hegy Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, Templom, és az Uraságnak Vendégfogadója van rajta.

SZENT SEBESTYÉN. Elegyes falu Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Pesaróczhoz közel; határja néhol sovány.

SZENT SIMON. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rimaszécshez egy mértföldnyire; határja jól termô, $\frac{1}{3}$ része sovány, legelôje, fája van, piatza két, és öt mértföldnyire.

SZENT TAMÁS. Mezôváros lásd Esztergom Városának le írásában.

SZENT TAMÁS. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Almásy Uraság; mellyet sok dohányt termesztô magyarok laknak, fekszik Arad, Pecska, és Tornya között, földgye nem igen jó, mivel rész szerént homokos, rész szerént pedig az árvíz járja.

SZENT TAMÁS. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Horvát Uraság, fekszik Sz. Lászlóegyházához közel, és annak filiája.

SZENT TAMÁS. Heves Várm. földes Ura Almásy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Török Sz. Miklóshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termô.

SZENT TAMÁS. Csanád Várm. földes Ura Márczibány Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tornyának szomszédságában, és annak filiája; határja jó.

SZENT TAMÁS. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Jankovics Uraság, fekszik Kún Sz. Miklóshoz nem meszsze, és annak filiája.

SZENT TAMÁS. Magyar, és rátz falu Bács Várm. a' Szent Koronához tartozik, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Turiához 2800, Újvidékhez 17000 bétsi ölnyire; a nyomásbéli határja egyenes, és fekete földû, szôleinek egy része jó bort terem, fája, nádgya nints, bôvelkedik szép marhákkal, lovakkal, juhokkal, és külömbféle termésekkel; piatza Újvidéken, és Török Becsén.

SZENT TAMÁS. *Kerek Sz. Tamás.* Szabad puszta Fejér Vármegyében.

SZENT TORNYA. Szabad puszta Békés Várm. földes Urai Báró Rudnyánszky, és több Uraságok, fekszik Sz. Andráshoz nem meszsze, és annak filiája; határja gazdag termésû, és számos marháknak nevelésére alkalmatos.

SZENT VID, v. LIKOCS. Szabad puszta Gyôr Várm. földes Ura Kerekes Uraság, fekszik a' Gyôri határnak szomszédságában, a' Gyôri Duna mellett, Gyôrhöz $\frac{1}{4}$ órányira; kevés földgye, legelôje, és réttye szép; itt meglátszatnak még a' Török tábornak maradványai, a' honnan Gyôr Vára ostromoltatott.

SZENT VISZLÓ. Elegyes falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Magyaródhoz nem meszsze, 's ennek filiája; határja meglehetôs.

SZENTA. Magyar, és rátz Mezôváros Bács Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Kanizsához 11600, M. Thereziopolishoz 20600 bétsi ölnyire; határja a nyomásbéli, 's leginkább búzát, kölest, és zabot terem, erdeje fûszfa, szôleje meglehetôs bort terem, bôvelkedik juhokkal, szarvas marhákkal, piatza helyben, és Szegeden.

SZENTA. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Csurgónak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

SZENTE. Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Nándorhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

SZENTEHELY. *Szanda* név alatt.

SZENTES. Elegyes falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tibéhez kö-

közel, mellynek filiája; határja középszerû.

SZENTES. Mezôváros Csongrád Várm. földes Ura Gróf Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kurcza vize partyán, Szegvárhoz, és Csongrádhoz is 1 mértföldnyire. A' Város végén az Uraságnak serháza vagyon, ahoz nem meszsze vámház, mellynek úttya a' Csongrádi Tiszán lévô királyi révhez vezet; az Uraságnak, és a' Városbélieknek is szép épûlettyeik vagynak; nevezetes benne a' Városháza, a' Vendégfogadó, a' Kalmárok' bóltyai, és a' reformátusok' tornya, mellyen az éjtszakai vigyázóknak lakó helyek van; határbéli földgye 8 pusztákból áll, szép tiszta búzát, zabot, árpát, kölest bôven terem; legelôje számos marha tartásra, és nevelésre alkalmatos, malma helyben, bora nem sok van, fája éppen kevés, az is fûszfa; hallal, és szárnyas vadakkal bôvelkedik, nádgya is elég van.

SZENTES. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csokonyához d. $\frac{3}{4}$ mértföldnyire, 's a' Csokonyai Uradalomhoz tartozik. Lakosai horvátok, de keveset magyarúl is beszéllenek, 's külömbféle faszerszámokkal kereskednek, mellyeket tôlök a' Pétervári Kereskedôk helyben megvesznek; mezeje második osztálybéli, de erdeje mindenféle haszonvételt szolgáltat, 's malma is van.

SZENTES. Krassó Várm., *Szintiest* név alatt.

SZENTES. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Sennyei, és több Urak, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Nagy-Kövesdhez közel, Véke, Nagy Gereshez sem meszsze; határja 2 nyomásbéli, jó fekete nyirok a' szántóföldgye, réttye apró szénát termô, szép sík mezô az egész határja, erdeje nints, szôleje kevés, tseresznyéből több hasznot vesznek, mint borokból; a' helység felett van egy hegy, mellyben olly lapos kövek vannak, hogy minden faragás nélkûl padlázatra lehet fordítani; határos vele *Keresztúr* nevû puszta, melly a' Leleszi Uradalomhoz tartozik, van szép erdeje, gyékényes és nádas tava is; határos vele ismét *Abaháza* puszta is, mellyet a' Szentesi Lakosok,

mint

mint határokban lévôt szántyák, és használlyák.

SZENTESKE. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Tenkének szomszédságában; határja jó termésû.

SZÉNY. Tót falu Torna Várm. földes Urai több Urak; határja középszerû.

SZENYE. Borsod Várm., földes Urai Miklós, és több Urak, fekszik Szirma Besenyôhöz nem meszsze.

SZENYÉR. Horvát falu Somogy Várm. fekszik Tapsonhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termô, réttye, fája, legelôje van.

SZÉP ALMA. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, fekszik a' N. Bakonyban, B. Bél, és Porva között; határja tágas, és szálas bikkfákkal rakva van, réttye kevés, tsárdája, 's szép vadászháza van, vadakkal bôvelkedik.

SZEPESD. Német falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, és több Urak, lakosai többfélék, fekszik Kôvágó Örshöz közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZEPES VÁRMEGYE. *Comitatus Scepusiensis.* Zipſer Geſpanſchaft. — Nevezetét vette Szepes Várától, 's fekszik északra Lengyel Országnak szomszédságában, napenyészetre Liptó, és Gömör Vármegyék határozzák, déli napnyúgotra Abaújvár, és Torna Vármegyék; délre pedig Sáros Vármegye. Hoszsza e' hegyes Vármegyének tíz mértföldnyire terjed, szélessége pedig mintegy hat mértföldre számláltatik. Vidékje külömbféle hegyekkel gazdag, 's szántóföldgyei, és legelôji majd a' hegyeknek óldalain vagynak, majd pedig vôlgyein, és imitt amott lévô térségein. Sok külömbféle nagy hegyeinek királlya, és annya a' híres *Tátra*, vagy *Kárpát* hegye, mert ezzel 19 nagy hegyek vagynak öszve kaptsolva, mellyek majd magasságaikért, majd más tulajdonságaikért nevezetesek. Legmagasabbak a' Kézsmárki hegyek. Legnevezetesebb pedig az úgy nevezett *Királyhegye*, azért, mert 1474 dikben MÁTYÁS Király annak tetôjén ebédelt, és emlékezetûl a' kôsziklába e' szavakat vájatta: *Hic hospitatus est Mathias Rex Hungariae* 1474; 's külömbféle *Kárniol*, és más drága kövek is találtatnak rajta. Némelly hegyeken az emlitet-

tettek közzûl tavak is vagynak, úgymint a' Telkai zôld tó, mellynek vize zôld színû ugyan, de ha pohárba meríttetik, tiszta világos, és az italra jó ízû; a' felette lévô víz-omlásnak jobbik óldala tsupa gránát kôbôl van. A' tovább lévô térségen folyó patakotska úgy látszik, mintha felfelé folyna, 's más tóhoz vezet, mellynek kékes foltyai látszatnak; tovább pedig ismét más tó van, holott *czinóber* is találtatik. Ezekbôl a' tavakból származik Felka vize, melly azután Poprád vizével egygyesûl. Lengyel Ország felôl való óldalán pedig ez igen magas hegynek jégtó látszatik. A' Kézsmárki hegyen lévô zôld tó félemlítô nagy kôszirtekkel kerítettek, és a' köz nép tengerszemnek hivja. Az ehez óldalt lévô fekete tó pedig azért látszik feketének, mert a' nagy kô szikla elzárja a' napnak világát tôle, egyébaránt ennek is tiszta, világos, és jó ízû vize van. E' tóból, és a' zôld tóból fakad a' Kézsmárki folyó víz, melly fejér víznek is neveztetik. A' Bélai fejér tóban, melly az elôbbieket felûl haladgya, igen szép kövi halak nevekednek, de roszsz ízûek, és nem élnek velek. A' *Stainbakhi* tónak közepén emelkedett-fel egy kôszikla, mellyre vájkállyák-fel neveiket azok, a' kik hozzá elúszhatnak. Ezek után még a' *Békás* tó is emlékezetet érdemel. Folyó vizei között e' Vármegyének nevezetesebbek *Poprád* vize, *Dunavetz*, és *Hernád* vize. Nevezetes savanyú vizek is vannak e' Megyében, mellyek tulajdon neveik alatt fordúlnak elô. Levegôje e' Vármegyének híves, de egésséges; marhái nem nagyok ugyan, de frissek, és tartósak, juhai kiváltképpen hasznosak, mind vékony, és gyenge szôreikért, mind pedig zsírjokra, és kedves ízekre nézve. Földgye meg kívánnya a' szorgalmatos mívelést, de szép rozszsal is fizet érette. Búzájok, és árpájok nagyon szapora, borsójok, kivált a' Lôtsei, az egész Hazában híres. Külömbféle erdôségeiben sok vadak vagynak. Régi vólt arany, és ezüst bányáik már most nem ásattatnak, azokat kivévén, mellyek tulajdon neveik alatt leírattattak.

E' Vármegyéhez tartoznak az úgy nevezett 16 Szepességi Városok, mellyeket *M. Terézia* 360 esztendôk után

a'

a' Lengyelektôl 1772dikben viszsza vett vala, és a' Magyar Koronához kaptsolt, meghagyván Lakosaikat vólt régi szokásaikban, és törvénnyeikben. A' hajdani 10 Királyi Testet ôrzô Dárdásoknak (*Sedes decem Lanceatorum*) birtokjaik is e' Vármegyéhez tartoznak: mellyeket lásd tulajdon neveik alatt. Lakosai e' Vármegyének többnyire Németek, kiknek Eleiket hajdani Királlyaink hivták-bé Hazánkba; ezeken kívûl számos Tótok is laknak itten. Ditséretes Német Lakosaikban, hogy a' Magyar Nyelvet is megtanúlgattyák. Bor e' Vármegyében nem terem, de a' hegyallyáról, 's máshonnan is eleget öszve gyûjtenek, és vele némellyek kereskednek is. Mindöszve 230 lakó helyek vagynak benne, 's a' Szepesi, és Rozsnyói Püspöki Megyékhez tartozik.

Szepetk. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, fekszik Szala vizéhez közel; határja középszerû; Keménden jó szôleji vagynak.

Szepetnek. Német falu Szala Várm. földes Ura Gr. Battyháni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kanizsához 1 mértföldnyire; határja jól termô, legelôje, erdôje van.

Széplak. Abaúj Várm. Apátúrsága nevezetesíti, fekszik Kassa, és Mislye között.

Széplak. Két falu Bihar Várm. egygyiknek földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság; másiknak pedig több Urak, fekszik egygyik az Érmellyéki, másik a' Szalontai vidéken, lakosaik katolikusok, ó hitüek, és reformátusok; határbéli földgyeik jól termôk, 's vagyonnyaik külömbfélék.

Széplak. Szabad puszta Bars Várm. földes Ura Boronkay Uraság.

Széplak. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gróf Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Baltavárhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jó, réttye, fája, legelôje van.

Széplak. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hegykôhöz nem meszsze, határja térséges, 2 nyomásbéli, jó terméssû, bora nem nevezetes, az Uraságnak kastéllyával, 's 2 tornyú Szentegyházával díszes, réttyeit a' Fertônek áradása rongállya,

lya, juhai számosak, náddal bővelkednek, piatzok Sopronban $2\frac{6}{8}$ mértföldnyire.

SZÉPLAK. Falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Keglevics, és Koháry Uraságok.

SZEPSI. Lásd *Sepsi*.

SZERASZLÓ. Somogy Várm. földes Urai Somsics, és több Urak, fekszik Csökölyhöz nem meszsze, mellynek filiája; pusztája is van; határja jól termő.

SZERB. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Körös vize mellett, az Erdély Országi útban; határja olly nagy, mint maga a' falu, minthogy kinekkinek házánál van földgye, meglehetős termésű, de kevés, pénzen vett fával, gyümöltsel, és gabonával kereskednek.

SZERBÁSZKA. *Oháha Szerbdszká*. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik hegyek között, Dubest, Oháhalunga, Radmanyest, Bruzniknak szomszédságokban, határja 4 nyomásbéli, melly egészen hegyes, és tsak kukoritzát, azt is szűken terem; nagy erdeje van, szőleje nints.

SZERBEST. *Töltési Szerbest*. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy Váradi Püspökség, lakosai többen ó hitüek, fekszik Vaskóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZERBÓCZ. Bereg Várm.

SZERDAHELY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Viszlóhoz másfél, Kovátshidához pedig $\frac{1}{4}$ órányira, nagy romladozott Temploma régi népességét bizonyíttya; 3 nyomásbéli határja leginkább búzát, kukoritzát, és zabot terem, egyebet középszerűen; a' mellette lévő nagy posványos berekben régi kőfalak, azok között pedig egy kő Templom még most is látszatik, 's némellyek a' vólt Veres Barátok' lakhelyeknek állíttyák.

SZERDAHELY. Falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdődy Uraság, lakosai külömbtélék; fekszik Pobedinnek szomszédságában, mellynek filiája; határja jó.

SZERDAHELY. *Nyitra Szerdahely*. Elegyes falu, földes Ura Szerdahelyi Uraság, a' kinek jeles épületeivel díszesíttetik, lakosai többfélék, fekszik Nyitra vizéhez közel, Zolcsánhoz nem meszsze, és annak filiája; határja termékeny,

mékeny, vagyonnyai külömbfélék.

SZERDAHELY. *Vág Szerdahely.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, 's mintegy 16 kuriális Nemesek is laknak benne, lakosai katolikusok, fekszik Szeredhez ½ órányira; határja jó termékenységû, legelôje hasznos, erdeje is van.

SZERDAHELY. Magyar Mezôváros Pozsony Várm., földes Ura Gr. Pálfy Uraság, a' Fô Ispánysághoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Nemesszegnek, Pókateleknek, és Sz. Újfalunak szomszédságjokban, mellyekkel öszve kaptsoltatott; határja 2 nyomásra van osztva, 's leginkább rozsot terem, középszerûen káposztát, és kukoritzát, erdôje, 's legelôje nintsen; piatza helyben, holott a' kereskedés virágzik; sok zsidók is lakják, héti, és országos vásárjai is vagynak.

SZERDAHELY ÚJFALU, az U. betûben.

SZERDAHELY. *Puszta Szerdahely, Tót Szerdahely.* Elegyes faluk Szala Vármegy. fekszik egygyik Sz. Balásshoz közel, és ennek filiája; határjaik középszerûek, vagyonnyaik külömbfélék, erdôjök elég van.

SZERDAHELY. Mezôváros Szala Várm. lakosai külömbfélék, fekszik Kanizsához 1½ mértföldnyire; határja néhol középszerû, néhol jól termô, eladásra jó módgyok van.

SZERDAHELY. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai H. Eszterházy, és Bezerédy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik F. Sz. Miklóshoz nem meszsze, és annak filiája; határja térséges, 2 nyomásbéli, és jó termésû, szôleje nints, Bezerédy Uraságnak kastéllya, Kovács U. pedig szabad udvara van itten, juhai hasznosak, piatza Sopronban van.

SZERDAHELY. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kôszeghez 1 mértföldnyire; határja jó, borai jelesek, piatzok alkalmatos.

SZERDAHELY. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Kerczához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

SZERDAHELY. Elegyes falu Zemplén Várm. földesUrai Ibrányi, Zoltány, és több Urak, lakosai katolikusok, oroszok, és reformátusok,

fekszik Nagy Kövesdhez közel, Szöghöz nem meszsze, határja 2 nyomásbéli, és a' természetnek tsak nem minden ajándékaival bír; folyó, és álló vizében van halászó, és tsikászó helye, malma, erdeje, szôleje, épûletre alkalmatos köve van, piatza Patakon 2, Újhelyen $1\frac{1}{8}$ mértföldnyire; barmokat is nevelnek. Nevezetes *Miczbán* Váráról, mellyben Miczbánnak egyszerre hét fijai születtek, kik közzûl még mostan is Vécsey, és Sós Familiák virágoznak; a' Szerdahelyi, Szürti, Bocskay, és Raskay Familiák pedig, kik innen neveztettek, elfogytak.

SZERDICZA. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Györgyhöz közel, mellynek filiája; határja középszerû, javai jelesek.

SZERECSEN. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Sereglyéshez nem meszsze, mellynek filiája.

SZERECSEN. Elegyes falu Gyôr Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' Sokoróallyai járásban, Veszprém Vármegye' szélén, Gyôrhöz 3, Pápához $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire; hegyes, követses, és homokos határja 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem; erdeje van, szôleje középszerû.

SZERDIKERTE. Sáros Várm. földes Ura Gr. Dezsôfy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Tölczikhez közel, és annak filiája; határja meglehetôs.

SZERED. Magyar, és elegyes lakosú Mezôváros Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, a' kinek régi Várával nevezetesíttetik, lakosai katolikusok, másfélék, és zsidók is; sóháza, és ispotállya is van, fekszik Alsó Csöpönyhöz $\frac{1}{4}$ orányira; kereskedése van szálfákkal, és sertésekkel is, szôleik Nyitra Vármegyében Vág vizén túl vagynak; 4 országos vásárjaik népesek; határja 3 nyomásbéli, és jó termékenységû.

SZEREDNYE. Mezôváros Ungvár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Ôrnek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû, borai kedves ízûek, 's méltán híresek, és külföldekre is elhordattatnak.

SZEREMLE. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Kalo-

jocsai Érsek, lakosai reformátusok, fekszik Baján alól 1 mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, köröskörûl erdôség, és rétség, némelly része túl van a' Dunán, a' hol vólt az elôtt a' helység is; nádgya, fája bôven van, méheik hasznosak, külömbféle marháik bôven vannak, piatza Baján, határját gyakorta elboríttya a' víz; lakosai nevezetesek a' jó malmok' építéséröl.

SZERENCS. Magyar, és tót Mezôváros Zemplén Várm. földes Urai Gr. Aspermont, és Almásy Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Zombor Városához, Bekets, és Ondhoz legközelebb; határja 2 nyomásbéli, terem leginkább gabonát, némelly részében búzát, zabot, árpát, és kukoritzát is; földgye majd agyagos, majd székes, erdeje van fiatalos, bora középszerû a' hegyallyaiak között, Elôhegyén legjobb terem, ezeknek eladásából élnek; vagyon itt egy hajdani Vár, melly Rákócziaknak kedves múlató helyek vala, minekutánna azt Dobóról Máriának férjhez vétele által Rákóczy Zsigmond elnyerte vala.

SZERENCSFALVA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik Bubuliskához fél mértföldnyire; határja hegyes, vôlgyes, és leginkább zabot terem, erdeje van $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

SZEREP. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai Kelemen, és Pongrátz Urak, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Barándnak szomszédságában, mellynek filiája, határja középszerû.

SZERETVA. *Nagy*, és *Kis Szeretva*. Két tót falu Ungvár Várm. Nagy Szeretvának földes Urai több Urak, fekszenek Szennának szomszédságában, mellynek filiáji; határbéli földgyeik jól termôk, vagyonnyaik külömbfélék.

SZERFALVA. *Szirbi*. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Akna Sugatajhoz $\frac{1}{2}$ óránnyira, 's annak filiája; 2 nyomásbéli határja tavasz búzát, zabot, és kukoritzát terem; semmivel sem bôvelkedik.

SZERGÉNY. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Marczal-

vize partyán; határja jó, vagyonnyai jelesek.

SZERGÉNY. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Agyagosnak szomszédságában, mellyel Szentegyháza közös; határja térséges, a nyomásbéli, 's jó termésű, szőleje nints, Rába vizének áradása kárt okoz a' lakosoknak; szénával bővelkednek, és nevezetes tsikászszai vagynak, piatza Sopronban $3\frac{6}{8}$ mértföldnyire.

SZERGES. Oláh falu Bihar Várm. lakosai többen ó hitüek, fekszik a' Váradi járásban; határja jó.

SZERNYACZE. Árva Várm.

SZERNYE. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai Lónyai, és több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Mezö Kaszonyhoz, 's Csomonyához nem meszsze; határja egyenes fekvésű, és jó búzát terem, erdeje, 's halászatja van, de az árvíz rongállya; piatza Munkátson másfél mértföldnyire.

SZEROSSÁG. Arad Várm. földes Ura Kászonyi Uraság, fekszik Tó h Várad, és Gyulicza között; határja kitsiny, földgye sovány.

SZERVIEST. Oláh falu, Karansebeshez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

SZESZTA. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Kanyapta vize mellett, Csécshez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZETTE. Magyar falu Hont Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Peretsény hez 1 mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZETTER. *Zatkovce.* Tót falu Sáros Várm. lakosai külömbfélék, fekszik Eperjeshez 2 mértföldnyire; határja meglehetős.

SZETYECHOV. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Petroviczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes, és néhol közép termésű.

SZIAD. Oláh falu Bihar Várm. lakosai többen ó hitüek, fekszik a' Béli járásban; határja középszerű.

SZIÁRTÓHÁZA. Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Dobronakhoz közel, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZI-

Szidorfalva. *Hrabovo.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többfélék, fekszik Pusnyakfalvának szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

* Szielnicza. Tót Mezôváros Liptó Várm. lakosai katolikusok, és evangelikusok; határja középszerû, erdôje, fája, legelôje elég van.

Szielnicza. Tót falu Zólyom Várm. fekszik Zólyomhoz 1 mértföldnyire; határja meglehetôs.

Sziget. Szabad puszta Abaúj Vármegyében.

Sziget. *Szécsi Sziget.* Falu Szala Várm. földes Ura Gr. Szapáry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó-Lendvához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû.

Sziget. *Kis Sziget.* Szala Várm. földes Urai H. Eszterházy, és Gr. Erdôdy Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Pákának szomszédságában, mellynek filiája; 's határja is hozzá hasonlító.

Sziget. Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Gelséhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

Sziget. Legnevezetesebb Város Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és több Urak, lakosai katolikusok, ó hitüek, reformátusok, és kevés evangelikusok, fekszik n. k. Farkasrév, és Veresmarthoz fél, n. ny. Szarvaszóhoz $\frac{1}{4}$, ész. Fejéregyházához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire. Nevezetesítik a' Vármegye' Gyûlései, a' Kir. Máramarosi Adminisztrátzió; Szigetnek észak felôl való határán van a' Királyi Só-Kamara is, mellybe igen sok só hordatik a' fellyûl lévô Rhónaszéki, és Sugatagi Aknákból. Klastromja, Harmintzadgya, Postája, Sóháza, Ispotállya, és Gymnáziuma is ván; 4 országos vásárjai népesek; határja 2 fordúlóra van osztva, terem mindenféle gabonát, de számos lakosainak nem elég; szántóföldgye térséges, de egyébütt hegyes, vôlgyes; erdôje nagyon meszsze lévén, lakosai számosan a' piatzon szereznek fát.

Sziget. *Közép Sziget.* Pozsony Vármegyében.

Sziget. *Pálfi Sziget.* Szabad puszta Pozsony Várm. fekszik Püspökihez nem meszsze, mellynek filiája.

Szigetköz. Így nevezetik Gyôr Vármegyének egy járása, melly Duna vizének egygyik ága, és Csilíz vize kö-

között fekszik; hoszsza nagyobb, mint szélessége; legelője, 's halászattya kiváltképen hasznos, de áradáskor elég károkat szenyvednek lakosai; mind a' Sziget, mind pedig a' Csilízközben aranyat is mosnak itten Duna-vizének fövenyéből a' lakosok.

SZIGET. *Győri Sziget.* Elegyes falu Győr Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, protestánsok, és zsidók, fekszik Győrnek szomszédságában, legelő mezején kivül semmi földgye sints; sok mesteremberek lakják, szép, és hasznos kertyeik vagynak, mellyekből a' Győri piatzot egész esztendőben zöldséggel eltartyák.

SZIGET. *Őri Sziget.* Vas Vármegy. földes Urai több Uraságok.

SZIGET. *Bánya Sziget.* Pest Várm. Szállás.

SZIGETVÁR. *Új Sziget, Neonesium, Szigetum, Szigetinum.* Magyar, és horvát Mezőváros Somogy Vármegy. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Almás vize mellett, Pétshez 2 mértföldnyire. — Hajdani Várának eredetét lásd *Istvánfinál* Libr. XIX. p. 354. Építtette *Osvald Anthémius*, a' kinek Eleji Görög Országból jöttek Magyar Országba. Megerősséttette azután *Eningi Bálint*, és azt elég vitézül óltalmazta; FERDINÁND pedig még inkább megerősséttette, a' mint *Istvánfi* írja Lib. XIX. p. 358. úgy hogy *Szoliman* Tsászár *Toigon-Ozman* Vezért viszsza hivatta, és helyébe *Ali Eunuchus*t küldötte, minthogy amaz a' Szigetieknek erejeket meg nem törhette. Temérdek hadi néppel támadta-meg azután Ali Eunuchus a' Szigeti Várat, és a' legkeményebb hadi erővel ostromlotta; de ezek is példás vitézséggel óltalmazák vala magokat, úgy hogy népének nagy vesztesége után is minden foganat nélkül kéntelenittetett felóldani az ostromot, és úgy ment a' Babotsai ostromlott Ozmanoknak segedelmekre; de ottan is háromszor viszsza verettetvén, ismét eltökéllette magában Sziget Várának ostromlását. Először fortéllyal kezdette, mintha Babotsa Várát megvette vólna, és kérte a' Várnak feladattatását; de a' Várnak akkori híres, és jó Vitéz Óltalmazója *Stansits Márk* mindeneket elkövetett vala, hogy a'

a' Várat mególtalmazhassa, 's kiállván, sôt viszsza is vervén az ellenségnek minden dühösködô törekedéseit, azt szerentsésen megtartotta, az Ozmanoknak elég nagy veszteségekkel. Meghalálozott azután *Stansits* 1562-dikben, elfelejthetetlen tiszteletet hagyván maga után, és helyébe, a' Várnak Fô Igazgatójává *Zrínyi Miklós* tétettetett. Tíz esztendô múlt vala 'el ez ostromlás után, midôn *Szoliman* rettentô nagy haddal Magyar Országot sanyargatta vala, 's meghallván *Mechmetnek* Siklósnál *Zrínyi* által lett megverettetését, nagyon felháborodott, 's elhagyván Eger Várának ostromoltatását, Sziget felé fordíttatta hadi Seregét, hogy népének ottan annyiszor történtt szerentsétlenségeit megboszszúlhassa. Mihelyt e' Várnak akkori Fô Kapitánnya *Zrínyi*, az ellenségnek tsoportosan lett elérkezéseit megtudta, azonnal egybe gyûjtette az ellenséghez képest igen kevés Katonáit, és elôttök hathatós, viaskodásra buzdító hadi beszédet tartott, 's megesketvén mindnyájokat hívségjekre, és az engedelmeskedésre, minden erejét, és tehetségét a' Várnak óltalmazására fordította, megnevezvén Fô Vezérnek *Alapi Gáspárt*, hogy ha magának valami szerentsétlensége történnék. Annakutánna iszonyító, 's példa nélkûl való viaskodások történtek itten, a' mint Ifj. Gróf *Zrínyinek* e' tzím alatt lévô munkájában is bôven szemlélhetô: *Ádriai Tengernek Sirenája.*

Látván *Szoliman*, hogy népe Zrínyi, és Katonáji által nagyon fogyasztatik — minthogy ôk a' Várat tsak nem emberi erô felett óltalmazák — ajándékok által kívánta Zrínyit megvesztegetni, néki igérvén Tót, és Horvát Országot, 's ezeken kivûl annyi kintset, a' mennyit kíván; de Zrínyi megboszszonkodván az illyen vakmerô alatsonyságért, még inkább kettôztette a' Várnak óltalmazását. Annak utánna fortéllyal is elkeserítették Zrínyit, mintha Fija az ozman fogságban vólna; de ez sem tántorithatta-meg a' halhatatlan emlékezetû jó Vitéz Zrínyit, hanem kiállván minden hadi ínségeket, minekutánna sem erôssége, sem népe, sem módgya nem lehetett a' Várnak tovább való óltalmazásában: felôltözött drága ruhájába, 's ki-

kirontván utóllyára maroknyi népével, a' leglehetőbb vitézséggel öldökölte ellenségeit; de végre a' nagy erő, és a' sok nyilaknak, 's golyóbisoknak zápora között, először mejje, majd jobb szeme, és füle is halálra sebesíttetvén, földre esett, és a' Jantsárok által meg is ölettetett, a' mellette férjfi módra hartzoltt Hitvesével egyetemben. Meggyőzvén a' nagy erő végre a' több híres Vitézeket is, elfoglalák az Ozmanok a' Várat; de torkokra is forrott: mert erőszakot vévén a' tűz, az elrejtett puskaport fellobbantotta, 's a' Várnak egy darab széjjel szaggatott része annyi Ozmanokat eltemetett, a' mennyin egy tellyes viadalban is alig eshettek vólna el; és így mind a' két rész elég szomorúságot érezhetett, mert *Istvánfi* szerént 20 ezeren maradtak halva itten az Ozmanok közzűl; *Forgách* szerént pedig 30 ezeren. Valóban *Szolimannak* itten történtt halála után, ha a' Győrnél tartózkodott Tsászári Katonák hívebbek, 's buzgóbbak lettek vólna: ekkor az egész Ozman Tábort felgázolhatták vólna, 's vajmi szerentsés következései lettek vólna! — Annakutánna sok viszontagságokkal sanyargatták a' Szigeti Ozmanok az egész vidéket, kivált 1573-dikban; nem külömben 1584-dikben, és 1591-ben, mellyeket sok vólna itten előadni. Nevezetes kárt tett ellenben a' Szigetieknek is valamelly Horvát Katona, mert 1583-dikban tettetvén az Ozmanokhoz való által szökését, a' puskaport tartó toronyba alattomban tüzet rejtett vala, melly meggyúladván, fenekestől a' levegőbe felvettetett, 's nehány sor házakat is öszve rontott; a' kártévő pedig szerentsésen viszszaszökött. — 1686-dikban is szerentsések vóltak itten a' Tsászáriak, mert 300 házakat éjjel véletlenül marhákkal, és egyéb vagyonnyaikkal egygyütt 8 ember veszteséggel felégettek vala, és azután is eléggé háborgatták a' Szigetieket, 's a' mint tsak lehetett, újjabb meg újjabb károkkal illették vala. Lassú ostrom alá vétetett azután 1688-dikban, a' mint *Vágner* emlékezetben hagyta, *in Historia Leopoldi Magni* Lib. X. P. II. p. 57. 's a' sok külömbféle tsatázások után, mint Eger Vára, ugyan hasonló feltételekkel a' Tsászárnak hatalmába jutott.

tott. Ostromoltatott *Rákóczíak* által is, de sikeretlenûl. Mostani épûlete sokkal külömbözik a' régitôl, ámbár kivált a' belsô, úgy nevezett *Zrínyi Várából* némelly vólt maradványok is szemlélhetôk. A' Várnak éjszak felôl lévô kapuja 1724-dikben épittetett; szomszédságában vagyon az Uraságnak kastéllya jelesen épûlve. Nevezetesebb épületek a' Városban a' Szentegyházak, és a' Klastrom, a' Városháza, és némelly piatz körûl lévô épületek. A' Sóházon kivûl, Posta is vagyon itten; külsô Városai népesek; határja jó természû, borai, 's vagyonnyai is középszerûek, vásárjai népesek. Itten nyomtattatott az elsô Magyar Grammatika 1539-dikben, mellyet *Szilveszter János* készített.

Szigraden. *Sigrában* név alatt.

Szíhalom. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kövesdel majd általellenben, közel Eger vizéhez; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, piatzok Egerben másfél mértföldnyire.

Szihelne. Tót, és lengyel falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Rapcsához nem meszsze, és annak filiája, Beszkéd hegye alatt; határja sovány természû.

Szihla. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Hroneczhez nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetôs.

Szikhát. Bihar Vármegyében Tsárda.

Szil. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

Szikszó. *Szikszava.* Népes Magyar Mezôváros Abaúj Várm. földes Urai Grófi Csáky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, a' kiknek Pártikulájok is van itten, fekszik kies térségen, külömbféle hasznos, és híres szôlôhegyeknek szomszédságában, Bársonyos vize mellett, Miskóltzhoz 2 posta, Kassához pedig jó 6 mértföldnyire. Hajdan is híres, és népes Város vala, de majd a' külömbféle hadakozások, majd más veszedelmek rongálták. Felégettetett, kiraboltatott, és Lakosai is elég sokan török fogságba kerûltek *Zápolyának* villongásaikor, a' mint *Istvánfi* elô-

elôadta Libr. XX. pag. 389, 1559-dikben, melly gonosz tételért *Kazándl* elég véres tsatával bûntettettek, és a' Lakosok is kiszabadíttattak. Ismét megtámadták azután az Ozmanok Szikszó Városát, még pedig épen az országos vásárnak alkalmatosságával; de szerentsésen viszsza veretettek. Lásd felôle *Istvánfit* Lib. XXV. p. 535., valamint az 1588-dik esztendôbéli, valóban szerentsés, és nevezetes ûtközetrôl, 's gyôzedelemrôl is. A' szerentsétlen tûz támadás is sanyargatta e' jó magyar Várost, és annak Lakosait; de most szépen gyarapodik, és mindenkor tsinosíttatik. Lakosai, rész szerént kézi mesterségeknek üzése, rész szerént szôlô mívelés, és borokkal való kereskedés által élnek; mások pedig a' gazdáskodást folytattyák. Határja jó termékenységû, réttye, legelôje hasznos, fája szûken van, piatza helyben, és néha Miskóltzon is.

* SZIKULA. Oláh falu Arad Vármegyében.

SZIL. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Assakürthöz közel, mellynek filiája; határja jó, legelôje középszerû, malma helyben, piatza Galgótzon 2 órányira.

SZIL. Magyar Mezôváros Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis-Tatához nem meszsze. A' Városon alól van *Bankhegy* nevû szabad puszta; Vág, és Pály között pedig *Barbaháza*, holott a' városbéli marhák legeltetnek; határja jó termékenységû, szôlôhegye nints, erdôje nem nagy, piatza Sopronban 7 mértföldnyire.

SZIL. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura G. Hunyady Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Igalhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZILAD, Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik F. Zellához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, földgyét Vágvize néha megönti, vagyonnyai Karkóczéhoz majd hasonlók.

SZILÁGY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Berkesdhez nem mesz

sze,

see, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

Szilágy. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Vátzi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik T. Györkhöz, és Kis-Újfaluhoz fél órányira; határja két nyomásbéli, hegyes, leginkább gabonát, és zabot terem; szőleje, erdeje van, szénája szűken, piatza Vátzon van.

Szilakszó. Szabad puszta Gömör Várm. földes Ura Török Uraság, fekszik Domaházához közel, mellynek filiája.

Szilas. *Rét Szilas.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sz. Miklóshoz közel, mellynek filiája.

Szilas. Falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara; lakosai többfélék, fekszik Kevereshez nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

Szilas. Magyar falu Torna Várm. lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Szádvár hegye alatt, n. ny. Komjáthoz nem meszsze; kastéllyát Eszterházy Pál építtette; földgye jó, javai jelesek.

Szilas. *Bolhás* név alatt.

Szilas. Szabad puszta Komárom Várm. földes Urai Gr. Amade, és több Uraságok, fekszik Ekecshez nem meszsze, mellynek filiája.

Szilbás. Rátz falu Bács Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Pivniczához 4200, Bulkészhez 3300 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye fekete, és tér, erdője, nádgya nintsen, bora selejtes, bővelkedik búzával, zabbal, és marhával; piatza Újvidéken.

Szilha. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Hezeris, Nagy, és Kis Kostélynak, 's Perúlnak is szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, mellynek egy része lapályos, más része dombos, kukoritzát többet terem, mint gabonát, erdeje nints, földgye bokros, szőleje kevés; Lugos ide egy órányira van.

Szilicze. Magyar falu Torna Várm. lakosai leginkább reformátusok, fekszik Rozsnyóhoz 1 mértföldnyire; határja hegyes, jégbarlangja nevezetes, vagyonnyai középszerűek.

Szilincs. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura a' Pozsonyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Móderdorfnak, és

Ge-

Gerentsérnek is, mellynek filiája, szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, 's jó termékenységû, fája, és legelôje is van.

SZILISTYE. Tót falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Dobóczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes; tserép, és fa edényekkel is pénzt keresnek lakosai.

SZILVA. *N. Szilva, Kis Szilva.* Két tót faluk Sáros Várm. Nagynak földes Ura Okolicsányi Uraság; ennek pedig Bornemisza Úr; lakosaik többfélék, fekszenek Ternyéhez közel, és annak filiáji; határbéli földgyeik középszerûek, piatzok nints meszsze.

SZILVAGY. *A.* és *F. Szilvagy.* Két faluk Vas Várm. Alsónak földes Urai több Urak; Felsônek pedig Tálián Úr, lakosaik külömbfélék, Alsó a' Felsônek filiája, fekszenek Surányhoz fél mértföldnyire; földgyeik, réttyeik jók, vagyonnyaik többfélék.

SZILVAGY. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Cseszteghez nem meszsze, és annak filiája; határja homokos, legelôje, fája, makkja van.

SZILVÁS. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Szeminárium, lakosai többfélék, fekszik Keszühöz nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Bodolyáé.

SZILVÁS. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Csernelyhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû, földgyeit néhol az árvizek rongállyák, legelôje elég van, piatza távol.

SZILVÁSHELY. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szákul, Zséna, Ebendorf, és Dragomirestye' szomszédságjokban; határja 2 nyomásbéli, leginkább kukoritzát terem, búzát, és zabot is keveset, fiatal erdeje van, szôleje nints.

SZILVÁS. Somogy Várm.

SZÍN. Magyar falu Torna Várm. földes Urai többek, lakosai reformátusok, fekszik Jósva vizéhez közel, hegyek között; határja középszerû, fája, legelôje elég van.

SZINA. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Sós, és több Uraságok, lakosai ka-

to-

tolikusok, és reformátusok, fekszik Kenyhetzhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, piatzok Kassán nem meszsze.

SZINERSDORF. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pinkafeldhez nem meszsze, és annak filiája; határja közép-szerû.

SZINERSZEG. Elegyes falu Temes Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Daruvárhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jól termô.

SZINEVÉR. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik n. ny. Ökörmezôhöz, ész. Szinevér Polyanához 3 órányira; határja 2 ugarszerre van osztva, leginkább zabot, és krompélyt terem, szénát közép-szerûen, bôvelkedik fával, legelôvel, szûkölködik bor nélkûl, piatzok Huszton 14, Tersôn 11, Visken 12 órányira.

SZINEVÉR POLYANA, a' P. betûben.

SZINNA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Roly Uraság, lakosai katolikusok, és oroszok, fekszik n. kel. Sztakcsinhoz 1, n. ny. Czirokabelához fél órányira; katárja 3 nyomásbéli, majd térséges, és agyagos, majd hegyes, vôlgyes, és követses, gabonát, és zabot közép-szerûen terem, búzát, árpát, és tengerit tsekéllyebben; erdeje van, vízi malmai nevezetesek, réttye, legelôje elég; itt az Uraságnak nagy majorsága van; piatza Homonnán 1 státzióra.

SZINYE. *Petö Szinye.* Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Szerencsy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Regete Ruszkához közel, mellynek filiája; határja jól termô, javai külömbfélék.

SZINYE. Elegyes orosz falu Sáros Várm. földes Ura Szinyei Uraság, lakosai többfélék, fekszik Eperjeshez 1 mértföldnyire; hajdan erôssége is vala; határja közép-szerû.

SZINYÉR. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rádhoz nem meszsze; határja is ollyan, mint Rádé, réttye kevés, hanem némelly szükségeit tóldgya az Eszenkei pusztából.

SZINYITTYE. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Ka-

Kamara, fekszik Zaránd, F. Varsánd, és a' Harkályi erdők között, a' fejér Körös itten folyt, de most ¼ órányira van, holott malmai is vannak; határja Kiets, és Fajdas puszták' részeivel nevekedvén, 3 nyomásbéli, földgye jó, és termékeny.

SZINTIEST. vagy *Szentes.* Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, közel esnek hozzá Temerest, Zorány, Marzsina, Brázova, és Batiest faluk; határja 4 nyomásbéli, melly többnyire a' Bega vize mellett térséges, bellyebb pedig egyenetlen, terem kukoritzát, és más gabonát is, kevés szőleje vagyon, erdeje nints.

SZINTYE. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Seprüs, Csente, Nadáb, Kis Jenő, és Agya között, a' Tür vize mellett; határja a' Kott, és Bernoth pusztákkal nevekedvén több részre oszlik, földgye jó, legelője szákes, és bokros, erdeje szép.

SZIRÁK. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Torna Vármegyének szélénél; határja meglehetős.

SZIRÁK. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Teleky Uraság, lakosai többfélék, fekszik Palotáshoz nem messze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZIRBOVA. Falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Kevereshez nem meszsze, határja jól termő, javai külömbfélék.

SZIRK. Elegyes falu Gömör Várm. földes Ura Sturman Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Rákosboz közel, mellynek filiája; határja középszerű, fája elég van, szenet is égetnek.

SZIRMA. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Miskolczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő, piatza elég közel.

SZIRMA. Magyar, és orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura Szirmay Uraság, egygy ága *Calvus*tól Kálosnak nevezteteti, lakosai egygyesültt katolikusok, és reformátusok, fekszik Sásvártól ¼, Szőlőstől 1, Sz. Vég Ardótól két órányira; határja 3 for-

fordúlóra míveltetik, 's leginkább búzát, és kukoritzát terem, rozsot, és zabot kevesebbet, térsége a' Tisza partyánál van, földgye agyagos, és fövenyes, erdeje, fája, legelője, szőleje nints, itten a' Tiszán rév vagyon, piatza Huszton, és Újlakon.

SZIRNYE. Tót falu Trentsén Vármegyében.

SZISZTAROVECZ. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara.

SZIVACZ. *Ó, és Új Szivacz.* Rátz, és német falu Bács Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Kernyajához 6000, Cservenkához 4000 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye fekete, és jól termő, határján által megy Ferentz Tsatornája; boraik jók, fája, nádgya nints, bővelkedik marhával, búzával, árpával, és zabbal; piatza Baján, és Apátiban.

SZIVICZA. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai többfélék, fekszik Podturhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZKACSÁN. Tót Mezőváros Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Bajmóczi járásban, hajdan sántzal vala körűlvéve; határja jó, szőleje termékeny, gyümöltse elég van, malma helyben, piatza Oszlányon, és Privigyén.

SZKÁLA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szkálka hegye alatt, Apátúrsága is van; határja középszerű, piatzok Trentsénben egy mértföldnyire.

SZKALÓCZ. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Gróf Nádasdy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Hidegkúthoz közel, mellynek filiája; határja síkos, szőleje van, réttye, fája, legelője elég, fűvaroznak Stájer Országban is.

SZKALIK. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Újhelyhez 2 mértföldnyire; határja sovány.

SZKALICZ. *Szakolcza* név alatt.

SZKALKA. Trentsén Várm. Major, földes Ura a' Tudományi Kintstár, Apátfalvához tartozik.

SZKÁLNOK. *Alsó, és Felsö Szkálnok.* Két tót falu Hont Várm. földes Urai mind a' kettőnek több Uraságok, la-

lakosai többnyire evangelikusok, fekszenek Rahóhoz, 's Kraszkóboz nem meszsze; határbéli töldgyeik 3 nyomásbéliek, kétszeres búzát, rozsot, zabot, 's imitt amott tiszta búzát is teremnek, réttyei kevesek, legelőjök középszerű, Alsó Szkálnoknak erdeje elpusztúlt, ezé pedig tőlgyes, és bikkes, de nem igen nagy. Amott hajdan szőlők is vóltak, 's *Maginhrad* hegyén régenten Vár vala, most tsak a' sántzoknak, és kőfalaknak maradványai szemlélhetők. Az Alsó Szkálnokiak alföldön való aratással, pályinka főzéssel, és annak elárúlásával is keresik élelmeket.

SZKÁROS. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Gr. Fekete, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Alsó Mislyéhez közel, és annak filiája; határja jól termő.

SZKÁROS. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai Farkas, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Dereskhez közel, mellynek filiája; határja középszerű, réttyei jók, malmok helyben van.

SZKEUS. Óláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Remete, Drogomirestye, Zgribestye, és Zorlenczmiknek szomszédságok ban; határja 4 nyomásbéli, melly többnyire hegyes, völgyes, és agyagos, terem kukoritzát, és zabot, kiváltképen szép tiszta búzát; erdeje nints, szőleje van, de kevés.

SZKICZO. Tót falu Bars Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik K. Tapoltsánhoz 1 mértföldnyire; határja középszerű, néhol hegyes, fája, makkja van, lakosai fa edényeket is készítenek, piatzok Oszlányon, és Szent Benedeken.

SZKLABINKA. *Várallya*, *Podzamka*. Népes tót falu Túrócz Várm. földes Ura Gr. Révay Uraság, lakosai leginkább evangelikusok, fekszik Szent Helénához nem meszsze, mellynek filiája; 1788-dikban nagyon elégett vala; földgye termékeny, réttye, legelője jó, fája elég, piatza Szent Mártonban, és Mosótzon.

SZKLABINYA VÁRA. Túrócz Várm. földes Ura Gróf Révay Uraság, a' kinek alól jeles épületeivel díszesíttetik. Régi épületének eredete bizonytalan; kapuja felett 800 eszt. és 3 emberfő vala; 3

részekre

részekre van osztva: *felső* a' hegynek tetőjén, *középső* alább, *alsó* része pedig a' hegynek allyánál. Nevezetesítik a' Magyar Királyoknak itten vólt múlatásaik, 's innen kőltt Kir. Leveleik. Régi bírtokosai külömbfélék valának; *Ernest Jánosnak* ajándékozván e' Várat *Korvinus* MÁTYÁS, elégett vala, és azután *Zápolya* JÁNOSnak hatalmába jutott. Meglévén pedig a' békekötés FERDINÁND, és JÁNOS között 1561-ben, az örökös Fő Ispánysággal egygyütt Gr. Révay Uraságnak bírtokába jutott, melly e' Várat jeles épületekkel tsinosíttatta. *Bél Mátyás* így ír e' híres nagy Nemzetség felől: InCLVta ReVaIDæ stIrpIs antIqVIssIMa, saLVe! E' Vár szolgáltatott nevet Túrócz Vármegye' egy Járásának.

SZKLENO. *Glashütten.* Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi B. Kamara, lakosai katolikusok, fördője nevezetesíti, és üveghutája.

SZKLENNO. Német falu Túrócz Várm. földes Ura Kör möcz Városa, lakosai katolikusok, fekszik Ivantsinához másfél mértföldnyire; határja leginkább zabot terem, erdővel, 's legelővel bővelkedik.

SZKOTÁRSZKA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többfélék; határja meglehetős, fája elég van.

SZKUBIN. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Radvánszky Uraság, lakosai többfélék, fekszik Radvánhoz közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

SZLABONYA. Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Kékkőhöz $\frac{3}{4}$ órányira, határja középszerű.

SZLABOS. *Kis*, és *Nagy Szlabos. Slavorum villa*, *Slabosovcze.* Két tót falu Gömör Várm. földes Uraik leginkább Andrási, és más Uraságok is, lakosaik katolikusok, és többen evangelikusok, fekszenek Rochfalva felett, Csetnekhez nem igen meszsze; 1561-ben az Ozmanok' jármát sínylették, 1765-ben pedig elégett vala; határbéli földgyeik a' lakosoknak számokhoz képest kevesek; 3 vas hámorjok van, mellyekben a' férjfiak, az aszszonyok pedig lennel is foglalatoskodnak; fájok nintsen.

* SZLAKNA. Bánátbéli falu, Karansebeshez $\frac{1}{4}$ órányira.

SZLAKOVECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai többfélék, fekszik Nedeliczhez nem meszsze, mellynek filiája; határja sovány.

SZLANICZA. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Námesztónak szomszédságában, és annak filiája. Lakosai leginkább vászonnal kereskednek, 's valamint házaik, úgy ruházattyok is tsinosabb a' több szomszéd lakosoknál; félelmet okoz lakosainak, hogy napkelet felôl való részén, holott régenten erdôje vala, mintegy 500 mérô alá való föld a' napnak nagy hévségétôl is meggyúlad, melly, nagy szél támadván, lakásaikban is kárt tehetne, és tsak hoszszas essôzés által szokott kialudni lappangó égése; határja többnyire térséges, és jól termô, de Biela Orova, és Szlanicza folyók, áradásaik által károkat okoznak termô földgyén.

SZLASZKA. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' B. Bányai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Lutillához nem meszsze; határja is hozzá hasonlító.

SZLATINA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Bogadincz, Pottok, és Szászkának szomszédságában; határja 4 nyomásbéli, melly nagy részént hegyes, és köves, leginkább kukoritzát terem, nagy szilvások vagynak itten, és a' lakosok sok szilvapályinkát égetnek; középszerû erdeje van, szôleje nints.

SZLATINA. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Monyásza, d. Bokány, n. ny. Nyágránák szomszédságában; tsereszenyéje jó, és nevezetes.

SZLATINA. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik legnagyobb hegyek közôtt, Berzova, és Kiszingia között; földgye rosz, erdeje elég van, de a' makkoltatáson kivûl más hasznát nem lehet venni; bôvelkedik ketskével, méhekkel, szilvássa is vagyon.

SZLATINA. *Nagy*, és *Kis Szlatina*. Két tót falu Trentsén Várm. földes Uraik Gr. Kolonits, és B. Zay Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék is; Kis Szlatina a' Nagynak filiája, földgyeik termékenyek, fájok, réttyek elég van.

SZLATINA. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai a'

K.

K. Fiskus, és több Urak, lakosai keveseken kivül ó hitüek, fekszik e' Vármegyében leghasznosabb sóaknához mintegy 300 lépésnyire, n. k. Fejéregyházához, d. Szigethez fél órányira, ész. K. Apsához ¼ mértföldnyire; határja némelly helyen hegyes, völgyes, terem tavasz búzát, zabot, árpát, 's egyebet is, erdeje tölgyes, és bikkes; piatzok leginkább Szigeten van.

SZLATINA. *Nagy*, és *Kis Szlatina*. Orosz falu Ungvár Várm. Nagy Szlatinának földes Urai több Uraságok, ez fekszik Orosz Hamoróczhoz közel; Kis Szlatinának pedig földes Ura Orosz Uraság, ez fekszik Örhöz nem meszsze, lakosaik külömbfélék; földgyeik, 's vagyonnyaik is középszerüek.

SZLATINKA. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai Dunka, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Glódhoz, d. Szerfalvához, é. Szurdokhoz 1 órányira; határja sovány, és szoros, sós kúttyaiból élnek más helységek is só helyett.

SZLATINYÁK. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Stridóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerü.

SZLATINA. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik két hegyen, 's szépen épültt házakból áll; határbéli földgyeik soványak; lakosai fa kereskedéssel, és gyümöltsel keresik élelmeiket.

SZLATISZA. Bánátbéli falu Új Palánkához másfél mértföldnyire.

SZLATVINA. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai többfélék, határja hegyes, és közép termésü.

SZLAVECZA. *Alsó*, és *Felsö Szlavecza*. Két falu Vas Várm. földes Urok Gr. Nádasdy Uraság, lakosaik többfélék, fekszenek Szent Györgynek szomszédságában, mellynek filiáji; földgyeik meglehetösek.

SZLAVNICZA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Sándor Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bolcsovnak szomszédságában, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZLAVNIK. Orosz falu Sáros Várm. lakosai ó hitüek, földgyei meglehetösek.

SZLÉCS. *Hdrom Szlécs*, *Try Szliace*, *Trium Szlécs*,

A. F. és K. Szlécs. Három tót helységből épültt Mezővároſ Liptó Várm. földes Urok a' Tudományi Kintstár, az előtt a' Turóczi Jésuitáknak birtokok vala, fekszenek Német Liptséhez nem meszsze, Vág vizének szomszédságában; Ispotállya is van az egygyiknek; földgyeik jók, vagyonnyaik külömbfélék, piatzok N. Liptsén, és Rozenbergán.

SZLIACS. Zólyom Várm. Ferdők.

SZLIACSÁN. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Besztertze Bányai B. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Moticskóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZLNICZE. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Besztertze Bányai Káptalanbéli Uraság, lakosai külömb félék, fekszik Badinhoz közel, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZLOPNA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Königszeg, Ordódy, és több Uraságok, lakosai mind katolikusok, fekszik Vágvizéhez $1\frac{1}{2}$, Trentsénhez pedig 4 mértföldnyire. Nevezetesitették e' helységet némelly benne született érdemes jó papi Hazafiak. Emlékezetet érdemelnek közzülök néhai *Kolarik*, vagy *Szlopnai Elek*, vólt Piáristák' Provinciálissa, születettSzlopnán 1690, meghólt Debretzenben 1752-ben, minekutánna külömbféle érdemei által betses emlékezetet hagyott vólna maga után. Még sokkal inkább nevezetesitette e' helységet Fő Tiszt. Esztergomi Kánonok *Fába Simon* Úr, a' ki is a' vólt régi Szentegyház helyett, mellyet Ordódiak építtettek, itten tágasabb jeles Szentegyházat építtetett a' maga költségén, a' Lakosoknak munkabéli segedelmekkel, mellynek emlékezetére a' Segrestyében ezeket olvashatni: D. O. M. sub Pio VI. Summo Pontifice, Francisco II. Rom. Imp. & Rege Hungariæ, Francisco Xaverio Fuchs, Episcopo Nitriensi, hoc loco vetere desolato Parochiali Templo diruto, solaque Turri servata, & elevata, novum istud amplius a fundamentis erectum, Aris, Cathedra, & Turris cuppula ornatum est anno 1796, gratuitis operis, & vecturis Populi Parochialis pure catholici, præcipue Szlopnensis: pia vero impensa Simonis Fara Canonici Strigoniensis. Qui anno

no 1731 Szlopnæ natus, anno 1763, nominatione Francisci Barkóczy Primatis, Sanctiori Collegio Metropolitanæ Ecclesiæ Strigoniensis adscriptus, ab eo statim tempore omnibus beneficentiæ studiis cœpit fovere charam Patriam, pauperes cognatos, & populares suos, speciatim adolescentes melioris spei & indolis. Quippe christianam educationem, non solum omnibus Nepotibus, & Neptibus suis dedit, verum etiam complures alios scholares pueros annuis subsidiis adjutos, partim utilibus artificiis, partim altioribus literarum disciplinis admovit. Ex quibus alii Statum Ecclesiasticum, alii Militarem, alii Politicum amplexi sunt; quidam etiamnum variis doctrinis excoluntur. Omnes quatuor ejus Nepotes in publicis jam officiis Regi, & Patriæ deserviunt. *Mathias Faba* fungitur munere Notarii Venerabilis Archi Capituli Strigoniensis; *Stephanus* vero *Faba*, Liberæ & Regiæ Civitatis Tyrnaviensis. Duo Milites: *Josephus Faba* Locumtenens, & *Georgius*, merent stipendia sub signis cæsareis in Equitatu Hungarico. Anno 1769. Familiam suam transtulit Szlopna in L. & R. Civitatem Trentsiniensem, inde vero anno 1793 in L. R. Civitatem Sancto-Georgiensem. Anno 1778. ab Eminentissimo Cardinali, & Primate Hungariæ *Josepho a Batthyán*, impetravit omnibus Familiæ suæ Gentilibus portionem curialem in Prædiali Possessione *Zsitva-Gyarmat*, Comitatu Barchiensi; anno 1791. ab Aug. Cæsare, & Rege Hungariæ Leopoldo II. Literas Armales, & Donationem Regiam Curiæ in Oppido *Récse* Comitatu Posoniensi. Hæc magna vitæ, & Familiæ suæ commoda, sicut honoratus iste Sacerdos, & Municeps noster, uni & soli Deo bonorum omnium Largitori palam, & ubique in acceptis refert: ita in hac potissimum Sancta Baptismali Patriæ Ecclesia, ubi prima paternæ ejus providentiæ accepit dona, voluit exstare perpetuum pietatis suæ gratissimæ que in Supremum Numen voluntatis Testimonium. — Quæ gratia, & misericordia Dei, Civi nostro Canonico, & per eum toti Parœciæ collata, ut a nobis, sacraque posteritate dignis celebretur laudibus: ad sempiternam Sanctissimi Nominis

ejus Gloriam, pro solatio, grataque Populi Szlopnensis memoria, pro exemplo, atque incitamento pauperis Juventutis ad amorem virtutis, & Literarum, collocandamque in divina providentia fiduciam, *Antonius Sztraka*, eo tempore Parochus Loci, hanc æream Tabulam in perenne monimentum affixit anno 1796. — Adgyon Isten az illyen Jóltévőnek hoszszú, és bóldog életet; a' Hazának pedig több illy jó, tudós, és hasznos Férjfiakat! Lásd ezenkivül felőle a' maga életének leírását. Nevezetesíti továbbá e' helységet Fő Tisz. Nyitrai Kánonok *Schaffarovich Antal* Úr, a' ki is született Szlopnán 1741-dikben, 's külömbféle jeles viselt dolgai, és érdemei után 1797-dikben mostani tisztes hivatalába tétetett. E' helységnek Szentegyháza egy kies halmon épült, 's Sz. András Apostolnak emlékezetére szenteltetett. Lakosai szorgalmatosak, 's leginkább a' földmíveléssel, méhekkel, kertekkel, és marháknak nevelésével foglalatoskodnak, szilva pályinkát is égetnek; határja középszerű, mint külömbféle vagyonnyai.

SZLOVÁN. Tót falu Túrótz Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai többfélék, fekszik Sz. Györgyhöz nem meszsze, és annak filiája; határja jól termő, réttye, legelője, fája van; piatza Várallyán, T. Prónán, és Mosóczon.

SZLOVENKA. *A.'s F. Szlovenka.* Két tót falu Szepes Várm. földes Urok G. Csáky Uraság, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, fekszenek Krompachhoz ½ mértföldnyire; földgyeik középszerűek, néhol hegyesek.

SZMERCSÁN. Tót falu Liptó Várm. földes Ura Szmercsányi Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik N. Bobróczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, felesoványabb, javai külömbfélék.

SZMERDAK. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gróf Amade, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy Kovallóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZMERKOVA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ungvárhoz négy mértföldnyire; határja majd jó, majd középszerű.

SZMIL-

SZMILNO. *Szmizsán.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gróf Áspermont Uraság, lakosai többfélék, fekszik Zborónak szomszédságában, és annak filiája; határja meglehetôs.

SZMOLÁNKA. Nyitra Vármegyében.

SZMOLNYIK. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Révész Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Osztroznicza, és Zuellának szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, földgye sovány, zabot középszerûen, árpát, kölest, gabonát keveset, és ritkán terem; erdeje van, legelôvel bôvelkedik, szûkölködik szántóföldek nélkûl.

SZNAKO. Tót falu Sáros Várm. földes Urai Petróczy, és más Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Bártfához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja hegyes, és néhol sovány.

SZNESNICZA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Pongrácz Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Újhelyhez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja néhol meglehetôs.

SZOB. Magyar, és tót falu Hont Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Esztergomhoz 2 mért földnyire; határja jó, fája, bora van, keresetre módgyok a' Dunán; piatzok Esztergomban.

SZOBB. Magyar falu Somogy Várm. lakosai többfélék, fekszik a' Kanizsai járásban; határja jó, réttye, legelôje, fája elég van.

SZOBAK. Bars Vármegyében Tsárda.

SZOBLAKOV. *Szoblaho.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Trentsénhez nem meszsze, hegyek között; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, piatzok közel.

SZOBOS. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Poturnyai Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sztropkóhoz 1 mértföldnyire; határja középszerû, agyagja nevezetes.

SZOBOSZLÓ. Népes Hajdú Város Szabolts Várm. lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Debretzenhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja tágas, és gazdag termésû, marhàji jelesek, vagyonnyaik többfélék.

SZOBOTICZA. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Althán Uraság, lakosai katolikusok; határja középszerû.

SZOBOTIST. Tót Mezővá-ros Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik V. Újhely, és Csejta között, Berents Vára alatt, ~~'s Gróf Kohári Uraságnak kastéllyával díszesítetik~~; határja középszerű, mint vagyonnyai.

SZOBRANCZ. Tót Mezővá-ros Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Ungvárhoz 2 mértföldnyire; postája, és büdös köves fördője is van; földgye középszerű, némelly része jól termő.

SZOCSÁN. Oláh falu Krasó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Prebul, Ezeres, Kelnik, Tirnova, Valliadeny helységeknek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, egészen hegy, és völgy, leginkább csak kukoritzát terem, erdeje van, szőleje nints.

SZOCZÓCZ. *Kis, és Nagy Szoczócz.* Két tót falu Túrócz Várm. Kis Szoczócznak földes Ura Szenesi Uraság, Nagy Szoczócznak pedig a' Tudományi Kintstár, lakosaik külömbfélék, N. Szoczócz, Kis Szoczócznak filiája; fekszenek Netzpálhoz 1 mértföldnyire; földgyeik jók, réttyek, legelőjök hasznos, fájok van, piatzok Mosóczon.

SZOD. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Rézbányának szomszédságjokban, és annak filiája; határja meglehetős.

SZODESNICZ. Horvát falu Vas Várm. földes Urai Gróf Batthyáni, és Gróf Szapáry Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Tisinának szomszédságában, mellynek filiája; határja síkos, és termékeny, legelője, fája, szőleje is van.

SZODIER. Bánátbéli falu, a' Csakovai kerületben.

SZODO. Magyar falu Bars Várm. földes Urai H. Eszterházy, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy Sarónak szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék, piatzok Esztergomban, és másutt is.

SZOKOLÁR. Oláh falu Krasó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Pottok, Szlatina, Makovistye, és Illadia helységeknek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, mellynek kissebb része térséges, nagyobb része hegyes,

gyes, és köves, leginkább tsak kukoritzát terem, szép, és nagy erdeje van. E' helységnek határjában esik egy magas, és meredek kősziklán épűltt régi Vár, melly most közönségesen a' Potoki puszta Várnak neveztetik, igazábban pedig *Bed* Várnak kellenék mondani, az alatta folyó pataktól; eredete bizonytalan; találtatnak itten régi pénzek is.

Szőcz. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Halimbánák szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

Szőcze. Magyar falu Vas Várm. földes Ura H. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csákányhoz 2 mértföldnyire; határja jól termő, némelly része sovány.

Szőcsény. Somogy Vármegyében.

Szöd. Tót falu Pest Várm. földes Ura H. Grazsálkovich Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vátzhoz 1 mértföldnyire; itten az Uraság' számára nevezetes széna kazalok rakatnak; határja két nyomásbéli, foldgye síkos, és nagyon homokos, rozsot, zabot, és kukoritzát terem, erdeje nints, gabonája, 's fája szűken van, legelője elég, szénája bőven terem, szőloje meglehetős, malma helyben, piatza leginkább Vátzon van.

Szöd Rákos. Szabad puszta Pest Várm. fekszik Sződ mellett, Vendégfogadója, és malma nevezetes.

Szög. *Tisza Szög*. Heves Várm. földes Urai az Egri Püspökség, és Báró Orczy Uraság.

Szög. *Gomba Szög*. Szabad puszta Gömör Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Rozsnyóhoz közel, és annak filiája.

Szőgh. Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura Szögyényi Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Alsó-Bereczkinek szomszédságában, Bodrogvize mellett, melly annyira elmosta már partyát, hogy a' szekérrel való béjárás veszedelmes; határja Bereczkiéhez hasonlító, azon kivűl, hogy kevés réttye is vagyon.

Szöged. *Szeged* név alatt.

Szöged. *Sajó-Szöged*. Magyar falu Borsod Várm. föld. Urai Fáy, Melczer, és Almásy Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Ónodhoz 1 mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai külömbfélék; piatzok Miskoltzon. Emlékezetűl e' sorok már-

márványkőbe metzve olvashatók itten: Theresiæ de Szőllős, Francisci Melczer de Kelemés Conjugi, Filii unius, Filiarum trium Genitrici, duos supra triginta annos Viduæ, vitam rei familiari curandæ, Herediis dissitis, servandis, augendis, amore Sobolis impendenti, Matri providæ, sollicitæ, piæ, XV. Kalen. Jul. Anno MDCCXCVII. Ætatis LXIX. vivis ereptæ. Ladislaus Melczer de Kelemés, Filius; Maria Majláth de Székhely, Nurus, hoc pietatis Monimentum mœsti grati posuere MDCCXCIX.

SZÖGLIGET. *Szegliget* név alatt.

SZŐGYE. Magyar falu Győr Várm. földes Úra a' Religy. Kintstár, az előtt a' Csornai Prépostság' birtokában vala, lakosai katolikusok, fekszik Szigetközben, az öreg Duna partyán, Győrhöz 1 mértföldnyire; határja kitsiny, réttye, erdeje kevés, aranyászással, és kötni való veszszővel keresik élelmeket; a' falu előtt lévő sziget keresztül ásattatik, hogy a' Dunának káros, és veszedelmes tsavargásai egyenesebb folyásba vitetődhessenek.

* SZŐJTÖR. Szala Várm. földes Urai több Urak.

SZŐKE, és SZŐKED. Két falu Baranya Várm. egygyiknek földes Ura a' Pétsi Szeminárium; másiknak pedig G. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szőke, Keszühöz közel, mellynek filiája; Szőked pedig Egerágnak szomszédságában, és annak filiája; földgyeik jók, vagyonnyaik külömbfélék, 's Bodolyáéhoz majd hasonlítók.

SZŐKE. Szabad puszta Heves Vármegyében.

SZŐKEFÖLDE. Vas Várm.

SZÖLED. Magyar falu Aba új Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Petrihez nem messze, mellynek filiája; határja középszerű, piatza távol.

SZÖLGYÉN. *Magyar*, és *Német Szölgyén*. Két népes helység Esztergom Várm. földes Urok az Esztergomi Érsekség, lakosaik katolikusok, fekszenek egymás mellett, Ölved, Bart, Gyiva, és Sárkányhoz közel, 's nagy és jeles Szentegyháza által díszesíttetik. Mostani Plebánusa T. T. *Jordánszky Elek* Úr, H. Batthyáni ő Eminentziájának vólt igen érdemes Archiváriusa, a' ki míg kebelekben marad, szerentsél-

tet-

ternek általa a' Szölgyéniek. Határjok jó, legelôjök elég, szôlejik meglehetôsek, piatzok a' Bánya Városokban, és másutt is.

Szölnök. *A. F. Szölnök.* Két falu Vas Várm. földes Urok Gr. Batthyáni Uraság, A. Szölnök Német Sz. Mártonnak filiája, Sz. Gothárdtól jó tova fekszenek, lakosaik katolikusok; földgyeik hegyesek, majd középszerûek, majd soványak.

Szôlôs. *Kis Szölös.* Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Királyhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja síkos, és jó, fája van, javai kü ömbfélék.

Szôlôs. *Nagy Szölös.* Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szombathelyhez, mellynek filiája, nem meszsze; határja jó, piatza közel.

Szôlôs. Rátz falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Világoshoz nem meszsze, és annak filiája, Csigernek, és ó Pankotának szomszédságjokban; határja jó búzát terem, réttyei jók, legelôjök tágas, számos nyájoknak, és barmoknak tenyésztetésével is pénzt szereznek magoknak.

Szôlôs. *Garam Szölös.* Elegyes falu Bars Várm. földes Ura a' Beszterczei Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Barstól ¾ mértföldnyire; határja jó, fája, makkja, bora van, piatza Báton, és Szent Benedeken.

Szôlôs. *Hertzeg Szölös.* Falu Baranya Várm. lakosai többfélék, fekszik Vörösmárthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles, külömbféle javakkal bövelkedik.

Szôlôs. *Vindornya Szölös.* Falu Szala Várm. földes Urai Gr. Festetits, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Szántóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, borai is jelesek.

Szôlôs. *Kis Szölös.* Magyar falu Szala Várm. földes Urai a' Religyiói Kintstár, és Varga Úr, lakosai többfélék, fekszik Aszófôhöz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, réttye, szôleje elég van.

Szôlôs. *Tisza Szölös.* Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Tisza Füredhez közel, mellynek filiája; határja jól termô, le-

legelője tágas, piatza Egerben, és Miskoltzon.

SZŐLŐS. *A. F. Szőlős.* Két falu Nyitra Várm. földes Urai Motesiczky, és több Urak, lakosaik külömbfélék, fekszenek egymástól nem messze, határjaik jók, réttyeik hasznosak, legelőjök elég, malmok helyben, borok is terem.

SZŐLŐS. Nyitra Vármegyében Tsárda.

SZŐLŐS. *Kis Szőlős.* Magyar falu Veszprém Várm. a' Somlyó Vásárhelyi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik n. ny. F. Iszkászhoz ½ órányira, melly nek filiája, határja rozsot, búzát, és mindenféle tavaszi vetést terem, erdője szép, és hasznos, egy felhőt kiáltó malma is van, Somlyó hegyén elég hasznos szőlőket birnak, 's onnét veszik legnagyobb jövedelmeket.

SZŐLŐS. *Nagy Szőlős.* Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik n. k. Dobához, n. ny. Vecséhez fél órányira; határja rozsot, búzát, és egyéb tavaszi magot is jól terem, földgye térséges; az áldott Somlyói híres hegynek d. és ny. n. k. felől majd ¼ részét bírják. E' részen esztendőnként közönségesen megterem 14000 pozsonyi akó bor, 's húsz esztendőig is el lehet tartani, melly nagy hasznokra van. Sok 100 esztendőn felül lévő embereket lehet e' vidéken látni.

SZŐLŐS. Lásd *Nakófalva* név alatt.

SZŐLLŐS. *Nagy Szöllös, Szevlyus.* Nevezetes elegyes Mezőváros Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai katolikusok, egygyesülttek, és reformátusok, fekszik a' Tiszához közel, Fancsikához nem meszsze, Ardótól, és Szirmától egygy órányira; jeles Klastromja, és Postája is vagyon. Hajdan nevezetes Város vólt, mellyet öregbített Perényi Uraságoknak itten vólt lakások, a' kik *Izabella* Királynénak részét folytatván, *Ferdinándnak* Vezérje *Telekesi Gábor* által meggyőzettettek, gazdag Klastromjokat is elfoglalták. Lásd felőle *Istvánfit* Lib. XX. p. 384. és *Betlent*, Historiarum Lib. IV. p. 206. ad annum 1557. Itten szoktak a' Vármegye' Gyülései is tartatni; vásárjai nevezetesek. E' Város felett vagyon az úgy nevezett *Feketehegy*, mellynek az allyán, egy dombotskán vala *Kankó* Vára,

ra, most már tsak egy Kápolna haszna vehetô benne; kô kúttyába vettettek Szent Kapisztránnak ereklyéi. Régi fénnyét, 's népességét e' Városnak bizonyíttyák régi Templomának nagysága, a' sok kô épületeknek alapjai, a' föld alatt kôvel kirakott útszák 's a' t. Most ékesíttetik a' szép Vármegyeháza, és a' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáknak épületeik, kiknek régi Klastromjok most is építtetik. Határja 4 fordúlóra míveltetik; a' Tisza felôl való része, melly Szigetnek is neveztetik, iszapos, és minden esztendôben mívelhetô, a' többi pedig agyagos; jó földgye búzát, kukoritzát, rozsot, és zabot bôven terem; árpát kevesebbet; fája, legelôje bôven van, vízi malma alkalmatos, szôleje is elég van, 's bóldog lakást szolgáltat. Kár, hogy Lakosai a' bôvség miatt nem szorgalmatosabbak. A' vérszopó ártalmas Zsidóság is rongállya ôket, valamint Hazánknak igen sok Helységeit!

Szôlôs. Szabad puszta Komárom Várm.

Szôlôs. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Bánhidához közel, és annak filiája; határja jó, legelôje alkalmatos, réttyeinek néhol a' záporok ártanak.

Szôlôs. Bihar Várm.

Szôlôs. Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, fekszik A. Perénytôl nem meszsze, határja is hozzá hasonlító.

Szôlôske. Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura Almásy Uraság; lakosai reformátusok, fekszik a' Bodrog, és szôlôhegyek között, Borsinak, 's Szögnek szomszédságában; határja két nyomásbéli, jó mívelés után mindent megterem, kevés lévén szántóföldgye, többnyire rozszsal vetik; Borsi, Szögi, és Szerdahelyi határokban is szoktak szántani, és vetni; réttye jó szénát terem, de keveset, azért a' Bodrogközbôl szokták azt pótolgatni; erdeje van, szôleje jó borokat, 's aszszú szôlôt is terem; piatzok Sátorallya Újhelyben.

Szöny. Magyar Mezôváros Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az országútban Neszmélyhez $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jó, réttye, legelôje elég van, piatzok Komáromban.

Szöny.

SZŐNY. *Új Szöny.* Komárom Várm. földes Ura Gróf Zichy Uraság.

SZÖPÖTK. Elegyes falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai többfélék, fekszik Ollárhoz közel, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZÖRCSÖK. *Bor Szörcsök, Krakó Szörcsök.* Két Magyar falu Veszprém Várm. Bor Szörcsöknek földes Ura a' Veszprémi Püspökség, és több Uraságok; fekszik Vásárhelyhez közel, mellynek filiája; Krakó Szörcsöknek pedig földes Urai külömbféle Urak, fekszik Tüskevárhoz nem meszsze, és annak filiája; lakosaik külömbfélék, földgyeik jól termők.

SZÖRÉNY. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Német Ládnak szomszédságában, és annak filiája; határja jól termő, földgyének fele homokos, makkja, fája, réttye van, piatza Szigeten.

SZÖRNYE. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Fájszhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jól termő.

SZŐRÖS. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura B. Prónay Uraság, fekszik S. Tarjánnak szomszédságában, mellynek filiája.

SZOHODOL. *Vaskoh Szohodol.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Vaskóhoz nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetős.

SZOHODOL. *Lazúr Szohodol.* Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Belényeshez közel, mellynek filiája; határja középszerű.

SZÓKA. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura Gróf Draskovics Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Dettához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, 's leginkább zabot, és kukoritzát terem, 's egyebet is, erdeje jó, malma 2; vagyonnyaikat Temesváron, Csakován, és Versetzen szokták elárúlni.

SZOKÁNY. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényeshez nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetős.

SZOKOLCS. *Szokolcse.* Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Kelecsényhez nem meszsze, és an-

annak filiája; határja jó, legelője szoros, szálfákkal is kereskednek.

Szokolócz. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Vindischgrátz Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pöstyénhez egy mértföldnyire; határja középszerű, legelője szoros, vagyonnyai majd ollyanok, mint Ratnóczé.

Szokoly. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik Tót Keszihez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, erdője nints.

Szokolya. Magyar, és tót falu Hont Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Verőczéhez közel, mellynek filiája; határja jó, réttye, legelője hasznos, fája van.

Szokolya. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Kassa Városa, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Istvánhoz közel, és annak filiája; határja jól termő, legelője, fája van.

Szokolár. Krassó Várm. földes Ura a' K. Kamara.

Szokold. Pozsony Várm. Major, fekszik Laxár Újfalunak szomszédságában.

Szokond. *Kis Szokond*, *Nagy Szokond*. Két oláh, és sváb falu Szatmár Várm. földes Ura mind a' kettőnek Gr. Károlyi Uraság, Nagy Szokondnak lakosai tsupán ó hitüek, amannak pedig katolikusok, és ó hitüek, fekszenek Sándor-faluhoz nem meszsze, és annak egygyik filiája; határbéli földgyeik középszerűek, hegyesek, és völgyesek, erdejek, és szőlejek is van, piatzok Szatmáron harmadfél mértföldnyire.

Szokony. *A. F. Szokony*. Két Magyar falu Sopron Várm. földes Urok Hg. Eszterházy Uraság, lakosaik katolikusok, Also Szokony a' Felsőnek filiája, fekszenek Csepreghez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; földgyeik középszerűek.

Szolad. Elegyes falu Somogy Várm. földes Ura Báró Hunyady Uraság, lakosai többfélék; pusztája is van, határja jó, javai jelesek.

Szolát. Szabad puszta Heves Várm. földes Urai több Urak, fekszik Eger Szalókhoz közel, mellynek filiája.

Szolát. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Eger Szalóknak szomszédságában, mellynek filiá-

ja;

ja; határja jó, vagyonnyai külömbtélék, piatzok Egerben 1 órányira.

SZOLCSÁN. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gróf Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik N. Szerdahelyhez $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; Ispotállya is van, az előtt Mezővároſ volt, határja jó, tulajdonságai Aponyéhoz hasonlítanak.

SZOLCSÁNKA. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Koroshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

SZOLCZICZA. Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

SZOLD. Bánátbéli falu, Kladnához nem meszsze.

SZOLDOBÁGY. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik az Érmellyéki járásban; földgye jó, javai többfélék.

SZOLDOBÁGY. Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura G. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik F. Homoródnak, O. Hodosnak, és Medesnek is szomszédságjokban Bükktőn, a' Szilágyságnak szélénél; határja hegyes, völgyes, és sovány, igen kevés búzát, és zabot terem, erdeje igen jó van, de szőleje nintsen, Szatmár Városa 3 mértföldnyire van hozzá, de semmit el nem adhatnak.

SZOLGA GYÖR, a' GY. betűben.

SZOLKA. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többfélék, fekszik N. Prónához $\frac{1}{4}$ órányira; határja meglehetős.

SZOLNICZA. Bars Várm. Szállás, földes Ura Gr. Eszterházy Uraság.

SZOLNOKCSA. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai Horvát, és Ormós Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Zétényhez nem meszsze, Bolly, 's Polyánynak is szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, rész szerént homokos, rész szerént pedig agyagos, mindent megterem, réttye jó apró szénát bőven terem, szép tölgyes erdeje hasznos.

SZOLNOK. Tót falu Abaúj Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai többfélék, fekszik Nesztához közel, mellynek filiája; határja jó, és tágas, bora is terem.

SZOLNOK. Magyar Mezőváros Heves Várm. földesUra a' Kir. Kamara; lakosai katolikusok, fekszik Tiszavize mellett; Zagyva vize is itt foly a' Tiszába. Klastromja, Ispotállya, és Sóháza is van;

van; határja jeles termésű, földgyének egy része salétromos, tekenős békájok elég van, piatzok Egerben, 's másutt, és helyben is.

SZOLNOK. *Tzánig.* Német falu Moson Várm. a' Magyar Óvári Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik M. Óvárhoz d. 1 órányira; egyenes határja 3 nyomásbéli, fekete, és homokos a' földgye, alkalmatos termésű, réttye, mezője elég van, kisded erdője leginkább rekettyéből áll, folyó vize nintsen, piatzok M. Óváron, és Nizsideren, szénájokat pedig Bétsben adgyák-el.

SZOLNOK. Szabad puszta Szabolcs Várm. földes Urai több Urak, Bogdánhoz tartozik.

SZOLOCSINA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkácsi Uradalomban; határja középszerű.

SZOLOCSNICZA, v. *Széleskút*, *Breitenbrunn.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura G. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Fejérhegyének szomszédságában; 2 nyomásbéli határja leginkább gabonát, és árpát terem, mezeje, és réttye elég van, szőleje nintsen, egy pusztája is van, folyói nedvesítik, piatza N. Lévárdon.

SZOLYMA. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitűek, fekszik dél. Ökörmezőhöz 1 órányira; határja két ugarszerre van osztva, zabot, és krompélyt bővebben terem, szénát, 's egyebet középszerűen; bővelkedik jó vízzel, tűzi fával, és fenyves erdővel, bor nélkül szűkölködik; piatzok Huszton 13, Dolhán 8 órányira.

SZOLTÚR. Német, és frantzia falu Torontal Várm. földes Ura Gr. Ferráris Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Temesvárnak szomszédságában; határja 3 nyomásbéli, 's kövér, bővelkedik árpával, búzával, zabbal, kukoritzával, és vajjal; szűkölködik fa, és bor nélkül; piatza Temesváron, és másutt is.

SZOLYVA. *Szolya.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Munkácshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetős.

SZOMAJOM. Falu Somogy Várm. földes Ura H. Esterházy Uraság, lakosai többfélék, határja középszerű.

SZOMBAT. *Pór Szombat.* Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Cseszteghez nem meszsze; határja jól termô, más része középszerû.

SZOMBAT. *Murai Szombat.* Elegyes Mezôváros Vas Várm. földes Ura Gr. Szapáry Uraság, a' kinek szép kastéllyával, 's két kertyével ékesittetik, mellyet posványos helyek keritenek, valamint a' Várat; lakosai katolikusok, fekszik Lendva vize mellett; határja síkos, és jó, legelôje, réttye, fája van, keresettye Stájer Országban.

SZOMBATFA. *Alsó, Felsô Szombatfa.* Két falu Vas Várm. földes Urok Gr. Batthyáni Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Velemérhez nem meszsze; földgyeik hegyesek, és közép termésûek.

SZOMBATFA. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Dobronakhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, földgyeit néha a' szomszéd folyóvíz megönti.

SZOMBACS. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Farkas Uraság, fekszik Pusztamagyaróddhoz közel, mellynek filiája.

SZOMBATHELY. *Sabaria.* Steinamanger. Szabad püspöki Város Vas Vármegyében, fekszik igen kies helyen, Gyöngyös vize mellett, Kôszeghez 2 mértföldnyire. Hajdani tennyét, nevezetességeit, ritkaságait, és történeteit e' napról napra öregbedô Városnak lásd e' tzim alatt: *Antiquitatum, & Historiæ Sabariensis ab origine usque ad præsens tempus Libri novem, studio, & opera Stephani Schönvisner,* &c. Pestini 1791, mellyet e' Városnak új Feleleventôje M. Felsô Szopori *Szili János* ô Excellentziája tulajdon költségével nyomtattatott, és e' Püspöki Megyének 1777dik esztendôbéli felállíttatásától ólta példás buzgósággal, és nagy költséggel díszesíti e' Várost. Lakosai Magyarok, 's Németek is, és leginkább katolikusok. Épületei között legnevezetesebb az a' ritka szépségû, nagy költséggel készûlt Szentegyház, mellyet fellyebb említett Mélt. Püspök ô Excellentziája épittetett. Valóban sokkal nevezetesebbek e' Szentegyháznak drága ékességei, mint sem itten elôadhatnánk; és a' kik az illyen ritkán találha-

ható pompás alkotmányokban gyönyörködnek, ennek megszemlélgetésében nem kevés örömet fognak érezni. Nevezetes épület továbbá itten a' Püspöki Rezidentzia, mind alkotmányára, mind ékességeire, mind pedig a' Városnak viszontagságait benne szemlélhető festéseire nézve; nemkülömben a' Püspöki Kápolna is, mellyben lévő drága Feszület tsudálkozásba meríti a' nézőt. Közel van e' Püspöki szép Rezidentziához a' kis Papokat nevelő díszes ház is, a' hol jeles Könyvtár szaporíttatik az ifjú Papoknak haszonvételekre. Szomszédságában épült más felől a' Püspöki Rezidentziának a' Vármegyeháza, melly hasonlóképen öregbíti e' Püspöki Városnak díszét, és e' N. Vármegyebéli Uraságoknak méltó, alkalmatos, sőt tekéntetet szerző gyűlési helyet szolgáltat. Ékesítik ez említett épületeken kivül a' Várost néhai Gróf Szécsényi Érsek által fundáltt Klastromok, és Szentegyházak; nemkülömben a' Káptalanbéli Uraságoknak lakó házaik, az Okola, és a' piatz körül épült külömbféle jelesebb épületek, mellyek naponként szaporíttatnak, és az egész Város mintegy új színbe öltözik, régiebb állapottyához képest. Lakosai rész szerént kézi mesterségeknek folytatása, rész szerént gazdáskodás, és föld mivelésből élnek. Nevezetesíti a' Nemes Seregnek 1797dik esztendőbéli táborozása, mellynek emlékezetére lásd T. T. *Nagy János* Úrnak Verseit a' M. Hirmondóban 225. lap. Határja, 's vidékje igen kies, és jó termékenységű, borai egésségesek, réttyeik, legelőjük hasznosak, vagyonnyaik külömbfélék, malmaik alkalmatosak, *Gyöngyös*, és *Perente* vize, mellyet Kenyér vizének is neveznek némellyek, elég hasznosak, ámbár áradásaik által károsak is; piatzok helyben, és Kőzegen.

Szombathely. Magyar falu Szala Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Lenthinek szomszédságában, mellynek filiája; határja tágas, hegyes, és völgyes; legelője, fája van, malma kettő.

Szombathely, vagy *Szepes Szombat*, *Spitka Szobota*. Szepes Várm. a' 16. Szepességi Városok közzül való, földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok,

sok, és másfélék, Ispotállya is van, határja hegyes, és középszerû.

SZOMBATHELY. *Magyar, és Német Szombathely.* Amaz népes, ez pedig hozzá kaptsoltt falu Veszprém Várm. földes Urok Gr. Eszterházy Uraság; lakosai ennek katolikusok, amannak pedig evangelikusok is, fekszenek Kis Bér, és Réde között; földgyeik homokosak, de jól termôk, réttyek kevés, erdôjök nagy van, legelôjök elegendô. Díszesíti M. Szombathelyt az Uraságnak kastéllya, és szép majorsága; lakosai sok zabot termesztenek, és azzal Gyôrben kereskednek; malma, és tava helyben; N. Szombathelynek határja sokkal homokosabb.

SZOMBATSÁG. Elegyes falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Magyar - Csekéhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

SZOMOD. Német falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tatához 3 mértföldnyire; határjának egy része homokos, legelôje, réttye van, borai középszerûek.

SZOMOLYA. Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Noszvajhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jó, borai középszerûek, malma helyben, piatzok nem messze Egerben.

SZOMOLYÁN. *Smolenitz, Szmolenicze.* Tót Mezôváros Pozsony Várm. földes Ura G. Pálfy Uraság, hajdan híres Város vala, lakosai katolikusok, fekszik Fejérhegye alatt, régi elpusztúltt Vára ékesítette; 3 nyomásbéli határja középszerû, réttyek, legelôjök, fájok van, szôlejek savanyú bort terem.

SZOMOLYÁNKA. *Szmolniszke.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Fels. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Sassinhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja középszerû.

SZOMOLNOK. *Schmelnicium, Schmölnitz, Smolnik.* Gazdag német Bánya Város Szepes Vármegyében, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai leginkább katolikusok, fekszik az ország útban, nagy hegyek között, egy mély vôlgyben, Iglóhoz, és Alsó Mettzenzéfhez is 2 mértföldnyire. Az elôtt Gróf Csáky Uraságnak bírtoka vala, míg tsere által, más jószágokért, a' Kir. Kamarának

ál-

által nem engedtetett. Annakutánna a' Kassai Kamarabéli igazgatás alatt vólt, de 1737 egy Kir. Igazgatónak, 1748-dikban pedig egy Bányászi Tanátsnak gondviselése, 's igazgatása alá bízattatott, a' több szomszéd Bánya Városokkal egyetemben. Most az emlitett Tanáts folytattya mind a' rézbányáknak, mind a' büdös, és gálitzkövet készitő házaknak igazgatását, nem külömben a' pereket is. Rézbányái számosak, és hasznosak, 's a' Kir. Kamarán kivûl más külömbféle embereknek is vagynak határjában bányáik. A' réz pénz, melly itten veretteték, S. betûvel szokott megjegyeztetni. Határja hegyes, fájok elég van, vásárjai meglehetősek.

SZOMOLNOKI HUTA. Szepes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara.

SZOMOR. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura G. Sándor Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Tatához 3 mértföldnyire; határja jó, legelője, réttye elég van, borai selejtesek.

SZOMORFALVA. Elegyes két falu Nyitra Várm. egygyiknek földes Ura Búzási Uraság, ez fekszik Peresztlényhez közel; másiknak földes Ura B. Splényi Úr, ez fekszik Diveknek szomszédságában, és azoknak filiáji; lakosaik katolikusok, és másfélék, földgyeik középszerûek, vagyonnyaik is.

SZOMORÓCZ. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kerczához nem meszsze, mellynek filiája; határja szoros, és sovány.

SZOMOTOR. Elegyes falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Rádhoz közel, Vecshez pedig tsak valami 600 lépésnyire, Bodrog vize follya körûl, erdeje nints, földgye fekete agyagos, réttye apró, és jó szénát terem, barmokat tartanak, piatzok Újhelyben 3 órányira.

SZONTA. Sokacz falu Báts Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Bogojevához 4000, Doroszlóhoz 5150 bétsi ölnyire; határja három nyomásbéli, földgye agyagos, leginkább búzát, és lent terem, erdője Dunavize mentében, bora meglehetős, hasznokra van az öreg, és hóltt Duna, hallal, náddal

bővelkedik, jó vize tanyája is van, legelőjére néha a' Duna vize kiönt; piatza Apátiban, pénzt szereznek termésből, halból, és marhákból.

Szopkócz. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Vándernót Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Tót Volvához ½ órányira; határja 3 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem leginkább, földgye hegyes, agyagos, erdeje bikkes, szőleje nints, piatza Homonnán.

Szopor. Német falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Magyar-Széknek szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, javai többfélék.

Szopor. *A.* 's *F. Szopor.* Két Magyar falu Sopron Várm. földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Újkérnek szomszédságában, és annak filiáji; határbéli földgyeik középszerűek, réttyeik kevesek, szőlejek nem terem, piatzok Sopronban 4 mértföldnyire.

Szopor. *A.* és *F. Szopor.* Két oláh falu Szatmár Várm. földes Uraik Gr. Andrásy, és a' Kir. Kamara, lakosaik ó hitüek, fekszenek Dobrához nem messze, a' Szilágysággal, 's Erdély Országgal is határosak; határbéli földgyeik középszerűek, kaszállójok jó, kivált Kraszna vizénél, erdejek kevés, szénával bővelkednek, ha vagy szárazság, vagy árvíz nintsen; piatzok Zilajon, és Somlyón is 3 mértföldnyire.

Szorbicz. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Bossányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik N. Ripinyhez ½ mértföldnyire; határja középszerű, fája van, réttye, legelője hasznos, bora meglehetős, piatza távol.

* Szorosad. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai többfélék, fekszik T. Koppanhoz nem messze, és annak filiája; határja középszerű.

* Szoroság. Oláh falu Arad Várm. földes Ura Kászonyi Uraság, lakosai ó hitüek, határja jól termő.

Szoszok. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Végles Huta, és Detvához közel; határja hegyes.

Szotina. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Györgyhöz

höz közel, és annak filiája; határja sovány.

Szotinai. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Szeniczhez közel, mellynek filiája; határja középszerű, fája elég van, réttye hasznos, malma helyben, szőleje meglehetős.

Szotony. Vas Várm. Sárvárhoz 1 mértföldnyire.

Szovahegy. *Bogdán Szovahegy.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik a' Váradi járásban; határja jól termő.

Szovát. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Bádoghoz közel, mellynek filiája; határja 2 nyomásbéli, térséges, és jó termésű, erdője kevés, veres hagymája sok terem, réttyeit, és legelőjit Rába vizének áradásai rongállyák.

Szováth. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Komáromi Úr, és Debretzen Városa, lakosai többfélék, fekszik Szoboszlóhoz közel, és annak filiája; határja gazdag termésű.

Szredistye. *Nagy, és Kis Szredistye.* Két falu Temes Várm. földes Urok a' Királyi Kamara, fekszik Kis Szredistye Gutterichzhez nem meszsze, mellynek filiája; határjaik jól termők.

Szrnyacze. Tót falu Árva Várm. földes Urai Zmeskál, és Okolicsányi Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Puczóhoz nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes.

Szrnye. Két tót falu Trentsén Várm. egygyiknek földes Ura B. Révay Uraság, ez fekszik Lieszko Moraviczához nem meszsze, mellynek filiája; másiknak pedig földes Ura Gr. Illésházy Uraság, ez fekszik Nemsovához közel, Morva Ország felé, lakosaik katolikusok, határbéli földgyeik soványak, legelőjök, réttyek, fájok van.

Szrnyosej. Ìrtvány Bars Vármegyében.

Szrnka. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Besztertze Bányai Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Benyushoz nem meszsze, 's annak filiája; határja hegyes.

Sztakcsin. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Jalova, és Koloniczához is 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, hegyes, és sárga rikka agyagos, egyveles földgye leginkább

zabot terem, középszerûen gabonát, kevés árpát, tatárkát, és krompélyt; erdeje van, legelôvel bôvelkedik, piatzok Ungváron, és Homonnán.

SZTAKCSIN ROSZTOKA, az R. betûben.

SZTAMORA, Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Kevereshez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó, legelôje tágas, méhei hasznosak.

SZTANCSOVA. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Rékashoz, mellynek filiája, nem messze; határja jól termô.

SZTANETINECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stridónak szomszédságában, és annak filiája; határja sovány.

SZTANFALVÁ. *Sztanova.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkátsi Uradalomban; határja sovány, réttyei jók, legelôje szoros.

SZTANISITY. Rátz, és német falu Báts Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Nemes Militicshez 4500, Zomborhoz 10020 bétsi ölnyire; határja három nyomásbéli, leginkább búzát, és zabot terem, földgye fekete, erdeje nintsen, szôleje jó bort terem, n. nyug. részén székes vizei vagynak, fája, nádgya nints, marhával, és terméssel bôvelkedik, piatza Baján, és Zomborban.

SZTANKÓCZ. *Kis, és Nagy Sztankócz.* Két tót faluk Trentsén Várm., amannak földes Ura B. Révay Uraság, melly fekszik Rozvaczhoz, 's Turnához közel; ennek pedig Gr. Illésházy Uraság, fekszik Szeleczhez közel, és annak filiája; lakosaik katolikusok; földgyeik jól termôk, fájok, réttyek, legelôjök elég van.

SZTANKÓCZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Barkóczy, 's több Uraságok, lakosai görög katolikusok, fekszik n. k. Szécspolyánkához $\frac{1}{2}$, é. Csaboczhoz 1, n. ny. Kerepléhez $\frac{1}{2}$ fertály, dél. Visnyóhoz $\frac{1}{4}$ órányira; hegyes, köves, és ritka földgye 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot terem, erdeje, szôleje nints, rét nélkûl is szûkölködik; piatzok Kassán 5 mértföldnyire.

SZTANKOVÁN. Tót falu Liptó Várm. egy részét *Rojko pod Sipom*nak nevezik; földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik

Ro-

Rozenbergához 1¼ mértföldnyire; savanyú vize is van, határja néhol hegyes, legelője elég van.

SZTANÓCZ. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Fel. Petróczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

SZTAPÁR. Rátz falu Báts Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Doroszlóhoz 3600, Zomborhoz 7200 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, jó búzát, zabot, és lent terem, földgye fekete, erdője nints, bora jó, nádgya kevés, bővelkedik búzával, zabbal, kenderrel, és tsikkal, fája nints, pénzt szereznek marhából, és termésekből; piatzok Zomboron, Apátiban, és Baján.

SZTÁRA. Német falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sellyéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja Dráva vizéhez közel van, melly által néha megöntetik.

SZTÁRA. Tót Helység Zemplén Várm. földes Ura Gr. Sztáray Uraság, lakosai katolikusok, és kevés orosz vallásúak, fekszik délre Izbugyához ½, é. Krivostyánhoz is fél órányira; határja 3 nyomásbéli, jó trágyázás után terem gabonát, árpát, jó búzát, mezeje térséges, és partos, erdeje tölgyes, és bikkes, szőleje is van.

SZTARINA. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura B. Palocsay Uraság, lakosai többfélék, fekszik Palocsához közel, mellynek filiája; határja sovány, legelője, fája elég van.

SZTARINA. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Révész Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Darával öszve kaptsolva, n. k. Polenához ¾, n. ny. pedig Jalovához ¼ órányira; hegyes, völgyes, sárga agyagos, kavitsal elegyes földgye 2 nyomásbéli, leginkább zabot, középszerűen pedig gabonát, árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt terem, erdeje középszerű, bővelkedik legelővel, szűkölködik kenyér dolgában, piatza Homonnán, és Ungváron.

SZTÁRNYA. Gömör Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sankfalvához nem meszsze, mellynek filiája.

* SZTASKÓCZ. *Sztaskovce.* Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Dezsőfy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Bártfá-

fához 3 mértföldnyire; határja hegyes, és sovány.

SZTASKÓCZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jékelfalusy Uraság, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik n. k. Havajhoz 1, dél. Makoczhoz $\frac{1}{2}$, n. ny. Gribovhoz $1\frac{1}{2}$, é. Vladicsához fél órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem, földgye hegyes, kősziklás, agyagos, erdeje, szőleje nints.

SZTASOV. *Sztaskov.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rakovához, 's Zakopczéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja sovány, legelője, fája van.

SZTAVNA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik az Ungvári Uradalomban; határja hegyes, és néhol sovány.

SZTEBNIK. Orosz falu, és Huta Sáros Várm. földes Urai Gr. Aspremont, és Gr. Szirmay Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik a' Makoviczai Uradalomban; határja középszerű, erdője elég tágas.

SZTRABICSO. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai g. katolikusok, fekszik N. Lucskához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; 2 nyomásbéli határja jó kukoritzát terem, erdeje van, de az árvíz rongállya, piatza Munkátson másfél mértföldnyire.

SZTRANKA. Lásd *Kis Szoczócz.*

SZTRASKA. Szepes Várm.

SZTRECSÉN. Vár, és tót falu Trentsén Várm. földes Urai H. Eszterházy, és több Uraságok, Vára épült Óvárral által ellenben, 's innen neveztetik a' Sztrecsényi Uradalom; Vára *Leopold* alatt lerontattatott; a' falunak lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik az említett régi Vár alatt, Vág-vize mellett; határja hegyes, és völgyes, néhol középszerű, másutt soványabb természű, fája, legelője elég van, piatza Zolnán 1 mértföldnyire.

SZTREGOVA. *Alsó Sztregova.* Tót falu Nógrád Várm. földes Urai Madách, és Révay Uraságok, lakosai leginkább evangelikusok, fekszik F. Sztregovához 1, Gácshoz, és Losontzhoz 2 mértföldnyire. Nevezetesíti e' vidéken legszebb, 's legnagyobb Templomjok, a' mellynek Kriptájába jeles, és nevezetes úri Férjfiaknak tetemeik helyheztettek; nem kü-

különben Madách, és Révay Uraságoknak két szép kastéllyaik. Az elsőbb Uraság' kastéllyán ezek az emlékeztető sorok olvashatók: Ædes has, olim Castellum, Anno MCCCCXXXX. Jam Genti Madách habitatum. Anno MDLII. sæva Turcarum manu, Annis vero M. DCCXVII. & MDCCLVIII. incendio desolatum; super triste rudus, bustumque instauravit, erexit Alexander Madách de Sztregova, M. DCCXCIX. Határja középszerű, fája bőven van, legelője, réttye hasznos, szőleji mostan kezdődnek, piatzok Losontzon.

SZTREGOVA. *Felső Sztregova.* Tót falu Nógrád Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, lakosai többnyire evangelikusok; fekszik Gátshoz 2, Losontzhoz 3 mértföldnyire. Néhai *Szeverínyi*nek születése helye; határja középszerű, fája nints, réttyei jók, szőleji hasznosak, piatzok Losontzon.

SZTRIVÉZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura B. Vécsey Uraság, lakosai g. katolikusok, fekszik Hrabovához, Rosztokához n. ny. $\frac{3}{4}$, és Mihajlótól n. k. is annyi órányira; határja 2 nyomásbéli, hegyes, kavitsos, sovány, sárga, agyagos a' földgye, többnyire zabot terem, középszerűen pedig árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt, erdeje van, kenyér dolgában szűkölködik; piatza Homonnán és Ungváron.

SZTROPKO. Hajdani Vár, és tót Mezőváros Zemplén Várm. földes Urai Gr. Keglevics, Nedeczky, és több Urak, lakosai katolikusok, és kevés egygyesültt ó hitűek, fekszik n. k. Vojtótzhoz 1, d. Nagy Brezniczához 1, n. ny. Boksához fél, é. Hocsához egy órányira; határja 3 nyomásbéli, leginkább zabot, középszerűen kétszeres búzát, és rozsot, egy nyomása síkos, kettő hegyes, agyagos, erdeje van, szőleje nints; omladozott Várának közepén parochiális góthika módra épültt Temploma van, és só letétel; a' Városnak északi részén van pedig a' Szent Ferentz Szerzetebéli Atyáknak Klastromjok; 2 országos vásárja, és minden Hétfőn héti vásárjai esnek.

SZTROPKÓI Uradalom Zemplén Várm. veszi eredetét hegyek mellett, 's Galitziát Magyar Országtól elválasztya, 's Hotsa, és Olyka fo-

folyó vizekkel körûl vétetik, mint valamelly kert.

SZTROPKO OLYKA, az O. betûben.

SZTROPKO POLYENA, a' P. betûben.

SVETAHÓCZ. Vas Várm. földgye jó, réttye, legelôje hasznos, fája, szôleje is van.

SZVEDERNIK. *Szvinna*, Trentsén Vármegyében.

SZUBOTICZA. Rátz, és oláh vég falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Fejér Templomhoz másfél órányira, Jám, Mirkovácz, és Berlistyének szomszédságokban; határja 4 nyomásbéli, melly egészen térséges, búzát, és kukoritzát bôven terem, erdeje, szôleje nints.

SZUCHA. Orosz falu Sáros Várm. lakosai ó hitüek, fekszik a' Makoviczai Uradalomban; határja hegyes, és középszerû.

* SZUCHA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ung vizéhez közel; határja középszerû.

SZUCHA. Folyó víz Máramaros Vármegyében.

SZUCHABRONYKA. *Bronyka* név alatt.

SZUCHAHÁZA. *Szucharo*, vagy *Szuchahora*. Lengyel falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Hladovkához közel, és annak filiája; határja hegyes, és sovány.

SZUCSA. *A.* és *F. Szucsa*. Két tót falu Trentsén Várm. földes Urok Gróf Illésházy Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Szkálához nem meszsze, Morva Orsz. széle felé; határjaik meglehetôsek, erdôjök, legelôjök, réttyek elég van.

SZUCSÁN. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bajmóczhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó, bora meglehetôs, javai külömbfélék.

SZUCSÁN. Tót Mezôváros Túrócz Várm. földes Urai Gr. Nyáry Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és zsidók, fekszik az ország útban. Nevezetes szabadságokat nyertek Lakosai a' régi Királyoktól, úgymint: 1381, 1385, 1388, és 1390dikben, midôn a' Királyi Városok közzé is számláltatott. Azután 1426, 1474, 1547, 1572, 1655dikben. Lakosai leginkább gazdáskodásból, marha tartásból, és fával való kereskedésbôl élnek, mellyet egész Péterváradig is le szoktak vizen ereszteni.

Szucz. *Szuczincze.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Pongrácz Uraság, lakosai katolikusok, határja néhol sovány, legelője szoros, erdője van.

Szud. *Szudovce.* Tót falu Hont Várm. földes Ura Zsembery Uraság, lakosai katolikusok, fekszik kies helyen; határja jó, bora legnevezetesebb e' Vármegyében, legelője elég, keresetre módgyok van.

Szudrics. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Belényeshez 1 mértföldnyire, mellynek filiája; határja jó, Királyné pataka nedvesíti.

Szudriás. Oláh falu Krasó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szucsán, Bozsut, Szurdoknak, és Szecsénnak szomszédságjokban; határja négy nyomásbéli, hegyes, és völgyes, terem kukoritzát, más gabonát keveset, középszerû erdeje van, szôleje nints.

Szuha. *Alsó, Felsô,* és *Ratko Szuha.* Elegyes faluk Gömör Várm. földes Uraik Gróf Koháry, Ragályi, és több Uraságok, fekszenek Zádorfalvához nem meszsze, a' Szuha völgyén; lakosaik katolikusok, és reformátusok, földgyeik középszerûek, mint vagyonnyaik.

Szuha. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Gyürky, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik n. k. Mindszentnek szomszédságában, hozzá $\frac{1}{2}$ órányira, egy nagy völgyben, *Mátra* hegye tövénél. Nagy erdejében üveg hutája vólt, de ebben most nem dolgoznak; az erdô között vólt Várának most csak emlékezete van fenn a' Szuhai Vár név alatt.

Szuha. *Nagy Szuha.* Tót falu Hont Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik a' Szuhai, és Pongyeloki patakok között, dombos helyen, Pongyelok helységgel öszvekaptsolva, határos Szeltzével, Jelenei pusztával, és Fazekas Zalusánnyal; három nyomásbéli határja fekete, és kövér, egy darabját 12 esztendeig sem kell trágyázni, réttye kétszer kaszállható, és hasznos szénát terem, erdeje az ortások által elpusztúlt, legelője szûk; vagyon határjában mészköve, és savanyû vize is; lakosai többnyire Fazekasok, és leginkább e' mesterséggel keresik élelmeket.

Szu-

Szuha. *Dürnbach.* Tót Mezőváros Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, a' kinek kastéllyával díszesittetik, lakosai katolikusok, fekszik N. Szombathoz egy mértföldnyire; határja középszerű, mint vagyonnyai; szőlejek jó italú bort terem.

Szuhafő. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai Bartók, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Zádorfalvához nem meszsze, és annak filiája; határja jó, fája, legelője van, piatza 2, 's 3 mértföldnyire.

Szuhány. Tót falu Hont Várm. földes Urai a' Tudom. Kintstár, és több Urak, lakosai többfélék, fekszik Litavához nem meszsze, és annak filiája; a' Bozóki Uradalomhoz tartozik; határja középszerű, fája, legelője elég van.

Szuhogy. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Okolicsányi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szendrőhöz $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja jó, néhol sovány, legelője, fája van, malma közel, piatza távol.

Szujo. Tót falu Trentsén Várm. a' Lietavai Uradalomhoz tartozik.

Szücs. Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik délre Koppanhoz $\frac{1}{4}$ órányira; 3 nyomásbéli határja gabonát, és krompélyt leginkább terem, réttyei jók, szőlőhegyetskéje alkalmatos, legelőjök a' Bakonybaii elegendő. Nevezetesiti a' Bakonyban lévő fejér, és veres márványkőbányája; piatza Pápán 3 órányira.

Szücsi. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Urak; lakosai katolikusok, fekszik Fancsalhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

Szügy. *Szudice.* Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Balassa-Gyarmathoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

Szügyi. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura a' Váczi Püspökség, fekszik Püspök-Hatvánhoz nem meszsze, mellynek filiája.

Szünöse. Szabad puszta Vas Várm. fekszik Szombathelyhez nem meszsze, és annak filiája.

Szür. Német falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai katolikusok,

sok, és másfélék, fekszik Szebényhez nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

Szürnyeg. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Barkóczy, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Imreghez nem meszsze, és annak filiája; határja homokos, hegyes, vôlgyes, 3 nyomásbéli, gabonát, és árpát terem, erdeje van, szôleje tsekély, kôvel, fával bôvelkedik, szántóföldek nélkûl szûkölködik; piatza Kassán, és Újhelyben.

Szürte. *Szürti.* Magyar falu Ungvár Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kis-Ráthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

Szukha. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Lesznához fél fertálynyira; határja 3 nyomásbéli, gabonát leginkább terem, egyebet középszerûen, földgye agyagos, erdeje van, piatza Homonnán.

Szuko. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai gör. katolikusok, fekszik Rokitótz, és Felsô Csebinyéhez közel; hegyes, veres, és fejér agyagos határja 2 nyomásbéli, terem zabot, kevés tatárkát, és krompélyt; erdeje van, szôleje nints; sabbal bôvelkedik, széna nélkûl szûkölködik; piatza Sztropkón.

Szuko. Magyar falu Fejér Várm. lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Pákozd, és Velentze között; határja jól termô.

Szulány. *Kis, és Nagy Szulány.* Két tót falu Nyitra Várm. Kis Szulánynak földes Urai Gr. Traun, és több Uraságok, Nagy Szulánynak pedig B. Malonyai Uraság, lakosaik külömbfélék, tekszenek Surányhához nem meszsze, mellynek filiáji; földgyeik középszerûek, fájok, legelôjök elég ván.

Szulimány. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Viszlónak, és Mosgónak szomszédságában, és ennek filiája; határja jó, javai külömbfélék, piatzok Szigeten van.

Szulin. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura B. Palotsay Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Sztarinához nem meszsze; határja meglehetôs.

Szulok. Lásd *Szurok* név alatt.

Szu-

Szulócz. *Szulovcze.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Aponyhoz közel, és annak filiája; határja jó, javai többfélék.

Szulov, vagy *Szulyov.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Szulyovszky Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Rohács Vára alatt; határja sovány.

Szundahovicza. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Hátmeghez nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetős.

Szunyog. 2 Szabad puszta Pest Vármegyében.

Szunyogd. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Péchy, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Margitához nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, javai többfélék.

Szunyogdi. *Münchendorf.* Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Kárdinális H. Batthyáni ő Eminentziája, 's a' Püspöki Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik az É. Újvári Ág Dunának eredeténél, 's lefolyásánál, Püspökihez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű, réttyei tsekélyek, legelője hasznos, gyümöltseikből is szép hasznot vesznek, jó áron eladván azokat egyéb vagyonnyaikkal egygyütt Pozsonyban egygy órányira.

Szunyova. *Sunyova* név Szúpatak. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Szúdy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Kis Terenyéhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

Szurd. *Surd* név alatt.

Szurdok. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Keczer, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Petrihez közel, mellynek filiája; határja jó, legelője szoros, piatza távol.

Szurdok. Oláh falu Krasso Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Bozsúr, Szecsán, és Bottinestnek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, melly hegy, 's völgyből áll, terem kukoritzát, és rész szerént gabonát is; középszerű erdeje van, szőleje nints.

Szurdok. Oláh falu Krasso Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, határos Forotik, és Doklen helységekkel; határja négy nyo-

nyomásbéli, hegyes, és vôlgyes, terem kukoritzát, más része gabonát keveset; erdeje, szôleje nints.

Szurdok. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, és több Uraságok, fekszik F. Szent Mártonnak szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô.

Szurdok. *Sztrimtura.* Oláh falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és Gr. Teleky Uraság, fekszik n. k. Rozsáliához, d. Glódhoz 1 mértföldnyire; határja 2 fordúlóra van osztva, 's a' felsô járásban, holott 22 helységek vagynak, mind nagyságára, mind termékenységére nézve elsôséget érdemel; szénával bôvelkedik, 's egyéb termésben sem tapasztal szükséget.

Szurok, hibásan *Szulok.* Sváb falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, 's a' Csokonyai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Csokonyától n. k. 1½ órányira; mezeje homokos, de a' lakosoknak szorgalmatosságjok után bô termékenységû; erdeje nints, réttyei alkalmatosak; dohányt is jót termesztenek, mellyet 3, 4 órányira, Károly Fejérvárra, Horvát Országba hordgyákel jó haszonnal.

Szusán. Népes tót falu Hont Várm. földes Urai B. Lusinszky, és több Uraságok, 's az Osgyáni Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Nagy-Szuhához nem meszsze, és annak filiája, Osgyánnak, és F. Zalusánnak szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, és minthogy jól míveltetik, bôven terem tiszta búzát is; réttye kevés, de kétszer kaszállható; erdeje tôlgyes, makkot, és gubatsot bôven terem; lakosai többnyire Fazekasok; B. Lusinszky Uraságnak szép fekvésû, 's mindenféle gyümöltsös fákkal gazdag *Habemus* nevezetû szôleje van itten, melly igen jó ízû bort terem.

Szuszány. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik vad helyen a' Havas alatt, igen magas hegyek' óldalában, n. k. Nadalbestyel, d. Ignestyel, ész. Bihar Vármegyei *Gros* nevû faluval határos; határja hegyes, vôlgyes, és sovány, pénzen vett fával kereskednek, lakosai jóféle malomköveket készítenek.

Szuszár. Orosz falu Kraszó Várm. földes Urai Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zsupparl, Szuhrias, és Bozsurak szomszédságában; határja 4 nyomásbéli, egyenetlen, és leginkább kukoritzát terem, középszerü erdeje van; szőleje nintsen.

Szuszko. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik a' Munkátsi Uradalomban, határja sovány.

Szusztra. Temes Várm. földes Ura Lavrinszky Uraság, fekszik Rékashoz közel, mellynek filiája.

Szúton. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Dobérzhoz nem messze, mellynek filiája; határja középszerü, erdője van.

T.

Tab. Magyar, és tót falu Somogy Várm. földes Urai Lengyel, és Mérey Uraságok, lakosai katolikusok, reformátusok, evangelikusok, és zsidók is, fekszik Zala, Torvajhoz $\frac{1}{2}$, Egres, és Kapolhoz $\frac{3}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, mellynek egygyike mindenkor kukoritzával ültettetik; hegyes, és agyagos földgye rozsot leginkább, búzát pedig középszerüen terem; erdeje tekély, szőleje elég van; piatza Veszprémben.

Tab. Szabad puszta Nógrád Vármegyében.

Tabajd. Magyar falu Fejér Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Válnak szomszédságában, mellynek filiája; B. Rudnyánszky Uraknak szép házok vagyon benne; földgyei középszerüek, fördője is nevezetesíti.

Taberna. Három faluk a' Bánátban.

Tabod. Szabad puszta Tolna Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tevelhez közel, mellynek filiája.

Tábor. Vas Várm. fekszik Nyéknek szomszédságában, mellynek filiája.

Táborhely. Szabad puszta Győr Várm. a' Szigetközben, a' kis Duna mellett, föld. Urai több Nemes Urak, fekszik Győrhöz 1 órányira; ke-

kevés szántóföldgye vagyon, réttye többetske; erdeje nintsen.

TACK. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sz. Bottyánhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja közép termékenységû, vagyonnyai meglehetősek.

TACSKÁND. *Nemes Tacskánd.* Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Gerczéhez közel, mellynek filiája; határja középszerû.

TAGADÓ. *Megygyes.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Belényeshez 5 mértföldnyire; határja egy nyomásbéli, zabot, és tengerit leginkább terem; határjának $\frac{2}{3}$ része hegyes, $\frac{1}{3}$ része tér; erdeje, és folyó vize van; piatza N. Váradon, és Belényesen.

TAGYON. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Csicsónak szomszédságában, és annak filiája; határja szoros, legelője, réttye hijános, erdeje nims, borai meglehetősek.

TAGYOS. *Nagy, és Kis Tagyos.* Két falu Komárom Várm. földes Urai Huszár, és több Urak, lakosaik külömbfélék, fekszenek Környéhez nem meszsze, mellynek filiái, földgyeik jól termők.

TAHI. Szabad puszta Pest Vármegyében.

TAJNA. *Nemes Tajna, Káptalan Tajna.* Két tót falu Bars Várm. földes Urai Tajnay, és az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Névedhez közel, mellynek filiáji; határbéli földgyeik középszerûek.

TAJCH. Vas Várm. földes Ura Hg. Esterházy Uraság.

TAJOVA. Tót falu Zólyom Várm. földes Urai a' Besztertze Bányai Bányászi Kamarai, és Radvánszky Uraság, lakosai többfélék, s leginkább a' bányászi munkák körûl foglalatoskodnak, fekszik Bars Vármegyének szélénél; határja soványi.

TAJTI. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Ezeredhez nem meszsze, és annak filiája; földgyének egy része soványi, piatzozása a mértföldnyire, Rimaszombatban; fája van, malma helyben.

TAKÁCSI. Népes magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, reformátusok, és evangelikusok, fekszik Marczaltóhoz n. k. 1 órányira, Győr felé menő postaútban; jó szántó földgyei tiszta búzát, és mást mindent megteremnek; réttyei is a' Gerencze folyó mellett meglehetősek, erdeje nints.

TÁKO. *Kis Tákó.* Szabad puszta Győr Várm. a' Győri Szigetnek szomszédságában, a' kis Duna' jobb partyán, földes Ura a' Győri Püspökség, leginkább rétekből áll, mellyeken sok széna terem, és takarittatik.

TAKOS. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai több Urak, fekszik Mező - Kaszonynak szomszédságában, mellynek filiája; szántó foldgyei meglehetősek, réttyei hasznosak, legelője, és fája van.

TAKSON. Német falu Pest Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Harasztihoz igen közel, Majosházához 1 mértföldnyire; vagyon itt a' Duna' partyán az Uraságnak nagy gabona - tárháza, vízi malma, vendégfogadója, van szép erdőtskéje; lakosai közzül azok, kik a' Rátzkevi Szigetségbe szállottak által, az előtt a' falu' végén laktak, 's rátzok vóltak; most németek lakják, kik mind nyelvekben, mind erkölcsökben különböznek a' Haraszti, vagy Soroksári Sváboktól; határja homokos, terem rozsot, és tavaszit meglehetősen, kevés szénája, bora, fája is van; piatza Pesten.

TAKSON. Lásd *Taxony.*

TALABORFALVA. *Terebłova.* Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik ész. Dulfalvához $\frac{1}{4}$, n. ny. Sándorfalvához 1, d. Vajnághoz $\frac{1}{2}$, n. k Uglyához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, szűk, terem kevés kukoritzát, egyébaránt tsak zabot, és tatárkát, mivel földgye nagyobb részént követses, kenyereket pénzen veszik; némellyek marhákkal is kereskednek; sós vize két helyen is van, mellyel szabadon élhetnek; erdeje elég van.

TALAMAS, vagy *Talmas.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, fekszik Skotarszkához nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes, fája van, földgye trágyázás után a' tavaszi vetést is megtermi.

TALMAS. Bihar Vármegyében Szállás.

TA-

TALAPATKA. Vas Várm. földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Kéthelyhez közel, mellynek filiája; földgye termékeny, többny re síkos, réttye, fája, legelője van.

TALBOS. *Rákos Talbos.* Szabad puszta Borsod Várm. Sajó, és Hejó mellett.

TÁLLYA. Híres Hegyallyai Mezőváros Zemplén Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik kies, és egésséges helyen, északra Szántóhoz, délre Mádhoz mintegy $\frac{1}{4}$ mértföldnyire. Hajdan Vára is vala, midőn a' Tseheknek birtokokban vólt, 's itten lakott *Iszkra* nevű Vezérjek; és Lakosai régenten gazdagok vóltak. Nyomorgattattak a' Tatárok után tovább 20 esztendőnél a' Tsehek által, míg *Mátyás* Király jármok alól fel nem szabadította; annakutánna *Rákóczinak*, *Betlennek*, és a' Tsászároknak hadaik által is sokat szenyvedtek. Régi földes Urai között *Alagiak* sokat bírtak, és határját sok szabad részekre is szaggatták. Azután *Lorándfiaké* vólt, 's L. Zsuzsánna által *Rákóczi György* lépett birtokába. Ezek kihalván, H. *Trauczon* leve birtokosa. Most nevezetesebb részeit más helyeken lakó Uraságok bírják, kivált híres szőlő hegyeire nézve, mellyek között említést kívánnak: *Patóts*, *Dongó*, *Hegyes*, *Bányász*, *Hasznos*, *Bohomálya*, *Tóköszmál*, *Remete*, *Sas*, és *Nyerges* hegyek; *Tserepes*, *Tály*, *Kövesdhegy*, *Halastó*, *Tsekhegy*, *Várhegy* 's a' t. mellyek közzül némellyek a' Toltsvai borokhoz hasonlókat teremnek. — Lakosai szőlő, 's földmívelésből, és mesterségeknek folytatásából élnek; vásárjaik meglehetősek; a' kereskedést köztök Görögök, és Zsidók folytattyák; folyó vize nem a' Városban, hanem hozzá nem messze foly; petsétje e' Városnak szőlőgerézd; postája, és ispotálya is van; határbéli földgyei jók, és hasznosak, ha trágyáztatnak; kevés kaszállóji jók, legelője van, szőleje első nemű, fát más helyekről szereznek.

TÁLLYA. *Kis Tállya.* Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Püspök, és Kis Prépostság, lakosai katolikusok; határját a' záporok járják; piatza Egerben közel van.

TALLÓS. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dudvág' folyása mellett; határja a nyomásbéli, és jó, erdeje is van.

TALP. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Váradi egyesített Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Telek, és B. Szelistyéhez $\frac{3}{4}$ ó ányira; dombos, köves, térséges határja középszerüen terem gabonát, erdeje nints, fekete Körös mellette foly-el.

TALPAS. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik a' fekete Körös mellett, Bihar Vármegyei Dolom puszta, Batakony, Apáti, Vadász, és fekete Bátor között, határja középszerü, melly a' Tótfalusi pusztával, és Oliritó szállással nagyobbittatván, három nyomásbéli; erdeje is van, Körös vizén malmai vannak.

TAMASDA. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura Batányi Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszik Sallyihoz közel, Gyulához másfél státzióra; határja kétszeres búzát szüken, tengerit középszerüen terem, lapályos, és agyagos a' földgye; makkterm ő erdeje van, szőleje nints; néha marha eladásából pénzt szereznek.

TAMÁSFALVA. Tót falu Kis Hont Várm. földes Urai Rimaszombat Városa, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Rimaszombathoz nem messze, és annak filiája; Szabatkai, Apáti, Dusai, 's Kuritzi pusztákkal is határos, szántó földgyei vizesek, teremnek tiszta, kétszeres búzát, rozsot, és zabot; rettye jó, erdeje is van.

TAMÁSFALVA, *Tamasovcze*. Tót falu Szepes Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Lethánfalvához nem meszsze, és annak filiája; határjában legelője kevés van.

TAMÁSHÁZA. Szabad puszta Posony Várm.

TAMÁSI. *Pap Tamási*. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' V. Káptalanbéli Uraság, lakosai reformátusok, fekszik n. k. Suigei pusztához közel, Petegyházához $\frac{1}{4}$, délre Biharhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja kitsiny, földgye sovány, szántóföld, lapályos, és vizállásos, rozsot, búzát, tengerit, árpát tsekélyen terem, földgyét

gyét az áradások gyakran károsíttyák, erdeje, szőleje nints, dohány termesztéshől élnek leginkább, mellyet bérlelt földekbe plántálnak; piatzok Váradon $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

TAMÁSI, Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Losontzhoz közel, mellynek filiája; határja olyan, mint Gergelyfalváé.

TAMÁSI, Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Kohárry Uraság, lakosai több félék, fekszik Dobóczhoz közel, mellynek filiája; határja jól termő, $\frac{2}{3}$ részét a' záporok járják, piatza Rimaszombathan.

TAMÁSI, Mezőváros Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kaposvize mellett, Simontornya, és Dombó között; határja a' természetnek szép javaival bővelkedik.

TAMÁSI, Szabad puszta Szabolcs Várm. földes Ura Siskovics Uraság, fekszik Nyir-Adonyhoz közel, és annak filiája.

TAMÁSI, *Kis Tamási*, Szabad puszta Somogy Várm. földes Ura Somsics Uraság.

TAMÁSI, *Dréva Tamási*, Falu Somogy Várm. földes Ura Bakó Uraság, lakosai többfélék, fekszik Istvándihoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire, földgyének egy része homokos, eladásra jó módgya, fája, makkja, legelője van.

TAMÁSI, *Kis Tamási*, Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Somogyi Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Szigethez $1\frac{1}{2}$ órányira, Molvány, Pettend, és Németskének szomszédságjokban; határja a' hyomásbéli, búzát, és hajdinát leginkább terem, rozsot, és egyebet középszerűen, erdeje kitsiny, szőleje nints.

TAMÁSI, Lásd *Thamási*.

TAMÁSI, Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai többnyire evangelikusok, fekszik Tesérnek szomszédságában, mellynek filiája, Buda felé vezető tsinált jó ország úttyában, Nagy Démtől egy órányira; határja nagyobb részént homokos, de még is jó tiszta búza, rozs, árpa, és zab terem benne; legelője elég, réttye jó, erdeje málma van, piatzozzia Pápán, és Győrött.

TAMÁSI, Szabad puszta Bihar Vármegyében.

TAMÁS VÁRALLYA, a' V. betûben.

TANA. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Boros Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szétsénnek szomszédságában, mellynek filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég, és jó, fája, legelője, erdeje van; piatza Kôszegen, és Szombathelyen.

TÁNCZ. *Tehén Tánczi.* Borsod Vármegyében.

TANKA. Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mura vizéhez közel; határja hegyes, földgye sovány.

TÁNY. *Nagy Tány.* Magyar falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Csicsónak szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, de néha az áradások járják, réttye, és eladásra módgya van.

TÁP. Magyar falu Győr Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' pusztai járásban, Táp Szent Miklóshoz közel, Győrhöz $2\frac{1}{2}$, Pápához négy mértföldnyire; határja két nyomásbéli, mellynek egy része térséges, más része hegyes, földgye fekete, és homokos, rozsot leginkább terem; erdeje nints, szôleje középszerû.

TÁPE. Magyar falu Csongrád Várm. földes Urá Szeged Városa, IV. BÉLA Kir. 1247-dikben ajándékozá e' Kir. Városnak, lakosai katolikusok, fekszik a' Tisza mellett, Szegedhez egy fertály mértföldnyire; a' hol is vagyonnyait haszonnal árúllya; földgye kevés, melly fekete ugyan, de vízzel gyakran béborittatik; lakosai halászattal, és gyékény szövéssel keresik élelmeket, mellynek bôvségében vagynak; térséges határjában 2 halas ere vagyon: a' Tapai ér, Hót tisza, vagy Vattó ér.

TÁPE. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Gr. Győry Uraság, Győrkönhöz tartozik.

TÁPIA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Lugos, Harmadia, Maguri, és Lugoshelynek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, Temes mellett lapályos, bellyebb pedig hegyes, töhbnyire tsak kukoritzát terem, erdeje nints, tsak tsalitossa; szôleje jó formán van, és a' Lugosi hegy-

gyel

gyel határos; Lugos ide ¾ óra járás.

TÁPLÁNY. Szabad puszta Győr Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, fekszik a' pusztai járásban, a' Kis Megyeri pusztának határja mellett, Győrhöz 1 órányira; határja 3 nyomáshéli, mindenféle gabonát bőven terem, szép réttel, és legelővel bővelkedik, a' marha nevelésre igen alkalmatos.

TÁPLÁNFA. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sz. Lőrintzhez nem meszsze, és annak filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég, és jó, fája, legelője, erdeje van, piatza Kőszegen, és Szombathelyen.

TAPLÓCZ. *Kún Taplócz*, és *Jólsva Taplócz*. Két magyar falu Gömör Várm. földes Ura a' Csetneki Uradal. Ura, fekszik Pelsőcz hegye alatt, Csetnekhez 1 órányira, és annak filiája; ennek pedig földes Ura Gr. Koháry Uraság, [illegible], ez fekszik Süvethének szomszédságában, mellynek filiája; lakosaik többfélék, földgyeik közép termésűek, határjoknak egy része hegyes, réttyeiket a' víz áradások járják; a' vas műhelyeknél van módgyok a' keresetre.

TAPOLCZA. Szabad puszta Borsod Várm. földes Ura a' Munkácsi Püspökség, meleg fördője nevezetes, vidékje szép.

TAPOLCSÁNY. *Nagy Tapolcsány*. Mezőváros Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Galgóczhoz 4 mértföldnyire; hajdan szabad Város vala; lovai, vásárjai, és sáfránnya nevezetesítik. A' Zsidóknak zsinagógájok van itten, postája, és ispotállya is van, földgye, réttye jó, malma hasznos, piatza helyben.

TAPOLCSÁNY. *Kis Tapolcsány*. Mezőváros Bars Várm. földes Urai Gr. Keglevics, és Gr. Koháry Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik hegyek között, Aranyos Maróthoz 1 mértföldnyire. Hajdani *Tapolcsányi Tamás* nevezetes vala kövérségéért, a' kit FERDINÁND Tsászár lefestetni kívánt 1565. Azután *Rákóczi Lászlónak* birtoka vala, a' mint 1662-dikben épűlt kastéllyának felülírattyából kitetszik, vólt erőssége lerontattatván 1578-ban megűjjíttatott; Ispotállyát *Bánfi Erzsébet*, *Rákóczinak* Hitvese

szer-

szerzette; új kastéllyával, 's jeles Szentegyházával díszesíttetik; díszes úri kertye, szép majorsága, 's vadas kertyei is vagynak itten az Uraságnak, 's posztót készítő műhelye; Ebedecznél savanyú vize van; földgye jó, réttye számos, fája van, legelője elég, jó borait könnyen eladgya, piatza helyben, és másfél órányira.

TAPOLCSÁNY. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Sz. Miklósi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sattához nem messze, mellynek filiája; szántó földgyének fele termékeny; piatza Miskoltzon két mértföldnyire; fája van, szőlőhegye középszerű.

TAPOLCSÁNY. *Czeplicani.* Tót falu Sáros Várm. lakosai többfélék, fekszik Sz. Istvánhoz közel, mellynek filiája; határjának egy része alább való, réttye jó, 's fája, és tserép edénynek alkalmatos agyagja van.

TAPOLTZA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Siklóshoz nem messze, és annak filiája; n. k. Beremendel, dél. és n. ny. Nágyfaluval, ész. Nagy-Harsánnyal határos; határja Nágyfaluéval egygyütt 3 nyomásbéli, szőlője, fája nints, húzat jól, egyebes közönségesen terem; piatza Eszéken, és Siklóson. E Helység valaha *Székely nagy Falunak* hivattatott, de most tsekély falutska; régi nagyságát mutattyák a' még mostan is látható házaknak kő alapjai; híres e' falu, a' föld' gyomrából sebesen kijövő kénköves vízről, mellynek folyás felén egy 3 szobából álló fördőház vagyon, hollott sokan fördéseknek hasznát veszik; folyásán malom is van.

TAPOLCZA. Magyar Mezővároš Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, Sümeghez 3 mértföldnyire; postája is van; határja középszerű, eladásra jó módgya van.

TAPOLCZA. Folyó víz Veszprém Várm. eréd Tapolczafőnél, 's nevének megfelel; mert vize bé nem fagy, halak is meglehetősek vannak benne; malmai hasznosak.

TAPOLCZAFŐ. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, többen reformátusok, kik között sokan Tsapó Mesteremberek, fekszik

szik Kovácsihoz nem messze, és annak filiája. Pápához jo közel; határja 2 nyomásbéli, 's leginkább rozsot, és krompélyt terem, búzát, árpát, zabot, kukoricát pedig középszerûen; szôleji nevendékek, réttye, erdeje tsekély; itt fakad-fel Tapolcza vize, melly egynehány lépésnyire azonnal malmokat, és kallót hajt; rákkal, és kövi hallal bövelkedik; piatza Pápán.

Tapson. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vid, Böhönye, és Szenyérhez is fél órányira; határja 2 nyomásbéli, búzája, bora, és más veteménye jó, 's elegendô terem; földgye róna agyagos, erdeje, legelôje is elég van; piatza Horvát Országban, és Kanizsán.

Tar. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Rakovszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Mátrához közel, Zagyva vize mellett; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

Taraczköz. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek legiskább, határos n. k. Körtvélyessel, és Hosszúmezővel 1, d. Szaplontzával 1½, é. Kirvával ½, piatza Szigeten két mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, terem tavasz búzát, zabot, és tatárkát, tengerit pedig kevesebbet, földgye majd hegy, és völgy, majd térség, erdeje kevés.

Tarány. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik é. Bolháshoz 1, d. Agarévhez ½, n. k. Bodviczához is fél, n. ny. Belovárhoz 1 órányira; születése helye T. *Kelemen* Profeszszor Úrnak, a' Pesti Királyi Universitás' mostani érdemes Rektorának; határja 3 nyomásbéli, rozsot, kölest legjobban, 's egyebet középszerûen terem, földgye sík, homokos, és néhol agyagos, erdeje nagy, szôleje nints, piatza Légrádon, Kapronczán, és Kanizsán.

Tarány. Szabad puszta Nyitra Várm. földes Ura Hg. Grazsálkovics Uraság, fekszik Nagy Kérnek szomszédságában, és annak filiája.

Tarás. Rátz falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Csurog, Elemér, és Kumánd között; határja három nyomásbéli, búzát, szénát jól terem, marhát ne-

nevel, bora kevés, piatza Becsen, révje is van, vize Tisza.

TARCS. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Kis Bérnek szomszédságában, mellynek filiája; határja tágas, szántóföldgyei, réttyei, és legelôji jók, van benne a' földes Uraságnak birkás majorsága is.

TARCSA. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

TARCSA. *Körös Tarcsa.* Magyar falu Békés Várm. föld. Urai B. Haruker Maradékjai, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Békéshez nem meszsze, mellynek filiája; földgye termékeny, legelôje elég, réttyei meglehetôsek, határjában Körös vize sok károkat táplál; fája, nádgya, malma nintsen.

TARCSA. *Ér Tarcsa.* Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Haller, és a' Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Ér Adonyhoz nem meszsze, Otomány, Ér Keserûnek is szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, térséges, és elegyes földgye terem rozsot, és zabot; erdeje, szôleje, legelôje kevés, piatza Margitán.

TARCSA. Szabad puszta Baranya Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, fekszik Sz. Lôrintzhez nem meszsze, és annak filiája.

TARCSA. *Taczmansdorf.* Német falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, a' kinek kastéllyával ékesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Ôri Sz. Mártonnak szomszédságában; földgye néhol sovány, eladásra, és keresetre módgya van, savanyú vize, és fördôji jelesek.

TARCSA. *Erdô Tarcsa.* Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kállóhoz nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Alsó Bodonyé.

TARCSA. *Csík Tarcsa.* Tót falu Pest Várm. földes Ura H. Grazsalkovics Uraság, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Kerepeshez közel, mellynek filiája, Pesthez pedig $1\frac{1}{4}$ státzióra; határja 3 nyomásbéli, többnyire térséges, és homokos, rozsot, zabot, kukoritzát, legfôkép pedig szénát terem, árpát középszerûen, szôleje van, fa, és legelô nélkûl szûkölködik;

dik; piatza Pesten, fuvarozással is pénzt keresnek.

TARCSA. *Kis Tarcsa.* Tót falu Pest Várm. földes Ura a' Vátzi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Csik Tarcsához igen közel, Kerepes, mellynek filiája, és Czinkota között alkalmatos Vendégfogadója van, a' faluban egygy omladozott Templomnak falai látszatnak; határja 3 nyomásbéli, hegyes, homokos, és agyagos, rozsot, és zabot sokat terem, bort keveset; erdeje nints, piatza Pesten.

TARCSA. *Andau.* Német falu Mosony Várm. a' Magy. Óvári Uradalomhoz tartozandó, lakosai katolikusok, fekszik a' Hanság' szélén, d. M. Óvártól $3\frac{1}{2}$, Nizsidertől pedig 5 órányira; határja egyenes, és sík, fekete homokos földgye közönségesen búzát, és rozsot, de tavaszit is terem, legelője, és réttye a' Hanságban van; vannak határjában tavai, mellyekben nád, és gyékény szövéshez alkalmatos káka szokott teremni; piatza Nizsideren, és Magy. Óváron, nevezetesen pedig szénájokat Bétsben szokták eladni.

TARCSÁN. Szabad puszta Hont Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik F. Szemerédhez nem meszsze, mellynek filiája.

TARCZA. *Torisza.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai Gróf Szirmay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Héthárshoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; Sóháza, és Ispotállya is van; határja középszerű.

TARCZAL. Magyar Mezőváros Zemplén Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik n. ny. a' híres Tokaji hegy alatt, kies helyen, híres borai nevezetesítik, mellyeket termő hegyei között nevezetesebbek: 1. *Tserfás, Kórsag, Szarvas,* majd *F. Turzó, Lajstrom, Szilvögy, Deák, Királymáj, Agyak, Tsuka, Köbánya, Tarczi, Paksi, Bigó, Görbe Barát, Árokhát, Forrás.* 2. *Kis,* és *Nagy Czeke, Peröcz, Sóhajó, N. K. Mandolás.* 3. *Kis Temető, Bodon, Zomhori, Elöhegy, N. Temető, Farkas, Bajúsz, Vinna, Göncz, Nyavalya, Kis Várad's* a' t. E' szőlős hegyek sok drága borokat teremnek. Számos Uraságoknak is vannak itten épületeik, és szabad udvaraik. Ispotállya is vagyon; határja termékeny, rét-

réttyei tágasak, legelője elég, piatzok helyben, és másutt is, szegényebb lakosainak a' kapával való keresetre is van módgyok.

TARD. *Tardona.* Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az ország útban, postája is van, földgye termékeny; Egri piatza két, Miskoltzi pedig 3 mértföldnyire van, legelője elég.

TARDONA. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Losonczy, és több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Dédeshez nem meszsze; határja jó, de a' záporok néha károsíttyák, legelője, fája elég, piatza Miskoltzon 2 mértföldnyire.

TARDOS. Tót falu Komárom Várm. földes Ura Hg. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Neszmélyhez egy mértföldnyire; határja középszerű, legelője, és réttye van, hegyek között fekszik.

TARDOS. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Patay Uraság, lakosai többen reformátusok, határja szoros, búzát bőven terem, fája nints, keresetre módgya a' Hegyallyán.

TARDOSKED. Magy. falu Nyitra Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, C. Boronkai, és más Uraknak is vagynak itten Kuriáik; lakosai katolikusok, fekszik Érsek Újvárhoz 2 mértföldnyire; ispotállya van, földgye, réttye jó, legelője elég, tava is van; határjának egy részét a' vizek járják.

TARDOMESZTRICZ. Nyitra Várm. földes Urai több Urak, fekszik Prasitzhoz nem meszsze, mellynek filiája.

TARJÁN. Elegyes falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Fejér Vármegy. szélénél; legelője, réttye elég van, szőlőhegyei jól termők.

TARJÁN. Szabad puszta Győr Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik a' Ravaszdi, és Aszszonyfai határok mellett; határja 2 nyomásbéli, kétszeresť leginkább terem; erdeji szépek.

TARJÁN. Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Bruder, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik a' Gyöngyösi járásban; határja jó.

TARJÁN. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Beöthy Uraság, lakosai ó hitűek, fekszik N. Váradhoz másfél mért-

mértföldnyire; határja tér, alsó része fekete mocsáros, a' felső pedig homokos, rozsot terem, tengerit bővebben, az árvizek gyakran károsíttyák, makk termő erdeje van, piatza Váradon.

Tarjány, *Tisza Tarjány*, és *Felső Tarjány*. Magyar faluk Borsod Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Tisza-Kürthöz nem meszsze, és annak filiáji; határjaik jól termők.

Tarjány. *Salgó Tarjány*. Elegyes falu Nógrád Várm. földes Ura Jankovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Salgó Várhoz ½ mértföldnyire; határja középszerű.

Tárkány. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi egygyesűltt Püspökség, lakosai reformátusok; Belényes Városától a' Körös választya-el; határja rész szerént térséges, rész szerént hegyes, völgyes, agyagos, gabonát középszerűen terem, erdeje, szőleje van; piatza Belényesen.

Tárkány. *Fa Tárkány*. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Püspökség, lakosai katolikusok; vize, és halas tava nevezetesíti, hajdan pedig a' Kartuziánusoknak Klastromjok, és Szentegyházok; földgye középszerű, fája van, piatza Egerben.

Tarkajcza. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Váradi egygyesűltt Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Tárkány, és Méraghoz ½ órányira, Bélhez 2 mértföldnyire; határja hegyekből, erdőkből, és köszíklákból áll, tavaszit termesztenek, erdeje van, és jó folyó vize.

Tárkány. *Mező Tárkány*. Magyar falu Heves Várm. földes Ura az Egri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Maklárhoz nem meszsze; földgye, réttye jó, piatza Egerben közel, legelője elég van.

Tárkány. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Veszprém Vármeg. szélénél; határja jó, legelője, és réttye elég van, szőleji termékenyek.

Tárkány. *Kis Tárkány*, *Nagy Tárkány*. Két magyar helység Zemplén Várm. földes Urai Sennyei, és több Urak, Sóháza is van, lakosaik katolikusok, és reformátusok; földgyeik jól termők, réttyek, legelőjök, fá-

fájok van, piatzok Ungváron, Újhelyben, és Kis-Várdán.

TÁRKÁNY. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

TARKÔ. *Kamenicza.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Dezsôfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tarkô Várához közel; földgye középszerû, réttye, legelôje, és fája van, piatza sints meszsze.

TARKÔ VÁRA. Kies Vár vólt Szebenhez közel. *Tartziak* birták, a' kik *Szabinát* elloptak vala. *Ferdinándnak* idejében elrontattatott. Lásd felôle *Betlent* Lib. IV. pag. 199. Conf. *Istvánf.* Lib. XIX. pag. 373.

TARNA. Elegyes falu Ungvár Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai többfélék, fekszik Vinnának szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

TARNA. *K. és N. Tarna.* Elegyes két faluk Ugocsa Várm. földes Urok B. Perény Uraság, lakosaik katolikusok, és egygyesûlttek, fekszenek Királyházához nem meszsze, mellynek filiáji, Sós Újfalutól, és Komlóstól sem meszsze; földgyeik a nyomásbéliek, teremnek kukoritzát, és zabot, erdejek, fájok elég van; szôlejek kevés, de jó gyenge bort termôk. Ezeknek határjában régenten pénzbányák vóltak, N. Tarna mellett *minerális* víz, az az: borkút, vagy savanyú víz van, mellyel a' Lakosok, mint közönséges itallal élnek; távol való helyekrôl pedig a' nyavalyás, és beteges emberek minden esztendôben járnak ide, 's a' fördödés által sokan meggyógyúlnak.

TARNÓ. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Bártfa Városa, lakosai többfélék, fekszik Sárpatakához nem meszsze, és annak filiája; Harmintzadgya is van; határja ollyan, mint Rokitóé.

TÁRNO. *Ternovo.* Tót falu Túrócz Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai evangelikusok, fekszik Szent Péterhez nem meszsze, mellynek filiája; határjában vannak a' hegyekben értz erek, mellyek már régen mívelésben nintsenek; szép gyümöltsösei is vagynak.

TARNÓCZ. *Tarnovce.* Tót Mezôváros Liptó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, és a' Likavai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Pettendorfhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; földgyének $\frac{1}{3}$ része

sovány,

sovány, ¾ része a' hegyek miatt nehezen míveltetik, ¼ része termékeny, fája van mind a' kétféle, piatza helyben, és másutt.

TARNÓCZ. *Tarnovce.* Elegyes falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Litkéhez közel, és annak filiája; határja középszerû, vagyonnyai is ollyanok.

TARNÓCZ. *Tarnova.* Magyar falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Ôrhöz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

TARNOCZA. Szabad puszta Heves Vármegyében.

TARNÓCZA. Szabad puszta Somogy Várm. a' Babocsai járásban, földes Ura Gróf Szécsényi Uraság, fekszik Csokonyától dél. 1 órányira, egy végben a' Györgyösi, és Kútfôi pusztákkal.

TÁRNOK. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura B. Lusinszky Uraság, fekszik Bodajknak szomszédságában, mellynek filiája.

TÁRNOK. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura Gróf Pálfy Uraság, fekszik Csatajhoz nem meszsze, és annak filiája.

TÁRNOK. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Maczházához n. k. Nagy Szarvához d. Bácsfalvához n. ny. Nagy Pákához pedig észak. közel; határja 2 nyomásbéli jó búza termô; tsekély legelôjin kivûl más haszonvétellel nem bir.

TÁRNOK. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Deák Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Egerszeghez másfél mértföldnyire; határja tágas, földgyei, réttyei középszerûek, legelôje szoros, erdeje van, határját néha a' záporok járják.

TÁRNOK. Magyar falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sóskúthoz nem meszsze, határja gazdag termékenységû.

TARNÓKA. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Szemere, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Gálszécshez nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes, kavitsos, 3 nyomásbéli, zabot terem, erdeje kitsiny, szôleje nints; rét, és víz nélkûl szûkölködik.

TAROD CSENCS. a' Cs. betûben.

TARODFA. Magyar falu Vas Várm. földes Urai Balog, és több Urak, lakosai többfélék, fekszik Sz. Királyhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

TARODHÁZA. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Móricz Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. Lérántnak szomszédságában, és annak filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég, és jó, fája, legelője, erdeje van, piatza Kőszegen, és Szombathelyen.

TARPA. Magyar Mezőváros Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, és többnyire reformátusok, fekszik Badaló, és Gulácshoz nem meszsze; szántó földgye jó, réttye, fája mind a' kétféle van, szőleje nem igen jó, gyümöltseit a' Tiszán lápok által szállittyák másuvá; legelője szoros, piatza Tisza Újlakon; és mivel fájok elég van, sok bodnár mesteremberek lakják.

TAROS. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Vasnak szomszédságában, és annak filiája; szántó földgyei nehezen míveltetnek, de egyéb javai vannak.

TAS. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik GyöngyösHalászihoz nem meszsze, mellynek filiája.

TAS. Magyar falu Pest Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, és zsidók, fekszik Kún Sz. Miklóshoz 1, Szalk Sz. Mártonhoz pedig $\frac{1}{4}$ órányira; határja a' Dunáig terjed, 3 nyomásbéli, jó fekete földgye tiszta búzát, zabot, árpát terem, szénát is jót, erdeje a' Duna mellett szép, szőleje elég van, bővelkedik juhokkal is.

TAS. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Krucsay, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kisvárdához 1$\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja olylyan, mint Ajaké.

TASKA. *Tiese.* Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Marczalitól a' Balatonhoz közel, nyári napkelet felé 1 órányira; lakosai egyedűl gabona termesztésben foglalatoskodnak, különös szorgalmatossággal; van halászattya is a' Balaton' bozótty-

tyá-

tyában, réttye kevés, erdeje nints.

Tasolya. Magyar falu Ungvár Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság, lakosai több félék, fekszik Tenkéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

Taskony. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, fekszik Tisza Szalóknak szomszédságában, és annak filiája.

Tassádfő. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Tokody, és Vay Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Szent Elek, Kis Kér, Magyar Gyepeshez is $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; határja 1 nyomásbéli, hegyes és agyagos földgye terem tengerit középszerűen, szőleje nints, erdeje elég van, gyümöltse bőven terem; piatza Váradon.

Taszár, vagy *Teszér*, Bars Várm. Szelepcsényhez nem meszsze.

Taszár. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Fejérvári Cusztodiátus, lakosai katolikusok, fekszik Zimányhoz, és Orczihoz fél órányira; határja 3 nyomásbéli, terem őszi vetést jól, tavaszit pedig középszerűen, róna, térséges, agyagos a' földgye, erdeje, legelője középszerű, szőleje jó bort terem, piatza Kanizsán.

Taszlár. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Vattay Uraság, fekszik Vadkerthez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

Táth. Magyar, és német falu Esztergom Várm. földes Ura az Esztergomi kis Papság, lakosai katolikusok, fekszik Doroghoz nem meszsze, és annak filiája, Esztergomhoz is 1 órányira; eladásra módgya helyben, és Esztergomban, földgye jó, szigettyeit, réttyeit néha a' víz megönti, fája nints, szőleje határjában kevés, hanem az úgy nevezett Ebszőnyi pusztában van, és jó borokat terem.

Tata. *Kis Tata.* Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Szilhez nem meszsze, és annak filiája; határja néhol sovány.

Tata. Jeles Mezőváros Komárom Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, a' kinek Várával ékesittetik, lakosai katolikusok, és másfélék. A' Piáristáknak jeles Klastromjok van itten, tavai többek, Sz. Ivánnál márvány kőbányájok is van; számos mesteremberek, és tsapók lakják; hajdan híresebb vala,

legelője elég van, réttye alkalmatos, 's fél napi járó földet foglal, erdők között; szőleji középszerű borokat teremnek.

TATÁRFALVA. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Váradi egygyesűltt Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Tárkány, 's Merághoz is közel, fekete Körös mellett; határja térséges, és hegyes, völgyes, gabonát középszerűen terem; erdeje, szőleje van.

TATÁRFALVA. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szamos Bécshez, Angyaloshoz, és Csegöldhöz is közel; szántóföldgyei, réttyei jók, piatza Szatmáron, és Csengéren, legelője elég, fája kevés van, szőleje nints.

TATÁRSZÁLLÁSA. Békés Vármegyében Szállás.

TATÁROS. *Brusztúr.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik kis Tótfaluhoz $\frac{1}{4}$, Kövesegyházához $\frac{2}{4}$ órányira, földgye tengerit terem leginkább, határja hegyes, völgyes, erdeje néha makkot is terem, szőleje tsekély, marha eladásból néha pénzt szereznek, piatza Váradon, és Margitán.

TATAHÁZA. Magyar falu Bács Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Matovicshoz közel, Méllykúthoz sem meszsze, M. Theresiopolishoz 15500 bétsi ölnyire; 3 nyomásbéli határja jó termékenységű, 's leginkább búzát, és zabot terem, kaszállója tsekély, gabonáját Baján szokták eladni, szőleje, fája, nádgya nints, a' folyó motsárnak második forrása itt vagyon, pénzt szereznek marha eladásból.

TAUCZ. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik ezen Helység négy darabban: egygyik része a' Csigér folyó mellett, másik része Timertsa patak mellett, melly patakban pisztrángok vagynak, 's 14 malmot hajt; harmadik részét Medgyes patak mossa, negyedik részét ismét a' Csigér vize, Csurbukel falu darabját öntözi; határos Nádas, Silingyia, és Felménes helységekkel; Zsernova hegyóldalon 2 nagy épület romladékja van, honnan a' Csabai Tótok kintset is vettek-fel, melly romladékok roppant Templomokat tűntetnek a' nézők eleibe; túlsó részén *Terbáj* nagy erdő, 's hegy va-

vagyon, óldalain sok vadak találkoznak; földgye nem igen jó; bővelkedik marhával, juhokkal, sertéssel, ketskével, és méhekkel.

TAUCHA. Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Dobrához közel, mellynek filiája.

TAUCHEN. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Máriásdorfnak szomszédságában, mellynek filiája; földgye agyagos, homokos, és szoros.

TAVA. *Kis Tava.* Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, Régelyhez tartozik.

* TAVARNA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Varannóhoz 1 órányira; dombos határja 3 nyomásbéli, búzát, és gabonát terem, erdeje van, szőleje nints, piatza Varannón.

TAVARNA POLYÁNKA, a' P. betűben.

TAVARNÖK. *Tavarnik.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai többfélék, fekszik Nagy Tapolcsányhoz közel, mellynek filiája; földgye jó, fája van a' Podhrágyi erdőből, piatza N. Tapolcsányon.

TAXONY. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Galántához $\frac{1}{2}$, Felső Szelihez pedig 1 órányira; határjában elég szántóföldek, rétek, 's erdők is vannak.

TEBE. *Csonka Tebe.* Szabad puszta Pèst Várm. földes Ura Gr. Sándor Uraság, fekszik Kis Torbágyhoz közel, mellynek filiája.

TECSŐ. *Tyakova.* Elegyes magyar Mezőváros Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, ó hitüek, és többen reformátusok, fekszik n. k. Bedőhöz, d. Szatmár Vármegyéhez, n. ny. Úrmezőhöz 1 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, kevés búzát, és rozsot, de kukoritzát, zabot, és árpát bőséggel terem; piatzok helyben is, mivel vásárjaik esnek, Szigeten, Visken, és Huszton, valamint Ugocsa Várm. is; szénájok olly bőven terem, hogy gyakran magok a' lakosok keresik a' vevőt; erdeje bőven van, melly 2 napi járó földet kerületében felül halad; szőleje nintsen, vagyon határjában savanyú víz, és a' Királyi Ka-

marának a' Tiszán nagy, és kôltséges révje van, melly által járásnál kezdôdik Szatmár Vármegyébe vivô, a' Tecsôi határon, 's a' bikkes erdôn, és hegyen készíttetett ország úttya, egészen a' Szatmár Vármegyei határig.

TEGENYE. Magyar falu Ungvár Várm. földes Ura Horvát Uraság, lakosai többfélék, fekszik Pálóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

TÉGLÁS. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Beck Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rátz Fejértónak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, legelôje elég, fája tûzre van, káposztája, dinnyéje, nádgya elég terem; piatza Debretzenben 2 mértföldnyire.

TEGLEHÁZ. Pest Vármegyében Tsárda.

TEÁNY. *Tehanovecz.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Kassa Városa, lakosai katolikusok, fekszik Kassához ½ mértföldnyire; földgye termékeny, réttye sarjút is terem, legelôje, és fája van, piatza Kassán közel.

TEHNA. *Dvoranki.* Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Barkóczy, 's több Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitûek, és evangelikusok, fekszik Tussához ½ órányira; határja 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot terem, erdeje, szôleje nints.

TEJED. *Elô Tejed.* Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai külömbféle Urak, lakosai katolikusok, fekszik Szerdahelyhez közel, mellynek filiája; határja 2 nyomásbéli, árpát, zabot, és leginkább rozsot terem; erdeje nints, réttye, legelôje kevés, piatza Szerdahelyen.

TEJED. *Lichtér Tejed.* Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Bodafához nem meszsze; határja 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem, erdeje nints, réttye, legelôje kevés, piatza Szerdahelyen; e' helységnek határjában némelly földek Apátúrföldgyének neveztetnek, a' Benediktinusoké vólt, most camerális, és árendáltatnak.

TEJED. *Olle Tejed.* Magyar falu Pozsony Várm. földesUrai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Nyék, és Elô Tejed között; határja 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem, szántóföldel bôvelkedik, erdeje, réttye nints,

nints, legelője szűk, piatza Szerdahelyen, és Somorján.

TÉJFALU. Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és zsidók is, fekszik Királyfiának, Doborgáznak, és Csölözsnek is szomszédságjokban; e' helység' határját a' Duna nagyon szaggattya, 's minekutánna régenten Görgeteget kiforgatta vólna helyéből a' Dunának sebessége, azon helységbéliek itten épültek-fel; határja 2 nyomásbéli, szántóföldgye, réttye hasznos, erdeje szép, piatza Somorján; Ausztriába való fuvarozásból is vesznek jövedelmet.

TEKE. Szállás Győr Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, fekszik Árpáshoz közel, mellynek filiája.

TEKEHÁZA. Magyar, és orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai egygyesültek, és reformátusok, fekszik Király házához nem meszsze, és annak filiája, Szászfaluhoz, és Gödénházához is közel, a' Tiszaparton; határja 3 nyomásbéli, homokos, agyagos földgye terem búzát, rozsot, kukoritzát; fája az Uradalombéli határokból van, szőleje nints, dió bővséggel terem itten, 's a' Lengyelek szokták megvenni.

TEKENYE. Magyar falu Szala Várm. földes Urai Német, és több Urak, lakosai többfélék, fekszik Sz. Grót hoz közel, mellynek filiája; határja középszerű.

TEKENYÉS. Szala Várm. Szállás, fekszik Mileiegyházszegnek szomszédságában, és annak filiája.

TEKERES. Német falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Szeminárium, lakosai külömbfélék, fekszik Abaligethez nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Bánosé.

TEKES. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Vásárnak szomszédságában, mellynek filiája; szántóföldgyei nehezen míveltetnek, javai külömbfélék.

TELECSKA. Így hivják majd felét Bács Vármegyének, melly része sokkal magasabb a' másiknál, kivévén nehány vőlgyeit. Az egész Telecskán Szállások vagynak, 's itten teleltetnek télben a' marhák, különben nem lehetne megszelidíteni a' földet; marha ganéjjal tüzelnek, és azt itt *tőzeknek* hivják.

TELEGD. *Mező Telegd, Tyilagd.* Magyar, és oláh Mezőváros Bihar Várm. földes Urai Gr. Haller, és több Uraságok, lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszik Posalakához n. k. $\frac{3}{8}$, d. Puszta Újlakhoz $\frac{1}{8}$, n. ny. Szabolcshoz $\frac{3}{8}$, é. Szakadathoz $\frac{6}{8}$ mértföldnyire, határja kitsiny, 2 nyomásbéli, hegyes, völgyes földgye hol homokos, hol fekete, gabonát keveset terem, erdeje nints, szőleje középszerű, lakosai között számos fazekasok vagynak, és úgy élnek, hogy edénnyeiket lehordván Békés, Csanád, és Csongrád Vármegyékbe, ott gabonáért feltserélik; piatzok Váradon.

TELEK. *Kis Telek.* Magy. falu Baranya Várm. földes Ura Czinderi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Aszszonyfához, 's Mecskéhez is közel; postája is van, földgyei, és réttyei középszerűek, erdeje van, szőleje nints, piatza Pétsen.

TELEK. Oláh falu Bihar Várm. földes Urá a' Nagy-Váradi egygyesültt Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Mézes, és Talphoz $\frac{1}{4}$ órányira; határja térséges, és sovány, erdeje, szőleje nints.

TELEK. *Boros Telek, Borsa.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Haller, Gróf Teleky, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Szakadat, Kigyik, Kopacselhez is $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; határja hegyes, zabot terem leginkább, rozsot középszerűen, erdeje van, piatza Váradon, és Mező Telegden.

TELEK. *Tót Telek.* Tót falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosaï katolikusok, fekszik Csatár, és Sitérhez $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, kétszeres búzát, és krompélyt terem, erdeje van, szőleje nints, piatza Váradon; malom nélkül szűkölködik.

TELEK. *Nadan Telek.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai B. Huszár, és Balku Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Hagymádfalvához $\frac{1}{2}$, n. ny. Szarkóhoz is annyi órányira; földgye hegyes, és térséges, gabonát középszerűen terem, erdeje kevés, szőleje méglehetős, marhájokat Váradon, és Margitán árúllyák-el.

TELEK. *Poklos Telek,* lásd *Poklos* név alatt.

TELEK. *Sas Telek.* Magyar falu Bihar Várm. földes

Ura

Ura Ertsey Uraság, lakosai többfélék, fekszik Als. Fel. Derna, és Terjének szomszédságában; dombos, völgyes, és követses földgye terem leginkább tengerit, fája, szőleje, folyóvize van, piatza Élesden, és Margitán.

TELEK. *Székely Telek.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai egygyesültt, és nem egygyesültt ó hitüek, fekszik Váradhoz 2 mértföldnyire; határja 4 fordúlóra van felosztva, agyagos tér hely, és hegyes is, zabot terem leginkább, erdeje nints, piatza Váradon.

TELEK. *Bú Telek.* Szabad puszta Heves Várm.

TELEK. *Erdő Telek.* Magyar falu Heves Várm. földes Ura Gr. Buttler Uraság, lakosai katolikusok, határja jól termő.

TELEK. *F. Telek.* Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Gelényi Uraság, fekszik Erdő Telekhez nem meszsze, és annak filiája.

TELEK. *Rátz, Keserő,* és *Mán Telek.* Három szabad puszták Pest Várm.

TELEK. *Póka Telek.* Szabad puszta Pozsony Vármegyében, a' P. betűben.

TELEK. *Ón Telek.* Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Balog, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Kis Várdának szomszédságában, és annak filiája.

TELEK. *Homok Telek.* Szabad puszta Heves Várm.

TELEK. *Király Telek.* Szabad puszta Szabolcs Vármegy. posta is van rajta.

TELEK. *Kis Telek.* Szab. puszta Szabolcs Várm. földes Urai Gr. Károlyi, és Dezsőfy Uraságok, Nyíregyházához tartozik.

TELEK. *Mihály Telek.* a' Jászságban falu.

TELEK. *Puszta Telek.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura a' Nagybányai pénzt veretö Hivatal, lakosai ó hitüek, fekszik Nagybányához nem meszsze, mellynek filiája; Sándorfalu, és Gyórkefaluhoz is közel; határja selejtes, fája vagyon, szőleje nints, piatza Nagybányán.

TELEK. *Szamos Telek.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Szinyér-Várallyához közel, mellynek filiája, holott piatzok is van; szántóföldgyei 3 nyomásbéliek, és jók, réttye is alkalmatos, piatzozó helye $\frac{3}{4}$ órányira van, Szamos vize határán foly, legelője szoros, fája van, szőleje nints.

TE-

TELEK. *Réz Telek.* Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, fekszik Homoradhoz nem meszsze, mellynek filiája.

TELEK. *Kis Telek.* Csongrád Várm. földes Ura Szeged Városa.

TELEKES. *A. F. Telekes.* Két tót falu Borsod Várm. Als. földes Ura Okolicsányi Uraság, Fel. Gr. Csáky Úr, lakosaik külömbfélék, fekszenek Szuhogyhoz nem meszsze, mellynek filiáji; földgyeik soványak, piatzok távol esik, legelőjök, és fájok elég van, szőlejik is vagynak.

TELEKES. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Gerséhez közel, és annak filiája; határjában legelője, és fája van, de szántó földgye sovány, és szőlőhegye nints.

TELEKI. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, többnyire rétből áll.

TELEKI. *Kerek Teleki.* Szabad puszta Veszprém Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Bársonyos mellett, 's Szombathelyhez nem meszsze, és ennek filiája; lakosai között a' zsidók rozs pályinka moslékon szármos ökröket hízlalnak; határja igen szoros, földgye, réttye jó, erdeje kitsiny, legelője elégtelen.

TELEKI. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szoládhoz $\frac{1}{4}$, Öszödhöz $\frac{1}{2}$, Karádhoz 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, terem rozsot, kukoritzát, zabot; földgye hegyes, homokos, erdeje, szőleje van, legelő nélkül szűkölködik, piatza Veszprémben, és Kanizsán.

TELKESD. *Tyellyekusu.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Teleky, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Boroshoz, Szurdokhoz, Sergeshez is $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja hegyes, zabot leginkább, rozsot középszerűen terem, erdeje van, piatza Mezö Telegden, és N. Váradon.

TELKE. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura G. Amade Uraság, fekszik Bőshöz közel, és annak filiája; tiszta búzát, rozsot, árpát, zabot terem; réttye, legelője, 's erdeje is van.

TELKE. *Miko Telke.* Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Serényi Uraság, fekszik Etteshez közel, mellynek filiája.

TEL-

TELKE. *Bóldog Aszszony Telke.* Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, szénát terem, marha tartásra is hasznos.

TELKE. *Tamás Telke.* Szabad puszta Gömör Várm. földes Ura Gr. Teleky Uraság, fekszik Gesztetéhez közel, 's annak filiája.

TELKI. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Vattay Uraság.

TELKI. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai B. Huszár, és több Uraságok, lakosai reformátusok, és ó hitüek, fekszik é. Örvend, n. k. Czeczke, d. Isópallaga, n. ny. Posalakának szomszédságjokban; határja 2 nyomásbéli, kétszeres búzát középszerűen terem, lapos a' földgye, erdeje tsekély, szőleje nints, pénzt szereznek szekerezéssel, gyümöltsből, és mészből.

TELKI. Magas parton épültt kis német falu Pest Várm. földes Ura a' Telki Apátúrság; hajdan itten Rezidentzia lehetett, a' mint a' még most is szembe tűnő erős nagy épületnek dűledezett maradványai jelentik, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Hidegkúthoz 2, n. ny. Zsámbékhez $1\frac{1}{2}$, d. Patyhoz $\frac{1}{4}$, é. Tinnyéhez 2 órányira; határja 3 nyomásbéli, leginkább búzát terem, kétszerest, és zabot középszerűen; szűkölködik árpa, és víz nélkül, mellyet lajtokkal kéntelenek fel hordani a' faluba.

TELMEGYE. Szabad puszta Bihar Vármegyében.

TEMEREST. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Oláh Facsét, és Szintiesthez közel; határja 4 nyomásbéli, hegyes, és vőlgyes, kukoritzát leginkább terem, más gabonát keveset; erdeje, szőleje nintsen.

TEMERIN. Magyar, és rátz falu Bács Várm. földes Ura Széchén Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Földvárhoz 10300, Jarekhez 2300, Káthoz pedig 6800 bétsi ölnyire; postája is van; határja 3 nyomásbéli, szántóföldgyei jók, 's igen szép tiszta búzát teremnek, és szép marhákat nevelnek, piatzozása Újvidéken; szoktak Pestre is fuharozni, erdeje, szőleje nints, vize az Almási motsárból, mellyben halak is vagynak, nádgya kevés, pénzt keresnek a' szomszédságjokban, szőlő kapálással, és fuharozással is.

TE-

TEMES VÁRMEGYE. *Comitatus Temesiensis.* Temeſcher Geſpanſchaft. Nevezetét vette Temes Várától. Öregbedett elöször II. LAJOS alatt, kiváltképen pedig VI. KÁROLY' idejekor, és *Temesi Bánátnak* neveztetett, 's akkor meszsze terjedô nagysága miatt mintegy kis Tartomány vala, mert mintegy 45 mértföldnyire terjedett. Minthogy pedig ez a' vidék a' természettôl sok, és valóban jeles tulajdonságokkal meggazdagíttatott, mert termékeny vóltán kivûl, bánya, és másféle hegyekkel, erdôkkel, folyó, orvosi, 's egyéb tulajdonságú vizekkel, marhákkal, vadakkal 's a' t. bövelkedik: elég vérontásokra is szolgáltatott jó földgye alkalmatosságot. Birtokokban lévén a' Rómaiaknak, külömbféle Városokat is épitettek itten, mellyek között *Csernes* Tráján Tsászár' maradványa, *Margum*, *Arcidara*, *Turris Literata*, *Centum Putea*, *Bersovia* 's a' t. nevezetesebbek vóltak. Elhalgatván sokféle viszontagságait, minekutánna 1716. VI. KÁROLY' uralkodásakor, H. Eugeniusnak, és M. TERÉZIÁNAK gyözedelmes fegyvere által az Ozmanoktól visszavétetett, nagyon elpusztúlt, 's magára a' természetre hagyattatva lévén, G. *Mercy* Ferentzre vala bízattatva felélesztetése, a' ki azt igen sebes elômenetellel tellyesítette. Öröm, és gyönyörûség vala már nézni vidékjét. — 1738-dikban ismét megfertôztetett az Ozmanok által. Az újjabb békekötés után, B. *Engelshofen* folytatta a' Temesi Bánátnak szerentsélteté sét, 's valóban eléggé meg is gazdagította. Katonai törvény szerént igazgattatott egész 1751. esztend. midôn a' Királyi Kamarához kaptsoltatott. Az egész T. Bánát ekkor, a' *Temesi*, *Becskereki*, *Csanádi*, *Versetzi*, *Lippai*, *Lugosi*, *Karansebesi*, *Mehádiai*, *Újpalánkai*, és *Pántsovai* Kerületekre vala felosztva; de azután tsak a' Pántsovai, Újpalánkai, Mehádiai, a' Karansebesi Kerületnek egy része, és a' Betskerekiból nehány faluk maradtak-meg a' régi katonai igazgatás szerént; a' többi pedig mind a' Kir. Kamarához kaptsoltatott. Nevezetes hasznot tett itten 1763-dikban a' vólt Katonai Igazgató Szék, mert leginkább a' vidéknek bóldogítását munkálta vala, 's a' G. *Mercy*' Bege nevû tsatornája is nagyobb tökélle-

letességre hozattatott. Annakutánna 1779-dikben M. TERÉZIA Királynénak parantsolattyára, néhai G. *Niczky*, és G. *Zichy* Uraságoknak eszközlések által három Vármegyékre osztattatott, úgymint *Temes*, *Torontal*, és *Krassó* Vármegyékre; jó darab része pedig a' széleken katonáskodó Lakosoknak hagyatatott. Fekszik újjabb felosztása szerént e' Vármegye észak felôl Csanád, és Arad, dél felôl Krassó, déli napenyészet felôl a' határszéli Katonák' kerûlettyének, nap nyugotra pedig Torontal Vármegyéknek szomszédságjokban. Fekvése, kies vidékje nagyobb részént gazdag termésû, hegyei számosak, és nevezetesek, valamint folyó vizei is; erdôji külömbféle fákkal, 's vadakkal gazdagok; marháji nem olly nagyok, de jók; a' sertésoknek, és juhoknak kedves tápláló helyek van itten. Mindöszve 190 lakó helyek vagynak benne, és a' Csanádi Püspöki Megyéhez tartozik.

TEMESVÁR. *Temesvarinum*. Régi nagy hirû Vár, és Királyi Város Temes Vármegyében, fekszik lassú Bega vize mellett, délre Temes vizéhez $\frac{1}{2}$, Szegedhez 13 mértföldnyire. Lakosai külömbfélék. Eredetérôl lásd *Istvánfit* Libr. XVIII. pag. 374. Napkelet felôl való része e' Városnak *Szigetnek* hivattatik, észak felôl való része pedig *Temes* vizétôl, *Temesvárnak* neveztetett, mellyek a' Várral egyetemben magas sántzal, és vízzel körûlvétettek, és a' nagyobb Városnak 3 kapuji valának, midôn az Ozmanoktól elfoglaltatott.

Eredete e' híres, és régi Városnak homályban van. *Bonfin* Dec. II. Lib. I. pag. 180. Sz. ISTVÁN Királynak tulajdonittya. Mások Szent LÁSZLÓNAK, midôn a' Kúnokat tetemesen megverte, 's a' tôlök nyertt zsákmányból véllik, hogy e' Várost építtette; de nem bizonyos, mert midôn KÁLMÁN Kir. táborát a' Temes vizénél helyheztette, felôle emlékezet nintsen. Van ellenben *Turóczindl* Magyar Krónikájának 2. Rész. 84. levél. Elsô KÁROLY alatt. Öregbedett ZSIGMOND Király alatt, de leginkább KORVINUS JÁNOSnak idejekor, a' ki innen sok, és valóban nevezetes gyôzedelmeket nyert az Ozmanokon. Minémû vala e' Város halála után, lásd *Bonfint* Decad. III. Libr. VIII. pag.

pag. 496. *Conf. Petr. Ranzani Epitome Rerum Hung.* Mert már akkor mind épületekkel, mind jó erősséggel díszeskedett, midőn Sz. László Király Fejérvárról ide tért vala.

Históriája.

Nyughatatlanná tévén ez után vidékjét az Ozmanok, elősször is nevezetesítette *Pankrátznak* rajtok nyertt győzedelme, midőn *Halibeget* népével együtt egész a' Dunáig viszsza kergette; de ő ismét viszsza tért hadi népével, és e' vidéket elég fájdalmasan sanyargatá, míg *Nagy Albert*, és *Ambrus*, a' Várnak ez időbéli Kapitánnyai, újjonnan viszsza nem kergették. Még nevezetesebb, és számosabb győzedelmeket nyert rajtok a' híres *Kinizsi Pál*, sőt távol létében is szépen vitézkedtek Katonái az Ozmanokon. Kiváltképenvaló győzedelme vólt 1494-dikben, a' midőn nevezetes zsákmányokat is nyert vala tőlök. Nevezetesítette ULÁSZLónak itt vólt múlatása, midőn *Kinizsi* által a' leglehetőbb szívességgel, és pompával múlattatott, 's egyszersmind itten hadi tanátsot tartván, új győzedelmet nyertek az Ozmanokon, és a' sok zsákmányok miatt véghez sem vihette *Kinizsi* tzéllyát, mert ekkor Konstántzinápolyt is elfoglalhatták vólna, annyira megijjedtek az Ozmanok, 's Ázsiába költözének igen sokan, minthogy ekkor maga a' Tsászár Egyiptomban vala a' pártosoknak letsendesítések végett. Maga *Kinizsi* halálos hideglelésbe esvén, 25 esztendőig igen ditsséretesen, és szerentsésen folytatott hivatalát gyászos halála után *Somi József* vette által, a' kinek kormánnya alatt megpihentek a' Temesváriak, kivévén *Újlaki Lőrintznek* megaláztatását, mert ő ellene küldötte a' Király' Seregét, melly egyébaránt Érsek Újvárat ostromlotta vólna. Itten vala az időben a' nevezetesebb foglyoknak tömlötzök, melly által a' Haza nehány érdemetlen gonosztévőktől megtisztíttatott. *Tomori Pálnak* is nevezetes segedelmére valának a' Temesváriak, midőn előbbi megverettetését, az Ozmanoknak torkokra forrasztotta. Meghalálozván *Somi József*, *Bátori István* leve a' Várnak Fő Kapitánnya, 's ekkor nevezetes szélvész közelített a' Városhoz 1514-dikben, mert *Dózsa*, vagy *Székely György* szeréntsés lé-

lévén keresztes népével a' Nemesek ellen, minden erejét arra fordította, hogy Temesvárat elfoglalhassa, és így ennek viszsza adása által, a' Királynál bûntetését meglágyíthassa, vagy az Ozmanoknak elfogadásáért nevezetes ajándékkal szolgálhasson. Minekokáért a' leglehetôbb munkával ostromlotta sok népével a' Várost; látván *Bátori István* is, melly veszedelmesek a' környûlállások, segítségûl hivta a' Szepességi *Jánost*, Erdély Országnak akkori Vajdáját, 's midôn *György* ennek elérkezését megtudta, mindeneket elkövetett, és mindnyájoknak veszedelmeket népe elôtt nyilvánította, hogy ha magokat a' leglehetôbb erôvel nem óltalmaznák. Rendbe szedvén ezután népét, véres tsata leve közöttök, és magokat elég nyakasan óltalmazták; de végre rajtok gyôzedelmeskedett *János*, kinek katonái *Györgyöt* elevenen elfogták, melly ütközet által a' keresztes Seregnek egészszen nyaka szakadt. *György* a' legkeservesebb, és borzasztóbb kínszenvedéseket is nyakas bátorsággal, és tsendesen elszenyvedte, 's tüzes vassal lett megkoronáztatása után, félen sûlt testét kellett némelly kiéheztetett követôinek megemészteni; annakutánna pedig ezeknek is keserves jóllakások után ismét borzasztó halállal kellett kimúlni e' világból. Illyen elundorító, 's hallatlan bûntetés után mindenek tsendességben maradtak. Bôvebb leírását e' veszedelmes ostromlásnak lásd *Stephani Taurini Stauromachiæ* Lib. IV. pag. 27. Meghalálozván LAJOS Király Mohácsnál, Temesvár az egész Országgal egygyütt JÁNOSNAK birtokába esett, 's *Czibak Imrét* tette a' Várnak Fô Kapitánnyává, a' ki a' Tokaji veszedelménél is jelen vala; lásd *Istvánfit* Libr. IX. pag. 141. sôt Lengyel Országba is követte, 's Temesvár is hívségben megmaradott. Midôn *Szolimán* által az országlásba viszsza helyheztettetett, még akkor is néki engedelmeskedett Temesvár, midôn *Gritt Czibakot* megölette. JÁNOS' halála után, IZABELLÁNAK birtokába esett, 's *Petróczi* vala fô Kapitánnya, a' kit JÁNOS testamentomában hagyott vala, 's majd 10 esztendeig óltalmazta *György* Szerzetes ellen; mellyért *Szolimantól* gazdag aranyos ruhával meg is ajándékoz-

ta-

tatott. *Végre*, *Györgynek*, és *Kasztaldnak* eszközlések által a' Vár *Ferdinand* Tsászárnak hatalmába esett. Ez iránt való panaszát *Izabellának* dáid *Istvánfinál* Libr. XVI. pag. 297. Hogy pedig *Kasztald* Temesvárnak, Lippának, Karansebesnek, Lugosnak, és a' hozzá tartozó vidékeknek által engedését bizonyosabban megnyerhesse a' Tsászárnak részére, Munkács Várát *Petrovicznak* igérte örökösen; mellynek elfogadásáért, és Temesvárnak *Losontzi Istvánnak* sietôleg lett által engedéséért eléggé kissebbíttetett. Gyakorta panaszolkodván *Izabella*, és *Petróczi*, *Soliman* Tsászárnál, *Mehmetre* bízattatott Temesvárnak viszszavétele, a' ki azt minden erôvel ostromlotta, 's 13 napi ostromlása után is, látván Losontzinak, és a' Várbélieknek vitézségjeket, ajándékokkal akará szívét Losontzinak meghódítani; de ez azt felelé Mehmetnek: hogy inkább életét engedi, mint a' Várat; és így ôsz lévén az idô, elköltöztek az Ozmanok az ostromlott Vár alól, kiket Losontzi hátrúl a' mint lehetett, kevesebbíttetett. Tellyes erôvel készültek ezután az Ozmanok az újjabb ostromhoz, 's a' Várbéliek is annak megtartásához. Belgrádnál *Achomates* Ozman fô Vezér magához vette *Mehmetet* is hadi Seregébe, hogy a' Várat vele már most szerentsésebben hatalma alá hajthassa; közelebb érkezvén táborával Temesvárhoz, szagúldó Ozmanokat küldött vala elôre, hogy a' Várbéliek felôl valamit kitanúlhasson; de ôket Losontzi könnyen viszszaverte, 's számos foglyokat is nyert közzûlök. Négy nappal ezután maga *Achomates* is megérkezett egész táborával, és a' Várat elég mérges ostrom alá vette. Hogy a' Várbéliek, látván a' nagy erôt, magokat ellenek jobban egygyesíthessék, fel égették a' Szigeti Várost, de veszedelmekre, mert az Ozmanok, minthogy fekvése épen kezek' ügyére vólt, éjjel az ágyúkat oda helyheztették, 's innen foganatosabb elômenetellel lövöldözék a' Várat. Minekutánna a' bémenetelre rést törtek rajta, felmászást parantsolt *Achomates*, melly verekedésben 2000 Ozmannál többen el estek. Harmintzkét napja múlt már el a' véres ostromnak, midôn *Achomates* kemény parantsolatot adott,

adott, 's vagy halált, vagy Várat kívánt katonáitól; erre nézve emberei seregenként rohantak a' nyilásokra; férjfiasan viszsza veregették ôket a' Várbéliek, 's köztök borzasztó öldöklést tettek, mert 3000. leöltek vala, a' nélkûl, hogy ôket az újjabb meg újjabb Ozmanok kimozdíthatták vólna. Más nap boszszúra gerjedezett Achomates, és az Ozmanok is megkeseredvén, vagy halált, vagy gyôzedelmet orditottak. Méregbe gyúladva rohantak a' nyilásokra, 's ezeknek lekontzoltatások után frissebb meg frissebb nép hajtatott Achomatestôl, melly végtére annyira megtörte erejét az ostromlott Katonáknak, hogy a' nyilásokat, a' magok, és az ellenségnek vérétôl megázva oda hagyni kéntelenittettek, és magokat a' Várba vonták vala. Midôn e' szerént a' vízi torony elfoglaltatott, tsüggedezni kezdettek, Losontzin kivûl, minthogy ez erôsség a' Vár, és a' Város között vala, és így a' Városiaktól elszakasztattak, 's a' puskaporok is elfogyott vala. Ezután külömbféle szép igéretekkel tsalogatták a' Lakosokat, és ostromlottakat az Ozmanok, a' Várnak, és Városnak feladására; 's meg törettetvén erejek, a' sok nyomorúság miatt, éjjel Követet kûldöttek a' Lakosok Losontzihoz, hogy a' feladattatást nékiek engedné meg; de ô nem engedte, sôt kötelességjekre intette, például hozván a' Veszprémieket; de a' Németek, és Olaszok is nyilván megmondották elpártolásokat, ha e' kérésnek Losontzi nem engedne: és így boszonkodva a' Várnak állapottyát a' Katonákra hagyta. Feladván magokat az Ozmanoknak, megigérték ugyan ezek a' szabad elmenetelt, de gazúl tôltötték-bé, mert Losontzit kimenvén a' kapun, el akarák fogni, 's katonáit már jó formán öldösék az Ozmanok, midôn ez is tsendesen kihúzván kardgyát, tromfot tromfal kéntelenittetett viszsza fizetni. De fájdalmasan, mert a' sok Ozmanoktól meg aláztattak, Losontzi maga is fején, és óldalán mély sebbe esett, 's Achomates eleibe vitetvén, haszontalan hányta szemére a' hit szegést. Feje vétetvén, bôre gyenge füvekkel, és selyemmel kifeszítve Konstantzinápolyba kûldettetett; más jó Vitézek majd halálra, majd fogságba estek vala. Lásd felôle *Se-*

seust, Ruinarum Pannoniæ Libr. III. Így jutott vala Temesvár az Ozmanoknak birtokokba, mind az Országnak, mind *Ferdinándnak* elég szomorúságára. *Házára* bízta ezután Achomates e' Várnak óltalmazását, és megerôssíttetését; noha *Izabellának* kéréseire a' Frantzia Király minden segedelmét megigérte vala. Lásd felôle *Betlent* Libr. IV. pag. 183. de csak ugyan az Ozmanoknál maradott, és általok hathatósan megerôssíttetett, 's óltalmaztatott, még akkor is, midôn a' Rátzok az Ozmanoktól elpártolván, néhány erôsségeiket a' Temesi részen elfoglalták vala, sôt magát a' Temesvári Basát is megverték, 's megfutamtatták; *Bátori Zsigmondot* pedig Rátz Országi Királynak nevezték; de végre meghasonlván magok között, *Házán* Basa által tetemesen megverettettek, 's nyaka szakadott egyszersmind Rátz Ország' nevezetének is. Ez pedig gyôzedelméért azt nyerte, hogy *Zsigmondnak* panaszaira, elfoglalván tôle némelly birtokait, az Ozman Tsászár által letétettetett Beglerbegi hivatalából. Lásd felôle *Betlent*. Ostrom alá vette azután B. Zsigmond, 's midôn már igyekezetét jó elômenetellel folytatta, segedelmekre érkezék a' Temesváriaknak a' *Tatár-Kám* elég nagy erôvel, mellyet Zsigmond ditséretesen megvert, 's 3 mértföldig el is futtatott, sôt jeles zsákmányt is nyert vala tôlök; de a' Várat meg nem vehette. Lásd felôle *Betlent*, Lib. IX. p. 616. Az utánna való 1597-dikben, sôt azután is sikeretlenûl ostromoltatott *Józsika István* által, minthogy erôsségét 1577-dikben a' benne vólt puska pornak felgyúlladása által okoztatott károk után, az Ozmanok még sokkal inkább megerôssítették, mind a' Várat, mind pedig a' Várost. Külömbféle terhes viszontagságokat, hadakat, és kártékonykodásokat okoztak ezután a' Temesváriak mind a' távol lévô vidékeknek, mind pedig a' szomszéd Erdély Országiaknak, mellyeknek elô számlálása meszsze elvonna tzélunktól. Hadi szélvész közelített vala hozzá 1695-dikben Szakszóniai *Fridrik* Vál. Fejedelemnek vezérlése alatt, a' ki az ellenséget síkon akará megtámadni, és Temesvárat ostrom alá venni; de az Ozmanok is kitudván a' feltett

tzélt,

tzélt, nem ütköztek-meg, hanem *Tételt*, és *Lippát* a' benne vólt sok eleséggel elfoglalván, tsendesen, és szerentsésen menének Temesvárába. Nagyobb hadi készület tétetett 1696. és a' Vár jeles ostrom alá vétetett; de meghallván az Ozmanoknak új segedelemre lett érkezéseket, majd ezeket akarák megtámadni, majd ismét az ostromhoz kezdegettek, míg végre elejekbe menvén a' Tsászáriak vitézûl megtámadták ôket, 's elég véres tsatázás után az Ozmanok éjjel Temesvárba menének; a' Tsászáriak pedig Szeged felé téli szállásra. Az 1699-dik esztendôbéli békekötés szerént is az Ozmanoknál maradott vala Temesvár, 's minthogy VI-dik KÁROLYT 1716-dikban minden hadi izenet nélkûl támadták-meg, Temesvárhoz is közelíttetett a' veszedelem. Mert a' híres Pétervári gyôzedelem után, *Eugenius* Hertzeg a' fôbb Tisztekkel eltökéllette Temesvárnak ostromlását, 's *Pálfit* elôre küldvén a' legkeményebb ostrom alá vétettetett; de az Ozmanok sem szûntek-meg sem éjjel, sem nappal, a' kemény ágyúzások, 's nyilak által akadályoztatni a' Tsászáriakat, mert 4000 Jantsárokon kivûl, 3000 Lovasok, vagy Spáhiak is valának benne, 's számtalan felfegyverkeztetett nép; mellyek annyira ellent állottak a' Tsászáriaknak, hogy egész hónap múlt vala el az ostromlásban, míg a' falban felmászásra való hely törettetett. A' gyakorta történtt kirohanások által is sokat kártékonykodtak; nevezetesen 8-dik Szeptemberben a' városbéli gyúlladáskor, egy része a' tüzet óltotta, más része pedig a' Tsászáriakra rohanván, olly vakmerô tûzzel támadta-meg 3-szor ôket, mintha a' pokolbéli fúriák akarnák a' tsászári népet felgázolni; ezenkivûl sûrû zápor essô módgyára szórták a' temérdek öldöklô golyóbisokat, úgy hogy a' tsászári táborban nagy lárma támadván, jól intézett segedelmek által verte-viszsza H. Eugenius a' dühösködve hartzoltt Ozmanokat. Sokféle apró véres tsatázások történtek vala itten, mellyek mind a' két félt fogyasztgatták. Felindúlván H. Eugenius azt parantsolta, hogy az egész Tábornál valamennyi Muzsikusok vagynak, mind öszve gyûlnének

és a' legvígabb, 's legszebb darabokat játszanák. Meghallván a' gyönyörû muzsikálást az Ozmanok, tellyességgel nem tudták mire véllni, mit akarnának a' Tsászáriak olly víg, 's mintegy gyôzedelmet jelentô muzsikálásokkal? Rakásonként tódúltak nézésére, 's halgatására; 's midôn a' Tsászáriak látták, hogy már sûrûn tele vólnának: egyszerre elsütik a' sok darab vasakkal béfojtott ágyúkat, 's olly temérdek népet seprettek-le közzûlök, hogy az által szökötteknek megvallások szerént, az egész ostrom alatt annyi népet el nem vesztettek az Ozmanok, mint e' fortély által. Nagyobb és nagyobb erôvel folytattatott vala az ostromlás, kivált, minekutánna Eszékrôl 17dik Szept. a' több hadi készûletek, 's ágyúk elérkeztek vala, mellyek által az Ozmanoknak 18 nagyobb ágyúik, mellyek kiváltképen károsak valának az ostromlóknak, haszontalanokká tétettek. Megkérette ezután Hg. Eugènius a' Várnak feladattatását; de a' Basa, szokások ellen, tisztességesen felelvén, azt izeni vala, hogy míg vére, 's katonája el nem fogyott, semmiképen fel nem adhatná a' Várat. Nagy tábor érkezett azonban az ostromlottaknak segedelmekre, mellynek kikémlélése *Babocsaira* bízattatott, 's 30000-re ment vala számjok, a' kik Pálfynak népét tellyes vakmerôséggel megtámadták, kiknek segedelmekre érkezvén több Tsászáriak, háromszor viszsza nyomták az Ozmanokat, a' kik látván, hogy az ostromlottak semmit sem próbálnak, viszsza kôltöztek Temesvár alól. Ezek pedig estvélig várták ôket, hogy akkor a' Tsászáriakon keresztûl vágván magokat, kebelekbe fogadgyák; de a' dolog épen ellenkezôleg történt vala. Lásd ez ostrom felôl *Maria Cæsar Ferentznek* verseit, H. Eugeniusnak gyôzedelmérôl. Egész September elmúlt vala a' külömbféle véres tsatázásokban, míg a' Tsászáriak a' Várbélieket öszve szoríthatták, sôt ezután is kemény vérontások történtek, míg végre erejeket a' Tsászáriak megtörvén, eltsüggedésbe sûllyeszthették az Ozmanokat. A' számos hólttak között megsebesíttetett a' fô Basának fija is, 's nem lévén alkalmatos Seborvosa, Hg. Eugenius kûldött-bé a' Vár-

Várba szép kérésére, melly szívességért hat paripával ajándékozá-meg a' Hertzeget. 8-dik Október körûl már zúgolódni kezdettek a' Várbéliek, megtsalatkozván a' Belgrádiaknak segedelmekben; 's minekutánna a' Tsászáriak azt is elfogták a' Levéllel, a' ki új segedelemért kûldettetett, kitôl a' Várbélieknek szoross környûllállások kitudódott; noha már a' Tsászári Nép is tsak nem eltörôdött vala a' sokféle nyomorúságos munka, és szenyvedések miatt; mindazáltal éledni kezdettek, 's harmadnapi újjabb kemény ostromlások után annyira kénszerítették a' Várbélieket, hogy 12-dik Októberben a' feladás felôl egygyezni kívántak. Kedves vala váratlan izenettyek a' Hertzegnek, hogy népét óltalmazhassa, mert Buda Vára után, ennél keservesebb, súlyosabb, 's drágább ostrom nem történt Magyar Országban. A' megegygyezés után szabad elmenetel engedtetett az Ozmanoknak, elkésérvén ôket a' Dunáig; de a' mi erôsség, puskapor, ágyúk, fegyverek valáhak a' Várban az eleséggel egygyütt, mind a' Tsászáriaknak maradott, melly sokkal több, 's betsesebb vala, mint sem véllekedni lehetett vólna. Szomorú vala ellenben a' belsô épûleteknek tekéntete, minthogy a' hosszas, és kemény ostrom által öszve rongyollottak; de a' Tsászáriak által lassanként kitisztíttatván, már az ólta minden reménység felett meg is erôssíttetett, 's fel is tsinosíttarott: úgy hogy már ma elég díszes, pompás, és valóban alkalmatos óltsó lakást szolgáltat. Lakosai küllömbfélék, 's kereskedések nevezetes. Szentegyházain kivûl nevezetesíti a' Városháza, melly 1730-dikban készûlt vala el. A' Városnak tzímerén kivûl, e' felûlírat van rajta: Olim quid fuerim, præsens insigne docebit, Mœnia, quæ circum turcica structa vides. Cæsaris vicit Princeps Eugenius armis, Quæ tibi nunc fulgent, Mercius arte tulit. Dent autem Superi, postrema in Sæcula Mundi, Optata hac semper conditione fruar, Qua fruor Augustis Aquilæ dum protegor alis, Dum regit hæc Sceptris Austria diva suis. Jeles épûlet a' Parádépiatzon lévô ház is, mellyben a' fô Kormányozó lakott vala, míg az úgy nevezett *Generál Commandó* Pé-

terváradra által nem tétetett; most a' Br. Generális' szállása. Határja térséges, és gazdag termésû; vize nem igen jó, de kivûl a' Városon az úgy nevezett *Basakúttya* jó, és egésséges vizet szolgáltat. Azólta is készûltek számos kúttyai, de a' mellyek nem annyira kedvesek. Nevezetes *Brigidó Józsefalatt készûltt vízi míves kúttya*, mellynek emlékezetére e' felírat készíttetett: Anno Rep. Salut. MDCCLXXIV. Mariæ Theresiæ A. V. O. Matris XXXIV. Josephi II. A. C. O. Filii IX. Josephi Brigido Præsidis I. Urbis. Potum salubriorem reddidit Carolus Alexander Steinlenius. — A' Városban leginkább Németek laknak, 's valamint más királyi Városokban, itten is úgy választatnak a' Tisztek; annakelôtte a' fô Kormányozó által hagyattattanak helyben. Levegôje nem mindeneknek kedves, de a' Lakosok hozzá szokván keveset érzik, 's tsínos kertyeikben, és a' sétáló helyeken frissítik magokat. Erôssége kiváltképen nevezetes, házai tsínosak, útszái kirakva vagynak, 's mostani ékességeit nem is lehet egybe hasonlítani régi vólt alatsony, és apró épûleteivel.

TEMES. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura B. Hellenbach Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Csávojnak szomszédságában, mellynek filiája; határja ollyan, mint Belláé.

TEMESBSTV. Oláh falu Arad Várm. földes Ura B. Forray Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Soborsin mellett; földgye roszsz, de erdeji szépek, bôvelkedik gyümöltsel, ketskével, és méhekkel.

TEMEST. Bánátbéli falu, Katsovához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

TEMETVÉNY. Régi Vár Nyitra Várm. földes Urai Gr. Csáky, és Gr. Sándor Urságok, épûlt Galgóczhoz két mértföldnyire, igen kies helyen.

TENGERFALVA. Tót falu Abaúj Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Detekhez nem messze, és annak filiája; határjában semmi fogyatkozása nints, szôlôhegye jó.

TENGERIN. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Mihálovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Baksának, és Egerszegnek szomszédságában; földgyei, és réttyei közép termékenységû-

gûek, erdeje van, szôleje nints, piatza Pétsen $3\frac{1}{4}$ órányira.

TENGELICZ. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Gindl Uraság, fekszik Kajdacshoz nem meszsze, mellynek filiája.

TENGÔD. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kányának szomszédságában, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek, javai külömbfélék.

TENK. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Csoma Uraság, fekszik Erdô Telekhez nem meszsze, és annak filiája.

TENKE. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszik Szalontához 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, némelly része hegyes, vôlgyes, agyagos, kaszállója vízjárta föld, kétszeres búzát terem, és zabot is néha; erdeje van, szôleje is, fekete Körös foly a' határján keresztûl; piatza Váradon, és Belényesen van.

TENY. *Alsó, Felsô Teny.* Szabad puszták Pest Várm.

TENYÔ. Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, az elôtt a' Szent Mártoni Benediktinusoknak birtokok vala, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik a' Sokoróallyai járásban, Gyôrhöz 2 mértföldnyire; hegyes, és homokos határja rozsot, és kétszerest terem, erdeje szép, szôleje jó borokat terem, mellyeket a' Gyôriek vásárolnakmeg.

TENYÔ. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Gr. Almásy Uraság, fekszik Török Sz. Miklóshoz közel, és annak filiája.

TEPE. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Prépostság, lakosai reformátusok, fekszik Derecskének, Herpálynak is szomszédságában, Debretzenhez két mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, székes földgye terem búzát, zabot, árpát, és tengerit.

TEPKE. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szôlôshöz nem meszsze, mellynek filiája.

TEPELY. Szabad puszta Heves Vármegyében.

TEPLA. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katoliku-

sok, fekszik Selmetzbez ½ mértföldnyire; határja hegyes.

TEPLA. Tót falu Liptó Várm. földes Ura Dvornikovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rozenbergához ¾ mértföldnyire; határja meglehetős.

TEPLA. *Vág Tepla*, *Verch Tepla*. Tót faluk Trentsén Várm. földes Uraik Gr. Illésházy, Gr. Balassa, Gr. Szapáry, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék is, fekszenek Vág Beszterczéhez, 's Szulóvhoz nem meszsze, földgyeik néhol soványak, keresetre módgyok a' szomszéd fördőkben; fájok, és legelőjök van.

TEPLICSKA, Szabad puszta Hont Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik Kormosónak szomszédságában, mellynek filiája.

TEPLICSKA. Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többfélék, fekszik Boczához ¾ mértföldnyire; fája, teje van, földgye többnyire sovány; határja hegyes, völgyes, piatza a' Lányira.

TEPLICSKA. *Teplicz*. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Márjássy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Márkusfalvához közel, és annak filiája; határja meglehetős.

TEPLICZ. Mezőváros Szepes Várm. lakosai többfélék, fekszik Poprádhoz ¼ mértföldnyire; papiros malma is van, határjában legelője kevés, és sovány, más javai vagynak.

TEPLICZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdődy, és Motesiczky Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Pöstyénhez nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Pöstyéné.

TEPLICZ. Tót falu Túrótz Várm. lakosai többfélék, fekszik Ivancsinához ¾ mértföldnyire; határja középszerű.

TEPLICZE. Tót Mezőváros Trentsén Várm. földes Ura Gróf Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, 's Szent egyháza Sz. István Királynak emlékezetére szenteltetett, fekszik Budetinyhez nem meszsze, 's az Uraságnak kastéllyával díszesíttetik; határja termékeny, réttye, legelője, fája van, fabrikája pedig nevezetesíti.

TEPLICZ. Trentsén Várm. Fördők, földes Urok Gróf Illésházy Uraság, fekszenek Tepliczéhez közel, Ispotállyok is vagyon. Itten tartotta lakodalmát I. Rákóczy Ferentz

rentz Zrínyi Jegyesével, mellyet Veselényi eszközlött. Lásd felôle *Vágnert* Libr. III. pag. 188.

Terbegecz. *Terbusovce.* Magyar falu Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Kôkeszihez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, legelôje elég, fája van, szôlô hegye középszerû.

Terbeléd. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai Beniczky, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Raphoz közel, és annak filiája; határja közép termékenységû, vagyonnyai megleherôsek.

Tercs. *Szalma Tercs.* Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Ságnak szomszédságában, mellynek filiája; határja soványas.

Tercs. *Puszta Tercs.* Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai több Urak, fekszik Ságnak szomszédságában, és annak filiája.

Tercsova, vagy *Terchova.* Tót falu Trentsén Várm. a' Sztrecsényi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Kisucza Újhelyhez 2 mértföldnyire; földgye valamennyire sovány, legelôje, réttye, fája elég van, marhákkal is szoktak kereskedni.

Terebes. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Baranyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Margitához, Királyihoz, és Tótihoz is közel; határja 3 nyomásbéli, térséges, és néhol sovány, földgye terem búzát, folyóvize Berczecze, mellyen jó malom van, piatza Margitán.

Terebes. *Trebisov, Töke Terebes.* Elegyes magyar, és tót Mezôváros Zemplén Várm. földes Urai Gr. Zichy, Gr. Csáky, Bernáth Uraságok, és a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik é. Zemplénhez 2 mértföldnyire. Számos szabad udvarok vagynak benne, Sóháza is van; határja olly forma, mint Barancsé. Hajdan nevezetes Vára, 's Erôssége vala; *Parich* nevûek kezdették, *Perényiek* felékesítették, és megerôsítették. A' R. Sz. Pál' Szerzetének jeles régi Klastromja, 's Szentegyháza vala itten, holott Perényiek temetkeztek 1480-ban. A' menykô gyakorta belé ütött, míg P. teste ki nem vétetett. Elrontotta G. Tökölyi Imre, a' ki a' Munkácsi Várat is felgyújtatta, midôn az Oz-

ma-

manokhoz készült veszedelmes környülállásai miatt.

TEREBES. *Rákos Terebes.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Bélteknek szomszédságában, mellynek filiája; határbéli földgye a nyomásbéli, sovány és agyagos, réttyei jók, de az áradások károsíttyák, legelője elég, fája van, szőleje kevés, piatza Károlyban, és Szatmáron.

TEREBES. *Töke Terebes.* Oláh, és sváb falu Szatmár Várm. földes Ura G. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Galváts, Piskardos, Madarász, és Dobhoz közel; határja 3 nyomásbéli, gabonát jót terem, káposztát is; szép fijatal erdeje vagyon, szőleje nints, piatza Szatmáron, és Nagy-Károlyban.

TEREBES. *Túr Terebes.* Elegyes magyar falu Ugotsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai katolikusok, egygyesültt ó hitüek, és reformátusok, fekszik Túr vize partyán, mellyen vám, híd is van, Halmihoz, Kis Gergéhez is közel; határja 3 nyomásbéli, búzát, rozsot, és kukoritzát jól terem, szőleje is jó bort hoz, erdeje, kaszállója elég van, piatza inkább Máramarosban, mint Szatmáron.

TEREBŐ. *Trebjov.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Nagy Ládnának szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

TEREGOVA, vagy *Tregovestye.* Bánátbéli nagy falu, Temes vizéhez közel, Korniához $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; lakosai leginkább oláhok; nevezetesíti az Ozmanokkal vólt viadal, és azoknak meg verettetések; határja jó, vagyonnyai többfélék.

TEREHEGY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Bodonhoz nem meszsze, és annak filiája, Harkány, Ipátsfa, és Kovátshidához is közel; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem, borait Valpói Uradalomba 4 órányira viszik eladni.

TEREM. *Mező Terem*, vagy *Tyiram.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek. fekszik N. Károlyhoz 1 mértföldnyire, a' hol piatza is van; határja 3 nyomásbéli, minden gabonát megterem, réttye jó, legelő-

lôje elég, fája, és szôleje nintsen.

TEREMEL, és *Elligálló*. Két szabad puszták Szatmár Várm. egymás mellett fekszenek, Vallayhoz közel, mellynek filiáji.

TEREMIA. *Kis Teremia*. *Albrechtsflur*. Német falu Torontal Várm. földes Ura Nakó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik ó Besenyô, Valkán, Mokrin, Marienfeld között; határja 4 nyomásbéli, földgye terem különös tiszta búzát, erdeje nints, szôleje kevés, és nevendék; piatza többnyire gabonával Török Becsén.

TEREMIA. *Nagy Teremia*. Lásd *Márienfeld*.

TERENY. *Alsó*, és *Felsô Tereny*. Két faluk Hont Várm. földes Uraik Gr. Berényi, és Zsembery Uraságok, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Egek hez nem meszsze, mellynek filiáji; foldgyeik középszerûek, legelôjök elég van, szôlôhegyei középszerû borokat teremnek, fájok nem elég.

TERENYE. *Homok Terenye*, *Kis Terenye*. Két falu Nógrád Várm. Homok Terenyének földes Ura Hamár, és több Urak, Kis Terenyének pedig Gyürky, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Kazárhoz közel, mellynek filiáji; határbéli földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik meglehetôsek.

TEREP, vagy *Trip*. Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Szinyér-Várallyához, mellynek filiája, és Bujánházához nem meszsze; határja 2 nyomásbéli, földgye kevés gabonát terem, dombos, fekete agyagos; erdeje, szôleje nintsen, piatza Várallyán, Újvárosban, és másutt.

TERESKE. Magyar, és tót falu Nógrád Várm. földes Urai Tassy, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Romhányhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

TERESTYÉNFA. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Felsô-Pátyhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, réttye, legelôje meglehetôs.

TERESTYÉNFA. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Ivánczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

TE-

TERESTENYE. Magyar falu Torna Várm. földes Urai Fáy, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Ardóhoz közel; határja hegyes és sovány.

TERGARD. Orosz, és tót falu Gömör Várm., lakosai többfélék, fekszik erdők, és kőszirtes helyek között; patakjában jó ízű halak vannak; határja leginkább zabot terem, réttye sovány, legelője elég, fája van, piatza 2, 's 3 mértföldnyire; malma is van.

TERGENYE. Bars Várm. földes Ura Kázy Uraság.

TERGENYE. Magyar falu Hont Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Nemes Oroszihoz közel, és annak filiája; határja ollyan, mint Nagy Peszeké.

TERGOVISTYE. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Fadimák, és Balintzhoz is közel; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, és többnyire tsak kukoritzát terem; erdeje van, szőleje nints.

TERJE. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Baranyai Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Micskéhez nem meszsze, Poklosteleknek is szomszédságában; határja 1 nyomásbéli, földgye dombos, vőlgyes, sovány, homokos, terem leginkább tengerit, erdeje, szőleje elég, és jó, piatza Margitán.

TERJÉKFALVA. *Terjakovce.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sóvárhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja termékeny, réttye, legelője, és fája van; piatza, és keresetre módgya Eperjesen.

TERJÉN. Magyar, és tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Balassa Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bujákhoz 2 óránnyira; határja néhol sovány.

TERLING. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Deschán Uraság, lakosai kato. likusok, és evangelikusok, fekszik Modrához közel, és annak filiája, Csukárdnak szomszédságában, határja 1 nyomásbéli, rozsot, árpát, zabot jól terem, erdeje, réttye, legelője, szőleje van, piatza Bazinban, Modrán, és Pozsonyban.

TERMKOVA. Bánátb. falu.

TERNA, v. *Tarna.* Ungvár Vármegyében.

TERNOVA. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fek-

fekszik Dund, Draucz, Agris, Magyarát, ó Pankota, Moroda, és Kurvakérnek is szomszédságjokban; határjának Bárda nevû része szénát, és búzát terem; Dombrovicza részén pedig vagynak gyümöltsössei, bövelkedik marhával, sertéssel, juhokkal, és méhekkel.

TERNOVA. Trentsén Vármegyében, a' V. Besztertzei járásban.

TERNOVECZ, és *Ternovcsák*. Két falu Szala Várm. földes Urok Gr. Álthán Uraság, lakosaik többfélék, fekszik Ternovcsák Stridóhoz közel, mellynek filiája; ama' pedig Macsineczhez nem meszsze, 's ennek filiája; földgyeik közép termékenységûek, vagyonnyaik meglehetôsek.

TERNYÁN. Szabad puszta Torontal Várm. földes Ura Márczibány Uraság, Csókához tartozik.

TERNYE. Tót falu Sáros Várm. földes Ura B. Splényi Uraság, a' kinek kastéllyával ékesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Eperjeshez 1 mértföldnyire; határja jó, réttye kétszer kaszáltatik, legelôje hasznos, fája van, piatza közel.

TERNYE. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Gr. Esterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zólyomhoz 1 mértföldnyire; határjában legelôje elég, keresetre mód gya Zólyomi, és a' Selmetzi piatzon, fája van, földgye sovány, és nehezen míveltetik.

TERPES. Magyar falu Heves Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sirokhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jól termô.

TERPEST. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szombotság, és Dusesthez közel, földgye középszerûen termi a' gabonát, erdeje van, egy patak foly határján, piatza Váradon, és Belényesen másfél mértföldnyire.

TERPIN. Hont Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, fekszik Litavához nem meszsze, mellynek filiája; a' Bozóki Uradalomhoz tartozik.

TERSZTYE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Trstyánszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Podszkálhoz közel, mellynek filiája; határja középszerû.

TERSZTIN. Szabad puszta Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, fekszik Velbak-

bakhoz nem meszsze, és annak filiája.

TÉRVÁR. Torontal Várm. földes Ura Szeged Városa.

TESKÁND. Két falu Szala Várm. földes Uraik H. Eszterházy, Káldy, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Lenthihez közel, és annak filiáji; földgyeik középszerűek, egygyiknek szőlőhegye van, másiknak pedig legelője, fája nints.

TESKE. Szabad puszta Gömör Várm. földes Urai Kornis, és több Uraságok, fekszik Baraczához nem meszsze, mellynek filiája.

TESMAG. Magyar falu Hont Várm. földes Ura a' Rozsnyói Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ipolyságnak szomszédságában, és annak filiája; határja jól termő.

TÉS. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Fejérvári Püspökség, vagy Prépostság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Bőrhegyhez nem meszsze, é. Palota felett 1, Fejérvárhoz 3 mértföldnyire. Nagy mélységű *Ördöglyuka* nevű barlangja van; határja hegyes.

TESSA. Magyar falu Hont Várm. földes Ura Foglár Uraság, lakosai többfélék, fekszik Viskhez nemmeszsze, mellynek filiaja; határja jó, legelője van elég, fája mind a' kétféle, szőlő hegye középszerű.

TESSANO. *Tesanócz.* Tót falu Vas Várm. földes Urai Gr. Szapáry, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Martyánczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

TÉSSÉNY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Mihálovics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis-Aszszonyfának szomszédságában, mellynek filiája; határjának földgyei közönséges termékenységűek, réttyei sóványak, erdeje, szőleje van, piatza Pétsen 3 órányira.

TESSÉNFA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Vaszlóhoz nem meszsze, és annak filiája, egy szigetetskében, mellyet a' fekete víz körül foly, egy hídon járnak bé és ki, a' Drávához egy órányira van; határját néha egészen el szokta boríttani az áradás; majd mindenből szűkölködik, piatza sebol; földgye búzát középszerűen terem.

TES-

TESLICZKA. Szepes Vármegyében.

TESTIRE. Bánáthéli falu.

TESINA. Tót falu Trentsén Várm. fekszik Zaj Ugróczhoz közel, határja nem utólsó.

TESTANÓCZ. Elegyes falu Vas Várm. síkos földgye jól termô, réttye jó, legelôje, és fája elég van, szôleji is vagynak.

TESZÉR. Tót falu Hont Várm. földes Ura B. Hellenbach Uraság, lakosai többfélék, fekszik F. Sipekhez nem meszsze, és annak filiája; legelôje elég, szôleje jó borokat terem, tûzrevaló fája kevés.

TESZÉR. *Teszere.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Jáczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Prasiczé.

TESZÉR. *Ats Teszér.* Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Suri, Akai, Szombathelyi, és Csatkai határok között; szántó földgyei hegyesek, de még is jó termékenységûek, szôlô hegye kisded, réttye, legelôje, és erdeje kevés.

TESZÉR. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tamásitól n. ny. 1 órányira; földgye termékeny, fája van, réttye jó, piatza Pápán, és Győrött.

TÉTH. Magyar falu Győr Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, és számos zsidók, fekszik a' Sokoróallyai járásban a' Pápai útban, a' hol posta státzió is van, Győrhöz, és Pápához 3 mértföldnyire; határja a nyomásbéli, térséges, dombos, rozsot leginkább, de egyéb gabonát is megtermi; erdeje kitsiny, szôleje nints, széna nélkûl szûkölködik. Határjában van *Szent Kút* nevû kis falutska, mellynek katolikus német lakosai a' TéthiUraságoknak zsellérjei, és tsak a' házaik után való kertyeikbôl éldegélnek. Itten vagyon egy szép Templom, mellyben a' Bóldogs. Szûznek tsudálatos Képe van, melly az ott lévô kútban találtatott, 's ájtatosan tiszteltetik, és Sz. György naptól fogva, Sz. Mihály napig, minden Újhóld Vasárnap nagy Bútsúk tartatnak itten.

TÉTH. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Bónis, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Levelekhez nem meszsze, mellynek filiája; postája is van; határja ollyan, mint Székelyé.

TETE. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai Darvas Successorok, fekszik Urihöz közel; földgye jól termö, és fája is van.

TÉTÉNY. Német falu Pest Várm. földes Urai Paksy, és Daróczy Successorok; Báró Rudnyánszky Uraságnak szép kastéllyával, a' Duna' partyán épült nyári múlató házával, gyümöltsös, vadas, és fátzán kertyeivel díszesittetik, fekszik n. k. Erdhez $\frac{1}{2}$, n. ny. Promontóriumhoz 1, é. Török Bálinthoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja két nyomásbéli, leginkább jó bort terem, mellyet Pesten, és Budán szoktak eladni. Nevezetes pintzéje is van itten az Uraságnak, tsupán kösziklából kivágva, mellynek mássa az Országban kevés találtatik, szekérrel lehet béjárni, pintze üregje Budáig tart; itt vala ama' Szirmiumba vezetö kövel kirakott római út, melly nagyobb részént már lesüllyedt; posta, és vendégfogadó is van itten, lakosai katolikusok, lakják számos zsidók is.

TÉTÉNY. *Kis Tétény.* Szabad puszta Pest Várm. földes Urai Paksy, és Daróczy Succeszszorok, fekszik Promontórium, és Tétény között; nevezetes szölö hegye van, mellyen számos Budai, és Pesti Polgárok tartanak szölös kerteket, 's szép sajtó házakkal ékeskedik, vendégfogadója is van.

TÉTÉNY. *Tadeni.* Magyar, és német falu Mosony Várm. földes Urai Hg. és Gr. Eszterházy Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik délre Magyar Óvártól $3\frac{3}{4}$, Nizsidertöl pedig $5\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, fekete homokos földgye többnyire búzát, és rozsot terem, mezeje, réttye a' Hanságban helyheztetik; vannak tavai, mellyekben néha jó halászattya esik, 's nádat, és kákát termesztenek; szék só is szedetik határjában; piatza M. Óváron, és Nizsideren.

TÉTETLEN. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Földváry Uraság; fekszik Nagy-Abonyhoz közel, és annak filiája.

TÉTETLEN. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura

Komá-

Komáromy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Nádudvarhoz közel, és annak filiája; határja jól termô.

Tevel. *Adász Tevel.* Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Bôdöge, Nagy Tevel, Tapolczafô, és Pápa között; határja 2 nyomásbéli, rozsot, krompélyt, zabot terem; árpát nem termesztenek; réttye nints, a' sertés kereskedésbôl segítik magokat a' lakosok; Ardai vizén malma vagyon, piatza Pápán $\frac{3}{4}$ órányira. *Kis Tevel* pedig malom, földes Ura Veszprém Városa.

Tevel. *Nagy Tevel.* Német falu Veszprém Várm. földes Ura a' Zirczi Apátúrság, lakosai katolikusok, kiknek jeles Templomjok vagyon, fekszik Bôdöge, és Tapolczafôhöz közel; határja 3 nyomásbéli, terem rozsot jól, búzát, árpát, zabot pedig középszerûen; réttye, legelôje kevés, erdeje nints, az Uraságnak meglehetôs épûlettye vagyon a' Tisztek' számára; kôbányája is van határjában, piatza Pápán.

Tevel. Német falu Tolna Várm. földes Ura Döry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Högyészhez 1 mértföldnyire; határja a' természetnek szép javaival bôvelkedik.

Thamási. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szárföldnek szomszédságában, Bogyoszlóhoz nem meszsze, mellynek filiája, Sopronhoz 6 mértföldnyire; térséges határja két nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoritzát terem; szôleje, és erdeje nints; juhokat számosan tartanak. E' falu *Nádasdy'* idejében katonáskodó helység vólt.

Thazár. Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság.

Thecz. Temes Várm., földes Ura Gusztinyi Uraság.

Theddis. Szabad puszta Szabolcs Vármegyében.

Thema. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Nyarádnak szomszédságában, és annak filiája.

Thés. Szabad puszta Csongrád Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai magyarok, elegyesek, és dohányt termesztô kertészek, fekszik Csongrádnak szomszédságában, mellynek filiája,

ája, Körös vizéhez közel; földgye fekete ugyan, de nagyobb részén rétséges.

THÉS. Mágyar, és német népes falu Veszprém Várm. földes Ura a' Fejérvári Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, leginkább fa mivesek, és Fejérváron szokták eladni faszerszámaikat, fekszik Palota, és Jásd között, a' hegyek' tetején, erdőknek közepében; szántóföldgyeinek némelly része meglehetős, de nagyobb része sovány, réttyei erdősek, és kősziklásak, erdeje nagy, legelője elég, vize nints, úgy annyira, hogy nyári hévségben tsak egyszer ihatik marhájok napjában, akkor is a' Kis Thési határban; kúttyai sem elégségesek száraz időkben; szőlőhegye kitsiny.

THÉS. *Kis Thés.* Thési Helységhez kaptsoltt szabad puszta, földes Ura a' Fejérvári Püspökség, tsupán erdőségből, és legelőből áll.

TERÉZIOPOLIS. (MÁRIA) Szabad Királyi Város Bács Vármegyében, lakosai Magyarok, Bunyevátzok, és Rátzok, római katolikusok, és ó hitüek, fekszik Topolyához 17400, Csantavérhez 11820, Szentához 20600, ó Kanizsához 17320 bétsi ölnyire, az úgy nevezett *Telecskán;* határjának alsó része fekete, és jól termő, felső része pedig homokos. Épületei között, a' Szentegyházakon kivül nevezetesebbek: a' Városháza, és némelly Lakosokéi; de többnyire alatsonyak. Lakosai, kereskedéssel, kézi munkával, 's mesterségeknek folytatásával is keresik élelmeket. Piatzán Lakosai hálaadatosságúl egy dombon emlékeztető oszlopot emeltek, néhai M. TERÉZIA Királynénak, e' sorokkal ékesítve: *Augustæ Mariæ Theresiæ. Justæ. Clementi. Hungarorum Reginæ. Cives Maria-Theresiopolitani. Communem Regiis Civitatibus Libertatem adepti, rara Augusti Nominis Communicatione donati, in perenne gratitudinis, & fidelitatis Monumentum Collem hunc adgesserunt MDCCLXXIX.* Határja két fordúlóra van osztva, szép búzát, zabot, árpát, és kölest terem; marhája szépek, juhai számosak, erdeje most nevekedik, sok bort termő szőlejek van, de boraik gyengék; a' Palityi nagy tónak napkeleti részén épültt *Szóda Fábrikájok* nem nagy folyamatban van. E' tónak vize sós

ízű

ízû ugyan, de halak még is vagynak benne; nádgya van a' motsáros helyeken, mellyeket a' Város' Tanátsa elárúlgattat; fájok szûken van, bôvelkednek ellenben sok juhokkal, marhákkal, külömbféle termésekkel, és lovakkal; széjjel a' szállásokon mintegy 500 magyar dohány kertészszei is vagynak, a' kik azt haszonnal termesztik; piatzok helyben, és némellykor Baján, 's Szegeden is; pénzt szereznek külömbféle vagyonnyaikból, és számos marháikból.

THERESIAWERK. Vas hámor Krassó Vármegy. közel Német Boksánhoz, ugyan tsak annak határjában.

TIBA. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Pletrich Uraság, lakosai többfélék, fekszik Csoltóhoz közel, és annak filiája; földgye meglehetôs, piatza közel, fája van, mész, és szénégetésbôl hasznok van, legelôje kevés, malma közel.

TIBA. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Sobrántzhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó.

TIBAVA. *Kis, és Nagy Tibava.* Két orosz falu Bereg Várm. földes Urok Gróf Schönborn Uraság, lakosaik katolikusok, és ó hitüek, fekszenek a' Munkácsi Uradalomban, földgyeik leginkább zabot teremnek, és kukoritzát; réttyeik jók, legelôjök alkalmatos, fájok van.

TIBORSZEG. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Horvát Uraság, lakosai többfélék, fekszik Milleihez közel, mellynek filiája; határja középszerû.

TICHA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik az Ungvári Uradalomban; határja középszerû.

TIERCHOVA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Hlboke nevezetû vôlgyben, mellyben találtatnak lakást szolgáltató kunyhók; földgyei meglehetôsek.

TIGYE. Békés Vármegyében Szállás.

TIHAMÉR. Szabad puszta Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság.

TIHANY. Régi Vár, és jeles fekvésû Magyar Mezôváros Szala Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Balaton tava felett, Füredhez $\frac{1}{4}$ órányira, igen vidám, és meszsze ellátást szolgáltató

hegyen, mintegy fél Szigetben, 's ezért *Chersonesus*nak is nevezi *Bonfin*. Nevezetesíti ANDRÁS Király által fundáltt Szentegyháza, és vólt jeles Klastromja, 's teste is ide helyheztettetett. Régi remete forma lakás is szemléltetik itten; örömmel szemlélgette 1795. Kir. Hg. LEOPOLD Nádor Ispányunk, midôn a' Füredi savanyú víznél vala; határja ámbár hegyes, de jó termésû, legelôje van, szôleje meglehetôs bort terem; fája, réttye nints; halászattya nevezetes a' Balatonban, és felsô tavában; nádgya, és meglehetôs szántóföldgyei is vagynak.

TIKOS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, n. k. Holladdal, n. ny. Fönyéddel, d. Marosi pusztával, é. Vôrsel határos; határja 2 nyomásbéli, jó, és róna földgye mindent megterem, erdeje, szôleje kitsiny, piatza Keszthelyen, és Kanizsán.

TIKHA. Ungvár Várm.

TIKVÁN. *Kis Tikván.* Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Kakova, Nagy Tikván, Agadics, és Greovácz hoz közel; határja öt nyomásbéli, nagyobb részént térséges, kukoritzát leginkább terem, más gabonát tsak rész szerént; szôleje kevés, erdeje nints.

TIKVÁN. *Nagy Tikván.* Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Kákova, Székás, és Kis Tikvánhoz nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, egy része térséges, más része hegyes, és vôlgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje, szôleje nints.

TILAJ. Magyar falu Vas Várm. földes Urai Csányi, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Baltavárhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja vizes, szoros, és nem igen termékeny, fája van.

TILAJ. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Csányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csányhoz közel, és annak filiája; földgye sovány, legelôje, szôleje, és malma van.

TILD. Magyar falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, fekszik Csifárhoz közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Melléké.

TIMÁR. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura a' Ki-

Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rakamazhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Rakamazé.

TIMAFA. Vas Várm.

TIMARÓCZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonics, és B. Zay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik N. Szlatinához közel, és annak filiája; földgyei középszerûek.

TIMSOR, vagy *Timsot*. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Felsô Vereczkéhez közel, és annak filiája; határja sovány.

TINÓD. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Élesdhez 1 órányira; határja kitsiny, földgye hegyes, vôlgyes, némelly része fekete, de többnyire követses, tengerit középszerûen terem, erdeje van, szôleje meglehetôs; széna nélkûl szûkölködik.

TINORD. Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sz. Miklóshoz közel, mellynek filiája.

TINKOVA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zsidóvár, Pestyere, és Szakulhoz közel; határja 4 nyomásbéli, Temes mellett fekvô része lapányos, de a' többi mind hegyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje van, szôleje nints.

TINNYE. Elegyes magyar falu Pest Várm. földes Urai Miskei, és több Urak, lakosai katolikusok, reformátusok, és számos zsidók, fekszik egyenetlen helyen, n. kel. Csabához $\frac{1}{4}$, n. ny. Unyhoz $\frac{1}{4}$, d. Perbályhoz is $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, leginkább kétszeres búzát terem, zabot, és muhart középszerûen; kukoritzával bôvelkedik, szénája nem terem, piatza Budán, és Esztergomban; ehez tartozandó egy fertály órányira fekvô Jászfalusi puszta, mellyen a' Bétsbe vivô ország úttya keresztûl van; igen szép réttye, szántóföldgyei, erdeje, 's hegyei vannak; van vendégfogadója is.

TIRIBES. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Almásy Uraság, fekszik Nagy-Batonyhoz közel, mellynek filiája; szántóföldekkel, és kaszállókkal bôvelkedik; nagy majorsága vagyon itt az Uraságnak, roppant épûlettye, tsûrös kertyei, és

kôbôl épûlt istállók, egy nagy erdôs hegy alatt fekûsznek; észak felé Zagyva vize határozza Nógrád Vármegyétôl.

TIRKE. Elegyes falu Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik F. Szólnokhoz közel, és annak filiája.

TIRNOVA. Oláh falu Krasso Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Apadia, Szocsán, és Czerovához nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, melly egészen hegyes, és tsak kukoritzát terem, igen nagy, és jó erdeje van, szôleje nintsen.

TISINA. Tót falu Vas Várm. földes Urai Gr. Szapáry, és Gr. Batthyáni Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik M. Szombathoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határja síkos, földgye termékeny, réttye jó, legelôje, és fája elég van, szôleji termôk.

TISINECZ. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai többfélék, fekszik Duplinnak szomszédságában, melly nek filiája; földgye közép termékenységû, erdeje nem tágas, legelôje elég van.

TISZA BECS, a' B. betûben.

TISZAKÔ. Magyar falu Heves Várm. a' Tisza mellett Tisza Püspökitôl 1 mértföldnyire; határja jó.

TISZINA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura B. Splényi Uraság, lakosai katolikusok, a' Sztrecsényi Uradalomhoz tartozik; Harmintzadgya is van; határja ollyan, mint A. Vaditsóé.

TISZITHE. Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Keczer - Peklinnek szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, réttye, fája elég van.

TISZOVA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Kis-Bisztrához nem meszsze, és annak filiája; réttye tsekély, legelôje meglehetôs, tûzre való fája van, földgye tsupán zabot terem, és pohánkát.

TISZOVICZA. Bánátb. falu Orsovához $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

TISZOVNYIK. *Alsó*, és *Felsö Tiszovnyik*. Két tót faluk Nógrád Várm. földes Uraik Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, lakosaik katolikusok, Alsó a' Felsônek filiája; földgyeik közép termékenységûek, réttyeik, legelôjök meglehetôsek.

TI-

Tiszólcz. *Theisholz, Tiszovecz.* Tót Mezőváros kis Hont Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai evangelikusok, fekszik Brezno Bányához 4 mértföldnyire, Murány Lehota, és Hoszszúrét falukhoz is közel; határja tsupán kősziklás hegyekből áll, 3 nyomásbéli, szántóföldgyei meredek hegyeken vagynak, soványak, de trágyázás után középszerűek, rozsot, zabot, pohánkát teremnek; réttyei tsekélyek, legelője elég mindenféle marhájának; sajtal, túróval bővelkedik, erdeje meglehetős, méhek' tartására pedig hasznos határja van; jelesebb hegyei: 1. *Hradova*, mellyen régenten Vár vala; 2. *Mágnes*, az itten találkozó mágnes kövekről híres, és nevezetes; 3. *Streberna*, itten hajdan ezüst bányák vóltak; 4. *Hutta*, itten értzet olvasztó műhelyek valának; 5. *Sajba*, nagyon magas, és meredek hegy, mellyen legjobb veres fenyő fák találtatnak. Ezekben a' hegyekben származik Rima vizének harmadik ága, melly víz bővelkedik szép pisztrángokkal; lakosai deszkákkal, zsendelyekkel, és más fa készítményekkel kereskednek; a' Város felől $\frac{1}{2}$ fertály órányira fekszik a' Besztertzei Camer. Administratzióhoz tartozandó Kir. Vas Maszsza, melly több olvasztó kementzékből, és kovátsoló hámorokból áll. E' Maszsza körül valami 60 emberek dolgoznak, kiken kivül mások is sokan laknak, úgy hogy reá mennek 470 személyekre, a' kik mind katolikusok; Templomjok is van, és tsupán mesterségjekből élnek.

Tisztaberek. Elegyes falu Szatmár Várm. földes Ura Rédey Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Ritse, Rosály, Kis Hodos között, Tür vize hasíttya határját; határja 3 nyomásbéli, szántóföldgyei tsekélyek, szénája bőven terem, erdeje szép, szőleje nints, piatza Szatmáron.

Titul, vagy *Titel.* Hajdani Vár Báts Vármegyében.

Tiszta Márk. az M. betűben.

Tivadar. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai B. Vécsey, és más Uraságok, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Fejér Gyarmathoz közel, mellynek filiája; fája nints, legelője hasznos, de szoros, szántóföldgyei mindenféle gabonát teremnek, tágas

gyümöltsös kertyei vagynak, 's szálakkal is kereskednek.

TIVADAR. Magyar falu Ugocsa Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Újlakhoz közel, és ennek filiája, Forgólányhoz, és Péterfalvához sem meszsze; határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot bőven, zabot, és kukoritzát középszerűen terem; erdeje kevés, szőleje nints, piatza Újlakon 3 órányira van.

TIVADARCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik F. Lendvához közel, mellynek filiája; földgye középszerű, réttyének is fele jó, szőleje, erdeje, legelője elég van.

TIZEDES. Borsod Vármegyében Tsárda.

TIZENHÁROMVÁROS. Vas Várm. földes Ura Brendánó Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sárvárhoz nem meszsze, és annak filiája; határja vizes, és néha az áradások is járják.

Tó. *Fekete Tó.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Csucsa, Bucsa, és Csernobázához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja hegyes, köves, homokos, árpánál egyebet nem terem; erdeje van, szőleje nints, kaszállói vagynak; marha' eladásból szereznek pénzt.

Tó. *Vörös Tó.* Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Barmaghoz $\frac{2}{4}$, Mencselhez pedig 1 órányira; határja két nyomásbéli, földgye agyagos, és motsáros, erdeje kevés, szőleje nints.

Tó. *Kis Tó.* Temes Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Lugoshoz nem meszsze, mellynek filiája; postája is van.

TOBAJ. Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Csencsnek szomszédságában, 's annak filiája; földgye nem igen termékeny, határja többnyire hegyes, és az áradások is alkalmatlanítyák; szőleje jó borokat terem.

TÓFEJ. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Tárnókhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

TÓFŐ. Német falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szalatnak-

nakhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

TÓGYÉR. Oláh falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Gyér, Csavós, és Csakovának szomszédságában; határja réttyeivel egygyütt 5 nyomásra van fel osztva, melly majd hasonló Csavosihoz tulajdonságaira nézve; marhàji számosak, erdeje derék; piatza Csakován, és Temesváron.

TOK. Oláh falu Arad Várm. földes Ura B. Forray Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Iltyó, Soborsin, és a' Bánát között; földgye meglehetôs, ketskével, méhekkel, és gyümöltsel bôvelkedik.

TOKAJ. Elegyes lakosú Magyar Mezôváros, és hajdani Vár Zemplén Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik B. Kereszthúrhoz 1 mértföldnyire, a' híres Tokaji hegy alatt, Bodrog vizének, a' Tisza vizébe való folyásánál. Eredete bizonytalan; külömbféle ostromlásokat szenvedett 1523, 1563, 1566. 1605-dikben *Bocskainak* birtokába jutott, majd *Turzóé* is vólt. 1645. *Rákóczié* vala; 1682. *Tökölyié*; 1685. ismét a' Tsászáré leve. 1697 *Tokai Ferentz* foglalta-el magának, de a' *Harangodi* pusztán torkára forrott ragadozása. 1705-dikben *Rákóczi* elrontatta, hogy Patak Várának lerontatásáért a' Tsászáron boszszút állhasson. Melly viszontagságokban a' Városnak lakosai is részesek vóltak. Díszesíti a' Városnak Szentegyháza, a' Kaputzinusoknak, Piáristáknak Szentegyházaik, de a' több Lakosoknak is vagynak itten tulajdon Templomaik, és számos Uraságoknak szabad udvaraik. *Terézia* hegyén Kápolnát építtetett itten néhai M. TERÉZIA. Lakosai nem olly tehetôsek, mint hajdan; szántóföldgye, és legelôje is szûk; igen híres szôlôhegye tágas, és jó, de nem mindenütt; piatza, és eladásra módgya van helyben, országos vásárjai meglehetôsek; a' Tiszán is van módgya a' keresetre.

TOKAJ. *Kis Tokaj*. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Görömbölynek szomszédságában, és annak filiája; szántóföldgye meglehetôs, legelôje elég, szôleje középszerû, erdeje nints;

He-

Hejó vize' áradásaitól néha károsíttatik.

TOKAJ. *Orosz Tokaj.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusy Uraság, lakosai egygyesûlt ó hitüek, fekszik n. k. Piskoróczhoz ½, d. Orosz Hrabótzhoz is ½, é. Brusnyiczához 1½ órányira; erdeje van, határja 3 nyomásbéli, hegyes és köves, zabot, rozsot nehéz mívelés után terem.

TOKAJ. *Kis Tokaj.* Zemplén Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Tisza Tokajhoz közel, és annak filiája.

TOKOD. Magyar falu Esztergom Várm. földes Ura az Esztergomi Szeminárium, lakosai katolikusok, fekszik Sári Sáphoz, Csolnokhoz, és Doroghoz nem meszsze, és ennek filiája; nevezetesíti *Heiszlernek* az Ozmanokon itten nyertt gyözedelme, midôn ôket a' motsáros helyre szorította, épen akkor, midôn É. Újvár is tôlök elvétetett; legelôje elég van, számos szôleji jó nemûek, eladásra módgya a' Dunán, és Esztergomban, szántó földgyei sováyak, 's tsupán rozsot teremnek.

TOKORCS. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Nedeczky Uraság, lakosai több félék, fekszik Sz. Mihályfához nem meszsze, mellynek filiája; földgye termékeny, legelôje, fája elég van, szôleji is termôk.

TOLCSVA. Magyar Mezôváros Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, számos szabad Udvarok is vagynak benne, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Liszkához nem meszsze; hajdan Vára is vólt, melly *Tósvárnak* nevezetett, 's talán innen eredett *Tolcsva* nevezete. Ispotállya is vagyon, borai híresek, kivált a' mellyek *Czíróka*, *Kútpatka*, *Gyapáros*, *Elöhegy*, *Várhegy*, *Nagykö*, *Bikkoldal*, 's több hegyein teremnek; határbéli földgyei és réttyei kevesek, nevezetes szôlejikbôl szereznek pénzt lakosai, legelôje elég a' hegyekben, kapával is van módgyok a' keresetre.

TOLCSVA. *Kis Tolcsva.* Szabad puszta Zemplén Vármegyében.

TOLD. *Alsó, Felsö Told.* Két Magyar faluk Nógrád Várm. földes Uraik Kubínyi, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Sz. Iványhoz nem meszsze, mellynek filiáji; földgyeik középszerûek, réttyeik,

tyeik, legelôjik meglehetôsek.

TOLD. Szabad puszta Bihar Várm. földes Urai több Uraságok, magyar lakosai reformátusok, földgye terem búzát, tengerit, és szénát.

TOLVADIA. Oláh falu Torontal Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Csakovának szomszédságában, és annak filiája, Akatos pusztához sem meszsze; határja négy nyomásbéli, melly hasonló Tógyér, Gyér, Gád, Hararokéhoz, egyedûl hogy ennek erdeje nintsen; piatza Csakován, és Temesváron.

TOLMÁCS. Tót falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Garam-Szôlôshöz közel, mellynek filiája; határja jó, de a' viz áradásoktól alkalmatlanittatik.

TOLMÁCS. Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai Szentiványi, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Rétsághoz nem meszsze, és annak filiája, határja középszerû, vagyonnyai meglehetôsek.

TOLMÁCS. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Bánok Sz. Györgynek szomszédságában, mellynek filiája; határjában erdeje, szôleje van, terméseit is eladhattya.

TOLNA VÁRMEGYE. *Comitatus Tolnensis.* Tolner Geſpanſchaft. — Nevezetét vette régenten híres *Tolna* Városától. Lásd felôle *Ranzani Epitome Rerum Hung.* Ind. I. pag. 205. Hoszsza e' Vármegyének 16 mértföld, szélessége pedig 7, alább sokkal kevesebb. Napkeletre Duna vize által kerittetik, napnyugotra Fejér, és Somogy Vármegyéknek szomszédságjokban; 's Veszprémtôl is Balaton tava választya-el; délre pedig egymást érô hegyek határozzák Baranya Vármegyétôl. *Szekszárdtól* kezdvén, Somogy Vármegyéig, nagy részét *Merset* hegyei foglallyák-el. Hegyei között nevezetesebbek: 1.) A' *Simontornyai* hegyek; kezdôdnek n. ny. Kapos vize' partyánál, 's nagyobb részek hasznos tserfás erdôkbôl áll; 2.) *Bajá* hegye; 3.) a' Kölesdi hegyek; 4.) a' Szekszárdi hegyek, mellyeknek allyain híres borok teremnek. — Folyó vizei között nevezetesebbek: 1.) *Sárviz*, melly nevének, iszapossága miatt, eléggé megfelel; ered Palotá-

tánál Veszprém Vármegyében, és sok vadakkal is gazdag, ritkán szokott befagyni, 's a' Vármegyét mintegy két részre osztya; vidékje *Sárközinek* nevezetik; 2.) *Sió* vize, melly Balaton tavából *Foknál* folyki, 's e' Vármegye' Lakosainak mind halakkal, mind rákokkal hasznos; de áradásai károsak. 3.) *Kapos* vize, Somogy Vármegyéből foly e' Megyébe; halai iszapos ízűek. 4.) *Kupa* vize, melly *Kapos* vizével egygyesûl, Vidékje e' jó termékenységû Vármegyének egésséges, és vidám, kivévén némelly kevés tavas, és lapályos részeit; földgye jól termô, vadgyai számosak, borai között legnevezetesebb a' Szekszárdi, melly külsô Országokra is elhordattatik, 's a' *Burgundiai* borokhoz nagyon hasonlító. Gyümöltsei jó ízűek. Marháji jelesek, lovai gyorsak, *Ziska* sertéssei hasznosak, vadgyai külömbfélék; egy szóval a' természetnek sok szép javaival meg áldattatott. Mindöszve 213 lakó helyek vagynak benne, 's a' Pétsi Püspöki Megyéhez tartozik.

TOLNA. Elegyes Magyar, és Német Mezőváros Tolna Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Duna' partyán; hajdan sokkal nevezetesebb vala, míg a' hadi viszontagságok miatt el nem tsekélyíttetett; most az Uraságnak kastéllya díszesíti, postája is van; határjában szôleje, dohánnya, fája mind a' ké:féle van, réttyei jók, legelôje alkalmatos.

TOLNA. *Tolnau.* Német falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Neszmélyhez 1 mértföldnyire; földgye középszerû, legelôje, réttye szükségére elég van, piatzozó helyekre a' hegyek miatt nehéz útakon járnak.

TOLNA. Bihar Vármegyében Kortsma.

TOMAJ. *Badacsony Tomaj*, és *Lesencze Tomaj.* Két Magyar falu Szala Várm. Badacsony Tomajnak földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; ennek pedig Nedeczky, és több Urak, lakosaik külömbfélék, fekszenek Tapolczához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; földgyeik középszerûek, vagyonnyaik többfélék.

TOMAJ. Szôlôhegy Szala Vármegyében.

TOMAJ. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura B. Or-

Orczy Uraság, fekszik Tisza Szalókhoz közel, mellynek filiája.

TOMÁNY. Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Báró Hunyady Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Erdô Szada, 's Oláh Tótfalunak szomszédságjokban, és Oláh Újfalu Bánya Városától $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; szántó földgyeinek egy nyomása jó, réttye hasznos, piatza Nagy-Bányán 2 mértföldnyire, az értz Bányák 3 mértföldnyire vagynak hozzá, a' Nagy-Bányai szôlôkben pénzt keresnek, földgyének egy része sovány, szôleje, erdeje nints.

TOMÁLYA. Gömör Várm. fekszik Sajó vize mellett.

TOMASA. Bánátbéli falu, Korniához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

TOMCSIN. *Tomcsani.* Tót falu Túrócz Várm. földesUrai Tomcsányi, és több Urak, lakosai evangelikusok, fekszik Szent Mártonnak szomszédságában, és annak filiája; azon folyó víz mellett, melly *Cedron*, és *Jordán* vizekbôl származik.

TOMEST. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Ballosest, Gojzest, és Rumunyestnek is szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, kukoritzánál egyebet nem terem; erdeje nagy, szôleje nints.

TOMOR. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Gr. Fekete, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Felsô-Vadászhoz nem meszsze, és annak filiája; határja két nyomásbéli, néhol sovány.

TOMPA. Magyar, és tót falu Hont Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Gyerkhez nem meszsze, mellynek filiája; határjában legelôje elég van, szôlôhegye jó.

TOMPAHÁZA. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Nemes-Adonynak szomszédságában, és annak filiája, Sopronhoz $5\frac{1}{8}$ mértföldnyire; határja sovány, térséges, 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, és kukoritzát terem; erdeje, szôleje nints, szénája elég terem, legelôje szoros.

TOMPA. Szabad puszta Csanád Várm. földes Ura Szalpek Uraság, fekszik Tornyához közel, mellynek filiája.

TOMSAI. Malom Nyitra Vármegyében.

TONK-

TONKHÁZA. Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai Gr. Illésházy, és több Urak, fekszik Illésházához nem meszsze, mellynek filiája; Jókához, Nagy Léghez, és Csenkéhez is közel; szántó földgyeikből, és réttyeikből veszik jövedelmeiket lakosai; fűzfákat ültetnek, 's azoknak ágait használlyák.

TÓS NYÁROSD, az N. betűben.

TOPA. *Alsó*, és *Felső Topa*. Oláh faluk Bihar Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik ó hitüek, fekszenek Kerpestnek szomszédságában; térséges, dombos, agyagos földgyök gabonát középszerűen terem, erdejek nints, piatzok Belényesen, és Váradon.

TOPA. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, és Topay Uraság, lakosai reformátusok, és ó hitüek, fekszik n. k. Kis Baród, dél. Rév, n. ny. Gégény ész. Loknak szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, tengerit leginkább terem, szénát, búzát, zabot tsekélyen, lapályos, hegyes, sovány, és homokos a' földgye; erdeje van, szőleje nints, legelője szoros, piatza Váradon.

TOPEST. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Dekonyesd, és Jancsesdhez $\frac{1}{4}$ órányira; térséges, dombos, agyagos földgye gabonát középszerűen terem, erdeje nints, piatza Belényesen, és Váradon.

TOPLA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Padurán, Ohabalunga, és Dubesthez is közel; határja 4 nyomásbéli, hegy, 's völgyből áll egészszen, egyedül kukoritzát terem, erdeje kevés, szőleje nints.

TOPLICZA. *Karánd Toplicza*. *Karánd* név alatt.

TOPOLA. Szabad puszta Torontal Várm. földes Ura a' Zágrábi Káptalanbéli Uraság, Szecsánhoz tartozik.

TOPOLACZ. Bánátb. falu.

TOPOLÓCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Hidegkúthoz nem meszsze, és annak filiája; határja síkos, Stájer-Ország mellett, szőleje van, réttye jó szénát terem, fája is vagyon.

TOPOLCSKA. Nyitra Vármegyében Irtvány.

TOPOLOKA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai katoli-

ku-

kusok, fekszik Leszkóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja 2 nyomásbéli, szôleje nintsen, piatza Homonnán.

Topolovecz. *K.* és *N. Topolovecz.* Két oláh falu Temes Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, fekszenek Rékashoz közel, és annak filiáji.

Topolya. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Orosz Patak, és Runyinához is 1 órányira; 2 nyomásbéli határja leginkább zabot terem, földgye hegyes, vôlgyes, kôsziklás, fejér, kavitsos, erdeje, legelôje van, piatza Ungváron, és Homonnán.

Topolya. Magyar falu Bács Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik M. Terezіopolishoz 17400, Rogloticzához pedig 5000 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, leginkább búzát, zabot, és árpát terem; marhákat, juhokat nevelnek; földgye fekete, erdeje nints, szôleje nem igen jó bort terem; vize van egy vôlgyben, de sokszor ki szárad, nádgya nints, szép marhákkal bôvelkedik, piatza Baján, és M. Teréziopolisban, pénzt keresnek marhából, gabonából, gyapjúból, és fuharozásból.

Topolyán. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Sztáray Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Petróczhoz $\frac{1}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, terem búzát, gabonát, és tengerit, erdeje, szôleje nints, legelôvel bôvelkedik.

Toponár. Elegyes Mezôváros Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Orczihoz, és Füredhez nem meszsze, Kaposvárhoz $\frac{3}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, földgyének egy része dombos, a' többi róna, ôszit és tavaszit középszerûen terem, erdeje elég, malma is van, szôlô nélkûl szûkölködik, piatza Kanizsán van.

Toporcz. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Görgey Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok; határja ollyan, mint Holomniczé.

Toposháza. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura a' Szombathelyi Püspökség, fekszik Mileiegyházszeghez nem meszsze, mellynek filiája.

Torák. *Nagy Torák.* Ol. falu Torontal Várm. földes Ura Kis Uraság, lakosai ó hi-

hitüek, fekszik Kis Torák, és Pardányhoz közel; határja 3 nyomásbéli, mindennémü gabonát terem; bora, fája nints, piatza Páncsován, Temesváron, és N. Becskereken; Bege nevezetü vize van.

TORÁK. *Kis Torák.* Oláh falu Torontal Várm. földes Ura Kis Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sz. György Katalinhoz $\frac{1}{2}$, Pardányhoz pedig $1\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomás a' kaszállóval egygyütt, földgye igen jó, terem mindent; juhokat, és marhákat szépeket nevelnek; szénával, náddal bövelkedik; fája, és bora nints, piatza Nagy Becskereken, Temesváron, és Páncsován; 's Bege nevü vize van.

TORBÁGY. *Klein Turbal.* Német falu Pest Várm. földes Urai Gr. Sándor, és Szily Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Buda Örshöz 1, n. ny. Biához $\frac{1}{4}$, ész. Pátyhoz fél órányira, két partnak óldalánál egy völgyben; határja 3 nyomásbéli, bort terem leginkább, és szorgalmatos szölö mivelésekből javittyák állapottyokat; gabonát középszerüen terem, széna nélkül szükölködik, erdeje szép nevendék, vannak forrásai is.

TORCS. *Tarcsendorf*, v. *Dakzendorf.* Német falu Pozsony Várm. az Eberhárdi Urasághoz tartozandó, lakosai többnyire evangelikusok, fekszik Sz. Erzsébethez, és Uzorhoz nem meszsze; határja 3 nyomásbéli, szántóföldgyeiken, és tsekély mezeiken kivül semmivel sem bírnak, hanem fuharozással segitik magokat.

TORDA. Bánátbéli falu, Malintzhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire.

TORDA. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai reformátusok, fekszik Rét, Sz. Miklós, és Kovácsinak szomszédságjokban, Debreczenhez 4 mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, terem búzát, zabot, árpát, és tengerit.

TORDA. Szabad puszta Békés Vármegyében.

TORDAS. Tót falu Fejér Várm. földes Ura Nagy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Válhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

TORDOMESZTICZ. Tót falu Nyitra Várm. földesUrai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik N. Tapolcsányhoz $\frac{3}{4}$ mértföldnyire; határjában szöleje, malma van, piatza közel;

közel; tserép edényeket is készítenek; legelője szoros, földgye középszerű.

TORJÁNCZ. Horvát falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Kasádhoz $\frac{1}{2}$, d. a' Drávához egygy óra járásnyira; ebben a' falutskában a' házak az álló vizek között vannak helyheztetve; szántóföldgyeiben kukoritzát, és zabot szoktak termeszteni, minden második esztendőben pedig búzát, az Uraság *Zálogos* nevezetű erdejénél lévő táblában számos, és szép szarvas marhákat is nevelnek.

TORKOS. Szabad puszta Zemplén Várm. földes Ura Kácsándi Uraság, fekszik Szilvás Újfalunak szomszédságában, mellynek filiája.

TORISZKA. *Toris.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura Lőtse Városa, lakosai katolikusok; határja meglehetős.

TORMAFALU. *Krensdorf.* Horvát, és német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hiermnek szomszédságában, Sopronhoz pedig $2\frac{2}{4}$ mértföldnyire; határja inkább térséges, mint hegyes, 2 nyomásbéli, rozsot, árpát, és zabot terem, szőleje középszerű, erdeje tsekély.

TORMAFÖLDE. Magyar falu Szala Várm. földes Urai Keresztúri, és más Urak, lakosai katolikusok, fekszik Szécsi Szigethez nem messze, mellynek filiája; szőleji jó borokat teremnek, fuharozásra is jó módgyok van, földgye közép termékenységű.

TORMÁS. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Petrovszky Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. György höz közel, mellynek filiája; határja a' természetnek szép javaival megáldattatott.

TORMÁS. *Kis Tormás.* Elegyes falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szakadatsnak szomszédságában, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek, eladásra is módgyok van.

TORMÁS. Szabad puszta Tolna Várm. földes Urai Gr. Aponyi, és Döry Uraságok, fekszik Zombának szomszédságában, és annak filiája.

TORMÁS. Szabad puszta Nyitra Várm. fekszik Csermendhez nem messzé, mellynek filiája.

TORMÁS. Szabad puszta Sopron Várm. földes Urai Jankovics, és Tálián Uraságok, fekszik Újkérhez közel, 's ennek filiája.

TORMOS. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához közel, és annak filiája; határja jó, mind a' kétféle fája van; szőlőhegye termékeny, legelője elég, piatza Nyitrán közel.

TORNA VÁRMEGYE. *Comitatus Tornensis.* Torner Geſpanſchaft. Nevezetét vette vólt régi Várától. Fekszik n. ny. Gömör, északra Szepes, délre Borsod Vármegyéknek szomszédságjokban. Egész kerülete e' kis Vármegyének mintegy 10 mértföldnyire terjed; hossza 4, szélessége majd 3, majd kevesebb mértföldet tesz. Vidékje többnyire hegyes, 's mintegy kőfallal vétetik körül a' nagy hegyekkel; némellyek kősziklások, és kopaszok, némellyek ellenben kivált a' juhoknak, és sertéseknek jó legelőt szolgáltatnak. Neveiket sok vólna elő-számlálni, minthogy számosak, és a' faluktól is külömbféleképen neveztetnek; még ezek is ágai a' nagy Kárpát hegyeinek. Barlangjai nevezetesek, úgymint: a' *Szadellői*, és *Sziliczei*, Borsova mellett, mellyeknek leírását lásd tulajdon neveik alatt. Folyói között nevezetesebbek: *Bold va*, *Torna*, *Jablontza*, és *Cserna* vizek. Orvosi vizei között legnevezetesebb a' Sziliczei barlanghoz mintegy 1 órányira fekvő *Lófejkúttya*, mellynek tsudálatos kifolyása van, mert a' melegebb hónapokban öblösebben buzog, és szakaszonként, majd megapad, majd ismét neki zúdúl kifolyásával. Nevezetes a' Hídvég-Ardói is, és a' Szögligeti. Apró folyótskáji számosak, és némellyek drága ízű halakkal jelesíttetnek. Tavai Görgőnél, és Komjátinál: ez *Posnyagnak* is neveztetik. Levegője egésséges, némelly vidékjét nagyon járja a' szél; marhája jók, vadászattya jeles, gyümöltsök jó esztendőben sok, borok kevés, de egy része jó, és kedves ízű. Erdőjök, legelőjök kivált bőven van. Földgye nagy részént követses, és sovány termésű. Bányáji nintsenek, vasa jó van, de nem sok készíttetik. Szárnyas vadgyai számosak, 's orvosi hasznos fűvek is bőven teremnek itten. Mind-

ösz-

öszve 44 lakó helyek vagynak benne, 's a' Rozsnyói, és Munkácsi Püspöki Megyékhez tartozik.

TORNA. Régi Vár, és Mezőváros Torna Várm. földes Ura Gr. Keglevich Uraság, mások is bírnak itten, lakosai katolikusok, fekszik dél. vólt Vára alatt, 's *Tornallyának* is neveztetik, *Torna* vize mellett. Régi Vára meredek helyen vala, 's az Ozmanoktól vitézûl mególtalmaztatott. *Magócsi Gáspár'* idejekor, midôn e' Várat bírta, elég ozman fôket lehetett falain szemlélni. — 1678-dikban Júliusban meg ölettettek Német Őrzôji, 's elfoglaltatott. *Lesleus* is sikeretlenûl ostromlotta elôször; lásd felôle *Vágnert* Histor. Leop. M. Lib. VIII. p. 556, & 560. de azután mintegy 30 óráig tartott heves ostromlása után megvette, szabad elmenetelt engedvén 260 őrzôinek. Végre LEOPOLDnak parantsolattyára lerontattatott. Kihalván *Magócsinak* ága, *Keglevics Miklós* házasság által jutott e' bírtokhoz, hitveséûl vévén *Móricz Borbálát; Semsey Pál* pedig *Annát*. Ez is, a' Kir. Fiskus is bírtokát sûrgetvén a' Várnak, kész pénzért engedtetett B. *Keglevics Miklósnak* több helységekkel, 's e' Vármegyének Fô Ispányságával egyetemben. Diszesíti e' Várost az Uraságnak kastéllya, jeles kertye, 's egyéb gazdasági épûletei, szép helyen épûltt Szentegyháza, és a' Vármegye', 's *Gyulay* Uraságnak háza. — Jeles halas tó is van itten; határjának földgye középszerû, legelôje elég, réttyei jók, fája van mind a' kétféle, eladásra módgya van, posztófabrikája is van; 3 országos vásár is esik benne.

TORNA. Magyar falu Fejér Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tüskevárhoz, és K. Szörcsökhöz nem meszsze, folyó vize által határja essôs idôben károsíttatik.

TORNA. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai Karácsony, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Tüskevárhoz $\frac{1}{4}$ órányira, és annak filiája; határja két nyomásbéli, rozsot, búzát, és szorgalmatos nagyobb munka után mindenféle tavaszit is terem; Somlyó hegyén sok szôlôket bírnak, egy darab erdeje is vagyon, és Torna-vizén két jó malma.

TORNA. Folyó víz Fejér, és Veszprém Várm. számos

malmokat hajt, és rákokkal gazdag.

TORNA. *Pinkócz.* a' P. betûben.

TORNALLYA. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Tornallyai Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Méhihez közel, és annak filiája; postája is van, földgye gabonát bôven termô, piatza két, és négy mértföldnyire; legelôje elég, fája is van mind a' kétféle.

TORNÓCZ. Magyar falu Nyitra Várm. földes Urai B. Hunyady, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Selyéhez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja ollyan, mint Szelôczéé, pusztája is van.

TORNÓSZEG. Nyitra Vármegyében.

TORNYA. *István Tornya.* Magyar, rátz, és oláh Mezôváros Csanád Várm. földes Ura Márczibányi Uraság, 's a' több hozzá tartozó jószágokkal egygyütt elsô szülötséghez tartozik, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Maros vizének ága mellett, melly száraz érnek neveztetik, Várjasházi, 's Domb egyházi pusztáknak szomszédságjokban; a Szentegyházain kivûl ékesíti e' Mezôvárost az Uraságnak igen jeles kastéllya, 's hozzá tartozó nagy úri kertye, mellyben mindenféle gyümöltsök találtatnak. A' kastély messze ellátást szolgáltat az egész nagy térségén, melly Buda Várától egész a' Világosi hegyekig tart. Ispotállya is vagyon. — Különös köszönettel tartozom az egész Haza elôtt, e' tudományi, 's hazai elômenetelt kedvelô, és felsegéllô Uraságnak, a' ki is az egész Országban elsô vala, Tornyai Kastéllyának tulajdon költségével lett szíves kimetszetésében, hogy így e' szép példa szerént nem tsak minden nevezetesebb Városokat, Várakat, hanem a' Kastélyokat is, mind a' Haza, mind pedig az Idegenek egy gyûjteményben szemlélhessék. Lakosai e' Városnak leginkább mezei gazdáskodással, és marhatartással keresik élelmeiket; dohányt is nagyon jó ízût termesztenek, valamint a' Varjasházi Lakosok, melly hasonlóképen ez úri Nemzetségbéli Majorátushoz tartozik; földgyök jól termô, piatzok Aradon, 's másutt is.

TORONTAL VÁRMEGYE. *Comitatus Torontaliensis,* Torontaler Geſpanſchaft. — Eredetét vette e' bô termékenységû jó Vármegye néhai F. MÁRIA TERÉZIA alatt,

1779-

1779-dikben, midôn a' Temesi Bánát felosztattatott. Fekszik napkeletre Temes Vármegyének, és a' Német Bánátbéli Katonai vég vidékségnek szomszédságában, dél felôl pedig a' *Tételi Tsajkista*, 's ugyan katonai vidékség mellett, holott Báts Vármegyének egy része is határozza; napnyugotra Báts Vármegye keríti Tisza vizével; északra pedig Csongrád, 's Csanád Vármegyék határozzák Maros vizének folytában. Hoszsza e' termékeny Vármegyének $18\frac{1}{3}$, szélessége pedig $11\frac{3}{4}$ mértföldet foglal magában. Hegyei nintsenek, folyó vizei között nevezetesebbek: 1.) *Tisza* vize, 2) *Maros*, 3) *Böge*, 4) *Temes*, 5) *Haranga*, 6) *Berzova*. Van még ezeken kivûl egy nevezetes Tava, mellyet magyarúl *Fejértónak*, németûl *der weiſse Morast*, rátzúl pedig *Biela Barának* neveznek: ugyan e' tón foly keresztûl *Bögetsatornája*, melly felôl *Bege* név alatt szó vala. Vidékje nagyobb részént gazdag termésû, 's elég alkalmatos lakást szolgáltat; levegôje középszerû, külömbféle marhája számosak, és jelesek, nagy vadgyai nintsenek, hala néhol bôven van; kereskedése kivált élettel, az egész Hazában nevezetes. Igen szíves köszönettel tartozom különösen, Királyi Tanátsos, és Vitze Ispány *Hertelendy József* Úrnak; nemkülömben T. Szolgabíró Uraknak, a' kik e' Vármegyének jeles eredeti leírásával igyekezetemet elô segélleni nem terheltettek. — Mindöszve 170 lakó helyek vagynak benne, 's a' Csanádi, Temesi, és Vérsetzi Püspöki Megyékhez tartozik.

Torony. Magyar falu Vas Várm. földes Urai Gr. Niczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Dozmáthhoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye termékeny, réttye elég, és jó szénát terem, legelôje, fája van, szôleje meglehetôs, eladásra, és keresetre módgya a' szomszéd Szombathelyi, 's más piatzokon.

Torony. Tót falu Posony Várm. földes Ura a' Posonyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Egy házfalvához közel, mellynek filiája; Bodóházhoz, Duna-Újfaluhoz is közel; határja igen szûk, kevés szántóföldgyeibôl, és réttyeibôl szerzik élelmeket, fája fûzfa, piatza Bazinban, és Posonyban.

TORONY. *Fél Torony*, *Halbthurn*, az F. betûben.

TORONYA. *Nagy*, és *Kis Toronya*. Két Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Áspermont, a' Királyi Kamara, és több Urak, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Sát. A. Újhelyhez mintegy órányira, N. Bárihoz közel; erdeje, szôleje van, rét nélkûl szûkölködik.

TORONYA. Máramaros Várm. földes Ura Gr. Teleky Uraság; Husztnak filiája.

TORONYA. Hont Várm. Szállás, földes Ura a' Religyiói Kintstár.

TORVAJ. Tót falu Somogy Várm. földes Ura B. Calisius Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Tábhoz nem meszsze, Babonyhoz is $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, rozsot terem, búzát keveset, erdeje hegyes, szôleje jó; malom nélkûl szûkölködik, piatza Veszprémben van.

TORZSA. Német falu Báts Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai reformátusok, és evangelikusok, fekszik Kulához 6000 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, terem leginkább tiszta búzát, zabot, és kendert, földgye egyenes, és fekete; erdeje, szôleje, vize, nádgya nints, piatza Újvidéken; pénzt kereshetnek kenderbôl, és gabonából.

TÓSOK. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Rel. Kintstár, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Ajkához, és Kis Lôrintéhez $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, krompélyt, és kendert terem, legelôje, réttye elég, és jó, fája is van mind a' kétféle, deszkametszô malma is van.

TOSONCZA. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság, lakosai többtélék, fekszik Berzenczéhez közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Bisztriczkáé.

TÓSZEG. *Kis Tószeg*, lásd *Muszdorf*.

TÓSZEG. Magyar falu Pest Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik a' Tisza mentében, Abányhoz 1, Rékáshoz $1\frac{1}{4}$, Várkonyhoz $\frac{1}{4}$ státzióra; határja 3 nyomásbéli, tiszta búzát, és minden egyéb gabonát bôven terem, egyenes tér föld, sikeres, fekete agyag, némelly helyen székes; erdeje, szôleje nints; szarvas, és egyéb mar-

marhája elég van; piatza Ketskeméten, Pesten, Nagy Kőrösön; vízi malma, halászattya, nádgya van.

TÓT. *Fekete Tót.* Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai többfélék, lakosai ó hitüek, reformátusok, és asidók is, fekszik Belfenyérhez nem meszsze; földgye tengerit terem, legelője nints, azért kéntelenek marháikat bérlelt földön legeltetni; lapályos határján keresztül foly Nagy, és Kis Körös, veszedelmes folyású ereikkel, mellyek a' határban sok vájatokat okoznak; erdeje, szőleje nints.

TÓTFALU. *Nagy Tótfalu, Szirb.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Csáky, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik legközelebb Almás, Kővág, és Fegyvernekhez; határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot terem, tengerit középszerűen, szőleje, erdeje tsekély; piatza Nagy Váradon.

TÓTFALU. *Kis Tótfalu, Paulest.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura B. Huszár Uraság, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Tatároshoz $\frac{1}{4}$, d. Bunzirhoz 2, n. ny. Hagymádfalvához is 2, é. Kövesegyházához $\frac{1}{4}$ órányira; hegyes, völgyes határja tengerit leginkább terem, szénát középszerűen; erdeje van, 's néha makktermő; szőleje kitsiny; marha eladásból pénzt szereznek Váradon, és Margitán.

KIS TÓT. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság; többnyire rétekből áll.

TÓTFALU. *Nagy Tótfalu.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Siklóshoz nem meszsze, mellynek filiája, Harsány, Vókányhoz is közel; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem, egyebet középszerűen, borral bővelkedik, mellyet Eszéken öt órányira adnak-el; de fájok szűken van.

TÓTFALU. *Kis Tótfalu.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura H. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok; határos Vokánnyal, Bissével, Gyüddel, fekszik 2 mély völgyek között fekvő magas hegynek végén, minden rend nélkül, kúttya nints, hanem $\frac{1}{2}$ órányi járásnyiról egy völgyből hordanak vizet; földgye 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem, erdeje elég, őzzel, rókával, nyúllal kedveskedik; borait

Eszékre 6 órányira viszik eladni.

TÓTFALU. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Sz. András Szigettyében, d. Pócsmegyerhez fél órányira, é. Kis Oroszihoz is $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, közép termékenységû, lakosai hajó vontatással, és hajós legénykedéssel szokták kenyereket keresni; ide tartozandó *Tahi* puszta, mellyen jó fejér bort termô szôleik vannak, mellyeket Gyôrben, és Komáromban szoktak elárúlni; erdôs, és hegyes pusztája van, mellyen szép források is találtatnak; *Ketske* Szigetében kaszállóik, szántóföldgyeik vagynak; sok kenyeret, és gyümöltsöt hordanak Pestre eladni; vagyon révje, malma, halászatja.

TÓTFALU. *Komlód Tótfalu.* Magyar falu Szatmár Várm. földes Ura Becsky Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Csenger Mezôvároshoz nem meszsze napnyugotra; határja 3 nyomásbéli, földgye középszerû, erdeje kevés, szôleje nints, gyümöltsök bôven terem, piatza közel Szatmáron.

TÓTFALU. *Oláh Tótfalu.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai egygyesûlt ó hitüek, fekszik Farkas Aszó, és Oláh Újfalu helységeknek szomszédságában, földgyei leginkább kukoritzát termôk, réttyei jók, piatza N. Bányán másfél órányira, legelôjök tágas, fájok mind a' kéttéle van, a' Misztotfalvai bányák tôle másfél mértföldnyire vagynak.

TÓTFALU. *Misz. Tótfalu.* Elegyes falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Lapos Bánya, és N. Bányának szomszédságjokban; határja 2 nyomásbéli, földgye középszerû, fája, szôleje van, piatza helyben, és Nagy Bányán.

TÓTFALU. Szepes Várm. földes Urai Matyasovszky, és több Uraságok, lakosai külömbfélék; határjának fele termékeny, fája, legelôje elég van, piatza Kézsmárkon közel.

TÓTFALU. *Rába Tótfalu.* Szabad puszta Vas Várm. földes Urai Szabó, és több Uraságok, fekszik Ivánczhoz közel, és annak filiája.

TÓTFALU., *Wieden.* Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok,

sok, fekszik Sz. Péterfalvához nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes, fája, legelője, és eladásra módgya van.

TÓTFALU. *Windischdorf.* Német falu Vas Várm. földes Urai a' Czisztertzita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, fekszik Istvánfalvának szomszédságában, és annak filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég, és jó, fája, legelője, erdeje van, piatza Kőszegen, és Szombathelyen.

TÓTFALU. *Gyirót Tótfalu.* Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai a' Nagy - Bányai Minorita Szerzetbéli Atyák, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik N. Bányához 1 órányira; szántó földgye nints, kaszállója szűken van, fája sints, szőleje, és gesztenyésse hasznos, leginkább szekerezéssel élnek, piatza Nagy, és Felső - Bányán; pénzt szereznek gesztenyéből, szénából, szőlőből, és fuharozásból.

TÓTFALU. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Lentihez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

TÓT GURAB, a' G. betűben.

TÓT SZ. GYÖRGY, az Sz. betűben.

TÓT GYÖRK, a' Gy. betűben.

TÓTHI. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura Baranyi Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszik Micske, Terebes, Királyi, és Terjéhez nem meszsze; határja 3 nyomásbéli, terem búzát, és rozsot, erdeje, legelője, szőleje van, Berczecze folyó vizén négy malmai, piatza Margitán.

TÓTHI. *Káptalan Tóthi.* Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik a' Tapoltzai járásban; határja középszerű, bora alkalmatos.

TÓTHI. Veszprém Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság.

TÓTHI. *Lengyel Tóthi.* Magyar falu Somogy Várm. földes Urai Lengyel Uraságok, a' kiknek lakó helyeikkel ékesíttetik; lakosai többfélék, fekszik Somogyvárhoz 1 mértföldnyire; földgye termékeny, szőlőhegye is alkalmatos, javai többfélék.

TÓT KERESZTÚR, a' K. betűben.

TÓT PRÓNA, a' P. betűben.

TÓT

TÓT ÚJFALU, az U. betûben.

TÓT VÁRAD, a' V. betûben.

TOTOVRCZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álrhán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nedelitzhez nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetôs.

TOVARISOVA. Rátz falu Bács Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Bácshoz 4500, Bács Újfaluhoz 3400 bétsi ölnyire; 3 nyomásbéli fekete földgye búzát, árpát, zabot leginkább terem, tölgyes erdeje van, 's tsekély bort termô szôleji; vize nintsen, de ha sok ôszi essôk vagynak, megáll földgyökön a' víz, nádgya nints, bôvelkedik selyem bogarakkal; piatza Újvidéken, pénzt kereshetnek marha eladásból.

TÖ. *Füzi Tö.* Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Szônyhöz közel, és annak filiája.

TÖHÖL. *Tichla.* Elegyes falu Bars Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Gyôrödhöz nem meszsze, mellynek filiája; földgye, réttye jó, erdeje makk termô, fája van, legelôje elég, szôlô hegye meglehetôs.

TÖK. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai reformátusok, fekszik n. k. Jenôhöz 1, n. ny. Anyaczi pusztához $\frac{1}{2}$, d. Pátyhoz is 1, é. Kervához $\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, kétszeres búzát leginkább terem; zabot, tiszta búzát, és muhart középszerûen; borral annak idejében bôvelkedik, erdeje nintsen, piatza Budán, és Esztergomban.

TÖKÉS. *A. és F. Tökés.* Elegyes faluk Abaúj Várm. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, fekszenek a' Kassai járásban; földgyeik néhol soványak, vagyonnyaik külömbfélék.

TÖKÉS. *Kolodnoh.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Hátmeghez nem meszsze, és annak filiája; szántóföldgyei rozsot, és zabot teremnek, legelôjök elég, fájok van, földgyök hegyes, és köves.

TÖKÉS. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Pokateleki Konde Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szerdahelyhez közel, és annak filiája, Eperjeshez is közel, Kis Udvarnokhoz fél óra-

órányira; határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, és rozsot leginkább terem, legelője jó, de szük, piatza Szerdahelyen.

Tőkés. Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik N. Bányához 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, szántóföldgyei meglehetősek, réttye, legelője elég, szőleje nintsen, piatza közel; a' szomszéd arany, és ezüst bányákban van módgyok a' keresetre.

Tököld. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdődy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik F. Atrakoz közel, és annak filiája; határja ollyan, mint F. Atraké.

Tököle. Rátz falu Pest Várm. a' Rátzkevi Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Cséphez $\frac{1}{2}$ órányira, d. Újfaluhoz is annyira; határja 3 nyomásbéli, gabonát, és bort, rész szerént a' magok határján, rész szerént pedig a' Diósi pusztán termesztenek; marhával bővelkedik, határját a' két Duna meg önti; erdeje szép, káposztát jót terem, piatza Pesten, és Budán.

Tőkés. Pozsony Várm. Sziget.

Tölcsed, vagy *Tulcik*. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Kapi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szektső vize mellett; határja középszerű, piatza Eperjesen nem meszsze.

Tölgy. *Ér Tölgy*. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Káptalanbéli Uraság, fekszik Szalacs, Kécz, 's Ganyátának szomszédságjokban; szép tölgyes erdeje van, mellyet a' szomszéd helységek is használnak.

Tölgyes. Magyar falu Hont Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Keszihez közel; határja jól termő.

Töllös. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, Pornóhoz tartozik.

Töllös. Falu Szala Várm. földes Ura a' Pozsonyi Nevendék Papság, fekszik Kis Komáromnak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

Töltés. *Császár Töltés*, a' Cs. betűben.

Töltéstava. Szabad puszta Győr Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik a' Pusztai járásban,

Táp-

Táplány, és Söjteri pusztáknak szomszédságjokban, Győrhöz egy mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, igen jó, mindenféle gabonát, és szénát is bőven terem.

TÖMÖRD. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai Csernely' Maradékjai, és Góry Urak, lakosai katolikusok, fekszik Nemes Csóhoz nem meszsze, határja közép termékenységű, vagyonnyai meglehetősek.

TÖMÖRD. Szabad puszta Komárom Várm. fekszik Mocsának szomszédságában, és annak filiája.

TŐNYE. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, az előtt a' Pozsonyi Klariszszáké vólt, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Alistálhoz közel, mellytől csak egygy út hasíttya, Fiktálhoz sem meszsze; határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, rozsot, árpát, zabot terem, kukoritzát is; legelője van, erdeje nints, réttye kevés; piatza Somorján, és Szerdahelyen.

TÖRCHI. *Alsó, és Felső Törchi.* Szabad puszták Szala Várm. földes Uraik Gr. Festetics, és több Urak.

TÖRDEMICZ. Szala Várm. földes Urai több Urak.

TÖRE. *Kis Töre, Nagy Töre.* Két falu Bars Várm. Kis Törének földes Ura Simonyi, amannak pedig Sz. Iványi Uraságok, lakosaik többfélék, fekszenek Alsó Váradhoz közel, mellynek filiáji; határbéli földgyeik termékenyek, piatzok Sz. Benedeken.

TÖREK. *Bakos Török, Orlaj Török.* 2 Tót faluk Hont Várm. Bakos Töreknek földes Urai B. Lusinszky; és több Uraságok, Orlaj Töreknek pedig Gr. Serényi Uraság, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Rima vize mellett, Alsó Szkálnokkal, Felső Pokorággal, és Kis-Padári pusztával határosak; földgyeik 3 nyomásbéliek, jó mívelés után mindenféle gabonát megteremnek, jó rétekkel bővelkednek; lakosai fazekakkal is kereskednek.

TÖRINCZ. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura G. Forgách Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Vilykének szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű, vagyonnyai meglehetősek.

TŐRÖCSKE. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakó-

kosai katolikusok, fekszik Kaposvárhoz nem meszsze; postája is van; határja két nyomásbéli, hegyes, agyagos, rozsot leginkább terem, erdeje, szőleje van.

Török Bálint. *Gross Turbal.* Német, és rátz falu Pest Várm. sokkal nevezetesebb hely vala, midőn Építtetője itten múlatozott, a' ki melly különösen kedvellette vala e' helyet, tulajdon nevének költsönözése által eléggé nyilvánitotta; mostani földes Ura Gr. Majláth Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Promontóriumhoz $\frac{1}{2}$, n. ny. Biához 1, d. Tétényhez fél órányira; földgye 3 nyomásbéli, bort, és gabonát leginkább terem, erdeje nagy, szép újj ültetett szőleje van, piatza Budán.

Török Becse. Lásd: *Becse.*

Törösi. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Báró Lusinszky Uraság, fekszik Mórnak szomszédságában, mellynek filiája.

Törtely. Magyar falu Pest Várm. földes Urai Balog, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik N. Abonyhoz közel, és annak filiája; földgye termékeny, legelője elég, fája nints.

Töttös. Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik K. Szőlőshöz nem meszsze, és annak filiája; határjában szőlő hegye nints, egyéb javai vannak.

Töttös. *Csikos Töttös.* Baranya Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság.

Töttös. *Rátz Töttös.* Rátz falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Bölcshöz közel, mellynek filiája; határja középszerű.

Töttös. *Gróss.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Tinódhoz $\frac{1}{4}$ órányira; határja szűk, leginkább tengerit terem, azt is középszerűen; hegyes, követses a' földgye, erdeje van, és kevés szőlőhegye.

Töttös. Elegyes falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Rundnak szomszédságában, és annak filiája; határja meglehetős.

Töttös, vagy *Tüttös.* Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tarnókhoz, és Pacsához nem meszsze.

Tövesfalva. *Trnovecz.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Fel. Tsászár, lakosai ka-

katolikusok, fekszik Holitshoz közel, és annak filiája; legelője szoros, szőleje nints, dohányt termesztenek, földgye, réttye jó, malma helyben, piatza Holitson.

Töviségyháza. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Edlspacher Uraság; földgye homokos, de termékeny, fekszik Simánd, Kurtits, és Ötvenes között.

Töviskés. Szállás Csanád Vármegyében.

Tracs. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Varbóhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

Trahittin. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Borostyánkőhez közel, mellynek filiája; földgye hegyes, és agyagos, határja szoros.

Trauczenfalva, vagy *Tróczonfalva*. Sváb falu Zemplén Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Sáros Patakhoz nem meszsze; határja ollyan, mint Hotykáé, borai középszerűek, piatza Patakon.

Traunau. Temes Várm. földes Urai a' Kir. Kamara, Névery, és több Uraságok.

Trauersdorf. Horvát falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Czinfalvának szomszédságában, Sopronhoz $1\frac{7}{8}$ mértföldnyire; határja a nyomásbéli, inkább térséges, mint hegyes, búzát leginkább, árpát, zabot, pohánkát is terem; erdeje nints, de az Uraságnak tágas fátzán kertye van itten.

Trebete. *Trebatitza*. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Krakovánhoz közel, mellynek filiája; földgye, réttye jó, Dudvág vize néha megönti földgyét; piatza Verbón, és Újhelyben.

Trebia. Trentsén Várm.

Trebisova. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonits, és B. Záy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik N. Szlatinához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

Trebosócz. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Viszocsánhoz közel, és annak filiája; földgye jó.

Treboszto. Tót falu Túrócz Várm. földes Ura Révay Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Szent Péterhez kö-

közel, mellynek filiája; ékesíti e' helységet hármas kastéllya; földgye jó, réttye kétszer kaszáltatik, legelője elég, fája van, piatza Mosóczon, és Sz. Mártonban; gyümöltsössei szépek.

TREBULYA. Szabad puszta Zólyom Várm. fekszik Hajniknak szomszédságában, és annak filiája.

TREBUSA. Orosz falu Máramaros Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, és B. Vécsey Uraság, lakosai egygyesültt ó hitüek, Fejérpataktól tsak a' Tisza választya-el, ész. Bocsko Raho 2 mértföldnyire fekszik tőle, piatza Szigeten 3 mértföldnyire; a' falutól mintegy fél órányira szakad Viso vize a' Tiszába; bikkes erdővel bővelkedik, terem kevés zabot, tatárkát, tengerit; a' krompélyt pedig a' mezőjökbe is szokták vetni; élelmeket Rahohál tett munkával, 's kevés marhájokból szokták szerezni.

TRENCSÉN VÁRMEGYE, *Comitatus Trencséniensis*, Trentſchiner Geſpanſchaft, *Trencsinszka Sztolicze*. — Napkeletre, szomszédságában van Túrócz Vármegye, délre Nyitra, északra Árva; Lengyel Országtól *Racsa*-hegye, Sziléziától pedig *Jablonka*-völgye választyákel. Hajdan e' Vármegye, *Podmaniczkiak* által két részre vala osztva; ZSIGMOND alatt pedig a' *Sólnai*, vagy *Zolnai* járástól is neveztetett. Hoszsza, Rovna-Horától Vág-Újhelyig mintegy 12 mértföldnyire terjed, szélessége pedig majd 4, majd kevesebb; vidékje hegyes, és térséges. Számos hegyei között nevezetesebbek: *Beszkéd*, vagy *Becshid*, *Rácsa*, *Rovna Hora*, *Sztrecsén*, *Mincsov*, *Hradiszka*, *Rohács*, *Rakhovicza*, *Javornik*, *Manni*, *Facskov*, *Malenicza*, *Motyin*, *Tlsztahora*, *Hradicso*, *Kebla*, *Sztrazov*, *Vapecs*, *Machnach*, *Szkalka*, *Kraszina*, *Inovecz*, és *Rokos*, mellyek mind külömbféle fákkal, kútfőkkel, mind pedig vadakkal gazdagok. Folyó vizei között nevezetesebbek: 1) *Vág vize*, melly a' Vármegyén végig foly, és sok külömbféle halakkal gazdag; 2) *Bélapatakja*; 3) *Kisucza*; 4) *Zilnika*; 5) *Predmér*; 6) *Csacza*; 7) *Oszczadnicza*; 8) *Bisztricza*; 9) *Svedernik*; 10) *Bicsa*; 11) *Szulyo*; 12) *Poprád*; 13) *Pukho*; 14) *Bellus*; 15) *Illos*; 16) *Vlara*; 17) *Tepla*; 18) *Drietoma*; 19) *Klanecznicza*;

20) *Bebrava*; 21) *Radisa*. Hajdan *Mátyús földgyének* is neveztetett, Birtokosának nevéről. I. MÁTYÁS alatt Hertzegség vala, 's JÁNOS Fija által igazgattatott. — Jeles orvosi kútfôji, és fördôji tulajdon neveik alatt fordúlnak elô, 's közöttök kivált némellyek valóban nem közönségesek. Számos savanyú vizei között nevezetesebbek: a' *Vág Teplai*, *Nimnitzi*, *Stretzeni*, *Kablai*, *Klétzoi*, *Szucseni*, *Jasztrabi* 's a' t. mellyeket lásd tulajdon neveik alatt. — Levegôje egésséges, 's Lakosai többnyire tartós, és nem légy természetû emberek. Borai; más magyar borokhoz képest nevezetet sem érdemlenek; de sert jót fôznek. Marhàji számosak, a' juhoknak kivált, kedves legelôt szolgáltat vidékje. Sertéssei többnyire feketék. Vadgyai külömbfélék, és számosak; a' nyúlaknak is kedves tanyájok van itten. Gyümöltsök, kivált szilvájok bôven terem. Bányáji nintsenek, ellenben külömbféle hasznos orvosi füveket terem elég bôvséggel. Mindöszve 468 lakóhelyek vagynak benne, és a' Nyitrai Püspöki Megyéhez tartozik.

TRENCSÉN Vára, és Városa. Szabad Királyi Város Trentsén Vármegyében, fekszik Vág vize mellett, Nagy Szombathoz, 's Szakoltzához is 7 mértföldnyire. Eredete e' Városnak, valamint régi nevezetes Várának is homályban vagyon. Némelyek *Terentziusnak* hajdani Római Vezérnek tulajdonítyák, mások *Valentiniánusnak* idejére határozzák, mások ismét *Juliánusnak* idôjétôl származtattyák, 's az ott találtatott kôbe metszett római írattal akarnak elhitetni; de mind ezek a' vélekedések bizonytalanok. A' régi Város hajdani Vára mellett vala épûlve; de idôvel a' hadi veszélyek után által látván kártékony fekvését, Vág-vize mellé építtetett. Véllhetô, hogy ARNULF Tsászárnak, és SZVATOPLUGnak idejekben, igen alkalmatos fekvésére nézve majd ide takaríttáttak a' ragadományok, majd pedig innen tolódtak széjjel a' prédálásra. GEIZA, és Sz. ISTVÁNNAK idejekkor már különös gondal tartatott. Egygyik hajdani Várának maradványa a' szomszéd meredek kôsziklás hegyen szemléltetik, 's Vág vize által is erôsíttetett; nap kelét felôl pedig az ellené-

ben

ben lévô hegyrôl ostromolható, ámbár kôfalakkal, bástyákkal, és kôsziklás meredekségekkel erôssíttetett. Igen nevezetes 95 ölnyi mélységû kút van e' Várnak tetôjén, mellyet a' kôsziklába a' fogoly Ozmanok ástak vala, *Zápolyi Istvánnak* idejekor. Régi ékességeit lásd *Istvánfinál* Lib. IX. p. 147. Conf. *Apologiam* pag. 27 &c. mellyekbôl az alsóbb Várnak vólt ékességei is nyilván láthatók. Ha nem egészen, legalább nagy részben, sôt igen különösen meg erôssíttette néhai *Trencséni Mátyus* vólt Palatinus (a' ki *Csáky* Nemzetségbôl származott vala) és igen félelmes tömlötzébe szokta vala a' foglyokat bézárattatni. — Több jeles épületeit nagyon ékesítette régi Kápolnája.

Nevezetesedni kezdett az Irók elôtt *Trentsén* Vára, és Városa SALAMON Királynak idejekor, midôn a' Tsehek *Vratisláó* Hertzegnek vezérlése alatt ide kirontottak, vidékjét feldúlták, és sok embereket, barmaikkal, 's vagyonnyaikkal egygyütt, magokkal fogságba vitték vala; de *Timon* szerént P. I. pag. 18. *edit. min.* torkokra forrott, mert SALAMONnak, és GEJZÁnak vezérlések alatt viszsza verettetett *Vratisláó* Hertzeg, sôt Morva Ország is elfoglaltatott általok. Homályos ennekutánna következett állapottya; de 1193-dikban hasznos hadi szolgálattyaikért Lakosai e' Várnak szolgálattya alól kivétettek, és fekvô jószággal meg is ajándékoztattak III. BÉLA által. IV. BÉLA pedig *Trentsén* Vármegyét vizsgálván, gazdagította a' *Szkakai* Apáturságot. *Timon* szerént p. 84. 1238-dikban szabadok vóltak Lakosai, 's az említett Vár óldalon laktak. — Véllhetô, hogy a' Tatároknak pusztításaikor épségben maradott, minthogy a' Tatárok a' hegyes helyeket nem szerették; de az íratokban felôle emlékezet nintsen. Az idôben a' Királyoknak birtokok vala, midôn elôször *Péternek*, majd Fijának *Mátyusnak* örökös birtokokba jutott 1302-dikban, mint Diplomájokból látható. Ura lévén *Mátyus* mint Palatinus az egész Vág' vidékjének, felette nagyon ellenébe szegezte magát mindenkor KÁROLYnak, úgy hogy midôn *Rákos* mezején ôtet Királynak választák, *Mátyus*, *László* Erdélyi Vajdával meg nem jelentek az Ország Gyûlésére, 's 1311-dikben hadat

indítván ellene, elég vérontásokat tettek; lásd felôle *Timont ad annum* 1311, és 1315. E' Királyoknak villongásaikor három Nádor-Ispányok valának: a' KÁROLYÉ, *Omode*; VENTZELÉ, *Trentsényi Mátyus*; OTTÓÉ pedig *Kopos*. Lásd bôvebben *Timont*, 's egész életekben soha sem békélhettek-meg, míg 1319-dikben *Mátyus* részérôl a' halál végét nem szakasztotta a' gyülölségnek. Nevezetesítette *Trentsén* Városát *Mátyusnak* halála után az a' békekötés, melly JÁNOS Tseh, és KAZIMIR Lengyel Királyok között itten szereztetett 1335-dikben. — 1342-dikben a' Kamarának fizetô Városok' száma közzé tétetett *Károly* Király által. LAJOS Király által pedig *Bujek György* Tárnokmesternek adatott *Trentsén* Vára, de a' Várost magának megtartotta a' Király. 1363-dikban ismét béke alku által nevezetesíttetett. Lásd *Timont* pag. 338. Kedves helye vala ZSIGMOND Királynak, a' ki által jelesen meg is jutalmaztatott 1412-ben, a' Kir. Városoknak számok közzé felvétettetvén, és uralkodása alatt a' *Huszsziták*tól is épségben maradott, noha mezôjök feldúlattatott. Ezeknek ragadozásokról lásd *Balbinust*. Sanyargattatott ellenben *Pongrácz Miklós* által, még fogságából lett kikerûlése után is. *Korvínus* MÁTYÁSNAK hatalmába kerûlvén a' Tseheknek megaláztatások után, nevezetesítette a' királyi pompa *Trentsén* Városát, midôn a' Kirlyné itten fogadtatott. Lásd *Bonfint* Dec. III. Lib. X. pag. 524. és *Balbinust*. Maga MÁTYÁS is gyakorta megörvendeztette jelenlétével, királyi adományaival, 's itten több Kir. Levelei is kôltek, míg végre G. *Zápolya Istvánnak* adta vala. Ismét királyi, 's házassági pompával nevezetesíttetett, midôn ZSIGMOND magának BORBÁLA Királynét eljegyzette vala. Jelesen megerôsíttetett, 's külömbféle pompás épûletekkel különösen fel is ékesíttetett *Zápolya István*, és *János* által. Kiváltképen megerôsítette, és súllyos ostromnak elviselésére is felgazdagította *János*, Királlyá lévén a' Mohácsi veszedelem után, hogy *Ferdinándal* bátran szembe állhasson. Elvesztvén pedig *Tokajnál* hadi szerentséjét, Lengyel Országba vonúlt, és az után *Trentsén* Vára,

Kó-

Kóczi Tsászári Vezérnek igazgatása alatt, kemény ostrom alá vétettetett. Tovább lövöldözték vala sikeretlenûl egy hónapnál, a' napnyugotra lévô hegyrôl a' Tsászáriak e' Várat, hollott a' gyönyörû kert vala, mellyet *Zápolya István* készíttetett, 's két kôfallal is meg vala erôssítve; de *Baracsay Pál*, és *Kozár Benedek*, JÁNOSNAK, és a' Várnak Vezérei olly férjfiasan óltalmaztak vala a' Várat, hogy annak megvétele felôl magok a' Tsászáriak is kételkedtek; hadi tanátsot tartván a' Tsászáriak, elô adta *Czobor Gáspár*, melly súllyos a' Várnak megvétele, ha tsak a' Várbéli épûlet fel nem gyújtatik. Valóban ez által is történt a' Várnak veszedelme, mert a' bélövött tüzes golyóbis, vak tüzet származtatván, élôbb elterjedett az égés, mint sem az ôrzôk észre vehették vólna; 's végre a' puskapor is fellobbanván, igen nagy károkat okozott az ostromlottaknak, azonban kivûlrôl is keménnyen ostromoltatott, és végre meg is vétetett, szabad elmenetel engedtetvén az ostromlottaknak, 's német ôrzôk helyheztettek a' még füstölgött Városba. Szomorú vala ezután mind a' Várnak, mind a' Városnak tekéntete, mert az 1628-dikban kezdôdött, 's 1638-dikban végzôdött hazai hadakozásokban meg nem építtetett, 's *Ferdinánd* is tsak ôrizet alatt tartatta; *János* pedig, ámbár a' Váradi békekötés szerént méltán reménylhette atyai birtokát; de azt meg nem nyerte. A' Város régi jussaiban, mint Királyi Város, *Ferdinánd* által is megerôsíttetett; a' Vár pedig majd egy, majd más számos Uraságoknak birtokokba jutott. Ostromoltatott, 's meg is vétetett *Bocskainak* részére *Szilasi János*; és *Károlyi István* által 1605-dikben; 's a' Bétsi lappangása után Lengyel Országban majd 2 esztendeig tartózkodott *Illésházi István*, vólt Birtokosának kezébe ismét viszsza kerûlt; 's *Zavodszky György* szerént, BOCSKAY által Liptó, és Trentsén Vármegyéknek Fô Ispányságát is viszsza nyerte, és a' Dunamellyéki Kerûletnek Igazgatójává, 's Kintstartójává is neveztetett a' Köz. Vármegye Gyûlésén, az napon, midôn *Bielistetz* tolvajságáért, 's gonosz tételeiért meglövetett, feje elvágattatott, és tagjai Vág-

vizébe vettettek. Szerentsétlen halállal ölette vala itten meg *Illésházi*, *Somogyi Istvánt*, a' királyi pereknek Igazgatóját, minthogy általa hivatala szerént az Udvarnál feladattatott. Vége szakadván *Bocskay* hadakozásának a' Bétsi békekötés szerént, Trentsén Gr. Illésháziaknak birtokokban maradott, 's *István* mint Nádor-Ispány meghólt Bétsben 1609. 3. Máj. Azután is nyughatatlanittatott; de nevezetesittetett ellenben a' Sz. Koronának *Ecsedről* itten vólt tartatása által, 's meghalván itten 1622-dikben *Révay Péter* Korona-Őrző, *Pálfy Istvánt* által vitetett Sopronba, ELEONÓRA Királynénak meg-koronáztatása végett. Külömbféle viszontagságokat szenyvedtek a' Trentséniek *Rákóczinak*, és *Tökölyinek* hadgyaikor is; 1663-ban a' ragadozó Ozmanok fenyegették. Ekkor könyvnyomtató ház is vala itten. 1671. Mártz. iszonyú földindúlás által rongáltatott; *Rákóczinak* kemény ostromát *Heiszler*, és *Pálfy* Vezérek futamtatták-el. Ékesíti e'Várost nevezetes Szentegyháza, mellyet 1651. *Lippai* Érsek fundált, 's 1715-ben igen jelesen elkészúlt; belső ékessége 120000 forintokba kerűlt, 's mind tsínos márványozása, mind 10 korinthiai oszlopai, mind 7 jeles Óltárjai, mind alabastromból metszett prédikálló Széke, mind igen gyönyörű festése, tiszteletre, 's örömre hevítik a' nézőt. Most a' Piáristáké. *Xav. Sz. Ferentznek* tiszteltetett: EX Voto aVertenDæ Deln pestIs honorI DIVI XaVerII Vrbs TrenChInIensIs obtVLerat. Második Szentegyháza a' Városé, 's a' B. Szűznek emlékezetére szenteltetett, magas helyen épűlt közel a' Várhoz, egy Óltárja fekete márványból, 's képei alabastromból készültek, és az Uraságoknak kriptájával is nevezetesittetik. Világi épületei között nevezetesebbek a' Vármegye, és Városháza, az úgy nevezett *Convictus*, mellyet Gróf *Szécsényi* Érsek 1694dikben készíttetett. A' belső Városnak két kapuji vagynak, az alsóra *Bácsmegyei Ádám* e' szavakat helyheztette vala 1690-dikben: *AgnVM CVstoDIente aqVILa, tVrrIs VrbIs hVIVs regIe restaVrata*, 's jeles órával is nevezetesítette; de *Rákócziak* által elégettetett. Külső Városai is vagynak e' Kir. Városnak,

's

's *Humna* is hozzá kaptsoltatott. Az Evangelikusoknak is van itten Templomjok, és Oskolájok, a' Zsidóknak Zsinagógájok, 's Harmintzad is van benne. Lakosai szorgalmatosak mind a' mesterségek, mind a' gazdáskodás körûl; serek híres, határjok a' néphez képest szûk; alatsonyabb részei meglehetôsek. Vág vizén hídgya van. 1783. a' tûz által sokan megnyomorodtak; 's 5000 forint segedelmet nyertek ô Felségétôl.

TREPECZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Barkóczy Uraság, lakosai katolikusok, és kevés ó hitüek, fekszik Dobránnak szomszédságában, mellynek filiája; határja 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot leginkább terem, földgye hegyes, agyagos, és kavitsos, erdeje, szôleje nints, rét nélkûl szûkölködik, piatza Varannón, és Sztropkón.

TRIBS. *Treibs.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura B. Palocsay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ófalutól $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja sovány, legelôje tágas, fája vagyon.

TRIDUBI. Zólyom Várm. földes Ura Rakovszky Uraság.

TRIDVORI. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Szeghy Uraság, lakosai katolikusok; határja ollyan, mint Vadicsóé.

TRIPIN. *Trpin.* Tót falu Hont Várm. földes Ura a' Bozóki Prépostság.

TRIS. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai Ragályi, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Zádorfalvának szomszédságában, mellynek filiája; földgye meglehetôs, piatza a mértföldnyire; legelôje elég, fája van.

TRIVALD, vagy *Truvald*, Trentsén Vármegyében.

TRNAVA. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Jálnához nem meszsze, és annak filiája; határja olly forma, mint Ihracsé, v. Klacsáné.

TRNAVKA. *Alsó*, *Felsö Trnavka.* Két tót falu Bars Várm. földes Urok a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek N. Lovtsához, és Zdonyához nem meszsze, és azoknak filiáji; földgyeik középszerûek, legelôjök elég, makk termô erdejek is van.

TRNOVE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Báró

Kálisf, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Rozinához nem meszsze, és annak filiája; határja a' motsárság végett sovány.

TROCSÁN. Tót falu Sáros Várm. földes Urai Rakovszky, és több Urak, lakosai különbfélék, fekszik Mágy. Razloviczának szomszédságában, mellynek filiája; határja meglehetős, réttye, legelője, fája van, piatza nints meszsze.

TROJÁS. Oláh falu Arad Várm. földes Ura Forray Uraság, lakosai ó hitüek; földgye rosz, erdeje szép, és makk termő, patakjaiban pisztráng terem, fürész malma van, bővelkedik méhekkel, ketskével, és gyümöltsel.

TROJÁS. Trentsén Várm. hegyek az Ország' szélén, 's Morva Országtól határt választanak.

TROPÓCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tisztinához közel, 's annak filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye jó, legelője, és fája elég van.

TROSTYANICZA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik Packanóczhoz egy mértföldnyire; határja egy nyomásbéli, hegyes, völgyes zab termő; erdeje van, de sovány; piatza Munkácson 3 mértföldnyire.

TRSZTENNA. Tót Mezőváros Árva Várm. az Árvai Uradalomhoz tartozik, lakosai katolikusok, fekszik Tvardosinhoz egy órányira, Haluskova hegynek szomszédságában; a' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáknak Klastromjok is van itten, a' kik mintegy 1775-dikben hozattak ide; hajdani lakosai gazdagabbak, vóltak, míg a' Lengyelekkel kereskedtek, 's a' tűz által is sanyargattatott. Ispotállya is van; határja 3 nyomásbéli, 's Oravicza, és Csierna Orava folyók által nedvesítetik; jól termő a' földgye. Lakosai szorgalmatosak mind a' gazdáskodásban, mind pedig a' kereskedésben.

TRSTVENA. Szabad puszta Trentsén Várm. a' Lietavai Uradalomban, Rajaczhoz tartozik.

TRSTYE. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Trsztyánszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Alsó-Lieszkóhoz közel; legelője, fája van, földgye közép termékenységű.

TRU-

TRUBIN. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Besztertze Bányai Püspökség, lakosai katolikusok; földgye jó, réttye bőven van, gyümöltsös, káposztás, és komlós kertyei is vagynak; legelője elég, fája is van.

TRÜBSWETTER. Német, és frantzia falu Torontal Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Szent-Miklós, Ó Bessenyő, és Hatzfeld Mezővárosokhoz közel; határja 3 nyomásbéli, terem búzát, zabot, kukoritzát, muhart, kendert, kölest, krompélyt; erdeje, fája nints, sem legelője elég, piatza Szent Miklóson, Hatzfelden, Szegeden, és Török Becsén.

TUBOLSZEG. Szala Várm. Szállás, fekszik Mileiegyházszeghez közel, mellynek filiája.

TUCHINA. *Nemes Tuchina, Urasag Tuchina.* Két tót falu Trentsén Várm. földes Uraik Tuchinovszky, és Gróf Königszeg Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszenek Pruszkához közel, és annak filiáji; földgyeik jók, réttyek, legelőjök, fájok van.

TUCHINA. Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, fekszik Ver. Vágáshoz nem meszsze; és annak filiája; földgye nehezen míveltetik, réttye jó, legelője elég, fája van.

TUFORA. Bánáthéli falu, Mehádiához 1 mértföldnyire.

TUGAR. *Kis, Nagy Tugar, Losontz Tugar.* Három elegyes, és magyar faluk Nógrád Várm. földes Uraik Gr. Forgács, és több Uraságok; földgyeik közép termékenységűek, réttyeik, legelőjik meglehetősek.

TULKA. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Szalontához $\frac{1}{2}$, N. Váradhoz 3 mértföldnyire; földgye egyenes, fejér agyagos, rozsot, tengerit, és zabot terem ritkán, erdeje van, piatza Váradon.

TULOV. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Madocsányi, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Pruszkához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

TUNCSICZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura az Illavi Plebánus, lakosai katolikusok, fekszik Kaszához közel, és annak filiája; földgye termékeny, legelője, és fája is van.

TUNYOG. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik F. Gyarmathoz nem meszsze, mellynek filiája; földgyei bôven termôk, réttyei jók, hasznos dohányos kertyei is vagynak.

TUPKOVECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Urai Gr. Althán, és Pruszkay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Mihályeveczhez közel, és annak filiája; határja sovány.

TÚR. Mezôváros Heves Várm. földes Urai B. Orczy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szólnokhoz 5, Berettyó vizéhez egy mértföldnyire, a' hol a' Körösbe ömlik; szántó földgye jó, legelôje elég, réttye termékeny, szôleje meglehetôs, négy országos vásárjai is vagynak.

TÚR. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai Lengyel, és Niczky Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Latrányhoz $\frac{1}{2}$, Gamashoz 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, terem rozsot, kukoritzát, zabot, hajdinát; földgye homokos hegyes, erdeje, szôleje van, malom nélkûl szûkölködik, piatza Veszprémben, és Kanizsán.

TÚR. *Kis Túr*, *Felsö Túr*, *Közép Túr*. Három Magyar falu Hont Várm. földes Uraik külömbfélék, lakosaik katolikusok, és másfélék is, földgyeik meglehetôsek, legelôjök elég van, szôlôhegyeik középszerû borokat teremnek.

TURA. Ó *Tura*, *Sztara Tura*. Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdödy, és más Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik É. Újvárhoz 1 mértföldnyire; határja jó, fája van elég, legelôje tágas.

TURA. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hévízhez $\frac{1}{4}$, Boldoghoz $\frac{1}{2}$, Aszódhoz $\frac{3}{4}$, Váczhoz pedig $2\frac{3}{4}$ státzióra; határja 2 nyomásbéli, síkos földgyének fele fekete, fele pedig homokos, terem búzát, kukoritzát, bort, és zôldséget is, erdeje van, árpa, és zab nélkûl szûkölködik, piatza Váczon, és Gyöngyösön.

TURA. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai több Urak, lakosai többen reformátusok, fekszik Napkorhoz közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Pazonyé.

TU-

Turán, vagy *Turány*. Tót Mezővároſ Túrótz Várm. földes Ura Gr. Révay Uraſág, lakoſai katolikuſok, többen evangelikuſok, fekſzik Vág vize mellett, mellytől gyakran mind a' Város, mind pedig a' határja nagy károkat ſzenyved, úgy hogy 1788. az egész Várost majd elragadta, 1796. pedig majd tövestől kiégett. Sok ſzabadſágokkal meg vagyon e' Város ajándékozva, úgymint 1397, 1405, 1434, *Zſigmond* Király által; ſzabadſágaik megerősſittettek *Mátyás* Királynak Diplomája által 1469., mellyet Trentsénben adott, és 1480, melly Budán kőlt *Ferdinándtól* 1563. Oláh Érſek' keze által Pozſonyban *II. Maximiliántól* 1574. *Leopoldtól* 1659, mellyeket mind helyben hagyott *Károly* 1712. *Kriván* nevezetű hegyek' közepén vannak itten értzerek is; lakoſai többnyire a' marhák' neveléſéből élnek; határja, réttye jó, piatza helyben, keresettye Árva, és Liptó Vármegyékben.

Turány. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusi Uraſág, lakoſai katolikuſok, és ó hitüek, fekſzik Sztropkóhoz nem meſzſze, Boczához ¼ órányira; határja 3 nyomáſsbéli, terem gabonát, zabot, ſzőleje nints.

Turburest. *Szitány Turburest*. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakoſai ó hitüek, fekſzik Kimpány, és Lunkaſzpriehez legközelebb; hegyes, kősziklás határja minden eſztendőben vettetik, gabonát középſzerűen terem; erdeje vagyon.

Turcsicse. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Oſzterhuber Uraſág, lakoſai katolikuſok, fekſzik Szent-Györgyhöz közel, és annak filiája; határja középſzerű, vagyonnyai is ollyanok.

Turcsánka. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Turcsányi Uraſág, lakoſai katolikuſok, fekſzik Krasznóhoz nem meſzſze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Janofalváé.

Turcsek. *Alsó, Felső Turcsek*. Két tót falu Túrócz Várm. földes Urok Körmöcz Bánya Városa, lakoſaik katolikuſok, és másfélék is, fekſzenek Berghez közel, mellynek filiáji; földgyeik ſoványak, káposztájok, 's tormájok nevezetes; itten veſzi Túrócz vize eredetét, melly a' határjában lévő hegyek tövéből ered.

Tur-

TURCSOK. Tót falu Gömör Várm. földes Ura Sturmman Uraság, lakosai többfélék, fekszik Rákoshoz közel, mellynek filiája; határja hegyes, néhol sovány, legelője, fája elég van, piatza közel; lakosai szénégetők, és hévérek.

TURCZ. Oláh falu Ugotsa Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik Bábonyhoz közel; itt az előtt Oláh Professor, és számos Papságra készültt Deákok voltak; határja 2 nyomásbéli, középszerű, bort igen jót terem; e' falunak határjában most az értz bányát kezdették, itten ollyan kova, vagy is tűzkő terem, hogy ha hasitani tudnák, külömb vólna az úgy nevezett bétsi kovánál.

TURCZÓCZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Szulovszky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Görög-Enyéhez nem meszsze, F. Ladiskoczhoz $\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem leginkább, erdeje van, szőleje nintsen.

THURDOS. *Thurdosin.* Tót Mezőváros Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Árva Várához 3 mértföldnyire. *Rákóczinak* idejekor, midőn Árva ostromoltatott, megerősíttetett vala. Nevezetes Sóháza 1715 állíttatott-fel, midőn a' lengyel só eltiltatott; 1791-től fogva Galicziából, a' Vielicskai bányákból szállíttatik ide a' só, 's Vág, és Duna vizén sok helyekre. Két Szentegyháza van, Ispotálya is van, határbéli földgyeik jól termők. Itt egygyesül Oravicza-vize Árva-vizével, 's a' hajókázásra alkalmatosabbá válik.

TUREK, v. *Turik.* Liptó Várm. földes Ura Turánszky Uraság, lakosai többfélék, fekszik Teplához közel, és annak filiája.

TURIA. Rátz falu Bács Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Földvárhoz 7200, Sz. Tamáshoz pedig 2800 bétsi ölnyire; határja két nyomásbéli, búzát, zabot, árpát terem, és marhákat nevelnek; egyenes, és alatsony földgye fekete, a' falu mellett van II. Ferentz' tsatornája; erdeje nints, szőleje nem igen jó bort terem; a' Cserna-Bara, vagy Motsár vizén kívül más vize nints, nádgya sints; bővelkedik marhával, búzával, zabbal,

és

és kölessel, határja kitsiny, piatza Török Becsén, és Újvidéken; pénzt keresnek marha, és gabona eladásból.

TURICSKA. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Berzenczéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Bisztriczkáé.

TURICZA. *Kis, és Nagy Turicza.* Két orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszenek egymáshoz közel; N. Turiczának földgye jobb, mint amazé.

TURINA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Keczer Uraság, fekszik Eperjeshez 1 mértföldnyire.

TÚRKEVI. Szabad Helység a' N. Kúnságban, nevezetét vette az alatta folyó *Berettyó* vizétől, melly annakelőtte *Túr* vizének hivattatott; lakosai katolikusok, és többnyire reformátusok, fekszik Mező Túr Városától 2, Szolnoktól pedig négy mértföldnyire; határja nyomásra nints osztva, mivel minden birtokos szabados tetszése szerént bánik jó szántóföldgyeivel, és réttyeivel, fája nints, bora kevés, piatza Debreczenben, Miskolczon, Nagy Váradon, Pesten. Nevezetes még e' helység arról, hogy 1573-dikban *Török, Bot, Bájdoso*, és ezekhez ragadott több zenebonás társaik, kik a' Fejedelem, és Ország ellen pártütést koholtak, e' helység' határán, 's ennek lakosai által fogattattak-el.

TURKOV. Trentsén Vármegyében Major.

TÚRNA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Illésházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Béla alatt nem meszsze, dél felé; földgye termékeny, réttye, legelője, fája, makkja van, piatza közel.

TURNISA. Tót Mezőváros Szala Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik A. Lendvához 1 mértföldnyire; határja középszerű, piatzi jövedelmek, és két országos vásárjok is van.

TURNUL. Bánátbéli falu, Karansebeshez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; hajdani tornyát *Ovidii Turris M.* nevezik.

TURO. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura H. Esterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rozinához közel, mellynek filiája; legelője, fája van, piatzozása nem

nem meszsze; földgye közép termékenységû.

TURO LUKA, az L. betûben.

TÚRÓCZ VÁRMEGYE. *Comitatus Turociensis.* Turoczer Geſpanſchaft. — Nevezetét vette *Túróczi* vizétôl, melly e' Vármegyének közepén végig foly. Hoszsza 5 mértföldnyire terjed, szélessége pedig a' hegyekkel majd két, 's majd 4 mértföldnyire. Fekszik napkel. Liptó, és Árva, napnyugot. Nyitra, Szepes, és Trentsén, délre pedig Zólyom, 's Bars Vármegyéknek szomszédságjokban. Az egész Vármegyét magas, kopasz hegyek környékezik, tótúl *Holenak* nevezik, 's mintegy kies kert, úgy látszik közöttök termékeny térsége. Folyó vizei között nevezetesebb 1. *Vág*-vize, melly Liptó Vármegyébôl foly ide által Fátra hegye alatt, 's a' Rutóczi, és Lipóczi meredek helyek alatt foly által Trentsén Vármegyébe, mintegy 3 mértföldnyi folyása után. 2. *Turócz* vize, ered *Harmancz* hegyébôl, és több apró folyókkal öregbittetik, *Rukk* helységnél egyesûl *Vág* vizével. Kár, hogy hajókázhatóvá nem tétetik, mert a' lakosoknak kivált fával, 's egyebekkel való kereskedés által nevezetes hasznokat származtatna. Vidékje jó termékenységû, 's azért neveztetett Paradicsomnak is; külömbféle kerti veteménnyei nagyon jelesek, kivált répái olly édesek, hogy hasonlót nem könnyü találni; e' mellett a' mejjnek hasznosak, és a' velek való élés egészséges. *Csutorka* nevû almájok kedves, német répájoknak leveleit dohány gyanánt a' kik használják, nagyon erôsíti a' gyenge szemeket. Boraik nintsenek, de e' helyett vizeik különösen egészségesek. Savanyú vizeit lásd tulajdon neveik alatt. Élôfáji sokfélék, úgy nevezett *horovitskát* is készítenek itten, görbe vadfenyôfáikból pedig balsamot készítenek. Orvosi fûvei igen számosak, sôt mintegy tárháza sok nevezetes drága fûveknek, és gyökereknek. Legelôje nagyon hasznos, és elegendô; vadgyai külömbfélék, és jelesek, medvéiket leginkább ôszszel vadászszák, számos farkassai gyakorta ártalmasak a' legelô juhoknak. Méhei különösen hasznosak, és drága jó mézet készítenek. Szárnyas vadgyai is sokfélék, fenyves madarai jelesek, vad kakassai néha

16 fontot is nyomnak, vad tyúkjai is elég kövérek szoktak lenni. Halai között nevezetesebbek a' pisztrángok. Kőszikláji, kivált a' mellyek nap felé vagynak, jó meszet szolgáltatnak. A' 16-dik Században nevezetes bányáji is valának, 's kétség kivül most is lehetnének, ha pénzel győzné valaki a' nagy hegyeknek ásattatását. Levegője kiváltképen egésséges, és lakosai között nem újság a' száz esztendős ember. *Olajkárosai* meszsze földeken ismeretesek, a' kik kereskedéseket a' *Znio Várallyai* Jésuitáktól tanúlták. Nevezetesebb Uradalmait e' Vármegyének G. és B. Révay Uraságok, a' Kir. Kamara, és Körmöcz Városa birják. Nemzeti Oskola az egész Megyében nintsen. Mindöszve 223 lakó helyek vannak benne, 's a' Besztercze Bányai Püspöki Megyéhez tartozik.

TURONY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Harkányhoz, és Gyüdhöz közel; határja 3 nyomásbéli, kétszeres búzát leginkább terem, borral bővelkedik, 's a' Valpói Uradalomban öt órányira szokták eladni, erdeje vagyon, az egész helységben csak egy mély kút van; marhájikat egygy északi vőlgyben lévő kútból itattyák.

TÚROPOLYA. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik F. Tiszovnyikhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint A. Tiszovnyiké.

TUROVA. Tót falu Zólyom Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Butsának szomszédságában, és annak filiája; határja hegyes, és nehezen míveltetik, piatza Zólyomban, és Selymeczen.

TURCZOVKA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kisucza vize mellett, közel Podisokához; határja magas helyen fekszik, földgye sovány, legelője, fája, és keresettye a' lápozással van.

TURZOFALVA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, Harmintzadgya is van, határja középszerű.

TUSA. Zemplén Várm. fekszik Újfaluhoz közel.

TUSA. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Urak, la-

lakosai külömbfélék, határja a nyomásbéli, terem gabonát, árpát, földgye térséges, erdeje kitsiny, szőleje nints, jó vízi malma van.

TUSA Újfalu, az U. betűben.

TUSÉR. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Lónyai, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és többen reformátusok, fekszik Fényes Litkének szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű.

TUSINA. Elegyes falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Pálffy Uraság, lakosai katolikusok; határja meglehetős.

TÜLCZEK. Sáros Várm.

TÜSKEVÁR. Magyar Mezőváros Veszprém Várm. földes Ura a' Győri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Somlyó hegye alatt, a' hol szőlőket bírnak, egy felől Kis-Jenő, más felől Nagy-Jenő között; határja a nyomásbéli, követses, és homokos, leginkább rozsot terem, vagyon egy darab ligetes, és nyíres erdeje, határjának szűk vólta miatt, szükségekre való gabonát, nagy munkájok után is alig tetemeszthetnek elegendőt.

TÜRE. *Nagy Türe, Velka Tura.* Magyar falu Bars Várm. földgye termékeny, réttye, gyümöltsös kertyei is jók, fája, legelője van.

TÜRGYE. *B. K. Türgye.* Mezőváros Szala Várm. földes Urai a' Türgyei Prépostság, és a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Gróthoz mintegy órányira, 's jeles Szentegyházzal, vólt Klastrommal, és egyéb épületekkel jelesíttetik; földgyei elég tágasak, de néhol homokosak, középszerűek is, szőleji is tágasak; és némellyek jó bort termők.

*TÜRVÉKONYA. Oláh falu Szatmár Vármegyében.

TÜSKE. Szabad puszta Tolna Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, fekszik Dom bóvárhoz közel, és annak filiája.

TVAROSCZA. *Alsó, Felsö Tvaroscza.* Két tót falu Sáros Várm. földes Urok Gr. Áspermont Uraság, lakosaik többfélék, fekszenek egymáshoz közel, savanyú vizek is van, földgyeik soványak, piatzok Bártfán van.

TVAROSZNA. *Tvarozna.* Tót falu Liptó Várm. földes Urai Kubinyi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szent Mátiához nem messze, mellynek filiája; határja középszerű, legelője meglehetős, piatza Sz. Miklóson, és Liptsén.

TVR-

TVRDOSIN. Tót Mezővárosok Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Árva vize mellett; határja középszerű, mint vagyonnyai.

TVAPESSÓ. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Námeszto Mezővároshoz 1 órányira, Magura hegy mellett; határja sovány, réttye nints, hanem minden esztendőben azon részeit kaszállya földgyeinek, mellyet ugarúl hagyott; e' helység mivel igen megnépesedett, azért is mintegy 40 esztendők előtt az Uraság rendelt nékiek lakó helyűl egy vidéket, *Novotty*, és *Muttne* helységek között fekvő völgyön, melly hely *Benediko* névvel neveztetik.

TVAPKO. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Ocskay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Veszeléhez közel, és annak filiája; határja ollyan, mint F. Duboványé.

TVEPLA. *Tepla* név alatt.

TVERCHOVA. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Szörényi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Újhelyhez két mértföldnyire; határja meglehetős.

TVKOD. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Csengerhez közel, és annak filiája; észak felől való sor útszája nem *Tyukodnak*, hanem *Bürgözdnek* neveztetik, minthogy régi időkben nem egy, hanem két helység vólt; földgye 2 nyomásbéli, terem tiszta búzát, gabonát, 's egyebet is, fája nints, nádgya elég van, szántóföldgyeit Kraszna vize károsíttya, szénájok elegendő terem, szőleje nints, piatza Szatmáron, és Nagy Károlyban.

TVUSKA. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Ripinye 1, n. ny. Ravasz 3, ész. Ricskához 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem bővebben, szénát középszerűen, főzeléket keveset; fával, jó vízzel bővelkedik, gabona, 's bor nélkül szűkölködik, piatza Huszton 10, és Dolhán 6 órányira.

U.

U.

Ublya. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Smideg Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Cziróka vize mellett, Szinához egy mértföldnyire; határja meglehetôs, réttyei jók, legelôje elég, fája mind a' kétféle van, malma helyben, piatza Homonnán.

Ubrics, vagy *Uhris*. Orosz falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Tibéhez közel, és annak filiája; határja középszerû, vagyonnyai külömbfélék.

Udicza. *Kis*, és *Nagy Udicza*. Két tót falu Trentsén Várm. földes Uraik Kubinyi, és Gr. Balassa Uraságok, lakosaik katolikusok, fekszenek Vág vize mellett, Puchovtól 1 mértföldnyire; földgyeik középszerûek, vagyonnyaik meglehetôsek.

Udornya. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, fekszik Divinynek szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, piatza Losontzon, és Rima Szombatban.

Udva. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Körtvélyeshez $\frac{3}{4}$; n. ny. Kochanóczhoz $\frac{2}{4}$ óráñyira; határja 3 nyomásbéli, gabonát, zabot, árpát, búzát meglehetôsen, néha pedig tsekélyen terem, határjának kis része lapos, a' többi hegyes, és agyagos; erdeje, mezeje elég van, réttye kevés; az Uraságnak két vadas kertyei vagynak itten; piatzok Homonnán 1 órányira.

Udvar. *Új Udvar*. Szala Vármegyében.

Udvar. *Három Udvar*, *Tridvori*. Trentsén Várm.

Udvard. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Egerágnak szomszédságában, és annak filiája; határja jól termô.

Udvard. Magyar falu Komárom Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, vannak benne Boronkay, Jankovics, és Fogarasy Uraknak Kuriáik, lakosai katolikusok, fekszik É. Újvárhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jó termésû, vagyonnyai többfélék.

Udvard. *Groſs Mutschen* Horvát falu Sopron Várm. földes Urai B. Sennyey, a' kinek kastéllyával díszesittetik, és más Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sop-

Sopronhoz $3\frac{2}{8}$ mértföldnyire; határja hegyes, sovány, 2 nyomásbéli, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát terem, szôleje nints, legelôje szoros.

Udvard. *Kerek Udvard.* Szabad puszta Bars Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság.

Udvar. *Kerek Udvar.* Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Laczkovics Uraság, fekszik Jász Felsô Sz. Györgyhöz nem meszsze, és annak filiája.

Udvarhely. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura G. Festetics Uraság, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik é. Berzenczéhez $\frac{1}{2}$, n. k. Bohás $1\frac{1}{2}$, d. Belovárhoz 1 órányira, n. ny. Dráva, 's Horvát Országhoz közel; határja 2 nyomásbéli, rozsot leginkább terem, búzát, 's egyebet középszerûen; erdeje van, szôleje nints, piatza Légrádon, Kaprontzán, és Kanizsán.

Udvari. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai reformátusok, fekszik Barándhoz, Bajomhoz, Gyarmathoz sem meszsze; jó nagy határja terem búzát, zabot, árpát, és tengerit bôven; nádgya elég van, a' sárrétye óldalánál fekszik, piatza Debreczenben 4, Váradon 7 mértföldnyire.

Udvari. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Aszófôhöz közel, és annak filiája; határja középszerû.

Udvari. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Limburg Styrum Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szakadathoz nem meszsze, és annak filiája; határja jól termô.

Udvarnok. *Kis Udvarnok, Nagy Udvarnok.* Két falu Pozsony Várm. Kis Udvarnoknak földes Ura Marczal, és Bakó Urak; Nagy Udvarnoknak pedig Pókateleki Konde Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Szerdahelyhez, Bögöly Pátonyhoz, Solymoshoz, és Enyedhez is közel; határjok két nyomásbéli, réttyek, legelôjök középszerû, piatzok Somorján, és Szerdahelyen.

Udvarnok. Magyar falu Torna Várm. fekszik Tornához $\frac{1}{2}$ órányira; határja középszerû.

Udvarnok. Tót falu Hont Várm. földes Ura Radvánszky Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Felsô Sipeknek szom-

szédságában, és annak filiája, határja jó.

Udvarnok. Tót falu Nyitrá Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szeredhez 1 mértföldnyire; határja jó, bora meglehetős.

Udvarnok. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. Grót hoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

Ugh. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Stöszel Uraságok; lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Csépához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

Ugh. Szabad puszta Veszprém Vármegyében.

Uglya. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitüek, és zsidók is, fekszik n. ny. Darva $\frac{1}{8}$, dél. Dúlfalvához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határjának Verkovina felé a' hoszsza, egy nyári egész napi járást kíván, két nyomásbéli földgye terem kevés kukoritzát, zabot, tatárkát, és kölest; Huszton 3, és Tecsőn 2 mértföldnyire szerzik gabonájokat; van havassa, mellyen mindenféle marhák legelnek nyáron; vólt itt a' Bazilitáknak Klastromjok, de már elpusztúlt; erdeje elég; van határjában egy hegyben üreg, melly hasonló természetű az Ágteleki, és Szeliczei barlangokhoz; azt tapasztalák a' benne járók, hogy minél bellyebb mentek, annál erőssebb szél érdeklette őket.

Ugocsa Vármegye. *Comitatus Ugocsensis*, Ugotſcher Geſpanſchaft. — Nevezetét vette hajdani *Ugocsa* Várától, melly kies hegyen épült vala, Szatmár felett mintegy két mértföldnyire; de már most semmi nyoma nem szemléltethetik. Fekszik e' Vármegye napkeletre majd Szatmár, majd Máramaros Vármegyéknek szomszédságjokban; északra egy felől ismét Máramaros, más felől pedig, és napkeletre is Bereg Vármegyék kerítik; délre Szatmár. Vidékje e' Vármegyének nem nagy, mert hoszsza mintegy két jó mértföldet, szélessége pedig Terebestől Bereg Vármegyéig 3 mértföldet tészen. Egy része hegyes, más része térséges, és száraz időben elég jó termésű. — Hegyei között nevezetesebbek: a' *Szőllősi feketehegy*, *Veléti Bértz*, *Harkhegy*, a'

a' *Tarnai*, és *Turczi értzes hegyek*, a' *Terebesi*, *Gyulai*, *Salánki*, és *Szölösi* bort termö hegyek. Erdöje, és makkoltatása bövséges; vadgya elég van. Folyó vizei között legnevezetesebb: 1) *Tiszа vize*, melly Máramarosból Huszton alól, *Hark*-hegyének déli részénél folyel, azután pedig Újlakon alól, minekutánna *Szirma* felett egymástól megszakadván, mintegy mértföldnyi szigetet formált, más Vármegyébe foly-által. 2) *Batár*. Ered a' *Gödényházi* hegyek alatt, 's elfolyván Gyula, és Batár mellett, mintegy mértföldnyire határt választó víz Ugocsa, és Szatmár Vármegyék között, 's mintegy 3 mértföldnyi folyása után Tiszaböcsnél egygyesül a' Tiszával; áradásai e' víznek nagyon károsak. 3.) *Borsva*, melly Rákócznál foly e' Vármegyébe, 's 3 ágakra szakad, a' középsö majd elválasztya Bereg, és Ugocsa Vármegyéket, más két ága *Beberkének*, és *Atáknak* neveztetik, a' lapályos helyek pedig *Lápnak*, holott essös idöben tavak vannak. 4) *Szalva* patakja; ered *Hark* hegyéből. 5) *Túr*, melly hasonlóképen áradások, vagy hó-olvadások' idején kártékony. Két nagy ország útak is vagynak e' Vármegyében, eggyik Lengyel Országból, Beregszász, és Szatmár felé; másik délre Máramarosba vezet. Lakosai száraz esztendöben mindennel bírnak, kár hogy némellyek nem dolgosabbak! Régi nevezetes Várai ezek vóltak: *Kankó*, *Sas*, *Nyaláb*, *Ugocsa*, *Kávás*, *Tamás*, és *Gercz* Várak, mellyek a' hazai viszontagságok és az idö miatt mind elenyésztek. Nevezetes négy révek is vagynak e' Vármegyében: *Tiszа-Újlaknál*, *Szirmánál*, *Szöllösnél*, és *Veröczénél*. — Külömbféle marháji között leg szebb hasznot hajtanak sertéssei. Mindöszve 67 lakó helyek vagynak benne, és az Egri Püspöki Megyéhez tartozik.

Ugocsa. Szabad puszta Ugocsa Várm. Szászfalusi, Szöllös, Fekete Ardói határok között elenyészett, és csak a' Szászfalusi határnak Tisza felöl való egy részében maradott-fel neve. Itten hajdan Vár vólt, mellytöl vette nevezetét a' Vármegye is, de valamint e' Várat, úgy a' határját is a' Tisza elrontotta, és azután újra idövel iszappal béhányván, használhatóvá lett, mivel

Szôlôs, és Fekete Ardó Városoknak lakosai felfogták, és a' magok határjaikhoz kaptsolták.

UGOD. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Koppanhoz, és Szûcshöz is mint 1 órányira, é. Bébhez ¼nyira; határja 3 nyomásbéli, rozsot leginkább, búzát, árpát, zabot, és krompélyt középszerûen terem; homokos veres agyag, róna és követses földgye jó, Bakonya hegyes, vôlgyes, és nagy erdôkbôl áll, mellyben legelôje elég van, rét nélkûl leginkább szûkölködik; mész égetésbôl, és sertés tartásból is táplállyák magokat; vagyon hozzá 1½ órányira egy puszta Vár, mellyet *Újvárnak* neveznek; *Pápavár*, és *Tevelyvár* nevezetes helyek pedig 3 órányira; piatza Pápán van.

UGORNYA. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai Vay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Vatkához nem meszsze, mellynek filiája.

UGRA. *Körös Ugra*. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Ugrai Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Szalontához dél felé 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, leginkább terem búzát székes tér földgye, rétek nélkûl szûkölködik, erdeje, szôleje nints, piatza Váradon 3 mértföldnyire.

UGRA. Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Bruder, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Detknek szomszédságában, mellynek filiája; határja jó.

UGRÓ. Zemplén Vármegyében Vendégfogadó.

UGRÓCZ. *Nagy*, és *Kis Ugróczy*. Két tót falu Bars Várm. földes Urai Majthényi, Bossányi, és több Urak, lakosaik katolikusok, Kis-Ugrócz N. Ugrócznak filiája; határjaik középszerûek.

UGRÓCZ. *Záy-Ugróczy*, *Uhrovczie*. Mezôváros, Vár, és Uradalom Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonics, és B. Záy Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik hegyek között, Rokosnak szomszédságában, Trentsénhez harmadfél mértföldnyire. FERDINÁND Tsászártól nyerte vala N. *Záy Ferentz*, midôn *Verántzius Antal* Érsekkel Konstántzinápolyba kûldettetvén, hív szolgálatot teve a' Tsászárnak. Óltalmazó menedék helye vala a' szomszédbélieknek, midôn a' hazai há-

bor-

borgások' idején a' lakosok nyughatatlanittattak. Jelesitik e' Várost a' nagy Várforma Kastély, 's a' hozzá tartozó külömbféle kertek, mellyek közzûl a' nagy kertben mintegy 6 halastó van; nedvesíti pedig folyó vize, melly a' Városon keresztûl foly. Lakosai rész szerént mesterségek' folytatása, leginkább pedig posztó szövés, rész szerént pedig gazdáskodás által keresik élelmeket; határja közép termékenységû, legelôjök, fájok mind a' kétféle van, gyümöltsök sok terem, piatzok helyben, és Trentsénben is.

Ugyvár. Német falu Baranya Várm. fekszik Majshoz közel, mellynek filiája; határja jól termô.

Uhornya. Tót faluGömör Várm. földes Ura Gr. Andrásy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék; határja hegyes, és vôlgyes.

Uhorszka. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai Szent-Iványi, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Berzenczéhez nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

Ujak. Tót falu Sáros Várm. földes Ura B. Palocsai Uraság, lakosai többfélék, fekszik Palocsához közel, és annak filiája; határja középszerû.

Új Bánya. *Regiomontum*, Königsberg. *Nová Bánya.* Régenten gazdag Bánya Város vala Bars Vármegyében, lakosai leginkább tótok, katolikusok, és evangelikusok is, fekszik Garam vize mellett, Baka Bányához, 's Sz. Benedekhez is másfél mértföldnyire. Hajdan olly gazdag bányái vóltak, hogy a' Bányászok a' ruhájokra, 's szerszámjaikra ragadott arany porokkal fizettettek; de végre egy szerentsétlen földindúlás által mind híres bányájok, mind Lakosaik szerentsétlenittettek. Lásd bôvebb leirását *Bél Mátyásnál.* Kedvesek valának Lakosai a' régi Királyok elôtt, kivált Mátyás Király alatt szépen virágzott vala e' Város. Szenyvedett ellenben a' hazabéli viszontagságok' idején, kivált 1664-dikben, midôn az Ozmanok e' Várost feldúlták, lakosait rész szerént fogságjokba vezették, rész szerént bányáikba égô szalmát, 's egyebet vetvén megfojtogatták. Nevezetes kôltséggel, és nagy munkával törekedtek, hajdani gazdag bányáit fel nyitni, kivált 1722-dikben, midôn *Potter Izsák* Földmérônek

intézete szerént 24 óra alatt 45000 akó víz meríttetett ki aknájából; de 130000 forint kôltség után is foganattya nem lévén a' nagy munkának, 1729-dikben máshová viteték a' víz kimerítô alkotmány. Mostani lakosai leginkább földmívelésbôl élnek; három nagy hegy lévén a' Város körûl, elég bajjal hordoztatnak ezeken által a' Városba a' szûkséges dolgok. Ékesítik e' Várost két Szentegyházai, a' K. B. Kamaraház, a' Város háza, és a' Plébánia; határja középszerû, kertyei jól termôk.

Ujbard. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Talaborfalvához 1, d. Bustyaházához is egy mértföldnyire, n. ny. Mihályka, és ész. Sándorfalvának szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, terem kevés kukoritzát, tatárkát, és zabot, szénájok magok szükségekre elegendô, marhájikat Huszton, Viskén, és Tecsôn szokták eladni; erdeje tôlgyes, és bikkes elég van.

Ujezda. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai többfélék, fekszik Szkalához nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes.

Újfalu. *Kassa, Jászó, Szikszó Újfalu.* Abaúj Vármegyében.

Újfalu. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Csernovics Uraság, fekszik Kurtics, Mácsa, Sz. Márton, és Tövisegyháza között; földgye hol jó, hol középszerû.

Újfalu. *Zsitva Újfalu.* Bars Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Taszárhoz közel, és annak filiája.

Újfalu. *Garam Újfalu.* Bars Várm. földes Urai Liptay, és több Uraságok.

Újfalu. *Rafajna Újfalu.* Magyar falu Bereg Várm. földes Urai Rácz, Dolinai, és Molnár Urak, lakosai leginkább reformátusok, fekszik Zápszonyhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja egyenes fekvésû, leginkább gabonát terem, erdeje, és halászattya van, de az árvíz járja, piatza Munkácson két mértföldnyire.

Újfalu. *Kis Újfalu, Hosszú Aszó.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik é. Sitervôlgye, n. k. Jenô, d. a' Fugyi határhoz, n. nyug. Száldobágyhoz $\frac{1}{2}$ órányira; ha-

határja szûk, délre lapos, ész. és n. ny. hegyes, földgye fövenyes, követses, hegyes helyeken agyagos, szûk termékenységû, erdeje van, nagy, és jeles termékeny szőlőhegye, mellyből lakosai szép hasznot vesznek, Váradon $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire el adván; néha határjokat Körös vize hol javíttya, hol rontya.

ÚJFALU. *Berettyó Újfalu.* Magyar falu Bihar Várm., földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, kevés ó hitüek, fekszik Herpály, és Sz. Kozmának is szomszédságjokban.

ÚJFALU. *Bisztra Újfalu.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai Pongrácz, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Széplaknak szomszédságában, Papfalva, Csetelek hez is közel; dombos, völgyes, agyagos határja két nyomásbéli, terem búzát, tengerit, és zabot, erdeje, szőleje, legelője van, Berczecze vizén malma, piatza Margitán.

ÚJFALU. *Bács - Újfalu.* Bács Vármegyében.

ÚJFALU. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Seregélyeshez nem meszsze, és annak filiája; n. k. jó lapos földgye van, búzát, zabot, szénát bőven terem, piatza Adonyban.

ÚJFALU. *Nád Újfalu.* Falu Heves Várm. földes Urai Tálián, és több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Ballához nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

ÚJFALU. Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai többfélék, fekszik Dobóczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

ÚJFALU. *Rekenye Újfalu.* Gömör Várm. földes Urai több Urak, fekszik Rozsnyóhoz közel, 's ennek filiája.

ÚJFALU. Magyar falu Győr Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Győrhöz $\frac{1}{2}$ órányira, a' Szigetközben, Hédervárhoz 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, mindenféle gabonát megterem, réttyei is szépek, kis erdeje van; a' határjában sántzok látszatnak, holott a' Törökök táboroztak; káposztás kertyei jók, egyébaránt fuharozással is keresik élelmeket.

ÚJFALU. Magyar falu Hont Várm. földes Urai Blaskovits Familia, és Csesznák Urak, lakosai katolikusok, fekszik Házasnényének szomszédsá-

gában, mellynek filiája, Balassa-Gyarmattól északra ¾ órányira, n. k. Zohorával, dél. Illési pusztával, n. ny. Leszenyével határos; lakosai majd mind marha kereskedők, jó boraikat pedig a' Bánya Városokban szokták eladni, gabonájokat a' B. Gyarmati piatzon.

ÚJFALU. *Nyerges Ujfalu.* Magyar, és német falu Esztergom Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Táth, dél. Mogyorós, é. a' Duna' folyása, n. ny. Lábatlan, és Piske között; Postája, és Ispotállya is van; határja középszerű, búzát elegendőt terem, szőlei jók, 's boraikat a' Komáromiak szokták megvenni; *Büdöskúti puszta* nevezetű derék erdeje van, legelője meglehetős, piatza Esztergomban 2 mértföldnyire. Megjegyzésre méltó, hogy e' helység alatt n. ny. való részénél van még ma is ama' nagyon megtetsző híres kurutz sántz, földből felhányva.

ÚJFALU. *Kis Újfalu.* Esztergom Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Köbölkúthoz nem meszsze, mellynek filiája, határja középszerű.

ÚJFALU. Horvát falu Mosony Várm. földes Ura Gr. Harrach Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Párndorftól 1, Gatánhoz ½, Nizsiderhez 1, és Rorau Ausztriai Városhoz is egy órányira; egyenes, és sima határja 3 nyomásbéli, földgye kövétses, rozsot, és zabot középszerűen, egyebet pedig épen nem terem; réttyek, erdejek, és szőlejek nints, legelőjök tsekély, a' helységben fakadó forráson malmok van; itt az Uraság selyem gyapjas birkákat neveltet; piatzok Nizsiderben, és az Ausztriai vásárokban.

ÚJFALU. *Sz. Újfalu.* Nyitra Várm. földes Urai Szerdahelyi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Bajnához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

ÚJFALU. *Vámos Újfalu.* Nyitra Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság, lakosai külömbfélék, fekszik Al. Ladánhoz közel, és ennek filiája; határja meglehetős.

ÚJFALU. *Tökés Újfalu.* Nyitra Várm. földes Urai Batskády, és több Urak, lakosai katolikusok; Ispotállya is van; határja jól termő.

Újfalu. *Divék Újfalu.* Nyitra Várm. fekszik Divékhez közel, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

Újfalu. *Tót Újfalu.* Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Tihanyi Uraság, fekszik Cserednek szomszédságában, és annak filiája.

Újfalu. *Somos Újfalu.* Nógrád Várm. földes Ura Gr. Tolvaj Uraság, fekszik Salgó Tarjánhoz közel, és annak filiája; határja középszerű.

Újfalu. *Ság Újfalu.* Nógrád Várm. földes Ura Kubinyi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sághoz nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

Újfalu. *Kis Újfalu.* Nógrád Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, lakosai különbfélék, fekszik Sklabonyának szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, völgyes.

Újfalu. Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Komáromhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

Újfalu. *Kis Újfalu.* Tót falu Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság; lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Mátsához közel, és annak filiája, Dukához $\frac{3}{4}$, Váczhoz $1\frac{1}{4}$, Pesthez $2\frac{1}{4}$ státzióra; határja 2 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, terem búzát, rozsot, és zabot, erdeje, szőleje van, szénája szűken, piatza Váczon.

Újfalu. *Szerdahely Újfalu.* Lásd *Pókateleket.*

Újfalu. *Tót Újfalu.* Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Farkas Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Cziferhez nem meszsze, és annak filiája; határja 3 nyomásbéli, jó termékenységű, réttye, legelője van, fája nints.

Újfalu. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, fekszik Cséfalvai, Kondorosi, és Sárosfalvai határok között; határja szántóföldekből, és legelőkből áll, vagyon gabona tartó ház is benne.

Újfalu. *Laxa-Újfalu.* Tót falu Pozsony Várm. földes Urai Gr. Batthyáni, és B. Jeszenák Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Laxavize folyása mellett; határja 2 nyomásbéli, rozsot, és kendert leginkább terem; szőleje nints, búzát, és zabot sem terem, erdeje van, piatza Sassinban.

Újfalu. Szala Várm. földes Ura Hg. Esterházy Uraság, fekszik Csésztregnek szom-

szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű.

ÚJFALU. Szala Várm. földes Ura Botka Uraság, fekszik Csányhoz nem meszsze, mellynek filiája.

ÚJFALU. *Avas, Felsö*, és *Csenger Újfalu*. Szatmár Vármegyében.

ÚJFALU. *Oláh Ujfalu*. Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik Erdö Szada, és Tománynak is szomszédságjokban, Nagy Bánya Városához 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, agyagos, inkább kukoritzát terem, mint búzát, kevés erdeje van, piatza N. Bányán.

ÚJFALU. *Somos Újfalu*. Sáros Várm. fekszik Kendéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes, és vôlgyes.

ÚJFALU. *Sós Újfalu*. Sáros Várm. fekszik Sovárhoz közel, mellynek filiája.

ÚJFALU. *Szinye Újfalu*. Sáros Várm. földes Ura Szinyei Uraság, fekszik a' Lôtsére vezetô ország útban; Szinyének filiája; határja meglehetôs.

ÚJFALU. *Pécs Újfalu*. Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, Ispotállya is van; határja középszerű.

ÚJFALU. *Bártfa Újfalu*. Sáros Várm. földes Urai Gr. Áspermont, Szirmay, és több Urak, lakosai többfélék, fekszik Bártfához nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes, vôlgyes.

ÚJFALU. Szabad puszta Somogy Várm. földes Ura a' Kaposfôi Prépostság, Magyar lakosai katolikusok, fekszik Csombárd, Bodrág, és Jádi helységek között; határja 4 nyomásbéli, terem búzát, rozsot, árpát, zabot, és kukoritzát bôven, egyenes, és agyagos a' földgye, erdeje jó, legelôje középszerű, szôleje, malma nints, piatza Kanizsán.

ÚJFALU. *Magyar Újfalu*. Magyar, és sváb falu Somogy Várm. földes Ura Czindery Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szörényhez $\frac{1}{2}$, Váradhoz $\frac{3}{4}$, Szigetvárhoz 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot terem, búzát középszerûen, és kukoritzát is, földgye térséges, lapályos, egy része homokos, erdeje elég, szôleje nints, marháikat Babolcsán, Atádon, és Istvándin árúllyák-el.

ÚJ-

Újfalu. *Tót Újfalu.* Horvát falu Somogy Várm. földes Urai a' Sz. Jakabi Apátúraság, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Gardonyhoz, Patonyhoz 1, Lakocsához 1½ órányira, Szigetvárhoz 2⅔ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot, ⅓ része búzát is terem, kukoritzát legjobban; földgye Dráva' kiöntésének ki vagyon téve; erdeje van, szőleje nints; marha eladásból pénzt szereznek Babolcsán, és Istvándiban.

Újfalu. *Neudorf.* Temes Várm. postája van, 's határbéli földgye jó.

Újfalu. *Vág-Újfalu.* Trentsén Várm. földes Urai több Urak; határja hegyes, és völgyes.

Újfalu. Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Pruszkához közel, és annak filiája; határja meglehetős.

Újfalu. *Szkala-mellyéki Újfalu.* Trentsén Vármegy. fekszik Szkalához közel, és annak filiája.

Újfalu. *Illonak Újfalu.* Orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura Gr. Perényi Uraság, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik Csongovához 1, Egreshez pedig 1½ órányira, az erdők között; határja 2 nyomásbéli, földgye sovány, agyagos, kukoritzát, zabot keveset terem, erdeje, fája elég van, szőleje nints.

Újfalu. *Sós Újfalu. Novoszelicza.* Orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik Csarnatótól, és Kis Tarnától ½ órányira; határja hegyes, és sovány, erdeje bőséggel van, szőleje nints, kenyérnekvaló életből szűkölködik, szénájok kevés, 's inkább vesznek, mint sem eladhatnának valamit lakosai.

Újfalu. *Uraj Újfalu.* Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Vámos Családhoz közel, mellynek filiája; határja középszerű.

Újfalu. *Sorki Újfalu.* Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Kis Unyomnak szomszédságában, és annak filiája; határja is hozzá hasonlító.

Újfalu. *Jobbágyi Újfalu.* Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, fekszik Pinka Miskéhez nem messze, mellynek filiája; határja középszerű.

Újfalu. Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Somfalunak szomszéd-

szédságában, és annak filiája.

Újfalu. *Vámos Újfalu.* Magyar, és tót falu Zemplén Várm. földes Urai B. Splényi, és több Uraságok, lakosai többtélék, fekszik Kozmához, Kalsához nem messze; kavitsos, sárga agyagos, hegyes, vôlgyes földgye 3 nyomásbéli, erdeje elég, szôleje nints, földgye gabonát, és árpát terem, rét nélkûl szûkölködik, piatza Újhelyben, vagy Kassán.

Újfalu. *Vámos Újfalu.* Elegyes falu Zemplén Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik síkon a' Bodrogtól távolabb az ország útban, Toltsvához nem meszsze, holott van piatza is; szántóföldgye 2 nyomásbéli, terem búzát, gabonát, árpát, zabot, réttye jó szénát terem, erdeje, és jó bort termô szôlôhegyei is vagynak.

Újfalu. *Szilvás Újfalu.* Zemplén Várm. földes Ura B. Splényi Uraság, lakosai többfélék; határja meglehetôs.

Újfalu. *Tusa Újfalu.* Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik n. k. Ondova vizéhez ½ fert. órányira, é. Tusához is annyira; földgye fekete, elegyes térségû, 2 nyomásbéli, gabonát leginkább, árpát középszerûen terem, erdeje, szôleje nints, piatza Kassán 6 mértföldnyire.

Újhely. *Neuburg.* Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Puszta Szent Mihályhoz közel, és annak filiája; határja középszerû.

Újhely. *Sátorallya Újhely. Ujhelinum.* Jeles hegyallyai Város Zemplén Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, és mások is, lakosai katolikusok, ó hitüek, evangelikusok, reformátusok, és zsidók is, fekszik S. Patakhoz egy jó mértföldnyire, *Sátor* hegye alatt elég kies helyen, 's a' Vármegye' szép Háza, és Gyûlései által nevezetesíttetik. Ronyva vize nedvesíti egy részét. Egyik Szentegyháza *Sz. Imrének* tiszteletére épûlt, mellyet *Imre* Erdély-Országi Vajda, és Zemplén Vármegyének akkori Fô Ispánnya építtetett. Másik pedig 1355 diktôl fogva a' R. Sz. Pál' Szerzetén lévô Atyáknak birtokok vala, 's *Sz. Egidiusnak* emlékezetére van szentelve. A' *Rákóczi* nevét viselô díszes Kápolna, e' Szentegyház mellett jeles épû-

épület, 's több nevezetességekkel itten van *Csepelényi Györgynek* teste, a' ki egyedûl maradott vala az Ozmanoknak dühösködésekkor e' vólt Paulinusoknak Klastromában, fogságba kerûlt, 's 1672. feje vétetett az ellenségeskedôk által. A' Szent Háromságnak tiszteletére szenteltt Kápolnát pedig 1709-dikben pestisnek idején a' Lakosok építtették. Az Óhitüeknek Templomjokat *Keriatovich Tódor*, a' Reformátusokét pedig *Perényi Péter* építtette vala. Jó nagy Zsinagógájok van a' Zsidóknak is itten. Épületei a' Városnak a' Magyarok' szokások szerént épûltek. Jeles ellenben a' Vármegye-Háza, melly 1768-dikban készûlt, 's más némelly épületek is díszesítik e' Várost. Nagy Szentegyháza elkezdetett, de félbe hagyattatott. Szôlôhegyei híresek, a' mellyeknek terméseit magas hegye alatt épûltt kô pintzékben sok esztendôkig eltarthattyák; határja jó termésû, vagyonnyai jelesek, borai híresek, vásárjai hasznosak, és népesek; levegôje egésséges, egy részét Bodrog vize nedvesíti; kedves, és valóban óltsó lakást szolgáltat Lakosainak; elegyes, sárga, és fekete nyirkos földgye 3 nyomásbéli, terem gabonát, árpát, és zabot; jó borral bôvelkedik, fa nélkûl pedig szûkölködik.

Újhely. *Vág Újhely*, *Neuſtadl*, *Nove Mesztonad Vahem.* Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdôdy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és zsidók is, fekszik tér helyen, Vág vize mellett, Trentsénhez 3, N. Szombathoz 4 mértföldnyire. A' Város rendesen épûlt: piatza 4 szegeletû, mellyrôl hat útszákba lehet menni. Jeles Szentegyháza ékesíti e' Várost, Prépostságát *Stiborius* szerzette. Két kapuja is van. Lakosai gazdáskodás, szôlômívelés, és kereskedés által élnek; posztó szövôk is laknak itten; élettel, viaszszal, 's gyapjúval való kereskedések nevezetes. Jó ser fôzettetik 12 serházaikban; 4 vízi malom is van e' Városban; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, eladásra van módgyok helyben, és másutt is.

Újhely Jóka, az J betûben.

Új Fejérto, az F. betûben.

* Új-

* ÚJHELY. Torontal Várm. fekszik Bébához közel, és annak filiája.

ÚJHELY. *Tisza Újhely.* Magyar, és orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura Újhelyi Uraság, lakosai egygyesûltt ó hitüek, és reformátusok, fekszik Tisza Újlakhoz nem meszsze, mellynek filiája; Tisza Keresztúrhoz, Karacsfalvához, és Mátyfalvához is közel; határja 3 nyomásbéli, kukoritzát, búzát középszerûen, rozsot, zabot kevesebbet terem, földgye iszapos, és agyagos, erdeje tsekély, szôleje nints, legelôje, és kaszállója elég, piatzozása helyben is, mivel az ország úttyában vagyon, vagy Újlakon közel.

ÚJKÉR. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai Gr. Szécsényi, és Tálián Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Czenktôl $\frac{1}{8}$ órányira; réttye, és mezeje jó, szôleje alkalmatos bort terem.

ÚJLACSKA. Nyitra Várm. földes Urai Géczy, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Alsó Kürthöz nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

ÚJLAK. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Kevereshez közel, mellynek filiája; határja jó.

ÚJLAK. *Hegyköz Újlak.* Magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik n. k. K. Újfaluhoz 1, d. Száldobágyhoz $\frac{1}{2}$, n. ny. J. K. Pályihoz $\frac{1}{8}$, é. Csatárhoz is $\frac{1}{8}$ mértföldnyire; földgyét egygy esztendôben használlyák, másikban ugarúl marad, búzát terem keveset, hegyes, vôlgyes, agyagos, sovány a' földgye; erdeje van, szôleje meglehetôs borokat terem, 's nagyobb részét vidéki lakosok bírják; többnyire kézi munkával keresik élelmeket; boraikat Váradon árúllyák-el.

ÚJLAK. *Puszta Újlak.* Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Teleky, és Gr. Haller Uraságok, lakosai többnyire reformátusok, és kevés ó hitüek, fekszik Mezô Telegdhez $\frac{1}{4}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, földgye hegyes, vôlgyes, agyagos, közép termékenységû, erdeje jó, sovány szôleje keveset terem.

ÚJLAK. Szabad puszta Bihar Várm. földes Urai Baranyi, és Pázmán Uraságok, marha tartásra alkalmatos, és jó.

ÚJLAK. *Belényes Újlak.* Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi egygyesûltt Püspökség, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Petrány, Volány, és Sonkolyoshoz ¼ órányira, a' fekete Kôrös mellett; határja térséges, hegyes, vôlgyes, kôsziklás, agyagos, sovány, gabonát középszerûen terem, erdeje van.

ÚJLAK. Magyar falu Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Kámnak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

ÚJLAK. Abaúj Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Nyustyához nem messze, és annak filiája; határja meglehetôs.

ÚJLAK. Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Ura Gr. Forgách Uraság, a' kinek jeles kastéllyával, szép fáczán kertyével ékesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához 1¼ mértföldnyire. Jeles Könyvtárja is van itten az Uraságnak, 's számos gazdasági épûletei. A' szép istálló, melly 1794-dikben épûlt, 100 marhát könnyen magában foglalhat; nevezetes tovább a' serház, örlô malom, *Rozsolio*-ház, a' setzka-metszô, és a' vetni való eszköz, melly 100 R. forintba kerûlt; a' pintze, sajtóház, vendégfogadó 's a' t. Szép példát mutatott néh. földes Ura a' gazdasági elômenetelre nézve, a' ki vidékjét mintegy kerté változtatta; határja szorgalmatos munka után jól termô, vagyonnyai külömbfélék.

ÚJLAK. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság.

* ÚJLAK. *Sárköz Újlak.* Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Szinyér Várallyához nem messze, mellynek filiája.

ÚJLAK. *Szamos Újlak.* Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai Ajtay, és több Urak, lakosai többnyire reformátusok, fekszik Jánkhoz közel, és annak filiája; határja 3 nyomásbéli, búzát, zabot, kukoritzát meglehetôsen terem, erdeje kevés, szôleje nints, legelôje sints, piatza Szatmáron.

ÚJLAK. *Tisza Újlak.* Elegyes Mezôváros Ugocsa Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, egygyesûltt ó hitüek, és reformátusok, Tisza Bés nevû Szatmár Vármegyei falutól a' Tisza vàlasztya-el, fekszik Cserfalvától egy fertály órányira; határja 3 nyomás-

másbéli, terem búzát, árpát, kukoritzát, de zabot kevesebbet, erdeje, szőlőhegye nints, piatza helyben, héti, és országos sokadalmai jók; a' Tiszán igen nevezetes rév van itten; figyelmetességet érdemel az is, hogy e' már most Ugocsa Vármegyének leg helyesebb Mezővárosa, csak 26 esztendők előtt is, igen kitsiny, és rongyos falu vólt; de mivel az Örmény Kereskedők itten a' kereskedést fel állították, számos jó mesteremberekkel is bővelkedik.

ÚJLAK. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai Bornemisza, és Taródy Uraságok, fekszik Kis Terenyének szomszédságában; és annak filiája.

ÚJLAK. *Kis Újlak.* Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Rádhoz közel, Pálföldéhez sem messze, a' Bodrog vize' lefolyásánál; határja 2 nyomásbéli, földgye fekete agyagos, mindent jól terem, erdeje, réttye kevés, határos Zemplén Városával is.

ÚJLAK. *Bodzás Újlak.* Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Almásy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Barrants, és Jesztrebhez nem meszsze; fekete agyagos, homokos, térséges földgye 3 nyomásbéli, gabonát, és árpát terem, erdeje, szőleje nints, rét nélkül is szükölködik, piatza Kassán, vagy Újhelyben.

ÚJLAK. *Kapos Újlak.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura B. Pongrácz Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kaposvárhoz $\frac{3}{4}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, őszit, és tavaszit is középszerűen terem, erdeje van, szőleje tűrhető, piatza Kanizsán.

ÚJLAK. *Rinya Újlak.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, lakosai reformátusok, fekszik n. k. Visontához $\frac{1}{2}$, n. ny. Háromfa 1, d. Újnéphez $\frac{1}{2}$, Szigetvárhoz 3 órányira; határja 2 nyomásbéli, búzát leginkább, egyebet középszerűen terem; agyagos, homokos a' földgye, makktermő erdeje van, szőleje nints, piatza Legrádon, Kaprontzán, és Kanizsán.

ÚJLAK. *Balaton Újlak.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Hunyadi Uraság, lakosai katolikusok; Balaton - Keresztúrral, és Kéthellyel határos; határja 2 nyomásbéli, mindent meg

terem

terem jó földgye, erdeje nints, kis szőlőhegye alkalmatos bort terem; Balaton bozóttyában halászattyok vagyon, piatza Kanizsán, és Keszthelyen.

Újmajor. Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, fekszik N. Venyin alól, 's Előszálláson felül; jó lapos földgye van, szénája is terem, piatza Földváron, és Adonyban.

Új Mihályfa, az M. betűben.

Új Moldova. Bánya Város Krassó Vármegyében, az M. betűben.

Újnép. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Vég Uraság, lakosai reformátusok, fekszik é. R. Újlak, n. k. Csokonya, d. Aracshoz fél, és n. ny. Háromfához $1\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább, egyebet középszerűen terem; sík homokos, 's néhol agyagos a' földgye, erdeje jó makk termő, szőleje nints, piatza Legrádon, Kaprontzán, és Kanizsán.

Újpalánka. Határ szélen lévő katonai falu Karas vizének a' Dunába való folyásánál, lakosai németek, rátzok, és oláhok, katolikusok, és ó hitüek, fekszik az Ozmanok' hajdani *Rdm* Várával által ellenben. Díszesítik a' nagy Kaszárnya, a' Tisztházak, és a' Kir. Adót szedő Tisztnek háza; lakosai kézi mesterségeknek folytatása, és leginkább az Ozmanokkal való kereskedésből élnek, 's gazdagodnak.

Új Paulis. Arad Várm.

Új Pées, a' P. betűben.

Új Szállás. *Karczag Új Szállás.* Lásd a' K. betűben.

Új Szállás. *Kis Új Szállás*, a' K. betűben.

Új Szász, az Sz. betűben

Új Szeged, az Sz. betűben.

Újtó. Lásd *Old.*

Új Udvar. Szala Várm. földes Ura Inkey Uraság, lakosai többfélék, fekszik Gelse, és Felső-Rajkhoz nem meszsze; határja jól termő.

Újvár. *Érsek Újvár, Nájhájzel, Nove Zámki.* Elegyes lakosú Mezőváros, 's hajdan nevezetes erősségű Vár vala Nyitra Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek, lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik az Ország útban, Nyitra vize nedvesíti, ugyan Nyitrához $4\frac{1}{2}$, Komáromhoz pedig két jó mértföldnyire, Bajcshoz $\frac{3}{4}$ órányira. Hajdani viszontagságait, 's tíz ostromoltatásait lásd *Bél Mátyás-*

és ó hitüek, fekszik Pétervárral által ellenben, Ó Futakhoz 5200, Piroshoz 4700, Jarekkez 7200 bétsi ölnyire, egyenes, és jó fekete földön. Különösen megszaporodván lakosai, 's a' kereskedés, és szorgalmatosság által tehetôsekké lévén, 1748-ban a' Kir. Városok közzé emeltetett, 's úgy mutattatott-bé a' Hazai Rendeknek 1751-d'kben. Öt Szentegyházakon kivûl díszesítik e' Várost az ó hitü Püspöknek Rezidentziája, és az ôrmény Papoknak díszes lakó helyeik, a' Harmintzad, a' Sóház, a' Gymnázium, a' Városháza, 's némelly Kereskedôknek lakhelyeik; útszáji a' Városnak kôvel kirakattattak, 's révjek is van. Jeles Szent Háromságnak Képe van a' Róm. Katolikusoknak Szentegyházok elôtt; az Óhitüeké elôtt pedig egy szép márványból készûltt Kereszt, melly mintegy 4000 Rhén. forintokba kerûlt vala. Két nyomásra osztott határja szép búzát, elég szénát, és sok dinnyét terem; két szép tôlgyes erdôje is van e' Városnak, 's tavaszszal a' Lakosoknak külömbféle jeles múlatságokat szolgáltat; szôlejek kevés, és tsekély borokat teremnek, 's többnyire a' Szeremi részen szoktak szôlôket tartani. Az öreg Duna itten Pétervár, és Újvidék között tsak 136 ölnyi szélességû, nádgyok is terem. Lakosai, kézi mesterségek, kereskedés, és gazdáskodás által keresik élelmeket; vagyonnyaik jelesek, és semmiben nem szûkölködnek, piatzok helyben, 's kereskedések a' nevezetesebb Városokéhoz hasonlítható. Áradások' idején nehéz vala közösûlések a' Péter váradiakkal; de 1773-tól fogva kemény bástya forma gát készíttetvén, most mindenkor közösûlhetnek egymással, és elég eleséget is szolgáltatnak a' Pétervári Lakosoknak.

Újvilág. Gömör Várm.

Uk. Magyar falu Szala Várm. földes Urai Horvát, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sümeghez $1\frac{1}{2}$ órányira; határja jól termô.

Uklina. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr Schönborn Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szolocsnának szomszédságában, és annak filiája; határja meglehetôs.

Ukragy. Szabad puszta Tolna Vármegyében.

Ulics. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay

may Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik Alsó-Kolbászóhoz 1, ész. pedig Ulics Krivához ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, leginkább zabot, középszerûen kevés gabonát, árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt terem; hegyes, vôlgyes, egy kis részében térséges, sárga agyagos, és kavicsosal elegyes a' földgye, erdeje van, legelôvel bôvelkedik, piatzok Ungváron, és Homonnán van.

Ulics Kriva, a' K. betûben.

Ulmánka. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura Beszterczе Bánya Városa, lakosai többfélék, fekszik Beszterczе Bányához nem messze, mellynek filiája; határja hegyes.

Ulocza. *Köpern.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura Lôcse Városa, fekszik Zavodához nem meszsze, és annak filiája; határja hegyes.

Und. Horvát Mezôváros Sopron Várm. földes Ura B. Meskó Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Horpátshoz közel, mellynek filiája, Sopronhoz 3 mértföldnyire; határja térséges, de tsekély, 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot terem, szôleje nints, erdeje, és legelôje hibás.

Ung. Bánátbéli falu.

Ung. Szala Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Gelsének szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

Ungvár Vármegye. *Comitatus Ungvariensis*, Ungwarer Geſpanſchaft. — Nevezetét vette Ungvár Várától, és Városától; ez pedig *Ung* vizétôl. Hoszsz e' Vármegyének 12 mértföldnyire terjed, szélessége pedig 6, és majd 8 mértföldet tesz. Fekszik északra Lengyel-Országnak, 's majd Zemplén Vármegyének szomszédságjokban; délre Szabolts Vármegye, napkeletre pedig Bereg Vármegye kerítik. Déli, és napnyugoti vidékje, 's napkeletre is egy része térséges, és jó termésû; északra ellenben, 's majd napkeletre is hegyes, vôlgyes, és erdôs. Hegyei között nevezetesebbek 1. *Vihorlydt*, mellynél az úgy nevezett tenger-szem nevezetes, mind nagy mélységéért, mind pedig jeles pisztrángjaiért. 2. *Temnyik* kôsziklás magas hegy, mellynek alsó szélén vezet az ország úttya Lengyel Országba,

's Ung vize foly alatta. 3. *Polyó* hegye, melly nevezetét kopaszsága származtatta, legelője kiváltképen alkalmatos. Több hegyei között nevezetes még Felsô Domonyánál az, mellynek jó nagyságú üregje van, és *Sárkányluknak* neveztetik. Folyó vizei között legnevezetesebb 1. *Tiſza* vize, melly délre e' Vármegyét elválasztya Szabólcs Vármegyétôl. 2. *Latorcza* vize, ered a' Bereg Vármegyei hegyekben, 's ez is határt választó víz e' Megyében, mind Bereg, mind Zemplén Vármegyékre nézve. 3. *Ung* vize, melly vidékjének nevezetet szolgáltatott; a' hegyek között pisztrángokkal, egyébütt pedig külömbféle halakkal, és jó ízû rákokkal bôvelkedik. 4. *Labortza* vize, ered Zemplén Vármegyében a' Homonnai hegyekbôl, Labortz falunál foly-bé e' Vármegyébe, 's ettôl vette nevezetét is, egy darab helyen határt választó víz Zemplén, és e' Vármegye között. *Sobránznál* feketéllô büdösköves, és sós ízû orvosi vize van. Térségei jó termékenységûek, gyümöltsökkel bôvelkedik. Borai között nevezetesebbek az Ungvári, Szerednyei, és Szent Kereszti borok, kivált a' Szerednyei hegyen termettek nagyon egésségesek. Vadgyai számosak, és külömbfélék. Víz áradások' idején ellenben sok helyeken károsíttatnak Lakosai. Mindöszve 214 lakó helyek vagynak benne, 's az Egri, és Munkácsi Püspöki Megyékhez tartozik.

UNGVÁR Vára, és Városa, *Ungvarinum*. Jeles hegyetskén épûlt Vár, és alatta az elegyes lakosú Város Ungvár Vármegyében, földes Ura a' Királyi Kamara, 's mások is bírnak benne, lakosai katolikusok, és ó hitüek, 's kevés másfélék; fekszik *Ung* vizétôl körülvétettetve, Kassához 9 mértföldnyire. Virágzott vala e' Vár 1600 esztendô után, 's a' hajdan nevezetes *Homonnai Druget* Nemzetség által jelesen meg is erôsíttetett. Ostromoltatott pedig idôsb *Rákóczi György* által, és 3 e' Várból szemlélhetô más szomszéd Várai általa el is rontattak. Azután *Tökölyi*' népe által is kétszer ostromoltatott, 's elég vitézûl óltalmazák vala akkori ôrzôi. A' Jésuitáknak vólt épûlettyek *Lippai* Érseknek segedelmével építtetett, ámbár elsô Jóltévôjök itten *Homonnai Druget* Nemzetség va-

vala. 1776-dikban néhai M. TERÉZIA Királyné által a' *Munkátsi* Püspöknek ajándékoztatott birtokjok, ezen kivûl 7000 for. Templomra, 24000 forint pedig egyéb épületekre. Oskolájok az elôtt is nevezetes vala. Díszesítik e' Várost a' püspöki épületen kivûl a' Vármegyeháza, gazdagíttyák pedig lakosait jó, és kies vidékje, 8 népes vásárjai, és a' kézi mesterségeknek, 's gazdáskodásnak folytatása; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, bora elég nevezetes, piatza helyben.

UNIM. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Sassinhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja jó.

UNIP. Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Temes vizéhez közel; határja jól termô.

UNY. Magyar falu Esztergom Várm. földes Urai Miskey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, zsidók is lakják, kiknek itten zsinagógájok vagyon, fekszik n. k. Tinnye, d. Perbál, é. Leányvár, n. ny. Dágh között; határja hegyes, vô'gyes, de szorgalmatos mívelés után búzát is terem; piatza Esztergomban két mértföldnyire; kies fekvésû szôlô hegyei vagynak, 's jó borokat teremnek; réttyek szép, és hasznos, de néha a' hegyekrôl le rohanó vizek meg szokták károsítani; erdeje fiiatal, legelôje szûk.

UNYATIN. Tót falu Hont Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai többfélék, fekszik Bozókhoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye középszerû.

UNYOM. *Kis Ûnyom*, *N. Ûnyom.* Két falu Vas Várm. földes Urai több Urak, lakosaik katolikusok; Nagy-Únyom Kis-Unyomnak filiája; határbéli földgyeik középszerûek.

UPOCHLAV. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kis Udiczához nem meszsze, mellynek filiája; határja hegyes.

UPONY. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Szeminárium, lakosai többfélék, fekszik Bánhorváthoz közel, és annak filiája; határja középszerû.

UPOR. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik n. k.

Hardicsához ½, d. Keletsénhez ¼ órányira; térséges, ritka fekete földgye 3 nyomásbéli, gabonát leginkább, árpát középszerûen terem, erdeje tôlgyes, szôleje nints, rét nélkûl szûkölködik, piatza Újhelyben 1, és Kassán 4 mértföldnyire.

Uraj. Magyar falu Gömör Várm. fekszik Sz. Simonnak szomszédságában, mellynek filiaja; határja meglehetôs.

* Uram. Bars Várm. földes Ura a' Selmeczi Bányászi Kamara, fekszik F. Hámuhoz közel, és annak filiája.

Urbanov. *Benyo Urbanov.* Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Kis-Jeszeniczhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

Urberdorf. Német falu Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Német Újvárhoz fél mértföldnyire; határja szorgalmatos mívelést kíván.

Urbesz. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Püspökség, fekszik Sümeghez nem meszsze, mellynek filiája.

Urbo. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai több Urak.

* Urczest. *Lunka Urczest.* Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Püspökség.

Úrhida. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Vörös Uraság, fekszik Sz. Mihályon alól, Szabad Bottyánhoz közel, mellynek filiája; jó lapos földgye van, dombos részén jó fejér borok teremnek; kôvel, és Sárréttye mellett lévén, rétekkel bôvelkedik.

Úri. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik egy nagy vôlgyben, Gomba, Süly, és Ság között; a' helységnek közepén egy mély víz mosás van, vagyon gabonája, vízi malma, kevés szénája, fája, és bora, piatza Pesten.

Úrkút. Szabad puszta Veszprém Vármegy. az elôtt *Kabnak* neveztetett, földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, kiknek itt Kápolnájok vagyon, fekszik Kis Lôd, Ajka, és Sz. Gálhoz is jó egy órányira; határja mindent meg terem, agyagos homokkal kevertt, szôleje nints, erdeje nagy, két üveg hutája van, víz nélkûl szûkölködik.

Úrmezô. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Viskhez nem meszsze,

sze, és annak filiája; határja középszerû.

Usal. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Urai több Urak, fekszik Nagy Tevely mellett; földgye homokos, agyagos, és követses, ugyan azért rozsnál egyebet nem igen terem, réttye tsekély.

Uszad. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sz. Miklós, és Sólyomhoz ¼ órányira; határja térséges, köves, agyagos, gabonát középszerûen terem; erdeje sovány.

Uszopa. *S. Uszopa.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik N. Váradhoz 2 mértföldnyire; földgye hegyes, agyagos, sovány; a' tér hely pedig vizenyôs, tsupán rozsot, és tengerit terem; határja többnyire erdôbôl áll; földgyét, soványsága miatt, két, három esztendeig is nyugodni hagyják; piatza Váradon van.

Uszfalva. *Uszovce.* Tót falu Sáros Várm. fekszik Sz. Györgyhöz közel, és ennek filiája; földgye középszerû.

Uszka. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok; fekszik Tisza Újlaknak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

Uszod. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Kalotsai Érsek, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kalocsához 1, Patajhoz ½, Ordashoz pedig 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, tiszta, és kétszeres búzát, zabot meglehetôsen terem, agyagos lapos fekete a' földgye, szénája, nádgya van, szôleje nints, hagymával, és zöldséggel kereskednekBaranyában, a' honnan gesztenyét, és más gyümöltsöt hoznak, 's azt otthon el árúllyák; egyéb vagyonnyaikat pedig a' Dunán szokták hajókra eladni.

Usztya. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Tersztenához 1 órányira, Usztyándjel hegynek tövében, Biela, és Cserna-Orava folyásoknál, mellyek híres csukákkal kedveskednek; határja 3 nyomásbéli, rozsot, és árpát terem; lakosai gyólts, és vászon kereskedésbôl élnek többnyire, mel-

mellyeket az alföldre szoktak lehordani; folyó vizei gyakran egész a' faluig elöntik a' határt; van szénkô is határjában.

ÚT. *Nagy Út.* Szabad puszta Heves Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovics Uraság, fekszik Kálhoz nem meszsze, mellynek filiája.

UTAS. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Tihanyi Uraság.

UTVIN. Elegyes falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Frájdendorfnak szomszédságában, és annak filiája; határja jó.

UZA PANYIT, a' P. betûben.

UZD. Szabad puszta Tolna Várm. földes Urai Kis, és több Uraságok, fekszik Kajdacshoz nem meszsze, mellynek filiája; Sz. Lôrintzhez tartozik.

UZOR. Német falu Pozsony Várm. földes Ura Naszvadi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Samarjához nem meszsze, és annak filiája, Békének, Gancsházának, és Torcsalnak is szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, kevés marhalegeltetô mezején kivûl semmi java nintsen.

UZSA. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Lesencze Tomajnak szomszédságában, és annak filiája.

UZSA. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Báró Hellenbach Uraság, fekszik Kallóhoz közel, mellynek filiája.

ÜLLÔ. Magyar falu Pest Várm. földes Ura a' Váczi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Monorhoz 1, Pilishez 2, Pesthez 3 mértföldnyire; homokós térjein terem rozs, és tavaszi; kevés szénája, és bora van; piatza Pesten; van vendégfogadója is.

ÜLLES. *Kis Üllés.* Pest Várm. Szállás, fekszik Kalocsához közel, és annak filiája.

ÜRBÔ. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai Gellért Successorok; Bugyival határos, sok lapossa, túrjánnya, nádgya, szénája van, kevés rozsot is terem.

ÜREG. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Viczay Uraság, a' kinek kastéllyával díszesíttetik, lakosai többfélék; határja jól termô.

ÜREG. Magyar falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai

trai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához $1\frac{1}{4}$ órányira; határja jól termô.

Úrgetec. *Ortyetyág.* Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik é. Tinódhoz $\frac{1}{4}$ órányira, d. Rikosdhoz is annyira; határja 2 nyomásbéli, földgye térséges, sárga, sovány, és követses, zabot leginkább terem, búzát keveset, erdeje, szôleje nints, piatza Nagyváradon.

Úrmény. Elegyes magyar és tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Urai Gr. Hunyady, Ürményi, C. Boronkay, és más Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához két órányira, az ország útban; hajdan *Hunyadynak* lakó helye vala; határja jól termô, vagyonnyai külömbfélék, piatzok helyben, és Nyitrán.

Úrmincz. *Úrmincze.* Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Tapolcsányhoz 1 mértföldnyire; Ispotállya is van; határbéli földgye középszerû.

Úrög. *Magyar, Rátz,* és *Német Úrög.* Baranya Várm. földes Urok a' Pécsi Káptalanbéli Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, Magyar Úrög, Német Úrögnek filiája; határbéli földgyeik jól termôk.

Úrögd. *Kis Úrögd.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy Váradi Káptalanbéli Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik N. Váradtól 1 mértföldnyire; határja sovány, veres agyagos, hegyes, völgyes, tér hely, zabot terem leginkább, erdeje, szôleje nints, búza, és széna nélkül szûkölködik, piatza Nagy-Váradon.

Úrögd. *Nagy Úrögd.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai egygyesûlttek, és ó hitüek, fekszik N. Váradhoz 1 mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, földgye térség, sovány, agyagos, terem kevés rozsot, zabot, és tengerit, erdeje fiatal, szôleje nints, víz nélkül szûkölködik, fát is más határról szereznek, kaszállójok szûk, piatza N. Váradon.

Úröm. Német falu Pest Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, az elôtt a' Budai Szent Klára' Szerzetén lévô Szûzeknek birtokok vala; lakosai katolikusok, fekszik n. k. Békás Megyerhez fél, n. ny. Boros Jenôhöz $\frac{1}{4}$, dél. Ó Budához $\frac{3}{4}$, é. Kalászhoz fél órányira; lakosai több-

nyi-

nyire bort termesztenek; búzája, zabja középszerûen terem, erdeje nints, boraikat helyben adgyák-el, másként piatzok Budán van.

Üszög, vagy *Üszeg*. Szabad puszta, és jeles vidék Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, a' kinek jeles épületeivel díszesíttetik, Sziget felé terjed szép térsége, 's mintegy kígyóforma tekéntetet szolgáltat jól termô földgye.

Üveg Bánya. *Tseh*, és *Német Üveg Bánya*. Veszprém Várm. földes Urok a' Veszprémi Püspökség, fekszenek Város Lôdhöz nem meszsze.

V.

Vácz. *Vacium. Vatzen.* Régi híres, és jeles Püspöki Város Pest Vármegyében, földes Ura a' Váczi Püspök, és Káptalanbéli Uraságok, Lakosai Magyarok, Németek, kevesebb Rátzok, és Tótok, leginkább katolikusok, ó hitüek, és Kis-Váczon reformátusok. Fekszik Duna vizének partyán, Pesthez négy mértföldnyire. Eredete felôl külömbféle vélekedésben vagynak az Irók, 955-dikben már állott vala, 's Püspökségének felállíttatását Sz. István Királynak tulajdoníttyák; vólt K. Szentegyházának felállíttatását pedig Elsô Geiza Királynak, 1076-dikban, gyôzedelmének emlékezetéûl, mellyet itten Salamon Királyon nyert vala. Az idôben Nógrád Vármegyéhez tartozott e' Város, 's Buda Várának megvétele után kaptsoltatott Pest Vármegyéhez. Hajdan nevezetes, és erôs Város is vólt, a' mint a' régi épületeit képzeltetô rajzolatok bizonyíttyák, 's ó, és új Vácznak neveztetett. Várában vala a' Püspöki Kastély, a' tô Szentegyház, a' Kánonok Uraknak lakó helyeik, 's a' Dominikánusoknak Klastromjok; Oskolájok is híres vala, míg a' Tatárok által fel nem dúlattatott e' Város 1241-ben. E' szörnyû elpusztúlása után ismét felépíttetett, 's néminémûképen meg is erôssíttetett vala; de vólt elôbbi díszéhez nem közelíthetett. Elevenedett, 's szépen gyarapodott vala Mátyás Királynak uralkodása alatt, mert akkori

Püs-

Püspökje *Bátori*, mintegy második Gyarapítója vala e' Városnak, 's általa nevezetes épületekkel, 's egyebekkel díszesíttetett. Az Ozmanoknak Hazánkban lett háborgatások' idején, valamint Buda, és Pest, úgy e' Város is eleget sanyargattatott, 's viszontagságaik majd közösek vóltak. Nevezetesíttetett ellenben 1535-dikben, midôn I. FERDINÁND Tsászár ZÁPOLYA JÁNOSSAL itten Békekötést szerzett vala; 1540-dikben pedig meghódította. Újjabb veszedelmes homályba merült 1543-dikban, mert az Ozmanok hatalmok alá hajtották, 's a' Várost, és annak szenteltt épületeit úndokúl változtatták-el. Ugyan is az ô *Mosé-jok* leve a' Káptalannak Szent egyháza, Sz. Mihálynak emlékezetére szenteltt Templomát pedig, melly másodszori felépíttetése után készült, a' Reformátusok foglalták-el, 's jeles Oskolát is emeltek vala itten. Nevezetes táborozásnak helye vólt 1597-dikben, mellynek akkori mivóltát le rajzoltt képei bizonyíttyák. 1619-dikben *Betlennek* birtokába jutott, azután pedig az Ozmanoknak adatott vala által, a' kik Szentegyházát 1626-dikban lerontatták, 's köveibôl a' Várat erôssíttették-meg: mert 1624-dikben a' Tsászáriak által zsákmányozást szenyvedett. Nagyon megaláztatott, 's tsekélyíttetett vala az Ozmanoknak uralkodások alatt e' Város, és a' külömbféle ínségek miatt még a' Reformátusoknak Oskolájok is megtsökkent; kevés megmaradott lakosai elég sanyarúságokat szenyvedtek, míg 1684ben a' Tsászáriak által az ozman piótzák el nem kergettettek. Felgyújtatott általok 1685-dikben, 's illy sínylôdése után jutott ismét a' Tsászárnak birtokába. Tsendesedvén ezután a' hadi zajos veszedelmek, 's vérengezô viszontagságok, Püspökjei, és földes Urai is viszsza tértek, 's lassanként jobb meg jobb rendbe, és állapotba helybeztették mind a' Várost, mind pedig annak épületeit. Ugyan is *Kéri János* Püspök alatt kezdôdvén újjabb rendbe hozattatások, már *Balog Miklós* Püspök által nevezetesen öregbíttetett; 1700-dikban pedig *Dvornikovich Mihály* Püspök által. 1713-dikban kezdvén, 's azután is szép elômenetelt nyert *Kolonics Zsigmond* Püspökje által is. Újjabb öregbûlése-

ket

ket nyert e' Város *Althán Mihály* Püspök alatt, nemkülömben Gr. *Migazzi* Püspök alatt, a' ki 1727-ben méne a' Bétsi Érseki Székbe. Azután Gr. *Forgách* Püspök gyarapította. 1742-dikben két részre osztattatott a' Város, úgymint a' Püspöki, és Káptalanbéli Uraságoknak részekre, melly rendtartás még ma is meg van e' Városban; 's a' Tanáts is kétféle, úgymint Püspöki, és Káptalanbéli; amaz 12, ez pedig 6 Tanátsbéli Személlyekből áll. 1759-dikben Gr. *Eszterházi Károly* ô Excellentziájának Püspöksége alatt a' Kispapi épületek megújjíttattak, 's nagyobbíttattak. Harmadik nevezetes felépülését, 's tsinosodását, Gróf *Migazzi*, 1761-dikben másodszori Püspökjének, most Bétsi Érseknek köszönheti. Ugyan is újjabb rendbe hozván az Oskolákat 1763ban, a' Városnak ékesíttetéséhez kezdetett, és azt mintegy más újjabb, sokkal szebb, 's tsinosabb rendbe hozatta. Elrontatván a' Városnak régi kapuját, és Szentegyházát, sokkal szebb rendbe hozatta az útszákat, és olly pompás Szentegyházat építtetett római ízlés szerént, melly valóban örök emlékezetet származtat kegyes Építtetôjének. Bôvebb leírását, 's képét lásd Kánonok *Róka* Úrnak munkájában; Történeteit pedig *Bél Mátyásnál*, *Vácz* Városának le írásában. Az említett nagyon díszes Szentegyházon e' felülírat van: *D. O.M. In honorem assumptæ in Cœlum Virginis, & San. Michaelis Archangeli, Christoph. Card. a Migazzi hanc faciem, & Ecclesiam a fundam. erexit. Inceptum* MDCCLXII. *Perfectum* M. DCCLXXVII. Belôl a' hamu szinû márványból készûltt nagy Óltár felett: *Deo Servatori Sacrum* A. MDCCLXXIV. A' több négy díszes Óltárjai veres márványból készûltek; a' Lelki tanító Szék fejér márványból, a' püspöki Szék felett pedig tulajdon képe szemléltetik az említett kegyes Építtetônek. Festése, egész díszessége olly nevezetes e' Szentegyháznak, hogy annak egész leírása meszsze elvonna tzélunktól. Újjabb hírt, 's nevezetességet szerzett e' Városnak 1764-ben Ferentz Tsászárnak, M. Terézia Királynénak, 's a' Királyi Hertzegeknek itten vólt igen pompás múlatások, melly alkalmatossággal jeles nagy kôbôl épûltt gyözedelmi

mi Kapu is építtetett vala, és méltóképen feltsinosíttatott: alapjába tétetett pedig az emlékeztetô pénz, melly e' nagy, királyi pompát a' késô Maradék elôtt is emlékezetben tartsa. A' hajó, mellyen a' Királyi Udvar Pozsonyból leútazott, belôl veres bársonnyal, 's gyönyörû ízléssel vala felékesítve. 1766-dikban pedig KRISZTINA Fô H. Aszszony tisztelte-meg Férjével egygyütt e' Várost. — Valóban elfelejthetetlen ékesítéseket tétetett vala itten az említett akkori földes Uraság, 's a' sok külömbféle épületeken kivûl némelly útszáit is kirakatta, a' Püspöki Városi Tanátsházat megújjíttatta, 's nagyobbíttatta. A' Püspöki Kastélyon, melly e' Városnak nevezetes ékessége, e' felûlírat van a' kert felôl: *M. Fridericus Card. ab Althan fundamenta jecit. Ejus a Fratre Nepos Carolus cellaria fecit; Christoph. Card. a Migazzi ædes exstruxit* 1771. Kivûl pedig: *Prætorium Migazzi* 1774. Az Árvákházán e' sorok vagynak: *Dei Laudi ex ore infantium perficiendo Sacr. Religionibus augustius peragendis, utriusque Reipublicæ bono promovendo — Christophorus Card. a Migazzi Pauperibus ex Hungarica Nobilitate pupillis, aut pueris ad fidem conversis, has ædes posuit anno* 1781. Több vólt Püspökjeinek nevezetességeit lásd F. T. *Práy György* Kánonok Úrnak Hierarchiájában, a' kikhez példás kegyességéért, és sok féle jótéteménnyeiért, tedd N. B. *Splényi* Uraságot. — 1774-dikben a' Dominikánusoknak Tornya, a' belôl támadott tûz miatt megkárosíttatott. 1797, és 98-dikban a' Piáristáknak megújjíttatott Szentegyházával díszesíttetett. Jeles könyvnyomtató ház is van benne, mellyben kivált mostanában hasznos, és díszes betûkkel nyomtatott magyar könyvek szaporodnak. Határja jól termô, borai kedvesek, kivált némelly hegyekrôl; fájok szûken van, legelôjök meglehetôs, vásárjai népesek, és hasznosak; piatzok helyben, 's másutt is.

VACHOTFALVA. Tót falu Túrócz Várm. földes Urai több Urak, lakosai evangelikusok, fekszik Mucsányvize mellett.

VACS. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik Irsához nem meszsze, és annak filiája.

VA-

VADALMÁS. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Tárnokhoz közel, mellynek filiája.

VADÁSZ. *Alsó*, és *Felsö Vaddsz*. Két faluk Abaúj Várm. Alsónak földes Urai Gr. Csáky, és B. Meskó Uraságok, lakosaik katolikusok, reformátusok, és ó hitüek, fekszenek Szikszóhoz nem meszsze; földgyeik jók, szőlőhegyeik termők, egyéb javaik is jelesek.

VADÁSZ. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár.

VADÁSZ. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Jankovits Uraság, fekszik Apostágnak szomszédságában, és annak filiája.

VADÁSZ. Magyar, és oláh falu Arad Várm. lakosai katolikusok, és reformátusok; e' helységen Leveles, és Sartos vize, fekete Körös is keresztül foly, mellyen malmok is vannak; fekszik Talpas, Apáti, Miske, és Bélzeréndközött. Nevezetes itten a' Reformátusok'Templomjok, melly igen régi; földgye középszerű, Maráczi, és Kis-Teleki Szállásokkal nevekedvén, 3 nyomásbéli; erdeje szép, és nagy.

VADASKERT. Heves Várm. földes Ura Martonyi Uraság, fekszik Csépához nem meszsze, mellynek filiája; határja termékeny.

VADI, v. *Vade*. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura a' Fejérvári Káptalanbéli Könyvőrző, lakosai katolikusok; földgye termékeny.

VADICSA. Zemplén Vármegyében.

VADICSO. *Alsó*, és *Felsö Vadicsó*. Tót faluk Trentsén Várm. földes Uraik több Uraságok, A. a' Felsőnek filiája; határjaik középszerűek, legelőjök, fájok, és keresetre módgyok van.

VADICSÓ. *Közép Vadicsó*. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Nedeczky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik az előbbiektől nem meszsze.

VADIS. Gömör Vármegyében vasverő Hámor.

VADKERT. Népes Magyar Mezőváros Nógrád Várm. földes Ura az Esztergomi Érsek, és a' Váczi Káptalan, lakosai katolikusok, fekszik Gyarmathoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; postája is van; határja középszerű, vagyonnyai külömbfélék, borai nem utólsók.

VADKERT. Magyar, és német falu Pest Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, és

és evangelikusok, fekszik Ketskeméthez 6, Kis Kôrôshöz 1, Keczelhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja homokos, 3 nyomásbéli, kétszeres búzát, rozsot, zabot terem, sok helyen a' folyó homok hegyek sóska bokrokkal tellyesek; erdeje kevés, szôleji meglehetôsek; szarvas marhákat, és spanyol közönséges juhokat tenyésztetnek, lovakat magok szükségeikre jókat nevelnek; postája is van.

VADNA. *Alsó*, és *Felsô Vadna*. Két Magyar falu Borsod Várm. földes Uraik Radvánszky, és több Urak, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Bánhorváthoz közel, és annak filiáji; határjaik közép termékenységûek, piatzok Miskoltzon, fájok van, a' vízáradások miatt gyakran károkat szenyvednek lakosai.

VADOSFA. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai Barthodeiszky, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Mihályinak szomszédságában, és annak filiája, Sopronyhoz $6\frac{1}{9}$ mértföldnyire; tágas határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, zabot, és árpát terem, szôleje nints, erdeje középszerû.

VÁG. Nevezetes folyóvíz. Ered Liptó Vármegyében, *Kriván* hegye alatt, azután számos kissebb vizeket, ú. m. *fekete Vágot*, *Bélát*, *Revuczát*, *Árvát*, *Turczot*, *Kisuczát*, *Zilinkát*, *Vlarát*, 's Trentsénnél több patakokat öblébe fogadván, sok épületre való szálfák, faedények, 's egyebek szállíttatnak rajta, a' Dunán mindenfelé. Komáromnál ömlik Duna vizébe. Halai különbfélék, és kedves ízûek. Hidgyai számosak; hajókázása veszedelmes Sz. Miklóstól Vág-Újhelyig, 's kivált Szakánál. Meleg forrás is van alatta, melly annakutánna Pöstyénnél buzog-ki. Áradásai veszedelmesek, 's kivált károsak vóltak 1662, 1725, és 1777-dikben. Lásd felôle bôvebben *Timonnak* Értekezését.

VÁG. *Kô Vág*. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Gr. Haller Uraság, lakosai többfélék, fekszik Tót Telekhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

VÁG. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Polányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pályihoz közel, és annak filiája, Sopron-

-hoz $7\frac{4}{8}$ mértföldnyire; két nyomásbéli határja jó minémûségû, szôleje nints, erdeje tágas; díszesíti e' helységet Rába partyán épûlt 4 szegeletû kastéllya; hét híres malma is van.

VÁGA. *Vagovce.* Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Vág Szerdahelynek szomszédságában, mellynek filiája; határja 2 nyomásbéli, Vágvize' áradásaival gyakran károsíttatni szokott.

VÁGÁS. *Dávid Vágás*, a' D. betûben.

VÁGÁS. *Kovdts Vágás* Tót falu Sáros Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és több Uraságok, határja hegyes, és vôlgyes.

VÁGÁS. Zemplén Vármegyében Tsárda.

VÁGÁS. *Német Jakab Vágás.* Sáros Várm. földes Ura Péchy Uraság, fekszik Szent Kereszthez közel, és annak filiája; határja sovány, fája, legelôje van.

VÁGÁS. *András, István, Péter Vágás.* Tót faluk Sáros Várm. földes Uraik több Uraságok; határjaik középszerûek.

VÁGÁS. *Miklós Vágás.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szedliczéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja is hozzá hasonlító.

VÁGENDRÜSZEL. Német Mezôváros Szepes Vármegy. földes Ura Márjásy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Iglóhoz 1 mértföldnyire; határja sovány, de másként meglehetôs módgyok vagyon a' keresetre a' vas bányák körûl, legelôje elég, fája van mind a' kétféle.

VAGRINECZ. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság; határja ollyan, mint Semetkóczé.

VAGYÓCZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik É. Újvárhoz 1 mértföldnyire; határja ollyan, mint Kosztolnáé.

VAJA. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Vay, és Ibrányi Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Baktához közel, és annak filiája; határja ollyan, mint Madáé, de piatza helyben nints.

VAJAL. Magyar falu Fejér Várm. földes Urai Gr. Lamberg, és B. Lusinszky Uraságok, lakosai többfélék, fekszik n. k. Mór mellett; határja hegyes, vôlgyes, kö-

köves, de jó termésű, erdeje, szőleje van, 's jó fejér borral bővelkedik.

VAJÁN. Magyar falu Ungvár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Csicsernek szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termő.

VAJDA. Magyar falu Abaúj Várm. Sz. Imrei Uraságnak kastéllyával jelesíttetik, határja jó.

VAJDA. Magyar falu Ungvár Várm. földes Urai Szent-Imrei, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, határja középszerű.

VAJDA. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Dobozy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Sz. Imre, Szalád, és Hódosnak is szomszédságjokban; dombos, völgyes, agyagos a' földgye, a nyomásbéli, terem kétszeres életet; erdeje, legelője, szőleje híres, piatza N. Váradon.

VAJDÁCSKA. Elegyes Magyar falu Zemplén Várm. földes Ura a' Leleszi Prépostság, lakosai többen reformátusok, fekszik S. N. Patakhoz, és Újhelyhez is $1\frac{1}{2}$ órányira; határja a nyomásbéli, majd lapos fekete agyag, majd homok, mindent jól terem; a' vizektől néha soványíttatik földgye, szénája, réttye bőven van, halászó vizei, és tsikászó helyei is vagynak.

VAJDAFALVA. *Nyimojesd.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai többen egygyesültt katolikusok, fekszik a' Belényesi Uradalomban, 's Belényesnek filiája.

VAJK. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Boros Uraság; határjának földgye, réttye jó, fája van, szőleje termékeny, legelője elég.

VAJKA. *Érsek Székinek* is neveztetik. Magyar Mezőváros Pozsony Vármegy. lakosai katolikusok, fekszik Kis Szarvás, Halászi, és Sz. Györgynek szomszédságjokban, az öreg Duna' mellyékén; réttye többnyire szigetekben van; erdeje számos, mellyben mindenféle vadak találtatnak; halászattal, és fa-vágással is táplállyák magokat némelly lakosai. *Csente* nevezetű Curia vagyon ezen helységhez kaptsolva, mellynek földes Ura Gr. Illésházy Uraság, fekszik Vajka, Kis-Szarva, és Keszöltzés között.

VAJKASZÉKI PRÉDIÁLISTÁK. Így neveztetik Posony Vármegyének egy vidékje,

mellyen laknak azoknak a' Magyaroknak Maradékjai, a' kik az Esztergomi Fő Érseknek fegyverrel szolgáltak, 's *Bandériumához* tartoztak. Öregbítették szabadságaikat mind az Érsekek, mind III. BÉLA 1186-dikban, 's különös igazgatásoknak tulajdon régi módgyát még ma is tenn tartyák; lakó helyek alsó, és felsŏ járásra osztattatik, 's földgyök jól termŏ.

VAJKÓCZ. Tót falu Abaúj Várm. földes Urai Sós, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Felsŏ Ólcsvához nem meszsze, és annak filiája; határja termékeny, legelŏje szoros, piatza Kassán.

VAJKÓCZ. Magyar falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Dobruskához közel, mellynek filiája; határja jó, vagyonnyai jelesek.

VAJNAGH. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, vannak zsidók is itten, fekszik n. k. Úrmezŏhöz $\frac{1}{16}$, Bustyaházához dél. $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; sovány, és követses határja 2 nyomásbéli, terem kevés zabot, kukoritzát, és tatárkát; Talabor vizétŏl sok károkat szenyved, szénája elég van, erdeje tsekély.

VAJNATINA. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Tibének szomszédságában, és annak filiája; határja jó, vagyonnyai is jelesek.

VAJSZKA. Sokatz falu Báts Várm. földes Ura Groman Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Karankovához 7200, Bogányi Klastromhoz 600, Bátshoz 5400 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, szántó földgyeit gyakran károsittyák a' víz áradások, melylyek jó búzát, és nádat teremnek, sok sertéseket is nevelnek; réttye kevés, fája van, szŏleje tsekély bort terem, piatza Vukováron.

VAJSZLÓ. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Rel. Kintstár, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a' fekete víznek tava mellett, az ország útban; e' helységben van a' Vármegye Háza; határja leginkább búzát terem, erdeje bŏven van, vagyonnyai jelesek.

VAJTA. Magyar, és tót falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik délre Györkönhöz 1, n. ny. Pakshoz $1\frac{1}{2}$, é. Czéczéhez $\frac{3}{4}$ órányi-

nyira; 3 nyomásbéli határja leginkább rozsot, és zabot terem, földgye hegyes, vôlgyes, és homokos, erdeje van, szôleje jó veres bort terem, szénája elég van, náddal is bôvelkedik.

VAJVOGYÉN. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik az ország úttyában, n. k. Algyestynek, dél. pedig Járkosnak szomszédságában; határja tsekély, minden gazdának földgye különösen van fel osztva; búzát, zabot, 's kukoritzát termesztenek.

VAKARACS. Szabad puszta Borsod Várm. földes Urai Bükk, és több Uraságok, határja középszerû.

VAKOLYA. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai Kis, és több Uraságok, fekszik Tárnokhoz közel, és annak filiája.

VAKONYA. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Sz. Györgynek szomszédságában, mellynek filiája; szôleje van, földgye hegyes és vôlgyes.

VÁL. Magyar, és német falu Fejér Várm. földes Ura Ürményi Uraság, a' kinek jeles lakó helyével, 's épületeivel ékesíttetik, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik d. K. Sz. Péterhez $\frac{1}{2}$, é. Tabajdhoz $\frac{3}{4}$ órányira; 3 nyomásbéli határja jó, földgye agyagos az úgy nevezett *Váli* vôlgyben, két felôl dombos, terem búzát, rozsot, árpát, zabot, szôlejek külömbféle jó borokat terem, erdôjök is van, gabonával bôvelkedik.

VALAJ. Sváb falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Csanáloshoz, és Fényhez sem meszsze; postája is van, szántó földgye 3 nyomásbéli, jó termékenységû, piatza Nagy Károlyban egy mértföldnyire.

VALÁNY. *P. M. Valány.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Papmezô, és Kimpányhoz $\frac{1}{4}$ órányira; földgye hegyes, kôsziklás, középszerûen terem gabonát, erdeje van.

VALÁNY. *Csontaházi Valány.* CSONTAHÁZI név alatt.

VALÁNY. *Petrány Valány.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy-Váradi egygyesûltt Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Pokola, és Újlakhoz $\frac{1}{4}$ órányira; fejér, agyagos, hegyes, vôlgyes határja gabonát középszerûen terem, er-

deje van; fekete Kôrös alatta foly-el.

VALASKÓCZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Roly Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik é. Modrához ¼ órányira, más részrôl pedig hegyek, és erdôk között; határja 2 nyomásbéli, tavaszi vetést, zabot meglehetôsen, árpát, búzát, és tengerit nem igen terem, földgye hegyes, vôlgyes, agyagos, és követses, erdeje elég, legelôje bôven van.

VALASZKA. Tót falu Zólyom Várm. fekszik Új Barla falunak szomszédságában, és annak filiája; határjának ⅓ része hegyes, Garkumvize néha megönti, legelôje, fája elég, földgyének nagyobb része termékeny.

VÁLASZÚT. Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai egyesûlt ó hitüek, fekszik Mogyorós, és Pap Bikónak szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, szántóföldgyei selejtesek, tsupán zabot teremnek, réttyeinek egy részén jó fû terem, fája van, szôleje nints, piatza Szatmáron, és N. Bányán.

VALCSA. Tót falu Túrótz Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, lakosai katolikusok, Olajkárok, fekszik Várallyához 1 órányira, egy vôlgyben; határja jó, réttye kétszer kaszáltatik, legelôje elég, fája van, piatza Znió Várallyán, és Mosóczon; vagyon *Beregna* nevû pusztája is, melly igen alkalmatos a' marha tartásra.

* VALEMARE. Arad Várm.

VALENYAGRA. *A. F. Valenyagra.* Két oláh faluk Bihar Várm. földes Urok a' N. Váradi egygyesûlt Püspökség, lakosaik ó hitüek, fekszenek R. Dombrányhoz nem meszsze; határjok térséges, nagyobb részént hegyes, középszerûen teremnek gabonát, erdejek van.

VALENTÓCZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai oroszok, fekszik Volyicza, és Horbok Radványhoz ¾ órányira; határja 2 nyomásbéli, leginkább zabot, középszerûen pedig gabonát, tatárkát, kölest, árpát, és tavaszi búzát terem, hegyes, agyagos a' földgye, erdeje kevés, piatza Homonnán van.

* VALENTOVA. Zólyom Vármegyében.

VALLIABOUL. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Karansebes, Zsuppa, és Ruzs között; ha-

határja 3 nyomásbéli, többnyire hegyes, és vôlgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje fiatal, szôleje nints; Karansebes hozzá ¼ óra járás.

VALLIADÉNY. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Prebul, Dellinyestye, Apadia, és Szocsán között; határja 4 nyomásbéli, egészszen hegyes, és vôlgyes, leginkább tsak kukoritzát terem, erdeje van, szôleje nints.

VALLUNGA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Hezeris, Szilha, és Nevrincsához közel; határja 4 nyomásbéli, nagyobb részént hegyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje középszerû, szôleje nints.

VALLEMARE. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, határos n. k. Zimbróval, d. Jószáshellyel, n. ny. Fényessel, és Mézessel, fekszik dombos helyen szerteszéjjel szórva; határja sovány, és kevés termékenységû, gyümöltsel kereskednek lakosai, és azzal keresik leginkább élelmeket.

VALLEMARE. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Maros vize mellett, Kapriora, Kápolnás, és Birkishez nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, nagyobb része a' Maros mellett lapályos, a' többi hegyes, kukoritzát többet terem, mint más gabonát, erdeje, szôleje nints; itten vagyon a' Sóház, és másutt az egész Vármegyében nintsen.

VALLEMARE. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Remete, Furlog, és Dulleo között; határja 4 nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje, szôleje nintsen.

VALLEPAJ. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Dulleo, Bárboza, és Vermeshez nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, hegyes vôlgyes, kukoritzát leginkább terem, erdeje fiatal, szôleje nints.

VALK. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura a' Munkátsi Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Ivánkához közel, és annak filiája; határja középszerû.

VALKAJA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura Gilányi

Uraság, lakosai leginkább ó hitüek, fekszik Bereg Várm. szélénél; határja középszerû, vagyonnyai meglehetôsek.

VALKÁNY. Oláh falu Torontal Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Besenyô, Mokrin, 's Albrechtsfalvához is közel; határja négy nyomásbéli, földgye térséges, és igen jól termô, juhokkal, sertésekkel, és szarvas marhákkal bôvelkedik; piatza Szegeden, szôleje, erdeje nints; néha Marosvize el szokta önteni határját; fát a' Zombori, és Csanádi erdôbôl illendô áron szerezhetnek.

VALKAZ. *Nagy Valkaz.* Elegyes falu Bars Várm. földes Urai több Urak, fekszik Nagy Mányához közel, és annak filiája; földgye, réttye jó, legelôje elég, fája van tûzre, keresetrye Komáromban, és másutt.

VALKAZ. *Kis Valkaz.* Szabad puszta Bars Várm. földes Ura Gál Uraság, fekszik Nagy-Mányához nem meszsze, mellynek filiája.

VALKÓ. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Lászlóhoz $\frac{1}{8}$, Gedellôhöz $\frac{1}{4}$, Pesthez, és Váczhoz $2\frac{1}{2}$ státzióra; határja 3 nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, agyagos, rozsot, és zabot terem középszerûen, szôleji is középszerûek, erdeje elég, széna nélkûl szûkölködik, piatza Pesten van.

VALKÓ. Hont Várm.

VALKÓ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Sztropkóhoz $1\frac{1}{2}$ órányira, Kölcséhez pedig $\frac{1}{4}$ nyira; hegyes, egy kis részében térséges, agyagos, és kavitsos földgye 3 nyomásbéli, terem gabonát, zabot középszerûen, erdeje bikkes, szôleje nints, rétek nélkûl szûkölködik, piatza Varannón, és Sztropkón van.

VALKÓCZ. Tót falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, fekszik Nemcsényhez nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Zavadáé.

VALKÓCZ. *Valkovce.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai Dezsôfy, és több Uraságok, fekszik Nyerjeshez közel, mellynek filiája; határja hegyes, legelôje, és erdeje van.

VALLA. Német falu Mosony Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. ny. Magyar Óvárhoz 4, Nizsi-

der-

derhez pedig 5 órányira; határja a nyomásbéli, fekete homokos földgyében búza, rozs, tavaszi is terem; a' Hanságban vagynak meglehetôs réttyei, tavaiban halászattya, nádgya, és gyéknynek való kákája; szép fiatal erdeje van, mellyhez tsupán télen térhetnek, midôn fagyok vannak; hallal is kereskednek némellyek; piatzok Nizsiderben, és Ausztriában.

VALLENDORF. *Olaszi* név alatt.

VALUS. Német falu Szala Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, fekszik Zsidhez nem meszsze, és annak filiája; határja közép termékenységû, legelôje elég van.

VÁLY. *Alsó*, és *Felsö Vály*. Magyar faluk Gömör Várm. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, és reformátusok, fekszenek Sankfalvának szomszédságában, mellynek filiáji; földgyeik közép termékenységûek, piatzok 3, és 4 mértföldnyire van.

VALYKÓ. Tót falu Hont Vármegy. *Valkó* név alatt, földes Urai több Uraságok, fekszik Nagy Szuhának szomszédságában, 's ennek filiája.

VALTASÚR. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vágvize mellett, Nagy Súr, és Varra Súrnak szomszédságjokban; határja közép termékenységû.

VÁM. *Puszta Vám.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sió vize mellett, n. nyug. Igarhoz közel, Mórhoz egy mértföldnyire; hegyes, völgyes határja jól termô, gabonával, náddal, szénával bôvelkedik.

VÁMFALU. Magyar, és oláh falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Felsôfalunak, és Mezôújvárosnak szomszédságában; határja a nyomásbéli, terem búzát, kukoritzát, de zabot keveset; fája elegendô van, szôleje kevés, tôlgyes, bikkes az erdôje, folyó vize is van, és jó fazekasoknak való agyagja; piatza Várallyán van.

VÁMOS. Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura a' Gyôri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' hóltt Duna mellett a' Szigetközben, Gyôrhöz $\frac{3}{4}$ órányira; határja a nyomásbéli, térséges, búzát leginkább terem, földgye agyagos, erdeje ke-

kevés, szôleje nints, káposztája bôven terem.

VÁMOS. Magyar, és sokacz falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Niczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Somogyvárhoz, Pamukhoz, Osztopány, Edde, és Gesztihez is $\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, terem búzát, rozsot, zabot, kukoritzát, földgye agyagos, erdeje, szôleje van, malom, és rét nélkûl szûkölködik, piatza Kanizsán van.

VÁMOS. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, zsidók is lakják, fekszik Veszprémhez, Tót Vázsonyhoz, Hidegkúthoz 1, Fájszhoz pedig $\frac{1}{4}$ órányira, a' posta út mellett; határja 2 nyomásbéli, egy része agyagos, más része morsáros, legelôje köves, földgye mindent megterem, erdeje van, szôleje nints, széna nélkûl szûkölködik.

VÁMOS. *Sajó - Vámos.* Magyar falu Borsod Várm. földes Ura Gróf Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Szirma Bessenyôhöz közel, és annak filiája; határja jó, piatza nem meszsze Miskoltzon, és Szikszón.

VÁMOSFALVA. *Mithi.* Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Divinyhez nem messze, mellynek filiája; határja középszerû, réttye, legelôje meglehetôs.

VÁMOSFALU. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura G. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vásárúthoz nem meszsze, és annak filiája; postája is vagyon, határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, és rozsot terem, réttye kevés, gyakran károkat szenyvednek az áradások miatt, piatzok Szerdahelyen van.

VÁMOS MIKOLA, az M. betûben.

VÁMOS LÁZ, az L. betûben.

VÁMOS PÉRCS. Népes Magyar Hajdúváros Debreczenhez mintegy két mértföldnyire, lakosai katolikusok, többen reformátusok, fekszik Kis Pércs, és Mike Pércsnek szomszédságjokban; határja gazdag termésû, legelôjök tágas, marhákkal bôvelkednek, vagyonnyaik külömbfélék.

VANAJ. Szabad puszta Pest Várm. Alsó Némedivel, Bugyival, és Taksonnyal határos, szénát termô, marha járó földgye jó, rozsot is terem

terem, földes Urai Gr. Ráday, és Vattay Familiák.

VANCSAVJECZ. *Vanecsa.* Tót falu Vas Várm. földes Urai Gr. Szapáry, és több Uraságok, fekszik Tiszinához nem meszsze, mellynek filiája; földgye néhol sovány.

VANCSFALVA. Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik Rhónaszékhez, Nánfalvához, és Fejérfalvához sem meszsze, határja 2 nyomásbéli, néhol homokos, és agyagos, tavaszi búzát, zabot, és kukoritzát középszerüen terem; piatza Szigeten van.

VANCSOD. Magyar falu Bihar Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, többen reformátusok, M. Péterdnek filiája; fekszik Bojt, Gaborjány, és Guszár pusztához nem meszsze, N. Váradhoz $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, terem búzát, zabot, árpát, tengerit, a' marha tartásra is alkalmatos székes földgye, vagyon a' kis Körösön jó malma.

VANDORFF. Német falu Sopron Várm. földes Ura Sopron Városa, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Ágendorfhoz nem meszsze, mellynek filiája, Sopronhoz $\frac{3}{8}$ mértföldnyire; hegyes, és térséges határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát terem, erdeje van, határjában ásatik szénkö is, mellyet Bétsben szoktak elárúlni.

VANIGA. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura B. Horetzky Uraság, fekszik Manigához nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerü.

VANISKÓCZ. *Vaniskovce.* Orosz falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, fekszik Osikának szomszédságában, és ennek filiája; határja jó, réttye, legelője, és erdeje hasznos.

VÁNY. Szabad puszta Pest Várm. fekszik Bunyihoz nem meszsze, és annak filiája.

VÁNYA. *Déva-Ványa.* Magyar Mezőváros Heves Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Túrkevihez nem meszsze, és annak filiája; földgye termékeny, szőleje, legelője elég, nádgya, sássa is terem, határját néha Körös-vize megönti.

VANYARCZ. *Vanyaróczy.* Tót falu Nógrád Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Nagy-Berczelhez nem meszsze, melly-

mellynek filiája; határja középszerû.

VANYOLA. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Szombathelyi Seminárium lakosai katolikusok, és evan gelikusok, fekszik Nyögertôl d. egy fertály órányira; földgye terem tiszta búzát, rozsot, árpát, és zabot, kaszálló réttyei jók, *Czuha* nevû erdeje is van.

VANYOVKA. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Babinnal általellenben; határja sovány.

VAPENIK. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Zboróhoz $1\frac{1}{2}$ órányira; határja sovány, fája elég van.

VÁR. *Pós Vár.* Szabad puszta Heves Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, fekszik Sirokhoz nem meszsze, mellynek filiája.

VÁR. *Ó Vár.* Vas Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sankfalvához közel, és annak filiája; határja meglehetôs.

VÁR. *Szösz Vár.* Fejér Vármegyében Szállás.

VÁR. *Leány Vár.* Komárom Vármegyében.

VÁR. *Sz. György Vár.* Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Kecskéd hez nem meszsze, mellynek filiája.

VÁR. *Szarka Vár.* Szabad puszta Gyôr Vármegy. földes Urai több Uraságok, fekszik Téthez közel, mellynek filiája.

VÁR. *Les Vár.* Gyôr Vármegyében Szállás.

VÁRAD. NAGY VÁRAD. *Magno Varadinum, Varadinum Majus.* Groß-Wardein. Híres, és népes régi Püspöki Város Bihar Vármegyében, Debreczenhez hét mértföldnyire; 's nevezetes szélsô erôssége vala Magyar Országnak Erdély felé, a' Kôrös vôlgyén. Eredetét Sz. László Királynak tulajdonittya *Bonfin*, Lib. 4. Dec. 2. pag. 231. *Lázius* pedig Lib. 12. Sect. 2. Cap. 1. fol. 1091. SZENT ISTVÁNNAK. — Amaz bizonyosabb, mert Sz. LÁSZLÓNAK halála után több Királyok is különösen kedvellették vala, 's temetô helyeknek választották. — Ugyan is Szent LÁSZLÓNAK öntött képén kivûl, a' ki itten 1080-dikban Püspöki Széket rendelt, 's teste is 1095-dikben az általa Szûz *Máriának* tiszteletére épit-

te-

tetett Királyi Szentegyházba helyheztettetett, 's három Sz. Királyokkal, egygy e' végre készûltt márványkövön szemlélhetô vala; még II. István Királynak teste is ide helyheztettetett, ámbár Egerben halálozott vala meg. Nemkülömben I. Károly' Hitvesének *Beátriksnak* teste; Zsigmond Király pedig még életében meg hagyta vala, hogy teste ide temettettessék. Lásd felôle *Bonfint* Lib. 4. Dec. 3. fol. 408. Kiváltképen nevezetesítették a' régi idôben e' Várost a' számos Klastromok, és Kir. Szentegyházak, nemkülömben az igazságnak tüzes vassal vólt megvizsgálása, melly 1214-diktôl fogva, 1235-dik esztendôig tartott vala. Lásd felôle e' tzímû könyvetskét: *Ritus explorandæ Veritatis.* Melly jeles virágzása e' Városnak, erôsségével egyetemben, egész a' Tatároknak IV-dik Béla alatt történtt szörnyû pusztúlásáig tartott vala. Elôször a' Várost támadták-meg a' Tatárok, 's minekutánna Lakosait mind megölték, és a' Várost is felégették vala, mintegy két ezer római lépésnyire távoztak vala el. A' kik a' Várban maradtak, azt vélték vala, hogy az ellenség már eltávozott, és az elégett Városnak meg újjításához kezdének, midôn azonban vélletlenûl a' Tatárok ezeket is megtámadák, a' megújjított erôsségnek falait általtördelék, 's mind a' felszenteltt, mind pedig egyéb épûleteit mind lerontották, 's a' Lakosokat minden külömbség, és irgalmasság nélkûl leöldösték. Egyedûl *Rogerius* maradott, 's szabadúlt meg ínségesen, az ellenségnek fegyverétôl, a' ki e' veszedelmet Feleinek megbeszéllhette. Három esztendôig tartván Hazánkban a' Tatároknak iszonyú kegyetlenkedések, a' kik öldöklô fegyvereiket kikerûlhették, majd a' döghalál, majd pedig az éhség által fosztattak-meg életeiktôl. Újjabban fogyasztották az egyébaránt is elpusztúltt népet a' Kúnoknak fegyverei, III-dik András alatt, I. Károlynak, és Ottónak ellenkezéseik; mind ezek eléggé akadályoztatták, hogy a' *Várdiak*, és vidékje nem népesedhettek. Kedvezôbb idôk következtek reájok, Lajos, Zsigmond, és U-László alatt, kiváltképen pedig Mátyás Király alatt, a' ki Sz. László által fundáltt

Szent-

Szentegyházát jelesen meggazdagitotta; e' Vármegyének Fô Ispányságát pedig *Vitéz János* Váradi Püspöknek ajándékozá örökösen. Jelesen épûlt, 's tsinosodott ekkor, valamint következett Püspökjei alatt is. *Turzó Zsigmond* valóban, és *Perényi Ferentz* is, a' ki Mohácsnál hólt-meg; nemkülömben *Czibak Imre* vólt Váradi Püspökök, többekkel, 's *Györgyel* egygyütt, jelesen diszesitették e' Várost. Ostromot szenyvedett 1556-dikban, 's *Ferdinándtól Izabellának* által adattatott. Olly nevezetes vala ez idôben *Nagy Várad*, nem tsak külömbféle jeles épûleteire, hanem a' tudományokra nézve is, hogy *Behek*, és *Petróczi*, ZÁPOLYA JÁNOS' Fiának, *János Zsigmondnak* Nevelôji, ide rendelék a' Hertzegnek mind tudományokra, mind a' hadi, és világi dolgoknak folytatására lejendô alkalmatossá tételét. Bírtokokban maradott azután *Várad* Városa IZABELLA' Maradékainak, míg BÁTORI ZSIGMOND *Slézia*ba számkivetésre nem kûldettetett, a' honnan kiszabadúlván, eleget szorgalmatoskodott viszsza nyeréséért, de azt el nem érhette. Újjabb ostromot szenyvedett e' Város 1598-dikban Októberben, épen akkor, midôn Buda Vára is ostromoltatott, és 30 napi sikeretlen ostromlás után, ugyan egy nap óldattatott-fel mind a' kettô. Nem kerûlt ugyan hatalmokba az Ozmanoknak, de erôssége, és épûletei nagyon megkárosíttattak; a' magas torony letörettetett, a' harangok elromlottak, a' Szent egyháznak falai is leroskadozának, 's tsudálkozásra méltó, hogy *Sz. Lászlónak* öntött képe épen megmaradott vala. A' Város egészen el vala égetve, lakosai rész szerént a' Várba, rész szerént más helyekre széllyedeztekel, ki Szatmár Vármegyébe, ki Erdélybe, a' hol t. i. magának alkalmatosabb menedék helyet ítélt. Ismét ostromokat szenyvedett 1603, és 1604-dikben, 's *Bocskainak* hatalmába esett; halála után pedig ismét a' Tsászáré leve; de alig tartott 6 esztendôig, mert *Géczi András* Tsászári Igazgatója által, BÁTORI Gábornak *Lippával* egygyütt által adattatott. — Külömbféle gyülölséges versengések lévén ezután *Bátori Gábor*, és *Betlen Gábor* között, végre amaz Váradon az Erdélyiek által meg

ölet-

ölettetett; a' Vár pedig, MÁTYÁSNAK helybe hagyásával, *Betlennek* birtokába jutott. Elég bajai vóltak e' miatt *Betlennek Szultánnal*, és ekkor nem tsak Váradot, hanem Lippát, és Aradot is az Ozmanoknak által adta vólna; de a' *Homonnaival* való viszsza vonások akadályoztatták. Hatalmában vala *Betlennek* Várad mintegy 13 esztendeig, melly idô alatt mind erôsségét, mind falait, mind pedig épületeit díszesíttette, 's meg is erôssíttette. Sôt palotáját is, holott egy magyar tellyes kép övedzetig díszesen vala készítve; körûlötte e' szavak szemléltettek: *Gabriel Dei Gratia S. R. I. Transil. Princeps.* És így ámbár vólt Püspökjei is hova tovább nevezetesítettek e' Várost, mindazáltal az Erdélyi Fejedelmek is kiváltképen hadakozó Vitézek lévén, mindenkor különös gonddal valának virágoztatása eránt. Ekkori erôsségeit Váradnak lásd *Betlennél*, *Rerum Transilv.* Lib. 3. Sec. 4. Híres Oskolája vala ekkor is Váradnak, 's a' sok Papi Szerzeteken kivûl könyvnyomtató háza is vala, melly jeles virágzása 1660-dik esztendôig tartott, midôn *Rákóczi* meghalálozván, az Ozmanok által nagyon kemény ostrom alá vétetett. Tsak 850 Ôrzôk valának ekkor benne, kik is majd *Barcsaihoz*, majd a' Tsászárhoz folyamodtak hadi segedelemért; az alatt az Ozmanok három részre osztott táborral a' leghevesebb ostrom alá vevék a' Várat, 's le rongálván annak erôsségeit, már bíztak elfoglalhatásához, 's meg is nyerték vólna, ha *Ibrányinak* példás vitézsége ellenek nem diadalmaskodott vólna. — Megfogyván végre az Óltalmazóknak erejek, 4-dik Júliustól fogva 27-dik Augustusig, kéntelenittettek az Ozmanoknak feladni a' Várat. Melly romlást szenyvede ekkor *Várad* Városa, lásd *Betlent Rerum Transil.* Lib. 3. Sec. 4. 7. és *Istvánfit* Lib. 42. pag. 545. A' Városon kivûl mintegy 400 faluk is az Ozmanoknak birtokokba jutottak, mellyeknek adózásaikból a' Várnak leromlott falai még az esztendôben megújjittattak. Sokféle villongások, 's verekedések történtek ezután is a' Magyarok, és Ozmanok között, mellyek közzûl emlékezetes az, midôn a' Magyarok meg tudván, hogy a' Várnak fô Igazgatója elútazott, éjjel

oda

oda szagúldódtak, 's tettetvén magokat, mintha az Ozman Vezérnek elől járó emberei vólnának, felnyittatták a' zártt ajtókat, 's leöldösvén az ott vólt Ozmanokat, 10 Jantsárokat el is vittek vala fogságra magok kal. Sok külömbféle viszontagságokat szenyvedtek vidékjének lakosai egész 1692 dik esztendőig mind *Rákóczinak*, mind *Tökölyinek*, mind a' Tsászári Katonáknak hadakozásaik, 's ostromlásaik által, míg végre *Hâuſsler* Tsászári Vezér oda rendeltetvén, a' Vár 1692-dikben 5-dik Júniusban a' Tsászárnak el foglaltatott. Még annakutánna is érzették Lakosai a' hadi viszontagságokat Rákóczinak hadakozásakor; de ezek is megtsendesûlvén, már azólta a' békeségnek védelme alatt szûntelen gyarapodik, 's díszesíttetik, a' hozzá tartozó 3 Városokkal egyetemben. 1777-ben új Püspöki Széket állíttatott-fel itten Néh. M. Terézia K. az egygyesûltt Óhitüeknek részekre, egy Káptalannal egygyütt. Fő-Ispánysága 1779-dik esztendőig Bihar Megyének a' Váradi Püspökséghez tartozott, a' kik is igen hathatós eszközlői valának e' Város' elhíresedésének, 's tsínosodásának. Bizonysága legközelebb ennek az 1778-dikban N. *Patatich*, akkor Váradi Püspök által kezdett jeles, és valóban pompás Püspöki Vár, melly az egész Városnak szép tekéntetet szolgáltat; ezután pedig a' Káptalanbéli Uraságoknak díszes lakó helyeik, majd az egygyesûltt Papi Uraságoké, a' Vármegyeháza, a' híres Akadémia, 's a' számos szentelt épületeken, és Klastromokon kivûl némelly Uraságoknak házaik. Híresítik továbbá e' Várost jeles meleg, és hasznos orvosi erejû fordôji, márványkövei, erôs borai, mellyek a' *Hágon*, *Torkelymezőn*, *Nádas Dorongoson*, holott óldalt ama' híres *tsurgó patak* ered, majd *Aranyoson*, melly hajdan *Ablakosnak* is neveztetett, ma *Szent Istvánról* neveztetik, majd *Omlás*, és több jeles szőlő hegyeken teremnek.

Vidékje, 's fekvése e' Városnak kiváltképen jeles, és a' Hazában a' legszebbek közzé méltán számláltathatik. Lakosi szorgalmatosak mind a' gazdáskodásban, mind pedig a' kézi mesterségeknek folytatásokban. Legszámosabbak közöttök a' Magyarok, majd az Oláhok, Németek,

tek, és Rátzok, katolikusok, egygyesültek, ó hitüek, reformátusok. Tudósai számosak vóltak, a' kik eredeteket itten vették, kik felől lásd P. *Horányit in Memoria Hung.* közöttök mindazáltal a' hallhatatlan emlékezetû *Pázmán Péter* méltán emlékezetet kíván tôlünk. Határja leginkább búzát terem, árpát, tengerit nem is vetnek; földgye fekete agyagos, erdeje nints, szôleje bôven van; esztendônként 6 országos vásárjok van.

VÁRAD. *Tót Várad*, v. *Tót Váradgya.* Hajdan *Istvánfi* szerént Lib. XXIX. p. 669. népes Város vala. Vára meglehetôs erôsségû vólt, 's *Bátori Zsigmondnak* népe 1595-dikben 200 Ozmanokat levágván, elfoglalták. Lásd felôle *Betlent* is Lib. 8. p. 596. A' hadi viszontagságok Várát elenyésztették, 's már most oláh falu Arad Várm. földes Ura Kaszonyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Soborsinhoz nem meszsze, és annak filiája; e' helységen vezet keresztûl az ország úttya Erdélybe, 's vám is van itten.

VÁRAD. *Alsó*, és *Felsô Várad.* Két falu Bars Várm. földes Uraik Hg. Eszterházy, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek *Garam* vize mellett, Barshoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; legelôjök elég van, földgyeik, és réttyeik jók, piatzok Báton, és Sz. Benedeken.

VÁRAD. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Suránynak szomszédságában mellynek filiája; határja majd ollyan, mint Surányé.

VÁRAD. *Pécs Várad.* Nevezetes erôsség vala, míg a' sok hadi viszontagságok fényétôl meg nem tosztották, fekszik Pécshez ész. 1 mértföldnyire, *Mersét* hegyének óldalán. Nevezetesíti Apátúrsága, mellyet Sz. ISTVÁN Király szerzett vala.

VÁRAD. *Kis Várad.* Szabólcs Vármegyében.

VÁRAD. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Czindery Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Magyar Újfaluhoz $\frac{3}{4}$, Bürüsihez $\frac{1}{2}$, Szigetvárhoz 2 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot terem berkes földgye, vízállásos, lapájos, és kevés részében homokos, erdeje jó, szôleje nints; marhájikat Babolcsán, Aradon, és Istvándin árúlják-el.

VÁRADIA. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara.

VÁRADKA. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai többen ó hitüek, határja sovány, fája, és legelője elég van.

VÁRALLYA. *Bóldogkö-Várallya.* Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Péchy Uraság, a' kinek lakó helyével ékesíttetik, lakosai többfélék, határja jó, 's vagyonnyai külömbfélék.

VÁRALLYA. *Revistye-Várallya.* Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi Kamara, lakosai külömbfélék, fekszik Zsarnóczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû, makk termô erdeje van, legelője elég, keresettyek a' Bánya Városokban.

VÁRALLYA. *Saskö Várallya.* Tót falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai többfélék, fekszik Viszkához közel, és annak filiája; határja olly forma, mint Repistyéé.

VÁRALLYA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik Munkácsnak szomszédságában, és annak filiája; földgye egyenes fekvésû, tengerit jól terem, piatza Munkácson van.

VÁRALLYA. *Krasznа Horka Várallya.* Gömör Vármegyében. lásd *Krasznahorka.*

VÁRALLYA. Nyitra Vármegyében.

VÁRALLYA. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság.

VÁRALLYA. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Sretter Uraság, fekszik Terjénynek szomszédságában, és annak filiája.

VÁRALLYA. Német Mezôváros Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, evangelikusok, és zsidók is, fekszik Pozsonnyal öszve-épûlve; határja 3 nyomásbéli, szôleje, réttye, erdeje van, piatza Pozsonyban.

VÁRALLYA. *Znió Várallya.* Tót Mezôváros Túrócz Vármegyében, fekszik Znió Vára mellett, Sz. Mártonhoz $1\frac{3}{4}$ órányira; lakosai katolikusok, és másfélék, földgye jó, és könnyü mívelésû, réttye kétszer kaszáltatik, legelője elég, fája is van, piatza helyben, országos, és héti vásárjai is vagynak.

VÁRALLYA. *Szinyér Várallya.* Elegyes Mezôváros Szatmár Várm. földes Urai Gr. Teleky, Kornis, és több

Urak,

Urak, lakosai katolikusok, reformátusok, ó hitüek, és zsidók, fekszik Sz. Elek, és Sebes Patakhoz is 1, Nagy-Bányához pedig 5 órányira; határja 3 nyomásbéli, terem búzát keveset, rozsot, zabot, tengerit tsekélyen, térséges, székes, fejér agyagos földgye sovány, fája, szőleje van, kövekkel bővelkedik, piatza helyben, és Nagy-Bányán.

* VÁRALLYA. *Podzámek.* Liptó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többfélék, határja középszerű.

VÁRALLYA, v. *Podhracz.* Falu Sáros Várm. földes Ura Gróf Haller Uraság, lakosai többfélék, fekszik Felső Sebesnek szomszédságában, és annak filiája; határja ollyan, mint Kőrösfáé.

VÁRALLYA. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura a' Pécsi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Szászhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja a' természetnek szép javaival bővelkedik.

VÁRALLYA. Szabad puszta Trentsén Vármegy. Lietavához tartozik.

VÁRALLYA. *Szepes Várallya.* Szepes Várm. egygy a' 16 Szepességi Városok közzül, földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik kies helyen, Lőtséhez másfél mértföldnyire; a' Püspöki Rezidentziával, és a' Káptalanbéli Uraknak lakásaikkal ékesíttetik; Klastromja, és Ispotállya is van, határja termékeny, réttye jó, országos vásárjai is esnek, piatza helyben is, fája nints elég, földgyeit, és réttyeit a' záporok járják.

VÁRALLYA. Szabad puszta Somogy Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, fekszik Marczalitól 3 órányira, és ez Uradalomhoz tartozik.

VÁRALLYA. Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Tibének szomszédságában, és annak filiája; határja sovány, vagyonnyai selejtesek.

VÁRALLYA. *Tamár Várallya.* Magyar falu Ugocsa Várm. hajdani *Tamás Várától* neveztetett, földes Urai több Urak, lakosai reformátusok, fekszik Dabocshoz, és Batarcshoz $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, leginkább terem búzát, rozsot, kukoritzát, és zabot kevesebbet; földgye hegyes, és térséges, fekete agyagos, erdeje, szőleje, fája elég van, bora jeles.

VÁRALLYA. *Dobró, Zólyom Várallya*, és *Végles Várallya*. Tót faluk Zólyom Várm. földes Uraik H. és G. Eszterházy Uraságok, lakosaik többfélék, fekszenek Dobronához, és N. Szalatnához, mellynek filiája, nem messze; határjaik középszerűek.

VARANNÓ. *Vrano*. Tót Mezőváros Zemplén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék is, zsidók igen sokan vannak benne, fekszik kies helyen, Topoly vizének bal partyán, Csemernyének is szomszédságában, Gálszétshez 2 mértföldnyire. Hajdan sokkal népesebb, és gazdagabb is vala, mert a' régi Királyoktól külömbféle jeles szabadságokkal szerentséltetett, mellyek szerént a' Lengyelekkel nevezetes kereskedések vólt. Megerősítették vólt szabadságaikat a' több Királyok után MÁTYÁS 1461, és RUDOLF 1607, 's hogy a' külső országi portékáknak letévő helye vala, megtetszik a' hazai Törvényekből is. Lásd 1569. *Art.* 18 Hajdani birtokosai *Bátoriak* vóltak, kik alatt kemény ostromot szenyvedtek; azután *Homonnaiak* birták. Ezek is ki halván, a' sok hazai viszontagságok miatt lassan lassan eltsekélyesedett a' Város. *Homonnaiak* után Gr. *Barkóczi*, Gr. *Forgách*, Gr. *Zichy*, B. *Szentiványi*, 's *Reviczky* Uraságoknak birtokokba jutott, kiknek kastéllyaik is ékesítették e' Várost. A' R. Sz. Pál Szerzeteseinek is vala itten Rezidentziájok, kik *Eszterházi Mária*, *Homonnai Györgynek* Hitvese által szerentséltettek itten. Az előtt a' Minoritáknak is vala itten Klastromjok. Határja 3 nyomásbéli, terem búzát, és gabonát, szántóföldgyei hegyeken, 's vőlgyeken vannak, erdeje nints, a' hegyekből lefolyó záporok egy átalagnyi kövekkelis béhordgyák a' Város' útszáit; a' Városnak óldalát egy nagy tó mossa, melly halakkal, és szárnyas állatokkal bővelkedik. E' tó *Varannó*, és *Tsemernye* között foly *Toplya* vizébe.

VARANNÓ CSEMERNYE. *Csemernye* név alatt.

VARANNÓ HOSZSZÚMEZŐ. a' H. betűben.

VARSÁN KRISÁN. *Krisán* név alatt.

VARASD. Német falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai többfélék, fekszik Rátz-

Mits-

Mitskéhez nem meszsze, és annak filiája; határját a' záporok néha járják, szántó földgyei is nehezen miveltetnek.

VÁRASD. Német falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Apához közel mellynek filiája; határja a' természetnek szép javaival bővelkedik.

VARASZTÓ. Magyar falu Heves Várm. földes Ura több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Erdő Kövesdhez nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

VARBÓ. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura a' Sz. Korona, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Sajó Sz. Péterhez nem meszsze, és ennek filiája; határja hegyes, és völgyes, vagyonnyai külömbfélék.

VARBÓ. Magyar falu Nógrád Várm. földes Urai Gr. Forgách, és Szent-Iványi Uraságok; lakosai katolikusok, fekszik Terjéhez nem meszsze, határja közép termékenységű, réttye, legelője, és egyéb vagyonnyai is meglehetősek.

VARBÓCZ. Tót falu Hont Várm. földes Urai több Urak, fekszik Rima-Szombatnak szomszédságában; földgye középszerű, síkos, legelője, és fája tűzre van.

VARBÓCZ. Magyar falu Torna Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Rahónak szomszédságában, mellynek filiája; lakosai edényeket tsinálnak, 's azzal kereskednek, legelője elég, fája is van.

VARBÓK, *Csábrág Varbók, Ketske Varbók, Korpás Varbók.* Tót faluk Hont Várm. Csábrág Varbóknak földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik Csálhoz közel, mellynek filiája; Ispotállya is vagyon; a' más kettőnek pedig földes Ura a' Tudom. Kintstár; fekszenek Szenográdhoz nem meszsze, lakosai katolikusok, 's másfélék is; határbéli földgyeik középszerűek, mint vagyonnyaik is.

VÁRDA. *Kis Várda.* Magyar Mezőváros Szabolcs Várm. földes Urai H. Eszterházy, Szögyényi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik F. Lirkéhez, és Dögéhez nem meszsze; határja ollyan, mint Ajaké.

VÁRDA. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai Záborszky, és Rosty Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Hetes-

hez, Jutához ½, Kaposvárhoz 1½ órányira; határja 3 nyomásbéli; terem búzát, rozsot, zabot meglehetősen, 's kukoritzát középszerűen; földgye egyenes, agyagos, erdeje meglehetős, legelője nem igen jó, szűkölködik szőlő, és malom nélkül; piatza Kanizsán 6 mértföldnyire van.

VÁRDA. Veszprém Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Tüskevárhoz nem meszsze, és annak filiája; Kis Jenővel majd egy helység; határja 1 nyomásbéli, terem rozsot, búzát, és tavaszit; Torna vizén malma vagyon.

VÁRDOMB. Német falu Tolna Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik a' Föld vári járásban; határja jól termő.

VÁRERDŐ. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság, fekszik Pölöskétől 1 mértföldnyire.

VÁRFENEK. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura az Egri Füspökség, fekszik Kis Kőréhez közel, és annak filiája.

VÁRFÖLD. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, fekszik Komáromnak szomszédságában, mellynek filiája.

VÁRFÖLDE. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bánok Sz. Györgyhöz közel, mellynek filiája; határja középszerű, szőleje hasznos.

VARGA. Magyar falu Baranya Várm. földes Urai Boronkay, és Vrantsits Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vasnokhoz közel, és annak filiája; határja a' természetnek szép javaival meg áldatott.

VARGASZEG. Szala Várm. Szállás, fekszik Mileiegyházszeghez nem meszsze, és annak filiája.

VÁRGEDE. Hajdani Vár, mellynek erőssége néhai Kubínyi Vitézek által óltalmaztatott, és a' Füleki Ozmanok gyakran háborgattattak innen. Minekokáért egygy az Ozmanok közzűl bajvívásra hivta annak Kapitánnyát, és földes Urát, mellyre ez meg jelenvén, életét szerentsétlenűl elvesztette. Látván e' jó alkalmatosságot az Ozmanok, először tsendes ostrom alá vették a' Várat, azután pedig meg nem szűntek, míg azt hatalmok alá nem hajtották. Az Őrzők szabadon mentek-el a' Várból; de

de az erősség, és *Kubínyi* Uraságnak lakása az Ozmanok által elrontattatott, az egész vidéknek nagy kárára, mert azután menedékhelyek nem vólt, az Ozmanoknak dühösködéseik ellen. Most Magyar falu Gömör Várm. földes Urai Kubínyi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék; határja minden gabonát jól termő, piatza közel, legelője, fája elég van.

VARGONY. *Varhanovce.* Orosz falu Sáros Várm. földes Urai több Uraságok; határja középszerű.

VÁRI. Magyar Mezőváros Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Beregszászhoz közel, mellynek filiája; határja jó, réttye hasznos, legelője tágas, fája van, piatza helyben, és Beregszászon.

VÁRI. Magyar falu Békés Várm. lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Gyulához nem meszsze, és annak filiája; határjának fele jó, nádgya, 's hasznos káposztás kertyei, és dohányos földgyei vagynak.

VARJAS. Elegyes rátz, és oláh falu Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Pejámoshoz közel, mellynek filiája; határja jól termő.

VARJAS. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura Márczibányi Uraság, fekszik Arad, Tornya, és Sionda között, földgye jó, dohányt is terem.

VARJAS. Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Prépostság lakosai katolikusok, fekszik Sz. Királynak szomszédságában, mellynek filiája, Velinhez is közel, földgyei közönségesek, réttyei sóványak, szőleje, erdeje a' határban nints, piatza Pétsen $2\frac{1}{2}$ órányira.

VARICHOCZ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Roskóczhoz 1, d. Repejőhöz $\frac{1}{2}$ n. ny. Velkrophoz másfél órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot terem, erdeje tágas, piatza Sztropkón van.

VARIN. Tót Mezőváros Trentsén Várm. földes Ura Gróf Pongrácz Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vág vize mellett azon a' részen, mellyen Budetin, 's Béla vize keresztül foly rajta. Hajdani lakosai gazdagabbak vóltak, míg az égések által nem szerentsétlenittettek. Lásd *Zavodszkyt* felőle 1590, és 1613. 1. Ápr. 's

azután is gyakorta égéseket szenyvedtek lakosai; földgye termékeny, legelője, és fája is van.

VARJAS. Szabad puszta Pozsony Várm. földes Ura Gr. Amade Uraság, fekszik Bőstől 1 órányira, a' Duna mentében, Nyáraddal határos; itten szép vadászat, és halászat van.

VARJÚFALVA. Tót falu Sáros Várm. földes Urai Pulszky, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kapronczához nem meszsze, és annak filiája; földgye középszerű, réttye, legelője, fája is van.

VARJASHÁZ. Szabad puszta Csanád Várm. földes Ura Márczibányi Uraság, fekszik Tornyának szomszédságában és annak filiája; határja jó.

VÁRKESZI. Falu Vas Várm. fekszik Marczal vizének a' Rába vizébe való befolyásánál; határjában az áradások károkat okoznak, de egyéb javai vannak.

VÁRKOND. Szabad puszta Ungvár Várm. földes Ura Szirmay Uraság, fekszik Vinnához nem meszsze, mellynek filiája.

VÁRKONY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Pécsváradhoz közel, és annak filiája; határja jó.

VÁRKONY. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szólnokhoz 1 mértföldnyire; szántóföldgyei termékenyek, legelője elég, fája van, szőlőhegye tágas, malma a' határjában van.

VÁRKONY. *Tisza Várkony* Magyar falu Heves Várm. földes Ura Nagy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tőszeghez közel, és annak filiája; határja ollyan, mint Berkesdé.

VÁRKONY. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura G. Amade Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nyékihez közel; határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, és rozsot terem, legelője, réttye, és erdeje is van; piatza Szerdahelyen, és Somorján.

VÁRMELLYÉKE. Vas Vármegyében.

VARONG. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nakhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

VÁROS HÍDVÉG, a' H. betűben.

VÁ-

VÁROS. *Tó Város.* Mezővároſ Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraſág, lakoſai katolikuſok, 's másfélék is, fekſzik Tatának ſzomſzédſágában, mellynek filiája; határja középſzerű.

VÁROS LÓD. *Kis Lód* név alatt.

VÁROS LÓD. Német falu Veszprém Várm. földes Ura a' Veszprémi Püſpökſég, lakoſai katolikuſok, fekſzik Herend, Kis Lőd, és Jákó között; nevezetét vette a' hajdani Lövöldi Prépoſttól, a' ki az Ország-Gyűlésére különösen hivatalos vólt; határja 3 nyomásbéli, terem őſzit, és tavaſzit, kendert, lent, krompélyt, kukoritzát; erdeje nagy; az előtt vólt jó féle tseh üveg hutája is, fával bővelkedik, 's mindenféle fa ſzerſzámok' készítésével is kereſkednek, malma kettő, és egy deſzka metztzője a' Torna vizén, Serháza is vagyon.

VARSÁD. Német falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraſág, lakoſai katolikuſok, és evangelikuſok, fekſzik Szakadácshoz nem meſzſze, mellynek filiája; határja a' természetnek ſzép javaival bővelkedik.

VARSÁND. *Gyula Varſánd.* Elegyes falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakoſai katolikuſok, és ó hitüek, fekſzik Elekhez nem meſzſze, melly nek filiája; határja középſzerű.

VARSÁND. *Ó, és Új Varſánd, Fazekas Varſánd.* Elegyes faluk Arad Várm. földes Urok Gr. Fekete Uraſág, lakoſai Ó Varſándnak ó hitüek, Új Varſándnak pedig evangelikuſok, fekſzenek K. Simándnak, és Szitnyének ſzomſzédſágjokban, ſík mezője búzát, zabot, árpát, kendert terem, Morócz patakja réttyeiket nedveſíti.

VARSÁNY. Magyar falu Hont Várm. földes Urai Simonyi, és több Uraſágok, lakoſai katolikuſok, és reformátuſok, fekſzik Kereſkényhez nem meſzſze, melly nek filiája; határja jó, legelője elég, ſzőleje termő, fája nints.

VARSÁNY. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura G. Forgách Uraſág, fekſzik Rimócznak ſzomſzédſágában, mellynek filiája; földgye közép termékenyſégű.

VARSÁNY. *N. Varſány.* Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Gr. Gyulay, és több Uraſágok, lakoſai katolikuſok, és reformátuſok, fek-

fekszik Fény. Litkéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Kis-Varsányé.

VARSÁNY. *Kis Varsány.* Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai Ötvös, Patay, és több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kapocs Apátihoz közel, mellynek filiája; határja ollyan, mint Aranyosé.

VARSÁNY. Népes Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Lázi, Péterdi, Románd, Szent-Király, és Rhéde között, Cseszneken felül; földgye termékeny, erdeje, legelője elég van, réttye leg jobb szénát terem, szőleji is vannak, piatza Győrben.

VARSÁNY. *Laki Varsány.* Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, fekszik a' Péterdi, és Romándi határok között, van egy kis erdeje, és szőlő hegye is.

VARSÁNY. Bars Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok; földgye középszerű.

VARSÁNY. *Alsó*, 's *Felső Varsány.* 2 Szabad puszták Heves Vármegy. fekszenek Szólnokhoz közel, mellynek filiáji.

VARSÁNY. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai B. Beniczky Urak, fekszik a' Duna mellett, Taksony alatt, jó tiszta búzát, rozsot, tavaszit is terem, sok juhok is tartatnak rajta, szénája, fája kevés van.

VÁRVÍZ. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura Baranyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Baromlak, Közepes, Papfalva, és Bartfalvának is szomszédságában, földgye 2 nyomásbéli, dombos, völgyes, homokos, kősziklás, földgye terem búzát, tengerit, zabot, bort, és szénát; erdeje, szőleje, legelője, szép, patakja bővelkedik pisztrángal, és vaddal, piatza Margitán.

VAS. *Alsó*, *Felső Vas.* Két szabad puszták Komárom Várm. földes Uraik Gr. Eszterházy, és Högyészy Urak, fekszenek Ácshoz közel, mellynek filiaji.

VASAD. Szabad puszta Pest Várm. földes Urai Darvas Successorok. Alsó Vasadon Nemesek laknak árendában, kik Elöljáróúl Hadnagyot tartanak, Üllő, és Pilis között fekszik, terem rozsot, tavaszit; szénája van, nagy része homokos.

VA-

VASAD. Elegyes magyar falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Káptalanbéli Uraság, fekszik Szalacs, Endréd, Piskolt, Körtvélyesnek is szomszédságjokban; földgye 3 nyomásbéli, fekete, homokos, terem rozsot, és zabot, legelője van, piatza Margitán.

VASAD. *Alsó, és Felsö Vasad.* Szabad puszták Pest Várm. földesUrak több Urak, fekszenek Üllöhöz, és Monorhoz nem meszsze.

VASALLYA. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Erdödy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent-Királynak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerü.

VASÁND. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Nagyváradhoz, 's Szalontához 2 mértföldnyire; határja 1 nyomásbéli, hegyes, völgyes, köves, agyagos, sovány, bőven semmit sem terem, erdeje van, víz nélkül szükölködik, piatza Váradon van.

VÁSÁRA. *Asszszony Vására*, az A. betüben.

VÁSÁRHELY. *Fugyi Vásárhely, Vásárhely de la Fugyu.* Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Kis Papság, és más Uraságok, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik n. k. Fugyihoz, d. Alpárhoz $\frac{1}{8}$, n. ny. Katonavároshoz $\frac{1}{4}$, é. Szoldobágyhoz is $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, földgye agyagos, homokos, erdeje elég van, gyümöltsel, és kerti veteménnyel bővelkedik, árpa, zab, tengeri, és búza középszerüen terem földgyén.

VÁSÁRHELY. *Hóld Mezö Vásárhely.* Elegyes Mezöváros Csongrád Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, kevés evangelikusok, és görögök, fekszik Maros vize mellett, Szegedhez 3, Mindszenthez egy mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, elég jó, és hasznos, hóld forma tava van, nádat termö rétekkel bővelkedik, erdeje nints, szöleji nagyok, de alávaló borokat teremnek, mellyeket egygy esztendönél tovább nem lehet tartani; e' Városnak határja 13 pusztákból áll, bővelkedik minden rendbéli marhákkal, mellyeket a' kereskedöknek szoktak eladni; piatzok Szegeden, N. Körösön, Ketskeméten, és

Pes-

Pesten; van szárnyas vadállattya is sokféle; áradások idején járhatatlan lévén úttya Szegedre, egész Gyôig jó rendben tartyák azt.

VÁSÁRHELY. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura G. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Bánótzhoz ¼ órányira; dombos, és többnyire térséges, veres agyagos, egy részében kavitsos a' földgye, 3 nyomásbéli, leginkább búzát, gabonát, zabot, középszerûen árpát, és tengerit terem; erdeje van, szôleje nints, malma, vámja, halászó vize van, rétekkel is bôvelkedik, piatza Nagy-Mihályon, és Gálszécsen 1 órányira.

VÁSÁRHELY. *Somlyó Vásárhely.* Magyar Mezôváros Veszprém Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár. Szabad hely vala. IV. BÉLA által Sz. Margitnak, és a' Nyúl-Szigetebéli Apátzáknak ajándékoztatott 1259-ben, 's azután számos Királyok által birtokokban meg erôsíttettek; lakosai katolikusok, 's díszes Szentegyházok van, fekszik n. k. Borszörtsöknek, és Devetsernek szomszédságjokban, é. Kis Jenôhöz igen közel; postája is van; határbéli földgyeik kevesek, 's másutt is szereznek, jó boraik Somlyó hegyén teremnek.

VÁSÁRHELY. *Kis Vásárhely.* Magyar falu Szala Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, fekszik Mihályfához nem meszsze, mellynek filiája; határja közép termékenységû, vagyonnyai megiehetôsek.

VÁSÁROSFALU. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai a' Religy. Kintstár, és több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sopronhoz 6 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, leginkább búzát, rozsot, árpát, és zabot terem, szôleje nints, réttye, erdeje tsekély.

VÁSÁRÚT. Magyar Mezôváros Pozsony Várm. földes Ura a' Pozsonyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik az Érs. Újvári kissebb Duna ágának partyán, Kürth, és Papnyárasdi helységek között, az ország úttyában; Ispotállya is van; határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, rozsot, zabot, árpát terem, kukoritzát, dohányt is, piatza Szerdahelyen, és Somorján.

VASCSEC. Tót falu Liptó Várm. földes Urai Szentiványi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evange-

gelikusok, fekszik Csorbához közel, mellynek filiája; határjának fele síkos, és könnyen míveltetik, fája is van mind a' kétféle, legelője elég.

VASKÓCZ. Német, és oláh Mezőváros Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik fekete Körös vize, és Boj patakja mellett, térséges helyen, 's mindenkor munkában lévő jó vasverő műhelye nevezetesíti; Kerpenyét, és Baresthez öszve van kaptsolva, köves, és agyagos határja, 's erdője is tsekély; itten van a' hegyek' tetején egy *Izbuk* nevű szép forrás; veres, és más szinű márvány kövei is teremnek.

VASKAPU. Szabad puszta Szala Várm. földes Ura Gr. Szécsényi Uraság.

VASKÚT. Elegyes német, és rátz falu Báts Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bajához 4200, Monostorhoz 2650, Garához pedig 4500 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, jól termő, búzát, zabot, és sok káposztát terem, réttyei meglehetősek, legelője alkalmatos, piatza Baján, keresettye juh gyapjúból, és kézi munkából, szőleji homokosak, és középszerű bort teremnek, erdeje tsekély, nádgya nints.

VASNOK. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék; határja jól termő.

VÁSONY. *Nagy Vdsony.* Elegyes magyar, és német Mezőváros Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, a' kinek jeles kastéllyával díszesíttetik, lakosai katolikusok, evangelikusok, reformátusok, és zsidók, fekszik Leányfaluhoz $\frac{1}{4}$, Veresstóhoz fél órányira; postája is van, 2 nyomásbéli határja mindent megterem, de leginkább rozsot, erdeje hegyes völgyes, szőleje nints, jó vendégfogadó, és serház van benne; vásárjai népesek, vízi, és deszka metsző malma, 's tégla vetője van. Némellyek közzülök meszet is égetnek, fával, és makkal bővelkednek, réttyek szűk, számos mester emberek is laknak e' Városban.

VÁSONKŐ. Régi Vár Veszprém Vátm. földes Ura Gróf Zichy Uraság, fekszik Nagy Vásonnak szomszédságában. Az előtt a' híres Vitéz *Kinisi Pálnak* kedves birtoka vala, a' ki furtsán jutott e' Várnak bir-

birtokához; mert MÁTYÁS Király eltévedvén a' vadászás közben az erdőségek között, midőn *Kinisi Pállal* sokáig keresék az útat, egyszerre meg láttya MÁTYÁS Király Vásonykő Várát, 's fel szóval mondá: *Pál a' hol néked Vásonykö!* Pál, lábaihoz borúlt örömében, 's ezt felelé: *Szent a' Kiraly' szava! Szent a' Király' szava!* és így ámbár MÁTYÁS inkább tréfából mondotta; de mivel Pált különösen szerette, valósággal az övé lett, és jelesen fel is ékesítette vala. Hogy különösen szerette *Kinisi* e' Várat, abból megtetszik, mert meghallván, hogy a' Fejérvári Németek azt elfoglalták, mindnyájokat le szabdaltatta, 's meg sem nyugodott, míg viszsza nem vette. Lásd *Bonfint*, Dec. 5. p. 696. Itten vagyon *Kinisi Pálnak* veres márványból készűlt képe, de kevés gond lévén reá, már töredezik; fegyvere is itten tartatott.

TÓT VÁSONY. (*Böge*, vagy *Billege*, és *Kis Hidegkúti* pusztákkal) Magyar, és német falu Veszprém Várm. földes Ura Mél. Somogyi K. Udvari Tanátsos, és Referendárius Úr, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, amazok Hidegkúthoz vagynak filiálva; fekszik Barnaghoz, és Hidegkúthoz ½, Sz. Gálhoz 1 órányira; 2 nyomásbéli határja mindent, de leginkább gabonát terem, földgyei térségesek, erdejek elég van, szőlejek a' határban nints, nevezetes jövedelmek barmok', és juhok' tartásából is van; réttyek, és vízek szűk, határján van a' Sümegi posta út. A' Bögei pusztán egygy omladozó Templom van, Kis Hidegkúton is, és ennek még két Tornya is fenn áll. Tót Vásonynak határját még az is nevezetesíti, hogy itten elég márványkö van, mellyek idővel haszonra fordíttathatnak.

VASPATAKA. *Zeleznicz.* Tót falu Sáros Várm. lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Topoly vizéhez nem meszsze; határjának ⅓ része alább való, réttye kétszer kaszáltatik, fája van, piatza sints meszsze.

VASPOR. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Hashágynak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű.

VASÁRD. *Alsó*, 's *Felső Vasárd.* 2 Tót falu Nyitra Várm.

Várm. földes Urai Bossányi, és több Urak, fekszik egygyik Pásztóhoz közel, és annak filiája; határbéli földgyeik termékenyek, szőlőhegyeik nagyok, és jók, piatzok Galgóczon, legelőjök szoross, fájok tűzre tsekély.

Vassas. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, fekszik Pétsvárhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, piatza Pétsen közel.

Vastill. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Barcza Familia, fekszik Csabdin felűl; földgye jó, de követses is, erdőségből, és rétségből áll, nádgya is van, fával, kővel, szénával bővelkedik.

Vas Vár. *Eisenburg*, *Castrum Ferreum*. Hajdani Vár, és Magyar Mezőváros Vas Várm. földes Ura Gróf Festetics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ivántzhoz, és Sz. Mártonhoz nem meszsze, Körméndhez pedig 2 mértföldnyire. Eredete, nagy régisége miatt homályban vagyon; de az bizonyos, hogy hajdan népes, és nevezetes Város, 's Erősség vala, és e' Vármegyének is nevezetet szolgáltatott. *Korvinus Mátyás* sokat tartott ezen Erősséghez, 's midőn *Morva* Országban *Olmutzban* vala, az Ozmanok által sanyargattatott. Lásd *Bonfint* felőle, Dec. 4. Lib. 5. pag. 606. Elhajtatván innen az Ozmanok, kevés időig vala nyugodalma, mert *Mátyás* Királynak halála után még nagyobb ínségeket szenyvedett *Ulászló* Király alatt. Ugyan is *Maximilián* Tsászár a' több Erősségekkel egygyütt Vasvárt is hatalma alá akarván hajtani, ostromló Sereget hagyott vala alatta; de pórúl járának szegény Németek, mert keveset állítván a' Várbéliek felől, restűl vígyázgattak, 's a' bornak is hasznát akarván venni, véletlenül éjjel reájok rontottak a' kevés Várbéliek, 's ámbár eleinte mind puskával, mind fegyverrel óltalmazák vala magokat; de tsak ugyan megverettettek, megfutamtattak, 's mindeneket elfoglalák a' Várbéliek, és kevesen is jutottak közzűlök a' Tsászári Táborhoz, mert a' lakosokat is sanyargatván, a' bújkálókat közzűlök ezek is meg ölögették. Itten vala az előtt a' Szombathelyi Káptalan is, és Prépostságán kivűl nevezetesítik a' Dominikánusoknak Klastromjok; határja

jól

jól termô, borai középszerûek, fájok a' farkas erdôbôl, legelôjök, 's réttyeik jók.

VASVÁR. Szabad puszta Borsod Vármegy. földes Ura Sturmann Uraság, fekszik Várkonyhoz közel, és annak filiája.

VASVÁRI. Oláh, és orosz falu Szatmár Várm. földes Urai Gróf Teleky, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Szatmárhoz egygy órányira; *Batiz* helység hozzá van kaptsolva; határja 3 nyomásbéli, térséges, búzát, kukoritzát, árpát, zabot, és egyebet középszerûen terem, erdeje, szôleje nints, piatza Szatmáron, a' honnan Szigetre búzát szoktak hordani, 's innen viszsza sót.

VASVÁRI. *Nyír-Vasvári.* Orosz falu Szatmár Várm. földes Urai Luby, és Pécsy Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Nyír-Bátorhoz, és Pilishez nem meszsze; határja 3 nyomásbéli, búzát keveset, kukoritzát, lent, kendert bôven terem, földgye homokos, és dombos, kaszállója lapályos, erdeje van, szôleje, 's gyümöltsös kertyei jók, piatza Nagy-Károlyban 3 mértföldnyire van.

VÁS VÁRMEGYE, *Comitatus Castri Ferrei*, Eiſenburger Geſpanſchaft. Szélessége e' Vármegyének, Kôszög Városától Szala Vármegye felé 8 mértföldet tesz; keskenyebb ellenben Veszprém felé, holott mintegy öt mértföldnyire terjed. Észak, és napnyugotra Ausztria felé hajlik egy szegelete; délre pedig Stájer-Ország felé; más felôl Sopron, Szala, Veszprém, és Gyôr Vármegyék határozzák. Hoszsza e' Vármegyének mintegy 14 mértföldet tesz, 's kivévén Nyitra, és Zemplén Vármegyéket, egygy a' legnagyobb Vármegyék közzûl. Az a' része e' Vármegyének, melly Stájer Ország, és Ausztria felé hajlik, magasabb földgyével, és hegyeivel külömböztettetik-meg a' több részeitôl.

Elsô nevezetes hegye az, melly Sopron Vármegyét, Kôszeg felôl elválasztya e' Megyétôl, mellynek délre lévô tetôje Ausztriába hajlik, jobb felôl való része pedig óldalt Stájer Ország felé terjed. Lehajolván Rába vizénél, alatsony vôlgyéből ismét felemelkedik, 's külômb féle tetôs hegyeivel rész szerént Szala Vármegyébe, rész szerént pedig Stájer Országba

ba terjeszkedik. Alapjai körûl szántó földek vagynak, óldalait termô szôlôs kertek boríttyák, tetôjén magas, és setétes árnyékú élô fák vagynak.

Második jeles, és az egész vidéken legnevezetesebb a' *Ság* hegye, melly térségbôl emelkedik-fel, 's kiváltképen azért nevezetes, mert tetôjérôl az egész vidék szem lélhetô, és egyébaránt is olly jeles formájú e' hegy, mint ha valamelly nagy mesterség által szereztetett vólna állásával megegygyezô formája. E' hegynek allyán szôlôs kertek vagynak, óldalain élô fák, tetôjén pedig jó idôben gazdag termésû legelô, vagy kaszálható hely van. Veszprém Vármegye felôl lévô óldala ellenben, kôszirtes, és kietlenebb. Kár hogy ez igen jeles formájú hegy kiapadhatatlan kútfôkkel meg nem áldattatott, melly a' rajta munkálkodó embereknek kivált képen szükséges, és hasznos vólna. Tetôjén hajdan kôfal kerités vala, mellynek némelly omladékjai még szemlélhetôk.

E' Vármegyének több igen számos hegyeit mind egygyenként elô számlálni, és meg magyarázni nehéz vólna, 's alig tellyesíthetô; mivel Ausztria, és Stájer Ország felôl való részében rakva van vidékje külömbféle hegyekkel, és erdôségekkel, 's alig van valamelly falu, mellynek nevét viselô erdeje nem vólna. Nevezetesebbek mindazáltal ezek között a' Kôszegi, és a' hajdani Óvárnak hegye. Ezekhez járúl a' Szerdahely mellett felemelkedett hegy, majd a' *Bozóki*, *Ó Hodasi*, és a' kiapadhatatlan kútfôvel gazdag *Rohonty* - hegye, melly a' Rómaiak után ma is *Diánna*' kútfôjének nevezteték, 's a' föld alatt Szombathelyig terjedett tsatornájának darabjai gyakran felásattattak véletlenûl. Ezután következnek a' *Rupoti*, *Szalonaki*, 's *Borostyáni* hegyek, mellyeknek vôlgyei, 's patakjai Magyar Országnak határját Ausztriától, és StájerOrszágtól elválasztyák. Nem meszsze van az elôbbitôl *Vas* hegye, 's a' *Csetényi*, és *Monyorókereki* hegyek. Azután a' *Németújvári*, *Lantzali*, *Sz. Miklósi*, és *Sz. Kúti* hegyek következnek, mellyek mind fákkal, mind vadakkal gazdagok. Szomszédgyai ezeknek a' *Sz. Gothárdi*, *Fel. Lendvai*, *Dobrai*, *Sz. Benedeki*,

Petróczi, *Bokráczi*, és az úgy nevezett meszsze terjedő *Hegylát* 's a' t.

Folyó vizei között nevezetesebbek 1. *Rába* vize, melly Stájer Országból folybé e' Vármegyébe, 's elôször is a' *Sz. Gothárdi* Kápolnát mossa, azután pedig a' mezôségen folyván, *Cseretneknél Lapinkával* öregbíttetik, és *Csákány* felé foly napkeletre; itt ismét öregbûlvén, *Körménd* felé foly, *Pinkával* pedig ismét meg öblösödvén, gazdagabb folyással ömlik *Vasvár* felé, 's alig haladgya - meg *Ikervárát*, midôn *Gyöngyös* - vizét is kebelébe vévén, Sárvárt nedvesíti; holott a' Vármegyének közepén lévô erdôséget meghaladván, Sopron Vármegyébe foly által.

2. *Lapintza* vize, lefoly a' Stájer Országi hegyekbôl, 's öregbûlvén külömbféle patakokkal, malmoknak forgatására alkalmatos, 's *Cseretneknél* ömlik Rábavizébe.

3. *Pinka*. Ered Ausztriának hegyeibôl, 's külömbféle falukon keresztûl folyván, malmoknak forgatásával használ, végre *Körméndnél* Rábával egygyesûl.

4. *Gyöngyös* vize. *Steinbach* nevû falunál foly-bé e' Megyébe Ausztriának szélérôl, 's Kôszeg alá folyván, Szombathelynél öregbittetik; Sárvárnál foly-bé Rába vizébe. Több patakjai felôl e' Vármegyének meg jegyezhetô, hogy sebes essôzések idejekor néha elboríttyák a' vetéseket.

Jó kútfôji nem igen számosak. Savanyú vizei között nevezetesebbek: a' *Tartsai*, *Goberlingi* 's a' t.

Borai között nevezetesebbek: a' *Vashegyi*, *Rohontzi*, *Keresztesi*, *Pogányi*, *Csetenyei*, *Nusznahegyi*, *Sz. Bibrótzi*, *Német Újvári*, és *Kőszegi* borok. Gyümöltsei is híresek; makkja gazdag, halászattya sovány, barmai számosak, lovai nagyok, és a' hegybéliek erôsebbek. Mindöszve 736 lakó helyek vagynak benne, 's a' Szombathelyi, Veszprémi, és Gyôri Püspöki Megyékhez tartozik.

VÁSÁR. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura a' Gyôri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Takátsihoz n. k. $\frac{1}{2}$ órányira; e' népes helység egy felemeltt dombon épûlt; határja a nyomásbéli, tiszta búzát, rozsot, árpát, és zabot terem, erdôje, 's kaszállója is van.

VA-

Vaszár. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; szántóföldgyei nehezen míveltetnek, de javai külömbfélék.

Vaszilló. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Námesztóhoz ½ mértföldnyire; határja tsupán tavaszi vetést terem.

Vasziova. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Német, és Oláh Boksán között; határja 4 nyomásbéli, nagyobb részént hegyes, leginkább kukoritzát terem; erdeje van, szôleje nints.

Vaszka, és *Kardos Vaszka.* Két tót faluk Trentsén Várm. földes Uraik Vietóris, Kardos, és több Urak, lakosaik katolikusok, fekszik ez Dományhoz, ama' pedig Bolessóvhoz nem meszsze, és azoknak filiáji; határbéli földgyeik jól termôk, javaik középszerüek.

Vaszoja. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, határos n. kel. Kisindiával, n. ny. Kreszta Ménessel, ész. Kujeddel; e' helységnek házai négy dombon, és ugyan annyi vôlgyben vannak szerte széjjel szórva; határja termeketlen, mivel hideg, legelôje van, búzát, zabot, kukoritzát, kendert terem, gyümöltsök van kevés, víz nélkül szûkölködik, keresettyek marhából, juhokból, és ketskékbôl.

Vaszoly. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Veszprémi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tapoltzához 1¼ mértföldnyire; határjában legelôje elég van, borai is jók, és könnyen el adhattyák, fája van, földgyei jók, réttye kevés.

Vasztély. Szabad puszta Fejér Várm. földes Urai több Urak.

Váth. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, fekszik Felsô-Szilvágynak szomszédságában, mellynek filiája; határja síkos, földgye termékeny, réttye elég, és jó, legelôje, fája, erdeje van, piatza Kôszegen, és Szombathelyen.

Váth. *Belsô*, 's *Külsô Váth.* Magyar faluk Veszprém Várm. földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Adorjánháza, Belsô Váth, és Pór-Szalók között; határjaik 2 nyomásbéliek, búzát, tava-

szit, leginkább pedig rozsot teremnek; nagy tserjés erdejek vagyon.

VÁTH. *Alsó, Felső Váth.* Szabad puszták Nógrád Várm. földes Uraik Gr. Zichy, és Boros Uraságok, fekszenek Alsó-Esztergályhoz nem meszsze, és annak filiáji.

VATA. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Harsánynak szomszédságában, mellynek filiája; határja jól termô, piatza Miskoltzon van.

VATTA. *Vajas Vatta.* Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura a' Rel. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Szászhoz, Csörge pusztához, és Olyggyához is közel; szántóföldekbôl, és mezôjökbôl veszik jövedelmeket.

VÁTI. *Nagy Váti.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Sz. Erzsébetnek szomszédságában; határja középszerû, erdeje, és szôleje van, piatza Szigeten, és Pétsen.

VATTA. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura Báró Hellenbach Uraság, fekszik Pilis, Nyáregyháza, és Podharasztya között; földgye homokos, de jó, kivált széna dolgában, marha, és juh tartásra alkalmatos; kevés erdeje is van.

VAVRECSKA. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, kik tsupán a' vászonynak, és gyóltsnak elárúlásából élnek, mivel földgye igen sovány, 's a' viszontagságoknak minden esztendôben ki vagyon téve; fekszik Námesztóhoz nem meszsze, mellynek filiája.

VAVRICSÓ. Tót falu Liptó Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sz. Iványhoz közel, és annak filiája; határjának egy része sovány, legelôje elég, földgyének $\frac{2}{3}$ része termékeny, fája mind a' két féle van.

VECZE. Elegyes falu Hont Várm. földes Ura Gr. Kohári Uraság, lakosai többfélék, fekszik Drégel Palánkához nem meszsze, és annak filiája; határja jó, legelôje elég van, fája kevés, szôleje nints.

VECS. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai B. Vécsey, és Mezôsy Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Szomotorhoz 600 lépésnyire; határja jó, 's mindent megterem, Bodrog vize körûl follya, erdeje ki-

kitsiny, 's fiatal, piatza Újhelyben 3 órányira.

VECSE. Magyar falu Heves Várm. földes Urai Almásy, és több Urak, fekszik Domoszlóhoz közel, és annak filiája; határja jól termô, réttye jó, piatza Egerben, és Gyöngyösön közel.

VECSE. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai B. Vécsey, és több Uraságok, fekszik Petrinek szomszédságában, és annak filiája; földgyének fele sovány, piatza távol esik.

VECSE. *A. F. K. Vecse.* Elegyes faluk Nyitra Várm. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Hosszúfaluhoz közel; határjok ollyan, mint Szelôczéé.

VECSE. Magyar falu Veszprém Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, fekszik Nagy Szôlôshez nem meszsze, Vidhez is közel; határja 2 nyomásbéli, földgye egyenes, rozsot, búzát, és mindenféle tavaszit terem, szôlôket a' Somlyó hegyén bírnak, mellyeknek boraikkal kereskednek; szép erdejek is vagyon.

VECSE. *Duna Vecse* Magyar Mezôváros Pest Vármegy. földes Urai Földváry Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Sz. Mártonhoz $\frac{1}{4}$, Sólthoz 2 órányira; 3 nyomásbéli határja szûk, kevés gabonát terem, földgye homokos, lapos, és legelôbôl áll; szôlejek szükségekre elég; pusztákat árendálván lakosai, bôvelkednek búzával, zabbal, árpával, juhokkal, és szarvas marhákkal, fája az Uraságnak *Szüllei* nevû szép erdôjébôl van; piatzok helyben, és Pesten.

VECSEGLÔ. Elegyes falu Nógrád Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Egyházas Básthoz nem meszsze, mellynek filiája; határja közép termékenységû, réttye, legelôje meglehetôs.

VECSEHÁZA. Sváb új falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Herendiest, Honoris, és Viszákhoz is közel; határja 5 nyomásbéli, nagyobb részént dombos, terem gabonát, és kukoritzát, erdeje, szôlleje nints, minthogy a' helység magas helyen fekszik, víz nélkûl szûkölködnek, kôltséggel készûltt kúttyok van, mellynek mélysége 20—30 ölnyi, de sokszor abból is

kifogy a' víz. Lugoshoz 1½ órányira fekszik.

VECSESZLAVECZ. Horvát falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szent-Györgynek szomszédságában, és annak filiája; határja síkos, Stájer Országhoz közel van, szőleje, réttye hasznos, fája is van.

VECSÉS. Német falu Pest Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, kinek egygy emeletre épűltt Vendégfogadójával díszeskedik, lakosai katolikusok, fekszik Etserhez közel, mellynek filiája, Pesthez két mértföldnyire; határja homokos, rozsot, és tavaszit terem, 's kevés szénát is.

VÉD. Szabad puszta Bihar Várm. földes Ura Gr. Dietrichstein Uraság, fekszik S. Olaszi, K. Kereki, és Asszony Vására között.

VÉDENY. *Weiden.* Mezőváros Mosony Várm. földes Ura a' Győri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik épen a' Fertő' partyán, Nizsidertől ¼, Gálostól ½, Gatától 1 órányira; határjának fele hegyes, és dombos, más része pedig egyenes; hegyes helyein szőlejik vagynak, a' lápon pedig változtatva, hol búzát, hol rozsot, hol pedig tavaszit vetnek; erdeje kitsiny, réttye, legelője kevés, Fertö tavában halászattya, és nádgya van, piatza Nizsiderben.

VEDRŐD. Tót falu Posony Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, a' kinek kastéllyával, és szép ángoly ízlés szerént készűltt kertyével nagyon díszesíttetik, lakosai katolikusok; határja 3 nyomásbéli, igen szép gabonát terem, réttye, legelője szűk, piatza Pozsonyban.

VÉGED. Szala Várm. fekszik Szalabérhez közel, és annak filiája; határja középszerű.

VÉGHELY. Baranya Vármegyében Tsárda.

VEHECZ. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és orosz vallásúak, fekszik Porubkához nem meszsze, Gálszécs Városához másfél, Varannóhoz pedig ¼ mértföldnyire; határja 3 nyomásbéli, zabot terem, gabonát pedig nagy munka után, erdeje elég van, bővelkedik kövekkel, piatza Varannón; van határjában egy kopasz hegy, melly *Lisza Kamenának* nevezteték, tetejében sok rakás kő mintegy szánt szándékkal

van

van öszve hordva, mellyek egygy ölnyi magasságúak, hoszszas szélességûek, minden figurát mutatnak, alattok olly nagyságú lyukak vagynak, hogy azokban mélyen, és hoszszan bé lehet gyertyával menni, de a' végére nem emlékeznek, hogy valaki bément vólna; a' köz véllekedések szerént, valaha hegyi tolvajoknak barlangjok lehetett.

VEINBERG. Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, fekszik Pinkafeldnek szomszédságában, mellynek filiája; határja meglehetôs.

VEINERN. Pozsony Vármegyében. Lásd *Szölös-Prácsa.*

VEINGRÁBEN. Horvát falu Sopron Várm. földes Ura H. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tsászárfalvához közel, és annak filiája, Sopronhoz $3\frac{6}{8}$ mértföldnyire; határja hegyes, a nyomásbéli, rozsot leginkább, árpát, zabot, és pohánkát is terem, szôleje nints, réttye tsekély, erdôje elég van.

VEJKE. *Kis, és Nagy Vejke.* Két faluk Tolna Várm. földes Urok Gr. Aponyi Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Zavodhoz nem meszsze, és annak filiáji; földgyeik jók, 's egyéb megkívántató javaik is vagynak.

VEJKE. Szabad puszta Sopron Várm. földes Ura Gróf Smideg Uraság.

VEIN. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Oszlopnak szomszédságában, mellynek filiája, Zircz, és Esztergály mellett; határja középszerû, földgyei meglehetôsek; réttyei erdôsek, legelôje kevés, erdeje bikkes, és igen szép; malma helyben van.

VEISZKIRCHEN. Mezôváros a' Bánátban, Új Palánkához $1\frac{1}{2}$ órányira; lakosai külömbfélék, katolikusok, és ó hitüek leginkább, szép Szentegyházain kivûl díszesítik a' Városháza, Postaház, Kaszárnya, Sóház, és némelly Kereskedôknek házaik, Ispotállya is van. Lakosai kereskedés, kézi mesterségek, és földmívelésbôl élnek; határja jó, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

VEJTE. Szabad puszta Pest Vármegyében.

VEJTE. Szabad puszta Tolna Várm. fekszik Bölcskének szomszédságában, mellynek filiája.

VEJTI. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai reformátusok, fekszik n. kel. Hiritshez, ész. Vaiszlóhoz közel; földgye Dráva vizének áradásaitól gyakran károkat szenyved; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem; *Csoszi* nevezetû pusztája is van.

VEIXELBAUM. Vas Várm. földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák.

VÉK. Szabad puszta Komárom Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Ó-Gallyának szomszédságában, mellynek filiája.

VÉKE. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai Szirmay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Zetényhez közel, szántó földgye jó, fekete agyagos, van dombos, és homokos is, mindenféle vetemény termésre alkalmatos, réttye kevés, erdeje nintsen.

VEKÉNY. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pécsi Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Karaszhoz közel, és annak filiája; határja olly forma, mint Egregyé.

VEKERD. Oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Zsákának szomszédságában, Váradhoz, Debreczenhez is mintegy 6 mértföldnyire; 2 nyomásbéli kis határja terem búzát, tengerit, zabot; árpát kevesebbet.

VELBACH. *Eilenbach.* Német falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vallendorfhoz $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; legelôje szoros, réttyei néhol sóványak, földgyének két része jó, fája van mind a' kétféle, piatza Olasziban, és Várallyán.

VELCSICZ. Tót falu Bars Várm. földes Ura G. Migázzi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik A. Maróthoz 1 fert. mértföldnyire; földgye jó, szôleji is meglehetôsek, fája van, legelôje elég, makkja is terem; eladása Nyitrán, Sz. Benedeken, és Nagy-Tapoltsányon.

VELICSICZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai többfélék, fekszik Kohanóczhoz közel, mellynek filiája, Vág vize mellett; határbéli földgyei jók, vagyonnyai külömbfélék.

VELEG. Tót falu Fejér Várm. földes Ura Gr. Lamberg Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik n. kel.

Mór-

Mórhoz 1, d. Balinkához $\frac{1}{2}$ órányira; 3 nyomásbéli határja búzát, rozsot, és zabot leginkább terem, földgye hegyes, vôlgyes, fekete; erdeje, szôleje van, bora fejér, és veres; nádgya nints, piatza Mórban, és Gyôrben.

VELEGE. *Velgerszdorf.* Német falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sankfalvához közel, és annak filiája; földgye síkos, és termékeny, réttye kövér, erdeje elég, kereskedésre is módgya van Stájer Országban.

VELEJTE. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Legenye, és Gertselyhez sem meszsze; hegyes, vôlgyes, sárga, nyirkos határja 3 nyomásbéli, gabonát, és árpát terem, erdeje elég, szôleje nints, rét nélkûl is szûkölködik, piatza Kassán, vagy Újhelyben. Postája is van.

VELEM. Magyar falu Vas Várm. földes Ura H. Batthyáni Uraság, fekszik Szerdahelynek szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

VELEMÉR. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik T. Keresztúrhoz $1\frac{1}{3}$ mértföldnyire; határja szoros, és földgye is sovány.

VELENCZE. Magyar, és német falu Fejér Várm. földes Ura Meszlényi Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, és zsidók, fekszik n. k. Nyékhez $\frac{1}{4}$, n. ny. Sukoróhoz, é. Nadaphoz is $\frac{1}{4}$ órányira; 3 nyomásbéli határjának némelly része dombos, és köves, alsó része jó róna föld, kevés része homokos, búzát, rozsot, árpát, zabot jól terem, szôleje van, erdeje nints, bôvelkedik jó fejér, és veres borral, gabonával, kôvel, és náddal; piatzok Fejérváron, Budán, Ercsiben, és Adonyban.

VELENCZE. Nagy Tó Fejér Vármegyében.

VELENCZE. *Várad Velencze.* Elegyes oláh Mezôváros Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi Püspökség, lakosai katolikusok, reformátusok, ó hitüek, és zsidók, fekszik n. k. Fugyi Vásárhelyhez 1, d. Szôlôshöz $\frac{1}{4}$, n. ny. Nagyváradhoz is $\frac{1}{4}$ órányira; földgye leginkább rozsot terem, 's kétszerest, középszerûen tengerit; Kôrös vizétôl áradásokat szenyvednek lakosai, Pecze folyóvize van, réttyei al-

alkalmatosak, kis erdeje fiatal, szôleje van, legelôje tserjés, és tövises bokrokból áll.

VELETE. Orosz falu Ugocsa Várm. földes Urai több Urak, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik Visk Városától 1 órányira, Máramarostól a' Tisza szakasztya-el, a' hová apró hajókkal járhatnak; határja a nyomásbéli, terem kukoritzát, zabot középszerûen, szántóföldgye igen kevés, erdeje, fája bôven van, szôleje nintsen.

VELEZD. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai Radvánszky, és több Urak, lakosai katolikusok, reformátusok, és evangelikusok, fekszik Sajó vize mellett; földgyének nagyobb része termékeny, fája elég van, essôs idôben malma jó, szárazságban pedig $\frac{3}{4}$ órányira, Sajónak áradásai károkat tesznek földgyének, piatzozása Miskolczon, és Rozsnyón van.

VELICSNA. *Nagy Falu* név alatt.

VELIKE. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Német Sz. Mártonhoz közel, és annak filiája; földgye közép termékenységû, réttyeinek fele jó, szôleje, erdeje, és legelôje elég van, Stájer Országba fuvaroznak, és kereskednek.

VELIN. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura a' Pétsi Kusztodiátus, lakosai katolikusok, fekszik Szent Királyhoz közel, Varjasnak és Gerdének szomszédságában, határjának földgyei soványak, réttyei középszerûek, erdeje, szôleje van, piatza Pécsen 3 órányira.

VELING. Liptó Vármegyében Tsárda.

VELKAPOLYA. *Hochvizen* név alatt.

VELKENYE. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura a' Rozsnyói Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Sajó Püspökihez nem meszsze, és annak filiája; földgye közép termékenységû, piatza öt mértföldnyire, legelôje elég, fája is van.

VELKROP. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Varichóczhoz $1\frac{1}{2}$, d. Kis Brezniczéhez 1 órányira; határjának minémûsége hasonló Varichóczéhoz.

VELUSÓCZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katoli-

likusok, fekszik Zavadához nem meszsze, mellynek filiája; határja ollyan, mint Podhragyáé.

VELYOPOLYA. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Csáky Uraság, és a' Plébánia, lakosai katolikusok, kevés oroszok, fekszik n. kel. Lubiséhez $\frac{1}{4}$, n. ny. Kochanóczhoz $\frac{3}{4}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, és követses, gabonát, és zabot középszerűen, búzát, árpát tsekélyen terem; erdeje kevés, piatza Homonnán $\frac{1}{4}$ órányira.

VEMEND. Népes elegyes falu Baranya Várm. a' Pétsváradi Uraságban, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szekszárdtól, Pétsváradtól is 3 órányira. 1790. esztendőben a' tűz által igen meg vesztegettetett; határja 3 nyomásbéli, földgye igen jó, erdeje, jó bort termő szőleje van, és sok gyümöltsös fája; tartanak sok szarvas marhát, sertést, és juhokat is.

VENCSELLŐ. *Ó, és Új, vagy Magyar, és Német Vencsellő.* Két elegyes Magyar faluk Szabolts Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, lakosaik katolikusok, és reformátusok, Ó Vencsellő fekszik Zalkodhoz közel, 's ennek filiája; határja majd ollyan, mint Gáváé.

VENDÉG. *Kis, és Nagy Vendég.* Két tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék; N. Vendég Kis Vendégnek filiája; határbéli földgyeik hasonlók Zlatnikéhoz.

VENDÉGI. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai Vendégi, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik F. Gagynak szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerű, piatzozása távol esik.

VENDÉGI. Magyar falu Torna Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Boldvavize mellett; határja jó, réttye kétszer kaszáltatik, keresetre módgya közel, legelője elég, fája is van tűzre.

VENÉCIA. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Kapy Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik nagy hegyek között; földgyének egy nyomása termékenyebb, réttye, legelője, és fája is van.

VENYIN. *Nagy, és Kis Venyin.* Két puszták Fejér Várm. földes Urai a' Zirczi Cziszterczita Szerzetbéli Atyák,

tyák, fekszenek Újmajorhoz és Hantoshoz közel, mellynek filiáji; 3 nyomásbéli határjaik hegyesek, és völgyesek, jó róna földgyök hasznos, szénával bővelkednek, piatzok Adonyban, és Földváron.

VENTE. Szabad puszta Szala Vármegyében.

VENTER. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagyváradi egygyesültt Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Kapocsány, Gyonta, és Száldobágynak szomszédságokban; térséges, dombos, agyagos, sovány földgye gabonát középszerűen terem, erdeje, szőleje van; itten foly *Holládvize*, 's gyakran sok károkat tészen, mellyen Várad felé vámos híd van.

VÉP. *Vettendorf.* Magyar Mezőváros Vas Várm. földes Ura Gr. Erdődy Uraság, a' kinek kastéllyával díszesíttetik, lakosai katolikusok, fekszik Szombathelyhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jól termő, fája tűzre van, legelője elég, réttye kevés.

VEPERD. *Vepersdorf.* Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lachenbaknak szomszédságában, Sopronhoz $2\frac{3}{8}$ mértföldnyire; hegyes határja a nyomásbéli, rozsot leginkább, árpát, zabot, pohánkat középszerűen terem; szőleje nints, erdeje van.

VEPROVÁCZ. Magyar, és német falu Báts Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Sztapárhoz 7000, Bresztovácz hoz 4000, Filipovához pedig 3640 bétsi ölnyire; jó szántóföldgye 3 nyomásbéli, réttye, legelője az ugarokon és tallókon, szőleje tsekély, erdeje nints, víz nélkül is szűkölködik néha, nádgya sints, piatza Zomborban; pénzt szereznek marhából, és gabonából.

VERBÁSZ. *Ó Verbász.* Rátz falu Bács Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Kiskérhez 4000, Új Verbászhoz pedig 800 bétsi ölnyire; határja 3 nyomásbéli, búzát, zabot terem, nagy része a' Teletskán fekszik, földgye fekete, erdeje nints, szőleje meglehetős borokat terem; marháji szépek.

VERBÁSZ. *Új Verbász.* Német falu Bács Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai evangelikusok, és reformátusok, fekszik Kulához 5000, Hegyeshez pedig 8200 bétsi ölnyire; ha-

határja 3 nyomásbéli, búzát, zabot, árpát, krompélyt terem, nagy része határjának a' Teletskán fekszik; erdeje nints, szôleje nevendék, nádgya sints, piatza Újvidéken.

VERBÉNY. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Divékhez közel, és ennek filiája; határja majd ollyan, mint Divék Újfalué.

VERBICZE. Tót Mezôváros Liptó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Sz. Miklóshoz nem meszsze, és annak filiája; határját Vág, és Szmereczka vizek néha megöntik; fája van, legelôt bérben tartanak, piatza Sz. Miklóson vagyon.

VERBÓ. *Vriba.* Tót falu Liptó Várm. földes Ura Kubinyi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. Máriához nem meszsze, és annak filiája; határja jó termékenységû, legelôje van, piatza Liptsén, és Rozembergán.

VERBÓ. *Verbove, Urban.* Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Szénásfaluhoz $2\frac{1}{4}$ mértföldnyire; Ispotállya is van, réttye, földgye jó, szôleji tágasak, és termékenyek, borait könnyen helyben is eladhattyák, makkja, és fája is van, legelôje elég.

VERBÓCZ. *Verbovce.* Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Amade, és több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sobrántzhoz 2 mértföldnyire; határját a' záporok járják néha, fája van, legelôje alkalmatos, piatza Szobotán van.

VERBÓCZ. Tót falu Ungvár Várm. földes Urai Gr. Sztáray, és több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik N. Zalatskához közel, melly nek filiája; határja jó.

VERBÓCZ. Magyar falu Ugocsa Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Patakhoz $\frac{1}{4}$, Matyfalvához $\frac{2}{4}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, terem búzát, és rozsot középszerûen, zabot, és kukoritzát keveset; erdeje, fája van, szôleje nints, tserjével bôvelkedik, piatza T. Újlakon van.

VERÉB. Magyar, és német falu Fejér Várm. földes Ura Vég Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik n. k. Válhoz $\frac{3}{4}$, d. Pázmándhoz $\frac{1}{2}$ órányira; 3 nyomásbéli határja hegyes, és vôlgyes, de jó, erdeje,

szö-

szôleje van, borral, gabonával bôvelkedik, piatza Budán, és Ercsiben.

VEREBÉLY. Magyar Mezôváros Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Benedekhez 2 mértföldnyire; vagynak benne Kuriák is, mellyek között leg nevezetesebb C. *Boronkay* Uraságé, holott a' F. Tsászárnak Pozsonyból Selymetzre lett útazásakor éjtszakai nyugodalma vala. Posta is van benne; földgye, és szôlôhegye termékeny, réttye, legelôje elég van; borait könnyen, és jó áron helyben is eladhattyák, malma alkalmatos, vásárjai is esnek, fája kevés van.

VEREBÉLYI SZÉK. Így neveztetik Bars Vármegyében az a' Járás, mellyben az Esztergomi Érseki Prédiálisták laknak. Szabadságaik 1567-dikben erôssíttettekmeg a' Hazai Törvény által.

VERBÉLY. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Almásy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik N. Bárkánynak szomszédságában, mellynek filiája; határja közép termékenységû, réttye, legelôje meglehetôs.

VERÉCZE. *Veraczin.* Orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Királyházához ¼ órányira, Tisza vizéhez közel, melyen itten rév is van; határja tengerit bôven terem, zabot kevesebbet; térséges, agyagos, fövenyes a' földgye, erdeje, fája bôven van, szôleje nints, piatza Huszton ½ órányira.

VERECZKE. *Alsó, Felsö Verecźke.* Alsó Mezôváros, a' másik Orosz falu Bereg Várm. földes Urok G. Schönborn Uraság, lakosaik többfélék, fekszenek Munkácshoz nem meszsze; földgyeik soványak, zabot, és pohánkát teremnek; Alsónak 6 országos vásárjai esnek; legelôjök, fájok van.

VERBENYE. Falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, fekszik Püspökinek szomszédságában, mellynek filiája, Pozsonyhoz 1 mértföldnyire; határja középszerû, vagyonnyai meglehetôsek; hídgya a' Dunának ágán hasznos.

VERES. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Felsô Tiszovnyikhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

VERES BERÉNY, a' B. betûben.

VE-

VERES EGYHÁZA, az E. betûben.

VERESMART. Magyar falu Heves Várm. földes Ura a' Relig. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Sárnak szomszédságában, mellynek filiája; határja jó, piatza Gyöngyösön, szôleji meglehetôsek.

VERESMART. Orosz kis falu Máramaros Várm. földes Ura Pogány Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Karátsonfalvához tsak egynehány száz lépésnyire, n. ny. Szigethez $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, némelly helyen hegyes, vôlgyes, másutt térséges, terem búzát, zabot, árpát, tengerit, és tatárkát; földgye a' hol térséges, homokos; a' hol hegyes, ott agyagos; piatza Szigeten van.

VERESMART. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Hg. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kis Várdához nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

VERESMART. Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai B. Vécsey, és több Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Új Barlafalunak, Remetemezô, és Borhídnak szomszédságjokban; földgye középszerû, réttye meglehetôs, de néha Szamos vize károsíttya, piatza Szinyér Váralyán; Nagy Károlyból Nagy Bányára szoktak gabonát kereskedés végett hordani, fájok, 's szôlejek nintsen, legelôt is bérben tartanak. VERESMART. MART név alatt.

VERESMART. *Velika Kopányó.* Orosz falu Ugocsa Várm. földes Ura B. Perényi Uraság, lakosai egygyesûltt ó hitüek, fekszik Szôlôs Városától 2, Rahasz falutól pedig $\frac{1}{4}$ órányira, egy hegynek allyán, az ország úttyában; 2 nyomásbéli határja hegyes, térséges, agyagos, és fövenyes, terem kukoritzát bôven, zabot középszerûen, búzát, rozsot igen keveset, erdeje, fája bôvséggel van, de szôleje nints, piatza Huszton; bôvelkedik szilvával, dióval, és jó forrás vizekkel.

VERESÁN. *Krisa Veresán.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, határja középszerû.

VERES TÓ, a' T. betûben.

VERESVÁR. Tót falu Bars Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Nevedhez nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Kis Veszekényé.

VERESVÁR. Lásd *Vorösvár.*

VERESVÁR. Német falu Pest Várm. földes Ura Majthényi Uraság, lakosai katolikusok, zsidók is, fekszik Budához két mértföldnyire, n. k. Borosjenőhöz 1½, n. ny. Sz. Iványhoz ¼, d. Solymárhoz ¾, é. Szántóhoz 1¼ órányira; határja 3 nyomásbéli, leginkább rozsot terem, középszerűen kétszeres búzát, káposztát, zabot, kukoritzát, bővelkedik borral, és krompéllyal, szűkölködik széna nélkül, száraz időben víz dolgából is; erdeje, szőleje van, piatza Pesten, és Budán; Posta, Vendégfogadó, és Serház is van itten.

VERK. *Nepomuceni Verk*, vagy *Boksán Verk.* Két falu Krassó Várm. földes Ura a' Bányászi Kamara.

VÉRKÚT. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai Zankay Urak, fekszik Csörgőhöz nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

* VERETETSŐ. Bereg Vármegyében.

VERTHOLÁN, vagy *Verhovlán.* Horvát falu Szala Várm. földes Urai Gr. Althán Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. Mártonnak szomszédságában, és annak filiája; határja meglehetős.

VERMES. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Jerszeg, Izgár, és Vallepáyhoz nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, hegyes vőlgyes, kukoritzát inkább terem, mint más gabonát, erdeje, szőleje nints.

VERMES. Szabolcs Várm. Tsárda.

VERNÁR. *Vernád.* Tót falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai többfélék, fekszik hegyek között; határja hegyes, legelője jó.

VERNYÁK. Baranya Várm. Tsárda, fekszik Mindszenthez nem meszsze, mellynek filiája.

VERŐCZE. *Verovce.* Elegyes Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura a' Váczi Püspökség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Váczhoz egy mértföldnyire, szép erdős hegynek tövében; földgye ollyan, mint Alsó Bodonyé.

VERŐCZE. Szabad puszta Nógrád Vármegyében.

VERPELÉT. Magyar falu Heves Várm. földes Urai B. Bruder, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Egerhez két mértföldnyire; határjának nagyobb része trágya nélkül is termékeny,

réttye

rettye jó, piatza Egerben, legelője elég, szőleji jók, gyümöltsös kertyei hasznosak.

VÉRSECZ. Népes Mezőváros Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Vérsecz hegye alatt, kies helyen; nagy Kaszárnya van benne, melly a' Tsászáriak által épült Temesvárnak megvétele után; nevezetesíti selyem mívháza, és sok riskásája; Sóház, Postaház, és Ispotály is van benne.

VERSEG. Magyar falu Pest Várm. földes Urai B. Podmaniczky, és Majthényi Uraságok, lakosai katolikusok, igen kevés zsidók, fekszik Nógrád Vármegyei Erdő-Tartsához $\frac{1}{4}$, Heredhez $\frac{2}{4}$, Aszódhoz $\frac{3}{4}$, Váczhoz $2\frac{3}{4}$, Pesthez $3\frac{1}{4}$ státzióra; határja 2 nyomásbéli, majd hegyes, majd síkos, és agyagos, leginkább rozsot terem, és kevés kukoritzát, erdeje nints, szőleje kevés, legelő nélkül szűkölködik, piatza Pesten, és Váczon van.

VERSEND. Német, és horvát falu Baranya Vármegyében a' Pétsváradi Uradalomban, lakosai katolikusok, fekszik Mohácshoz 2 órányira; határja 3 nyomásbéli, földgye szép fekvésű, sok, és kellemetes ízű fejér borokat termő szőleji, mellyeket Bácskában, és Szegeden szoktak eladni; ékeskedik az Uraságnak Tiszti lakó házával.

VERT. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik n. ny. Etyek mellett; 3 nyomásbéli határja hegyes, völgyes, és köves, erdeje, nádgya van, gabonát bőven terem, piatza Budán van.

VERTIKE. *Sós Vertike.* Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Selyéhez nem messze, mellynek filiája, Drávához $1\frac{2}{4}$ órányira, egy magasabb homokos dombon; határja 3 nyomásbéli, földgye kukoritzát, és zabot leginkább terem, piatza sehol sints, szép szarvas marhákat nevelhető legelője van *Zehi* nevezetű pusztáján az Uraságnak; szőleje nints.

VÉRTES. Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Hoszszú-Pályihoz nem meszsze, Debretzenhez 3 mértföldnyire; Reszege puszta hozzá tartozandó, jó határja terem búzát, zabot, árpát, tengerit, kölest bő-

ven, marha tartásra, és széna tsinálásra is alkalmatos; salétrom fôzésbôl meglehetôs hasznot vesznek.

VERZÁR. *Alsó Verzár.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Nagy Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Fonáczához, és Felsô Verzárhoz $\frac{1}{2}$ órányira; hegyes köves, agyagos határja trágyázással is alig terem kevés gabonát, erdeje nints.

VERZÁR. *Felsô Verzár.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Rézbányához közel, Pojánához 1 órányira, lakosai között sok Kováts mesteremberek vannak, kik azzal keresik élelmeket, egyéb minémüsége ollyan, mint Al. Verzáré.

VÉSE. Magyar falu Somogy Várm. földesUra Vésey Uraság, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Tapsonyhoz, Felsô Segesdhez, és Böhönyéhez is 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoritzát, és hajdinát bôven terem, makk termô erdeje, és jó legelôje is van, piatza Kanizsán, Muraközben, és Horvát Országban.

VESÉNY. Heves Vármegyében, fekszik Várkonyhoz nem meszsze.

VESICZA. Horvát faluSzala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, fekszik Stridóhoz közel, és annak filiája; síkos földgye termékeny, réttye jó, legelôje, fája van, szôleji termôk.

VESICZA, vagy *Vesticza.* Tót falu VasVárm. földesUrai Kregár, és több Urak, fekszik Muray Szombathoz közel, mellynek filiája; határja középszerû.

VESZE. Szabad puszta Békés Várm. földes Urai B. Haruker Uraságnak Maradékai, fekszik Gyulához nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

VESZEKÉNY. Lásd *Vezekény.*

VESZKÓCZ. Falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Dobruskához nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

VESZELE. Elegyes lengyel falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Pilszkó hegye alatt, Námesztóhoz 1 mértföldnyire szép helyen; minden tulajdonosnak sajátya különösen van a' másikétól; határja leginkább tavaszi vetést terem; lakosai több-

többnyire Takátsok, és abból veszik élelmeket.

VESZELE, Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Révay, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Pöstyén hez 1½ mértföldnyire; határja, réttye jó, legelője elég, keresettye van az Újhelyi Só háznál is, piatza Vág Újhelyben, és Verbón.

VESZELE. *Alsó*, és *Felső Veszele*. Két faluk Bars Várm. földes Urok Kázy Uraság, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek N. Sarodnak szomszédságában, és annak filiáji; földgyeik középszerûek, legelőjök elég van, káposztás, és gyümöltsös kertyeik jók.

VESZKA. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' F. Tsászár, lakosai katolikusok, fekszik Radosovetznek szomszédságában, mellynek filiája; határja olly forma, mint Keresztié.

VESZKÉNY. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai H. Eszterházy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Kapuvárhoz nem meszsze, Sopronhoz 5 mértföldnyire; tágas határja 2 nyomásbéli, rozsot, búzát, árpát, zabot, és kukoritzát terem, szőleje nints, erdeje szûken van, dohányt is termesztenek, és juhokat nevelnek.

VESZPRÉM VÁRMEGYE, *Comitatus Veszpremiensis*. Weßprehmer Geſpanſchaft. Hajdan *Beszprém* Vármegyének is hivattatott. Nevezetét vette Veszprém Püspöki fô Városától, és Várától. Fekszik délre Szala Vármegyének, 's majd Balaton tavának, és Somogy Vármegyének szomszédságjokban; déli napkelette Fejér Vármegye határozza, északra Komárom, és Győr Vármegyék. Hoszsza 14, 's majd 15 mértföldet tesz, szélessége pedig hol 3, hol 6 mértföldnyire terjed. Hegyei számosak, mellyek között legnevezetesebb a' híres *Bakony*, erdőségeivel egyetemben; hajdan híres Apátúrsága, 's Klastromai is nevezetesítették, és a' királyi vadászatok, mert ezeké vólt, és Gondviselője Grófi nevezettel illettetett; most pedig nagy erdőségei, külömbféle vadgyai, makkoltatásai, üveghutája, és bányája; mellyek tulajdon neveik alatt fordúlnak elô, kissebb hegyeivel, 's folyó vizeivel egyetemben, ezek között leg nevezetesebb *Balaton* tavának az a' része, melly e' Vármegyéhez tartozik. Vidékje

többnyire jó termékenységû, 's a' természetnek minden javaival megáldattatott lévén jó lakást szolgáltat leginkább Magyar, kevesebb német, és tót Lakosainak. Levegője egésséges, marháji külömbfélék, és számosak, borai jók és középszerûek, juhai hasznosak, számos makkolható sertéseikkel egyetemben. — Igen szívesen köszönöm N. Királyi Tanátsos, és Vicze Ispány *Kún László* Úrnak, munkám' elômozdítása eránt való szívességét, a' Tekén. Szolga-Bíró Urakéval egyetemben, a' kik e' Vármegyének leírását vóltaképen kidolgozván, nékem jókor megkküldeni nem sajnállották. Mindöszve 281 lakóhelyek vagynak benne, 's a' Veszprémi, és Szombathelyi Püspöki Megyékhez tartozik. *Hanta* pedig a' Gyôri Püspöki Megyéhez.

VESZPRÉM. *Vesprimium.* Nevezetes magyar, és kevés német lakosú Püspöki Város és Vár Veszprém Vármegyében, földes Ura a' Veszprémi Püspök, és Káptalanbéli Uraságok, lakosai katolikusok, evangelikusok, és reformátusok, 's számos zsidók is, a' kiknek helyben van zsinagógájok. Fekszik Sz. Király Szabadgyánák, Fájsznak, és Vámosnak szomszédságjokban, meredek hegyes, vôlgyes, és kôsziklás helyen, Pápától, és Fejérvártól is 5 mértföldnyire. Hozzá tartoznak ezek a' szabad puszták: *Jutas*, *Tsatár*, *Pór Fájsz*, és *Baldcza*. *Jutas* a' Káptalanbéli Uraké, *Tsatár* pedig Tállián, és Rohonczi Uraké. Hajdan némellyek szerént, királyi lakó hely is vala. Nevezetesítette leginkább Sz. ISTVÁN Király az Apátzáknak Klastromjokkal, és gyakorta itten létével, 's *Gizelával* egygyütt is megtisztelék. Sôt Szent IMRE is itten tevé fogadását. 1272-dikben *Erzsébet* Királynénak még a' Korona fejére tétetett, azután pedig a' mai szokás szerént jobb vállaikra szokott tétetni, 's megkoronáztatások a' *Veszprémi* Püspököt illeti, mellyet 1437 ben el akart tôlök tulajdonítani az Esztergomi Érsek, de a' *Székely Fejérvári* Gyûlésben jó vége szaksztatott. Néhai *Pdl* Veszprémi Püspök vala, a' ki a' R. Sz. Pál' Szerzetesseinek szabásokat adott, és alatta Klastromjaik szépen szaporodtak. Püspökjeit lásd F. Tisz. Kánonok *Práy*, és *Róka* Uraknak munkáikban. Hadi viszontagságai is elég keservesek vóltak. MÁTYÁS

Ki-

Királynak halála után a' Németek foglaltàk-el, 1551 ben az Ozmanok, 1565-ben ismét a' Németek G. *Szalm'* vezérlése alatt, és ekkor is lerontattak, 's elégtek nevezetesebb épületei; 1593ban *Zinán* Basa hóditotta-meg, a' kitôl 1598-dikban *Pálfy*, és *Schwarzenberg* vezérlések alatt viszsza vétetett. 1663-dikban ámbár nem vehetékmeg az Ozmanok a' Várat, de a' Várost feldúlták, felégették, 's lakosait is fogságjokba elhajtották. Hajdan sokkal nevezetesebb erôsségei valának, míg 1702 falai le nem rontattak. Most legnevezetesebb része a' Vár, mellyet díszesitenek a' külömbféle Szentegyházakon kivûl a' Püspöki jeles Kastély, a' Káptalanbéli Uraságoknak házaik, a' Vármegyeháza 's a't. Szentegyházai között elsô, 's legnevezetesebb a' nagy Szentegyház, melly Sz. Mihálynak emlékezetére szenteltetett, olly jeles ékesítései vagynak belôl, mellyek Kir. Szentegyházhoz is illendôk vólnának. A' *Katakomba* régi maradék épûlet, mellyet Fôtiszteletû, 's mély tudományú N. Prépost *Tsapodi Lajos* Úr két Óltárral díszesíttetett. 2szor *Gizela* Kápolnája, mellyet N. *Koller Ignátz* Úr megújjíttatott. Emlékezetére e' sorok tétettek: *Sacellum hoc, quod a B. S. Gizela, S. Stephani primi Regis Apostolici Conjuge conditum esse traditur, diu desolatum, Ignatius Koller de Nagy Mánya Episcopus Vesprimiensis, priori formæ; & nitori restituit, atque Altare Christo Domino pro nobis crucifixo dicatum consecravit, die* 10. *mensis Apr. anno* 1772. F. T. *Katona József* Úr pedig két Óltárt építtetett, 's az ottan találtt zôld márvány oszlopokkal felékesíttette. 3-dik A' Sz. Ferentz Szerzetebéli Atyáké, melly Sz. Istvánnak ván szentelve, 's ez a' felûlírattya: *Providentiæ Divinæ Sacrum* 1776. *PIe sVM ConDe Corata eX rVInIs.* 4-dik A' Piáristáké, holott a' B. Szûz Máriának Képe nevezetes. E' Szerzetbéli Atyák tanittyák itten a' Deák Iffjúságot. 5. Sz. László' Kápolnája a' Temetôben. 6. Sz. Anna' Kápolnája a' Városban, mellyet *Kis Sándor* Úr szerzett vala. Nevezetes díszesûléseket, 's jótéteményeket nyert e' Város néhai Gr. Eszterházy Imre Veszprémi Püspök, azután Magyar Országnak Primássa által, és N. Mányai

Koller Ignátz Veszprémi Püspök által, a' kik valóban példás, és külömbféle sok költségeket tettek mind a' Várnak, 's szenteltt, és világi épületeinek, mind pedig a' Városnak nevezetesítése végett; valamint a' nagy hírû *Bíró Márton* vólt Püspökje is. Születése helye Dr *Veszprémi István* Úrnak, a' ki szép magyar munkáji által az egész Hazában éléggé nevezetes. Az Evangelikusoknak, 's Reformátusoknak is vagynak Templomaik, és Prédikátorjaik. A' Vármegye Házán e' felírat van: Has æDes SVperIs PatrIæ sVIsqVe CIVIbVs nobILIs VnIVersItas VeszpréMIensIs e-LeVaVIt. A' Vár magas hegyen épült, 's jeles, és egészséges lakást szolgáltat; alatta van a' híres vízi mesterséges ház, melly által a' víz a' Vár alatt malmot is hajtó folyóból fel a' Várba szolgáltattatik. Nevezetes felôle, hogy annak készítôje meghalálozván, 15 esztendôs fija végezte-el e' valóban nevezetes vízi mesterséges épületet. A' Vár alatt lévô Városban legtsínosabb épület F. Tisz. Kánonok *Kapuvári Antal* Uraságnak lakó helye, és jeles kertye. Közel van hozzá a' Vendégfogadó, és a' Püspöki nagy Kert, melly az egész Városnak nem kis díszt, és frissítô helyet szolgáltat. E' Városhoz tartoznak még *Bohin*, 's az Apátzák' vôlgye, *Jerusálem*, és *Benedek* hegye, 's *Lebúj*, melly a' Jésuitáké vala. — Határja hegyes, és vôlgyes, közép termékenységû, legelôje köves, van a' Városnak határjában egy darab nevendék, és régi erdô is, mellynek az allyán van a' Városnak kaszállója; szép erdôje van a' Káptalanbéli Uraságnak a' *Jutasi* pusztán. Szôlejik a' *Tsatári* pusztán, gyümöltseik nagyon szépek teremnek; hasznos veteményes kertyeik *Séd* vize mellett vannak, melly a' Városon keresztûl foly, 's ezen vannak jó liszt, kása, és deszkát metszô malmaik; piatzok helyben, 's másutt is.

VESZTENICZ. *Alsó*, *Felsô Veszténicz*. Két népes tót faluk Nyitra Várm. földes Urok a' Nyitrai Káptalanbéli Uraság, lakosaik katolikusok, Alsó a' Felsônek filája; fekszenek Rokos nevû hegy alatt; földgyeik jók, fájok van, szôlejik termékenyek, javaik többfélék, sáfrányt is termesztenek.

VESZTÔ. Magyar falu Békés Várm. földes Urai B. Ha-

Haruker Maradékjai, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Kis Ladányhoz nem meszsze, és annak filiája; földgyének $\frac{1}{3}$ része jó, legelője szárazságban elég, nádgya is terem, szőleji vannak, egy része földgyének salétromos, és sovány, határját Körös vize gyakran károsíttya.

Veszveres. *K. és N. Veszveres.* Két tót falu Gömör Várm. földes Urok Gr. Andrásy Uraság, lakosaik többfélék, Kis Veszveres Nagynak filiája; amabban van deszka, fűrész malom, és réz olvasztó ház is; földgyeiknek egy része hegyes, a' többi pedig középszerű; vas műhelyeik vagynak a' saját, és szomszéd határokban, piatzok két, 's három mértföldnyire.

Veternik. Bars Várm. földes Ura Körmöcz Városa, fekszik Körmöczhöz közel, és annak filiája.

Vetés. Magyar, és oláh falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Zsadány, Dobb, és Szatmárnak szomszédságjokban; szántó földgye közép termékenységű, réttye, legelője elég, piatza Szatmáron, és Károlyban; határját néha az áradások károsíttyák fája tsekély, Gyűlvéz pusztát is bírják, Szamos vize' mentében szép gyümöltsösei vagynak.

Vezekény. *Nagy*, és *Kis Vezekény*. Két faluk Bars Várm. Nagy-Vezekénynek földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, Kis-Vezekénynek pedig Bocskay, és Szmertsnik Uraságok, lakosaik katolikusok, 's más félék is; Kis Vezekény annak filiája; fekszenek Ar. Maróthoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határbéli földgyeik középszerűek, mint vagyonnyaik.

Vezekény. *Garam*, és *Fakó Vezekény*. Két faluk Bars Várm. földes Uraik G. Eszterházy, és több Uraságok, fekszenek Zelízhez, és Csekéhez nem meszsze, mellynek filiáji; legelőjök van elég, földgyök, és réttyek termékeny, gyümöltsös kerttyeik meglehetősek, piatzok Báton, és Esztergomban van.

Vezekény. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Torna Szent-Miklóshoz közel, mellynek filiája; határja jól termő.

Vezekény. Szabad puszta Heves Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, fekszik De-

recskéhez, és Ballához nem meszsze; határja tsupán erdőkből áll.

VEZEKÉNY. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura G. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tallóshoz közel, és annak filiája; határja középszerű, mint vagyonnyai.

VEZÉND. Oláh falu Szatmár Várm. földes Ura Gr. Károlyi Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Mezö Petrihez nem meszsze, és annak filiája, Pórteleknek is szomszédságában; határja 3 nyomásbéli, földgye, réttye, legelője elég, erdeje kevés, szőleje nints, piatza Nagy-Károlyban 1 mértföldnyire.

VEZSÉNY. Magyar falu Heves Várm. földes Ura B. Podmaniczky Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Czibakházához közel, mellynek filiája; földgye termékeny, mellynek egy része salétromos, nádgya is terem.

VIBORNA. *Bierbrun.* Tót falu Szepes Várm. földes Urai Mudrányi, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Tótfalunak szomszédságában, és ennek filiája; fája tűzre van, földgye meglehetős.

VICHNYE. *Vichnovani, Eisenbach.* Tót falu Bars Várm. földes Ura Selmecz B. Városa, lakosai katolikusok, fekszik Selmecz Városához nem meszsze, 's fördője nevezetesíti; határja sovány, de vagyonnyaikat jól eladhattyák, fájok, legelőjök elég van.

VICHODNA. Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többfélék, fekszik Hibbének szomszédságában, mellynek filiája; postája is van, legelője elég, fája van mind a'kétféle, kézi, és szekeresi munkával van módgyok a' keresetre, földgye leginkább árpát, és zabot terem.

VICSAP. *Kis Vicsap*, és *Nagy Vicsap.* 2. Tót faluk Nyitra Várm. földes Uraik több Urak, fekszenek Csermendhez nem meszsze; határjaik jók, réttyeik meglehetősek, fájok van, szőlejik jól termők, legelőjök elég, piatzok sem meszsze.

VICZA. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, fekszik Beledhez nem meszsze, és annak filiája, Sopronhoz 6 mértföldnyire; tágas határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot terem, szőleje nints, erdeje középszerű.

VID.

VID. *Tisza Vid.* Magyar falu Bereg Várm. földes Urai több Urak, fekszik Kapocs-Apátinak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű.

VID. *Nem. Vid.* Magyar falu Somogy Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Csákány, Tapsony, és Szakácsihoz ½ órányira; határja a nyomásbéli, búzát, rozsot, zabot terem, erdeje, szőleje, legelője nints, piatza Kanisán és Horvát Országban.

VID. Magyar kisded falu Veszprém Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Kis Szőlőshöz ½ órányira; Dobronnak filiája; határja a nyomásbéli, földgye terem rozsot, búzát, és mindenféle tavaszit, Somlyón szőlőket bírnak, mellyeknek boraival, és marhákkal is kereskednek; erdejek szép van.

VIDAFÖLD. *Visne Dechtari.* Tót falu Liptó Várm. földes Ura Kubínyi Uraság; határja jól termő, legelője alkalmatos.

VIDEFALVA. *Vigyina.* Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Berényi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Losonczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Bisztriczkáé.

VIEDEN. Lásd *Vedény.*

VIDERNA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Lukihoz közel, mellynek filiája; határja közép termésű.

VIDERNIK. *Vidrig.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura a' Szepesi Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Skavnikhoz nem meszsze; határja néhol sovány.

VIDONCZ. Tót falu Vas Várm. földes Ura Gr. Nádasdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik F. Lendvának szomszédságában, mellynek filiája; földgye sovány, szőleje, és fája tűzre van.

VIDOVÁN. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura a' F. Király, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Radosoveczhez nem meszsze, és annak filiája; határja ollyan, mint Vleskováné.

VIDOVECZ. *Alsó, Felsö Vidovecz.* Két horvát faluk Szala Várm. földes Urok Gr. Althán Uraság, lakosaik katolikusok, fekszenek Csáktornyához nem meszsze; határbéli földgyeik középszerűek, réttyek, legelőjök, 's vagyonnyaik is meglehetősek.

VI-

VIDORNYA LAK, az L. betűben.

VIDRÁNY. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Kalenóhoz nem meszsze, Palotához is közel; határja a nyomásbéli, hegyes, veres agyagos, terem kevés zabot, tatárkát, és krompélyt, erdeje van, szőleje nints, széna nélkül szűkölködik, piatza Sztropkón van.

VIDRNA. Tót falu Trentsén Várm. fekszik Zboróhoz nem meszsze; határja középszerű, legelője, makkja van, marhákkal is kereskednek.

VIELA. *Kis*, és *Nagy Viela*. Két falu a' Bánátban, a' Pántsovai Kerületben.

VIESZKA. Tót falu Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik F. Apátihoz, és Beczkóhoz nem meszsze; földgye síkos, és meglehetős termékenységű, komlója is terem, kereskedésre módgya Oszlányon, fája van, legelője szoros.

VIESZKA. *Kis*, és *Nagy Vieszka*. Két tót falu Nyitra Várm. földes Urai B. Hellenbach, B. Révay, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék, fekszenek Sz. Keresztheż, és Rippinyhez nem meszsze; határjaik majd ollyanok, mint Sarluskáé, vagy Radosótzé.

VIESZKA. Szabad puszta Nyitra Várm. fekszik Nagy Kosztolánhoz nem meszsze, mellynek filiája.

VIESZKA. Szabad puszta Nyitra Várm. fekszik Alsó-Lehóczhoz közel, mellynek filiája.

VIESZKA. Két tót faluk Trentsén Várm. földes Uraik B. Révay, és több Uraságok, lakosai többfélék, fekszenek Vágújhelyhez, Beczkóhoz, és Pukovhoz közel; határjaik ollyanok, mint Kocsóczé.

VIESZKA. Ungvár Várm.

VIGANT. *Viged*. Magyar falu Szala Várm. földes Urai Domokos, és több Uraságok, fekszik Petendhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerű.

VIGLES. Régi Vár Zólyom Várm, földes Ura Hg. Esterházy Uraság, épült Zólyomhoz 1 mértföldnyire. Hajdan a' Királyoké vólt, a' mint *Zsigmond* Királynak itt lételekor, 1397-dikben kőltt Királyi Levele bizonyíttya. *Bél Mátyásnak* itten vólt útazásakor 1719-dikben omladozni kezdett, 's megújíttatását kívánnya, víg fekvéséhez képest. Valamint *Bocskaiaknak*, úgy *Rákóczi-*

ezeknek ostromlásokat is kiállotta, 's majd 2 esztendeig szemesen védelmeztetett; vólt ágyúi között ezzel az írattal is találtattak: *Sp. Dominus Sós de Poltár, Eques auratus, fieri curavit.*

VIGTELEK. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Rozsnyóhoz közel, mellynek filiája; határja középszerű, piatza 2 mértföldnyire van, legelője tsekély, meszet is égetnek, és a' szomszéd vas hámorokban pénzt kereshetnek.

VIGLÁS. Liptó Vármegyében Tsárda.

VIKARTÓCZ. Tót falu Szepes Várm. földes Ura a' Szepesi Püspökség, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik Lucsivnához ¾ mértföldnyire; határja sovány, más javai középszerűek.

VILÁG. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gróf Csáky Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Olsinkónak szomszédságában, Viravához is közel; határja két nyomásbéli, földgye agyagos, és nagyon hegyes, zabot, tavaszi búzát, árpát, tatárkát, kölest, 's gabonát keveset terem, erdővel, legelővel bővelkedik; gabona, és búza nélkül pedig szűkölködik.

VILÁGOS. Oláhúl *Siria*. Elegyes Mezőváros Arad Vármegyében, földes Ura Bohus Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Kovusnicz, Galsa, és Almáshoz közel, Méhes, és Bohus hegyek között, egy kősziklás, magas, és meredek hegy tetején. *Árpád* Hertzeg' Onokájáról *Világosnak* neveztetett a' Vár, mellynek fenn álló kastéllya romladozott, de kő kerítései, és *Etelka*' kertyei a' hegy' óldalán mai nap is látszatnak; nemkülömben *Szilágyi Mihálynak* tömlötze, és egy meleg kút. A' Várnak napkeleti részében hat ölnyire máig is bémennek sokan, de tovább menni senki sem bátorkodik; e' Vár olly szép helyen gyászollya vóltt fényes vóltát, hogy hozzá Országunkban kevés helyet lehet hasonlítani; tiszta időben meg lehet innen Bihar, Békés, Csongrád, Csanád Vármegyéket, és az egész Bánátot látni; sőt a' Budai hegyek is, meszsze látó tsők által meglátszanak; erről a' régi háborús időkben, a' régieknek beszédgyek szerént, ha az ellenség ezt a' tájékot háborgatta, a' Vár'

Tor-

Tornya' ablakába kiakasztatott lámpással adta a' Várnak Kormányozója a' Budainak tudtára. A' Város két gyönyörû kastélyokkal, és Parochiális Templommal ékeskedik. Hogy régenten nagy Város lett légyen, kitetszik két elpusztúltt roppant Templomoknak alapjaikból, mellyek egymáshoz 800 ölnyire valának helyheztetve. Egy hegynek tetôjén találtatik egy forrás, mellytôl sok hideglölôsök, és más betegek is meggyógyúlván, *Sz. Kútnak* neveztetik; négy országos vásárja van; földgye igen jó, határja tágas, *Kazmir*, *Kér*, és több pusztákkal nevekedvén; gyönyörû szôlôhegyei vagynak, 's igen jó borokat teremnek.

VILKÓCZ. *Kunzendorf.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura Görgei Uraság, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Dráveczhez közel, és annak filiája; határja néhol sovány.

VILLÁNY. Német, és rátz falu Baranya Vármegyéb. a' Belyei Uradalomban, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Siklós Városától 1½ órányira; határja 3 nyomásbéli, terem tiszta búzát, zabot, kukoritzát; erdeje, legelôje kevés; jó bora, ízére nézve a' Ménesivel megegyezik; tsinálnak veres aszszú szôlô bort is, mellynek akója 8. és több aranyon is árúlódik; ¼ órányira van hozzá egy *Peleske* nevû leomlott épûlet, a' szántóföldek között, holott gyakran találtatnak a' szántás közben puska és ágyú golyóbisok, kard, ásó, puska darabok.

VILLERSDORF. Német falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Máriásfaluhoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye, legelôje, fája elég van; büdös kôvel, és vitrióllal is nevezetes hasznot hajtanak.

VILMÁNY. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura B. Orczy Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Héczéhez közel, és annak filiája; határja termékeny, piatza Kassán, réttyének nagyobb részét az áradások járják.

VILONYA. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Veszprémtôl 1, Fejérvártól pedig 4 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, réttyein kivûl mind köves, földgye sovány legelôje sem elég, erdeje

van,

van, szôleje nints, Sédvizén malma van.

VILY. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Nagy-Kázmérhez nem meszsze, Radványhoz is közel; határja középszerû.

VILYKE. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura Gr. Forgács Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Losontzhoz 1½ mértföldnyire; határja középszerû, réttye, legelôje meglehetôs.

VIMPASZING. Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság; lakosai katolikusok, fekszik Szarvkônek szomszédságában, Sopronhoz pedig 3⅞ mértföldnyire; vólt itt a' Minoritáknak jeles Klastromjok, van benne Harmintzad, Posta, Vám, és híres 6 kerekû malom a' Lajta vizén; határja inkább hegyes, mint térséges, két nyomásbéli, szôleje középszerû, erdeje tsekély.

VINNA. Tót Mezôváros Ungvár Várm. földes Urai Gr. Sztáray, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik Sobrántzhoz 3 mértföldnyire, 's az Uraságoknak kastéllyaikkal ékesíttetik; földgye középszerû, legelôje, fája van, bora egésséges.

VINÁR. Magyar falu Veszprém Várm. földes Ura Marics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Mihályházához közel; határja a nyomásbéli; tsekély, és igen követses földgye terem rozsot, és mindenféle tavaszit, tserjés erdeje van.

VINDEN, vagy *Vinten*. Német falu Mosony Várm. földes Urai a' Czisztertziták, lakosai katolikusok, fekszik a' Fertô' partyán, Nyúlashoz ½, Ausztriai *Prukk* Városához 1 órányira; határja rész szerént hegyes, vôlgyes, és kôsziklás, földgye fekete, és követses, rozsot, búzát, árpát, zabot terem; vannak réttyei, és legelôje is, de nagyobb része földgyeinek szôlôkbôl áll, borait helyben is eladhattyák; erdeje, nádgya, halászattya, és kôfaragó helye is van határjában.

VINDSAÇHT. Szabad puszta, és Bánya Hont Várm. földes Ura Selmetz Városa.

VINEK. Németûl *Aepfeldôrfel*. Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik a' kis Dunának a' nagy Dunába való szakadásánál, Gyôrtôl 1¼ órányira, ha-

határja lapos, szántóföldgye kevés, réttye, és legelője igen jó, erdeje elég, arany szedéssel is keresik élelmeket; a' kis Dunán révje van.

VINYESTYE. Oláh falu Arad Várm. földes Ura Szalpek Uraság, lakosai ó hitüek, határos Soborsinnal, és a' Bánáttal, földgye nem igen jó, de erdeje elég van, bővelkedik ketskével, méhekkel, és gyümöltsel.

VINNYE. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, fekszik Sz. Királyi, és Sz. László határok között; határja szoros, és egészszen erdős rétek foglallyák.

VIRÁGOS. Német falu Baranya Várm. a' Bolyi Uradalomhoz tartozandó, lakosai katolikusok, fekszik Villányhoz $\frac{2}{4}$ órányira; földgye két nyomásbéli, szép tiszta búzát, zabot, és kukoritzát terem, 's 6—7 lábnyi hoszszaságú kendert, erdeje van, legelője kitsiny, kertyeikben teremni szokott fenyérrel tartyák marháikat.

VIRAVA. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik Csabalonczhoz, és Olysinkóhoz $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, nagyon hegyes, agyagos, sovány földgye zabot terem, egyebet tsekélyen, erdővel bővelkedik; van itten Harmintzad is.

VIRCSOLOG. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Fancsikának, dél. Korbestnek, n. ny. Sergesnek, ész. Isópallagának szomszédságjokban; kevés szántó földgyeiknek kevés hasznát veszik, zabot leginkább teremnek, ha az áradások el nem rontyák; erdeje elég van, szőleje nints, néha makkon sertéseket hizlalnak, piatzok N. Váradon van.

VIRT. Szabad puszta Komárom Várm. földes Urai Nedeczky, és több Urak, fekszik Kurta-Keszinek szomszédságában, és annak filiája; határja jól termő, vagyonnyai többfélék.

VISS. Visz név alatt.

VIS. *Nemes Vis.* Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Pereszlénynek, és Káptalan Visnek, mellynek filiája, szomszédságjokban, Soprohoz $3\frac{3}{8}$ mért földnyire; határja hegyes, térséges, két nyomásbéli, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát leginkább terem; szőleje tsekély.

VIS.

Vis. *Káptalan Vis.* Magyar falu Sopron Várm. földes Ura a' Győri Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nem. Visnek szomszédságában, Sopronyhoz $3\frac{4}{8}$ mértföldnyire; hegyes, és térséges határja a nyomásbéli, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát terem, szőleje tágas, és jó asztali borral kedveskedik; erdeje középszerű.

Vis. Magyar falu Szabolts Várm. földes Urai több Urak, lakosai többen reformátusok, fekszik Zalkodhoz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű.

Visegrád. *Visegradum, Plintenburg.* Hajdani híres királyi fő Vár, és most Mezőváros Pilis Vármegyében. Fekszik a' Duna' partyán, Marossal által - ellenben, Váczhoz $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; régenten *Magas Várnak* is neveztetett. Régi fényes, és pompás épületeinek mivóltát lásd *Oláh Miklósnál;* mellyhez hasonlót nehezen lehetett az időben látni; — viszontagságait pedig, és maradványának képét *Bél Mátyásnál;* méltán fájlalta romlását *Timon* e' szavaival: *Inspice natales Vicegradi, & funera; dices: Destruxisse homines, sed posuisse Deos.* — Fogháza vala *Salamon* Királynak mint egy másfél esztendeig, míg *Khárisnak* jövendölésére szabadon el nem eresztetett. Nevezetesedett *Károly* alatt, a' ki által épületei királyi módon elkészíttettek. 1310-dikben a' Sz. Koronának ide lett helyheztetésével híresíttetett, 's az említett Királynak háromszori házassági pompájával. Siralmassá tette vigságát *Szák*, ki a' Királyi Házat véletlenül akará kiölni; de vakmerősége torkára forrott, és érette példásan meg is büntettetett. Annakutánna ismét újra elevenedett, 's nevezetes Királyok, és Hertzegek tiszteltek meg jelenlétekkel. Innen zálogosítá-el azután *Erzsébet* Királyné a' Szent Koronát, mellynek elég el szómoritó következései lettek. *Zsigmond* Király alatt allyasodott fénye Visegrádnak; felemelkedett ellenben *Korvinus Mátyás* alatt, a' ki azt példa nélkül való királyi drágaságokkal felékesítette, a' mint *Oláh Miklós* előadta vala, 's méltán neveztetett földi Paraditsomnak. Néhány hónapig *Vitéz János* Érseknek is őrháza vala. Régi nevezetes, *Mátyás* Királytól nyertt szabadságai e' Városnak, károsak

sak lévén más Városokra nézve, az Ország-Gyûlésén ismét viszsza vétettek. Viszontagságait *Bél Mátyás* elég bôven elô adta. Most tsekély e' Mezôváros a' hajdani nagy hirû Vára alatt; határja hegyes, 2 nyomásbéli, gyümöltsöt leginkább terem, bort középszerûen, hegyekbôl, és sûrû erdôkbôl áll; piatza Pesten, és Budán; vagynak timsó bányái, révje a' Dunán, és patak malmai.

VISINA. Bánátbéli falu, Lippához $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

VISK. *Viskovecz.* Magyar falu Hont Várm. földes Urai Gr. Kohári, és Gr. Eszterházy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Pereszlényhez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jó, vagyonnyai jelesek, és külömbfélék.

VISK. Magyar Mezôváros Máramaros Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik n. k. Tecsôhöz 1, n. ny. Velejte Ugocsa Vármegyei helységhez is 1 mértföldnyire; híres len terem itten, mellyet a' Magyar, és Erdély Országi lakosok drága pénzen megvesznek; len mag olaja is híres, Aszszonyai jó szövôk, és fonók; határja 2 nyomásbéli, terem búzát, kukoritzát, rozsot, árpát, zabot, és kölest, szénát bôven; vagyon savanú vize, és a' köszvény ellen fördôje, a' Tiszán pedig révje, erdeje sok; esnek vásárjai is, és vagyonnyaikat helyben eladhattyák.

VISKA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Szent Korona, lakosai többen ó hitüek, fekszik Ungvárhoz 5 mértföldnyire; határja tsekély termésû.

VISKÓCZ. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura G. Szirmay Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik a' Makovitzai Uradalomban; földgye meglehetôs, legelôje, és fája is van.

VISNYE. *Alsó Visnye.* Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Merczel Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Hedrahelynek szomszédságában; agyagos, hegyes határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem; erdeje, szôleje van.

VISNYÓ. Magyar falu Borsod Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, reformátusok, és evangelikusok, fekszik Csernelynek szomszédságában, mellynek filiája; hutája is van, földgye néhol sovány, a' hegyeken

ken lévô földgyeit a' záporok rongállyák; piatza Miskoltzon, és Egerben, legelôje elég, fája is van.

Visnyó. *Visnyove.* Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Csejtához közel, és annak filiája; határja ollyan, mint Hrusóé.

Visnyó. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai katolikusok, ó hitüek, és evangelikusok, fekszik n. k. Parnóhoz $\frac{1}{2}$, é. Sztankóczhoz $\frac{1}{4}$, n. ny. Bacskóhoz 1 órányira; térséges, és elegyes ritka földgye 3 nyomásbéli, gabonát leginkább, zabot pedig középszerüen terem; erdeje, szôleje nints, rét nélkül szükölködik; piatza Kassán 5 mértföldnyire.

Visnyove. Tót falu Trentsén Várm. lakosai katolikusok, és másfélék, fekszik a' Lietavai Uradalomban; földgye nem igen termékeny, legelôje, fája van.

Visó. *Alsó Visó.* Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai Szaplonczay, és több Urak, lakosai görög katolikusok, fekszik n. k. Közép Visóhoz $\frac{1}{2}$, d. Kis Bocskóhoz 1 órányira; határja két nyomásbéli, sovány, köves, hegyes, völgyes, termése szük; lakosai többnyire a' F. Visói kir. szálaknak le szállításokból veszik táplálásokat.

Visó. *Közép Visó.* Oláh falu Máramaros Várm. földes Urai több Urak, lakosai gör. katolikusok, fekszik n. k. F. Visóhoz $\frac{1}{4}$, d. Szelistyéhez 1 mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, termése hasonló A. Visóéhoz; savanyú vízzel bövelkedik, úgy annyira, hogy egy völgye, számos savanyú vizek' forrásáért *Borvölgyének* neveztetik.

Visó. *Felsö Visó.* Német, és oláh falu Máramar. Várm. földes Ura a' Kir. Fiskus, és több Urak, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Mojszénhez 1 mértföldnyire, d. Szátsálhoz is annyira, ész. körül veszik a' havasok, és tenyves erdôk; határja két nyomásbéli, termésére nézve hasonló Alsó, és Középsô Visóéhoz; határjában számos fenyves van, mellyeket a' Kir. Fiskus tart, sok fenyôfa szálfák vágattatnak esztendônként itten, és az úgynevezett *Vaszszer* vizén lebotsáttatnak Visó vizébe, mellyen tovább eresztetnek a' Szigeti piatzra; vagynak

a' Nemeseknek havasai, mellyeken marháikat nyaralyák.

VISOLY. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura Semsey Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik az ország útban, Vilmányhoz ½ mértföldnyire, Kassához nem meszsze; határja jó, szőleje középszerű, réttyeit néha a' vizek háborgattyák.

VISONTA. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Sárnak szomszédságában, és annak filiája; határja termékeny, réttye jó, legelője szoros, fája van, piatza Gyöngyösön, szőleji nevezetesek.

VISONTA. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai G. Szécsényi, és több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik é. Görgeteghez 2 fert. n. k. Homok Sz. Györgyhöz 1, d. Csokonyához ¼ órányira; határja 3 nyomásbéli, rozsot, kukoritzát leginkább, egyebet középszerűen terem, erdeje, és sovány bort termő szőleje van; szarvas marhákkal kereskednek lakosai, piatza Legrádon, Kaprontzán és Kanizsán.

VISOCSÁNY. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Tarnóczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Zaj Ugróczhoz ½ mértföldnyire; földgye termékeny, réttye, legelője, erdeje, és szőlős kertyei is vagynak.

* VISTUK. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Modorhoz ¾ órányira; határja jó, vagyonnyai külömbfélék.

VISZ. Lásd *Vis*.

VISZAK. Magyar falu Vas Várm. földes Ura Gr. Zsigray Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Ivánczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja szoros, földgye sovány.

VISZÁK. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Vetseháza, és Remete helységeknek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, többnyire hegyes, és völgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje, szőleje nintsen.

VÍZEN. *Viesen, Bižinet.* Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lajta Sz. Miklósnak szomszédságában, Újvároshoz nem meszsze; igen hegyes határja 2 nyomásbéli, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát terem, szőleje nints, erdeje van elég, vagyon 6 ke-

kerekű örlő, és fűrész malma is.

Viszka. *Kis Viszka.* Tót falu Nyitra Várm. földes Ura B. Hellenbach Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Rippényhez nem meszsze; határja középszerű.

Viszlava. *Vaszlava.* Orosz falu Sáros Várm. határjának egy része meglehetős, legelője elég, fája is van mind a' kétféle.

Viszló. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik n. k. Márfának, é. Barbartz Szőlősnek, n. ny. Rádnak, dél. Szerdahelynek szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, földgye búzát leginkább terem, borait a' Valpói Uradalomban 4 órányira szokták el adni; a' helység alatt foly-el a' Tetyei víz, melly téli időben tsikkal bővelkedik.

Viszló. Falu Borsod Vármegy. földes Ura Gr. Kegleyits Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szent Jóbhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jól termő.

Viszló. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai Somsics, és Boronkai Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Apátinak, és Harságynak szomszédságjokban, Szigetvárhoz 2 órányira; határja 3 nyomásbéli, egyenes, mindenféle gabonát megterem, erdeje kitsiny, szőleje középszerű, legelője igen szűk.

Visznek. Magyar falu Heves Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Árokszálláshoz egy mértföldnyire; földgye, réttye jó, piatza Gyöngyösön, legelője elég, fája van tűzre, malma helyben.

Viszoka. Tót falu Hont Várm. földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Selmetzhez egy mértföldnyire; határjában legelője, 's fája van, szőleje nints, piatza Selmetzen.

Viszoka. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság; határja meglehetős.

Viszoka. Tót falu Ungvár Várm. földes Ura a' Religyiói Kintstár, lakosai többfélék, fekszik Pálótzhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jeles.

Viszoka. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Újhelyhez $1\frac{3}{4}$ mértföldnyire; Harmintzadgya is van, földgye

sovány, legelője, és fája is van.

VISZOLAJ. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Szúnyog Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Belushoz nem meszsze; földgye jó.

VISZTELEK. *Vizkelet* név alatt.

VISZ. Magyar faluSomogy Várm. földes Urai Bárány, és Sólom Urak, lakosai katolikusok, fekszik Túr, és Latrányhoz ½, Karádhoz 1 órányira; határja 2 nyomásbéli, kevés földgye terem búzát, rozsot, zabot, kukoritzát, erdeje, szőleje van, malom, és legelő nélkül szűkölködik.

VITÁLISFALVA. *Vitalisovce.* Tót falu Liptó Várm. földes Ura Vitális Uraság, lakosai többfélék, fekszik Szent Miklóshoz közel, és annak filiája; határja termékeny, legelője alkalmatos, erdeje tsekély.

VITANOVA. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Tersztenához 1¼ órányira, Oravicza vize mellett; határja 3 nyomásbéli, termékeny, de nagy viszontagságoknak vagyon kitéve, mivel a' Kárpát hegyéről sebesen leomladozó vizek, és zivatarok nem tsak vetéseiket semmivé teszik néha, hanem szántóföldgyeiket is nagyon rongállyák.

VITÁNY. Magyar, és tót falu Zemplén Várm. lakosai katolikusok, 's másfélék is, fekszik Radványnak, és Vily nek szomszédságában; sárga agyagos, leginkább hegyes határja 3 nyomásbéli, terem gabonát, árpát, zabot; erdeje elég, szőleje tsekély, rét nélkül is szűkölködik, piatza Újhelyben, és Kassán.

VITENYÉD. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Szombathelyi Káptalanbéli Uraság, lakosai többfélék, fekszik Alsó Hagodhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja közép termékenységű, legelője, fája, makkja van, melly a' Sz. Pákaiakkal közös.

VITNYÉD. *Letting.* Magyar falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kapuvárhoz közel, 's annak filiája, Sopronhoz 4 mértföldnyire; tágas határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot, és búzát terem, árpát, zabot, kukoritzát középszerűen; tzőleje nints, szénája bőven terem, dohánnya nevezetes.

VITÉZ. *Kis Vitéz, Nagy Vitéz.* Két tót faluk Sáros Várm.

Várm. földes Urok Berthóti Uraság, lakosaik többfélék, fekszenek Sirokához közel, mellynek filiáji; N. Vitéznek postája is van; határjok középszerû.

VITKA. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Náménynek, Olcsvának, és Dobosnak szomszédságjokban; határja 3 nyomásbéli, búzát, gabonát, zabot, kukoritzát jól terem, erdeje van, szôleje nints, piatza Tisza Újlakon 3, és Nagy-Károlyban 5 mértföldnyire.

VITKÓCZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Jaczhoz nem meszsze, mellynek filiája; földgye néhol tsekély, legelôje szoros, fája van.

VITKÓCZ. Német falu Szepes Várm. földes Ura a' Szepesi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Körtvélyesnek szomszédságában, és annak filiája; határja hegyes vôlgyes, a' záporok is járják, egyéb javai középszerûek.

VITTA. *Nemes Vitta.* Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik a' Szántói járásban; földgye középszerû.

VITTENCZ. *Telnitz.* Tót Mezôváros Nyitra Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Pöstyénhez 2 mértföldnyire; határjának földgye közép termékenységû, fája van, szôleji tágasak, és termékenyek, legelôje, réttye jó.

VITKOVA. Bánátbéli falu.

VIZESDA. Német, és rátz falu Torontal Várm. földes Ura G. Markovics Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik N. Kikinda, és Bessenyô Mezôvárosnak szomszédságjokban; határja 2 nyomásbéli, dohányt leginkább terem, búzát, zabot, árpát, muhart középszerûen; erdeje, szôleje nints, piatza Sz. Miklóson, Kikindán, és Szegeden.

VIZES GYÁN, a' Gy. betûben.

VIZESRÉT. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik N. Rôczéhez nem meszsze, és annak filiája; földgye rozsot, és zabot terem, legelôje épen nem elég, fája van, piatza Jolsván; a' vas mûhelyek is közel vagynak hozzá.

VÍZKELET. Magyar falu Pozsony Várm. földes Urai

több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Dudvág vize mentében, Kossúthoz ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, legelője *Hegy* helység alatt van.

Vizma. Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara.

Viznicze. *Felső*, és *Középsö Viznicze*. 2 Orosz falu Bereg Várm. földes Urok Gr. Schönborn Uraság, lakosaik többfélék, fekszenek a' Munkácsi Uradalomban, földgyeik soványak, fájok, réttyek, legelőjök van, piatzok Munkácson.

Vízvár. Horvát falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, fekszik é. Belovár ½, n. k. Agarév ¾, dél. Heresnye ¾, és Kanizsához 5 órányira; határja 2 nyomásbéli, többnyire rozsot terem, egyebet középszerűen, sík homokos a' földgye, erdeje van, szőleje nints, piatza Légrádon, Kaprontzán, és Kanizsán.

Vízvár. Szabad puszta Komárom Várm. földes Urai több Uraságok.

Vizslás. Falu Nógrád Vármegy. földes Ura Taródy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kaszárhoz nem messze, mellynek filiája; határja középszerű.

Vizsoly. Lásd *Visoly*.

Vlacsa. Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, lakosai külömbfélék, fekszik Hanusfalvához nem messze, és annak filiája; határja közép termékenységű, réttye van, erdőtskéje is.

Vladicsa. Orosz falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Szirmay Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Dricsnához közel; határja olly forma, mint Dricsnáé.

Vladicsa. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Sz. Polyena 1, d. Sztaskótzhoz ½, é. Felső Vladitsához is ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot, és krompélyt terem, földgye hegyes, kősziklás, agyagos, erdeje, szőleje nints, piatza Sztropkón van.

Vladimirovecz. *Vlajkovecz*. Bánátbéli falu, a' Versetzi járásban.

Vlkován, v. *Vluskován*. Tót falu Nyitra Várm. fekszik Radosócznak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű, fája van mind a' kétféle, és réttye is.

Vlkolinecz. Tót falu Liptó Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Rozenberghez közel, melly-

mellynek filiája; határja meglehetős.

VODNIK. Rátz falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Rafnikhoz nem meszsze, Luppák, és Dományhoz is közel; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, egyebet kukoritzánál nem terem; erdeje van, szôleje nintsen.

VOGYERÁD. Szabad puszta Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, fekszik Krakovánhoz nem meszsze, mellynek filiája.

VOJÉNY. *Gyigyiseny Vojény.* Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' N. Váradi Püspökség, lakosai ó hitüek, fekszik Zavolyényhez $\frac{1}{4}$ órányira; hegyes, vôlgyes, agyagos, köves földgye tengerit, zabot, és búzát terem középszerûen, erdeje van.

VOJKÓCZ. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szlatinához közel, és annak filiája; határja hegyes.

VOJLOVICZA. Bánátbéli falu, fekszik Pántsovához nem meszsze.

VOJTEK. Falu Temes Vármegy. földes Ura a' Királyi Kamara.

VOJTÓCZ. *Vojtovcze.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura G. Barkóczy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Puczákhoz $1\frac{1}{2}$, d. Brusnyiczához 2, é. Sztropkóhoz 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, rozsot, és zabot terem, földgye hegyes, és agyagos, szôleje nints, erdeje tsekély, piatza Sztropkón van.

VOJVODINCZ. Falu Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Verseczhez közel, mellynek filiája; határja jó.

VOKÁNY. Német falu Baranya Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Rácz Petre, ész. Herend, n. ny. Ata, dél. Siklós között; e' helység szép földön fekszik, széles útszájának közepén szép Temploma, nem meszsze van a' helységtôl *Terentás*, melly inkább hivattathatnék *Trinitásnak*, az ott régenten lakozott *Trinitárius* Atyák' Klastromának le omladozott falairól; van itt az Uraságnak malma, serháza, gôbölyt hízlaló nagy istállója, és komlós kertye; határja 3 nyomásbéli, búzát leginkább terem, semmibôl sem szûkölködik, boraikat Eszéken, és Valpón szokták eladni.

VOLICZA. *Volyczą.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Urai Boronkay, Szirmay, és több Uraságok, lakosai orosz vallásúak, fekszik Horbok Radvány, és Izbugya Bélához is közel; határja 2 nyomásbéli, földgye hegyes, agyagos, leginkább zabot terem, középszerűen pedig gabonát, tatárkát, kölest, árpát, és tavaszi búzát, erdeje kevés, piatza Homonnán van.

VOLÓCZ. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Munkátshoz nem meszsze, és annak filiája; földgye jó, ha trágyáztatik, rozsot terem, legelője, fája van, réttye is jó.

VOLOSZANKA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ungvárhoz 6 mértföldnyire; határja sovány, vagyonnyai selejtesek.

VOLOVA. *Oroszᶏ Volova.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, lakosai görög katolikusok, fekszik n. k. Brezovetzhez $\frac{3}{4}$, n. ny. Klenovához $\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, leginkább zabot terem, középszerűen kevés gabonát, árpát, kölest, tatárkát, és krompélyt, hegyes, völgyes, egy kis részében térséges, sárga agyagos, kavitstsal elegyes a' földgye, erdeje elég, szénája bőven van, piatza Ungváron, és Homonnán van.

VOLKAJA. Falu Ungvár Várm. földes Urai több Urak, fekszik Orosz Komaróczhoz közel.

VOLYA. *Alsó, és Felsö Oroszᶏ Volya.* Két faluk Sáros Vármeg. földes Urok Bártfa Városa, lakosaik többfélék, fekszenek Szebenhez nem meszsze, Alsó Volya a' Felsőnek filiája; földgyeik nem igen termékenyek, piatzok közel van, Felsö Volyának réttye nem nagy, de fája, és legelője elég van.

VOLYA. *Juszko Volya.* Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Forgács Uraság, lakosai orosz vallásúak, határos Abaúj Vármegyei helységgel Vehécz Bánszkával, Gálszécs 2, Varannó $\frac{1}{2}$ mértföldnyire van hozzá; határja 3 nyomásbéli, zabnál egyebet nem igen terem, erdővel bővelkedik, kevés vagyonnyát Varannón árúllyák, határjában haszontalan fekete gömbölyű *burgus* nevű kövek találtatnak.

VOLYA. *Oroszᶏ Volya, Fiassal.* Orosz falu Zemplén Várm.

Várm. földes Urai Gr. Forgács, és Matyasovszky Uraságok, lakosai görög katolikusok, fekszik Sztropkó Városához 1½, Orosz Krucsóhoz pedig fél órányira, hegyes, fejér agyagos, és kavitsos a' földgye, 3 nyomásbéli, terem leginkább zabot, tatárkát pedig középszerûen, erdeje bikkes, szôleje nints, jó kúti forrásokkal bôvelkedik, piatza Sztropkón, és Hanusfalván.

VOLYA. *Laborcz Volya.* Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Gr. Sztáray, Okolicsányi, és Natafalusi Uraságok, lakosai orosz vallásúak, fekszik Sztarához n. k. ½, d. Natafalvához fél, é. Ôrmezôhöz is fél órányira; határja 2 nyomásbéli, gabonát, zabot, árpát, és búzát középszerûen terem, erdeje tölgyes, mezeje térséges, és lapályos, fövenyes is, réttye elég, Laborcz vizének áradásai rongállyák, piatza Homonnán van 1 órányira.

* VOLÁNY. *Petrán Volány.* Falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik Belényeshez közel, és annak filiája; határja középszerû.

VOLVA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr Vandernót Uraság, lakosai katolikusok, és oroszok, fekszik Grosóczhoz ½ órányira; határja 3 nyomásbéli, zabot, krompélyt terem leginkább, hegyes, agyagos a' földgye, erdeje van, szôleje nints, piatza Homonnán.

VONYARCZ. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Keszthelyhez nem meszsze, mellynek filiája.

VORHOTA. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szala Egerszegnek szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

VOROCSÓ. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többen ó hitüek, határja közép termékenységû, réttye, legelôje meglehetôs.

VOROTNICZA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai egygyesûlt ó hitüek, fekszik Bubuliskához ¼ mértföldnyire, a' Munkátsi piatztól nem meszsze; határja hegyes, és vôlgyes, zabot leg inkább terem.

VOZINCZA. Tót falu Bars Várm. földes Ura Selmetzi B. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Zsarnóhoz nem meszsze, és annak filiája; földgye jó, réttye elég, legé-

gelôje, fája, makkja van, piatza Selmetzen.

Vozokány. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Mérey, és több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Sárfôhöz közel, mellynek filiája; földgye közép termékenységû, fája van, szôleje termékeny, köveket el is adnak, legelôje elég, réttye jó, piatza 1 órányira, malma helyben.

VöcsköND. Magyar falu Szala Várm. földes Ura a' Kapornaki Prépostság, lakosai többfélék, fekszik N. Apátihoz közel, és annak filiája; határja szoross, és néha az áradások járják; szôleji jók.

Vödrôd. *Vogyerád. Vedréd* név alatt.

Vök. Magyar falu Posony Várm. földes Ura a' Posonyi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Újfalunak, és Bústelekinek szomszédságjokban; többnyire minden esztendôben vetik földgyét, marha legelô mezején, 's kevés rétségén kivûl egyéb jövedelme nints.

Völcsej. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Egyed Mezôvárosnak szomszédságában, Sopronhoz $3\frac{2}{8}$ mértföldnyire; Egyházasfalunak filiája; sík határja a nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot terem, szôleje nints, réttye szoros, erdeje szûk.

Vôlgy. *Sik Völgy.* Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gróf Eszterházy Uraság.

* Vôlgye. *Siter Völgye.* Falu Bihar Várm. földes Urai Gr. Csáky, és több Uraságok, fekszik Tót Teleknek szomszédságában, mellynek filiája.

Vôlgyifalva. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik A. Szádvárnak szomszédságában, mellynek filiája; határjának egy részét Lendva vize szokta meg önteni; szôleji termôk.

Vönôcz. Magyar falu Vas Várm. földes Urai Horvát, és több Urak, fekszik Sz. Mártonhoz nem meszsze, és annak filiája; földgye termékeny, legelôje, és fája van, szôleje termô.

Vöröségyháza. Pest Vármegyében, az E. betûben.

Vörösalma. *Cservenicza.* az A. betûben.

Vörös Berény, a' B. betûben.

Vöröskô. *Cserveni Kamen.* Tót falu Trentsén Várm. föl-

földes Urai Gr. Königszeg, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Pukóvhoz $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; földgye közép termékenységû, legelôje, fája kevés.

Vörösko Vára. *Bibersburg, Cserveni Kamen.* Igen jeles fekvésû Vár Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság. Épûlt Modorhoz mintegy mértföldnyire, magas helyen 1230, és 1240 esztendôk között, 's meszsze ellátást szolgáltat vidám, és egésséges helye. Külömbféle viszontagságokat szenyvedett erôssége mind a' Tatárok, mind pedig *Ottokár* nak népe által; de 1705dikben *Rákóczinak* követôji igen példásan elverettettek alóla. 1781-ben nagy égés által sanyargattatott. Épûlete a' Várnak, valamint belsô drága ékessége is nevezetes, ezenkivûl külömbféle gazdasági épûletekkel, ugró kúttal, 's egyebekkel nevezetesíttetik; vidékje szép, földgye néhol sovány.

Vörösmart. *Mart* név alatt. Nevezetesíti Hg. *Eugéniusnak* itten lett táborozása 1697-ben, és a' Vármegyebélieknek hív szolgálattyára való készségjek.

Vörösmart. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Birkis, és Osztros között; határja 4 nyomásbéli, egy része lapályos, más része hegyes, többnyire tsak kukoritzát terem, középszerû erdeje van, szôleje nints.

Vörös Tó. Német falu Veszprém Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Barnaghoz $\frac{1}{2}$, Mentselhez 1 órányira; két nyomásbéli földgye agyagos, motsáros, mindent egyaránt terem, szénája, 's erdeje kevés, szôleje nints.

Vörösvágás. *Cservenicza.* Tót falu Sáros Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többfélék, fekszik Eperjeshez $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja néhol nehezen míveltetik, de jó, legelôje, erdeje, és réttye elég van, *Opál* kövek is találtatnak vidékjén.

Vörösvár. *Rothenthurn.* Német Mezôváros Vas Várm. földes Ura Gr. Erdôdy Uraság, a' kinek kastéllyával jeles, lakosai katolikusok, fekszik Szalonakhoz másfél mértföldnyire; határja meglehetôs, némelly része síkos, réttye jó, fája van, szép tsikókat is szoktak nevelni.

Vörösvár. Lásd *Veresvár.*

Vö-

VÖRÖSVÁR. Nyitra Várm. fekszik Újvároskának szomszédságában, mellynek filiája; határja ollyan, mint Beregszegé.

VÖRS. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Festetits Uraság, lakosai katolikusok, n. k. Sz. Györgygyel, dél. Fönyeddel, ész. Balatonnal határos; határja 2 nyomásbéli, róna, ôszit, és tavaszit jól terem, kis erdeje jó, szôleje nints; halászattya nevezetes, úgy, hogy egy halászatban 100 mázsánál több halat is kifognak, mellyeket a' Bétsi Kereskedôk szoktak elhordani; piatza Keszthelyben.

* VÖRSÖND. Baranya Vármegyében, határja jó.

VÖRÜ. Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Sz. Péter Úrhoz közel, és annak filiája; határja középszerû.

VRÁCSIK. Magyar falu Somogy Várm. földes Urai Börsönyi, és több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Sárdhoz közel, Sörnyéhez $\frac{3}{4}$, Bajomhoz $1\frac{1}{2}$ órányira; határja 2 nyomásbéli, leginkább rozsot terem, húzát keveset, földgye homokos, erdeje van, szôleje nints, rétekkel, legelôvel bôvelkedik, piatza Keszthelyben, és Kanizsán.

VRADIST. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai a' F. Király, és Kôszegi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szakoltzához nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

VRAJ. Gömör Várm.

VRÁNY. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Tsorda, Hájerdorf, és Mertsina között; határja 4 nyomásbéli, egészszen térséges, földgye fekete, és termékeny, búzájáról, és marhájáról híres, erdeje, szôleje nints; Vérsetz hozzá 2 óra járás, most újjonnan egyenes útszákra vétetett.

VRANYE. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Szúnyog Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Brodnónak szomszédságában, és annak filiája; földgye nehezen míveltetik, és néhol sovány.

VRANYEST. Szabad puszta, *Puaha Bara* Szállással, Báts Várm. földes Ura H. Grazsalkovics Uraság, fekszik Vaskúthoz nem meszsze, mellynek filiája.

VRANYUCZA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Hájerdorf, Russia, és Rakasdia között;

ha-

határja 4 nyomásbéli, térséges, és szép fekete földgye van, bôven terem mind búzát, mind kukoritzát, szép marhákat tartanak, erdeje, szôleje nints.

VRÁZLÓ. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Boronkay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Inke, N. Déd, és Páthnak szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, kukoritzát, rozsot, és zabot soványan terem, erdeje igen jó, legelôvel bôvelkedik, piatza Horvát Országban, és Kanizsán.

VRATISINECZ. Horvát falu Szala Várm. földes Ura Forintos Uraság, lakosai katolikusok, határja középszerû.

VRATISTYE. Tót falu Nyitra Várm. határja majd olylyan, mint Prilerszkáé, de fája nintsen.

VRICZKÓ. *Minich Viesen.* Német, és tót falu Túrócz Várm. földes Ura a' Tudományi Kintstár, lakosai katolikusok, kik között a' Tótok Olajkárosok, fekszik Trentsén Vármegye felé, nagy hegyek között egy szegeletben; határjának földgyei a' hegyeken széjjel vagynak, zabot szoktak termeszteni; hogy pedig annál jobb termések legyen, a' hegyeknek magasságok miatt, mivel a' földet szekéren hordott trágyával nem zsírozhattyák, olly szorgalmatosak, hogy e' munkát gyalog viszik véghez, marhával bôvelkedik, és téjjel; magas hegyei *Klak*, *Fekete Kőszikla*, és *Hollerstein*, mellyekbôl leg jobb vizek tsergedeznek; a' tetôjikben legelôk vagynak, de a' nagy hidegek miatt a' marha kevés ideig használhattya; vannak ezen hegyekben nagy vájások, és barlangok is, fôképen *Hollerstein* hegye olly tágas, hogy Rákóczy alatt való zúrzavaros világban 100 lovas katonáknak, minden hozzájok meg kívántató eszközökkel, egygy egész hónapig szállást adott.

VRTIZÉR. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Vág-Beszterczének szomszédságában, mellynek filiája; határja középszerû.

VUBLA. Zemplén Várm. Ungvár Vármegye' szélén.

VUCSKÓMBZÔ. *Vukova.* Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai több Uraságok, lakôsai ó hitüek, fekszik d. Bereznához 5, n. kel. Kalocsához 3 órányira; határja 2 nyomásbéli, terem zabot, és krompályt bôvebben, szénát középszerûen, kukori-

ritzája az ôszi jókori derek miatt ritkán érik-meg; bôvelkedik jó vízzel, és tûzi fával; búza, gabona, és bor nélkûl szûkölködik; piatza Huszton 9 órányira.

VUDARKA. Falu Fejér Vármegyében.

VUKOVA. Falu Temes Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többfélék, fekszik Kevereshez ¼ mértföldnyire; határja jó.

VUKOVA. *Kara Vukova.* Bács Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Hódság, és Deronya között.

VULKA PORDÁNY, a' P. betûben.

VULLARIA. *Vullozia*, vagy *Vallaria.* Horvát falu Szala Várm. földes Ura Gr. Álthán Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szoboticzának szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû.

VULSINKA. *Vulsinek.* Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai többen ó hitüek, fekszik Ungvárhoz negyedfél mértföldnyire; határja néhol sovány, vagyonnyai selejtesek.

WÜRTENBERG. Falu Vas Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság.

Z.

ZABAR. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, fekszik Cseredhez közel, és annak filiája; határja középszerû.

ZABÁLCS. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, Temes Vármegyével határos, fekszik Bruznik, Batta, és Lallasincz között; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, tsak kevés kukoritzát terem, ebben is az idején esni szokott derek nagy károkat tesznek; erdeje nagy, és jó, szôleje nintsen.

ZABIDO. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Tersztenához nem meszsze, mellynek filiája, Tordosinhoz ½ mértföldnyire, hegyek között; határja sovány.

ZABINECZ. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Trentsén Városa, fekszik Orechóhoz nem meszsze, Vág vizéhez, és a' Trentséni hídakhoz is közel.

ZAB-

ZABLÁT. *Kis*, és *Nagy Zablát*. Két tót faluk Trentsén Várm. földes Urok Gr. Szörényi Uraság, a' kinek kastéllyával ékes, lakosaik katolikusok, fekszenek Orechóhoz közel, mellynek filiaji; határbéli földgyeik meglehetősek.

ZABOR. *Zaborja*. Tót falu Túrócz Várm. földes Ura Zaborszky Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Szent Helénának szomszédságában, mellynek filiája; határja gyü möltsel bővelkedik.

ZABRECS. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Nagyfalunak szomszédságában, és annak filiája, Vág vizéhez is közel, Gaczel alatt; határja meglehetős, néha a' víz áradások károsíttyák.

ZABRÁNY. Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Guttenbrunhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

ZABRI. Szabad pusztaHont Várm. földes Ura a' Tudom. Kintstár, fekszik Litavához közel, és annak filiája.

ZABRUGY. Falu Ungvár Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, fekszik N. Berezinához közel; határja meglehetős.

ZABUSKA. Szabad puszta Hont Várm. földes Ura Blaskovics Uraság, fekszik Házas Nényének szomszédságában, és annak filiája.

ZADIEL. Tót falu Liptó Várm. földes Urai több Urak, fekszik Tarnóczának szomszédságában, mellynek filiája; határja néhol sovány.

ZÁDNYA. Orosz falu Máramaros Várm. földes Urai G. Tóldy Maradékai, és több Urak, lakosai egygyesültt ó hitüek, fekszik n. k. Dolhához fél mértföldnyire; d. Bereg Vármegyével határos; sovány földgye a nyomásbéli, terem kukozitzát, és kevés zabot; gabonájokat Husztról 6, vagy Munkátsról öt mérttföldnyirôl szerzik; erdővel bővelkednek, égett mészszel is kereskednek lakosai, mellyet Ugocsa, és Bereg Vármegyékbe hordanak 3, 5, 8 mértföldnyire.

ZÁDOR. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Hunyady Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Szörényhez, Dombóhoz is tél, Szigetvárhoz pedig a mértföldnyire; határja a nyomásbéli, leginkább rozsot terem, búzát középszerüen, tavasziból hajdinát legjobban terem

erdeje van, szôleje nintsen, marha eladásból pénzt szereznek Baboltsán, és Attádon.

ZÁDORFALVA. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai többen reformátusok, fekszik Ragályhoz $1\frac{1}{4}$ mértföldnyire; legelôje, fája van, réttye nintsen, piatza 3 mértföldnyire.

ZÁDORHÁZA. Magyar falu Gömör Vármegy. földes Urai több Urak, fekszik Dobócznak szomszédságában, és annak filiája; fája nintsen, legelôje szoros, gümöltsös kertyei vannak, földgye gabonát termô, piatza Rima-Szombatban, Rozsnyón, és Jolsván van.

ZADUBNICZA. Szabad puszta Nyitra Várm. földes Urai Bartakovics, és Aponyi Uraságok, fekszik K. Aponyhoz nem meszsze, mellynek filiája; Szulóczhoz tartozik.

ZADUBNIE. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Szúnyog Uraság, fekszik Brodnóhoz közel, és annak filiája; földgye középszerû, legelôje szoros.

ZAGORHIDA. Szabad puszta Szala Várm. fekszik Novához közel, mellynek filiája.

ZAGUZSEN. Oláh falu Kraſsó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Priszáka, és Zsuppához nem meszsze; határja 4 nyomásbéli, a' Temes felôl való része térséges, más része hegyes, terem kukoritzát, és kevés gabonát; erdeje, szôleje nints.

ZAGYILSZKA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, fekszik Pudlopóczhoz közel, mellynek filiája; határja sovány.

ZAGYVA. Magyar falu Nógrád Várm. földes Ura B. Prónay Uraság, lakosai több félék, fekszik Zagyva vizéhez közel, Salygó Tarjánnak szomszédságában, és annak filiája; határja néhol tsekély termésû.

ZAGYVA. Régi omladozott Vár, és nevezetes folyó víz Nógrád Vármegy. a' Várat, melly Salygó, és Somoskô régi Váraktól nem meszsze épûlt, 's három szegeletet formál, *Korvinus Mátyás* elrontatta, minthogy ostromlásakor szeme valamelly nyil által megsértettetvén, ellene haragra gerjesztetett; Zagyva vizének folyását rövideden lásd Nógrád Vármegyének leírásában.

ZAHATI. Szabad puszta Nyitra Várm. fekszik Suránynak szomszédságában, és annak filiája.

ZÁ-

ZÁHONY. Magyar falu Ungvár Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik N. Tárkányhoz nem meszsze, mellynek filiája; lakosai katolikusok, és reformátusok, határja jó.

ZAHORA. *Zahorcze.* Tót falu Hont Várm. földes Urai Gr. Balassa, és Gr. Zichy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Szilhez közel, mellynek filiája; határja középszerű, legelője, 's fája van elég.

ZAHOROVISTYE. Tót falu Liptó Várm. földes Ura Okolicsányi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Motko Szent Kereszthez közel, és annak filiája; határja középszerű.

ZAHRACZKA. Nyitra Vármegyében Ìrtvány.

ZAHRADA. Szabad puszta Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, fekszik Zavadához nem meszsze, mellynek filiája.

ZAHORB. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Sztavnához közel; határja tsekély.

ZAICZFALVA. *N. Zajnót. Hasendorf.* Falu Vas Várm. földes Ura Gr. Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sz. Miklósnak szomszédságában, és annak filiája; határja hegyes, nem igen termékeny, 's az áradások gyakran károsíttyák; szőleje, fája, legelője van.

ZAITA. Sváb falu Szatmár Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Peleske, Rosály, és Gatsálynak szomszédságokban; határja erdőből írtott jó fekete föld, 3 nyomásbéli, búzát, kukoritzát, zabot, és krompélyt terem, fával bővelkedik, szőleje nints, piatza Szatmáron van.

ZAKAMENE. *Klin Zakamene.* Elegyes lengyel falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Lomna felett hegyes helyen, fekvése az Erdődihez hasonló, házaik a' lengyel szokás szerént széjjel vannak szórva, úgy hogy az ide való Plébánusok, számos meszsze fekvő helységek lévén öszve foglalva, egész apostoli hivatalt tellyesítenek a' sok téli terhes útaknak igen alkalmatlan véltok miatt.

ZÁKÁNY. Magyar, és horvát falu Somogy Várm. földes Urai Gr. Szécsényi, és Gr. Zichy Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Csokonyától $6\frac{3}{4}$ órányira, a' Gyékényesi határ felett, Surdhoz 1, Légrád Városához $1\frac{1}{2}$

órányira; postája is vagyon, lakosai szarvas marhákkal, és sertésekkel kereskednek a' Kanizsai vásárokon; mezeje középszerû, erdeje is; borai híresek, kukoritzával bővelkedik, piatza Kanizsán van.

ZAKARÓCZ. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, fekszik Gölnitzhez fél mértföldnyire; földgye hegyes, vas bányáji is vannak.

ZAKIL. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Teplához nem meszsze; határja meglehetős.

ZAKOPCZE. *Zakopesje.* Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Újhelyhez 6 mértföldnyire; határja hegyes, földgye sovány.

ZAKOSZTALAN. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai több Urak, fekszik Nagy-Kosztolánynak szomszédságában, és annak filiája; határja ollyan, mint Nagy-Kosztolányé.

ZALA. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Tabb, Kapoly, és Bálványoshoz fél órányira; határja a nyomásbéli, rozsot leginkább, búzát középszerûen terem, hegyes, agyagos a' földgye, erdeje, szőleje elég van, malom nélkûl szûkölködik, piatza Veszprémben.

ZALABA. Hont Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Kis Gyarmathoz közel, és annak filiája; határja jó.

ZALACSKA. *Kis, és Nagy Zalacska.* Két tót falu Ungvár Várm. földes Uraik Gr. Sztáray, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, Kis Zalacska Nagy Zalacskának filiája; határbéli földgyeik jó termékenységûek.

ZALÁNKA. *Szalánka.* Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Balog Uraság, fekszik Alcsúton felûl, Felcsúton pedig alól; határja hegyes, völgyes, homokos, de nagyon jó réttye van.

ZALÁTA. Magyar falu Baranya Várm. földes Ura G. Batthyáni Uraság, lakosai reformátusok, Kemsével, és Selyével is határos, Dráva vizéhez 1 órányira fekszik, földgye kukoritzát, 's zabot leginkább, egyebet pedig középszerûen terem, hallal bővelkedik, erdeje van; *Kápolna* nevû puszta két fertály órányira van hozzá, mellyben látszatnak régi kô

ala-

alapok; találtatott egy nagy 4 szegeletû kô tábla is itten, mellyre e' szavak valának írva: *Itt fekszik halva Babocsay Klára.* Jele, hogy e' Puszta régenten Babocsay Familiájé volt.

ZALATNAK. Baranya Vármegyében, határja jó.

ZALKOD. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Ura Komjáti Uraság, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik a'Tiszához közel; határja nem egyenlôen termô.

ZALMÁNY. *Zalmanovcze.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai Kükômezey, és több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Kapronczához közel, mellynek filiája; határja hegyes, közép termékenységû, réttye, legelôje, fája van.

ZALOBINA. Tót falu Zemplén Várm. fekszik Olyka' partyán, Kis - Domasához közel.

ZALOCSINA. Nyitra Vármegyében Irtvány, Verbótzhoz tartozik.

ZALUS. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Turcsányi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vág - Besztertzéhez közel, és ennek filiája, n. k. Tepla felett; határja hegyes.

ZALUSÁNY. *Fazekas Zalusány.* Tót falu Kis Hont Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Szuha patakja mellett, Nagy Szuhajnak filiája; határos Pongyelokkal, és Osgyánnal is; földgye 3 nyomásbéli, mindenféle gabonát megterem, réttye jó, erdeje nints, lakosai jó fazekasok, és téglavetôk.

ZALUSÁNY. *Rima Zalusány.* Tót falu Kis Hont Várm. a' Rahói Uradalomhoz tartozik, lakosai evangelikusok, fekszik Rimavize mentében, határos R. Bányával, R. Lehotával, és Pribojal, a' mellyhez tsak egynehány lépésnyire fekszik, motsáros szántó földgyei 3 nyomásbéliek, rozsot és zabot teremmek, réttye kevés, erdeje nints; lakosai szúszékokat, 's hambárokat, szekrényeket tsinálnak, és abból is keresik élelmeket.

ZÁMOGY. Falu Zemplén Várm. fekszik Duscha folyó mellett.

ZÁMOLY. Magyar, és német falu Fejér Várm. földes Ura Gróf Lamberg Uraság, lakosai katolikusok, reformátusok, és zsidók, fekszik n. k. Patkához fél, d. Fejérvárhoz $1\frac{1}{2}$ órányira; határja 3 nyomásbéli, dombos, és

lapos róna földgye leginkább búzát, rozsot, árpát, és zabot terem, erdeje, szôleje van, piatza Fejérváron.

ZÁMOLY. Magyar falu Gyôr Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Szigetközben, Ladamérnek szomszédságában, Gyôrhöz egy, Hédervárhoz másfél órányira; határja 2 nyomásbéli, búzát leginkább, és szép káposztát is bôven terem, földgye térséges, agyagos, és sûlevényes, erdeje kevés; káposztáját Párkányra, Vátzra, és Pestre hordgyák eladni.

ZÁMOR. Szabad puszta Fejér Várm. földes Ura Montler Uraság, fekszik n. ny. Sóskútnak szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, vôlgyes, terem búzát, rozsot, és tavaszi vetést, erdeje van, piatza Budán.

ZAMORÓCZ. *Zamorovcze.* Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Orechóhoz nem meszsze, és annak filiája; határja jó.

ZAMOSTYA. Tót falu Zólyom Várm. földes Ura a' Liptsei Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Dubovának szomszédságában, és annak filiája, Garam vizéhez közel; határja hegyes, földgye sovány, erdeje elég van.

ZAMUTO. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai Almásy, és több Urak, lakosai többnyire evangelikusok, fekszik Csaklyóhoz, és Rudlóhoz nem meszsze; határja 3 nyomásbéli, hegyes, és köves, zabbal bôvelkedik, vizes árkaiban pisztrángok találtatnak, hegyein pedig most már *Opál* köveket is szednek.

ZANAD. Torontal Várm.

ZÁNKA. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Csicsóhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó, legelôje meglehetôs, erdeje, makkja, savanyú vize van, réttyei is jók.

ZANSZINA. Falu Ungvár Várm. fekszik hegyek között, határja tsekély.

ZAPSON. Magyar falu Bereg Várm. földes Urai Lónyai, és Rácz Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Mezô-Kaszonyhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; földgye két nyomásbéli, egyenes fekvésû, és gabonát jól terem, szôleje, és erdeje van, piatza Munkácson $2\frac{1}{2}$ mértföldnyire.

ZA-

ZAPUSNIK. Bánátbéli falu Mehádiához 2 mértföldnyire.

ZÁR. *Zdiar* név alatt.

ZARÁND. Oláh Mezővároſ Arad Várm. földes Ura Gr. Fekete Uraság, lakosai katolikusok, és ó hitüek, fekszik Szt Annához nem meszsze, Szikula, Pankota, és Szinyitye között; van itt az Uraságnak ser, és pálinkaháza, két vadas kertye; 4 jó országos vásár is esik itten; földgye jó, erdeje szép, határja a' Moróczi pusztával nevekedvén 3 nyomásbéli, bővelkedik gabonával, marhával, juhokkal, sertéssel, ketskével, méhekkel, és gyümöltsel; határjában 3 folyó vizei vagynak, úgymint: *Csiger*, *Tarnyik*, és *Körös*, mellyen 5 kerekü malma van az Uraságnak. Csiger vize mellett van egy régi Várnak maradvánnya, mellyet a' két elsö folyóvizek kerítettek-bé; e' hely most is *Várkertnek* nevezteték.

ZARÁND. Oláh falu Bihar Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, és több Urak, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Kigyikhez fél fertály, délre Tassádfőhöz 1½, n. ny. Kis Kérhez ¼ órányira; határja igen kitsiny, földgye hegyes és agyagos, nem igen termékeny, erdeje tsekély, szőleje nints, piatza Nagy-Váradon; pénzen árendáltt földeket mívelnek többnyire.

ZARÁNDFALVA. *Czurndorf* név alatt.

ZARJECZ. Három tót falu Trentsén Várm. földes Uraik több Uraságok, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, fekszenek Drietomához, Lukihoz, és Dluhepoléhoz nem meszsze, Trentsénhez ¾ mértföldnyire; határbéli földgyeik közép termékenységüek, lakosaik jó késeket tsinálnak, kallójok is van.

ZARICSÓ. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Ung vize mellett; határja jó.

ZARKAHÁZA. Magyar falu Vas Várm. földes Ura a' Szombathelyi Püspökség, fekszik Sz. Királynak szomszédságában, és annak filiája; határja középszerü.

ZARKAHÁZA. Magyar falu Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Turnicsához nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetős.

ZARNOKŐ. Lásd *Zsarnó*.

ZASKO. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai katolikusok, többen evangelikusok, fekszik Nagyfaluhoz közel,

és ennek filiája; határjának tsekély része termékeny, a' többi sovány, különös lennye nevezetes, mellyből a' lakosok szép hasznot vesznek.

* ZASRIVA. Tót falu Árva Várm. határja közép termékenységû.

ZASTÓ. Szabad puszta Pest Vármegyében.

ZASKÁL. Tót falu Árva Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik A. Kubinhoz nem meszsze, és annak filiája; földgye középszerû, búzát, és rozsot terem.

ZASZAD. Horvát falu Szala Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, határja középszerû.

ZASZKALJE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Szapáry, és Gr. Balassa Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Vág-Besztertzéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja kôsziklás, és sovány, legelôje, fája elég van.

ZASZTRANYE. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Pongrácz Uraság, fekszik Tepliczához közel, mellynek filiája; határja tsekély.

ZATURCZA. *Kis*, és *Nagy*, vagy *Alsó*, és *Felsö Zaturcza*. Két tót faluk Túrócz Várm. földes Urok Zaturecz-ky Uraság; 1255-dikben IV. BÉLA Király által *Uzda'* Fijainak ajándékoztatott; fekszenek Szent Mártonnak szomszédságában, mellynek filiáji; határbéli földgyeik jók, fájok, réttyek, legelôjök elég van.

ZAUSZINA. Orosz falu Ungvár Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Kis-Bereznához nem meszsze, 's ennek filiája; határja középszerû.

ZAVAD. Német falu Tolna Várm. földes Ura Gr. Aponyi Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Hôgyészhez $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja jól termô.

ZAVADA. Tót falu Bars Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, határja termékeny, erdeje, szôleje, legelôje van, piatza Sz. Benedeken.

ZAVADA. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, lakosai katolikusok, fekszik N. Tapoltsányhoz 1 mértföldnyire; határja ollyan, mint Podhragyáé.

ZAVADA. Falu Nógrád Várm. földes Urai Gr. Zichy, és Gr. Balassa Uraságok, fekszik Gácsfalvához nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

ZA-

ZAVADA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura B. Palotsay Uraság, fekszik Palotsához nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű, legelője, réttye van.

ZAVADA. Elegyes falu Szepes Várm. földes Ura Lőtse Városa, fekszik Lőtséhez 1¼ mértföldnyire; határja hegyes, és néhol sovány.

ZAVADA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gróf Kolonits, és B. Zaj Uraságok, fekszik Zaj Ugrótzhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja tsekely.

ZAVADA. *N. Zavada.* Tót faluk Trentsén Várm. földes Uraik Gr. Illésházy, és több Uraságok, fekszenek Nemsovának, és Podszkálnak szomszédságjokban; határjaik soványak.

ZAVADA. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Jekelfalusy Uraság, lakosai ó hitüek, fekszik n. k. Sztropkóhoz 2, n. ny. Porubához 1, ész. Puczakhoz is 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, igen kősziklás, hegyes, agyagos, tsupán tsak zabot terem, azt is fáradságos mívelés után.

ZAVAR. Tót falu Pozsony Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, fekszik Alsó-Lóczhoz ½ órányira; határja 3 nyomásbéli, nevezetes javai vagynak.

ZAVATKA. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gróf Schönborn Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik A. Verecskének szomszédságában, mellynek filiája; határja hegyes, köves, és sovány, egyedül zabot terem.

ZAVATKA. Elegyes falu Gömör Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, fekszik Polánkához nem meszsze, és annak filiája; határja középszerű, legelője elég, erdeje van, deszkával, és zsendellyel kereskednek lakosai.

ZAVATKA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Bornemisza Uraság, fekszik Eperjeshez 1 mértföldnyire; határja középszerű.

ZAVATKA. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Márjásy Uraság, fekszik Márkusfalvához közel, mellynek filiája; határjának nagyobb része hegyes, köves, tavaszit, 's gabonát termő, egyéb eránt majd hasonló Márkusfalvához.

ZAVATKA. *Szunyogd Zavatka.* Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, fekszik Lietavának szomszédságában, és annak filiája, Podhorjához is közel; határja meglehetős.

ZAVATKA. Elegyes falu Ungvár Várm. földes Urai több Uraságok, fekszik Tibének szomszédságában, és annak filiája; határja jó.

ZAVATKA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Vandernót Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Topoloka, és Mislyinához ½ órányira; határja 3 nyomásbéli, földgye agyagos, zabot, és krompélyt leginkább terem, erdeje bikkes, szôleje nints, piatza Homonnán.

ZÁVIDFALVA. *Zavidova.* Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, határja sovány.

ZAVOD. Német falu Tolna Várm. földes Ura G. Aponyi Uraság, határja jó.

ZAVOD. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gróf Batthyáni Uraság, lakosai katolikusok, síkos határja 3 nyomásbéli, rozsot, árpát, és kendert terem, szôleje, réttye van, piatza Nagy-Lévárdon.

ZAVODJE. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Zavodszky, és több Uraságok, fekszik Szolnához nem messze, mellynek filiája; határjában Zilinka folyóvíz ömlik a' Vág vizébe; földgye termékeny.

ZAVOJEN. *Petrileny Zavojeny. Petrileny* név alatt.

ZAVODNYE. Szepes Várm. a' Lublói Uradalomban, lakosai külömbfélék, fekszik Pilchovhoz közel, mellynek filiája; határja hegyes, és néhol sovány.

ZAZSRIVA. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai többnyire katolikusok, fekszik Trentsén Várm. szélén, határja igen sovány, szántó földgyeire nézve, hanem legelôje igen jó, vajat, és sajtot legjobbat gyûjtenek.

ZBINOV. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, fekszik Rajeczhez közel, mellynek filiája; földgye középszerû, legelôje, erdeje van.

ZBISKORÉV. Tolna Várm. Vendégfogadó, földes Urai több Urak, fekszik Paksshoz közel.

ZBOJ. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai gör. katolikusok, fekszik d. Ulics Krivához ¾, é. pedig Novoszeliczához ½ órányira; határja 2 nyomásbéli, hegyes, völgyes, kôsziklás, sovány fejér agyagos, kavitstsal elegyes a' földgye, leginkább zabot terem, középszerûen kevés árpát, kölest, tatárkát, és krom-

krompélyt; erdeje van, legelővel bővelkedik; piatza Homonnán, és Ungváron.

Zbojna. *Homonna Zbojna, Izbugya Zbojna.* Két orosz faluk Zemplén Várm. földes Uraik Almási, Kátsándi, és több Uraságok, lakosaik külömbfélék, határ béli földgye Hom. Zbojnának hasonló Hom. Rokitóéhoz; amazé pedig Csebinyéjéhez.

Zbora. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai több Urak, fekszik Dohnának szomszédságában, és annak filiája; határja középszerű.

Zboró. Orosz Mezőváros Sáros Várm. földes Urai Gr. Aspermont, és Gr. Szirmay Uraságok, a' kiknek kastélyaik jelesítik, lakosai katolikusok, papiros malma, 's ispotállya is van; határja termékeny, erdeje, legelője, réttye van, piatza közel.

Zborov. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, fekszik Krasznának szomszédságában, mellynek filiája; földgye sovány.

Zbuna. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság.

Zdana. *Alsó, és Felsö Zdana.* Két tót faluk Bars Várm. földes Urok Gr. Kohári Uraság, lakosaik külömbfélék, fekszenek Garam vizéhez nem meszsze, Alsó Zdanának savanyú vize is vàn; Alsónak földgye jobb, amazé pedig néhol tsekély; a' Bánya Városokban van módgyok a' keresetre.

Zdenyova. Orosz falu Bereg Várm. földes Ura Gr. Schönborn Uraság, lakosai többen ó hitüek, fekszik Serbóczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja tsekély, zsendely készítésből élnek lakosai.

Zdiar. *Zar, Ozar, Morgenröthe.* Tót falu Szepes Várm. földes Ura B. Palotsay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bélához 1 fert. mértföldnyire; határja tsekély.

Zdichava. Két tót faluk Gömör Várm. földes Uraik Gr. Kohári, és több Uraságok, lakosaik külömbfélék, fekszenek egygyik Rőczéhez, a' másik Nyustához nem meszsze; határbéli földgyeik középszerűek.

Zdoba. Falu Abaúj Várm. határjának $\frac{2}{3}$ része nem igen termékeny.

Zebanecz. Horvát falu Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szelniczához közel, és annak filiája; határja tsekély.

Zi-

ZEBECZKE. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy, és Gr. Erdődy Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Szala Egerszeghez közel, és annak filiája; határja szoros, földgye néhol sovány, réttye elég van, legelője, erdeje nintsen.

ZEBEGÉNY. Magyar falu Hont Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Maroshoz nem meszsze, mellynek filiája; határja jó.

ZEBEGNYŐ. Tót falu Zemplén Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik N. Aszárhoz közel, é. Tarnókához $\frac{1}{2}$, d. Pelejtéhez 1 órányira; egyeles földű térséges határja 3 nyomásbéli, gabonát, és zabot terem, erdeje, szőleje nints, rét, és víz nélkül is szűkölködik, piatza Kassán négy mértföldnyire.

ZEGNYE. *Zegna.* Tót falu Sáros Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Sóvárhoz közel, mellynek filiája; határja középszerű.

ZEHERJE. *Zahorovcze.* Magyar falu Kis Hont Várm. földes Urai B. Lusinszky, és több Urak, lakosai reformátusok, fekszik Rima Szombatnak szomszédságában, és annak filiája, hegyes helyen, a' hol régenten *Bakos* Familiának kastéllya vala, határos Perjessel, és A. Pokoraggal is; határja 3 nyomásbéli, búzát, zabot, és rozsot bőven terem, réttye kevés, erdeje kitsiny, szőleje gyenge bort terem, mindenféle gyümöltsökkel bővelkedik, piatza Rima-Szombatban; lakosai fuharozással is keresnek pénzt; nagy szárazságban ki száradván kúttyai, sokszor vizek nints.

ZEIZELHOF. Szabad puszta Mosony Várm. földes Ura G. Zichy Uraság, fekszik Oroszvárnak szomszédságában, és annak filiája.

ZEKELY. Bars Várm. határja hasonló Tyepláéhoz.

ZEL. Szabad puszta Szala Várm. földes Urai több Urak, fekszik Szala Sz. Györgyhöz közel, mellynek filiája.

ZELA. *Alsó*, és *Felső Zela.* Két tót faluk Nyitra Vármegy. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, fekszik A. Zela Vág, és Dudvág vizek között, Alsó a' Felsőnek filiája; határbéli földgyeik meglehetősek.

ZELEBO. *Zdoba* név alatt.

ZELEFA. Szala Várm. földes Urai Horvát, és más Uraságok.

ZE-

ZELENE. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura Tihanyi Uraság, lakosai többfélék, fekszik Berzenczéhez nem meszsze, és annak filiája; határja majd hasonló Bisztriczkáéhoz.

ZELLA. Bánátbéli falu, Bulcshoz nem meszsze.

ZELI. *Zselli* név alatt.

ZELLŐ. *Kis*, és *Nagy Zellö*. Két tót faluk Nógrád Várm. földes Uraik az Esztergomi Érsekség, és Báró Prónay Uraság, lakosaik katolikusok, és evangelikusok, Kis Zellő a' Nagynak filiája; határbéli földgyeik középszerűek.

ZELEMÉR. Szabad puszta Szabolcs Várm. földes Ura Debreczen Városa, fekszik Szoboszlónak szomszédságában, mellynek filiája.

ZELÉNY. Zemplén Várm. földes Ura Gr. Klobusiczky Uraság.

ZELEZ. *Zselíz* név alatt.

ZEMERZELL. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik egy hosszas dombon, széjjel épültt házaival; határos n. k. Krajkovával, n. ny. Csorestyel, határja szántás vetésre nem igen alkalmatos, kevés búzát terem, kukoritzát, zabot, és gyümöltsöt is; fakereskedéssel, és gyümöltsel érdemlik leginkább kenyereket.

ZEMPLÉN VÁRMEGYE. *Comitatus Zempleniensis*, Zemplehner Geſpanſchaft. — Nevezetét vette régi *Zemlén* Várától, melly *Zemlén* Városánál Bodrog vize mellett virágzott vala. Fekszik n. k. Ungvár Vármegyének szomszédságában, mellytől *Laborcza*, és *Latorcza* vizek választyák-el; délre Szabolcstól Tisza vize, Borsodtól pedig Sajó, és Hernád vizei is határozzák; n. ny. Abaúj, és Sáros Vármegyék, 's Beszkéd hegyei keritik. Hoszsza jó 20 mértföldnyire terjed, szélessége pedig egyenetlen, mert majd 8, majd 5, majd 3 mértföldet tesz. Hegyei számosak, és némellyek jó boraikért az egész Hazában legnevezetesebbek; kiváltképen híres a' *Tokaji* hegy, mellynek tetője kopasz, óldalai pedig szőlőkkel díszeskednek; leg híresebbek közöttök a' *mézes málé*, 's *meleg óldal*. Közel hozzá, az ország úton túl emelkednek a' B. Keresztúri, 's több hegyallyai Városoknak számos hegyei, mellyeknek elő számlálása mesz sze el vonna tzélunktól, 's egész a' Beszkéd hegyéig ter-

terjednek különbféle változó magasságaikkal. Nevezetesek továbbá a' *Kövesdi*, *Helmeczi*, *Krivostyáni*, *Barkói*, *Varannói*, *Vihorlátí*, *Dili* hegyek, holott *Szinaköné*l az úgy nevezett *tengerszem* találtatik, melly hasonlít a' *Sinai* hegyhez. Ezek után következnek a' *Nasztaszi*, *Beszkédi*, *Obliki*, *Remete*, *Muzoláni*, *Szalánczi*, *Dargói*, *Firkói*, *Hrubói*, *Inoczai*, *Imregi* hegyek, *Avas* hegyével egyetemben, mellyeken kivûl sok berkei, 's ligetes helyei is vagynak, mellyek *Pelejte*, *Cselej*, 's *Egres* körûl jó kissebb vadászatokat szolgáltatnak; még inkább pedig *Topoly*, és *Ondava* vizek között. Folyó vizei közzûl nevezetesebbek: 1. *Tisza* - vize, melly n. k. Ungvár Vármegyéből foly által e' Vármegyébe, 's Szabolcs Vármegyétől elválasztya, Tokajnál Bodrog vizével egyesûl, 's híres által menetelt szolgáltat. Szabolcs Vármegyéből Lutznál foly viszsza, Kesznyeténnél pedig Sajó vizével egygyesûlvén, más szomszéd Vármegyéknek határjait nedvesíti. 2. *Bodrog* vize, melly több patakokból ered Zemlén felett, 's Tokajig nedvesíti e' Megyének számos Városait, *és* helységeit. Halai, mint amannak, számosak, 's szálfákkal is alkalmatos hajókázást, és kereskedést szolgáltat; rákja sok van, de áradásakor mint valamelly kis tenger messze elterjed, kivált az úgy nevezett *Bodrogközben*, és sokféle alkalmatlanságokat szokott okozni. 3. *Sajó* vize, Borsod Vármegyéből foly e' nagy Vármegyébe által, 's mintegy mértföldnyire határt választó víz, 's *Kesznyétennél* foly Tisza vizébe, és külömbféle halakkal szolgál szomszéd lakosainak. 4. *Hernád* vize, Kázmér Dopsánál foly e' Megyébe, 's folyása itten mintegy két mértföldnyire tart; Abaúj, és Borsodtól határt választó víz, 's Hídvégen alól egygyesûl Sajó vizével; halai, és kivált rákjai számosak. 5. *Laborcza* vize; ered Munkács felett Bereg Vármegyében, 's Ungvár Vármegyéből kifolyván, a' Bodrogi járást elválasztya, folyása sebes, és az áradásra nagyon hajlandó. 6. *Laborcza* vize; ered Beszkéd hegyéből, *Cserticzne* felett, 's számos helységeket nedvesít, és nehány patakokat öblébe fogad, áradásai károsak, halai nem annyira nevezetesek,

sek, de rákjai kiváltképen jó ízûek. 7. *Olyka* vize; halai aprók. 8. *Ondova*, melly Sáros Vármegyéből foly ide által, ez is Beszkéd hegyéből ered, két kútfôkből. 9. *Toplya*. 10. *Ronyva* melly Sát. A. Újhelyt meghaladván, Bodrog vizébe foly. Több kissebb patakjai is vagynak. Orvosi kútfôjit, és savanyú vizeit lásd tulajdon neveik alatt. *Bényénél* szem gyógyító vize is van. Egész Europában híres borain kivûl még más sokféle javai is vagynak ez áldott Vármegyének, mellyek, ha kereskedése nagyobb vólna, még inkább gazdagíthatnák számos lakosait. Kivévén a' hegyek között lévô vidékjeit, földgye többnyire jó termésû; amott pedig jó legelôket, és sokféle fôzelékeket terem. Marháji szükségekhez képest elegendôk, juhai hasznosak, sertései is elég számosak, fájok mind a' kétféle elég van, levegôje egésséges, kivévén néha a' Bodrogközi vidéket, a' hol a' kiáradott tavak, míg meg száradhatnak, alkalmatlan gôzölgést szereznek. Buzgó tisztelettel, 's háláadatos indúlattal köszönöm kiváltképen T. *Berndtfalvai Bernáth Ferentz* Elsô Vitze-Ispány Úrnak, munkám' elômozdítása eránt való szivességét, és T. Szolga Bíró, 's Esküdtt Uraknak fáradságaikat, míg meg hálálhatnám: a' kiktôl 15 darab, az az, annyi járásokra osztott minden helységeknek jeles leírását megnyertem vala. Kir. Város e' meszsze terjedô nagy Vármegyében nintsen, de jó Mezôvárosai számosak. — Mindöszve 506 lakó helyek vagynak benne, 's az Egri, és Munkácsi Püspöki Megyékhez tartozik.

ZEMPLÉN. Magyar Mezôváros Zemplén Várm. földes Urai Gr. Csáky, és Almásy Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitüek, és többnyire reformátusok, fekszik Czekének szomszédságában; határja 2 nyomásbéli, mindenféle veteményt megterem, földgye elegyes, réttye a' Bodrog mentében szép apró szénát terem, szôleje pedig jó ízû asztali bort, erdeje van, piatza S. A. Újhelyben. Van itt egy földvár is benn a' Városban, mellynek egy óldalát a' Bodrog vize mossa, és ezen óldalát a' természet olly meredek, de bé gyepesedett kôsziklából formálta, hogy arra gyalog ember is munkás kapaszkodással mászhat fel; a' Város felôl való

ól-

óldala pedig földel egyelített kavitsos gyep. Itt a' Reformátusoknak Templomjok van, és az Oroszoknak is; vásárjai számos sertések' eladásáról nevezetesek, 's 12 napig is el szoktak tartani; Bodrog vizén révje van.

ZENGEVÁR. Hajdani Vár vólt Baranya Vármegyében.

ZENKÓCZ. Tót falu Vas Várm. földes Urai Gr. Szapáry., és több Uraságok, fekszik F. Lendvának szomszédságában, és annak filiája; síkos földgye termékeny, réttye jó, legelője, fája elég van, keresetre módgya Stájer Országban, szőleje is van.

ZERE. *Zsere* név alatt.

ZEREND. *Belső Zerend.* Magyar falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai reformátusok, fekszik Vadász, Miske, és Tamásda között; földgye középszerű, erdeje szép, határja 3 nyomásbéli, mellyet Bihar Vármegyétől a' fekete Kőrös választ-el; itten foly Tür vize a' Kőrösbe, valamint Sartos, és Levelesér is.

ZEREND. *Nagy-Zerend.* Magyar falu Arad Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai reformátusok, fekszik Tamásda, Agya, Székudvar, Gyula, Varsánd, és Fekete-Gyarmat között; földgye nem igen jó, határja az Őszi pusztával nevekedvén 3 nyomásbéli, postája is van. E' helység mellett vala 1438 dikban *Eosi* nevü helység, melly most *Békás Eosi* név alatt tsupa rétség; itten folyel a' fekete Kőrös, mellyen malma is vagyon; e' folyó vizen lévő hídnak helyreállításáért, 's jó karban való tartásáért vám vétetik az Aradról Nagy Váradra menő Útazóktól; bővelkedik marhával, sertéssel, különösen pedig méhekkel.

ZEROVA. Bánátbéli falu, Dognátskához ¾ mértföldnyire.

ZETÉNY. Elegyes falu Zemplén Várm. földes Ura Klobusiczky Uraság, a'kinek szép kastéllya van itten, lakosai katolikusok, kevés oroszok, és reformátusok is, fekszik Szinyér, 's Vekéhez nem meszsze; földgye két nyomásbéli, jó búzát, 's mindenféle veteményt terem, de vizes esztendőkben károsíttatik, makk termő erdeje nagy, van jó vízi malma, és Latortzán révje, réttyei szépek, és elegendő szénát teremnek.

ZGRIBESTYE. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hi-

hitüek, fekszik Dragomirestye, Szkeus, Zorleneczmik, Ohabamutnik, és Mutnik helységeknek szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, egészen hegy, 's völgyből áll, bővebben terem kukoritzát, mint sem búzát, és zabot; erdeje van, szőleje nints.

ZICHIDORF. Német falu Torontal Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik n. ny. Sz. Jánoshoz $\frac{1}{2}$, d. Versetzhez $1\frac{1}{2}$ mértföldnyire; határja 4 nyomásbéli, tiszta búzát középszerüen, egyebet pedig alkalmasint terem, marhája mindenféle elegendő van, erdeje nints, de nevendék szőleje van.

ZICS. Sváb falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Zichy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Nagocshoz $\frac{1}{2}$, Tabhoz 1 órányira; határja két nyomásbéli, rozsot, búzát keveset, dohányt meglehetősen terem, hegyes, völgyes, agyagos a' földgye, erdeje elég van, szőleje kevés, malom nélkül szükölködik, piatza Veszprémben.

ZIKAVA. Tót falu Bars Várm. földes Urai Gr. Keglevics, és Gr. Koháry Uraságok, lakosai katolikusok; határja olly forma, mint Zlatnóé; rákja elég van.

ZIKLOVA. Bánátbéli falu, Oraviczához $\frac{1}{4}$ mértföldnyire.

ZILA. *Alsó*, *Felsö Zila*. Két falu Nyitra Vármegy. földgyök, réttyek jó, káposztából, és más zöldségből pénzt keresnek, piatzok Galgóczon, Vág-vizének áradásaitól károkat szenyvednek.

ZIMÁND. Szabad puszta Arad Várm. földes Ura a' K. Kamara, kertészek lakják, és dohányt termesztenek, fekszik Világos, Ötvenes, Sz. Anna, és Arad között; földgye nem igen jó, a' Maros árjának ki van tétetve, e' pusztán keresztül mégyen a' Trójai sántz, 's Székudvarnál végezödik.

ZIMÁNY. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Gr. Niczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Taszárhoz $\frac{1}{2}$, Toponárhoz pedig 1 órányira; határja 3 nyomásbéli, terem ősszit jól, tavaszit középszerüen, róna, térséges, agyagos a' földgye, malma tűrhető, erdeje, legelője középszerű, szőleje nints, piatza Kanizsán van.

ZIMBRÓ. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fek-

fekszik négy szakaszokban, széjjel épûlt házaival vôlgyekben, határos n. k. Erdéllyel, d. Joszáshellyel, n. ny. Vallemáreval; határja kevés búzát, kukoritzát, zabot, és gyümöltsöt terem, lakosai a' Bánátba szoktak napszámi munkára járni, némellyek pedig ottan vett búzával kereskednek, és helyben termett gyümöltsel.

ZIRCZ. Német Mezôváros Veszprém Várm. földes Urai a' Cziszterczita Szerzetbéli Atyák, a' kiknek valóban jeles épûlettyekkel, 's Szentegyházokkal díszesittetik; Apátúrságát III. BÉLÁnak Fija IMRE szerzette 1198dikban, 's számos jeles Férfiakkal nevezetesittetett; régi Szentegyháza *Gizela* által épittetett, a' mostanit pedig a' Szerzet épittette, 's jeles Toronnyal, és verô órával díszesittetik. Vidékje kies, levegôje egésséges, lakosai katolikusok, fekszik hegyek és erdôk között, 's Bank felé folyó patakja által nedvesittetik; határja hegyes, vôlgyes, és néhol térséges, földgyei néhol jól, néhol középszerûen termôk, borai meglehetôsek, piatza helyben, és másutt.

ZITNYA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonits, és B. Zay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Zaj Ugróczhoz nem meszsze, és annak filiája; határja meglehetôs.

ZLATNIK. Tót falu Nyitra Várm. földes Ura Gr. Traun Uraság, fekszik Kis Vendéghez közel, mellynek filiája; földgye néhol tsekély termésû, szôleje nints, réttye, legelôje elég van, fa szerszámokat is készitenek lakosai.

ZLATNO. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Religy. Kintstár, fekszik Velsitzhez nem meszsze, és annak filiája; határja termékeny, erdeje, legelôje elég van, réttye jó, szôleje nints.

ZLATÓCZ. *Zlatovcze*. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Illésházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Orechónak szomszédságában mellynek filiája; földgye termékeny, legelôje, fája, és szôleje is van.

ZLIECHO. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura a' Tud. Kintstár, lakosai katolikusok, fekszik Rovnéhoz nem meszsze; földgye sovány, erdeje, legelôje van.

ZLKOCZ. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai B. Horetzky, és több Urak, lakosai katolikusok; határja sovány.

ZLU-

Zlukócz. Tót falu Nyitra Várm. szôleje nints, egyébaránt határja olly forma, mint Karkóczé.

Znió. Régi omladozott Vár Túrócz Vármegyében. Nevezetesíti IV. Béla Kir. ide szorúlása, midôn Sajó vizénél szerentsétlenîttetett. Lásd felôle *Bél Mátyást.*

Znió Várallya, a' V. betûben.

Zobor. Tót falu Nógrád Várm. földes Ura B. Prónay Uraság, lakosai többfélék, fekszik Ipoly-vizéhez, és Nándorhoz nem meszsze; határja közép termékenységû.

Zobor. Nyitra Vármegy. Remete lakó hely, holott az elôtt a' Kamadulensiseknek Klastromjok vala, most földes Ura a' Relig. Kintstár, fekszik Nyitrának, 's Darázsinak szomszédságában, és annak filiája. Lásd *Nyitra* név alatt is.

Zoho'c. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Stomfához $\frac{1}{2}$ mértföldnyire; síkos határja 2 nyomásbéli, rozsot, árpát, és káposztát terem, szôleje nints, réttye, erdeje, és folyó vize van, piatza Pozsonyban.

Zok. Magyar falu Baranya Várm földes Ura a' Pétsi Káptalanbéli Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Bitserdhez nem meszsze, és annak filiája, Pázdánynak szomszédságában; földgyei jók, réttyei sóványak, erdeje nints, kotsizásból, és boraiknak eladásából szereznek pénzt; piatza Pétsen $1\frac{2}{4}$ órányira.

Zold. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Gladnához, és Lunkánhoz is közel; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, és tsak kukoritzát terem, jó, és nagy erdeje vagyon, szôleje nintsen.

Zólyom Vármegye. *Comitatus Zoliensis*, Zohler Geſpanſchaft. — Nevezetét vette *Zolyom* Várától. Fekszik dél felôl Gömör, és Kis-Hont Vármegyéknek szomszédságjokban; déli n. keletre Nógrád, és Nagy-Hont Vármegyék mellett; nap enyészetre pedig Túrótz és Bars Vármegyék határozzák; északra magas hegyek választyák-el Liptó Vármegyétôl. Hoszsza e' Vármegyének 10, 's 11 mértföldnyire terjed; szélessége egyenetlen, mert majd 6, majd 4, 's majd kevesebb mért-

földet tesz. Nagyobb része az egész Vármegyének hegyes, és erdôs, ámbár jeles térségei is vagynak. Legtermékenyebb a' földgye Garam vize mentében, de ellenben hegyes, és erdôs részei majd mindenféle bányákat szolgáltatnak Lakosainak, 's ezekbôl vagynak legnevezetesebb jövedelmeik; ezeken kivûl külömbféle drága kövek is vagynak e' Vármegyében. Levegôje tiszta, és egésséges. Folyó vizei között nevezetesebbek 1. *Garam* vize, 2. *Besztertze* vize, 3. *Szalatna*, 4. *Korpona* vize, 's több apró patakjai. Orvosi vizei, és egésséges fördôi is vagynak, mellyek tulajdon neveik alatt fordúlnak elô, valamint nevezetesebb barlangjai is. Hegyei számosak lévén, a' nevezetesebbek tulajdon neveik alatt adatnak elô. Vadgyai külömbfélék, fenyô, és egyéb madarai is bôven vagynak, 's távol helyekre is elhordattatnak. — Nevezetes szárnyas állattyai között az úgy nevezett *Kolkás*, szép, tarka, bóbás madár. Barmaik között leg számosabbak itten a' juhok, és kiváltképen hasznosak is, mert ezeknek különösen alkalmatos legelôjök lévén, mind sajtyaik, mind túrójik méltán tartatnak betsben. Boraik kevesebbek, és a' több Magyar Országi boroknál savanyúbbak; orvosi fûveik ellenben sok félék. Mindöszve 184 lakó helyek vagynak benne, 's a' Besztertze Bányai Püspöki Megyéhez tartozik.

ZOLNA. Tót falu Zólyom Várm. földes Urai H. Eszterházy, és Zolnay Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik N. Szalatnának szomszédságában, mellynek filiája; határja hasonló Kis Szalatnáéhoz.

ZOLNA. *Solna.* Tót Mezô város Trentsén Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sztrazor mellett, Bánova, 's Bicsiczához nem meszsze, Oskolája jeles; 3 nyomásbéli határja síkos, földgye jó, rozsot, és árpát leginkább terem, a' káposztatermesztésrôl nevezetes, erdeje van, országos vásárjai, és borral való kereskedése jó, piatza helyben; Vágvizének áradásaitól gyakran károsíttatik.

ZOLNAFALVA. Tót falu Nyitra Várm. földes Urai Gr. Erdôdy, és több Uraságok, fekszik Csejtának szomszéd-

sá-

ságában, és annak filiája; határja középszerû.

ZOMBA. Magyar falu Tolna Várm. földes Ura Döry Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Sárvízhez fél mértföldnyire; határja termékeny.

ZOMBOR. Magyar falu Torontal Várm. földes Ura Oexl Uraság, lakosai katolikusok, fekszik a' Kanizsai járásban, hozzá tartozandók a' Ladányi, és Dedénszegi dohány kertészek; határja 4 nyomásbéli, földgyeiket Maros vizének áradásaitól méltán félthetik, egészszen ritkán szokták bévetni, gabonával nem igen bővelkedik, szarvas marhájok szép, és számos; szőlejek igen kevés, erdejek nevezetes.

ZOMBOR. Magyar, és tót Mezőváros Zemplén Várm. földes Urai Gr. Aspermont, és több Uraságok, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Mádhoz $\frac{2}{4}$, Szerentshez $\frac{1}{4}$, Tarczalhoz is $\frac{2}{4}$ mértföldnyire; határja 2 nyomásbéli, terem leginkább búzát, gabonát, árpát, zabot, kukoritzát középszerûen, többnyire térséges a' földgye, 's nagyobb részében fekete nyirok, napnyugot felé székes; erdeje nints, bővelkedik különös jó bort termő szőlőhegyekkel, és szénával; piatza Tokajban, Tartzalon, és egyéb hegyallyai Városokban.

ZOMBOR. Szabad Királyi Város Báts Vármeg. lakosai magyarok, németek, és rátzok, r. katolikusok, és ó hitüek, fekszik Apátinhoz 8300, Monostor-Szeghez 8000, Bezdánhoz 9400 bétsi ölnyire, kies, és térséges helyen. Királyi Várossá lett 1751-dik esztendőben. Díszesítik e' Várost, a' Szentegyházakon kivül, a' Kir. Kamerális Szabad Udvar, a' Vármegyének itten tartatni szokott Gyülései, a' *Camerális Administrátzió*; Postaház is van benne, 's a' Vármegyének Kaszárnyája. Határján készült a' nevezetes *Ferentz tsatornája*, melly lakosainak a' kereskedésre nézve szép hasznot szolgáltat; földgye fekete, lapos, és jó termésű, 2 fordúlóra van osztva, 's szép tiszta búzát, és jó szénát terem; van a' Városnak két tölgyes erdője is, borai középszerûek, határján van a' *Mosztonga* nevű folyó motsáros víz, mellyben nádgyok terem, és más sok székes vizek; legelője szűk, fájok

kevés van, bővelkednek ellenben szép tiszta búzával, és jó szénával, kereskedések nevezetes, földgyeinek nem szükséges a' trágyázás, pénzt szereznek a' kereskedésen, kézi munkán, 's fuvarozáson kivül terméseikből is; piatzok helyben, és Baján van.

ZOMLIN. *Nagy*, és *Kis Zomlin*. Szabad puszták Bihar Várm. Nagy Zomlinnak földes Ura a' Nagy Váradi Káptalanbéli Uraság, amannak pedig a' Tudom. Kintstár, és Beliczay Uraság.

ZONCZ. Magyar, és tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Egyházfalvához közel, melly nek filiája; Hegy-Súrral, Péntek Súrral, és Újfaluval is határos; határja 2 nyomásbéli, szántó földgyein kivül kevés réttye is van, fája fűszfákból áll.

ZORÁNY. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Nemesest, Márssina, és Szintiest között; határja 3 nyomásbéli, egészen hegyes, és vőlgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje középszerű, szőleje nints.

ZORKÓCZ. *Zorkovce*. Tót falu Túrócz Várm. földes Ura Zorkóczy Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Sz. Mihályhoz nem meszsze, és annak filiája; határja igen nedves, és posványos, 's leginkább száraz esztendőben termő; erdeje tsekély.

ZORLENCZMARE. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zorlenczmik, Dezestye, és Prebúl között; határja 4 nyomásbéli, tsak nem egészszen hegyes, és vőlgyes, terem kevés búzát, és zabot, leginkább pedig kukoritzát, erdeje tsekély, szőleje nints.

ZORLENCZMIK. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zorlenczmare, Szkeus, Zgribestye, és Ohaba Mutniknak szomszédságjokban; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, terem kukoritzát, és zabot, erdeje kevés *Zabrán*, szőleje is tsekély.

* ZÖBÖGNŐ. Orosz falu Zemplén Várm. Kis-Azar felett, Gálszécs Mezőváros mellett.

ZÖLCSKE. Falu Tolna Várm. fekszik Földvárhoz 1 mértföldnyire.

ZÖLDES. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Butyinnak szomszéd-

sá-

ságában, és annak filiája, két hegyeknek tágas vôlgyében széjjel épittetett házakkal; szántóföldgyei, és kaszállóji többnyire a' hegyeken vannak, Erdély Országgal is határos; gyümöltsel, szilva pályinkával, és pénzen vett fával kereskednek.

Zubak. Tót falu Trentsén Várm. földes Ura Gr. Áspermont Uraság, lakosai többfélék, fekszik Ledniczaváron felûl, földgye sovány.

Zuberecz. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Habonkának szomszédságában, mellynek filiája; Kárpát hegyének tövében, Studena vize mellett, melly víz pisztrángokkal kedveskedik; határja tsekélyes.

Zubna. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura G. Dezsôfy Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Papina, Nechval Polyánka, és Agyidóczhoz ¾ órányira; határja 2 nyomásbéli, zabot, árpát, középszerûen gabonát, kölest, néha kukoritzát is meg terem hegyes, sovány a' földgye, tölgyes erdeje van.

Zubogy. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura Ragály Uraság, lakosai többen reformátusok, fekszik Zádorfalvához nem meszsze, mellynek filiája; földgye közép termékenységû, legelôje, erdeje elég, keresettyek Miskoltzon.

Zubricza. *Alsó*, és *Felsö Zubricza*. Elegyes lengyel faluk Árva Várm. földes Urok a' Kir. Kamara, Alsó a' Felsônek filiája; lakosaik katolikusok, fekszenek Beszkéd hegyének tövében, Tersztena Mezővároshoz öt mértföldnyire, Zubricza vize mellett, melly gyakran károsíttya határjaikat.

Zubrohlava. Tót falu Árva Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai katolikusok, a' kiknek Templomjok szép toronnyal ékesíttetik, fekszik Szlanicza vize mellett, ugyan Szlanicza nevû helység felett, Námesztóhoz ½ mértföldnyire; lakosai többnyire gyoltsal kereskednek, határja rozsot tsekélyen, zabot, és árpát pedig meglehetôsen terem.

Zuella. Orosz falu Zemplén Várm. földes Ura Szirmay Uraság, lakosai orosz vallásúak, fekszik Osztroznicához, és Szmolnikhoz nem meszsze; határja két nyomásbélj, zabot középszerûen, árpát, tavaszi búzát, kölest, gabonát keve-

set, és ritkán szokott teremni; földgye igen sovány, erdeje elég van.

Zúgó. Falu Vas Várm. földes Urai több Urak, fekszik Pétzelhez közel, és annak filiája; határja ollyan, mint Alsó Pátyé.

Zúgó. Oláh falu Arad Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Monyászának szomszédságában, mellynek filiája; vagyon vas hámorja is két nagy kősziklás hegyek között, a' honnan élnek lakosai kézi munkájok által; határja tsupa erdőségből áll.

Zumendorf. Vas Vármegyében.

Zunkavicza. Bánátbéli falu.

Zupkon. Tót falu Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi Bányászi Kamara, lakosai katolikusok, fekszik Felső Hámorhoz közel, mellynek filiája.

Zurócz. Zemplén Várm. fekszik Homonnához nem meszsze.

Zvala. Orosz falu Zemplén Várm. Osztoszniczának szomszédságában, Beszkéd hegyéhez sem meszsze.

Zvid. *Alsó Zvid.* Szala Várm. földgye közép termékenységű, boraiból pénzt szerezhetnek.

Zvoncsin. Tót falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szuhához nem meszsze, és annak filiája, Nagy Szombat Városától 1 órányira, mellyel határos; határja 3 nyomásbéli, közép termékenységű, kaszállója, legelője, és fája nintsen. Zs.

Zsabár. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Temes vize mellett, Lugos, és Boldúrhoz közel; határja 4 nyomásbéli, egészen térséges, és termékeny, kukoritzát bőven terem, valamint búzát, és más gabonát is, erdeje, szőleje nints.

Zsabinecz. *Zabinecz* név alatt.

Zsadány. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik A. Mislyének szomszédságában, mellynek filiája; Osva, Tarcza, és Hernád' öszve folyásaihoz is közel; határja jól termő.

Zsadány. Magyar falu Bihar Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Nagy Várad, Békés, Gyulához is 4 mértföldnyire, holott piatzozások is van; határjához ra-

ragasztatik *Papi* nevû puszta, földgye rész szerént homokos, és székes, rész szerént a' sebes Kôrös miatt motsáros, kétszerest, és zabot terem, erdejek ritka, 's a' lakosok között nyilás számra fel vagyon osztva; rész szerént szántatik, 's rész szerént kaszáltatik; szôleje nintsen, határját a' víz ellen kôltséges tôltéssel ôrzik; rét nélkûl is szûkölködik.

Zsadány. Elegyes falu Temes Várm. földes Ura Gr. Saurau Uraság; határja jól termô.

Zsadány. Magyar falu Heves Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Nagy Fügedhez közel, mellynek filiája; határja termékeny, réttye jó, legelôje elég, erdeje nints, piatza Gyöngyösön van.

Zsadány. Oláh falu Szatmár Várm. földes Urai Gróf Teleky, és Báró Sztojka Uraságok, lakosai ó hitüek, fekszik Dobb, Vetés, Madarászhoz is közel; határja 3 nyomásbéli, jó búzát, zabot, kukoritzát, és szénát terem, szôleje nints, erdeje tsekély, piatza Szatmáron van.

Zsadány. *Arbonya Zsadány*. Magyar falu Zemplén Várm. földes Urai a' Királyi Kamara, és a' Religyiói Kintstár, az elôtt a' Pataki Jésuiták, és Újhelyi Paulinus Atyáknak birtokok vala, lakosai katolikusok, ó hitüek, és reformátusok, fekszik Vámos-Újfaluhoz fél órányira, a' Bodrog' partyán; határja 2 nyomásbéli, jó mívelés után búzát, gabonát, árpát, zabot jól terem, réttye, erdeje nintsen, szôlôhegyei különös jóságúak, és szépek, 's jó aszszúszôlô bort termôk.

Zsáka. Népes Magyar, és oláh falu Bihar Várm. földes Ura Rhédey Uraság, lakosai ó hitüek, és reformátusok, fekszik Korogy, Csif, Sárréte, Komádi, és Furtának szomszédságjokban, Debreczenhez 5 mértföldnyire; *Szent Király*, *Musto*, *Kengyel*, *Csekéhídja*, *Oros*, és *Aka* nevû puszták tartoznak hozzá; határja 4 2 nyomásbéli, meglehetôs termékenységû, sok marhákat nevelnek; hajdan Vár is vólt itten.

Zsakcsány. *Rima Zsakcsány*. Hont Várm. fekszik Rima-Szombathoz közel; földgye középszerû, erdeje, legelôje van.

Zsakócz. Falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, réttyei posványosak,

határja jó, erdeje, legelője elég van.

ZSÁKOS. Szabad puszta Baranya Várm. földes Urai Baronyai, és Urbényi Urak.

ZSÁLMÁNY. Lásd *Zalman.*

ZSALOBINA. Tót falu Zemplén Várm. földes Ura Gr. Barkóczy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Domása, és Matyasócz között; határja dombos, fekete, és veres agyagos, földgye 3 nyomásbéli, búzát, és gabonát terem, erdeje van, szőleje nints, széna nélkül szűkölködik; piatza Varannón van.

ZSAM. *Kis, Nagy Zsam,* vagy *Zsamhelmare, Zsamhelmik.* Két elegyes faluk Temes Várm. földes Urok a' Királyi Kamara, lakosaik katolikusok, és ó hitüek; Kis Zsam fekszik Frajdenthálhoz nem meszsze, és annak filiája; határbéli földgyeik jók.

ZSAMÁND. *Horvát Zsamánd, Német Zsamánd.* 2 falu Vas Várm. földes Uraik több Urak, lakosaik katolikusok, 's másfélék is, fekszenek Sz. Kútnak szomszédságában, mellynek filiaji; határbéli földgyeik meglehetősek.

ZSÁMBÉK. Magyar, és német Mezőváros Pest Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, Koronális Jószág, lakosai katolikusok, fekszik n. k. Tökhöz, n. ny. Mányhoz, d. Csonka Tebei pusztához, é. Anyátska pusztához is $\frac{1}{2}$ órányira; a' Törökök idejekor a' Basának lakó helye vólt, 's még mai napig is szemlélhetni a' Török Metsetnek, és fördőknek dűledékjeit; a' Basának Rezidentziájára építtetett az Uraságnak Kastéllya. Nevezetes ivó kúttyok a' helység felett találtatik, mellynek vizét a' Törökök hegyek között lévő forrásokból tsatornákon vezették-le. Egy régi *gothika* Templomnak, 's hozzá ragasztott épületnek, és emberi kézzel tsinált üregnek maradvánnyai, és régi még most is fenn álló pintzék is vagynak itten, mellyek az Uraság által most is használtatnak. Határja leginkább búzát, zabot, kukoritzát terem, középszerűen árpát, káposztát, és kendert; erdeje, szőleje van, borait kereskedők veszik-meg; halas, és nádas tavának kifolyása malmot hajt; zsidók is számosan lakják, kik különös bíróság által kormányoztatnak; ide tartozandó *Csonka-Tebei* puszta is, melly Gr. Sándor Úré, árendá-

dában bírják, 's többnyire marha nevelő hely, és tsárda is van rajta.

Zsámbok. Magyar falu Pest Várm. földes Ura Benyiczky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Dánhoz ½, Tót Almáshoz ¼, Peczelhez ¾, Pesthez 3 órányira; határja 2 nyomásbéli, földgye síkos, fekete, néhol homokos, jó gabonát termő, szőleje tsekély, erdeje kitsiny, legelő nélkül szűkölködik, vízi malma, 's jó Vendégfogadója van, piatza Pesten, és Váczon.

Zsámbokrét. Mezőváros Nyitra Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik N. Tapolcsányhoz 1¾ mértföldnyire; földgye, réttye jó, legelője elég, erdeje, szőleje nints, vásárjai vannak, piatza N. Tapolcsányon, Bánon, és Oszlányon.

Zsámbokrét. Túrócz Várm. földes Ura Juszti Uraság, lakosai evangelikusok, fekszik Sz. Péternek szomszédságában, mellynek filiája; határjában káposztája, és kendere bőven van, 's hideg folyója által nedvesíttetik, réttye hasznos, legelője elég van.

Zsámbokrét. *Kis Zsámbokrét.* Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Zsámbokréti, és több Uraságok, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Kohanóczhoz nem meszsze, és annak filiája, Nemes Lieszkóhoz ¼ órányira, Postája is van; határja 3 nyomásbéli, síkos, és dombos, földgye fekete, homokos, és agyagos, mindenféle gabonát megterem, réttye tsekély, legelője a' hegyeken, ligettyei is vannak, külömbféle gyümöltsei teremnek, piatza Vág Újhelyben.

Zsár. *Zsiarani.* Tót falu Liptó Vármegy. földes Ura Szmercsáni Uraság, fekszik N. Dobróczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határjának fele síkos, fele hegyes, köves, legelője elég van.

Zsarnó. Magyar falu Torna Várm. lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Tornához ½ mértföldnyire; határja jó búzát, és rozsot terem, fája elég van.

Zsarnócz. *Zarnovia, Zernovicza.* Mezőváros Bars Várm. földes Ura a' Selmetzi Kamara, lakosai leginkább katolikusok, fekszik Garam vizének szomszédságában, Sz. Kereszthez 2 mértföldnyire; a' Városon keresztül folyó pataknak áradása káros a' Lakosoknak. Nevze-

zetesítette 1664-dikben az Ozmanoknak, *Zúza* Tsászári Vezérnek igazgatása alatt történtt meg verettetések. Tágas olvasztó háza van itt az Uraságnak; kenyér sütô Aszszonyai nevezetesek, kivált a' Selmetzieknél; sert is jót föznek benne; határja jól termô, vagyonnyaikat könnyen eladhattyák.

ZSAROLÁNY. Magyar falu Szatmár Várm. földes Urai több Uraságok, lakosai reformátusok, fekszik Janknak, Szekeres Czégénynek, és Szamos Újlaknak is szomszédságjokban; határja két nyomáshéli, búzát, zabot, kukoritzát terem középszerûen, térséges, agyagos a' földgye, erdeje nints, piatza Szatmáron 3 mértföldnyire.

ZSEBES, vagy *Zsebely*. Magyar falu Abaúj Várm. földes Ura a' Szepesi Káptalanbéli Uraság, lakosai több félék, fekszik Bárczához közel, és annak filiája, Kassához sem meszsze; határja jó, piatza közel.

ZSEBELY. Temes Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, fekszik Csakovának szomszédságában, mellynek filiája; Postája is van, határja termékeny.

ZSEBFALVA. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Szinyei Uraság, lakosai többfélék, határja középszerû, réttyei jók, legelôje, fája van.

ZSEBEHÁZA. Magyar falu Sopron Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Tót-Keresztúrhoz nem meszsze, mellynek filiája, Sopronhoz 6 mértföldnyire; síkos határja a nyomásbéli, leginkább búzát, rozsot, árpát, zabot terem, szôleje nints, erdeje, réttye tsekély.

ZSEDÉNY. *Zsidény* alatt.

ZSEGRE. *Zsera*. Tót falu Szepes Várm. földes Ura Gr. Csáky Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Vallendorfhoz $\frac{1}{4}$ mértföldnyire; határja sovány.

ZSEJKE. Szabad puszta Györ Várm. földes Ura Gróf Sándor Uraság, fekszik a' kis Dunának bal partyán, a' Rárói határnak szomszédságában, két nyomásbéli jó földgye mindenféle gabonát bôven terem.

ZSEL. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Ura Gróf Zichy Uraság, fekszik Szent Iványhoz közel, és annak filiája.

ZSELÉZ. *Zselíz, Zselczov*. Magyar falu Bars Várm. földes

des Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Lévához 2 mértföldnyire; határja ollyan, mint Garam Mikoláé; Szentegyháza jeles, vagyonnyai külömbfélék.

Zseli. Magyar falu Pozsony Várm. földes Ura Gr. Viczay Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Darnóhoz nem meszsze, mellynek filiája, a' Szigetközben, Pozsony, és Győr Vármegyék' szélein; határja 2 nyomásbéli, tiszta búzát, és rozsot terem, káposztát középszerűen; réttye, erdeje nints, legelője kevés, piatza Óváron, és Győrben.

Zsemberi. *A. F. Zsemberi.* Két falu Hont Várm. földes Uraik Zsembery, és több Uraságok, lakosaik katolikusok, és másfélék; A. a' Felsőnek filiája; határjaik jók, piatzok Báton.

Zsemlér. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Csúzy Uraság.

Zsemlér. Bars Várm. földes Ura az Esztergomi Káptalan, lakosai katolikusok; határja meglehetős, réttye, legelője elég van, szőleje nintsen.

Zsemlye. Német falu Komárom Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Oroszlánhoz 1½ mértföldnyire; legelőjének egy része homokos, réttye elég van.

Zsena. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik a' posta úton, Gavosdia, Szilvás helyhez közel; határja 4 nyomásbéli, egészszen térséges, terem kukoritzát, és más gabonát is; erdeje, szőleje nints; Lugos ide másfél órányi járás.

Zsércz. Magyar falu Borsod Várm. földes Ura az Egri Püspökség, lakosai többfélék, fekszik Daróczhoz mint egy mértföldnyire; határja középszerű, bora, réttye, legelője, erdeje van.

Zsere. *Zirani.* Magyar falu Nyitra Várm. földes Ura a' Nyitrai Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Nyitrához 1½ mértföldnyire; föld gye, réttye középszerű, szőleje tsekély, erdeje van, meszet is égetnek, piatza közel.

Zsernovicza. Folyó víz Bars Vármegy. eredete több apró folyó vizekből, 's több helységeken elhúzván, Zsarnóczon keresztül foly, és Garam vizébe ömlik.

Zsetter. Tót falu Sáros Várm. földes Ura Gr. Aspermont Uraság, földgye sovány fája, legelője van.

Zsi-

ZSIBOLTH. Magyar falu Somogy Várm. földes Ura Schmeltzer Uraság, lakosai reformátusok, fekszik Sziget Várhoz 1 órányira, Mosgó, és Tót Keresztúrnak szomszédságjokban; határja két nyomásbéli, földgye egyenes, veres, búzát, rozsot, zabot, hajdinát, és kukoritzát középszerûen terem, erdeje kitsiny, szôleje jó bort terem, legelôje szûk.

ZSIBRIK. Német falu Baranya Várm. földes Ura Pertzel Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Bonyhadtól 1 órányira; szántó földgyei egyenetlenek, borai sem derekasak, határja 3 nyomásbéli, réttye alkalmatos szénát terem.

ZSIBRITÓ. *Zsibritovcze.* Tót falu Hont Várm. földes Ura Gr. Koháry Uraság, lakosai többfélék, fekszik Sz. Antalnak szomszédságában, és annak filiája, Selmetzhez nem meszsze; erdeje van, szôleje nints, legelôje szoros.

ZSID. *Al. Fel. Zsid.* Két Magyar falu Szala Várm. Alsónak földes Ura G. Festetits Uraság, Felsônek pedig a' Gyôri Káptalan, lakosaik többfélék, fekszenek egymástól nem meszsze; földgyeik középszerûek.

ZSIDAHEGY. Vas Várm. földgye sovány, egyéb javai vannak.

ZSIDÁNY. *Német Zsidány, Rochendorf.* Német falu Sopron Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, és evangelikusok, fekszik Peresznyének szomszédságában, mellynek filiája; Sopronhoz 4, és Kôszeghez 1 mértföldnyire; hegyes határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, zabot, és pohánkát terem, bora savanyú, erdeje, legelôje van.

ZSIDÁNY. *Horvat Zsidány Sigersdorf.* Horvát falu Sopron Várm. földes Ura G. Eszterházy Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Peresznyéhez nem meszsze, mellynek filiája; hegyes határja 2 nyomásbéli, bora savanyú, erdeje, legelôje elég van.

ZSIDE. Szabad puszta Báts Várm. földes Ura H. Grazsalkovits Uraság, fekszik Jankovátznak szomszédságában, és annak filiája.

ZSIDEJ, vagy *Zsedény.* Elegyes falu Vas Várm. földes Ura Csernel Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Szent Györgyhöz nem meszsze, és annak filiája; határja középszerû.

ZSIDÓ. *Zsidófölde.* Falu Vas Várm. lakosai katolikusok, fekszik Kéthelynek szom-

széd-

szédságában, mellynek filiája; földgye, réttye sovány, legelôje, fája nints.

Zsidó. Tót falu Pest Várm. földes Ura Hg. Grazsalkovits Uraság, lakosai katolikusok, és másfélék is, fekszik egy vôlgyben, erdôs, és szôlôs hegyekkel körûl vétetve, Mácsához $\frac{1}{8}$, Domonyhoz $\frac{1}{4}$, Hartyánhoz $\frac{3}{4}$, Pesthez $2\frac{1}{4}$ órányira. Nevezetesíti néhai *Bajtai* Püspök Piárista Szerzetbéli Úrnak születése; határja 2 nyomásbéli, hegyes, vôlgyes, agyagos, többnyire homokos, rozsot terem, erdeje, szôleje van, malmai is vagynak, széna nélkûl szûkölködik; piatza Pesten, és Váczon.

Zsichlevnyik. Szabad puszta Nógrád Várm. földes Urai Gr. Balassa, és G. Zichy Uraságok, fekszik Sós Hartyánnak szomszédságában, mellynek filiája.

Zsidovin. Oláh falu Krasó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Fûzes, Boksán, Rafna, és Jerszeg között; határja 4 nyomásbéli, tsak nem egészen térséges, és termékeny, terem búzát, zabot, leginkább kukoritzát; erdeje, szôleje nints; közel a' faluhoz, mindjárt a' Berzáva vize mellett egy igen kies partos helyen látni még most is hoszszas 4 szegeletre tsinált régi sántzokat, mellyekben sok régi épületeknek maradványai találtatnak, de többnyire földel bé vannak borítva; nehány esztendôkkel ez elôtt a' Bánáti Cam. Administrátzió bizonyos helyeken kiásatta, 's találtak a' munkások régi római pénzekre, és olly szobákra, mellyek alól rész szerént apró békasóval, rész szerént 1 újnyi hoszszaságú égetett téglátskákkal mesterségesen ki vól tak rakva; találtatnak itten nagy 4 szegeletû római téglák is, *sesquipedales*.

Zsidahegy. Falu Vas Várm. földes Urai G. Szapáry, és több Uraságok, fekszik Martyánczhoz nem meszsze, mellynek filiája; határja meglehetôs.

Zsidóvár. Oláh falu Krasó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Kritsova, Krivina, és Tinkova között; határja 4 nyomásbéli, mellynek Temesi része térséges, és termékeny, nagyobb része hegyes, és erdôs; ennek az egész Vármegyében legnagyobb erdeje van, melly többet tészen 20000 holdnál, a' legmagasabb hegyeken szép fenyvesei vannak, szôleje kevés, de

de jó bort terem; a' falu felett magas, és meredek hegyen fekszik egy puszta Vár, melly a' régi időkben, mint most is fenn álló falai mutattyák, igen erôs lehetett; hajdan, minekelôtte a' Török elfoglalta a' Bánátot, B. *Józsika* Familia bírta e' helységet; *Lugos* ide 2 óra járás.

ZSIGÁRD. Népes Magyar falu Posony Várm. földes Ura az Esztergomi Érsekség, lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Selyéhez 1 mértföldnyire; határjában legelôje bôven van, szénával is kereskednek.

ZSIGER. Szabad puszta Pest Várm. földes Ura az Egri Káptalanbéli Uraság, nagy része vôlgyben van, Bitske, Gomba között, földgye, és szép kaszállóji vannak.

ZSIGMONDHÁZA. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai G. Balassa, és több Urak, fekszik Podhragy Besztertzéhez nem meszsze, mellynek filiája; határja középszerû.

ZSIKAVA. Tót falu Bars Várm. földes Ura Gr. Keglevics Uraság, lakosai katolikusok, fekszik Kis Tapolcsánynak szomszédságában, és annak filiája; határja jó.

ZSILEVNYIK. Tót falu Nógrád Várm. földes Urai Boros, és több Urak, fekszik a' Kékkôi járásban; határja meglehetôs.

ZSILÍZ. Magyar falu Borsog Várm. földes Urai több Urak, lakosai többfélék, fekszik Szirákhoz közel; határja középszerû, Boldva vize néha károsíttya, piatza Miskoltzon, és Szikszón.

ZSÍP. Magyar falu Gömör Várm. földes Ura G. Kohâry Uraság, lakosai többfélék, fekszik Bárczának szomszédságában, mellynek filiája; földgye középszerû, $\frac{1}{4}$ részét a' víz áradások járják.

ZSÍR. *Zsirovecz*. Tót falu Abaúj Várm. földes Ura Kácsándi Uraság, lakosai több félék, fekszik Ketzer Peklinhez nem meszsze, mellynek filiája; határja sovány, tûzi fája sints elég.

ZSIRA. *Tening*. Magyar falu Sopron Várm. földes Ura a' Gyôri Püspökség, lakosai katolikusok, fekszik Káptal. Vishez közel, és annak filiája, Sopronhoz $3\frac{2}{8}$ mértföldnyire; síkos határja 2 nyomásbéli, búzát, rozsot, árpát, és zabot terem, szôleje nints, erdeje, és legelôje elég van.

ZSITKÓCZ. Magyar falu Szala Várm. földes Ura Hg. Eszterházy Uraság, lakosai többfélék, fekszik Dobronak szomszédságában, mellynek

nek filiája; határja középszerű.

Zsitna. Tót falu Trentsén Várm. földes Urai Gr. Kolonits, és B. Zay Uraságok, lakosai katolikusok, fekszik Ugróczhoz közel; határja meglehetős.

* Zsitnicze. *A. F. Zsitnicze.* Zemplén Várm. földes Uraik G. Barkóczy, Vécsey, Roly, és több Urak, lakosaik többfélék, fekszenek Jankóczhoz közel, mellynek filiáji; határjaik meglehetősek.

Zsitva. Magyar, és sokatz falu Somogy Várm. földes Ura Jankovics Uraság, lakosai katolikusok, Szétsén nyel, és Fejér Egyházzal határos; földgye 2 nyomásbéli agyagos, búzát, rozsot, árpát, zabot terem, erdejek nints, fát szereznek a' Szőtsényi erdőből, mellynek hajdan Vára vala, sántzai még most is szemlélhetők.

Zsitva Fődemes. *Födemes* név alatt.

Zsitvató. Szabad puszta Komárom Várm. földes Ura Gr. Pálfy Uraság, fekszik Mocsnak szomszédságában, mellynek filiája.

Zsittin. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Királyi Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Agadits, Csudanovetz és N. Tikván között; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, völgyes, és köves, kukoritzát terem, jó fiatal erdeje, és szilvássa van, szőleje nints.

Zsiva. Szállás Heves Várm.

Zsobrák. Szabad puszta Abaúj. Vármegyében.

Zsolcza. *A. F. Zsolcza.* Elegyes Magyar faluk Borsod Várm. földes Uraik Vay, és az Egri Káptalanbéli Uraság, lakosaik katolikusok, és más félék, fekszenek Miskolzhoz közel; határjaik középszerűek, vagyonnyaikat Miskoltzon jól eladhattyák.

Zsömle. Komárom Várm. föl. Ura G. Eszterházy Uraság.

Zsör. Magyar falu Gömör Várm. földes Urai több Urak, lakosai katolikusok, 's másfélék, fekszik Sankfalvához közel, és annak filiája; legelője, fája, szőleje van, földgye jó gabonát terem.

Zsörk. Szabad puszta Veszprém Várm. földes Ura Gr. Eszterházy Uraság; Teszérhez tartozik.

Zsujta. Magyar falu Abaúj Várm. földes Urai több Urak lakosai katolikusok, és reformátusok, fekszik Gönczhöz közel, mellynek filiája; határjának $\frac{1}{3}$ réze sovány, legelője kevés van.

Zsuro. Orosz falu Bereg Várm. földes Urai több Urak, la-

lakosai ó hitüek, fekszik Zavidfalvához közel, és annak filiája, Csapotzkához ¼ mértföldnyire; határja 1 nyomásbéli, hegyes, völgyes, kukoritzát terem, erdeje van, földgye sovány, piatza Munkácson 1 mértföldnyire.

ZSULICZA. Oláh falu Arad Várm. máskép *Zsimánd.*

ZSUM. *A. F. Zsum.* Szabad puszták Nógrád Várm. földes Urok G. Forgáts Uraság, fekszenek Lótzhoz közel, mellynek filiáji.

ZSUPPA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Zaguzsen, Ruzsinótz, és Valliaboul között; határja 4 nyomásbéli, a' Temesi része térséges, és termékeny, a' más része hegyes, bôven terem kukoritzát, és más gabonát, fiatal erdeje van, szôleje nints, e' helységnek határjában, épen a' Temes' partyán lehet látni sok régiségeket, ú. m. sántzokat, bástyákat, romladozott vastag kôfalakat 's a' t. Karansebes ide fél óra járás.

ZSUPPÁNY. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Szuszán, Szudriás, és Klicsova között; határja 4 nyomásbéli, rész szerént lapálos, rész szerént dombos, leginkább kukoritzát terem, erdeje középszerû, szôleje nintsen.

ZSUPPUNYEST. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Ballosest, Draxinest, és Branyest között; határja 4 nyomásbéli, egészen hegyes, egyedûl tsak kukoritzát terem, erdeje középszerû, szôleje nintsen.

ZSURCSOVA. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' K. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik a' Karas mellett, Székás, Kallina, és Goruja között; határja 5 nyomásbéli, hegyes, és völgyes, leginkább kukoritzát terem, erdeje van, szôleje nints.

ZSUREST. Oláh falu Krassó Várm. földes Ura a' Kir. Kamara, lakosai ó hitüek, fekszik Birna, Pogányest, és Bottiesthez közel; határja 4 nyomásbéli, nagyobb részént hegyes, 's leginkább tsak kukoritzát terem, erdeje jó, szôleje kevés.

ZSURK. Magyar falu Szabolcs Várm. földes Urai Lónyai, és Szepesy Uraságok, lakosai külömbfélék, fekszik Fényes Litkének szomszédságában, és annak filiája; határja középszerû, mint vagyonnyai.

V É G E.